

Bundel van de Gemeenteraad van 14 juni 2018

Agenda bijlagen

Agenda RAAD 14-06-2018

- 1 Opening en mededelingen
- 2 Trekken van het lot ter bepaling van het raadslid bij wie een eventuele stemming zal beginnen
- 3 Vragenhalfuurtje voor raadsleden
- 4 Spreekrecht voor niet-raadsleden
- 5 Vaststelling van de agenda
- 6 Vaststelling van het verslag van de vorige vergadering
BV18.0079 Verslag van de raadsvergadering van 31 mei 2018
- 7 Factsheets 2018 verbonden partijen
*<P>De factsheets 2018 verbonden partijen inclusief de risicoanalyses (T18.05425) vast te stellen.</P>
Pieter van de Stadt
BIF
*
Voorstel Raad 11220
T18.05425 Verzameldocument factsheets 2018 versie 01-05-2018
T16.02321 Nota verbonden partijen 2016-2020
- 8 Begroting 2019, jaarverslag 2017 en jaarrekening 2017 DCMR (bijlage met persoonsgegevens in iBabsmap persoonsgegevens)
*<P align=left>1. De zienswijze (U18.04970) over de begroting 2019 van de DCMR vast te stellen en deze te versturen;
2. Kennis te nemen van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 van de DCMR.</P>
Jeroen Heuvelink
VH
*
Voorstel Raad 11206
U18.04970 Begroting 2019 DCMR
- 9 Zienswijze begroting 2019 SVHW
*<P class=OpmaakprofielLijst2Links0cmEersteregel0cm>Met de zienswijze (U18. 04169) te reageren op de ontwerpbegroting 2019 van het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW).</P>
Albert Abee
FIN
*
Voorstel Raad 11117
I18.13644 Ontwerpbegroting SVHW 2019
U18.04169 Zienswijze begroting SVHW 2019
- 10 Zienswijze begroting 2019 gemeenschappelijke regeling GGD-RR
*<P>De zienswijze over de begroting 2019 van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR vast te stellen en deze te verzenden.</P>
Ankie van Tatenhove
EMO
*
Voorstel Raad 11248
I18.08571 Begroting 2019 Basistakenpakket Gemeenschappelijke regeling GGD-RR
I18.14977 Factheet gemeenschappelijke regeling GGD-RR t.b.v. raadsleden
U18.05098 Zienswijze begroting 2019 gemeenschappelijke regeling GGD-RR
- 11 Zienswijze Begroting GR Jeugdhulp Rijnmond 2019 - (bijlage met persoonsgegevens in iBabsmap persoonsgegevens)
*<P>Met zienswijze U18.041690 te reageren op de de Begroting Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond 2019</P>
Jeroen Heuvelink
EMO
*
Voorstel Raad 11486
U18.06306 Ontwerpbegroting
T18.07922 Aanbiedingsbrief ontwerpbegroting 2019 en jaarstukken GRJR
T18.07921 Ontwerp begroting GRJR 2019
- 12 Jaarstukken 2017, 1e begrotingswijziging 2018 en programmabegroting 2019 GR Bleizo (bijlagen met persoonsgegevens in iBabsmap persoonsgegevens en geheim stuk in iBabsmap geheime stukken raad)

*<P align=left>Met zienswijze U18.04815 te reageren op de programmabegroting 2019, de 1e begrotingswijziging 2018 en de jaarstukken 2017 van de GR Bleizo. </P>
Albert Abee
RO
*

Voorstel Raad 11289

I18.16483 1e begrotingswijziging GR Bleizo

I18.16481 Concept programmabegroting 2019

I18.16480 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

I18.16484 Aanbiedingsbrief financiële stukken GR Bleizo

U18.04815 Zienswijze gemeente Lansingerland

T18.08147 Advies Rekeningcommissie Bleizo over de jaarrekening van 2017

- 13 Jaarstukken 2017, 1e begrotingswijziging 2018 en programmabegroting 2019 Bedrijvenschap Hoefweg (bijlagen met persoonsgegevens in iBabsmap persoonsgegevens en geheim stuk in iBabsmap geheime stukken raad)

*<P>Met zienswijze U18.04816 te reageren op de programmabegroting 2019, de 1^e begrotingswijziging 2018 en de jaarstukken 2017 van Bedrijvenschap Hoefweg.</P>
Albert Abee
RO
*

Voorstel Raad 11290

I18.16485 Aanbiedingsbrief financiële stukken Bedrijvenschap Hoefweg

I18.16491 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

I18.16486 Programmabegroting 2019 Bedrijvenschap Hoefweg

I18.16487 1e begrotingswijziging 2018 Bedrijvenschap Hoefweg

U18.04816 Zienswijze gemeente Lansingerland

- 14 Jaarstukken 2017 en programmabegroting 2019 Recreatieschap Rottemeren (bijlage met persoonsgegevens in iBabsmap persoonsgegevens)

*<P>Met zienswijze U18.05584 te reageren op de programmabegroting 2019 en de jaarstukken 2017 van het Recreatieschap Rottemeren.</P>
Jeroen Heuvelink
RO
*

Voorstel Raad 11291

U18.05584 Zienswijze Lansingerland

I18.14295 Programmabegroting 2019

I18.15458 Jaarrekening 2017

- 15 Hamerstukken
15.a Bekrachtiging vertrouwelijkheid
16 Afscheid vertrekkend wethouder Jeroen Heuvelink
Griffie

17 Sluiting

Aan de leden van de geme

enteraad van Lansingerland

Dagtekening : donderdag, 7 juni 2018

Onderwerp : Raadsagenda

Hierbij nodig ik u uit tot het bijwonen van de vergadering van de raad van de gemeente Lansingerland op **donderdag 14 juni 2018** om 20.00 uur in de raadszaal van het gemeentehuis aan de Tobias Asserlaan 1 te Bergschenhoek.

De voorzitter,

Pieter van de Stadt

Agenda

NR ONDERWERP

Beginpunten

1. **Opening en mededelingen**
2. **Trekken van het lot ter bepaling van het raadslid bij wie een eventuele stemming zal beginnen**
3. **Vragenhalfuurtje voor raadsleden**
4. **Spreekrecht voor niet-raadsleden**
5. **Vaststelling van de agenda**
6. **Vaststelling van het verslag van de vorige vergadering**

Bespreekpunten

7. **Factsheets 2018 verbonden partijen**
De factsheets 2018 verbonden partijen inclusief de risicoanalyses (T18.05425) vast te stellen.
8. **Begroting 2019, jaarverslag 2017 en jaarrekening 2017 DCMR (bijlage met persoonsgegevens in iBabsmap persoonsgegevens)**
 1. De zienswijze (U18.04970) over de begroting 2019 van de DCMR vast te stellen en deze te versturen;
 2. Kennis te nemen van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 van de DCMR.
9. **Zienswijze begroting 2019 SVHW**
Met de zienswijze (U18. 04169) te reageren op de ontwerpbegroting 2019 van het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW).

10. **Zienswijze begroting 2019 gemeenschappelijke regeling GGD-RR**
De zienswijze over de begroting 2019 van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR vast te stellen en deze te verzenden.
11. **Zienswijze Begroting GR Jeugdhulp Rijnmond 2019 - (bijlage met persoonsgegevens in iBabsmap persoonsgegevens)**
Met zienswijze U18.041690 te reageren op de de Begroting Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond 2019
13. **Jaarstukken 2017, 1e begrotingswijziging 2018 en programmabegroting 2019 Bedrijvenschap Hoefweg (bijlagen met persoonsgegevens in iBabsmap persoonsgegevens en geheim stuk in iBabsmap geheime stukken raad)**
Met zienswijze U18.04816 te reageren op de programmabegroting 2019, de 1^e begrotingswijziging 2018 en de jaarstukken 2017 van Bedrijvenschap Hoefweg.
14. **Jaarstukken 2017 en programmabegroting 2019 Recreatieschap Rottemeren (bijlage met persoonsgegevens in iBabsmap persoonsgegevens)**
Met zienswijze U18.05584 te reageren op de programmabegroting 2019 en de jaarstukken 2017 van het Recreatieschap Rottemeren.

Hamerstukken

15. **Hamerstukken**
- 15.a. **Bekrachtiging vertrouwelijkheid**

Eindpunten

16. **Afscheid vertrekkend wethouder Jeroen Heuvelink**
17. **Sluiting**

Alle raadsstukken zijn te vinden op www.lansingerland.nl, via de link “de gemeente”, “vergaderschema”, vervolgens de juiste datum aanklikken. In de centrale hal van het gemeentehuis kunt u de stukken digitaal inzien.

Datum vergadering : 31 mei 2018

Aanwezig:

Raadsleden:

Leefbaar 3B : Wouter Hoppenbrouwer, Jan Pieter Blonk, Marjolein Gielis, Henk Meester, Leon Erwich, Simon Fortuyn, Georgine Zwinkels, Don van Doorn, Johan Phillippens
CDA : Matthijs Ruitenbergh, Nelleke Bouman, Dave Bergwerff, Frans Ammerlaan
VVD : Kathy Arends, Nathalie van Bakel, Eric Kampinga, Ed van Santen, Mauriel van As, Matthijs Machielse
D66 : Michiel Muis, Ineke den Heijer, Erik Jonker
CU : Kees-Willem Markus, Jurjen Dieleman, Ankie van Tatenhove
PvdA : Petra Verhoef
WIJ Lansingerland : Leon Hoek, Petrine van Olst, Jan Jumelet
GroenLinks : Marco Ruijtenberg, Selgei Gabin

Voorzitter

: Pieter van de Stadt

Griffier

: Marijke Walhout

Wethouders

: Simon Fortuyn, Albert Abee, Jeroen Heuvelink, Ankie van Tatenhove

Gemeentesecretaris

: Ron Jeltema

Afwezig:

CDA : Hans van der Stelt

VVD : Alexander Kuipers

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering om 20.00 uur en heet aanwezigen van harte welkom. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Van der Stelt en de heer Kuipers. Mevrouw Gielis komt iets later.

De voorzitter geeft het woord aan wethouder Abee voor een interessante mededeling.

De raad riep het college en in het bijzonder wethouder Abee op om toch vooral positief nieuws te delen met de raad. In navolging van zijn mededeling in december 2016 over intentieovereenkomst m.b.t. een eerste kavel voor Heylen meldt de wethouder, dat dit is omgezet naar een definitief verkoopcontract. Dit is vorige week formeel getekend. Volgende week wordt dit op de Provada op een feestelijke manier ondertekend. Het gaat om 7 hectaren, een enorme kavel op het Lansingerlandse grondgebied. Het bedrijf Fox Logistics komt uit Rotterdam, maar de eigenaar woont in Lansingerland. Wellicht heeft de wethouder de komende maanden meer van dit soort mededelingen.

2. Trekken van het lot ter bepaling van het raadslid bij wie een eventuele stemming zal beginnen

Mocht er sprake zijn van een hoofdelijke stemming, dan is nummer 12, mevrouw Gabin, de primus inter pares.

3. Vragenhalfuurtje voor raadsleden

De heer Van As heeft een vraag over het privacy-beleidskader. Op 16 mei 2018 is het jaarplan Privacy 2018 beschikbaar gekomen voor de raad. In dit jaarplan is een beschrijving opgenomen van de geplande acties en de maatregelen, voortvloeiend uit het privacy-beleidskader. Zijn vraag gaat over de zogenaamde PIA's, de privacy impact assessments. Er is een drietal aandachtsgebieden opgenomen, waar een PIA nog voor uitgevoerd moet worden in de loop van 2018. Dat zijn jeugdzorg lokaal, maatschappelijke ondersteuning en veiligheid. Hoe heeft het college zonder uitvoering van PIA geborgd dat er afdoende maatregelen zijn genomen om het risico incidenten rond privacy bij deze drie aandachtspunten te beperken? Welke risico's rond de andere processen, waarvoor ook geen PIA is voorzien, zijn er? In hoeverre worden deze risico's afdoende beheerst?

Wethouder Fortuyn is er blij mee, dat de heer Van As, ondanks de drukke introductiedagen, tijd heeft gehad om het jaarplan goed te lezen. De PIA is een aanvulling op de wetgeving, die er al was. Het is een verdieping en het gaat verder. Er zijn al bestaande procedures m.b.t. het borgen van veiligheid van

persoonsgegevens. De verwerkingsovereenkomst met instellingen zijn geborgd. Dit is volgens de wet ingericht, de contracten zijn er op aangepast. Het is een doorlopend proces. De procedure melden datalekken is belangrijk, maar ook de procedure melden van incidenten. Het algemene beleidskader privacy is vastgesteld, dat is een overkoepelend privacy beleid, geldig voor de gehele gemeentelijke organisatie. De rollen en verantwoordelijkheden zijn verdeeld. Het gaat nu om een verdieping. In het jaarplan is nadrukkelijk aangegeven, dat waar grote stromen persoonsgegevens, die ook nog door derden verwerkt worden, een PIA heeft. Dit PIA wordt gebruikt om de borging verder vast te stellen. Uit de PIA komt naar voren waar extra maatregelen genomen moeten worden, vandaar de prioritering op jeugd, WMO en veiligheid. Gevraagd wordt naar processen waar nog geen PIA voorzien is. De lijsten worden afgelopen, maar de maatregelen worden eerst bij de belangrijkste bronnen getroffen. Het thema heeft grote aandacht binnen de gemeente. Trainingen m.b.t. bewustwording en vergroten van kennis in het sociale domein worden telkens gevolgd. Het blijft een permanent aandachtsveld in dit beleid. De heer Van As vond het een helder en uitgebreid antwoord, waarvoor dank. Hij is benieuwd naar de verder informatie het komende jaar. Hij heeft er vertrouwen in, dat het goed is opgepakt.

4. Spreekrecht voor niet-raadsleden

Er is één inspreker: Alonso Mosquera over het maken van Lansingerland tot gezondste gemeente van Nederland.

De inspreker dankt de raad voor de mogelijkheid om zijn verhaal te doen. Hij spreekt de volgende woorden. Het verhaal, dat ik breng, is er één van optimisme en oplossingen. Laten we van Lansingerland de gezondste, vitaalste en fitste gemeente van Nederland maken. Het is de tweede keer, dat ik in deze mooie raadszaal aanwezig mag zijn. De eerste keer was tijdens een open tafel overleg op 17 april 2018, waarin sportverenigingen en andere organisaties waren uitgenodigd om antwoord te geven op de volgende vraag: wat kunnen de verenigingen en organisatie doen om onze gemeente sportiever en gezonder te maken? Even een aantal cijfers over gezondheid. Sinds 1990 is de jaarprevalentie van diabetes verdubbeld bij volwassenen. Tot aan de jaren '90 waren er geen kinderen met diabetes type 2. Dit aantal groeit sindsdien jaar op jaar. Diabetes staat op de derde plaats van de ziekteranglijst. Hart- en vaatziekten staan op één, beroertes op twee. Kosten voor de zorg van diabetes per jaar: € 1,7 miljard. Ongeveer de helft van de diabeten (600.000 mensen) heeft last van meerdere aandoeningen, waaronder hart- en vaatziekten, dementie, depressie, nierfalen, aangetaste zenuwlijnen en oogproblemen. Sinds 1990 is het percentage overgewicht bij volwassenen gestegen van 35% naar ruim 50%. Het percentage obesitas van 5 naar 16%. Dit zijn landelijke cijfers. In Lansingerland heeft 51% van de bevolking overgewicht en 13% obesitas. Het percentage kinderen met overgewicht staat op 14%. De totale kosten voor de zorg in Nederland bedragen € 65 miljard. Van die € 65 miljard wordt slechts 7% uitgegeven aan levensreddende handelingen. Rond de 80% wordt uitgegeven aan voorkombare ziekten. De voorbeelden die ik hiervoor noemde, zijn helaas slechts het topje van de ijsberg. Als we niets doen aan deze kwalen dan ziet de toekomst er grimmig uit. Gelukkig begint hier het optimistische gedeelte van mijn betoog, want al deze rampen kunnen we afwenden en in mijn visie staat niemand langs de lijn. Iedereen wordt meegenomen, kinderen, ouderen, topsporters, moeders, gezinnen, iedereen en allemaal op hun eigen niveau. In het beleidsplan Sociaal Domein 2018-2022 staat een uitgebreide visie van hoe onze samenleving eruit zou moeten zien en wat er nodig is om die zo optimaal te laten functioneren. De hoofddoelen zijn: sterkte samenleving, evenwichtige gezonde jongeren, zelfredzame betrokken volwassenen, vitale zelfredzame ouderen. Tijdens het open tafel overleg is ook een inventarisatie gemaakt van de meest genoemde punten. Die bevindingen zijn in een overzicht gezet en dit zijn de 5 belangrijkste punten, die daaruit gekomen zijn: verbinding, gebruik sportaccommodaties en openbare ruimte, informatievoorziening, leefstijl en gezonde voeding, huurtarieven. Deze twee documenten hebben een gemeenschappelijk doel en ik zie een duidelijke verbinding tussen de twee. Ik heb na het open tafel overleg nog een extra vergadering gehad met Dewi Klijnsmit om de inhoud van mijn visie voor de toekomst en de oplossingen die ik zie aan te dragen. Dit was een goed overleg, waarna nog verder schriftelijk contact is geweest, waarin ik haar meer informatie over de mogelijke oplossingen heb gestuurd. Ik wil echter verder gaan dan dat. Ik wil actief meewerken. Ik bied mijn kennis, ervaring, hulp en bevoegdheid aan. Laat mij samenwerken met de gemeente om de Sport- en Bewegingsnota op te stellen. Gebruik mijn perspectief, kennis en enthousiasme om toegevoegde waarde te creëren. Ik ben op dit moment bijvoorbeeld al bezig om met alle basisscholen in onze gemeente in gesprek te treden om te zien hoe onze visie onze toekomst (de kinderen) beter kan maken. De eerste vergadering staat al in de agenda voor na de zomervakantie. Het doel is om een breed platform te creëren waar ouders en gezinnen ook handvatten krijgen. Laat mij uw vertegenwoordiger zijn om met deze organisaties in gesprek te gaan en een gezamenlijke aanpak te formuleren, gebaseerd op de Sport- en Bewegingsnota en het Sociaal Domein Beleidsplan. Laat mij ook de sportverenigingen samenbundelen. Het doel is om vanuit de gemeente de richting aan te geven, die we in moeten slaan. Rookvrije gebouwen, kantines die niet alleen naar omzet kijken, maar ook naar kwaliteitsvoedsel voor het lichaam, informatieverstrekking over trainingsmogelijkheden en om de sport beter te kunnen uitvoeren, informatie over voeding om zo optimaal mogelijk te kunnen presteren, niet alleen op het veld of in de zaal maar 24 uur per dag. Wie beter dan de verenigingen om het goede voorbeeld te geven? De vraag die bij mij zou opkomen, zou ik

dit horen, zou zijn: wie is deze meneer? Wat is zijn belang? Wat is zijn expertise? Hoe ziet zijn plan eruit? Wat wil hij dan precies doen om al die rampkwalen van het begin van zijn verhaal af te wenden? Dat wil ik met alle plezier toelichten, maar daar is mijn insprektijd niet lang genoeg voor. Ik sta echter altijd ter beschikking om meer uitleg en toelichting te geven op mijn achtergrond en visie. Ik zal wel dit zeggen: ik stel mijzelf kosteloos beschikbaar om bij de nota te assisteren. Ook wil ik de gesprekken met de net genoemde organisaties en iedere andere organisatie zonder winstoogmerk aangaan. Uiteindelijk is dit wat ik van de gemeente, van jullie, vraag. Niet een subsidie of investering. Alleen geld lost zelden problemen op. Ik vraag steun en mandaat. Ik vraag een toekenning van vertegenwoordiging. Ik vraag om een moedig besluit van de gemeente om dit een kans te geven. Laat mij die gemeentelijke ambassadeur zijn, die zowel het beleid helpt vorm geven als degene, die de verbinding naar de mensen maakt en ook in de uitvoering weet wat er moet gebeuren. De gemeente vroeg in april wat wij konden doen. De gemeente vroeg om hulp. Ik bied hem op de meest extreme en uitgebreide wijze aan. Ik hoop dat jullie aannemen, zodat we binnenkort werkelijk kunnen spreken over de gezondste, vitaalste en fitste gemeente van Nederland: de gemeente Lansingerland.

Mevrouw Arends vindt het een prachtig betoog. Inspreker geeft alle hulp; waarom zou daar geen gebruik van gemaakt worden? Toch heeft zij een vraag. Is dit de eerste keer, dat inspreker dit heeft aangeboden? Of heeft hij al contact gezocht met de gemeente? Wat is daarvan het antwoord of het effect geweest? De heer Mosquera geeft aan, dat op 17 april het initiële overleg plaats vond. Daarna heeft hij contact gehad met de beleidsmedewerker, die de sport- en beweegnota's schrijft. Hij heeft informatie aangedragen, maar hij weet hoe sommige dingen werken. Soms moet iemand op een hoger niveau tegen de mensen daar onder zeggen, dat het goed is. Dan kunnen ze vrij werken. Daarom staat hij hier. Hij is beneden begonnen en nu gaat hij naar boven om ervoor te zorgen, dat mensen eronder mandaat en vrijheid hebben om met hem te kunnen samenwerken. Hij heeft het eerder aangedragen, maar hij probeert het nu wat vloeiender en organisch te laten verlopen.

De heer Jonker heeft ook hulde voor het enthousiasme en het aanbod. Altijd fijn als mensen willen participeren en meedenken. Heeft inspreker al een afspraak gemaakt bij het spreekuur van de wethouder. De heer Mosquera heeft eergisteren met wethouder Fortuyn gesproken over dit onderwerp. Hij probeert zoveel mogelijk niveaus aan te spreken om een breed draagvlak te krijgen.

De heer Hoek had dezelfde vraag als de heer Jonker. Goed, dat inspreker al met de wethouder gesproken heeft. Er is bij de wethouder wel wat te winnen. Een prachtig initiatief. Waar komt men dit soort burgers nog tegen?

Mevrouw Verhoef bedankt inspreker voor zijn bevlogen betoog. Het spreekt haar aan, want ze is zelf betrokken bij voedingswetenschap. Wat is de expertise van inspreker? Heeft inspreker al gesproken met de sportverenigingen over zijn visie, delen zij zijn visie en willen ze helpen deze waar te maken? De heer Mosquera heeft dubbelzijdige expertise. Hij heeft met zwaar overgewicht gekampt. Dat is nu weg. Hij heeft wat opleidingen gedaan. Tijdens het open tafel overleg heeft hij met sportverenigingen gesproken en zijn hulp en expertise aangeboden. Sportverenigingen kijken naar hun eigen toko, is zijn ervaring. Daar moet een breder vlak komen en samenwerking. Er is altijd een plek waar samengewerkt kan worden, die moet gevonden worden. Met een stempel van de gemeente zal dat gemakkelijker gaan.

De heer Hoppenbrouwer meldt terzijde, dat de portefeuille sport naar een andere wethouder gaat. De cijfers waar inspreker het over heeft zijn van 1990. Zijn die andere cijfers van 2018? De heer Mosquera geeft aan, dat de laatste cijfers van het RIVM zijn, 2017/2018. De heer Hoppenbrouwer vraagt wat de gezondste, fitste, vitaalste gemeente is. Hoe ziet dat er uit? De heer Mosquera denkt dat dit antwoord lang zal duren. Wat hij voor ogen heeft, is meetbaar. Die 3 woorden zijn in definities te vangen en meetbaar. De heer Hoppenbrouwer waardeert het initiatief, maar er moet wel gekeken worden hoe het past in dit huis. Wellicht kan de juiste wethouder sport eraan geknapt worden en de gemeentesecretaris om te kijken hoe dit past. Een sportnota is meer dan alleen dit. Het is zeker het verkennen waard, maar wel met de restricties die hij zojuist gemaakt heeft.

De voorzitter geeft aan, dat het onderwerp niet op de agenda staat. Hij beschouwt het aanbod van inspreker als een vorm van burgerparticipatie. Dat stelt de raad zeer op prijs. Hij zal ervoor zorgen, dat er contact met inspreker wordt opgenomen. Hij krijgt antwoord op het aanbod.

5. Vaststelling van de agenda

De heer Meester zou graag van agendapunt 9c een besprekingsstuk willen maken, omdat hij een amendement wil indienen. De voorzitter maakt hier agendapunt 8b van.

6. Vaststelling verslag vorige vergadering d.d. 26 april 2018

Het verslag van de vorige vergadering wordt conform vastgesteld. Aldus besloten.

7. Lijst ingekomen stukken en overzichten afhandeling toezeggingen en moties

De heer Kampinga merkt op bij motie 2017-051, inzake de schuldquote, dat in mei de eerste versie van wat is toegezegd ontvangen zal worden. Mei is nog niet helemaal afgelopen, maar hij is benieuwd naar de status. De voorzitter constateert, dat de wethouder nog 3,5 uur heeft. Wethouder Abee biedt zijn excuses aan, dat mei inderdaad niet gehaald wordt. Maandag staat het geagendeerd in het stafoverleg. In de loop van volgende week zal het de raad bereiken. Met excuses voor die dagen vertraging.

8. Bespreekpunten:

8.a Voorstel Programma-indeling begroting 2019-2022

De voorzitter geeft aan, dat het als bespreekstuk geagendeerd staat op verzoek van L3B, met het oog op de naamgeving van programma 6.

De heer Phillippens merkt op, dat het college met dit voorstel de programma-indeling begroting 2019-2022 wil aanpassen. Dat vindt hij opmerkelijk, omdat de programma-indeling er is voor de raad. Vanuit de raad zijn er geen klachten over de huidige indeling. Waarom veranderen? Desalniettemin gaat L3B akkoord met de meeste aanpassingen. Echter m.b.t. één aanpassing heeft L3B een andere mening, namelijk m.b.t. het opnemen van het programma grondzaken en beleidsveld grondexploitatie in het programma Lansingerland Ontwikkelt. Wat L3B betreft, is dat geen goed idee. L3B en VVD stellen het volgende amendement voor:

A2018-009:

Beslispunt 1 te vervangen door een nieuw beslispunt 1: De nieuwe programma-indeling vast te stellen met deze wijziging: in programma 6 Lansingerland ontwikkelt het beleidsveld B6.6 Grondexploitatie te schrappen; een nieuw programma 7 Grondzaken toevoegen met beleidsveld B7.1 Grondexploitatie.

Hier hebben zij de volgende argumentatie voor:

In de huidige programma indeling (2018) is een apart programma Grondzaken met beleidsveld Grondexploitatie opgenomen. Deze indeling zorgt ervoor dat het belangrijke beleidsveld grondexploitatie goed inzichtelijk wordt gemaakt binnen een complexe gemeentelijke begroting. Hierdoor worden de inwoners van Lansingerland en de raad optimaal en begrijpelijk geïnformeerd over de resultaten binnen dit risicovolle beleidsveld. Daarnaast is de huidige indeling ook logischer omdat het beleidsveld grondexploitaties significant afwijkt van de beleidsvelden in het programma Lansingerland ontwikkelt. Bestuurlijk gezien is grondexploitatie een beleidsveld waarin de gemeente een meer actieve rol speelt. Terwijl de beleidsvelden in Lansingerland ontwikkelt meer beheersmatig zijn. De programma indeling 2018 met een apart programma grondzaken met beleidsveld grondexploitaties is transparant en logisch. Het is niet nodig en zelf nadelig voor de informatievoorziening naar de inwoners en de raad om de programma indeling op dit aspect aan te passen.

De voorzitter wijst erop, dat de andere fracties alleen over het amendement mogen spreken.

De heer Muis hoort het woord logisch en merkt op, dat het college dacht dat het logisch was, zoals zij het hadden voorgesteld. Gesteld wordt, dat het transparant is en dat het zelfs nadelig is voor de informatievoorziening naar inwoners en raad om de programma-indeling te handhaven, zoals het college heeft voorgesteld. Is de wethouder het hier mee eens? Ontraadt hij het om aan te passen?

Mevrouw Van Olst kan instemmen met de wijzigingen, zoals voorgesteld, net als de heer Phillippens. Zij vindt de grexen een aparte plek waard. WIJ stemt in met het amendement.

De heer Ruitenbergh heeft de bijdrage van de heer Phillippens gehoord. Complimenten voor een maidenspeech in deze raad. Hij gelooft niet, dat de informatievoorziening zozeer achteruit gaat als iets een hoofdstuk is binnen een programma of een apart programma. Dat zou geen verschil moeten zijn. Inwoners zouden net zoveel moeten weten. Het argument is, dat het een apart iets is; waarom dan niet apart in beeld brengen? Een voordeel zou kunnen zijn, dat het makkelijker vergeleken kan worden met eerdere begrotingen, omdat het daar ook een apart programma is. Het argument van het college komt niet goed naar voren uit het raadsvoorstel. Zou de wethouder willen pitchen met de heer Phillippens, om net zo wervend verhaal te houden waarom dit zijn voorstel is? Dan maakt het CDA de mind op.

Mevrouw Van Bakel geeft aan, dat de VVD de motie mede ondertekent. De toevoeging biedt een transparantere begroting, zeker met betrekking tot de grondexploitatie en dat ziet de VVD als noodzakelijk.

Mevrouw Verhoef vond het voorstel in principe goed. De heer Phillippens heeft echter ook een steekhoudend verhaal. De PvdA hoort graag de pitch van de wethouder hierover. Daarna zal zij een beslissing nemen.

De heer Dieleman kan zich vinden in de opmerking van de heer Phillippens. De CU is voornemens om het amendement te gaan steunen, tenzij de wethouder met zwaarwegende bezwaren komt. In de commissie heeft zijn fractiegenoot Lems de oproep gedaan om er over te waken, dat de indeling wel 4 jaar wordt vast gehouden. Dan kunnen programma's beter vergeleken worden gedurende deze raadsperiode. Dat maakt de informatiepositie van de gemeente sterker. De heer Muis vindt dit typisch. De CU wil het al veranderen nog voordat het ingevoerd is. De heer Dieleman merkt op, dat er nu een voorstel ligt, waarmee de hele raad kan functioneren de komende 4 jaar. Het lijkt hem verstandig om dat nu te doen en niet halverwege de raadsperiode.

De heer Ruijtenberg zegt dat GL voornemens was om het raadsvoorstel van het college te steunen. Echter, de heer Phillippens heeft een aantal goede argumenten ingebracht. GL wil eerst de mening van de wethouder horen, voordat er een definitieve beslissing genomen wordt.

Wethouder Abee geeft aan, dat het college geprobeerd heeft de redenering op papier te zetten. Klaarblijkelijk is dat niet al te duidelijk over gekomen. Het college ziet programma 5, Lansingerland Ontwikkelt, als een programma waarin de invloed en de sturing van de raad naar voren komt. De grexen zijn een puur financieel overzicht, waar weinig sturing te geven is. Dit was de achtergrond bij de redenering om het samen te voegen; dit maakt het een geheel. Het college denkt nog steeds dat dit een goede indeling is. Het college denkt dat het even transparant is als het in één programma wordt ondergebracht. Het is nagenoeg dezelfde informatie. Daar zou het verschil niet in moeten zitten. Het college denkt nog steeds, dat het een te verdedigen standpunt is. Als een deel van de raad zich afvraagt of het hetzelfde inzicht gaat geven met dezelfde transparantie, dan heeft het college er geen moeite mee. Bij twijfel niet inhalen. Het college staat nog steeds achter het voorstel, maar heeft er geen problemen mee als het blijft zoals het is. Welke vorm er ook gekozen wordt: er zal dezelfde transparantie zijn, er zal dezelfde informatie gegeven worden. Dat zou het punt niet moeten zijn.

Tweede termijn

De heer Phillippens bedankt de wethouder voor de uitleg. Hij hoort, dat de wethouder niet teveel problemen ziet in het amendement. Dat is mooi. M.b.t. die transparantie licht hij toe, dat als de beleidsvelden op een hoop gegooid worden, het moeilijker is om het inzichtelijk te krijgen. Het staat er dan wel in, maar het is moeilijker te zien, moeilijker terug te vinden in de toch al complexe begroting. Hij heeft het liever apart en 100% inzichtelijk. De grex licht een groot risico op, daarom is het belangrijk om dit beleidsveld duidelijk en transparant in de begroting te krijgen.

De heer Muis hoort de wethouder twee dingen zeggen. Als het bij Lansingerland Ontwikkelt staat, heeft de raad meer sturingsmogelijkheden, maar hij geeft ook aan, dat het niet uitmaakt. D66 gaat zich beraden. Als het niet uitmaakt, kan D66 wellicht een sympathiek gebaar maken naar de overkant.

De heer Ruitenberg hoort ook, dat de wethouder beide varianten goed werkbaar acht. Tegelijkertijd, als een deel van de raad er waarde aan hecht om het apart inzichtelijk te krijgen, dan is het goed om dat te waarderen. Het CDA kan het amendement van L3B ondersteunen.

De heer Ruijtenberg hoort de wethouder zeggen, dat het om nagenoeg dezelfde informatie gaat. Nagenoeg, dus niet dezelfde informatie. GL heeft meer vertrouwen in het voorstel van de heer Phillippens. GL zal het amendement van L3B dan ook ondersteunen.

De voorzitter brengt het amendement A2018-009 van L3B in stemming door handopsteking. Hij constateert, dat het amendement met algemene stemmen wordt aangenomen.

De voorzitter brengt het voorstel in stemming door handopsteking. Hij constateert, dat de raad met algemene stemmen akkoord gaat met het voorstel.

8.b Niet verbinden van consequenties aan afwijkingen intern inkoop- en aanbestedingsbeleid voor de jaarrekeningcontrole 2017

De heer Meester geeft aan, dat het door de raad vastgestelde beleid voor inkoop en aanbesteding niet goed wordt nageleefd, volgens de eigen controle. Dat zal leiden tot een kritische opmerking in de accountantsverklaring in de jaarrekening. Blijkbaar moet dat worden voorkomen. Er verschijnt een raadsvoorstel waarin de Begeleidingscommissie AccountantsControle als portefeuillehouder genoemd wordt. Dat is een novum, maar het initiatief is niet door de commissie genomen. Het voorstel is door een ambtenaar geschreven, maar niet duidelijk is wie hiervoor de opdracht heeft gegeven. In de

commissievergadering zei de wethouder namens het college toe, dat er vóór de raadsvergadering een verklaring komt over de afwijkingen en een mededeling wat het college hieraan gaat doen. De raad krijgt vervolgens een brief van de controller, die meldt, dat hij al meerdere keren op de afwijkingen heeft gewezen en hoopt dat het verbeterd wordt. Waarom niet een brief van het college zelf? Of desnoods van de afdeling inkoop? De bevindingen van de controller waren al bekend. L3B wil het college niet meteen aan de schandpaal nagelen; L3B is genegen de afwijkingen voor een keer door de vingers te zien. L3B verwacht wel een actief optreden van het college om herhaling te voorkomen. Om die reden dient L3B, samen met mevrouw Verhoef van PvdA, mevrouw Gabin van GL en de heer Van As van de VVD het volgende amendement in"

A2018-010

Toevoegen van een tweede besluit: "Het college op te dragen maatregelen te nemen die leiden tot handelen in overeenstemming met het door de raad vastgestelde beleid en hierover binnen een maand aan de raad te rapporteren".

Toelichting: Herhaling van de in het raadsvoorstel bedoelde afwijking van het door de raad vastgestelde beleid is onwenselijk. Het college dient dus hetzij maatregelen te nemen die zorgen dat het beleid wordt nageleefd, hetzij voorstellen tot aanpassing van het beleid te doen indien de uitvoering op bezwaren stuit.

De heer Meester zegt dat L3B graag wil helpen met dweilen, maar verzoekt het college toch wel om de kraan dicht te doen.

De heer Dieleman kan het amendement van L3B in beginsel ondersteunen. Ook de CU heeft in de BAC aangegeven, dat het niet de bedoeling is, dat beleid wat is vastgesteld niet wordt gevolgd. Dit geldt voor alle beleid. Het is goed om maatregelen te nemen, zodat het wel gevolgd gaat worden. Hij hikt nog even aan, tegen de strakke termijn van een maand. Graag de visie van de wethouder m.b.t. de haalbaarheid van deze termijn. Als langer de tijd nodig is om tot een betere kwaliteit te komen, wil hij de kans geven om met een zeer goede opvolging van dit beleid te komen.

Mevrouw Van Olst merkt op, dat tijdens de BAC vergadering hier uitgebreid over gesproken is. Het belangrijkste is, dat herhaling wordt voorkomen. Het amendement van L3B geeft hier een goede voorzet voor, om het college te dwingen er goed naar te kijken.

Mevrouw Gabin deelt mee, dat zij instemt met het voorstel. Het is niet wenselijk, dat dit leidt tot een beperkende verklaring op de jaarrekening en op mogelijk verscherpte toezicht. Echter, dat betekent niet dat GL de huidige gang van zaken goed keurt. In de afgelopen raadsperiode is door GL herhaaldelijk de rechtmatigheid van inkoop onder de aandacht gebracht, maar helaas is daar geen gehoor aan gegeven. GL vindt het kwalijk, dat niet conform de inkoop- en aanbestedingsregels wordt gehandeld. Dit beperkt concurrentie en kan er mogelijk voor zorgen, dat de gemeente een te hoge prijs betaalt voor producten en diensten. Bovendien krijgen geschikte bedrijven minder kans of zelfs geen kans om een opdracht te krijgen van de gemeente. Aan het college is verzocht om maatregelen te nemen en aan de raad kenbaar te maken. Tot op heden is er enkel een brief van de controller ontvangen. Dit is volgens GL onvoldoende. Vandaar dat GL het amendement van L3B mede ondertekent en van harte ondersteunt.

Wethouder Fortuyn is het volstrekt eens met de conclusie dat dweilen met de kraan open zinloos is. Het is jammer, dat zijn toezegging in de BAC onvoldoende beantwoord is. Hij denkt dat het amendement goed op te pakken is. Het zal zeker handen en voeten gegeven worden. De CU vraagt naar de termijn. Het kan gewoon binnen een maand. Het wordt snel afgehandeld, want daar heeft de raad recht op.

Tweede termijn

De heer Meester is tevreden over het antwoord van de wethouder.

De heer Ruitenbergh vindt het van belang, dat het inkoopkader goed bewaakt wordt. Het beleid moet herzien worden als het inkoopkader te knellend is. Akkoord met het amendement.

De voorzitter brengt het amendement A2018-010 van L3B instemming door handopsteking. Hij constateert, dat het amendement met algemene stemmen wordt aangenomen.

De voorzitter brengt het voorstel in stemming door handopsteking. Hij constateert, dat de raad met algemene stemmen akkoord gaat met het voorstel.

9. Hamerstukken:

- 9.a** Bekrachtiging vertrouwelijkheid (indien van toepassing)
- 9.b** Vergoedingen meerwerk accountant
- 9.c** Vaststellen bestemmingsplan (omgevingsplan) Hoefweg-Zuid 2016 (Oost) inclusief de PlanMER
- 9.d** Vaststelling bestemmingsplan "Lint Bleiswijk en Bleiswijkse Zoom"
- 9.e** Vaststelling bestemmingsplan "Rodenrijseweg 54"
- 9.f** 1e begrotingswijziging 2018 en begroting 2019 Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond
- 9.g** Vaststellen uitslag stemming en bekrachtigen Uitvoeringsovereenkomst BIZ Centrum Bergschenhoek
- 9.h** Zienswijze op MRDH ontwerpbegroting 2019
- 9.i** Organisatieontwikkeling
- 9.j** Meerjaren Prognose Grondexploitaties 2018
- 9.k** Aanvraag Vangnetuitkering 2017

De voorzitter constateert, dat de raad akkoord gaat met deze voorstellen.

10. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 20.45 uur onder dankzegging voor ieders inbreng.

Verslag opgesteld door Marianne Jansen, Lothassa Secretarie, met behulp van geluidsopname.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

drs. Marijke Walhout

Raadsvoorstel

Datum Raad
14 juni 2018

Portefeuillehouder
Pieter van de Stadt

Registratienummer
BR1800044

Onderwerp
Factsheets 2018 verbonden partijen

Gevraagde beslissing

De factsheets 2018 verbonden partijen inclusief de risicoanalyses (T18.05425) vast te stellen.

Samenvatting

Jaarlijks biedt het college de factsheets van verbonden partijen aan de raad ter bespreking aan. In de factsheets staat naast de algemene gegevens ook informatie over veranderingen die mogelijk van invloed zijn op Lansingerland. Bij de evaluatie is een doelmatigheidsanalyse toegevoegd. Dit is in de omschrijving nader toegelicht en komt mede voort uit een toezegging (T2017-074). De toelichting gaat in op in hoeverre de verbonden partij nog bijdraagt aan het oorspronkelijke doel van de verbonden partij en de huidige verwachtingen en wensen van Lansingerland. Het format van de factsheets is vanaf 2016 uitgebreid met de risicoanalyse die bestaat uit een financiële en bestuurlijke analyse. Op basis van deze risicoanalyse kunnen extra kaderstellende of controlerende instrumenten worden ingezet. In de nota verbonden partijen 2016 -2020 staan voorbeelden van de extra instrumenten opgenomen.

Financiële consequenties

Geen

Verdere procedure

De factsheets zijn een naslagwerk en worden jaarlijks geactualiseerd.

Juridische aspecten

Wet gemeenschappelijke regelingen

Extern draagvlak/burgerparticipatie

Niet van toepassing

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Bijlagen

- Factsheets 2018 verbonden partijen, T18.05425
- Nota verbonden partijen 2016 - 2020, T16.02321

Toelichting

Inleiding

In de nota verbonden partijen 2016 - 2020 is opgenomen dat het college jaarlijks in september de factsheets ter bespreking aan de raad stuurt. Bij de bespreking van de factsheets 2016 is afgesproken dit voortaan te koppelen aan de speciale raadsvergadering voor de bespreking van de zienswijzen op de begroting van verbonden partijen. De factsheets zijn conform het format uit de nota voor de 15 verbonden partijen opgesteld. In de factsheets staat een toelichting op de risicoanalyses. Voor de uitleg over de risicoanalyse en criteria verwijzen we naar bladzijden 20 en 21 van de nota verbonden partijen. Op basis van de risicoanalyses kan de raad extra kaderstellende of controlerende acties vragen of extra afspraken maken over de informatievoorziening. In de nota verbonden partijen staat op bladzijde 22 een overzicht van aanvullende instrumenten afhankelijk van het risicoprofiel.

Uit de risicoanalyse blijkt dat voor alle verbonden partijen het bestuurlijke risico als laag wordt ingeschat, uitgezonderd SVHW en Jeugdzorg Rotterdam met een gemiddeld en Eneco met een hoog risico. Voor de gemeenschappelijke regelingen Bleizo, Bedrijvenschap Hoefweg, Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond, Eneco, SVHW, MRDH en DCMR komt uit de financiële analyse een gemiddeld risicoprofiel en bij Jeugdzorg Rotterdam een hoog risicoprofiel.

Beoogd maatschappelijk effect

De factsheets ondersteunen de tijdige en overzichtelijke informatievoorziening van het college aan de raad. Dit draagt bij aan de uitvoering van kaderstellende, toezichthoudende en controlerende rol van de raad voor verbonden partijen.

De kernargumenten en kanttekeningen

In de nota is een financiële en bestuurlijke analyse toegevoegd om het risicomanagement voor verbonden partijen vorm te geven.

Risicomanagement is een instrument om door middel van een financiële en bestuurlijke analyse te komen tot een bepaald risicoprofiel. Bij de financiële analyse richten de vragen zich vooral op de begrippen control en governance en daarmee op sturing, beheersing en toezicht. Bij de bestuurlijke analyse staan vragen over de uitvoering waarbij ook de begrippen welwillendheid, leiderschap en vertrouwen een onderdeel zijn. De vragen zijn bedoeld als hulpmiddel voor het uitvoeren van een analyse. Het overwegend scoren van 'laag' leidt tot de conclusie dat de financiële analyse ook laag scoort. Omdat niet alle vragen geheel kwantificeerbaar zijn, is discussie over de scores mogelijk. Een risicoprofiel doet recht aan de diversiteit van verbonden partijen en geeft de mogelijkheid om aanvullende instrumenten in te zetten voor de verbonden partijen met een 'gemiddeld' en 'hoog' profiel, zoals in ieder geval periodieke gesprekken met de verbonden partij, reguliere terugkoppeling door de portefeuillehouders in de commissievergaderingen en een presentatieavond.

De factsheets geven overzichtelijke informatie voor de zienswijzen van de raad op de begroting van verbonden partijen.

In juni 2017 heeft er één raadsvergadering, zonder commissievergadering vooraf, plaatsgevonden voor het bespreken van alle begrotingszienswijzen van gemeenschappelijke regelingen. Inhoudelijk zijn de factsheets en de zienswijzen met elkaar verbonden. Daarnaast is het indienen van een zienswijze op de begroting voor de raad hét moment om aandachtspunten naar voren te brengen. Door de bespreking van de factsheets te koppelen kunnen we de betrokkenheid van de raad bij verbonden partijen verder vergroten en kan de raad direct invulling geven met een zienswijze aan haar kaderstellende, toezichthoudende en controlerende rol.

De vertegenwoordiging in verbonden partijen kan in de factsheets nog niet worden geactualiseerd.

Omdat de coalitieonderhandelingen nog bezig zijn en nog geen nieuw college is gevormd, kan de raad nog geen leden en afgevaardigden benoemen in verbonden partijen. Deze informatie wordt op een later tijdstip geactualiseerd.

Raadsbesluit

Datum Raad
14 juni 2018
Registratienummer
BR1800044

Onderwerp
Factsheets 2018 verbonden partijen

De raad van de gemeente Lansingerland;
gelezen het voorstel

Overwegende dat

- de geactualiseerde factsheets 2018 een bijdrage leveren aan de informatievoorziening aan de raad;
- de risicoanalyse van verbonden partijen recht doet aan de diversiteit van verbonden partijen;
- inhoudelijk de factsheets verbonden zijn met de zienswijzen op de begroting van verbonden partijen.

Gelet op

- nota verbonden partijen 2016 -2020;
- wet gemeenschappelijke regelingen.

Besluit(en)

De factsheets 2018 verbonden partijen inclusief de risicoanalyses (T18.05425) vast te stellen.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 14 juni 2018,

de griffier,

drs. Marijke Walhout

Factsheets 2018

verbonden partijen

Auteur: Karin Koemans

Afdeling: Bestuurszaken en Communicatie

Versienummer: 1

Datum: 14 mei 2018

Corsanummer: T18.05425

Factsheets 2018

Inhoudsopgave

Overzicht verbonden partijen per commissie	3
A. Verbonden partijen commissie Algemeen Bestuur	4
1.1 Bleizo	4
1.2 Bedrijvenschap Hoefweg	6
1.3 Schadevergoedingsschap HSL zuid	9
1.4 Veiligheidsregio Rotterdam - Rijnmond	11
1.5 Eneco Holding N.V	16
1.6 Stedin N.V.	18
1.7 SVHW	21
1.8 Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)	24
1.9 Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	28
2 Verbonden partijen commissie Ruimte	30
2.1 DCMR Milieudienst Rijnmond	30
2.2 Recreatieschap Rottemeren	33
2.3 Dunea	35
2.4 Parkmanagement Bedrijvenpark Oudeland (PMBO)	38
3 Verbonden partijen commissie Samenleving	40
3.1 GGD Rotterdam Rijnmond	40

Overzicht verbonden partijen per commissie

1 Verbonden partijen in de commissie Algemeen Bestuur

Naam regeling	Afdeling
1.1 Bleizo	Ruimtelijke ontwikkeling & projecten
1.2 Bedrijvenschap Hoefweg	Ruimtelijke ontwikkeling & projecten
1.3 Schadevergoedingsschap HSL-Zuid	Ruimtelijke ontwikkeling en projecten
1.4 Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond	Vergunningverlening & Handhaving
1.5 Eneco holding BV	Financiën
1.6 Stedin N.V.	
1.7 Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffingen en Waardebepaling (SVHW)	Financiën
1.8 Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)	Bestuurszaken en Communicatie
1.9 Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Financiën

2 Verbonden partijen in de commissie Ruimte

Naam regeling	Afdeling
2.1 DCMR Milieudienst Rijnmond	Vergunningverlening & Handhaving
2.2 Recreatieschap Rottemeren	Ruimtelijke ontwikkeling & projecten
2.3 Dunea (vh Duinwaterbedrijf Zuid-Holland)	Financiën
2.4 Parkmanagement Bedrijvenpark Oudeland (PMBO)	Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling / Beheer & Onderhoud

3 Verbonden partijen in de commissie Samenleving

Naam regeling	Afdeling
3.1 GGD Rotterdam-Rijnmond	Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling (E&MO)
3.2 Jeugdhulp Rijnmond	Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling (E&MO)

1 Verbonden partijen in de commissie Algemeen Bestuur

Algemeen	1.1
Naam verbonden partij *	BLEIZO
Datum van oprichting	Op 1 februari 2008 sloten de gemeenten Zoetermeer en Lansingerland een bestuursovereenkomst; op 1 augustus 2008 is de gemeenschappelijke regeling opgericht.
Vestigingsplaats *	Bleiswijk, gemeente Lansingerland.
Deelnemende partijen	Gemeente Zoetermeer en Gemeente Lansingerland
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. <i>(Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)</i>	AB: wethouders A. Abee en MJ. Heuvelink Plaatsvervangend: wethouders S. Fortuyn en A. van Tatenhove AB: raadsleden E. Kampinga en H. Meester Plaatsvervangend: raadsleden P. Verhoef en I. den Heijer DB: wethouders A. Abee en J. Heuvelink Plaatsvervangend: S. Fortuyn Rekeningcommissie: raadsleden J. van der Laan en E. Neeleman Plaatsvervangend: H. van der Stelt AANPASSEN NA FORMATIE
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Arjan Koopman (afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling) Vervanging: Kees Verhoeff (afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling)
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) resterend in 2018 (en 2019 indien bekend)	DB: 21-6, 30-8, 4-10 en 27-11. AB: 3-7 en 11-12. Gezamenlijke Radenbijeenkomst: 7-6 en 30-10 Voor 2019 nog niet ingepland.
Aanleverdata ontwerp-begroting en jaarverslag	Jaarlijks voor 15 april krijgen de raden de ontwerp-begroting voor het komend jaar en de concept jaarstukken. De raden hebben 8 weken de tijd om te reageren. De begroting en jaarrekening worden voor 15 juni door het AB van Bleizo vastgesteld.
Doelstelling van de VP. <i>(Hoe ziet ons publiek belang eruit?)</i>	Het doel van deze GR is het ontwikkelen van het gebied rondom het OV knooppunt Bleizo, gericht op het realiseren van een nieuw economisch knooppunt met een eigen identiteit. Met de ontwikkeling van een OV-knooppunt en het gebied daarom heen wil de gemeente een gunstig economisch klimaat en een interessant werk - en woongebied creëren voor de inwoners.
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	Het doel is het ontwikkelen van een OV knooppunt en een hoogwaardige gebiedsontwikkeling. In 2014 hebben betrokken partijen overeenstemming bereikt over station Bleizo. Afspraken zijn vastgelegd in een Bedieningsovereenkomst en een Realisatieovereenkomst. 8 December 2018 gaat het station Lansingerland-Zoetermeer open. Het gebied Bleizo is onderdeel van het zoekgebied voor windturbines. Bleizo biedt daarmee ruimte voor windturbines, waar mogelijk en passend dienen deze kansen te worden benut om invulling te geven aan de duurzaamheidsambities van Lansingerland. Voor Bleizo wordt een knip gemaakt in het bestemmingsplan. Het oostelijke deel wordt vastgesteld als bedrijventerreinlocatie. Voor het westelijke deel wordt gestudeerd op een alternatief programma. Belangrijk uitgangspunt hierbij is de bijdrage aan de vervoerswaarde van de gebiedsontwikkeling. De uitkomst kan leiden tot een aanpassing van de plannen voor de ontwikkeling van dit westelijke deel.
Financieel	

Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? (Hoe ziet ons financieel belang eruit?)	(art. 32 GR Bleizo) Beide gemeenten staan ervoor in dat de GR Bleizo altijd over voldoende middelen beschikt om verplichtingen aan derden te voldoen. Verder komt een batig/nadelig saldo voor 50% ten gunste/laste van Lansingerland, waarbij tevens de afspraak is gemaakt dat Zoetermeer garant staat voor een bedrag van € 9,5 mln. (nadelig saldo) in relatie tot de bijdrage die GR Bleizo levert aan de financiering van het OV Knooppunt Bleizo.
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 (Uit: jaarrekening 2017)	Begin 2017: € 0 Eind 2017: € 0
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* (Uit: jaarrekening 2017)	Begin 2017: € 58,5 miljoen Eind 2017: € 59,0 miljoen (<u>concept cijfers</u>)
Financieel resultaat 2017* (Uit: jaarrekening 2017)	€ 0 (<u>concept cijfers</u>)
Hoe is de accountantscontrole geregeld?	Een Rekeningcommissie, bestaande uit raadsleden van Lansingerland en Zoetermeer, houdt onafhankelijk toezicht op Bleizo en adviseert de raad van Lansingerland over de jaarrekening (art 31 GR Bleizo). Een externe accountant voert de controle van de jaarrekening uit. De externe accountants van de deelnemende gemeenten zien toe op de uitvoering van de controle door de externe accountant van GR Bleizo.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	Het financiële belang van Lansingerland is ongewijzigd: 50% van winst of verlies van GR Bleizo. Zoetermeer staat garant voor € 9,5 mln. voor de bijdrage van GR Bleizo aan de vervoersknoop Bleizo. De afspraken hierover zijn in 2017 uitgewerkt en met brief U17.03185 is de gemeenteraad hierover geïnformeerd.
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	Geen.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	De gemeenten Lansingerland en Zoetermeer nemen beiden voor 50% deel in deze gemeenschappelijke regeling. De grondexploitatie van GR Bleizo per 1-1-2018 is negatief: € 6,9 mln. Netto Contante Waarde (NCW). Bleizo heeft een risicoprofiel, waarbij ook rekening wordt gehouden met kansen, van ca. € -5,3 mln.. De risico's betreffen het uitgiftetempo, grondprijsontwikkeling en kostenstijging. In Lansingerland is in de Jaarrekening 2017 voor de berekening van het benodigd weerstandsvermogen rekening gehouden met een bruto risicoprofiel van € 1,75 mln.. De hoogte van dit bedrag is bepaald op basis van de risicoanalyse van Bleizo, rekening houdend met onze eigen grondslag van 90% zekerheid. Daarbij is ook gekeken naar een scenario waarbij niet tot ontwikkeling van leisure wordt overgegaan en het risicoprofiel wat daaraan verbonden is en wordt rekening gehouden met de dekking vanuit Zoetermeer (garantstelling tot maximaal € 9,5 mln.).
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2018 en eerste helft 2018 (Uit jaarverslag 2018 en jaarplan 2018)	Marketing en acquisitie, afstemming met Prisma over gezamenlijke marketing, overleg met prospects, opstellen bestemmingsplan Hoefweg-Zuid (samen met gemeente Lansingerland), begeleiding/ opdrachtgeverschap realisatie Vervoersknoop Bleizo, voorbereiding

	invoering Vennootschapsbelasting, advisering gemeentes in Corridor A12 verband, advisering in gemeentes in onderzoek alternatief programma voor Bleizo-West.
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019? <i>(Uit visie gerelateerde documenten)</i>	Afronding bestemmingsplan, waarbij het oostelijke deel in 2018 wordt vastgesteld en het westelijke deel (eventueel gewijzigd) daarna. Marketing en acquisitie gericht op verkoop van gronden, contacten met prospects, het sluiten van grondverkoopovereenkomsten en de levering van verkochte kavels, ontwikkeling van Bleizo overeenkomstig de marktgerichte ontwikkelingsstrategie, het uitwerken van de plannen voor prospects met een grootschalige leisure initiatief (Adventure World), samenwerking met andere partijen in de logistieke Hotspot A12 corridor gericht op promotie, marketing, acquisitie, de vestiging van een railterminal en andere maatregelen voor een goed vestigingsklimaat voor (logistieke) bedrijven.
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	De vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan Hoefweg-Zuid (in delen), zodat gronden kunnen worden uitgegeven voor uiteenlopende functies zoals bedrijven, leisure en kantoren. De studie naar een alternatief ontwikkelingsprogramma voor het gebied ten westen van de HSL (nabij het OV knooppunt Bleizo). Hierbij wordt ook gestudeerd op mogelijke ontwikkelingen met woningbouw. Hiervoor zal dan een plan worden opgesteld, een ontwikkelings-/uitgiftestrategie, een aangepaste grondexploitatie en een gewijzigd bestemmingsplan. De gronduitgifte is eveneens een aandachtspunt, specifiek t.b.v. grootschalige leisure initiatieven, welke afhankelijk is van de financiering van deze marktinitiatieven. Voor de oplevering van het OV knooppunt Bleizo wordt de openbare ruimte voor ingebruikname van het OV knooppunt overgenomen van GR Bleizo door de gemeente Lansingerland.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse <i>(In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?)</i>	Het oorspronkelijke doel (o.a. realisatie van de vervoersknoop Bleizo) is met de gesloten overeenkomsten en de voortgang in de realisatie zeker gesteld. Opening van het Ov knooppunt is gepland in december 2018. Met de komst van de vervoersknoop is een hoogwaardige ontwikkeling mogelijk. GR Bleizo richt hierop met o.a. de ontwikkeling van een gebied met een mix van functies. De verbonden partij voldoet aan het doel (dat middels raadsbesluiten in 2014 is herijkt). Indien de raad van Lansingerland (en de raad van Zoetermeer) besluiten tot een aanpassing van het ontwikkelingsprogramma als uitkomst van het onderzoek naar een alternatief programma, zal GR Bleizo zich daarop richten. Dit zou dan een nadere specificatie van het doel van GR Bleizo behelzen.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Financiële analyse: Gemiddeld Bestuurlijke analyse: Laag De GR Bleizo kent nog een behoorlijke looptijd. Ondanks dat de belangen aanzienlijk zijn, maakt dit dat bijsturing mogelijk is. Bestuurlijk hebben we (indirecte) invloed.

Algemeen	1.2
Naam verbonden partij *	Bedrijvenschap Hoefweg
Datum van oprichting	November 1996 is de GR opgericht. Half 2005 werd de GR gewijzigd om externe financieringsmiddelen aan te kunnen trekken. In 2006 werd de GR gewijzigd als gevolg van de samenwerkingsovereenkomst met de

	private partijen ASR en Maasstede. Die samenwerking met de private partijen wordt ook wel het Prisma bedrijventerrein genoemd.
Vestigingsplaats *	Bleiswijk, gemeente Lansingerland.
Deelnemende partijen	Gemeente Lansingerland (voorheen gemeente Bleiswijk) en gemeente Zoetermeer.
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. (Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)	AB: wethouders A. Abee en J. Heuvelink Plaatsvervangend: wethouders S. Fortuyn en A. van Tatenhove AB: raadsleden E. Kampinga en L. Erwich Plaatsvervangend: raadsleden K. Arends en P. Verhoef DB: wethouders A. Abee en J. Heuvelink Plaatsvervangend: wethouders S. Fortuyn en A. van Tatenhove AANPASSEN NA FORMATIE
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Arjan Koopman, afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling Vervanger: Kees Verhoeff, afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) resterend in 2018 (en 2019 indien bekend)	DB: 21-6, 30-8, 4-10 en 27-11. AB: 3-7 en 11-12. Gezamenlijke Radenbijeenkomst: 7-6 en 30-10 Voor 2019 nog niet ingepland.
Aanleverdata ontwerpbegroting en jaarverslag	Jaarlijks voor 15 april krijgen de raden de ontwerpbegroting voor het komend jaar en de concept jaarstukken. De raden hebben 8 weken de tijd om te reageren. De begroting en jaarrekening worden voor 15 juni door het AB van Hoefweg vastgesteld.
Doelstelling van de VP. (Hoe ziet ons publiek belang eruit?)	Ontwikkeling van het bedrijventerrein Hoefweg (Hoefweg Noord) voor vestigingsmogelijkheden voor bedrijven. Met de ontwikkeling van dit gebied wil de gemeente een gunstig economisch klimaat en daarmee indirect een interessant werk- en woongebied creëren voor de inwoners.
Veranderingen in 2018 en 2018 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	De realisatie van het Ov Knooppunt Bleizo biedt kansen voor een andere invulling (dan grote logistieke bedrijven) van een deel van het gebied van Prisma, waarvoor het Bedrijvenschap Hoefweg gerechtigd is om dit te ontwikkelen. Voor dit gebied (ca. 6 ha) en het gebied van GR Bleizo wordt gestudeerd op een alternatief programma. Belangrijk uitgangspunt hierbij is de bijdrage aan de vervoerswaarde van de gebiedsontwikkeling. De uitkomst kan leiden tot een aanpassing van de plannen voor de ontwikkeling van dit gebied. Voor het gebied Bleizo-Prisma (w.o. Hoefweg) wordt een gezamenlijke marketingaanpak gevolgd, uitgaande van een doelgroepensegmentering. Prisma biedt mogelijk ruimte voor windturbines, waar mogelijk en passend dienen deze kansen te worden benut om invulling te geven aan de duurzaamheidsambities van Lansingerland.
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? (Hoe ziet ons financieel belang eruit?)	Geen structurele bijdrage aan of van het Bedrijvenschap. Art. 24 en 25 van de GR: de gemeente levert een financiële bijdrage aan het startkapitaal, de gemeenten zorgen voor voldoende middelen zodat de GR aan verplichtingen aan derden kan voldoen. De inbreng en risicoverdeling is op 50%-50% voor elke gemeente vastgesteld. De GR neemt voor 30% deel aan de CV Prisma en voor 31% in de BV Prisma.
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 (Uit: jaarrekening 2017)	Begin 2017: € 0 Eind 2017: € 3,5 mln. (concept cijfers)
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017*	Begin 2017: € 11,1 mln. Eind 2017: € 53,3 mln. (concept cijfers)

<i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	
Financieel resultaat 2017* <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	Financieel resultaat 2017: € 3,4 mln. (<u>concept cijfers</u>)
Hoe is de accountantscontrole geregeld?	Externe accountant voert jaarlijks controle van de jaarrekening uit. Bedrijvenschap Hoefweg heeft een deelneming in de vennootschap die het bedrijvenpark prisma ontwikkelt (CV Prisma Bleiswijk en Prisma Bleiswijk Beheer BV). Op de jaarstukken van CV Prisma Bleiswijk en Prisma Bleiswijk Beheer BV vindt controle plaats door een onafhankelijk accountant. De accountant van Bedrijvenschap Hoefweg heeft contact met de accountant van CV Prisma Bleiswijk en Prisma Bleiswijk Beheer BV. De externe accountants van de deelnemende gemeenten zien toe op de uitvoering van de controle door de externe accountant van Bedrijvenschap Hoefweg.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	Geen. De gronduitgifte zal naar verwachting conform de planning in de grondexploitatie zijn.
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	Geen.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	De gemeenten Lansingerland en Zoetermeer nemen beiden voor 50% deel in deze gemeenschappelijke regeling. De grondexploitatie van Bedrijvenschap Hoefweg per 1-1-2018 is positief: € 10,9 mln. Netto Contante Waarde (NCW). Bedrijvenschap Hoefweg heeft een risicoprofiel, waarbij ook rekening wordt gehouden met kansen, van ca. € -4,2 mln.. De risico's betreffen het uitgiftetempo en grondprijsontwikkeling. In Lansingerland is in de Jaarrekening 2017 bij de berekening van het benodigd weerstandsvermogen geen rekening gehouden met risico's voor Bedrijvenschap Hoefweg. De grondexploitatie Hoefweg bevat nog voldoende weerstandscapaciteit om de risico's zelf op te vangen.
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2018 en eerste helft 2018 <i>(Uit jaarverslag 2017 en jaarplan 2018)</i>	Er is sprake van marketing- en acquisitieactiviteiten, deze zijn sinds 2016 geïntensiveerd en moeten leiden tot grondverkoop. Naar verwachting zal de gronduitgifte in 2018 overeenkomstig de planning in de grondexploitatie zijn. In de eerste helft van 2018 is de verkoop van 3 kavels voorzien.
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2018? <i>(Uit visie gerelateerde documenten)</i>	Uitgifte van de bouwrijpe gronden en restant percelen aan derden. Meer samenwerking op lokaal en regionaal niveau. Aansluiten bij ontwikkelingen in het bedrijfsleven (logistieke hotspot) en metropoolregio. De komst van de vervoersknoop Bleizo biedt kansen voor een andere (meer hoogwaardige) invulling van het gebied Hoefweg. Er wordt onderzoek gedaan naar een alternatief programma (waarbij ook gekeken wordt naar woningbouw) voor een deel van het gebied van Bedrijvenschap Hoefweg (ca. 6 ha). Over een mogelijk alternatief programma zal de raad van Lansingerland (en Zoetermeer) in 2018 besluiten.
Wat zijn de belangrijkste	De studie naar een alternatief ontwikkelingsprogramma voor het gebied

aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	nabij het OV knooppunt Bleizo zou kunnen resulteren in een ontwikkeling met o.a. woningbouw. Hiervoor zal dan in samenhang met het gebied van GR Bleizo een plan worden opgesteld, een ontwikkelings- / uitgiftestrategie, een aangepaste grondexploitatie en een gewijzigd bestemmingsplan.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse (In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?)	Ontwikkeling van Prisma bedrijventerrein past in de doelstelling om vestigingsmogelijkheden voor bedrijven te bieden en daarmee een gunstig economisch klimaat te bieden voor de inwoners van Lansingerland. Indien de raad van Lansingerland (en de raad van Zoetermeer) besluiten tot een aanpassing van het ontwikkelingsprogramma als uitkomst van het onderzoek naar een alternatief programma, zal GR Bleizo zich daarop richten. Dit zou dan een nadere specificatie van het doel van GR Bleizo behelzen.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Financiële analyse: Gemiddeld Bestuurlijke analyse: Laag De grondexploitatie van Bedrijvenschap Hoefweg loopt tot en met 2026. In de periode tot 2027 is bijsturing nog goed mogelijk. Bestuurlijk hebben we (indirecte) invloed.

Algemeen	1.3
Naam verbonden partij *	Schadevergoedingsschap HSL-Zuid, A16 en A4.
Datum van oprichting	Op 6 april 1998 is de Gemeenschappelijke regeling door het bestuur van het Schadevergoedingsschap vastgesteld. De gemeenteraad heeft vervolgens op 23 april 1998 de Gemeenschappelijke regeling vastgesteld. De gemeenschappelijke regeling hield op 1 januari 2016 van rechtswege op te bestaan. Op 17 december 2015 heeft de gemeenteraad ingestemd met de verlenging en de wijziging van de GR. Op 31 maart 2016 heeft de gemeenteraad de integraal gewijzigde GR vastgesteld. De GR is met terugwerkende kracht voor vijf jaar verlengd (Staatscourant nr. 56276 d.d 9 december 2016). Hierbij is de regeling tevens op ondergeschikte punten aangepast.
Vestigingsplaats *	Rotterdam
Deelnemende partijen	Gemeente Lansingerland en alle overige gemeenten over wiens grondgebied de HSL-Zuid is aangelegd, alsmede de Minister van Infrastructuur en Milieu.
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. (Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)	DB: A. Abee AB: A. Abee Plaatsvervangend AB: S. Fortuyn
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Erwin Zwijnenburg, afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling Vervanger: Kees Verhoeff, afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) resterend in 2018 (en 2019 indien bekend)	Een zijn nog geen nieuwe vergaderdata gepland. Voor zover noodzakelijk zullen er schriftelijke informatierondes gehouden worden voor het AB en DB. Waar instemming van het AB noodzakelijk is, bijvoorbeeld met het instemmen met de benoeming van het nieuwe DB lid voor de gemeente Lansingerland of de samenstelling van de commissie van bezwaar, zal voor

	zover mogelijk een schriftelijke ronde voor akkoord worden gehouden.								
Aanleverdata ontwerpbegroting en jaarverslag	Het AB en DB ontvangen na goedkeuring van het DGB (Directoraat Generaal Bereikbaarheid van het Ministerie van I&M) ter kennisname het financieel jaarverslag 2016. De stukken worden na verleende decharge rondgestuurd.								
Doelstelling van de VP. (Hoe ziet ons publiek belang eruit?)	In artikel 2 van de gemeenschappelijke regeling staat opgenomen; <i>“Het doel van de regeling is het bevorderen dat de behandeling van verzoeken om schadevergoeding die verband houden met de aanleg van de HSL-Zuid en de verbreding, verlengingen reconstructie van de A-16 (...)respectievelijk de A-4, zoals bedoeld in artikel 1 onder f, en de beslissing op die verzoeken doelmatig, deskundig en op gelijke wijze plaatsvinden. Door deze regeling wordt tevens voor de burgers duidelijkheid geschapen over de terzake bevoegde instantie.”</i>								
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	Het bestuurlijk en publiek belang van de gemeente in het Schap is ten opzichte van 2016 ongewijzigd.								
Financieel									
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? (Hoe ziet ons financieel belang eruit?)	Alle kosten van het Schap en van de door het Schap toegekende schadevergoedingen worden betaald door de Rijksoverheid.								
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 (Uit: jaarrekening 2017)	Er is geen sprake van een eigen vermogen.								
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* (Uit: jaarrekening 2017)	Er is geen sprake van vreemd vermogen.								
Financieel resultaat 2017* (Uit: jaarrekening 2017)	Financieel resultaat 2016: <table> <tr> <td>Algemene kosten</td><td>€ 71.024,27</td></tr> <tr> <td>Deskundigenkosten</td><td>€ 55.909,34</td></tr> <tr> <td>Schadevergoedingen</td><td>€ 0,00</td></tr> <tr> <td>Totaal</td><td>€ 126.933,61</td></tr> </table>	Algemene kosten	€ 71.024,27	Deskundigenkosten	€ 55.909,34	Schadevergoedingen	€ 0,00	Totaal	€ 126.933,61
Algemene kosten	€ 71.024,27								
Deskundigenkosten	€ 55.909,34								
Schadevergoedingen	€ 0,00								
Totaal	€ 126.933,61								
Hoe is de accountantscontrole geregeld?	Jaarlijks wordt namens het Ministerie van Infrastructuur en Milieu een interne audit afgenomen.								
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	Vanwege het feit dat alle kosten voor rekening komen van het Ministerie van I&M is er geen sprake van een financieel belang voor de gemeente. De werkwijzen, bevoegdheden en bevoegdheidsverdeling worden niet aangepast naar aanleiding van de verlenging van de GR. Ook heeft de verlenging geen gevolgen voor de deelnemende gemeenten.								
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	Niet van toepassing, zie boven.								
Welke financiële risico's	Er zijn thans geen financiële risico's bekend. Het Schap heeft met de								

zijn er nu bekend?	accountmanager van het Ministerie de afspraak gemaakt dat wanneer er een schadeverzoek met een aanmerkelijk belang wordt ingediend dat deze, met het oog op risicomanagement, direct bij hem kenbaar wordt gemaakt
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2018 en eerste helft 2018 (<i>Uit jaarverslag 2018 en jaarplan 2018</i>)	Het jaarplan van het Schap bestaat uit de ontwerpbegroting. Het jaarverslag is louter financieel van aard. Er is daardoor geen aanleiding om activiteiten te beschrijven. De verantwoordelijkheden voor het Algemeen-/Dagelijks bestuur liggen vast in de Gemeenschappelijke Regeling en de activiteiten voor het secretariaat/uitvoeringsorgaan liggen vast in de AO (Administratieve Organisatie).
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019? (<i>Uit visie gerelateerde documenten</i>)	Het beleid is ongewijzigd. Eén loket voor alle aanspraken op schadevergoeding. Eenduidig, deskundig aanpakken en met bovenal een publieksvriendelijke benadering. Een beleid dat bij de oprichting van het Schap is geformuleerd en het voornemen is om dit te handhaven tot aan het einde van het Schap.
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	Naar verwachting zal medio 2018 inzicht bestaan in het effect van het maatregelenpakket. Het Schap kan het overgrote deel van de nieuwe en aanvullende aanvragen tot schadevergoeding eerst in behandeling nemen als het duidelijk is welke maatregelen zullen worden getroffen en wat het effect daarvan zal zijn. ProRail coördineert de uitvoering van het maatregelenpakket
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse (<i>In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?</i>)	Er wordt nog steeds overeenkomstig het oorspronkelijke doel gewerkt, doelmatig, deskundig en gelijkmatig behandelen van alle verzoeken om schadevergoeding in verband met de aanleg van de HSL-Zuid. Naar verwachting zullen er in de komende jaren aanvullende verzoeken om schadevergoeding door belanghebbenden uit Lansingerland worden ingediend.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Er is geen sprake van een financieel risico omdat alle kosten voor rekening komen van het Ministerie van I&M. In bestuurlijke zin is vrijwel geen risico te verwachten omdat het Algemeen bestuur van het Schap bevoegd is te beslissen op de aanvragen.

Algemeen	1.4
Naam verbonden partij *	Veiligheidsregio Rotterdam - Rijnmond
Datum van oprichting	In 2006 is de GR opgericht. Half 2008 is de GR gewijzigd (corsa, 109.08269) door de fusie van de gemeenten Berkel en Rodenrijs, Bergschenhoek en Bleiswijk.
Vestigingsplaats *	Rotterdam
Deelnemende partijen	Gemeente Lansingerland en 14 regiogemeenten.
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. (<i>Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?</i>)	AB en DB: Pieter van de Stadt, namens het Samenwerkingsgebied Noord In de GR is in artikel 6, lid 1 opgenomen dat het algemeen bestuur uit alle burgemeesters van de deelnemende gemeenten bestaat. In artikel 12, lid 2 is opgenomen dat bij het samenstellen van het dagelijks bestuur streeft naar een evenwichtige geografische afvaardiging vanuit de deelnemende gemeenten.
Naam ambtelijk	Contactpersoon: Alice van den Bulk , afdeling Vergunningverlening en

contactpersoon en diens vervanger	Handhaving Vervanger: Michiel Ferwerda, afdeling Vergunningverlening en Handhaving
Belangrijke vergaderdata (AB/DB resterend in 2018)	DB 20 juni (reacties zienswijzen begroting 2019); 10 september (2 ^e rapportage 2017, 2 ^e begrotingswijziging 2017, indien met zienswijze); 27 november (3 ^e rapportage 2017 en 2 ^e begrotingswijziging 2018); 26 november (zienswijzen 2 ^e begrotingswijziging) AB 4 juli (begroting 2019, 1 ^e wijziging 2018, jaarverslag 2017, rapportage en accountantsverslag 2017); 24 september (2 ^e rapportage 2018); 31 oktober (thematisch, doorontwikkeling oranje kolom); 12 december (2 ^e begrotingswijziging 2018)
Aanleverdata ontwerpbegroting en jaarverslag	Na de vergadering van het DB in januari stuurt de VRR een kaderbrief naar alle regiogemeenten waarin de uitgangspunten van de begroting voor het jaar daarop beschreven zijn. De VRR stuurt de ontwerpbegroting 8 weken voor vaststelling door het AB van de GR toe aan de raden voor een zienswijze. De VRR dient de begroting tijdig (voor 1 augustus) in bij het toezichthoudend orgaan. Ook eventuele begrotingswijzigingen zendt de VRR aan de raad voor een zienswijze.
Doelstelling van de VP. (<i>Hoe ziet ons publiek belang eruit?</i>)	Het openbaar lichaam heeft tot doel ¹ : A. Het doelmatig organiseren en coördineren van werkzaamheden ter voorkoming, beperking en bestrijding van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt, het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van rampen en overigens het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen; B. Het doelmatig organiseren en coördineren van het vervoer van zieken en ongeval slachtoffers, de registratie daarvan en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongeval slachtoffers in ziekenhuizen of andere instelling voor intramurale zorg; C. Het voorbereiden en bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; D. Het geven van invulling aan de regionale taken ten aanzien van het waarborgen van de fysieke veiligheid van de organisatie en het voorbereiden op rampenbestrijding en crisisbeheersing en de hiermee verband houdende multidisciplinaire samenwerking, waaronder begrepen de Gemeenschappelijke Meldkamer als integraal informatieknooppunt. Het publieke belang wordt behartigd door het voorkomen, beperken en bestrijden van rampen en crises.
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	In 2018 en 2019 verandert niets in het bestuurlijke en het politieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.
Financieel	

¹ Artikel 3 Gemeenschappelijke Regeling VRR, 2006.

Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? (Hoe ziet ons financieel belang eruit?)	Bijdrage 2017 is € 2.923.595,-. Dit bedrag is als volgt opgebouwd: € 2.895.595,- (Basiszorg) en € 28.000,- (Individuele taken en bijdragen). Voor 2018 is de basisbijdrage € 3.153.728,-.
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 (Uit: jaarrekening 2017)	Eigen vermogen begin boekjaar 2017 = € 8.903.629,- Eigen vermogen einde boekjaar 2017 = € 10.902.995,-
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 (Uit jaarrekening 2017)	Vreemd vermogen begin boekjaar 2017 = € 74.393 miljoen Vreemd vermogen einde boekjaar 2017 = € 76.443 miljoen
Financieel resultaat 2017* (Uit: jaarrekening 2017)	€ 2.262.000,-
Hoe is de accountantscontrole geregeld?	Jaarlijks voert een externe accountant een jaarrekeningcontrole uit.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	Wij betalen jaarlijks een inwonersbijdrage aan de VRR, hierin worden accres en overige mutaties verwerkt. Vanaf het begrotingsjaar 2018 is de bijdrage basiszorg gebaseerd op het inwonersaantal per 1 januari van het voorgaande jaar.
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	Sinds de herijking van de bijdragen van de regiogemeenten aan de VRR in 2014, is de gemeente Lansingerland ingedeeld in de categorie 'Jong stedelijk' (50.000 - 100.000 inwoners). Dit betekent dat wij in een andere tariefgroep zijn ingedeeld. Bij het wisselen van de categorie is een overgangstarief gehanteerd. Vanaf 2018 dragen wij 100% bij. Ultimo 2017 is de weerstandscapaciteit van de VRR gewaardeerd op 'uitstekend' (>2). In de meerjarenraming komt de ratio weerstandsvermogen onder de 1 uit (0,8-1 betekent 'matig'). In de meerjarenraming is er vanaf 2020 rekening gehouden met een stijging van de inwonersbijdrage. De opbrengsten van het openbaar meldsysteem (OMS) vallen vanaf 2020 weg. Hierdoor ontstaat een structureel tekort op de begroting. Ter dekking van het tekort in de begroting zijn in het jaar 2020 van de meerjarenraming de gemeentelijke bijdragen verhoogd met € 0,69 cent per inwoner (verdeeld op basis van het aantal inwoners per 1 januari 2018). Voor Lansingerland betekent dit een verhoging van de basiskosten met ruim € 40.000,-. In 2018 en 2019 is nog sprake van een incidenteel tekort, dat ten laste komt van de weerstandscapaciteit.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	In de (concept)begroting 2019 is een aantal risico's opgenomen, waaronder: - wegvallen inkomsten openbaar meldsysteem (OMS); - samenvoeging meldkamers Zuid-Holland Zuid en Rotterdam Rijnmond; - wegvallen of niet toereikend zijn van subsidies/bijdragen; - cao-wijziging en het 2^e loopbaanbeleid; - invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en het risico dat de vrijwilligersstatus bij de brandweer vervalt; - niet voldoen aan de zorgnorm door de ambulancedienst (eventuele strafkorting) en extra kosten voor ingehuurd personeel.

Beschrijving activiteiten en prestaties in 2017 en eerste helft 2018 (<i>Uit jaarverslag 2017 en jaarplan 2019</i>)	- een dalend aantal gebouwenbranden, als resultaat van o.a. de projecten Veilig Leven, de club van 112 en wijkbrandweermannen; - nauwere samenwerking met partners zoals politie, havenbedrijf, DCMR en gemeenten; - verbeterde communicatie door het robuuster maken van 'Rijnmond Veilig' en gerichtere inzet van NL-alert; - het opstarten van een online-dashboard; - diverse acties gestart om prioriteit te blijven geven aan het spoedvervoer, zoals het opstarten van een pilot met het EMC met gedifferentieerd vervoer, en samenwerking met de Hogeschool Rotterdam om de inzet van afgestudeerden Ba. Medische hulpverlening op de ambulance mogelijk te maken; - implementatie van het beleid flexibele voertuigbezetting; - werkzaamheden om de samenvoeging van de meldkamers van de VRR en ZHZ soepel te laten verlopen; - het vaststellen van het Plan brandweezorg.
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019 (<i>Uit visie gerelateerde documenten</i>)	- opstellen van een nieuw Regionaal risicoprofiel, een beleidsplan 2018-2022 en het actualiseren van de visie op de GHOR; - de doorontwikkeling van bevolkingszorg (Oranje kolom), wat in 2018 uitmond in een nieuw regionaal beleidsplan voor bevolkingszorg; - nadere uitwerking van het Plan brandweezorg en het actualiseren van het dekkingsplan.
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	- verhoging van de bijdrage aan de VRR door tariefwijziging; - de weerstandscapaciteit van de VRR; - bijdrage aan het functioneel leeftijdsontslag van de voormalige gemeentelijke beroepsbrandweer; - aandacht voor de ontwikkelingen in Lansingerland die consequenties hebben voor de brandweezorg in Lansingerland, zoals de aanleg van de A13/A16, mogelijke uitbreiding van RTHA en de groei van de bedrijventerreinen en het aantal inwoners tot ongeveer 76.000. Deze ontwikkelingen moeten nadrukkelijk meegenomen worden bij de ontwikkeling van een toekomstbestendig kazernespreidingsplan. De VRR groeit toe naar een dynamische en risicogerichte vorm van brandweezorg. Voor de uitvoering van het Programma Brandweezorg is het Plan Brandweezorg 2017-2020 opgesteld. Dit plan geeft een richtlijn om de brandweezorg opnieuw in te richten. Het Plan brandweezorg leidt niet automatisch tot een goedkopere of duurdere brandweezorg en is ook niet bedoeld als bezuinigingsoperatie. De toekomst moet uitwijzen hoe dit uitpakt. De burgemeester heeft er bij de VRR op aangedrongen om de kazernes in Bleiswijk en Berkel en Rodenrijs te behouden en zorgvuldig om te gaan met de vrijwilligers. Dit dient meegenomen te worden bij de ontwikkeling van het toekomstige beleid.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse (<i>In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?</i>)	Het doelmatig organiseren en coördineren van werkzaamheden ter voorkoming, beperking en bestrijding van brand en alle aspecten die daarbij horen is een doelstelling die de VRR goed vervult en daarmee draagt de verbonden partij dus zeker bij aan het oorspronkelijke doel. Dat geldt ook voor het tweede en derde doel van de VRR namelijk het doelmatig organiseren en registreren van het vervoer van zieken en ongevals slachtoffers, en het voorbereiden en bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.

	Bij het vierde doel, het geven van invulling aan de regionale taken ten aanzien van het waarborgen van de fysieke veiligheid van de organisatie zien wij dat de VRR zeker invulling geeft aan dit doel, maar wat ons betreft nog meer mag sturen op een intergemeentelijke samenwerking en de vorming van een regionaal flexibel inzetbare pool van medewerkers tijdens crises en rampen.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	De omvang van de jaarlijkse financiële bijdrage aan de VRR is hoog. Ondanks dat de jaarlijkse financiële bijdrage hoog is, is het financiële risico gemiddeld. Dit heeft ermee te maken dat VRR vaste taken heeft. De negatieve risico's die in kaart gebracht kunnen worden zijn laag. Het risico wordt verspreid doordat 15 gemeenten deelnemen aan deze Gemeenschappelijke regeling. Het bestuurlijke inhoudelijke risico is laag. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt met de VRR die we regelmatig monitoren. De gemeente Lansingerland heeft zitting in het DB van de VRR. De burgemeester maakt tevens deel uit van de bestuurlijke auditcommissie die een controlerende functie uitoefent op het beheer en de bedrijfsvoering van de VRR.

Algemeen	1.5
Naam verbonden partij *	Eneco Groep N.V.
Datum van oprichting	Op 31 januari 2017 is Eneco gesplitst in een commercieel productie-, leverings- en diensten bedrijf Eneco Groep N.V. en een regionale netbeheerder Stedin Holding N.V.
Vestigingsplaats *	Rotterdam
Deelnemende partijen	De aandelen van Eneco Groep N.V. zijn in handen van 53 Nederlandsegemeenten.
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. (Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)	Wethouder A. Abee is (namens de aandeelhoudende gemeenten Lansingerland, Zoetermeer en Pijnacker-Nootdorp) lid van de aandeelhouderscommissie (AHC). Wethouder Abee neemt als aandeelhouder ook deel aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA). De taak van de AHC is het behartigen van de belangen van alle aandeelhouders door middel van het voorbereiden van de besluitvorming in de AVA van Eneco en het voeren van de dialoog over alle zaken die de aandeelhouders aangaan met de Raad van Bestuur (RvB), de Raad van Commissarissen (RvC) van Eneco en in voorkomende gevallen de medezeggenschap van Eneco. Leden van de RvB worden benoemd door de RvC. De RvC geeft de AVA kennis van een voorgenomen benoeming van een lid van de RvB. Leden van de RvC worden benoemd door de AVA op voordracht van de RvC. De AVA en de Ondernemingsraad kunnen aan de RvC personen aanbevelen om als commissaris te worden voorgedragen. Voor éénderde deel van de leden van de Raad van Commissarissen heeft de Ondernemingsraad een versterkt aanbevelingsrecht. De AVA kan bij volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, vertegenwoordigend tenminste één derde van het geplaatste kapitaal, de voordracht afwijzen.
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Herbert Moerdijk, afdeling Financiën Wouter Stapel: afdeling Financiën
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AvA/RvC) in 2018 (en 2019 indien bekend)	Op 21 september 2018 worden de halfjaarcijfers 2018 aan de AVA gepresenteerd. De jaarcijfers 2018 worden eind maart 2019 gepresenteerd aan de AVA, de precieze datum is nog niet bekend.
Aanleverdata ontwerpbegroting en jaarverslag	Een begroting verschijnt niet, het jaarverslag verschijnt formeel in maart.
Doelstelling van de VP. (Hoe ziet ons publiek belang eruit?)	Deze verbonden partij draagt niet meer bij aan de realisatie of borging van een publiek belang. Ter toelichting het volgende. De gemeente Lansingerland heeft zich in 2017 bezonnen op het toekomstig aandeelhouderschap van Eneco Groep. Daartoe is in 2017 een traject gelopen, gezamenlijk met alle aandeelhouders van Eneco, om hier op een zorgvuldige wijze naar te kijken. In dit proces is de raad intensief betrokken. Uitkomst is dat Lansingerland constateert dat het aandeelhouderschap in Eneco niet noodzakelijk is om publieke belangen te realiseren of te borgen. Mede om die reden heeft Lansingerland op 31 oktober 2017 besloten om het aandelenbelang in Eneco af te bouwen.

Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	In 2017 hebben 52 van de 53 aandeelhouders een principebesluit genomen om hun aandelenbelang te willen afbouwen of te houden. Eenenvetig aandeelhouders (74,55% van het geplaatste aandelenkapitaal) namen een principebesluit tot afbouw. De gemeente Lansingerland maakt onderdeel uit van deze groep. Elf aandeelhouders (24,77% van het geplaatste aandelenkapitaal) namen een principebesluit tot houden. Een aandeelhouder (0,68% van het geplaatste aandelenkapitaal) heeft nog geen principebesluit genomen, maar wacht de uitkomsten van het transactieproces af. Eind 2017 is het transactieproces gestart. Op enig moment kan het transactieproces resulteren in een concreet bod of in de financiële contouren van een voorgestelde beursgang. Op basis van de status van het transactieproces (peildatum: begin april 2018) is de verwachting op z'n vroegst in het vierde kwartaal van 2018 een uitkomst van het transactieproces te kennen..
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? <i>(Hoe ziet ons financieel belang eruit?)</i>	Het geprognoseerde dividend is in de meerjarenbegroting opgenomen als algemeen structureel dekkingsmiddel. Lansingerland is de vijfde aandeelhouder met een aandeel van 3,38% in het aandelenkapitaal. Het geprognoseerde jaarlijkse dividend bedraagt EUR 1.599.000.
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	Per 1 januari 2017 Eneco Holding: € 5.310 miljoen Per 31 december 2017 Eneco Groep: € 2.869 miljoen
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	Per 1 januari 2017 Eneco Holding: € 4.502 miljoen Per 31 december 2017 Eneco Groep: € 2.787 miljoen
Financieel resultaat 2017* <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	Eneco Groep N.V. € 127 miljoen, waarvan in 2018 de helft als dividend uitgekeerd is aan aandeelhouders.
Hoe is de accountantscontrole geregeld?	Deloitte Accountants B.V. voert de accountantscontrole uit.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	In 2018 zijn nog geen veranderingen te verwachten. De uitkomst van het transactieproces is op dit moment (peildatum: begin april 2018) nog niet bekend. Ook is het op dit moment niet mogelijk een exacte planning te maken van het tijdspad. Achtergrond hiervan is dat het transactieproces omvangrijk en complex is en dat het tempo van het proces ook bepaald wordt door een groot aantal externe factoren. Op basis van de status van het transactieproces is de verwachting op z'n vroegst in het vierde kwartaal van 2018 een uitkomst van het transactieproces te kennen
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	Indien Lansingerland het aandelenbelang afstoot dan vervalt het jaarlijkse geprognoseerde dividend. Hiertegenover staat de ontvangst van een éénmalige verkoopopbrengst.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	De dividenduitkering is een vast dekkingsmiddel in onze begroting. De omvang van het uit te keren dividend is afhankelijk van de nettowinst in enig jaar. De mogelijke tegenvallers in de nettowinst van de onderneming én een eventuele verkoop van het aandelenbelang zijn een financieel risico.

Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2018 en eerste helft 2019 (Uit jaarverslag 2017)	De drie groeidomeinen voor de periode 2018 - 2022 zijn: klanten, hernieuwbare bronnen en innovatieve diensten.
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019? (Uit jaarverslag 2017)	Eneco gaat uit van de One Planet gedachte: 'we leven binnen de grenzen van één aarde.'. De missie van Eneco is: "Duurzame energie van iedereen" met de ambitie om in 2030 het leven van 50 miljoen mensen te verduurzamen. De strategie daarbij is: 'We investeren met mensen en partners in een duurzame energievoorziening. We ontwikkelen innovatieve diensten, zodat mensen zelf regie kunnen nemen over hoe ze hun duurzame energie opwekken, opslaan, gebruiken, besparen of delen.'
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	Belangrijk aandachtspunt is het transactieproces zoals hiervoor aangegeven is.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse <i>(In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?)</i>	Lansingerland heeft in 2017 vastgesteld dat het aandeelhouderschap in Eneco niet noodzakelijk is voor de realisatie of borging van een publiek belang. Daarom heeft Lansingerland besloten tot afbouw van het aandelenbelang. De resultaten van het transactieproces zijn op z'n vroegst in het 4 ^e kwartaal van 2018 bekend.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Uitkomst van de financiële analyse is dat het financieel risicoprofiel gemiddeld is. De geraamde dividenden zijn aanzienlijk terwijl Eneco opereert in een commerciële markt met een aanzienlijk investeringsprogramma, mede in het buitenland. Dit geeft een vergroot risico met betrekking tot de stabiliteit van de nettowinst en daarmee van het dividend. Uitkomst van de bestuurlijke analyse is dat het bestuurlijke risicoprofiel hoog is. Eneco zit in een transactieproces c.q. privatiseringsproces. Ook vond, voorafgaand aan dit proces, veel discussie plaats over ondermeer rollen en verantwoordelijkheden uitmondend in een mediationtraject. Daar Eneco een zogenaamde structuurvennootschap is, is de rechtstreekse invloed van aandeelhouder(s) op de RvC en RvB beperkt.

Algemeen	1.6
Naam verbonden partij *	Stedin Holding N.V.
Datum van oprichting	Op 31 januari 2017 is Eneco gesplitst in een commercieel productie-, leverings- en diensten bedrijf Eneco Groep N.V. en een regionale netbeheerder Stedin Holding N.V.
Vestigingsplaats *	Rotterdam
Deelnemende partijen	De aandelen van Stedin Holding N.V. zijn in handen van 53 Nederlandse gemeenten.
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. <i>(Hoe ziet ons bestuurlijk</i>	Wethouder A. Abee is lid van de aandeelhouderscommissie (AHC). Wethouder Abee neemt als aandeelhouder ook deel aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA). De taak van de AHC is het behartigen van de belangen van alle

<i>belang eruit?)</i>	aandeelhouders door middel van het voorbereiden van de besluitvorming in de AVA van Eneco en het voeren van de dialoog over alle zaken die de aandeelhouders aangaan met de Raad van Bestuur (RvB), de Raad van Commissarissen (RvC) van Stedin en in voorkomende gevallen de medezeggenschap van Stedin. Leden van de RvB worden benoemd door de RvC. De RvC geeft de AVA kennis van een voorgenomen benoeming van een lid van de RvB. Leden van de RvC worden benoemd door de AVA op voordracht van de RvC. De AVA en de Ondernemingsraad kunnen aan de RvC personen aanbevelen om als commissaris te worden voorgedragen. Voor éénderde deel van de leden van de Raad van Commissarissen heeft de Ondernemingsraad een versterkt aanbevelingsrecht. De AVA kan bij volstreekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen, vertegenwoordigend tenminste één derde van het geplaatste kapitaal, de voordracht afwijzen.
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Herbert Moerdijk, afdeling Financiën Wouter Stapel: afdeling Financiën
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AvA/RvC) in 2018 (en 2019 indien bekend)	Op 21 september 2018 worden de halfjaarcijfers 2018 gepresenteerd. De jaarcijfers 2018 worden in april 2019 gepresenteerd aan de AVA, de precieze datum is nog niet bekend.
Aanleverdata ontwerp-begroting en jaarverslag	Een begroting verschijnt niet, het jaarverslag verschijnt formeel in maart.
Doelstelling van de VP. (<i>Hoe ziet ons publiek belang eruit?</i>)	De waarborging van levering van energie aan de klanten binnen het verzorgingsgebied door middel van netbeheer als bedoeld in de electriciteitswet en de Gaswet.
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	De hoofdactiviteit van Stedin is het uitvoeren van wettelijke netbeheertaken. Stedin oriënteert zich op het afstoten van commerciële activiteiten. Lansingerland is niet voornemens om in 2018 of 2019 wijzigingen aan te brengen in het aandelenbelang in Stedin.
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? (<i>Hoe ziet ons financieel belang eruit?</i>)	Het geprognostiseerde dividend is in de meerjarenbegroting opgenomen als algemeen structureel dekkingsmiddel. Lansingerland is de vijfde aandeelhouder met een aandeel van 3,38% in het aandelenkapitaal. Het geprognostiseerde jaarlijkse dividend bedraagt EUR 1.599.000.
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 (<i>Uit: jaarrekening 2017</i>)	Per 1 januari 2017 Eneco Holding: € 5.310 miljoen Per 31 december 2017 Stedin Holding: € 2.583 miljoen
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* (<i>Uit: jaarrekening 2017</i>)	Per 1 januari 2017 Eneco Holding: € 4.486 miljoen Per 31 december 2017 Stedin Groep: € 3.968 miljoen
Financieel resultaat 2017* (<i>Uit: jaarrekening 2017</i>)	Het te verdelen resultaat van Stedin Groep bedraagt € 56 miljoen, waarvan de helft als dividend uitgekeerd wordt aan aandeelhouders.
Hoe is de accountantscontrole geregeld?	Deloitte Accountants B.V. voert de accountantscontrole uit.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de	Lansingerland is niet voornemens om in 2018 of 2019 wijzigingen aan te brengen in het aandelenbelang in Stedin.

verbonden partij heeft*	
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	De omvang van het uit te keren dividend is afhankelijk van de nettowinst in enig jaar. Het huidige beeld is dat het resultaat uit gewone bedrijfsactiviteiten over 2018 en 2019 stabiel is.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	De dividenduitkering is een vast dekkingsmiddel in onze begroting. De omvang van het uit te keren dividend is afhankelijk van de nettowinst in enig jaar. De mogelijke tegenvallers in de nettowinst van de onderneming zijn een financieel risico. Het huidige beeld is dat het resultaat uit gewone bedrijfsactiviteiten over 2018 en 2019 stabiel is.
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2018 en eerste helft 2019 (<i>Uit jaarverslag 2017</i>))	De strategie van Stedin voor 2018 is: beter netbeheer, de energietransitie mogelijk maken en een duurzame bedrijfsvoering. Voor wat betreft de energietransitie zijn de belangrijkste aspecten: - Toekomstbestendige netten: netten geschikt maken en houden tijdens de energietransitie; - Beschikbaarheid van netinformatie organiseren: om stakeholders(marktpartijen, gemeenten) te faciliteren; - Versnellen van de energietransitie door samenwerking: alleen door samen te werken is de energietransitie te realiseren.
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019? (<i>Uit jaarverslag 2017</i>)	Stedin omarmt de One Planet Thinking-filosofie. De missie van Stedin is: 'Samen werk maken van een leefwereld vol nieuwe energie. De visie van Stedin: focus op kerntaken voor (toekomstig) netbeheer met excellente dienstverlening aan klanten.
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	Aandachtspunten zijn met name de vereiste snelheid ten opzichte van de omvang van de energietransitie en de portfolioherziening waaronder de oriëntatie op het wel of niet behouden van commerciële activiteiten.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse (<i>In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?</i>)	De veiligheid, leveringszekerheid en betaalbaarheid van de energiedistributie, worden geborgd door wettelijke regulering met toezicht vanuit de ACM. De wetgever heeft in 2010 bepaald dat de aandelen van bedrijven die zich bezig houden met het aanleggen, exploiteren en onderhouden van distributienetten voor gas en elektriciteit volledig in publieke handen moeten blijven. In die zin draagt het aandeelhouderschap in Stedin hieraan bij.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Uitkomst van de financiële analyse is dat het financieel risicoprofiel laag is. De geraamde dividenden zijn aanzienlijk maar Stedin opereert in een gereguleerde markt. Uitkomst van de bestuurlijke analyse is dat het bestuurlijke risicoprofiel ook laag is. Enerzijds is Stedin een zogenaamde structuurvennootschap waarbij de rechtstreekse invloed van aandeelhouder(s) op de RvC en RvB beperkt is. Anderzijds zijn er met Stedin eenduidige afspraken gemaakt over ondermeer het goedkeuringsrecht van de AVA met betrekking tot (des-)investeringsbeslissingen en een adviesrecht ten aanzien van de vaststelling van het meerjarig strategisch plan alsmede een herziening daarvan, alsmede een daarop aansluitend jaarplan en de herziening daarvan, voor zover de inhoud daarvan ziet

	op het geregeleerde domein.
--	-----------------------------

Algemeen	1.7
Naam verbonden partij *	SVHW (Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffingen en Waardebepaling)
Datum van oprichting	1 januari 2001
Vestigingsplaats *	Klaaswaal
Deelnemende partijen	19 gemeenten, het Waterschap Hollandse Delta en de Regionale Afvalstoffen Dienst Hoeksche Waard (RAD).
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB. (Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)	AB: Wethouder Albert Abee Plaatsvervangend AB: wethouder Simon Fortuyn NA FORMATIE AANPASSEN
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Contactpersoon: Kees van Dongen Vervanger: Rosemarijn Stevens
Belangrijke vergaderdata (AB/DB) resterend in 2018 (en 2019 indien bekend)	Vergaderingen AB in 2018: 31 januari, 11 april, 4 juli en 15 november
Aanleverdata ontwerpbegroting en jaarverslag	(art 18 en 19 GR en WGR) Uiterlijk acht weken voor de vaststelling van bovenstaande stukken in het AB worden de stukken aangeboden aan de raden van de gemeenten voor het geven van een zienswijze. De Begroting wordt voor 1 juli voorafgaande aan het jaar waarop deze betrekking heeft door het AB vastgesteld. De Jaarrekening: wordt voor 1 mei volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft door het AB vastgesteld.
Doelstelling van de VP. (Hoe ziet ons publiek belang eruit?)	(art 3 GR) Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot - de heffing en invordering van belastingen - de uitvoering van Wet waardering onroerende zaken (woz) - de administratie van vastgoedgegevens - het verstrekken van vastgoedgegevens aan deelnemers en derden.
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	Geen.
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? (Hoe ziet ons financieel belang eruit?)	De bijdrage van Lansingerland voor 2017 bedraagt € 532.000,- inclusief BTW (op voorschotbasis, voor afrekening). Na aftrek van compensabele BTW bedraagt de netto-bijdrage met betrekking tot 2017 € 484.300. In 2017 is nog een afrekening voldaan over 2016 voor een totaalbedrag van € 32.000. De totale netto-kosten in 2017 komen hiermee op een totaalbedrag van € 516.300. De begrote bijdrage voor 2018 is € 510.000. Door de invoering van de nieuwe tariefstructuur, waartoe het Algemeen Bestuur SVHW op 12 april 2017 heeft besloten, is deze voor Lansingerland lager dan in voorgaande jaren.

Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 (Uit: jaarrekening 2017)	Per 1 januari 2017: € 690.000 Per 31 december 2017: € 1.273.000
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* (Uit: jaarrekening 2017)	Per 1 januari 2017: € 5.490.000 Per 31 december 2017: € 5.633.000
Financieel resultaat 2017* (Uit: jaarrekening 2017)	€ 583.000 voordelig
Hoe is de accountants- controle geregeld?	Jaarlijkse controle door een externe accountant (Deloitte Accountants B.V.)
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	Geen.
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	SVHW streeft er naar om kostentoeename ten gevolge van indexering en nieuw beleid zoveel mogelijk binnen de exploitatie op te vangen door het doorvoeren van besparingen en optimalisaties. Zo bespaart SVHW in 2019 structureel 105.000 euro om de vermindering in de deelnemersbijdrage ten gevolge van het uittreden van de gemeenten Molenwaard per 1-1-2019 op te vangen. SVHW zet daarnaast in op het toetreden van deelnemers, zo moet een breder draagvlak ontstaan voor kosten en efficiency-verbetering. De ambitie om voor zijn deelnemers het belastingkantoor van de toekomst te zijn, leidt tot het nog verder verstevigen van de basis en de eventuele uitvoering van aanvullende taken. Het SVHW organiseert over deze Toekomstverkenning werkbijeenkomsten om de behoefte van zijn deelnemers eerst nader te onderzoeken. Afhankelijk van de te nemen besluiten kan dit leiden tot een wijziging van de gemeentelijke bijdrage. . In de ontwerpbegroting SVHW 2019 is de tweede stap van het ingroeimodel in verband met de invoering van de nieuwe tariefstructuur, waartoe het Algemeen Bestuur SVHW op 12 april 2017 heeft besloten, verwerkt. Dit betekent voor Lansingerland dat de bijdrage trapsgewijs afneemt naar € 478.000 in 2020.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	Het SVHW streeft ernaar om risico 's zoveel mogelijk te ondervangen. Dat is de reden waarom diverse verzekeringen afgesloten zijn voor het onroerend goed, inventaris en personeel. De risico's waarmee het SVHW geconfronteerd zou kunnen worden zijn: • automatiseringsomgeving; • calamiteiten van huisvesting; • renterisico op een geldlening; • personeel. SVHW is een belangrijke organisatie voor haar 21 deelnemers. Continuïteit van de bedrijfsvoering is daarom essentieel. Het borgen van de bedrijfsvoering dient op het niveau van directie en DB te kunnen worden beslist. Bij het opvangen van de gevolgen van calamiteiten is het onwenselijk dat de organisatie afhankelijk zou zijn van de besluitvorming van de deelnemers. Gelet op genoemde risico's en de behoefte aan continuïteit van de bedrijfsvoering is het gewenst een

	financiële buffer in stand te houden. In de vergadering van het Algemeen bestuur van 5 december 2013 is daarom besloten de omvang vast te stellen op minimaal € 400.000 en maximaal € 700.000.
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2018 en eerste helft 2019 (<i>Uit jaarverslag 2017 en jaarplan 2018</i>)	Het meerjarenperspectief van SVHW is het optimaliseren van de belastingopbrengst voor zijn deelnemers. Hierbij is de strategie om een goed kwaliteitsniveau te bieden, waarbij een laag kostenniveau gehandhaafd blijft. De belangrijkste activiteiten zijn: • volledige uitvoering van overgedragen belastingtaken, inclusief adviseren over fiscale zaken, verordeningen en dergelijke • Volledige uitvoering Wet WOZ, inclusief waardebeoordeling • Invorderen aanslagen, automatische incasso's, beoordelen kwijtscheldingsverzoeken
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019 (<i>Uit visie gerelateerde documenten</i>)	De belangrijkste doelstellingen voor 2018 zijn: • Handhaven schaalgrootte: ○ Binden en boeien huidige deelnemers ○ Volgen ontwikkelingen bij gemeenten die belastingtaak nog zelf uitvoeren • Basis op orde: ○ Versterking processen en digitalisering ○ compleetheid en juistheid administraties en registraties • Dienstverlening: ○ Uitvoeren dienstverlening conform DVO ○ Deelnemers ontzorgen door uitbreiden dienstverlening ○ Versterken rol als informatieleverancier vanuit belastingen/WOZ-domein voor beleidsvorming deelnemers ○ Sociaal invorderen / stroomlijnen invorderingsproces ○ Verder ontwikkelen aanvullende zelfservice via 'mijn svhw'
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	Geen.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse (<i>In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?</i>)	De uitbesteding van de werkzaamheden past in het streven van de gemeente om waar mogelijk in regie te werken en een besparing op de kosten te realiseren.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Op basis van de financiële en bestuurlijke analyse kan worden vastgesteld dat het risicoprofiel gemiddeld is. De jaarlijkse bijdrage is gemiddeld en de gemeente is deels financieel aansprakelijk. Het weerstandsvermogen van SVHW is op peil en de bedrijfsvoering en kwaliteit van het risicomanagement zijn toereikend. Uit de financiële analyse komt derhalve de score gemiddeld. De bestuurlijke analyse geeft tevens een score van gemiddeld. Lansingerland is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur, er zijn duidelijke afspraken over de informatievoorziening en het belang van het SVHW komt volledig overeen met het belang van Lansingerland. De te leveren prestaties door het SVHW zijn echter maximaal van invloed.

Algemeen	1.8
Naam verbonden partij *	Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)
Datum van oprichting	1 januari 2015
Vestigingsplaats *	Rotterdam
Deelnemende partijen	23 gemeenten: Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Delft, Den Haag, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Leidschendam-Voorburg, Maassluis, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Ridderkerk, Rijswijk, Nissewaard, Rotterdam, Schiedam, Spijkenisse, Vlaardingen, Wassenaar, Westland, Westvoorne, Zoetermeer.
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. (Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)	AB: P. van de Stadt, plaatsvervanger: S. Fortuyn Van de Stadt is portefeuillehouder middelen in het AB. Samenstelling AB: 23 bestuurders deelnemende gemeenten en burgmeesters Rotterdam en Den Haag en Portefeuillehouders Verkeer en Vervoer Rotterdam en Den Haag. Samenstelling DB (5 leden, enkel agenda voorbereidend): Rotterdam en Den Haag hebben permanente zetel. Overige 3 zetels rouleren. Bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat: A. Abee Bestuurscommissie Vervoersautoriteit: S. Fortuyn Adviescommissie Vervoersautoriteit: Raadsleden J.P. Blonk en J. Pat El , plaatsvervangend G. Bovens Adviescommissie Economisch Vestigingsklimaat Raadsleden J.Dieleman en G. Bovens, plaatsvervangend M. Muis Rekeningencommissie: raadslid H. van der Stelt NA FORMATIE AAN PASSEN
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Contactpersoon: Karin Koemans, afdeling Bestuurszaken en Communicatie Vervanger: Koen van Wijk, afdeling Bestuurszaken en Communicatie Contactpersoon Economisch Vestigingsklimaat: Arjan Koopman (afdeling RO en Projecten) Contactpersoon Vervoersautoriteit: Maarten Batenburg (afdeling RO en Projecten)
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) resterend in 2018	Vergaderdata in 2018: Bestuurscommissie VA: 13-6 / 11-7 / 26-9 / 17-10 / 21-11 / 19-12 Bestuurscommissie EV: 28-6 / 27-9 / 22-11 Algemeen Bestuur: 1-6 / 6-7 / 2-11 / 14-12 Adviescommissie VA: 6-6 / 10-10 / 21-11 Adviescommissie EV: 6-6 / 9-10 / 21-11
Aanleverdata ontwerpbegroting en jaarverslag	Op 31 mei 2018 heeft de raad ingestemd met de ontwerpbegroting 2019 en meerjarenbeeld 2020 - 2022 en een aantal aandachtspunten aan het dagelijks bestuur van de MRDH kenbaar gemaakt met een zienswijze (U18.04402).
Doelstelling van de VP. (Hoe ziet ons publiek belang eruit?)	Doel is het versterken van de internationale concurrentiepositie van de regio.
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	Uit de tussentijdse evaluatie van de MRDH (Regionaal denken, lokaal doen I17.34840) is naar voren gekomen dat er op dit moment geen breed draagvlak binnen de MRDH is om een structuurdiscussie te voeren om het aantal beleidsvelden uit te breiden. Lansingerland ziet echter dat bij een aantal economische onderwerpen bijvoorbeeld de

	beleidsvelden wonen, duurzaamheid en recreatie direct erbij betrokken zijn. Dit sluit ook aan op het regeerakkoord waar nadruk is gelegd op regionale invulling van beleid. De Provincie Zuid-Holland (PZH) en de MRDH hebben een samenwerkingsconvenant om hun samenwerking en partnerschap verder te versterken in het belang van hun burgers, bedrijven, organisaties en bezoekers. De voorgestelde samenwerkingsvormen zijn pragmatisch ingezet zonder overdracht van bevoegdheden.
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? <i>(Hoe ziet ons financieel belang eruit?)</i>	De Brede Doeluitkering (BDU) voor verkeer en vervoer is de belangrijkste dekking voor de kosten van de twee programma's exploitatie verkeer en openbaar vervoer, infrastructuur verkeer en openbaar vervoer. De inwonerbijdrage bedraagt € 2,58 per inwoner voor het programma economisch vestigingsklimaat; voor 2019 is dat een totaalbedrag van € 6.054.800. Uitgaande van het inwoneraantal van Lansingerland van 61.174 op 15 maart 2018 is de bijdrage van Lansingerland €157.829.
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	1-1-2017 € 2.590.025 31-12-2017 € 7.425.581
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	1-1-2017 € 566.216.670 31-12-2017 € 1.348.170.234
Financieel resultaat 2017* <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	Financieel resultaat € 4.835.556
Hoe is de accountantscontrole geregeld?	Naast de reguliere accountantscontrole is er ook een rekeningencommissie ingesteld bestaande uit 1 raadslid per gemeente.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	Op dit moment zijn er geen veranderingen in de bijdrage voor 2018 en 2019.
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	Het merendeel van de middelen van de begroting 2019 komt uit de BDU gelden en voor het economisch vestigingsklimaat uit de bijdrage per inwoner van de deelnemende gemeenten. Het aandeel "overige inkomsten" is nog gering. We zien echter een ontwikkeling dat voor de bekostiging van projecten veelal ook externe financieringsbronnen nodig zijn. De MRDH kan dit minder vrijblijvend maken door een concrete doelstelling hierover op te nemen. De 23 gemeenten en de provincie Zuid-Holland moeten in hun begrotingen zeker ook rekening houden met financiële bijdragen aan projecten waarvan zij zelf (bestuurlijk en mede-) eigenaar zijn.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	De MRDH heeft de komende jaren tijdelijk te maken met een tekort (overbesteding) op de BDU-middelen. Overbesteding houdt in dat het saldo van beschikbare middelen en bestedingen in enig jaar negatief is. Tot en met de Begroting 2018 hanteerde de MRDH het uitgangspunt dat een tekort op de BDU-middelen is toegestaan onder de voorwaarde dat over een periode van tien jaar het saldo van beschikbare middelen en bestedingen positief is. Een extern kader voor deze termijn ontbrak toen nog. Een externe partij is daarom gevraagd om nader onderzoek te doen naar de kaders voor overbesteding. De provincie is betrokken

	geweest bij dit onderzoek. Conclusie uit dit onderzoek is dat de MRDH zich voor wat betreft de termijn van overbesteding dient te houden aan de uitgangspunten voor structureel begrotingsevenwicht die de provincie Zuid-Holland als toezichthouder hiervoor hanteert. De wettelijke termijn van overbesteding is daarmee bepaald op een maximale periode van drie achtereenvolgende kalenderjaren. Een tekort in 2019 moet dus uiterlijk in 2022 zijn aangezuiverd. Hierbij geldt ook dat de begroting in de drie jaar na het inlopen van het tekort geen tekort mag laten zien. Vanwege de afronding van een aantal grote infrastructurele projecten in deze periode (o.a. Hoekse Lijn, Bleizo) is er vanaf 2022 weer sprake van een overschot. De Brede Doeluitkering (BDU) verkeer en vervoer blijft na eerdere kortingen min of meer gelijk, maar de kosten van beheer en onderhoud van de railinfrastructuur stijgen. Er is dus effectief minder geld om nieuwe investeringen te doen terwijl de opgaven waar deze regio voor staat steeds groter worden. Dat leidt tot meer doen met minder en dus op het verder continueren van kostenbeheersing op regulier beheer en onderhoud, vervangingsinvesteringen rail en op financieringskosten van de railvoertuigen.
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2017 en eerste helft 2018 (<i>Uit jaarverslag 2017 en jaarplan 2018</i>)	De MRDH werkt vanuit twee agenda's. De Strategische Bereikbaarheidsagenda Vervoersautoriteit en de Agenda Economisch Vestigingsklimaat. Samen met de 23 gemeenten stemt de MRDH hierop projecten af. De MRDH meldt de voortgang van de activiteiten via de jaarstukken 2017 (I18.14741) en de bestuursrapportages.
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019? (<i>Uit visie gerelateerde documenten</i>)	De missie van de MRDH is: werken aan een Europese topregio. De 23 gemeenten gaan de uitdaging aan om de internationale concurrentiepositie te verbeteren door hun kennis en bestuurlijke kracht in te zetten en samen te werken met het bedrijfsleven, de kennisinstituten en medeoverheden. De MRDH werkt aan een aantrekkelijke regio voor inwoners om te werken, wonen en recreëren, waar (internationale) bedrijven zich vestigen en waar bezoekers zich welkom voelen. De visie is dat we al een sterke Europese regio zijn, maar nog beter willen presteren: een duurzame en internationaal concurrerende regio. Betere economische prestaties, betekenen meer welvaart voor de inwoners. De MRDH werkt momenteel aan een Strategische Agenda vanuit de vier invalshoeken uit het Regionaal Investeringsprogramma als strategisch kader: Vernieuwen Economie, Vernieuwen Energie, Vernieuwen Verbindingen, Vernieuwen Stad en Omgeving. Voortgang van alle projecten staat op www.investeringsprogramma.nl
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	Projecten zijn vaak gemeente en regio overschrijdend waardoor ook andere overheden en/of bestuurslagen bij betrokken zijn. Investeringsprogramma voor de projecten moeten bedrijven, kennisinstellingen en overheden bij elkaar brengen. De aandachtspunten voor Lansingerland zijn de verdere uitwerking van de projecten uit het investeringsprogramma en de daarbij behorende financiën te genereren. In het investeringsprogramma zijn ook andere projecten opgenomen zoals corridor A12 (o.a. logistieke hotspot, railterminal), energie-infrastructuur (warmtenet), geothermie, greenport en vaarroutes (Rotte - Rijn - Vliet). De MRDH kan in het samenbrengen van gemeenten en het definiëren van regionale projecten een voortrekkersrol vervullen om in

	gesprek te gaan met andere gemeenten en marktpartijen. Als vervolg op de MIRT Rotterdam Den Haag (Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport) wordt aan een aantal tafels de strategie van de regio uitgewerkt. Deze studies moeten richting geven aan nieuwe grote infrastructurele projecten in relatie tot andere ruimtelijke ontwikkelingen zoals de woningbouwopgave. Dit geeft richting aan de doorontwikkeling van het hoogwaardige OV-net in onze regio. Ook in Lansingerland worden OV-lijnen verkend, zoals de ZoRo. De projecten en de organisatie van de Vervoersautoriteit (VA) worden grotendeels bekostigd uit de reguliere Brede Doeluitkering verkeer en vervoer (BDU). Daarnaast zijn er nog specifieke rijksbijdragen, zoals gelden voor het programma Beter Benutten Vervolg en het Actieprogramma Regionaal OV die beiden zijn toegevoegd aan de BDU. De komende jaren is er een stevige opgave om de kosten van het openbaar vervoer te drukken. Door een oplopende beheerlast neemt het investeringsvermogen af.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse <i>(In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?)</i>	In de gemeenschappelijke regeling (GR) Metropoolregio Rotterdam Den Haag is opgenomen dat er vijfjaarlijks geëvalueerd wordt en de eerste evaluatie plaatsvindt twee jaar na inwerkingtreding van de GR. Uit het evaluatierapport, afgerond eind 2017, komt naar voren dat de steun voor MRDH is toegenomen, de relatie tussen de MRDH en provincie is verbeterd en dat er binnen de bestaande structuur gezocht moet worden naar verbeteringen. Met name de rol van de adviescommissie behoeft verdere uitwerking. In de zienswijze (U17.13458) heeft de raad van Lansingerland aan gegeven dat de adviescommissie niet een lichtere maar een andere invulling dient te krijgen. Een concrete verbetering is de invoering van portefeuillehouders in het AB waardoor het bestuurlijk eigenaarschap is versterkt. De MRDH heeft in 2016 en 2017 grote stappen voorwaarts gezet met de uitwerking van de aanbevelingen uit het OESO-rapport en Roadmap Next Economy als leidraad voor het investeringsprogramma. De MRDH werkt in 2018 verder aan de concretisering, ook voor projecten waarbij Lansingerland is betrokken.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Uit de financiële analyse blijkt dat het risico gemiddeld is. Dit is met name gelegen in het beperkte weerstandsvermogen van de MRDH enerzijds en de afdekking van de risico's door de MRDH anderzijds zoals ook opgenomen in het treasurystatuut. De wettelijke termijn van overbesteding is bepaald op een maximale periode van drie achtereenvolgende kalenderjaren. Om in de toekomst meer duidelijkheid te hebben over de (financiële) risico's van grote infrastructurele projecten verwachten we dat de MRDH de reeds aangekondigde beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen in 2018 opstelt. Het bestuurlijk risico is laag. Lansingerland onderschrijft het belang van de MRDH en staat achter de missie en de visie. De uitwerking van de programma's vindt in goed overleg met alle gremia plaats.

Algemeen	1.9
Naam verbonden partij *	Bank Nederlandse Gemeenten
Datum van oprichting	25 maart 1914
Vestigingsplaats *	Den Haag
Deelnemende partijen	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. (Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)	De gemeente heeft stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA). AVA: Wethouder Albert Abee Plaatsvervangend AVA: wethouder Simon Fortuyn NA FORMATIE AANPASSEN
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Contactpersoon: Kees van Dongen Vervanger: Rosemarijn Stevens
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) in 2018	AVA is op 19 april 2018
Aanleverdata ontwerp-begroting en jaarverslag	Niet van toepassing
Doelstelling van de VP. (Hoe ziet ons publiek belang eruit?)	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	Er worden geen veranderingen verwacht.
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? (Hoe ziet ons financieel belang eruit?)	Wij dragen financieel niets bij. Als aandeelhouder van 15.015 van de totaal circa 56 mln. aandelen (0,027%) ontvangen wij 0,027% van de netto winst die uitgekeerd wordt aan aandeelhouders. In de meerjarenbegroting is dit een Algemeen dekkingsmiddel
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 (Uit: jaarrekening 2017)	Per 1 januari 2017: € 4.486 mln. Per 31 december 2017: € 4.220 mln.
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* (Uit: jaarrekening 2017)	Per 1 januari 2017: € 149.494 mln. Per 31 december 2017: € 135.805 mln.
Financieel resultaat 2017* (Uit: jaarrekening 2017)	De winst 2017 bedraagt € 536 miljoen (netto € 393 mln.) In 2016 was dit € 369. Per aandeel is € 6,73 uitgekeerd aan dividend. De dividenduitkering over 2016, die in 2017 uitgekeerd is, bedraagt voor Lansingerland € 24.625
Hoe is de accountants-controle geregeld?	PWC is vanaf 2016 de accountant.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	n.v.t.

Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	N.v.t. Lansingerland draagt niet financieel bij, maar krijgt als aandeelhouder, als de bank een netto winst heeft behaald en in de AVA besloten wordt om aan de aandeelhouders een deel van deze winst uit te keren aan de aandeelhouders een dividenduitkering.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	n.v.t.
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2018 en eerste helft 2018 (<i>Uit jaarverslag 2018 en jaarplan 2018</i>)	BNG zal haar positie als bankier voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang onverkort handhaven. De bank handhaaft haar missie om te allen tijde te voorzien in goedkope financiering voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Wel wil de bank binnen haar missie met aanvullende of nieuwe accenten inspelen op veranderende omstandigheden. De bank heeft het afgelopen jaar tijdens de strategische herijking haar rol als een betrokken partner voor de publieke sector bevestigd. Het begrip 'betrokken partner' maakt deel uit van de identiteit van BNG Bank, een sectorbank, opgericht door Nederlandse overheden.
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2018? (<i>Uit visie gerelateerde documenten</i>)	BNG Bank heeft over het verslagjaar 2017 een nettowinst behaald van EUR 393 miljoen, een toename van EUR 24 miljoen ten opzichte van 2016. In algemene zin verwacht BNG Bank dat de omvang van nieuw verstrekte langlopende leningen over 2018 vergelijkbaar zal zijn met de omvang in 2017. Evenals in 2017 zal de omzet voor een groot deel bestaan uit herfinancieringen.
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	N.v.t.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse (<i>In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?</i>)	n.v.t.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Op basis van de financiële en bestuurlijke analyse kan worden vastgesteld dat het risicoprofiel laag is. Lansingerland is aandeelhouder en loopt daardoor in principe geen of een beperkt financieel of bestuurlijk risico.

2 Verbonden partijen in de commissie Ruimte

Algemeen	2.1
Naam verbonden partij *	DCMR Milieudienst Rijnmond
Datum van oprichting	Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit d.d. 26-02-1987, KB nr. 17 Datum gewijzigd: 29 december 2015 (21 ^{ste} wijziging)
Vestigingsplaats *	Schiedam
Deelnemende partijen	Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen, Westvoorne, Goeree-Overflakkee en de provincie Zuid-Holland
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. <i>(Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)</i>	De wethouder Milieu J. Heuvelink is lid van het Algemeen Bestuur. Op 19 juni 2014 is er een afspraak geweest met de 3 andere wethouders van de zogenaamde waterweg gemeenten (Schiedam, Vlaardingen, Maassluis en Lansingerland) om te besluiten wie namens deze 4 deelnemers lid van het DB van de DCMR wordt. Dit is wethouder S. (Sjef) Evers van Maassluis. NA FORMATIE AAN TE PASSEN
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Ellis Hes, afdeling Vergunningverlening & Handhaving
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) resterend in 2018 (en 2019 indien bekend)	2018: DB: 08/02/18, 09/04/18, 28/05/18, 27/09/18, 12/11/18 AB: 04/07/18, 12/12/17
Aanleverdata ontwerp-begroting en jaarverslag	Eind 2018 stuurt DCMR het concept werkplan 2019 aan de gemeente ter bespreking. DCMR stuurt de ontwerp-begroting 8 weken voor vaststelling door het AB van de DCMR (uiterlijk 15 april) toe aan de gemeente voor een zienswijze.
Doelstelling van de VP. <i>(Hoe ziet ons publiek belang eruit?)</i>	Uitvoeren van de Wet Milieubeheer (Wm), de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet bodembescherming (Wbb) voor de Gemeente Lansingerland en advisering op het gebied van milieu en ruimtelijke ordening. Het publieke belang is het bereiken van een goed leefmilieu voor burgers en bedrijven.
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	Er zijn geen veranderingen in het bestuurlijke en publieke belang voor 2018.
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? <i>(Hoe ziet ons financieel belang eruit?)</i>	2019: € 1.231.744 2018: € 1.205.181
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	Eigen vermogen begin boekjaar 2017 = € 14.054.000 Eigen vermogen einde boekjaar 2017 = € 8.117.000
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	Vreemd vermogen begin boekjaar 2017 = € 9.522.000 Vreemd vermogen einde boekjaar 2017 = € 11.838.000
Financieel resultaat 2017* <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	Het financieel resultaat over 2017 bedraagt € 2.809.000 . Voorstel aan het Algemeen Bestuur is om aan de

	bestemmingsreserve "Personeel en Organisatie" een bedrag van € 650.000, aan de bestemmingsreserve "Informatievoorziening" een bedrag van € 1.000.000, aan de bestemmingsreserve "productontwikkeling" een bedrag van € 1.636.000 te doteren en de bestemmingsreserve Transitie Fysieke Infrastructuur voor een bedrag van € 477.000 te laten vrijvallen en her te bestemmen.
Hoe is de accountantscontrole geregeld?	Jaarlijks door extern accountantsbureau Baker Tilly Berk.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	Met de invoering van artikel 8 van de Europese Energie-Efficiency Directive (EED) zijn gemeenten bevoegd gezag voor het toezicht op de uitvoering van energie-audits door grote ondernemingen. De DCMR voert deze taak voor Lansingerland uit. Omdat dit een nieuwe taak voor gemeenten is heeft het Rijk besloten geld beschikbaar te stellen aan het bevoegd gezag via het gemeentefonds. Lansingerland heeft een bedrag van ongeveer € 19.000 ontvangen voor de uitvoering van het toezicht op de uitvoering van energie-audits in 2016 en 2017. Dit bedrag wordt overgeheveld naar de DCMR, omdat zij deze taak voor Lansingerland uitvoert. Op grond van de Wet VTH en het bijbehorende Besluit omgevingsrecht zijn gemeenten per 1 juli 2017 verplicht om basistaken over te dragen aan de omgevingsdienst. De meeste basistaken heeft Lansingerland al overgedragen aan de DCMR. Alleen het toezicht bij asbestsanering is nog niet overgedragen aan de DCMR. Aan de overdracht van deze taak zijn uiteraard kosten verbonden. Het jaar 2018 gebruikt DCMR om te ervaren hoeveel tijd en capaciteit de uitvoering van deze taak kost, zodat we hierover in het werkplan voor 2019 concrete afspraken kunnen maken.
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	In de concept begroting 2019 DCMR is in de bijdrage voor Lansingerland nog geen rekening gehouden met: - Een extra bijdrage voor de uitvoering van de EED-taken; - De financiële consequenties van de eventuele overdracht van het toezicht op de asbestsanering van de gemeente naar DCMR; - Een eventuele wijziging (verhoging) van de uurtarieven; - Een eventuele verhoging van de bijdrage van Lansingerland voor de dienstbrede projecten Meldkamer, SKP en crisisbeheersing; Het AB van de DCMR neemt op 4 juli 2018 een besluit over de verhoging van de uurtarieven en de verhoging van de bijdrage aan de dienstbrede projecten.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	Er is sprake van een aantal kleine financiële risico's, zoals het verlenen van toestemming voor het uitvoeren van activiteiten waarvoor geen toestemming had moeten worden verleend, het niet of onvoldoende waarnemen van afwijkingen van verleende toestemmingen of verstoringen in de organisatievorming en de bedrijfsvoering van de DCMR (bijvoorbeeld het informatiesysteem RUDIS).

Prestaties en perspectief																			
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2017 en eerste helft 2018 (<i>Uit jaarverslag 2017 en jaarplan 2018</i>)	Het aantal inrichtingen (bedrijven) in 2017 was 1763. <i>Vergunningverlening</i> In 2017 zijn voor de uitvoer van vergunningverlening 1035 uren gepland, in 2017 zijn er 1755 uur gerealiseerd. Er zijn 9 vergunningen verleend, 15 maatwerkprocedures afgerond en 79 meldingen afgehandeld. In 2017 zijn voor de uitvoer van toezicht en handhaving 6820 uren gepland, in 2016 zijn 7215 uur gerealiseerd. <i>Ruimtelijke Ontwikkeling</i> In 2017 zijn er voor het programma Ruimtelijke Ontwikkeling 740 uren opgenomen. Uiteindelijk is in 2017 896 uur gerealiseerd. Voor 2018 zijn de uren als volgt verdeeld: <table border="0"> <tr> <td>Reguleren:</td><td>1239 uur</td></tr> <tr> <td>Toezicht:</td><td>6548 uur</td></tr> <tr> <td>Handhaving:</td><td>270 uur</td></tr> <tr> <td>Juridisch:</td><td>219 uur</td></tr> <tr> <td>Borgingstaken:</td><td>243 uur</td></tr> <tr> <td>Ruimtelijke ontwikkeling:</td><td>578 uur</td></tr> <tr> <td>(Beleids)advisering milieu:</td><td>425 uur</td></tr> <tr> <td>Bodem:</td><td>1380 uur</td></tr> <tr> <td>Accountbeheer:</td><td>487 uur</td></tr> </table>	Reguleren:	1239 uur	Toezicht:	6548 uur	Handhaving:	270 uur	Juridisch:	219 uur	Borgingstaken:	243 uur	Ruimtelijke ontwikkeling:	578 uur	(Beleids)advisering milieu:	425 uur	Bodem:	1380 uur	Accountbeheer:	487 uur
Reguleren:	1239 uur																		
Toezicht:	6548 uur																		
Handhaving:	270 uur																		
Juridisch:	219 uur																		
Borgingstaken:	243 uur																		
Ruimtelijke ontwikkeling:	578 uur																		
(Beleids)advisering milieu:	425 uur																		
Bodem:	1380 uur																		
Accountbeheer:	487 uur																		
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019? (<i>Uit visie gerelateerde documenten</i>)	De DCMR is de uitvoerende organisatie voor de wettelijke milieu- en veiligheidstaken bij de ca 25.000 bedrijven in het Rijnmondgebied. Naast deze primaire VTH (vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) -taken, staat de DCMR, net als rijk, provincies en gemeenten, voor twee grote opgaven: de energietransitie en circulaire economie. Wat betreft de energietransitie zet de DCMR haar wettelijk instrumentarium in voor het treffen van energiebesparende maatregelen. Waar geen wettelijk instrumentarium beschikbaar is, legt de DCMR de nadruk op innovatie, nieuwe samenwerkingsverbanden, het aanboren van externe subsidiestromen en het op andere wijze scheppen van de juiste randvoorwaarden voor verduurzaming. In 2018 formuleert de DCMR samen met de participanten een ambitie op het gebied van circulaire economie. In 2019 zet DCMR het VTH-instrumentarium en de ruimtelijke advisering in op inpassing van deze nieuwe vormen van bedrijvigheid in het Rijnmondgebied. Daarnaast bereidt de DCMR zich voor op de invoering van de nieuwe omgevingswet. Samen met de participanten ontwikkelt de DCMR nieuwe werkwijzen die aansluiten bij de doelen die met de Omgevingswet zijn gesteld, waaronder snellere besluitvorming, vergroten van de afwegingsruimte, een integrale benadering van de leefomgeving, intensieve participatie en verregaande automatisering Om de wet goed te kunnen laten werken zijn digitalisering van werkprocessen, adequaat databeheer en gegevensontsluiting essentieel. De DCMR wil daarom zijn ICT-voorzieningen op een hoger niveau brengen en nieuwe communicatievormen ontwikkelen die passen om burgers in staat te stellen op meer manieren (digitaal) te participeren in het werk van de DCMR.																		
Wat zijn de belangrijkste																			

aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	We zien de laatste twee jaar een ontwikkeling ontstaan dat de DCMR meer werkzaamheden uitvoert dan vooraf afgesproken. Dit heeft enerzijds te maken met de economische situatie in Lansingerland; het gaat financieel beter, waardoor meer ondernemers inrichtingen starten en (milieu)vergunningen nodig hebben. Anderzijds vragen we ook meer van de DCMR bijvoorbeeld op het gebied van horeca en duurzaamheid. Dit leidde tot een lichte overschrijding van het werkplan in 2016 en een zware overschrijding in 2017. Deze fluctuatie in de afrekening van het werkplan vangen we op met het 'voorschot met een specifiek bestedingsdoel', dat we bij de DCMR opgebouwd hebben vanuit onderschrijdingen in voorgaande jaren. Door de overschrijding van het werkplan 2017 met ca. 10% is dit voorschot aanzienlijk afgenomen. Ook voor het werkplan 2018 verwachten we een overschrijding op basis van de rekenmethodiek en de ervaringen van afgelopen jaren. In de begroting 2019 vragen we daarom een structurele verhoging van het werkplanbudget.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse <i>(In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?)</i>	Feitelijk monitoren we continue of de DCMR nog bijdraagt aan het oorspronkelijke doel tijdens de besprekingen van de werkplannen, tijdens het trimesteroverleg en het Bestuurlijke Overleg. Niet alleen voert de DCMR de VTH-taken voor Lansingerland uit, ook de aandacht voor energietransitie en circulaire economie is in lijn met onze ambitie op duurzaamheid.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Het financiële risico is gemiddeld. Dit heeft te maken met het feit dat in de Gemeenschappelijke Regeling een garantstelling voor de deelnemende gemeenten is opgenomen, de bedrijfsvoering nog niet volledig op orde is en Lansingerland slechts deels invloed heeft om financieel bij te sturen. Lansingerland heeft vooral invloed op het financieel bijsturen op de bijdrage die wij betalen voor de uitvoering van het werkplan. Het bestuurlijke (inhoudelijke) risico is laag, omdat de belangen van DCMR hetzelfde zijn als onze belangen, er duidelijke afspraken met de DCMR zijn gemaakt die we regelmatig monitoren en we veel vertrouwen in deze verbonden partij hebben.

Algemeen Naam verbonden partij *	2.2 Recreatieschap Rottemeren
Datum van oprichting	12 januari 1967
Vestigingsplaats *	Rotterdam
Deelnemende partijen	Gemeenten Rotterdam, Zuidplas en Lansingerland.
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. <i>(Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)</i>	AB: wethouder J. Heuvelink en S. Fortuyn Plaatsvervangers: Wethouder A. Abee DB: J. Heuvelink, plaatsvervanger S. Fortuyn
Naam ambtelijk contactpersoon en diens	Arjan Koopman, afdeling ruimtelijke ontwikkeling Vervanger: Kees Verhoeff, afdeling ruimtelijke ontwikkeling

vervanger	
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) resterend in 2018 (en 2019 indien bekend)	DB: 28 mei, 8 oktober AB: 9 juli en 19 november
Aanleverdata ontwerpbegroting en jaarverslag	De Wet Gemeenschappelijke regelingen is gewijzigd. Hierdoor is de zienswijzetermijn niet langer zes weken maar acht weken. De ontwerpbegroting en de jaarrekening worden daarmee uiterlijk 15 april toegezonden aan de gemeenteraad. Voor 1 augustus moet een goedgekeurde begroting worden toegezonden aan de Provincie Zuid-Holland.
Doelstelling van de VP. (<i>Hoe ziet ons publiek belang eruit?</i>)	In stand houden, ontsluiten en exploiteren van recreatiegebied Rottemeren. Openluchtrecreatie, natuurbescherming en natuur- en landschapsschoon bewaren en bevorderen.
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	Per 1-1-2018 is sprake van een collegeregeling. Hiermee zijn kaderstellende bevoegdheden weer bij de afzonderlijke gemeenteraden komen te liggen. De samenwerking tussen de gemeenten Zuidplas, Rotterdam en Lansingerland wordt gecontinueerd.
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? (<i>Hoe ziet ons financieel belang eruit?</i>)	Deelnemers: Zuidplas 4%, Rotterdam 91% en Lansingerland 5%, bijdrage in 2017 € 187.582
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 (<i>Uit: jaarrekening 2017</i>)	per 31/12/2016 : €18.059.187 per 31/12/2017 : €17.242.221
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* (<i>Uit: jaarrekening 2017</i>)	VV per 1/1/2017 € 4.306.572 per 31/12/2017 € 5.397.134
Financieel resultaat 2017* (<i>Uit: jaarrekening 2017</i>)	Resultaat over 2016: € 243.712 Resultaat over 2017: 650.168
Hoe is de accountantscontrole geregeld?	Conform een meerjarenovereenkomst met Deloitte accountants wordt jaarlijks de jaarrekening beoordeeld.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	Geen veranderingen in het financiële belang van 5%.
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	Geen
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	Concrete risico's, overigens van een laag en middel gehalte, worden genoemd bij de weerstandsparagraaf in de begroting van het recreatieschap: - Invoering VPB; - Koersrisico ingeval van gedwongen verkoop beleggingen bij calamiteiten;

	- Locatie asfaltfabriek; - Essentaksterfte; - Baggeren watergangen; - Nazorg grondwaterverontreiniging Lage Bergse Bos; - Warmteleiding;
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2017 en eerste helft 2018	Doorgaande aandacht voor de toekomstige organisatievorm van het Recreatieschap, opstellen kader Recreatieschap en visie Rottemeren, opstellen uitvraag voor de kwaliteitsimpuls Lage Bergse Bos, inpassen Verlengde A16 en afspraken met Rijkswaterstaat, aanpak essentaksterfte en bosonderhoud, marketing, samenwerking met belangenorganisaties, opstellen en uitvoeren aanpak ontwikkellocaties.
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019? <i>(Uit visie gerelateerde documenten)</i>	Opstellen van Kader Recreatieschap en visie op het gebied Rottemeren, uitwerken kwaliteitsimpuls Lage Bergse Bos, inpassing van de verlengde A16 door het Lage Bergse bos de realisatie van een fietsverbinding tussen het Rottemerengebied en het Bentwoud/Groene Hart, uitvoeren plan ontwikkellocaties, samenwerken met belangenorganisaties.
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	De nieuwe governance structuur maakt dat er veranderingen in bevoegdheden zijn en besluitvormingsprocessen anders verlopen. Aandacht voor het aansturingsmodel en de uitvoering van de beheer- en onderhoudstaken. Daarnaast geldt als aandachtspunt aansluiting te houden bij de provinciale geldstromen voor ontwikkeling van recreatief groen. Voor de komende jaren is een goede inpassing van de A16 in het Lage Bergse bos en gelijktijdige realisatie van een kwalitatief en recreatief aantrekkelijk Lage Bergse bos (extra 2,5 miljoen euro uit de Algemene Reserve Recreatieschap) van bijzonder belang.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse <i>(In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?)</i>	Het in stand houden, ontsluiten en exploiteren van het Recreatiegebied Rottemeren is belangrijk voor de gemeente aangezien dit een van de belangrijkste groengebieden is. De inzet is gericht op het bewaren en behouden van openluchtrecreatie, natuurbescherming en natuur- en landschapsschoon.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Het financiële risico is laag. Er is sprake van een hoge algemene reserve. De genoemde risico's zijn dusdanig beperkt van aard, dat er sprake is van meer dan gewenste weerstandsratio. Daarnaast is de financiële bijdrage van de provincie in overgenomen door Rotterdam en dit is tevens vastgelegd in de aangepaste GR. Het bestuurlijk risico is laag vanwege (indirecte) invloed via AB en DB.

Algemeen	2.3
Naam verbonden partij *	NV Duinwaterbedrijf Zuid-Holland Handelsnaam Dunea
Datum van oprichting	In 1990 is Duinwaterbedrijf Zuid-Holland ontstaan vanuit de fusie tussen de DWL en de waterbedrijven De Vlietstreek en De Tien Gemeenten.
Vestigingsplaats *	's Gravenhage
Deelnemende partijen	De aandelen van Dunea zijn in handen van 18 Zuid-Hollandse gemeenten.
Namen van vertegenwoordiging LL in AB	De gemeente is aandeelhouder en namens de gemeente neemt wethouder A. Abbe deel aan de Algemene Vergadering van

en DB; AVA danwel Rvc. (Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)	Aandeelhouders. In de raad van commissarissen zit geen gemeentelijke vertegenwoordiger. AANPASSEN NA FORMATIE
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Kees van Dongen, afdeling Financiën Vervanger: Wouter Stapel, afdeling Financiën
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) in 2018 (en 2019 indien bekend)	21 juni en 22 november
Aanleverdata ontwerp-begroting en jaarverslag	Niet bekend
Doelstelling van de VP. (Hoe ziet ons publiek belang eruit?)	De publieke belang bestaat uit de gewaarborgde levering van goed drinkwater aan alle klanten binnen het verzorgingsbied. Daarnaast verzorgt Dunea het natuurbeheer in de duingebieden. Dunea wil een vitale organisatie zijn die toekomstbestendige producten en diensten levert en daarbij duidelijk zichtbaar is als maatschappelijke onderneming.
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	Geen.
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? (Hoe ziet ons financieel belang eruit?)	Statutair mag Dunea geen dividend uitkeren. Lansingerland bezit 175.542 aandelen (na de periodieke herverdeling in 2013) van de in totaal 4.000.000 uitgegeven aandelen.
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 (Uit: concept jaarrekening 2017)	Per 1 januari 2016: € 184,5 mln Per 31 december 2016: € 193,3 mln Jaarstukken 2017 nog niet beschikbaar
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* (Uit: concept jaarrekening 2017)	Per 1 januari 2016: € 391,7 mln Per 31 december 2016: € 401,7 mln Jaarstukken 2017 nog niet beschikbaar
Financieel resultaat 2017* (Uit: concept jaarrekening 2017)	Uit jaarrekening 2016: € 8,8 mln voordelig Jaarstukken 2017 nog niet beschikbaar
Hoe is de accountantscontrole geregeld?	Het jaarverslag en jaarrekening van de N.V. dienen wettelijk van een accountantsverklaring te zijn voorzien.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	Geen
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in	Geen

systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	Geen
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2018 en eerste helft 2018 (<i>Uit jaarverslag 2018 en jaarplan 2018</i>)	Er zijn geen bijzonderheden t.a.v. de ontwikkelingen omtrent Lansingerland te melden.
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019 (<i>Uit visie gerelateerde documenten</i>)	Dunea wil in 2016 een vitale organisatie zijn die toekomstbestendige producten en diensten levert en daarbij duidelijk zichtbaar is als maatschappelijke onderneming. De strategie koers 2016 focust op drie pijlers: 1. Toekomstbestendige producten 2. Maatschappelijk ondernemen 3. Vitale organisatie
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	De aandachtspunten blijven het verzorgen van een goede drinkwatervoorziening en beheer van het duingebied.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse (<i>In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?</i>)	Hierin is geen belangrijke ontwikkeling of afwijking in positieve of negatieve zin.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Op basis van de financiële en bestuurlijke analyse kan worden vastgesteld dat het risicoprofiel laag is. Lansingerland is aandeelhouder en loopt daardoor in principe geen of een beperkt financieel of bestuurlijk risico.

Algemeen	2.4
Naam verbonden partij *	Stichting Parkmanagement Bedrijvenpark Oudeland (PMBO)
Datum van oprichting	25 januari 2008
Vestigingsplaats *	Lansingerland
Deelnemende partijen	Naast de gemeente Lansingerland nemen alle eigenaren van kavels op Oudeland (verplicht) deel aan het parkmanagement.
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. <i>(Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)</i>	Stichting PMBO: Ruud de Prez (later dit jaar op te volgen door Adri van Bommel Beheer & Onderhoud), secretaris Edwin Klop (Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling) bestuurslid Twee van de vijf bestuursleden zijn statutair als ambtenaar werkzaam bij de gemeente. De overige 3 bestuursleden van de stichting PMBO vertegenwoordigen de eigenaren. Zij worden door de Vereniging Bedrijvenpark Oudeland aangewezen. Op dit moment zijn dat; Michel Capitein van Technolab (voorzitter), Gert Klein Haneveld (penningmeester) en Jan van der Meide van De Leeuwenhoek BV (bestuurslid). Vereniging VBO: In het bestuur van de vereniging zijn enkel ondernemers/eigenaren vertegenwoordigd. Voorzitter is Reinier Geradts van DLR
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Ruud de Prez (later dit jaar op te volgen door Adri van Bommel, Beheer & Onderhoud) en Edwin Klop afdeling E&MO maken deel uit van het bestuur. Ruud de Prez (later dit jaar op te volgen door Adri van Bommel, Beheer & Onderhoud) is eerste contactpersoon.
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) in 2018 (en 2019 indien bekend)	Het bestuur van de stichting PMBO vergadert 6 keer per jaar.
Aanleverdata ontwerpbegroting en jaarverslag	Eenmaal per jaar. Meestal wordt de begroting in het laatste kwartaal van het voorgaande jaar opgesteld en het jaarverslag in het eerste half jaar volgend op het boekjaar.
Doelstelling van de VP. <i>(Hoe ziet ons publiek belang eruit?)</i>	De stichting heeft ten doel: a. het uitvoeren of doen uitvoeren van het algemeen management voor de dienstverlening met als doel het initiële kwaliteitsniveau van en het verblijfsklimaat op bedrijvenpark Oudeland te behouden en waar mogelijk te verhogen, een en ander overeenkomstig de daartoe in het parkmanagementplan opgenomen prestatie-eisen; b. het uitvoeren of doen uitvoeren van terreinbeveiliging op bedrijvenpark Oudeland overeenkomstig de daartoe in het parkmanagementplan opgenomen prestatie-eisen; c. het (doen) realiseren, (doen) beheren en (doen) onderhouden van bedrijfsverwijzingen op bedrijvenpark Oudeland overeenkomstig de daartoe in het parkmanagementplan opgenomen prestatie-eisen; d. het beheren en onderhouden of doen beheren en onderhouden van de openbare ruimte op bedrijvenpark Oudeland overeenkomstig het daartoe opgestelde beheerplan; en voorts al hetgeen met een en ander verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

	Het publieke belang is het creëren van een gunstig economisch klimaat. Daarnaast is de taak van de stichting PMBO het organiseren, in stand houden en daar waar mogelijk verbeteren van het kwaliteitsniveau (ruimtelijk, technisch en voor veiligheid) op bedrijvenpark Oudeland.
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	Er hebben zich geen veranderingen in bestuurlijke en publieke belangen voorgedaan.
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? <i>(Hoe ziet ons financieel belang eruit?)</i>	De gemeente Lansingerland draagt het beschikbare budget voor het dagelijks beheer en onderhoud van de openbare ruimte over aan de stichting PMBO. Het gaat daarbij alleen om het budget behorende bij de taken die daadwerkelijk worden overgedragen, dit is voor de gemeente dus budgetneutraal. Het gaat om een bedrag van € 72.506,-. De verhouding bijdrage ondernemers - bijdrage gemeente voor het totale parkmanagement bedraagt in 2017 65%-35%.
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 <i>(Uit: jaarrekening 201)</i>	Begin 2017 € 261.417 Eind 2017 € 292.981
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	Begin 2017 € 13.386 Eind 2017 € 40.803
Financieel resultaat 2017* <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	€ 1.564
Hoe is de accountants-controle geregeld?	AccountAble B.V. registeraccountants en belastingadviseurs te Woerden stellen jaarlijks de jaarstukken op.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	Er hebben zich geen veranderingen in het financieel belang voorgedaan. In 2014 is de Beheerovereenkomst tussen de gemeente Lansingeland en de stichting PMBO ondertekend. In deze overeenkomst zijn de afspraken voor het dagelijks beheer en onderhoud van Oudeland vastgelegd. De kaders hiervoor staan beschreven in het bijbehorende beheerplan.
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	De ontwikkeling van fase 2 zal op termijn in beheer worden overgedragen. De systematiek zal niet wijzigen, maar per saldo zal de gemeente op termijn meer budget aan de stichting overdragen voor het dagelijks beheer en onderhoud.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	Geen bijzonderheden.
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2018 en eerste helft 2019 <i>(Uit jaarverslag 2018 en jaarplan 2018)</i>	Er is weer een aantal nieuwe bedrijven gevestigd waardoor het parkmanagement een nog bredere groep ondernemers vertegenwoordigt. Het beheer en onderhoud en de veiligheid op het bedrijvenpark zijn op een hoog niveau gehouden. Het beeldkwaliteitsniveau van de openbare ruimte wordt door de inzet van parkmanagement op minimaal B of hoger gehouden. Dit is hoger dan gemeentelijke beleidsniveau C. Bedrijven kunnen op vrijwillige basis aansluiten op glasvezel ten behoeve van internet en communicatie.

Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019? (<i>Uit visie gerelateerde documenten</i>)	Gewerkt wordt aan verdere professionalisering van bestuur (PMBO en VBO) en uitvoering van het parkmanagement met het oog op de verdere groei van het aantal aangesloten ondernemingen. Het blijven werken aan betrokkenheid en communicatie tussen ondernemers blijft een aandachtspunt, dat met name door de VBO wordt opgepakt. PMBO richt zich meer op de fysieke uitbreiding als gevolg nieuwe vestigingen op het bedrijvenpark.
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	Belangrijk aandachtspunt is alle ondernemers/eigenaren van Oudeland betrokken te houden bij de in stand houding van de kwaliteit van het bedrijvenpark. Tevens het benutten van alle mogelijkheden om gronden uit te geven aan nieuwe ondernemers en het bedrijvenpark te laten groeien.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse (<i>In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?</i>)	De verbonden partij draagt volledig bij aan het oorspronkelijke en nog immer valide doel.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Financieel en bestuurlijk zijn de risico's laag.

3 Verbonden partijen in de commissie Samenleving

Algemeen	3.1
Naam verbonden partij *	Gemeenschappelijke Regeling GGD Rotterdam-Rijnmond
Datum van oprichting	Niet bekend wanneer de regeling is ingesteld. Lansingerland maakt deel uit sinds 1 januari 2007. Vanaf 1-1-2013 heet de GR niet meer OGZRR, maar GGD Rotterdam-Rijnmond. Zie BR1200155 en T12.11479. Corsanummer van de oude GR: T10.09195
Vestigingsplaats *	Rotterdam
Deelnemende partijen	Het rechtsgebied van het lichaam omvat het grondgebied van de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Bernisse, Brielle, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Spijkenisse, Vlaardingen en Westvoorne. De GGD Rotterdam-Rijnmond (GGD-RR) voert een uniform pakket van basistaken uit voor het gehele werkgebied.
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. (<i>Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?</i>)	Vertegenwoordiging enkel in AB. Wethouder J. A. van Tatenhove, plaatsvervangend wethouder. J. Heuvelink
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Elsa van Kempen, team Sociaal Domein & Cultuur, afdeling Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling Vervanger is Desiree Pot.

Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) resterend in 2018 (en 2019 indien bekend)	Vergaderdata AB GGD 2018: • 15 februari • 12 april • 5 juli • 20 september • 30 november
Aanleverdata ontwerpbegroting en jaarverslag	Ontwerpbegroting: Het dagelijks bestuur zendt de ontwerpbegroting acht weken voordat deze aan het algemeen bestuur ter vaststelling wordt aangeboden toe aan de raden van de gemeenten. De raden hebben hierop de mogelijkheid een zienswijze te formuleren. Jaarverslag: Het dagelijks bestuur stelt elk jaar de rekening met een bijbehorend verslag van het voorgaande jaar op. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast in het jaar volgend op het jaar waarop de rekening betrekking heeft. Het dagelijks bestuur zendt de rekening binnen twee weken na de vaststelling aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan gedeputeerde staten. Dit vond plaats op 6 maart.
Doelstelling van de VP. (<i>Hoe ziet ons publiek belang eruit?</i>)	Artikel 3 van de GR: Het lichaam heeft tot doel: • het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de bevolking of van specifieke groepen daarbinnen, in het rechtsgebied van het lichaam; • het voorkómen en het vroegtijdig opsporen van ziekten onder de bevolking; • alles wat met het bovenstaande in de ruimste zin verband houdt. De regeling regelt de deelnemersbijdrage van de deelnemende gemeente voor de inkoop van het basispakket. De GGD is leverancier en uitvoerder van het basispakket. Het publieke belang is de openbare gezondheid.
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	In 2018 en 2019 vinden geen wijzigingen plaats in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? (<i>Hoe ziet ons financieel belang eruit?</i>)	De gemeenschappelijke regeling van de GGD-RR kent geen balans en andere financiële staten om in de begroting op te nemen aangezien alleen de gemeente Rotterdam eigenaar is van de organisatie. Personeel en eventuele risico's zijn daarmee voor rekening van de gemeente Rotterdam. De gemeenschappelijke regeling GGD-RR regelt in materiële zin slechts de inkoop van producten. Lansingerland draagt in 2018 € 398.250 bij, bestaande uit € 306.625 voor de inkoop van het algemene basistakenpakket en € 91.625 voor de inspecties kinderopvang. Gemeenten kunnen verder bilateraal afspraken maken met de GGD-RR over de inkoop en uitvoering van zogenaamde (extra) plusproducten.

Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2018 (Uit: jaarrekening 2018)	De gemeenschappelijke regeling van de GGD-RR kent geen balans en andere financiële staten om in de begroting op te nemen aangezien alleen de gemeente Rotterdam eigenaar is van de organisatie. Personeel en eventuele risico's zijn daarmee voor rekening van de gemeente Rotterdam. De gemeenschappelijke regeling GGD-RR regelt in materiële zin slechts de inkoop van producten. Daarmee is de gemeenschappelijke regeling financieel "leeg", dus zonder bezittingen, waardoor er ook geen balans is. Het financiële risico voor deelname aan de regeling is voor regiogemeenten dus ook niet aanwezig.
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* (Uit: jaarrekening 2017)	Niet van toepassing, zie tekst bij 'Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2018'.
Financieel resultaat 2017* (Uit: jaarrekening 2017)	Niet van toepassing, zie tekst bij 'Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2018'.
Hoe is de accountants-controle geregeld?	Niet van toepassing, zie tekst bij 'Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2018'.
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	Geen
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	De Wet publieke gezondheid (wet PG) is het kader waarbinnen de GGD namens de gemeenschappelijke regeling de basistaken uitvoert voor de deelnemende gemeenten. De omvang van het basispakket wordt steeds voor vier jaar vastgesteld. Aanpassingen in het basispakket vinden slechts plaats indien alle gemeenten hiermee akkoord gaan. Vanaf 2019 start een nieuwe cyclus. Op 15 februari 2018 besloot het Algemeen Bestuur over de begroting voor 2019. Deze begroting 2019 wordt ter zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraad. De GGD Rotterdam-Rijnmond (GGD-RR) voert een uniform pakket van basistaken uit voor het gehele werkgebied. Bij de opstelling van de begroting 2019 zijn door het algemeen bestuur nieuwe afspraken gemaakt omtrent de omvang van het pakket basisproducten dat de GGD Rotterdam-Rijnmond voor alle gemeenten uitvoert. Het basistakenpakket is in lijn met de gemaakte afspraken voor een nieuwe vierjaarsperiode (2019-2022) opnieuw doorgerekend. Zowel op de tarieven als op de ureninzet is elke product herzien. Ook bij nieuwe doorrekeningen van uurtarieven en ureninzet is het de GGD gelukt om de prijs van het pakket ongewijzigd houden. De gemeenschappelijke regeling GGD-RR houdt zich altijd aan het indexpercentage dat jaarlijks wordt afgegeven door de Kring van Gemeentesecretarissen van de regio Rotterdam-Rijnmond.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	Geen. De gemeente Rotterdam is risicodragers.
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2018 en eerste helft 2019 (Uit jaarverslag)	- Ondersteuning bestuur gemeenschappelijke regeling - Informatieverstrekking - Integrale gezondheidsmonitor 0-100 jarigen en VTV

2018 en jaarplan 2018)	- GGD Rampen opvangplan (GROP) - Infectieziektebestrijding - Tuberculosebestrijding - Soa/hiv preventie en bestrijding - Technische hygiënezorg - Inspecties kinderopvang en peuterspeelzalen - Medische milieukunde - Coördinator kleinschalige incidenten en zeden (KIZ)
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019?	Met de begrotingscyclus 2015-2018 is de omvang van het basispakket voor vier jaar vastgesteld. Dit geldt voor de periode van 2015-2018. Aanpassingen in het basispakket vinden slechts plaats indien alle gemeenten hiermee akkoord gaan. Daarnaast bestaat een variabel deel voor de inspecties kinderopvang en is het mogelijk plusproducten af te nemen. Deze plusproducten worden niet op voorhand afgenomen in 2018. Vanaf 2019 start een nieuwe cyclus. De GGD Rotterdam-Rijnmond (GGD-RR) voert een uniform pakket van basistaken uit voor het gehele werkgebied. Wijzigingen in het pakket die het gevolg zijn van wettelijke veranderingen of vereisten zijn reeds verwerkt in het pakket en door scherp begroten heeft de GGD deze zelf kunnen opvangen. Conform de wens is de beperkte ruimte ingevuld met de uitbreiding van ondersteuning en kennisdeling door de GGD op het terrein van de aanpak van gezondheidsachterstanden. Deze behoefte kwam de laatste jaren steeds vaker naar voren en de invulling hiervan kon nu daadwerkelijk geformaliseerd worden.
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	Uitvoering van de verplichtingen uit de Wet publieke gezondheid (WPG) tegen een aanvaardbare kostprijs blijft een aandachtspunt. Het basispakket moet garanderen dat wij voldoen aan de verplichtingen die wij hebben vanuit de Wpg.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse (In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?)doel?)	De GGD-RR legt verantwoording af over de uitvoering van de producten in het jaarverslag. Het jaarverslag is de definitieve jaarrapportage waarin verantwoording wordt afgelegd over en verslag gedaan wordt van de realisatie van de prestatieafspraken die gelden in het kader van het vastgestelde basistakenpakket. Uit het jaarverslag 2018 is gebleken dat de inzet in 2018 aansluit op de geformuleerde activiteiten en prestaties voor 2018.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	Er is zowel financieel als bestuurlijk een beperkt risico. De gemeente Rotterdam is financieel risicodragend. Daarnaast dragen de activiteiten van de verbonden partij bij aan het oorspronkelijke doel van de verbonden partij.

Algemeen	
Naam verbonden partij *	Jeugdhulp Rijnmond
Datum van oprichting	Inwerktreding per 1 januari 2015 (zie raadsbesluit 27-2-2014)
Vestigingsplaats *	Rotterdam
Deelnemende partijen	Het rechtsgebied van het lichaam omvat het grondgebied van de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Hellevuetsluis, Krimpen aan den IJssel,

	Lansingerland, Maassluis, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Nissewaard, Vlaardingen en Westvoorne.								
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. <i>(Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)</i>	AB: wethouder J. Heuvelink Vervanger: wethouder A. van Tatenhove DB: mede namens de gemeenten Capelle en Krimpen aan den IJssel heeft wethouder J. Heuvelink een zetel in het DB.								
Naam ambtelijk contactpersoon en diens vervanger	Martijn de Koning, vervanging Sanne Koopmans								
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) resterend in 2018 (en 2019 indien bekend)	<table> <tr> <td>Vergaderdata 2018 Algemeen Bestuur:</td><td>Vergaderdata 2018 Dagelijks Bestuur:</td></tr> <tr> <td>- 22 juni</td><td>- 13 juni</td></tr> <tr> <td>- 7 september</td><td>- 5 september</td></tr> <tr> <td>- 30 november</td><td>- 28 november</td></tr> </table>	Vergaderdata 2018 Algemeen Bestuur:	Vergaderdata 2018 Dagelijks Bestuur:	- 22 juni	- 13 juni	- 7 september	- 5 september	- 30 november	- 28 november
Vergaderdata 2018 Algemeen Bestuur:	Vergaderdata 2018 Dagelijks Bestuur:								
- 22 juni	- 13 juni								
- 7 september	- 5 september								
- 30 november	- 28 november								
Aanleverdata ontwerp-begroting en jaarverslag	Mei 2018								
Doelstelling van de VP. <i>(Hoe ziet ons publiek belang eruit?)</i>	De GR heeft 3 doelstellingen: ▪ Uitvoering te geven aan de wettelijke verplichtingen tot regionale samenwerking uit de Jeugdwet in het kader van Veilig Thuis (AMHK), jeugdreclassering en jeugdbescherming. ▪ Het uitvoeren van bovenlokale taken door middel van het contracteren en/of subsidiëren van aanbieders van jeugdhulp, -reclassering en -beschermingsmaatregelen in het kader van de Jeugdwet. ▪ Realiseren van overleg, kennisontwikkeling en -overdracht tussen de aangesloten gemeenten.								
Veranderingen in 2018 en 2019 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	Er zijn hier geen veranderingen te verwachten.								
Financieel									
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? <i>(Hoe ziet ons financieel belang eruit?)</i>	De GR Jeugdhulp is opgericht voor de inkoop van verschillende vormen van jeugdhulp waar gemeenten verantwoordelijk voor zijn. De inleg van de gemeente Lansingerland bedraagt in 2018 € 5.467.014 (inclusief organisatiekosten).								
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017 <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	Algemene reserve: 31 december 2017: € 2.249.090 31 december 2016: € 3.648.144								
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2017* <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	Vreemd vermogen: 31 december 2017: € 36.107.263 31 december 2016: € 32.808.137 Overlopende passiva: 31 december 2017: € 35.264.553 31 december 2016 € 32.639.074								
Financieel resultaat 2017* <i>(Uit: jaarrekening 2017)</i>	€ 0,-								
Hoe is de accountantscontrole	Op 23 april 2015 heeft het AB de kaders vastgesteld via de 'Kadernota accountantscontrole jaarrekening Gemeenschappelijke Regeling								

geregeld?	<i>Jeugdhulp Rijnmond 2015 e.v.'</i>
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2018 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	In het Algemeen Bestuur van april 2018 heeft het Algemeen Bestuur van de GRJR ingestemd met het verhogen van de begroting van de GRJR over 2018 door de volgende ontwikkelingen: 1. Bijstelling inleg 2018 door gemeenten op basis van de definitieve afrekening 2016; 2. Verhoging van de bijdrage aan de Gecertificeerde Instellingen; 3. Extra middelen Stichting Veilig Thuis. De bovenstaande ontwikkelingen leiden voor 2018 tot een extra bijdrage voor Lansingerland van € 317.031 ten opzichte van de vastgestelde begroting van 2018.
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	Wij voorzien een toename van onze benodigde bijdrage aan de GRJR. Deze stijging heeft drie oorzaken: A. De hierboven beschreven algemene verhoging van de begroting werkt door in onze bijdrage aan de GRJR voor de komende jaren. B. Er is sprake van stijging van het gebruik van via de GRJR ingekochte vormen van ondersteuning. C. Door middel van de zogenaamde 'vlaktaks' worden afwijkingen ten opzichte van de geraamde productie in drie jaar verrekend in onze jaarlijkse bijdrage.
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	▪ Toenemend zorggebruik in een open einde regeling De jeugdwet bevat een open einde regeling. Omdat er sprake lijkt te zijn van een toenemend zorggebruik is Lansingerland levert dit een financieel risico op. Wij sturen hierop door middel van de (lokale) toegang, de samenwerking met onze toegangspartners en samenwerking met huisartsen. ▪ Resultaatgerichte inkoop 2018 Met ingang van 1 januari 2018 is de GRJR overgegaan op het resultaatgericht inkopen van ondersteuning. De insteek hiervan is om bij de inzet van ondersteuning minder product- en meer resultaatgericht te werken. De insteek van deze gewijzigde inkoop is budgetneutraliteit. Niettemin houdt deze wijziging een zeker risico van een verhoging van de kosten in.
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2018 en eerste helft 2019 (<i>Uit jaarverslag 2018 en jaarplan 2018</i>)	▪ Implementatie en waar nodig bijsturing van de nieuwe resultaatgerichte bekostigingssystematiek. ▪ Invulling geven aan de aanbevelingen uit de evaluatie uit 2017 (zie kopje 'evaluatie en doelmatigheidsanalyse'). ▪ Het verbeteren van de monitoring, analyse en sturing op de via de GR ingekochte vormen van ondersteuning, waaronder in het bijzonder wachttijdenproblematiek en KPI's. ▪ Intensivering van het accountmanagement op Veilig Thuis.
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2018 en 2019? (<i>Uit visie gerelateerde documenten</i>)	De voornaamste opgave van de GRJR is het invulling geven aan de brede en doorlopende transformatie-agenda. Voor het jaar 2018 stond daarnaast de nieuwe bekostigingssystematiek en de omslag die dit van alle partijen heeft gevraagd centraal. Het jaar 2018 wordt dan ook gezien als een overgangsjaar waarin de transformatie naar de nieuwe systematiek vorm heeft gekregen. Gedurende 2019 wordt hierop voortgeborduurd, met de volgende speerpunten:

	• Streven is de duur van intramurale en specialistische hulp, waaronder drang/dwang, te verkorten en eerder af te schalen naar voorliggende (lokale) voorzieningen, waarbij de samenwerking en verbinding tussen de ‘achterkant’ en de ‘voorkant’ zal worden bevorderd. • Stimuleren van integrale en domein overstijgende jeugdhulp-trajecten. • Stimuleren van vernieuwing en innovatie (o.a. door middel van het inkoopproces en een vernieuwde inkoopstrategie voor 2018-2020).
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	Aandachtspunten zijn: - Duiden van de oorzaak van het toenemende gebruik van specialistische jeugdzorg en het implementeren van beheersmaatregelen. - Implementeren van het resultaatgerichte inkoopmodel. - Het zorgen voor prikkels bij aanbieders om te transformeren.
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse (In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen nu?)	In 2017 is de werking van de Gemeenschappelijke Regeling en de uitvoeringsorganisatie geëvalueerd. Hieruit bleek dat er breed draagvlak bestaat voor de GRJR in haar rol van uitvoerder van de bovenlokale taken in het kader van de Jeugdwet. Op basis van de uitkomsten van deze evaluatie zijn er concrete projecten opgestart ten aanzien van de doorontwikkeling van het functioneren van de GRJR, met name ten aanzien van informatieverzameling en analyse, het faciliteren van kennis- en leerdeling tussen de aangesloten gemeenten en nader afspraken over de stroomlijning van de besluitvorming binnen GRJR.
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting	▪ Risicobeleid GR In het kader van de begroting 2018 heeft de GR een risico-inventarisatie opgesteld. Op basis van deze inventarisatie is besloten het risicopercentage in de huidige begroting op 1,5% te zetten. Een update van deze inventarisatie in 2018 resulteerde in een gewogen risicopercentage van 3,0 % voor 2018 en 2,3% voor 2019. Dit wordt mede veroorzaakt door enkele (incidentele) grote risico's die voortkomen uit de nieuwe resultaatgerichte financiering van de Jeugdhulp. Het Algemeen Bestuur heeft besloten om het risicopercentage 2018 en 2019 te handhaven op 1,5%. De risico-inventarisatie wordt gedurende 2018 enkele malen geactualiseerd op basis van de dan bekende informatie. De eerste actualisatie vindt in april plaats en de tweede in principe in september. Voor de deelnemende gemeenten geldt daarbij dat eventuele overschrijdingen in het budget lopende het begrotingsjaar, of bij jaarrekening door de gemeenten moeten worden vergoed. ▪ Gemeentelijk risicobeleid - Op basis van de <i>financiële analyse</i> is er een <i>hoog risico</i> verbonden aan de GR Jeugdhulp. De gemeente heeft een hoge jaarlijkse financiële bijdrage. In 2015 is besloten dat eventuele tekorten door de deelnemende gemeenten worden gedekt waardoor het weerstandsvermogen van de GR bij de gemeenten wordt gelegd. - Op basis van de <i>bestuurlijke analyse</i> is er een <i>gemiddeld risico</i> verbonden aan de GR. De te leveren afspraken zijn van invloed op de gemeentelijke doelstellingen. Lansingerland is vertegenwoordigd in het AB en DB. Omdat Rotterdam een grote

	invloed heeft op de besluitvorming (50% van de GR gevormd wordt door de gemeente Rotterdam) brengt dit een zeker risico met zich mee.
--	---

Nota verbonden partijen

2016 - 2020

Auteur: Karin Koemans

Afdeling: Team Bestuurszaken en Communicatie

Versienummer: 1.9

Datum: 11 februari 2016

Corsanummer: T16.02321

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 (wettelijk) kader	4
1.1 Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)	
1.1.1. Diversiteit in verbonden partijen	
1.2. Gemeentewet	
1.3. Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	
1.3.1 Wijzigingen per 1 januari 2015	
Hoofdstuk 2 Afwegingskader	7
2.1 Toetreding met stappenplan en afwegingskader	
2.2 Uittreden en/of liquidatie	
Hoofdstuk 3 Vertegenwoordiging	12
3.1 Algemeen Bestuur	
3.2 Dagelijks bestuur	
3.3 Verhouding algemeen en dagelijks bestuur	
3.4 Vertegenwoordiging in privaatrechtelijke verbonden partijen	
3.4.1 Risico's	
3.4.2 Stichtingen en uitvoeringstaken	
3.5 Coördinerend portefeuillehouder	
Hoofdstuk 4 Governance en risicomanagement	15
4.1 Governance in de praktijk	
4.2 Planning- en controlcyclus	
4.2.1 Begroting en jaarrekening	
4.2.2 Indexeringsbrief	
4.2.3 Paragraaf verbonden partijen	
4.2.4 Rekenkamers, rekeningencommissies en accountantscontrole	
4.3 Informatie- en verantwoordingsplicht	
4.3.1 Gemeenschappelijke regelingen	
4.3.2 Private verbonden partijen	
4.4 Aanvullende instrumenten	
4.4.1 Factsheets	
4.4.2 Risicomanagement door financiële en bestuurlijke analyse	
4.4.3 Overzicht van (aanvullende) instrumenten afhankelijk van het risicoprofiel	
Bijlage 1: Uitvoeringsdocument	23
Bijlage 2: Format factsheet verbonden partijen	25
Bijlage 3: Overzicht met verbonden partijen en vertegenwoordiging	26

Inleiding

Aanleiding

In 2011 heeft de raad van Lansingerland de eerste Nota verbonden partijen vastgesteld met een looptijd tot en met 2015. De nota is gebaseerd op de aanbevelingen van het rapport 'sturen op afstand' (2010) van de rekenkamer. Elke gemeente dient over een nota te beschikken die de kaders aangeeft voor het aangaan van publieke en private samenwerkingen.

Door de wijziging van de Wet gemeenschappelijk regelingen per 1 januari 2015 is het juridisch kader veranderd voor publieke samenwerkingen. De nota 2016 - 2020 is een actualisatie van de eerste nota en is verrijkt met de opgedane ervaringen van de afgelopen jaren.

Deze nota verbonden partijen geeft ook een antwoord op de algemene vragen uit het interpellatiedebat (oktober 2015) over verbonden partijen. De toegezegde externe notitie in dit debat gaat in op de specifieke vragen en de constructie van een publiek-private samenwerking (PPS) en is aanvullend op deze nota verbonden partijen.¹

Beleidskader

Verbonden partijen zijn alle vennootschappen, stichtingen, verenigingen, coöperaties en gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Lansingerland een bestuurlijk én een financieel belang² heeft om (beleids)doelen van de gemeente te realiseren.

Als de gemeente de uitvoering van een publieke taak op afstand zet, is (volledige) directe invloed en sturing door de gemeente niet meer van toepassing. Aan de andere kant zijn verbonden partijen samenwerkingsverbanden die institutioneel en beleidsmatig geworteld zijn in de (deelnemende) gemeenten en ontleen daaraan hun taakopdracht en hun democratische legitimatie. Dit maakt het omgaan met verbonden partijen complex. Het is een andere manier van besturen. Daarom hebben we in de nota een hoofdstuk governance opgenomen waarin we de beschikbare mogelijkheden en (extra) instrumenten om bestuurlijk en ambtelijk invulling te geven aan '(be)sturen op afstand' te beschrijven.

We houden in de nota rekening met de verschillen in verbonden partijen die gevolgen hebben voor de mate van beïnvloeding vanuit de gemeente (stemverhoudingen/verschillende type partners). Ook kan het financiële of maatschappelijke belang van gemeente (de uitvoering is van directe invloed op inwoners en bedrijven) om sterkere betrokkenheid bij de uitvoering en realisatie van de doelstellingen van een verbonden partij vragen. Dit vraagt om maatwerk bij de inrichting van de governance van elke afzonderlijke verbonden partij. We introduceren een risicoprofiel die we opstellen met behulp van een financiële en bestuurlijke risicoanalyse.

Leeswijzer

Deze nota geeft in de eerste plaats inzicht in het (wettelijk) kader. Vervolgens geeft het afwegingskader een handvat voor het toe- en uittreden bij verbonden partijen. Daarna gaat de nota in op de vertegenwoordiging in verbonden partijen. Vervolgens besteedt de nota aandacht aan de spelregels voor governance en het uitvoeren van risicomanagement met de bestaande (wettelijke) instrumenten van informatievoorziening en aanvullende mogelijkheden om bij te dragen aan de kaderstellende, toezichthoudende en controlerende rol van de raad.

¹ In de brief van 1 december 2015 (U15.17180) hebben wij de raad over de relatie tussen de nota verbonden partijen en de externe notitie geïnformeerd.

² De volledige definitie is opgenomen onder hoofdstuk 1.1.

Hoofdstuk 1 (Wettelijk) kader

Bij verbonden partijen geldt een juridisch kader. Dit kader bestaat uit het Besluit Begroting en Verantwoording, de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Hieronder geven we een korte omschrijving van een aantal artikelen. De meest relevante artikelen van deze wet- en regelgeving staan in bijlage 2 van deze nota bij elkaar.

1.1 Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (Art 1 lid 1). In deze nota hanteren we de definitie uit de BBV.

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we: ‘een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht’. Met een financieel belang bedoelen we dat ‘de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als bij financiële problemen de verbonden partij deze kan verhalen op de gemeente’.

Er is dus geen sprake van een verbonden partij bij andere samenwerkingsafspraken, zoals convenanten en subsidieverlening. De gemeente heeft namelijk geen bestuurlijk belang in de gesubsidieerde instelling in de vorm van zeggenschap via een bestuurlijke vertegenwoordiging en/of stemrecht.

1.1.1 Diversiteit in verbonden partijen

Verbonden partijen zijn dus alle vennootschappen, stichtingen, verenigingen, coöperaties en gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Lansingerland een bestuurlijk en een financieel belang heeft. De diversiteit (aan maatschappelijke doelstellingen) en daarmee de intensiteit van sturen, beheersen, verantwoorden en toezichthouden verschilt echter sterk. Een vennootschap heeft bijvoorbeeld een andere wijze van besturen (“governance”) dan een gemeenschappelijke regeling tussen gemeenten. Ook binnen de soort verbonden partij bestaan er verschillen. De vennootschappen als Dunea en Eneco richten zich op een uitvoeringstaak, de zogenaamde nutsvoorzieningen. De statutaire verhouding met iedere vennootschap is per definitie uniek.

De meeste verbonden partijen van de gemeente Lansingerland zijn gemeenschappelijke regelingen. Ook deze verschillen sterk in taken, uitgangspunten en vormgeving. Zo bestaat er de verplichte samenwerking voor veiligheid (VRR) en openbare gezondheid (GGD), zijn er uitvoerende taken (SVHW) belegd en vindt er gebiedsontwikkeling plaats (Bleizo, Hoefweg, Groenzoom tot 1-1-2016) en regionale ontwikkeling (MRDH en recreatieschap Rottemeren). Ook kan een gemeenschappelijke regeling generieke taken (zoals milieu bij de DCMR) voor alle gemeenten uitvoeren en tegelijkertijd specifieke taken voor één gemeente. Deze worden dan bijvoorbeeld in een aparte dienstverleningsovereenkomst afgesproken.

1.2 Gemeentewet

In de gemeentewet (artikel 160) staat dat het college besluit slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat “in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang”. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

De Gemeentewet spreekt dus de voorkeur uit voor publiekrechtelijke rechtsvormen boven privaatrechtelijke rechtsvormen. Daarvoor is gekozen omdat in de Gemeentewet (en de Wgr) bepaalde waarborgen zijn opgenomen bij publieke samenwerking voor het gebruik van bevoegdheden,

besluitvormingsstructuren, beïnvloedingsmogelijkheden, toezicht, democratische controle en openbaarheid, die niet gelden bij privaatrechtelijke rechtsvormen.

In het volgende hoofdstuk staat het afwegingskader. Het stappenplan en de afwegingsvragen dienen daarbij als handvat om tot een gemotiveerde keuze te kunnen komen. Door de wijziging van de gemeentewet per 1-2-2016 is er geen verplichte goedkeuring meer nodig van Gedeputeerde staten bij het aangaan van privaatrechtelijke rechtsvormen.

1.3 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Een belangrijk juridisch kader voor samenwerking tussen gemeenten is de Wgr. De Wgr richt zich op de samenwerking tussen decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) onderling. Gemeenten (en ook provincies en waterschappen of combinaties hiervan) kunnen met elkaar samenwerken in de vorm van een gemeenschappelijke regeling (GR). Het Gemeenschappelijk openbaar lichaam is de zwaarste samenwerkingsvorm die in de Wet op de gemeenschappelijke regelingen is opgenomen. In deze vorm richten bestuursorganen van verschillende gemeenten een nieuw openbaar lichaam op met rechtspersoonlijkheid. Het openbaar lichaam oefent de overgedragen bevoegdheden op eigen naam en verantwoordelijkheid uit.

Het gaat hierbij om de uitvoering van bevoegdheden door bestuursorganen (burgemeester, college, raad). Dus niet de rechtspersoon gemeente, maar de bestuursorganen zijn deelnemer aan de regeling en ondertekenen de regeling, voor zover het hun bevoegdheid betreft. Er zijn vier typen regelingen:

- Raadsregeling: regeling tussen raden (raadsbevoegdheden), kaderstellend
- Collegeregeling: regeling tussen colleges (collegebevoegdheden), uitvoeringstaken
- Burgemeestersregeling: regeling tussen burgemeesters (burgemeestersbevoegdheden)
- Gemengde regeling: mix van college- en raadsregeling. Ook kan de burgemeester als bestuursorgaan hieraan deelnemen.

Voor het treffen van elk type regeling is toestemming van de raad vereist. Dit betreft ook het wijzigen van, toetreden tot en uittreden uit een gemeenschappelijke regeling (artikel 1 Wgr). De raad kan toestemming slechts onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Het stellen van voorwaarden is niet mogelijk.

In de praktijk komt de gemengde regeling het meest voor. Alle gemeenschappelijke regelingen in Lansingerland zijn een openbaar lichaam. De afzonderlijke verbonden partijen kunnen daarnaast de nadere uitwerking in statuten en individuele regelingen nadere afspraken maken op basis van de wettelijke mogelijkheden (van de Wgr) over bevoegdheden en vertegenwoordiging.

De artikelen 16, 17, 18 en 19, 19 a en b van de Wgr regelen de politieke controle. De financiële controle die een raad kan uitoefenen op een GR is benoemd in de artikelen 34, 34a en b en 35. De uitwerking van deze artikelen komen aan de orde bij de vertegenwoordiging (hoofdstuk 3), informatieplicht (4.3) en bij de planning- en controlcyclus (4.2).

1.3.1 Wijzigingen per 1 januari 2015

De wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) is op 1 januari 2015 in werking getreden. Dit betekent dat, indien nodig, er tot 1 januari 2016 de tijd was om bestaande regelingen aan te passen op de volgende drie onderdelen.

1. Het bestuur van een openbaar lichaam of het gemeenschappelijk orgaan kan niet langer zelf besluiten tot uitbreiding van over te dragen bevoegdheden, voor zover de gemeenschappelijke regeling die mogelijkheid nu biedt;
2. De constructie waarbij het aantal leden van het dagelijks bestuur identiek is aan dan wel een meerderheid vormt van het aantal leden van het algemeen bestuur van het openbaar lichaam, is niet

langer toegestaan, tenzij het een openbaar lichaam tussen burgemeesters van zes gemeenten of minder betreft (Artikel 14); en

3. Bij een openbaar lichaam, dat uitsluitend is ingesteld door gemeenteraden, is het niet langer toegestaan dat leden van het college zitting nemen in het algemeen bestuur.

De regelingen Bleizo, Hoefweg, DCMR, SVHW, Schadevergoeding HSL-Zuid en Recreatieschap Rottemeren zijn aangepast aan de eerste twee bovengenoemde wijzigingen. Daarmee voldoen alle gemeenschappelijke regelingen aan de nieuwe wetgeving. Lansingerland kent geen gemeenschappelijke regelingen die uitsluitend door raden zijn getroffen.

Versterking invloed raad

De wetswijziging beoogt ook de invloed van de raad op de samenwerkingsverbanden te versterken met name ten aanzien van de planning- en controlcyclus van gemeenschappelijke regelingen. Deze komt in hoofdstuk 4.2 aan de orde.

Versterking positie algemeen bestuur

De Wgr is gebaseerd op het monistisch stelsel. In de gewijzigde Wgr zijn twee elementen geïntroduceerd die zijn ontleend aan de Wet dualisering gemeentebestuur en die beogen de positie van het algemeen bestuur van het openbaar lichaam te versterken. Het algemeen bestuur heeft nu de wettelijke bevoegdheid om één of meer leden, de voorzitter inbegrepen, van het dagelijks bestuur te ontslaan indien deze niet meer het vertrouwen bezitten van het algemeen bestuur. Tevens is in de nieuwe Wgr opgenomen dat het dagelijks bestuur verplicht is om het algemeen bestuur van het openbaar lichaam actief inlichtingen te verstrekken. Voorheen konden deze bevoegdheden wel in de individuele regelingen zijn opgenomen.

Bedrijfsvoeringsorganisatie

Verder voorziet de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen in de mogelijkheid om een bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) op te richten. Deze nieuwe samenwerkingsvorm heeft een eigen rechtspersoonlijkheid en een enkelvoudig bestuur (dus geen algemeen en dagelijks bestuur). De BVO is bedoeld voor uitvoeringstaken (dus geen beleidsmatige keuzes) en is daarom ook een collegeregelings. In het afwegingskader (hoofdstuk 2) bij stap 4 kan hier voor de afweging worden gemaakt.

Hoofdstuk 2 Afwegingskader

Toe- en uittreding

De nota geeft geen eensluidend antwoord op de vraag of we al dan niet moeten deelnemen aan een verbonden partij. Iedere afzonderlijke situatie vraagt om een specifieke afweging en een politieke keuze. In de afweging om wel of niet een samenwerking aan te gaan lopen we een stappenplan door. Bij elke stap noemen we aandachtspunten voor de afweging. Dit afwegingskader hanteert de gemeente bij de toetreding tot een (nieuwe) verbonden partij. Deze vragen kunnen we ook gebruiken bij een (tussentijdse) evaluatie van verbonden partijen. Bij toe- en uittreding in gemeenschappelijke regelingen brengt het college de (financiële) consequenties en het proces in kaart en legt dit aan de raad voor.

Het afwegingskader staat op pagina 10.

2.1 Toetreding

Stap 1: Is er sprake van een publiek belang?

Een gemeente participeert alleen in een verbonden partij indien zij daarmee een publiek belang dient. Er is geen eenduidige definitie van het begrip. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) geeft aan dat de gemeente zelf het antwoord op deze vraag moet geven. De WRR onderscheidt hierbij maatschappelijke en publieke belangen. Belangen zijn maatschappelijke belangen als hun behartiging voor de samenleving als geheel gewenst is. De behartiging hiervan kan zowel door de gemeente als door een private rechtspersoon plaatsvinden. Wanneer de betrokkenheid van de overheid vereist is, is er volgens de WRR sprake van een publiek belang. Het gaat bij publieke belangen om belangen die het gemeentebestuur wil behartigen en met de gemeentelijke bevoegdheden kan behartigen. Wanneer het gemeentebestuur van oordeel is dat er geen sprake is van een publiek belang of dat er wel sprake is van een publiek belang, maar dat de gemeente dit niet kan behartigen, zal de gemeente het niet doen en het aan de markt of andere overheden overlaten. Als de gemeente wel een vereiste rol voor zich zelf ziet, volgt stap 2.

Afweging: Deze afweging is vooral politiek / bestuurlijk van aard. Bijvoorbeeld wat zijn de effecten voor de burger, wat is het niveau van dienstverlening et cetera.

Stap 2: Is volledige gemeentelijke betrokkenheid noodzakelijk?

Volledige gemeentelijke betrokkenheid kan bijvoorbeeld voortkomen uit:

- een wettelijke verplichting waarin staat dat de gemeente de taak intern moet uitvoeren (bijvoorbeeld het sluiten van huwelijken door de burgerlijke stand).
- het feit dat de gemeente de uitvoering van een bepaalde taak als te strategisch voor de gemeente ziet om extern te laten uitvoeren.
- de constatering dat aan de uitvoering van een bepaalde taak dusdanig hoge risico's en onzekerheden kleven dat het uitbesteden van zo'n taak niet mogelijk is of alleen tegen hele hoge kosten.

Bij volledige gemeentelijke betrokkenheid zal het bestuur de activiteit binnen de gemeente moeten onderbrengen en intern laten uitvoeren. Er zijn situaties denkbaar waarin de gemeente de taak wellicht zelfstandig zou willen uitvoeren, maar waar dat niet mogelijk is. Bijvoorbeeld doordat de gebiedsontwikkeling plaats vindt buiten de eigen gemeentegrens of er sprake is van een grondpositie van een derde. Is er geen reden of mogelijkheid voor 100% betrokkenheid, dan volgt stap 3.

Afweging: Is het een wettelijke verplichting, zijn de kosten evenredig en welk belang heeft het zelf behouden van (strategische) kennis.

Stap 3: Kan de gemeente het publieke belang als opdracht-, subsidie- of regelgever voldoende behartigen?

Uitgangspunt is dat de gemeente de publieke taak bij voorkeur zelf in haar rol van publiekrechtelijke rechtspersoon behartigt, maar niet perse intern hoeft uit te voeren.

Daarbij bestaan drie opties:

- uitvoering door derden met subsidies op basis van gemeentelijke subsidievoorwaarden (bijvoorbeeld sport, kunst, cultuur);
- de gemeente geeft als regelgever voorschriften uit en handhaaft deze voorschriften door middel van toezicht (zoals de gemeentelijke BOA's die controleren op de naleving van de regels uit de APV);
- de gemeente gaat een contractrelatie aan en verleent opdracht volgens burgerlijk recht voor het leveren van werken en diensten, zo nodig via een aanbesteding (bijvoorbeeld bij infraprojecten).³

Van belang is dat de gemeente voldoende invloed heeft om de door haar gewenste publieke taak tegen de door haar gewenste condities uitgevoerd te krijgen en ook over voldoende controlemogelijkheden beschikt. Mocht deze invloed op de behartiging van het publieke belang geheel of gedeeltelijk ontbreken, dan volgt stap 4.

Afweging: Is uitvoering mogelijk via subsidie verstrekking, hoe verhoudt de uitvoering zich tot de gemeentelijke regelgeving (verordeningen en vergunningen), is opdrachtverstrekking mogelijk en met welke invloed en onder welke condities.

Stap 4: Is een publiekrechtelijke participatie op basis van de Wgr mogelijk?

Het uitgangspunt is dat het publiek belang bij voorkeur binnen het publiekrecht wordt behartigd. De Wgr biedt een aantal waarborgen met betrekking tot verantwoording en politieke controle, die bij privaatrechtelijke varianten niet vanzelfsprekend zijn. Indien een publiekrechtelijke participatie mogelijk is dan weegt het bestuur af in hoeverre de gemeente van mening is dat zij (gedeeltelijk) bestuurlijke verantwoordelijkheid moet nemen. Indien dit laatste het geval is stelt de gemeente een gemeentelijk vertegenwoordiger aan en zien we de publiekrechtelijke participatie als een verbonden partij. Er is dan immers sprake van een bestuurlijk en een financieel belang. Als een publiekrechtelijke participatie niet mogelijk is volgt stap 5.

Afweging: zijn er voldoende voordelen om deel te nemen aan een (nieuwe) verbonden partij, inventariseren (financiële) consequenties en risico's, bestuurlijke en ambtelijke betrokkenheid, benoemen gemeentelijke taken en doelstellingen. Welke vorm is mogelijk? Als het enkel uitvoeringstaken betreffen, kan er gekozen worden voor een bedrijfsvoeringsorganisatie. Welke afspraken zijn er over sturing, monitoring en informatie, vertegenwoordiging en verantwoording, evaluatiemomenten en uittredingsafspraken.

Stap 5: Is een publiek-private samenwerking (PPS) mogelijk en opportuun?

Een PPS constructie is een samenwerkingsverband waarbij overheid en bedrijfsleven, met behoud van eigen identiteit en verantwoordelijkheid, gezamenlijk een project realiseren op basis van een heldere taak- en risicoverdeling. Er ontstaat door de samenwerking voordeel voor beide partijen. In dat geval zijn onderstaande basisvoorwaarden wel van belang:

- de gemeente moet een duidelijk en helder doel hebben waarom zij de samenwerking met private partijen aangaat;

³ Het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Lansingerland maakt in 2015 onderdeel uit van het normenkader. Het controleren op de naleving van dit beleid maakt daarmee onderdeel uit van de accountantscontrole 2015. De accountant controleert de aanbestedingen aan de hand van Europese Richtlijn en nationale wetgeving (Aanbestedingswet 2012) en het door de gemeenteraad in februari 2014 vastgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid en maakt hierbij gebruik van de interne controles die hier ook op plaatsvinden. Bevindingen uit deze controles komen terug in de jaarrekening en/of het rapport van bevindingen van de accountant, die aan de raad wordt voorgelegd. Op deze manier is de controle voor de raad geborgd.

- op basis van een inschatting vooraf moet er een indicatie zijn dat de samenwerking met private partijen een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van alternatieve uitvoeringswijzen;
 - de samenwerking draagt bij aan het beter beheersen van de risico's van het project en/of aan een betere verdeling van de risico's.
- * de samenwerking mag niet op juridische bezwaren stuiten, waaronder de regels betreffende staatssteun en (Europees) aanbestedingsrecht

Indien er sprake is van een project waarbij een PPS constructie mogelijk is en aantoonbare meerwaarde heeft dan weegt het bestuur nog af in hoeverre de gemeente van mening is dat zij (gedeeltelijk) bestuurlijke verantwoordelijkheid moet nemen. Indien dit laatste het geval is, stelt de gemeente een gemeentelijke vertegenwoordiging aan en zien we de PPS constructie als een verbonden partij. Er is dan sprake van een bestuurlijk en een financieel belang. Als er geen sprake is van een project en/of van aantoonbare meerwaarde van een PPS constructie dan volgt stap 6.

Afweging: inventariseren (financiële) consequenties en risico's, motivatie van vertegenwoordiging, de juridische inbedding, de financiële relatie, control op het realiseren van de doelstellingen en de besturingsrelaties. Afspraken over informatievoorziening en aanleveren van de begroting en jaarrekening.

Stap 6: Is een privaatrechtelijke participatie mogelijk en opportuun?

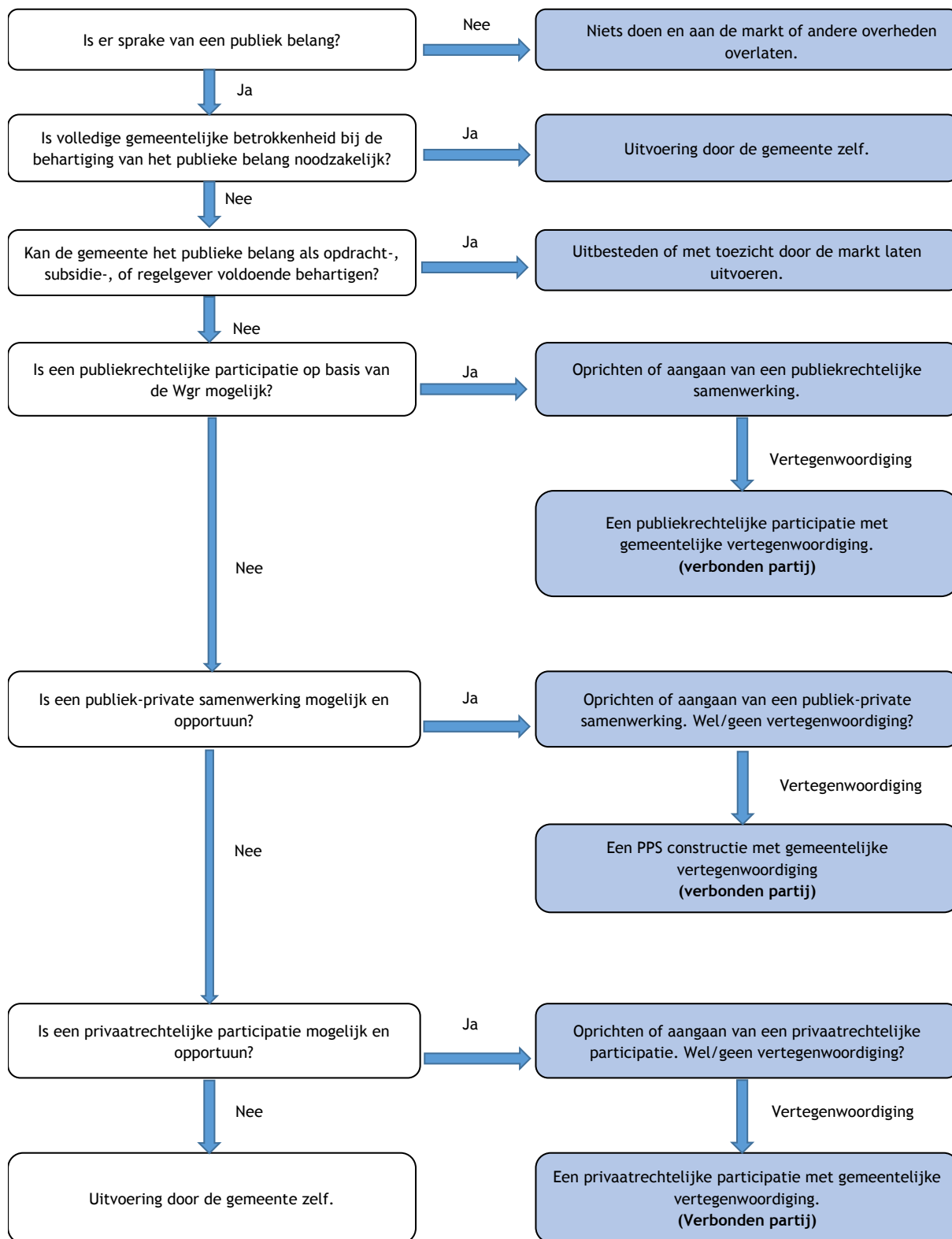
Zoals al eerder aangegeven verdient het de voorkeur dat publiek belang wordt behartigd via de publiekrechtelijke weg. Indien daar zwaarwegende redenen toe zijn, kan de gemeente het publiek belang ook behartigen via een privaatrechtelijke participatie. Die argumenten kunnen te maken hebben met bijvoorbeeld de gewenste slagvaardigheid of de wens om een specifieke private partij erbij te betrekken. Vervolgens beoordeelt het bestuur welke privaatrechtelijke rechtsvorm of combinatie van rechtsvormen de voorkeur geniet.

Indien een privaatrechtelijke participatie mogelijk en opportuun is dan wegen we nog af in hoeverre de gemeente van mening is dat zij (gedeeltelijk) bestuurlijke verantwoordelijkheid moet nemen. Indien dit laatste het geval is stelt de gemeente een gemeentelijke vertegenwoordiging aan en zien we de privaatrechtelijke participatie als verbonden partij. Als een privaatrechtelijke participatie niet mogelijk of wenselijk is dan besluit de gemeente om de activiteit binnen de gemeente onder te brengen en intern uit te voeren.

Afweging: inventariseren (financiële) consequenties en risico's, motivatie van vertegenwoordiging, de juridische inbedding, de financiële relatie, control op het realiseren van de doelstellingen en de besturingsrelaties. Afspraken over informatievoorziening en aanleveren van de begroting en jaarrekening.

Bij stap 5 en 6 is het van belang om veel tijd te besteden aan de uitgangspunten en afspraken, omdat de afspraken na het tekenen van een contract moeilijk nog gewijzigd kunnen worden.⁴

⁴ Met betrekking tot de keuze tussen publiekrechtelijk en privaatrechtelijke taakbehartiging is de handreiking ontwikkeld. Deze handreiking is bedoeld om raad en college een weloverwogen afweging te kunnen laten maken, met inachtneming van de wettelijke voorkeursnorm. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2015/12/01/handreiking-verzelfstandiging-en-samenwerking-bij-decentrale-overheden>

2.2 Uittreden en/of liquidatie

Deelname van de gemeente Lansingerland aan verbonden partijen is dynamisch. Er zijn potentiële veranderingen die kunnen leiden tot een heroverweging van de aangegane financiële en bestuurlijke relaties. De belangrijkste veranderingen en ontwikkelingen die hiertoe aanleiding geven zijn:

- Het (voornemen tot) beëindiging van een bestaande relatie met of deelname in een verbonden partij.
- Een wijziging van de doelstelling(en) van een verbonden partij.
- Een (komende) wijziging van het voortbestaan en eigenstandigheid van een verbonden partij als gevolg van fusie of integratie.
- Een afwijking van de voorgenomen of gerealiseerde activiteiten of prestaties, nieuwe risico's en ontwikkelingen in relatie tot het weerstandsvermogen.
- Een wijziging van de doelstelling(en) van de gemeente, waardoor de verbonden partij niet langer bijdraagt aan de het realiseren van de doelstelling(en).
- Het realiseren van de vooraf geformuleerde gemeentelijke beleidsdoelstelling en/of afronding van een project (bijvoorbeeld Groenzoom per 1-1-2016)
- Veranderende wetgeving, zoals afschaffing WGR plus en daarmee wijziging in regionale samenwerking (Stadsregio Rotterdam, in liquidatie tot 1-7-2016)

Elke overeenkomst, dus ook die tot het instellen van een verbonden partij, behoort heldere voorwaarden te bevatten over het beëindigen daarvan: bijvoorbeeld door een omschrijving van de voorwaarden waaronder uittreding kan plaatsvinden of door procesmatige bepalingen over de te nemen stappen en geschilbeslechting. Het beleid van Lansingerland is dat bij uittreding en/of liquidatie van een verbonden partij het college de (financiële) consequenties en het proces in kaart brengt en dit aan de raad voorlegt.

Hoofdstuk 3 Vertegenwoordiging

De vertegenwoordiging is -uiteraard- afhankelijk van het type verbonden partij (zie 1.3).

3.1 *Algemeen bestuur (AB)*

De keuze wie de gemeente vertegenwoordigt in een verbonden partij is niet generalistisch te maken en verdient per verbonden partij een afzonderlijke afweging. Voor collegeleden geldt over het algemeen vertegenwoordiging in het algemeen bestuur door de wethouder wiens portefeuille het betreft. Gemotiveerd kan er voor een andere bestuurder worden gekozen. Bij de vorming van een nieuw college maakt het college gezamenlijk een afweging. Bij tussentijdse wijzigingen volgt in principe de nieuwe bestuurder de afgetreden bestuurder op, tenzij er een nieuwe portefeuillevverdeling plaatsvindt.

Bij raadsregelingen kunnen enkel raadsleden in het AB en bij collegeregelingen enkel collegeleden plaatsnemen. Bij gemengde regelingen (de meeste gemeenschappelijke regelingen) kunnen zowel college- als raadsleden deelnemen in het algemeen bestuur. Het beleid in Lansingerland is dat bij één AB-zetel in een gemengde regeling deze is voorbehouden aan een collegelid. In de afzonderlijke gemeenschappelijke regelingen kunnen nadere afspraken over zijn gemaakt over verhouding en aantallen (raads)leden in het AB. Raadsleden in het AB hebben als functie het aansturen van de GR waarbij de belangen van de gemeente niet uit het oog worden verloren. Raadsleden gaan uit van het algemeen belang van de gemeente en dus niet het individuele politieke belang.

3.2 *Dagelijks bestuur (DB)*

De leden van het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling vertegenwoordigen in die functie het gemeenschappelijke belang van de verbonden partij. Basis daarvoor is primair het door het algemeen bestuur vastgestelde beleid inclusief de begroting van de gemeenschappelijke regeling zelf. De bestuurders van het DB hebben een zelfstandige bevoegdheid, zij hoeven niet de goedkeuring te hebben van de organen (B&W, raad, etc.) van de deelnemer die ze vertegenwoordigen. De leden van het dagelijks bestuur zijn verantwoording verschuldigd aan het algemeen bestuur.

Het beleid in Lansingerland is dat in het dagelijks bestuur van verbonden partijen alleen collegeleden plaatsnemen. Door alleen collegeleden daarin plaats te laten nemen geven we een betere invulling aan de scheiding tussen bestuur/uitvoering enerzijds en controle/toezicht anderzijds. De leden van het dagelijks bestuur mogen niet de meerderheid van het algemeen bestuur uitmaken.

3.3 *Verhouding algemeen en dagelijks bestuur*

Als lid van het dagelijks bestuur heeft de vertegenwoordiger enkel een verantwoordelijkheidsrelatie met het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Als lid van het algemeen bestuur heeft de vertegenwoordiger wel een verantwoordingsrelatie met het bestuursorgaan van de gemeente dat het AB-lid heeft aangewezen. Ook heeft het AB de wettelijke bevoegdheid om één of meer leden van het DB te ontslaan. Tevens dient het DB actief inlichtingen te verstrekken aan het AB. DB leden worden door het AB benoemd.

Het is het beleid in Lansingerland dat alle benoemingen in het AB van een gemeenschappelijke regelingen door de raad (op voordracht van college bij college en gemengde regelingen) plaatsvinden.

3.4 *Vertegenwoordiging in privaatrechtelijke verbonden partijen*

Hierbij gaat het om deelname van de gemeente in **private** rechtspersonen zoals stichtingen, verenigingen en vennootschappen. De stichting heeft als organen een bestuur en soms (niet verplicht) een Raad van Toezicht. De vereniging heeft een Algemene Ledenvergadering (ALV) en een bestuur. Vennootschappen hebben een bestuur en een Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) en soms (alleen verplicht bij zogenaamde structuurvennootschappen) een Raad van Commissarissen.

Een belangrijk aandachtspunt bij de keuze voor een deelneming in een vennootschap is dat de gemeente als aandeelhouder en dus als actor binnen het privaatrecht optreedt. De gemeente is daardoor voor het recht grotendeels gelijkwaardig aan privaatrechtelijke partijen. Aan vertegenwoordiging van de gemeente in een privaatrechtelijke organisatie zijn risico's verbonden die we hierna beschrijven.

Het beleid in Lansingerland is dat leden van het college de gemeente vertegenwoordigen in de Algemene vergadering van Aandeelhouders. Het college doet hierover een voorstel aan de raad en de raad neemt hierover het besluit. Ook beslist de raad op voordracht van het college, wie de gemeente vertegenwoordigt in stichtingen en verenigingen.

3.4.1. *Risico's*

Deelname aan privaatrechtelijke participaties brengt extra risico met zich mee. Deze risico's neemt de gemeente mee in haar afweging bij de keuze van een vertegenwoordiging.

- Ongewenste belangenverstrengeling of dubbele pettenproblematiek.

Belangenverstrengeling kan optreden wanneer een gemeentelijke vertegenwoordiger in meerdere gemeentelijke rollen met een private onderneming te maken heeft. Hierbij kan gedacht worden aan de rol van vergunningverlener, van handhaver van wet- en regelgeving, van subsidieverlener of van opdrachtgever. In één of meerdere van deze relaties kunnen de wederzijdse rollen gemakkelijk door elkaar heen lopen. De eventueel hieruit voortvloeiende (schijn van) belangenverstrengeling kan negatieve consequenties hebben, niet alleen voor de persoon van de gemeentelijke vertegenwoordiger maar ook voor het bestuurlijk imago van de gemeente.

- Onheldere positie van de gemeentelijke vertegenwoordiger

Een gemeentelijke vertegenwoordiger, tevens collegelid, heeft een eigen verantwoordelijkheid voor wat betreft het dienen van de vennootschap of de stichting als geheel, terwijl anderzijds artikel 169 Gemeentewet bepaalt dat de leden van het college tezamen en ieder afzonderlijk aan de raad verantwoording schuldig zijn (is) voor het door het college gevoerde bestuur.

- Rolconflict of belangentegenstelling

Bij publiekrechtelijke of privaatrechtelijke deelnemingen kan sprake zijn van een belang dat strijdig kan zijn met het publieke belang dat de gemeente beoogt te dienen. Er kan dus sprake zijn van spanning of strijdigheid tussen een commissarisfunctie met zijn vennootschapsrechtelijke verplichtingen en de openbare bestuursfunctie met zijn publiekrechtelijke verplichtingen. Commissarissen zullen, ongeacht hun herkomst en ongeacht op wiens aanbeveling zij zijn benoemd, pas tot besluitvorming mogen overgaan, na een belangenafweging met uiteindelijk het belang van de onderneming als geheel voor ogen (artikel 140, 2e lid, Boek 2 BW). Hieruit volgt dat de gemeentelijke commissaris bij strijd tussen het gemeentelijk belang en het belang van de onderneming zijn besluit moet richten op het belang van de onderneming. In dat geval is het niet denkbeeldig dat hij in een politiek conflict terechtkomt met zowel zijn collega's in het college als met de raad.

- Professionaliteit en aansprakelijkheid

In het verleden had de functie van gemeentelijk commissaris meer een representatief karakter met weinig inhoudelijk toezicht, tegenwoordig stellen we aan de uitoefening van toezicht op en advisering aan het ondernemingsbestuur (directie) steeds hogere eisen. De commissaris (of de bestuurder) kan naast of in plaats van de vennootschap of de stichting aansprakelijk gesteld worden voor de gemaakte schulden. Commissarissen kunnen daarbij geconfronteerd worden met verschillende vormen van aansprakelijkheid. Een dergelijke aansprakelijkstelling kan enerzijds te maken hebben met het niet naar behoren vervullen van de taak van commissaris (onbehoorlijke taakvervulling) en kan anderzijds ontstaan uit onrechtmatige daad of wanprestatie door de vennootschap of de stichting. Er kan zelfs sprake zijn van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het geheel van de door de rechtspersoon of derden geleden schade. De taak van de commissaris is dus complex en niet zonder politiek en persoonlijk risico.

- Ambtelijk vertegenwoordiger

Oefent een ambtenaar de functie van gemeentelijk vertegenwoordiger uit, dan kan ook sprake zijn van een rolconflict in diens relatie tot enerzijds de particuliere onderneming en anderzijds de bestuurder waaraan hij ondergeschikt is en verantwoording moet afleggen. De eventuele verzekering van de

aansprakelijkheid van de gemeente en de verzekering van rechtsbijstand voor de ambtenaar dient eveneens in de besluitvorming een rol te spelen.

De AVA benoemt de leden van de raad van commissarissen. Het beleid in Lansingerland is dat de AVA-vertegenwoordiger van de gemeente Lansingerland ervoor zorgt dat een commissaris een extern persoon is die geen functie binnen het gemeentelijk overheidsapparaat van de betrokken partners uitoefent en geen lid is van college of gemeenteraad. Lansingerland heeft op ambtelijk niveau de afspraak dat een ambtenaar die werkt doet voor de uitvoeringsorganisatie van een gemeenschappelijke regeling, niet de ambtenaar is die het college adviseert over deze GR.

3.4.2 *Stichtingen en uitvoeringstaken*

Lansingerland heeft één stichting als verbonden partij, dus met een financieel én bestuurlijk belang (Stichting PMBO). De verwachting is dat het aantal stichtingen dat (gedeeltelijk) taken overneemt of uitvoert voor de gemeente de komende jaren zal toenemen. De gemeente staat dan bij het doorlopen van het stappenplan voor de vraag of bestuurlijke of ambtelijke vertegenwoordiging in het stichtingsbestuur wenselijk is. Hier is niet één antwoord op te geven en dient een afweging te zijn waarbij de gemeente rekening houdt met:

- hoe kunnen we doelen en resultaten borgen van de stichting, bijvoorbeeld in de statuten of met een (beheers)overeenkomst.
- In welke mate willen we bepaalde taken op afstand plaatsen en in welke mate is (politieke) verantwoording wenselijk.
- Welke afspraken maken we over informatievoorziening
- Wat is de toegevoegde waarde van een bestuurlijke vertegenwoordiging in stichtingsbestuur
- Ontstaat er mogelijke belangenverstrengeling bij ambtelijke vertegenwoordiging door dubbelrol van ambtenaar als lid van stichtingsbestuur en vertegenwoordiger van de gemeente

Geen bestuurlijke vertegenwoordiging betekent dat de stichting geen verbonden partij is.

3.5 *Coördinerend portefeuillehouder*

Tijdens de uitvoering kan blijken van spanningen tussen gemeentelijke taken en verbonden partijen of verbonden partijen onderling. Dit kan zowel op bestuurlijk niveau als op ambtelijk niveau vragen om coördinatie. De coördinerend portefeuillehouder verbonden partijen is degene die vanuit zijn rol de mogelijke belangenverstrengeling signaleert en bespreekbaar maakt in het college. Het beleid in Lansingerland is dat de burgemeester, tenzij de raad op voordracht van het college een ander collegelid aanwijst, coördinerend portefeuillehouder verbonden partijen is.

Hoofdstuk 4 Governance en risicomanagement

Een gemeenschappelijke regeling karakteriseren we als verlengd lokaal bestuur. Met dit begrip brengen we tot uitdrukking dat samenwerkingsverbanden institutioneel en beleidsmatig geworteld zijn in de (deelnemende) gemeenten en daaraan hun taakopdracht en hun democratische legitimatie ontlelen. Met het beleid voor verbonden partijen wil de gemeente bereiken dat de verbonden partijen de overeengekomen opdracht realiseert binnen de daarover afgesproken beleidsinhoudelijke en financiële kaders. Hierbij is het van belang dat de gemeente goed op de hoogte is van (nieuwe) ontwikkelingen bij een verbonden partij en de informatievoorziening op orde is. De gemeente maakt hierbij gebruik van de zogenaamde vier elementen van good governance: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden. Vanwege de diversiteit in verbonden partijen kan de uitvoering van governance verschillend zijn. Daarom introduceren we in deze nota ook het instrument van risicomanagement. In dit hoofdstuk geven we inzicht in de mogelijkheden -op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen- en (extra) instrumenten.

4.1 Governance in de praktijk

We gaan hieronder in op de governance bij de verbonden partijen. Onder governance verstaan we:

*het waarborgen van de onderlinge samenhang van de wijze van sturen, beheersen en toezichthouden van de organisatie, gericht op een efficiënte en effectieve realisatie van de doelstellingen, alsmede het daarover op een open wijze communiceren en verantwoording afleggen ten behoeve van belanghebbenden.*⁵

Bij governance gaat het om de onderlinge samenhang van deze onderdelen. De gemeente Lansingerland kan op verschillende manieren invloed uitoefenen door betrokken te zijn bij een verbonden partij, of het praktiseren van toezicht, of juist door verantwoording te laten afleggen door een verbonden partij.

Lansingerland heeft het beleid dat er voor iedere verbonden partij een ambtelijk contactpersoon en een vervanger is. De contactpersoon van een verbonden partij heeft een signalerende en adviserende rol. In het uitvoeringsdocument (bijlage 1) zijn de werkafspraken omschreven.

Sturen

De gemeente, als deelnemer in een verbonden partij, stuurt zoals eerder gezegd op afstand. Het (bij)sturen kan in het traject vóór de formele besluitvorming door vooraf op de hoogte te zijn wat er speelt binnen de verbonden partij en of dat nog aansluit bij de doelen van de gemeente. Een goed en regelmatig relatiebeheer met de verbonden partij is hierbij onmisbaar. Daarnaast is regelmatig overleg en contact nodig tussen de contactpersoon en portefeuillehouder. Dit om eventuele wijzigingen in de realisatie van doelstellingen te signaleren, te bespreken en zo nodig in overleg met de verbonden partij te treden. Tevens kan er ambtelijke betrokkenheid zijn bij beleidsmatige trajecten bij verbonden partijen die zich richten op regionale ontwikkeling.⁶ De kracht van sturing ligt ook in het richting geven door het vooraf maken en vastleggen van de afspraken in de gemeenschappelijke regeling of via uitvoeringsafspraken over gedetailleerde en tijdige informatievoorziening.

Beheersen

Beheersen bestaat uit een stelsel van maatregelen en procedures waarmee de gemeente de zekerheid heeft dat de verbonden partij de gemeentelijke doelstellingen realiseert. Dit vindt plaats via de producten uit de planning & controlcyclus. De vaste contactpersoon en financieel adviseur beoordelen deze documenten en adviseren vervolgens de portefeuillehouder en stellen een zienswijze op (bij gemeenschappelijke regelingen) voor bespreking in de raad.

⁵ Ministerie van Financiën in Scheepstra, 2004.

⁶ Een voorbeeld hiervan is de uitwerking van onderdelen van de strategische agenda van de MRDH.

Verantwoorden

Over alle opgedragen taken en gedelegeerde bevoegdheden moet de verbonden partij verantwoording afleggen. Bij verantwoording gaat het om inzicht in rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. De verbonden partij moet aan de deelnemers verantwoording afleggen of ze haar taken binnen de gestelde kaders en tegen de afgesproken prijs uitvoert.

Toezicht

Hieronder verstaan we de controlerende activiteit die uitgevoerd wordt om de resultaten van het beleid te kunnen beoordelen. Aangezien er verschillende soorten verbonden partijen zijn geven we de toezicht op maat vorm. Het uitvoeren van een risicoanalyse met criteria op financieel en bestuurlijk niveau maakt een afweging mogelijk in welke mate toezicht en de inzet van (reguliere) instrumenten wenselijk is. Onder risicomangement gaan we hier verder op in.

4.2 Planning- en controlcyclus

Het uitgangspunt is dat de informatievoorziening van verbonden partijen over de realisatie van doelstellingen gebeurt via de planning & control producten. Voor gemeenschappelijke regelingen zijn deze vastgelegd in de Wgr.

4.2.1 Begroting en jaarrekening

De nieuwe Wgr per 1 januari 2015 beoogt ook de invloed van de raad op de samenwerkingsverbanden te versterken en daarom zijn er in de planning- en controlcyclus van gemeenschappelijke regelingen wijzigingen doorgevoerd. Deze zijn:

- Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling dient de algemene en financiële kaders voor het begrotingsjaar uiterlijk voor 15 april aan te bieden aan de raden⁷;
- De (concept)jaarrekening, met verslag van de accountant, moet de GR eveneens uiterlijk voor 15 april aanbieden aan de raden.
- De termijn waarbinnen de raad een zienswijze kan indienen op de ontwerpbegroting van een samenwerkingsverband is met twee weken verlengd naar acht weken. De vastgestelde begroting van het samenwerkingsverband moet daarom uiterlijk op 1 augustus toegezonden zijn (was 15 juli) aan de provincie

Voor de begroting van de gemeenschappelijke regeling is in de Wgr (art. 35) geregeld dat het algemeen bestuur de begroting pas vaststelt, nadat de deelnemende partijen (op het niveau van de gemeenteraad) een zienswijze hebben kunnen geven op de inhoud van de begroting. Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling is overigens niet verplicht de zienswijze over te nemen.

Het beleid in Lansingerland is dat de raad altijd een zienswijze indient op een begroting van een gemeenschappelijke regeling, tenzij de raad gemotiveerd besluit dit niet te doen. Dit doen we om de betrokkenheid van de raad bij de gemeenschappelijke regeling te borgen.

In samenspraak met de griffie is in 2016 één raadsvergadering in juni gereserveerd voor het bespreken van alle begrotingszienswijzen van verbonden partijen, zonder commissiebesprekingen vooraf. Mocht hiermee alsnog de termijn van 8 weken niet haalbaar zijn, dan hanteert Lansingerland een aangepaste, versnelde procedure voor het indienen van zienswijzen. Deze houdt in dat we -indien de termijn van 8 weken niet haalbaar is- de concept zienswijze tegelijkertijd ter bespreking aanbieden van zowel het college als voor de betreffende commissie. Dit vindt plaats in goede afstemming tussen portefeuillehouder, griffie en de ambtelijk contactpersoon.

⁷ Op grond van de vorige nota leverden de zogenaamde focus verbonden partijen al een kadernota aan met de algemene en financiële kaders. Dit geldt nu voor alle gemeenschappelijke regelingen.

Voor private verbonden partijen is geen werkwijze voor de begroting voorgeschreven. Het beleid is Lansingerland is dat voor (nieuwe) private verbonden partijen het college zich in zet om in de statuten dan wel in een aandeelhoudersovereenkomst (of andere te sluiten overeenkomsten met de verbonden partij) vast te leggen dat de verbonden partij een begroting opmaakt, goed te keuren door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en uiterlijk 1 augustus (vergelijkbaar met de nieuwe regeling voor gemeenschappelijke regelingen) voorafgaande aan het begrotingsjaar voor te leggen aan de aandeelhouders. Ook voor verenigingen en stichtingen die zijn te kwalificeren als verbonden partij nemen we een dergelijke bepaling op. De zienswijze procedure zoals bij gemeenschappelijke regelingen geldt hier echter niet voor.

Indexeringsbrief

Een aantal gemeenten uit de Rotterdamse regio stellen jaarlijks gezamenlijk de zogenaamde indexeringsbrief op gemeenschappelijke regelingen in de regio. Vanuit de circulaires van het gemeentefonds worden de prijsindexen overgenomen en verwerkt in de berekening van de indexering. Eén gemeente is penvoeder en zendt namens alle regiogemeenten, deze brief aan de VRR, GGD Rotterdam-Rijnmond, Jeugdhulp Rijnmond en de DCMR. De bedoeling is dat alle gemeenten tezamen één geluid laten horen waarmee de boodschap van de brief aan kracht wint. Natuurlijk staat het elk college vrij om een eigen afwijkend inzicht te hebben en af te willen wijken van de centrale indexering. Het is aan de gemeenschappelijke regelingen zelf of ze de voorgestelde indexering hanteren. Lansingerland stuurt de indexeringsbrief zelf naar de GR Recreatieschap. De gemeenten uit de voormalige stadsregio Haaglanden stellen in samenspraak met de gemeenten uit de Rotterdamse regio de indexeringsbrief op voor de MRDH.

4.2.2 Paragraaf verbonden partijen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat elke jaarrekening en begroting van een gemeente een verplichte paragraaf verbonden partijen bevat die tenminste bestaat uit de volgende onderdelen:

- de visie op deze partijen in relatie tot de realisatie van doelstellingen die zijn opgenomen in het programmadeel.
- de informatie over de verbonden partij omvat in overeenstemming met het bepaalde in de BBV ten minste:
 - ✓ de naam en de vestigingsplaats;
 - ✓ het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd;
 - ✓ de omvang van het belang respectievelijk recente veranderingen die zich hebben voorgedaan in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft;
 - ✓ het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het eind van het begrotingsjaar;
 - ✓ het resultaat van de verbonden partij.

In de factsheets staat uitgebreidere informatie over alle verbonden partijen (zie bijlage 2 voor het format).

4.2.3 Rekenkamers en rekenkamercommissies en accountantscontrole

Op grond van de Wgr kan het algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling commissies van advies instellen. Het instellen van een rekeningencommissie van de MRDH is daar een voorbeeld van. Ook GR Bleizo heeft een rekeningcommissie waar raadsleden deel van uitmaken. Het algemeen bestuur van de GR stelt vervolgens een verordening op met daarin de samenstelling, taken en bevoegdheden. Conform de Wgr zijn de bevoegdheden van rekenkamercommissies gelijk aan die van de rekenkamer.

Het algemeen bestuur van een GR benoemt een accountant. Het algemeen bestuur kan een controleprotocol vaststellen met nadere regels voor de uitvoering van de jaarlijkse accountantscontrole. De inhoudelijke uitvoering van de accountantscontrole wordt bepaald vanuit de geldende richtlijnen voor de accountant.

4.3 Informatie- en verantwoordingsplicht

De informatie- en verantwoordingsplicht is verschillend voor publieke en private verbonden partijen.

4.3.1 Gemeenschappelijke regelingen

Het college heeft een actieve informatieplicht aan de raad. De leden van het algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling vertegenwoordigen de gemeente en leggen in de beleidsvorming en uitvoering verantwoording af aan de gemeenteraad die hen heeft aangewezen. Dit geldt zowel bij raadsregelingen, gemengde regelingen als ook bij college- of burgemeestersregelingen. Ook kunnen raadsleden inlichtingen vragen aan het bestuur, de zogenaamde passieve informatieplicht (art 17 Wgr).

Na de wetwijziging is ook expliciet vastgelegd (artikel 19a Wgr) een algemene informatieplicht van het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur. Deze informatie is openbaar en ook voor gemeenteraden opvraagbaar, eventueel onder oplegging van geheimhouding door de raad (zie artikel 16, lid 5). De raad kan met de vertegenwoordiger in het AB afspreken dat deze informatie, indien relevant, ook beschikbaar komt voor de raad.

Een lid van het Algemeen Bestuur van een gemeenschappelijke regeling moet uiteindelijk verantwoording afleggen over het uitgevoerde beleid in de gemeenteraad van zijn of haar deelnemende gemeente. Die gemeenteraad kan consequenties verbinden aan die verantwoording; tot en met het opzeggen van het vertrouwen in het lid van het college dat zitting heeft in het Algemeen Bestuur (voor een raadslid dat zitting heeft in het Algemeen Bestuur geldt dat betrokkene als lid van het algemeen bestuur ontslagen kan worden; dat geldt uiteraard niet voor de positie als raadslid).

De bestuurder van een verbonden partij kan in het geval van majeure besluiten zelf overwegen om eerst de zienswijze te willen weten van de bestuursorganen van de deelnemers. Dit is een interne afspraak binnen de bestuursorganen van de deelnemende gemeente en is niet verplichtend voor de gemeenschappelijke regeling zelf (geen externe werking).⁸

Het beleid in Lansingerland is dat het lid van het algemeen bestuur de raad actief informeert over belangrijke (nieuwe) ontwikkelingen die van invloed zijn op het beleid en/of de financiële positie, zoals bijvoorbeeld belangrijke investeringen. In de praktijk betekent dit dat de reguliere terugkoppeling van AB-leden plaatsvindt via de betreffende commissies onder het vaste agendapunt ‘verbonden partijen’.

WOB

In algemene zin geldt overigens artikel 8 van de Wet Openbaarheid Bestuur (Wob) ook voor de bestuursorganen van de gemeenschappelijke regeling (actieve openbaarheid).

Register Verbonden Partijen

Conform artikel 27 van de Wgr houdt het college een register bij van de regelingen waaraan de gemeente deelneemt en stelt dit beschikbaar. Dit register staat op de website van de gemeente.

⁸ In de GR van de MRDH is bijvoorbeeld opgenomen dat voor belangrijke besluiten (o.a. strategische agenda, werkplan) een zienswijzenprocedure moet worden gevoerd. Omdat de wet het toekennen aan de gemeenteraden van toestemmingsrecht of goedkeuringsrecht niet mogelijk maakt, is de zienswijzenprocedure de juridisch zwaarst mogelijke variant van het vooraf betrekken van de gemeenteraden bij de metropoolsamenwerking. De gemeenteraden worden dus via de bepalingen in de GR verplicht vooraf betrokken bij de besluiten.

4.3.2 *private verbonden partijen*

Er zijn geen formele instrumenten voor de sturing vanuit een gemeente op private verbonden partijen. De inhoud van de stem wordt bepaald door het beleidskader van de gemeente of door een individueel collegebesluit aangaande de inhoud van het voorstel waarover gestemd wordt. Dat geldt ook voor de vaststelling van de jaarrekening. De vertegenwoordiging in private verbonden partijen vanuit gemeenten is divers van aard. Zowel de bestuurdersrol, de toezichthoudende rol als de aandeelhoudersrol kan van toepassing zijn. Voor de bestuurdersrol geldt ook hier de eigenstandige verantwoordelijkheid, gebaseerd op de bepalingen in het Burgerlijk Wetboek en in de statuten (handelen in belang vennootschap en de daarmee verbonden onderneming en rekening houdend met de bepalingen die gelden voor bestuurdersaansprakelijkheid). Het belang van de rechtspersoon is leidend, maar de bestuurder zal het beleidskader van de organisatie namens wie hij in het bestuur zit mede als leidraad kiezen. Ook hier geldt dat hij daarvoor verantwoording aflegt aan de eigen organen (zoals college en raad). In deze situatie legt de bestuurder daarnaast verantwoording af aan de toezichthoudende organen van de verbonden partij en, in geval van een vennootschap, aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

4.4 *Aanvullende instrumenten*

Binnen Lansingerland is het beleid aanvullende instrumenten in te zetten om gedurende het jaar grip te houden op de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen (bij verbonden partijen) en tijdig de benodigde informatie beschikbaar te hebben voor de eigen begroting en jaarstukken.

4.4.1 *Factsheets*

De factsheet is zo een instrument. Jaarlijks in september biedt het college de factsheets van alle verbonden partijen aan de raad ter bespreking aan. In de factsheets staan naast de algemene gegevens ook informatie over veranderingen die mogelijk van invloed zijn op Lansingerland. Het format van de factsheets is vanaf 2016 uitgebreid met het risicoprofiel (via financiële en bestuurlijke analyse) en doelmatigheidsanalyse (hebben de verbonden partijen bijgedragen aan de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen). In bijlage 2 is het format van de factsheet opgenomen.

4.4.2 *Risicomanagement door financiële en bestuurlijke analyse*

Risicomanagement is een instrument om gebruikmakend van een financiële en bestuurlijke analyse te komen tot een bepaald risicoprofiel voor een verbonden partij. Op basis van dit risicoprofiel kunnen extra kaderstellende of controlerende acties ondernomen worden of afspraken worden gemaakt over informatievoorziening. De in het schema genoemde middelen zijn niet limitatief.

In onderstaand schema is een aantal vragen gesteld voor het uitvoeren van een financiële analyse. De vragen richten zich voor dit onderdeel met name op de begrippen control en governance en daarmee op sturing, beheersing en toezicht. In het tweede schema staan vragen over de uitvoering bestuurlijke analyse waarbij ook de begrippen welwillendheid, leiderschap en vertrouwen een onderdeel zijn. De vragen zijn nadrukkelijk bedoeld als hulpmiddel voor het doen van een analyse. Het overwegend scoren van 'laag' leidt tot de conclusie dat de financiële analyse ook laag scoort. Omdat niet alle vragen geheel kwantificeerbaar zijn, is discussie over de scores mogelijk.

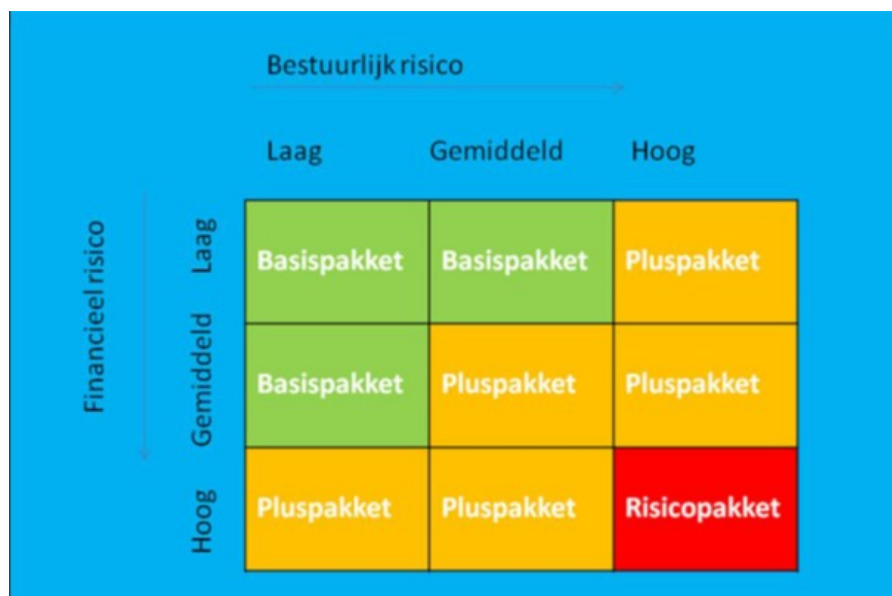
Financiële en bestuurlijke analyse voor het opstellen van een risicoprofiel

Financiële analyse verbonden partijen

	Laag	Gemiddeld	Hoog
1. Omvang jaarlijkse financiële bijdrage	< € 250.000	€ 250.000 - € 500.000	> € 500.000
2. Is het weerstandsvermogen in de verbonden partij toereikend?	Volledig	Deels	Niet
3. Benodigd gemeentelijk weerstands- vermogen op basis van risico's bij de verbonden partij	< € 450.000	€ 450.000 - € 1.000.000	€ 1.000.000
4. In hoeverre is de gemeente financieel aansprakelijk?	Niet	Gedeeltelijk	Volledig
5. Is de organisatie in staat om financieel bij te sturen?	Volledig	Deels	Niet
6. Is de bedrijfsvoering van de organisatie op orde?	Ja	Gedeeltelijk	Nee
7. Is de kwaliteit van het risicomanagement van de organisatie op orde?	Ja	Gedeeltelijk	Nee

Bestuurlijke (inhoudelijke) analyse verbonden partijen

	Laag	Gemiddeld	Hoog
1. In hoeverre komt het Lansingerlandse belang overeen met het belang van de organisatie?	Volledig	Gedeeltelijk	Minimaal
2. Is er invloed op de samenstelling van het bestuur?	Ja		Nee
3. Is Lansingerland vertegenwoordigd in het bestuur?	Dagelijks bestuur	Algemeen bestuur / overig	Nee
4. Zijn er duidelijke afspraken over doelen en te leveren prestaties en worden deze afspraken nagekomen?	Ja	Gedeeltelijk	Nee
5. In welke mate is er vertrouwen in bestuur en/of directie van de verbonden partij?	Maximaal	Gemiddeld	Minimaal
6. Zijn er duidelijke afspraken over informatievoorziening	Ja	Gedeeltelijk	Nee
7. In hoeverre zijn de te leveren prestaties van invloed op de realisatie van gemeentelijke beleidsdoelstellingen?	Minimaal	Gemiddeld	Maximaal

4.4.3 Overzicht van (aanvullende) instrumenten afhankelijk van het risicoprofiel

	Basispakket (laag)	Pluspakket (gemiddeld)	Risicopakket (hoog)
Kaderstellend	Zienswijze begroting Paragraaf VP Kaderbrief	Afspraken over aanleveren begroting niet zijnde gemeenschappelijke regelingen.	Jaarlijks vaststellen aanvullende kaders en prestatie- en effect indicatoren bijvoorbeeld via kengetallen. Aanwezigheid van meerjarenbegrotingen en –doelstellingen. Indien van toepassing: het opstellen van een dienstverleningsovereenkomst met prestaties en prijzen. Afspraken over indexering van inwonersbijdrage.
Controlerend	Jaarstukken VP Paragraaf VP in jaarrekening Informatieplicht college bij GR	Extra tussentijds informatieverzoek Bestuursrapportage Rekenkamercommissie van gemeenschappelijke regeling	Het periodiek volgen van benchmarken vergelijkbare verbonden partijen; Een periodieke externe audit van de kwaliteit van diensten, organisatie en kostenniveau; Certificering van werkprocessen (wordt de kwaliteit duurzaam geleverd?) Mogelijkheid tot verzoek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid VP (artikel 213a GW) Mogelijkheid tot verzoek rekenkamer onderzoek.

			Toepassen van afwegingskader of de VP nog voldoet aan de huidige eisen/omstandigheden.
Informatie-voorziening	Factsheets	Presentatie avond Standaard terugkoppeling bij agendapunt verbonden partijen op commissie vergaderingen. Raad vooraf informeren (via lid AB) bij belangrijke besluiten van en ontwikkelingen bij verbonden partijen. Op verzoek ambtelijke ondersteuning aan AB-raadslid of lid adviescommissie	Vooraf afgesproken rapportagemodel en overlegstructuur met verbonden partij, het toesturen van de (kwartaal)rapportages aan de raad. Periodieke gesprekken met verbonden partij over ambities, kwaliteit, planning, projecten en inspanningen en relatiebeheer (governance). Zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Organiseren, indien nodig, van regionaal overleg en eventueel afstemming. Periodieke toelichting op verbonden partij van contactpersoon aan portefeuillehouder tijdens stafoverleg

Bijlage 1 Uitvoeringsdocument

Het uitvoeringsdocument bevat de werkafspraken van de ambtelijke organisatie. Lansingerland heeft een coördinator verbonden partijen en een vast contactpersoon per verbonden partij.

Rol coördinator verbonden partijen: advisering, coördinatie en overzicht

- Werkt nauw samen met de griffie.
- Is aanspreekpunt voor de contactpersonen en de ambtelijke organisatie indien er vragen zijn van algemeen bestuurlijke aard (denk hierbij ook aan mogelijke belangenverstrengeling, geheimhoudingsplicht, advisering over toepassen afwegingskader en uittreding/liquidatie).
- De coördinator verbonden partijen stimuleert de betrokken ambtelijke contactpersonen op hun taakverantwoordelijkheid richting raad en de tijdige en volledige advisering aan bestuurders en geeft gevraagd en ongevraagd advies over verbonden partijen aan bestuur en ambtelijke organisatie. De betrokken ambtenaren weten wat er van hen wordt verwacht.
- Adviseert de coördinerend portefeuillehouder
- Heeft een overzicht van ambtelijke contactpersonen per verbonden partij.
- Informeert alle verbonden partijen over bestuurlijke vertegenwoordiging.
- Draagt zorg voor het zaakdossier in Corsa zodat informatie over verbonden partijen voor betrokken collega's goed toegankelijk is.
- Zorgt voor actueel overzicht op de internetsite van het register verbonden partijen.

Taken van de ambtelijke contactpersoon verbonden partijen (accounthouder)

- De contactpersoon onderhoudt regelmatig op ambtelijk niveau contact met de verbonden partij.
- Contactpersoon is verantwoordelijk voor de verbonden partij. Hij werkt nauw samen met de financieel adviseur.
- Bieden van inhoudelijke en beleidsmatige ondersteuning aan de portefeuillehouder en in voorkomende gevallen aan college en/of raad. Regelmatig overleg met de portefeuillehouder (in stafoverleg) over de verbonden partij.
- Het in gang zetten van de noodzakelijk procedures bij de ontvangst van stukken. De contactpersoon hanteert hierbij -indien nodig en in nauwe afstemming met de griffie- het stroomschema en werkwijze "indienen zienswijze verbonden partijen" (T12.19511).
- Indienen zienswijze op de begroting van een gemeenschappelijke regeling.
- Vult het zakendossier in corsa voor de eigen verbonden partij.
- Verantwoordelijk voor het schriftelijk kenbaar maken van de besluiten van college en/of raad aan het (algemeen) bestuur van de verbonden partij.
- Het mede opstellen van de paragraaf verbonden partijen voor de (verantwoording van de) jaarrekening en begroting.
- Het invullen van de jaarlijkse factsheets inclusief financiële en bestuurlijke analyse.
- Het invullen van de bestuurlijke planning voor verbonden partijen.

Werkafspraken over de informatievoorziening aan de raad

- Jaarlijks rond 1 september ontvangt de raad de geactualiseerde factsheets, zodat de raad de focus kan bepalen. De informatie uit de jaarverslagen en jaarrekeningen van de verbonden partijen -als deze voor 1 juli worden vastgesteld- kan dan in deze factsheets verwerkt worden wat de actualiteit ten goede komt.
- Op basis van de factsheet kan de raad om een informatieavond verzoeken waarin de betrokken verbonden partij nader toegelicht wordt. Zo een informatieavond wordt door de contactpersoon georganiseerd.
- De ambtelijke contactpersoon is verantwoordelijk voor actieve informatieverstrekking van 'zijn' verbonden partij via college aan raad. Dit vindt plaats via terugkoppeling in de commissievergaderingen en het actief (laten) plaatsen van informatie op het RIS. Hij houdt de

tijdige levering van de ontwerpbegroting, jaarrekening en andere relevante stukken in de gaten en informeert de griffie daarover.

- Het format van de factsheets wordt gebruikt om zowel de raad jaarlijks te informeren als om de input te leveren voor de gemeentelijke jaarstukken.

Taken griffie

- Draagt zorg voor het plaatsen van informatie op het RIS (bestuursverslagen, bestuursrapportages, agenda's) of het opnemen van verwijzingen naar websites van de verbonden partijen iom contactpersonen VP.
- Hanteert in overleg met de ambtelijk contactpersoon de aangepaste werkwijze voor het indienen van een zienswijze en/of maakt afspraken over het tijdig aanleveren van de stukken.
- Draagt zorg voor een speciale raadsvergadering in juni voor het behandelingen van de zienswijzen op begroting van de gemeenschappelijke regelingen.
- Informeert coördinator verbonden partijen over stukken die rechtstreeks bij de griffie binnen komen.

Bijlage 2 Format factsheet

Naam verbonden partij	
Datum van oprichting	
Vestigingsplaats *	
Deelnemende partijen	
Namen van vertegenwoordiging LL in AB en DB; AVA danwel Rvc. (Hoe ziet ons bestuurlijk belang eruit?)	
Soort regeling (college, raadsregeling of gemengde regeling, burgemeestersregeling)	
Naam ambtelijk contactpersoon, vervanger en financieel adviseur	
Belangrijke vergaderdata (AB/DB of AVA/RvC) in 2016 (en 2017 indien bekend)	
Aanleverdata ontwerpbegroting en jaarverslag	
Doelstelling van de VP. (Hoe ziet ons publiek belang eruit?)	
Veranderingen in 2016 en 2017 in het bestuurlijke en publieke belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft.	
Financieel	
Wat draagt LL financieel bij aan deze VP? (Hoe ziet ons financieel belang eruit?)	
Eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar 2015 (Uit: jaarrekening 2015)	
Vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar 2015* (Uit: jaarrekening 2015)	
Financieel resultaat 2015 (Uit: jaarrekening 2015)	
Hoe is de accountantscontrole geregeld?	
Veranderingen gedurende het begrotingsjaar 2015 in het financiële belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft*	
Welke mogelijke veranderingen in de financiële bijdrage van LL of wijzigingen in systematiek van bijdragen zijn er de komende 2 jaar te verwachten voor LL?	
Welke financiële risico's zijn er nu bekend?	
Prestaties en perspectief	
Beschrijving activiteiten en prestaties in 2014 en eerste helft 2015 (Uit jaarverslag 2015 en jaarplan 2016)	
Wat zijn de beleidsvoornemens en ontwikkelingen in 2016 en 2017? (Uit visie gerelateerde documenten)	
Wat zijn de belangrijkste aandachtspunten of mogelijke knelpunten voor LL de komende 2 jaar?	
Evaluatie en doelmatigheidsanalyse (In hoeverre draagt de verbonden partij nog bij aan het oorspronkelijke doel en de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen?)	
Resultaat financiële en bestuurlijke (inhoudelijke) risicoanalyse met toelichting.	

Bijlage 3 Overzicht verbonden partijen en vertegenwoordiging⁹

Verbonden Partij	Leden	Plaatsvervangende Leden
GR Bleizo	Albert Abee (AB en DB) Jeroen Heuvelink (AB en DB) Erik Kampinga (AB) Henk Meester(AB)	Simon Fortuijn (DB) Ankie van Tatenhove (AB) Simon Fortuijn (AB) Ineke den Heijer (AB) Petra Verhoef (AB)
Rekeningcommissie Bleizo	Jan van der Laan Eddy Neeleman	Hans van der Stelt
GR Bedrijvenschap Hoefweg	Albert Abee ¹⁰ (AB en DB) Jeroen Heuvelink (AB en DB) Leon Erwich (AB) Eric Kampinga (AB)	Simon Fortuijn (AB en DB) Ankie van Tatenhove (AB en DB) Kathy Arends (AB) Petra Verhoef (AB)
GR Schadevergoedings-schap HSL-Zuid	Albert Abee (AB en DB)	Simon Fortuijn (AB)
GR Stadsregio Rotterdam in liquidatie (tot 1 juli 2016)	Pieter van de Stadt (AB)	Albert Abee (AB)
GR Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond	Pieter van de Stadt (AB en DB) ¹¹	Simon Fortuijn (AB)
Eneco AvA afgevaardigde	Albert Abee (AvA en aandeelhouders-commissie)	Geen
SVHW samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffingen en Waardebepaling	Albert Abee (AB)	Simon Fortuijn (AB)
GR Metropoolregio	Pieter van de Stadt (AB)	Simon Fortuijn (AB)
Bestuurscommissie EV	Albert Abee (lid en plv. vz)	
Bestuurscommissie VA	Simon Fortuijn (lid)	
Adviescommissie EV	Gerard Bovens (lid) Jurjen Dieleman (lid)	Michiel Muis
Adviescommissie VA	Raadslid vacature (lid) Jan Pieter Blonk (lid)	Gerard Bovens
Rekeningcommissie	Hans van der Stelt (lid)	

⁹ Stand van zaken 9 februari 2016

¹⁰ Albert is (namens het bedrijvenschap Hoefweg) afgevaardigde in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Prisma Bleiswijk Beheer bv

¹¹ Het AB bestaat uit alle burgemeesters van de deelnemende gemeenten.

Bank Nederlandse Gemeenten	Albert Abee (AVA)	Simon Fortuyn (plv AVA)
GR DCMR Milieudienst Rijnmond	Jeroen Heuvelink (AB) ¹²	Simon Fortuijn (AB)
GR Groenzone Berkel-Pijnacker-Nootdorp (geliquideerd per 1-1-2016)	Jeroen Heuvelink(AB en DB) Raadslid (AB) Ivana Citterbartova (AB)	Simon Fortuijn (AB en DB) Michiel Muis (AB) Jan Pieter Blonk (AB)
GR Recreatieschap Rottemeren	Jeroen Heuvelink(AB en DB) Ineke den Heijer (AB) Kathy Arends (AB)	Simon Fortuijn (AB en DB) Eddy Neeleman Jan Pieter Blonk
Dunea AvA afgevaardigde	Albert Abee (AvA)	Geen
Stichting Parkmanagement Bedrijvenpark Oudeland (PMBO)	Ambtelijk Ruud de Prez (B&O) Edwin Klop (E&MO)	Geen
GR GGD Rotterdam-Rijnmond	Ankie van Tatenhove (AB)	Jeroen Heuvelink (AB)
GR Jeugdhulp	Jeroen Heuvelink (AB en DB)	Ankie van Tatenhove (AB)

Bestuurlijk coördinator verbonden partijen Pieter van de Stadt

Ambtelijk coördinator verbonden partijen Karin Koemans

¹² één DB-lid wordt door en uit het AB aangewezen op bindende voordracht van de colleges van B&W van de gemeenten Maassluis, Lansingerland, Schiedam en Vlaardingen

Raadsvoorstel

Datum Raad
14 juni 2018

Portefeuillehouder
Jeroen Heuvelink

Registratienummer
BR1800043

Onderwerp
Begroting 2019, jaarverslag 2017 en jaarrekening 2017 DCMR

Gevraagde beslissing

1. De zienswijze (U18.04970) over de begroting 2019 van de DCMR vast te stellen en deze te versturen;
2. Kennis te nemen van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 van de DCMR.

1.
2. Samenvatting
Op 13 april ontvingen wij de begroting 2019, het jaarverslag 2017 en de jaarrekening 2017 van de DCMR. De deelnemende gemeenten kunnen tot 1 juli 2018 hun zienswijze op de begroting geven. Het jaarverslag en de jaarrekening 2017 stuurde de DCMR ons ter informatie.

Begroting 2019

De DCMR baseert de begroting 2019 op de met de gemeenten afgesproken uitgangspunten, waaronder de indexering van 2,6 %. De bijdrage aan de DCMR voor 2019 is € 1.231.744. De besteding van dit bedrag bepalen we tijdens de werkplanbesprekingen. Het werkplan 2019 leggen we in december 2018 aan uw college voor.

Jaarstukken 2017

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag 2017, waarin de DCMR beschrijft waar zij in 2017 aan werkte en wat dit opleverde, en de jaarrekening 2017, waarin het financiële overzicht van 2017 staat. De accountant verstrekke een goedkeurende controleverklaring met betrekking tot de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarstukken.

Financiële consequenties

Begroting 2019

In de begroting van de DCMR staat voor Lansingerland een bijdrage van € 1.231.744. Dit komt overeen met het bedrag dat we in onze meerjarenbegroting voor het werkplan 2019 raamden. In de kaderbrief 2019 rekenen wij met een indexering van de bijdrage aan de verbonden partijen van 2,6 %; de gevraagde bijdrage voor de DCMR verwerken we in de begroting 2019.

We zien de laatste twee jaar echter een ontwikkeling ontstaan dat de DCMR meer werkzaamheden uitvoert dan vooraf afgesproken. Dit heeft enerzijds te maken met de economische situatie in Lansingerland; het gaat financieel beter, waardoor meer ondernemers inrichtingen starten en (milieu)vergunningen nodig hebben. Anderzijds vragen we ook meer van de DCMR bijvoorbeeld op het gebied van horeca en duurzaamheid. Dit leidde tot een lichte overschrijding van het werkplan in 2016 en een zware overschrijding in 2017.

Deze fluctuatie in de afrekening van het werkplan vangen we op met het ‘voorschot met een specifiek bestedingsdoel’, dat we bij de DCMR opgebouwd hebben vanuit onderschrijdingen in voorgaande jaren. Door de overschrijding van het werkplan 2017 met ca. 10% is dit voorschot aanzienlijk afgenomen.

Ook voor het werkplan 2018 verwachten we een overschrijding op basis van de rekenmethodiek en de ervaringen van afgelopen jaren. In de begroting 2019 vragen we daarom een structurele verhoging van het werkplanbudget. Hierin nemen we de verhoging van de uurtarieven en de bijdrage aan de dienstbrede projecten mee.

Jaarrekening 2017

De DCMR behaalde over 2017 een operationeel resultaat van € - 2.531.000. Dit negatieve operationele resultaat kwam tot stand vanuit de normale bedrijfsactiviteiten van de DCMR en de incidentele last van € 1.029.000 vanuit het huisvestingsdossier.

Het operationele resultaat behaalde DCMR mede dankzij kosten gemaakt voor uitgevoerde activiteiten ten behoeve van eenmalige trajecten. Hiervoor vormde DCMR in het verleden bestemmingsreserves. Voor de in 2017 gemaakte kosten onttrekt DCMR € 1.697.000 aan deze bestemmingsreserves. Ook de last van het huisvestingsdossier onttrok DCMR aan de bestemmingsreserves. Daarnaast behaalde DCMR uit voorgaand boekjaar en incidentele factoren een positief resultaat van € 1.864.000.

Uiteindelijk behaalde DCMR over 2017 een positief resultaat na bestemming van € 2.809.000. Dit resultaat bestaat voor € 1.776.000 uit incidentele opbrengsten uit de afhandeling van het huisvestingsdossier.

Verdere procedure

Na instemming met de inhoud van de zienswijze versturen we de brief naar het dagelijks bestuur van de DCMR. De definitieve behandeling van en besluitvorming over de begroting 2019, het jaarverslag 2017 en de jaarrekening 2017 vindt plaats in de vergadering van het algemeen bestuur op 4 juli 2018.

Juridische aspecten

- Artikel 27, 28 en 29 Gemeenschappelijke Regeling DCMR Milieudienst Rijnmond
- Artikel 58 en 59 Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Extern draagvlak/burgerparticipatie

Op 9 april 2018 besprak het dagelijks bestuur van de DCMR de begroting 2019, het jaarverslag 2017 en de jaarrekening 2017. Het DB besloot de begroting 2019 voor de gevoelenprocedure naar de deelnemende gemeenten te sturen.

Duurzaamheid

Het thema duurzaamheid komt aan de orde in de begroting 2019 van de DCMR. De DCMR staat, net als rijk, provincies en gemeenten, voor twee grote opgaven: de energietransitie en circulaire economie. Wat betreft de energietransitie zet de DCMR haar wettelijk instrumentarium in voor het treffen van energiebesparende maatregelen. Waar geen wettelijk instrumentarium beschikbaar is, legt de DCMR de nadruk op innovatie, nieuwe samenwerkingsverbanden, het aanboren van externe subsidiestromen en het op andere wijze scheppen van de juiste randvoorwaarden voor verduurzaming.

In 2018 formuleert de DCMR samen met de participanten een ambitie op het gebied van circulaire economie. In 2019 zet DCMR het VTH-instrumentarium en de ruimtelijke advisering in op inpassing van deze nieuwe vormen van bedrijvigheid in het Rijnmondgebied.

Afspraken voor concrete inzet van de DCMR op duurzaamheid vinden plaats bij de besprekingen over het werkplan 2019 (na de zomerperiode).

Bijlagen

1. Begroting 2019, jaarverslag 2017 en jaarrekening 2017 DCMR, I18.14868 (bevatten persoonsgegevens, zie speciale map in lbabs)
2. Zienswijze begroting 2019 DCMR, U18.04970

Toelichting

Begroting 2019

De DCMR baseert het financiële kader op de met de gemeenten afgesproken uitgangspunten. Zo hanteert de DCMR bij het opstellen van de begroting de door de regiogemeenten vastgestelde indexering van 2,6 % op de werkplanbijdragen. Daarnaast baseert zij de financiële kaders voor wat betreft de bedrijfsgerichte taken op de budgetteringssystematiek zoals vastgesteld in het AB op 12 december 2013. De in het AB vastgestelde systematiek voor de bepaling van de uurtarieven vormt de basis voor de financiële vertaling van uren naar geld.

Omdat een aantal uitgangspunten voor de begroting zijn gebaseerd op aannames en een aantal onzekere aspecten buiten beschouwing zijn gelaten, kan de bijdrage van Lansingerland aan de DCMR nog wijzigen.

Zo is in de financiële kaders nog geen rekening gehouden met een extra bijdrage voor de uitvoering van de taken op grond van de Europese Energy Efficiency Directive (EED), waarvoor landelijk hoogstwaarschijnlijk extra geld beschikbaar wordt gesteld via het gemeentefonds.

Daarnaast is de bijdrage voor de overdracht van het toezicht op de asbestsanering van de gemeente naar DCMR nog niet opgenomen. Het gaat hierbij om een bedrag van circa € 57.000. De onderhandelingen met de DCMR hierover lopen op dit moment nog.

Bovendien bespreekt het AB op 4 juli 2018 een voorstel voor wijziging (verhoging) van de bijdragen van de participanten aan de dienstbrede projecten Meldkamer, SKP en crisisbeheersing. De inhoud van het voorstel en de financiële consequenties hiervan voor Lansingerland zijn op dit moment nog niet bekend.

Tot slot is in de begroting 2019 nog geen rekening gehouden met wijzigingen in de uurtarieven voor 2019. De verwachting is dat de tarieven voor 2019 als gevolg van de afgesloten Cao, de nieuwe Cao 2019 en de (verwachte) ontwikkelingen in pensioenlasten aanzienlijk toe zullen nemen. Een voorstel voor forse verhoging van de tarieven besprak het DB op 9 april 2018. De uitkomsten en de financiële consequenties hiervan zijn op dit moment nog niet bekend. Op 4 juli neemt het AB een besluit over de wijziging van de tarieven.

Overigens is het de vraag in hoeverre de begroting 2019 een realistisch meerjarig beeld schetst. De begroting is structureel sluitend, maar om dit te bereiken doet DCMR onttrekkingen uit de bestemmingsreserves. Dit kan een oplossing voor de korte termijn zijn; voor de langere termijn moet DCMR een andere oplossing bedenken. Voor 2019 bereidt DCMR hiertoe een aanzienlijke verhoging van de uurtarieven voor. Om te voorkomen dat we jaarlijks met aanzienlijke tariefsverhogingen geconfronteerd worden, dringen we er bij de DCMR op aan om alternatieve dekking hiervoor te zoeken.

Jaarstukken 2017

In het jaarverslag 2017 beschrijft de DCMR waar zij in 2017 aan werkte en wat dit opleverde; de jaarrekening 2017 geeft het overzicht van de financiële situatie van de DCMR over 2017.

De DCMR behaalde een positief resultaat van € 2.809.000 (na bestemming). Dit resultaat bestaat voor € 1.776.000 uit incidentele opbrengsten uit de afhandeling van het huisvestingsdossier.

De DCMR behaalde echter een negatief operationeel resultaat van € 2.531.000. Dit negatieve resultaat kwam tot stand vanuit de normale bedrijfsactiviteiten en een incidentele last van € 1.029.000 vanuit het huisvestingsdossier. Omdat het AB hier in het verleden bestemmingsreserves voor vormde, zijn de gemaakte kosten uit deze reserves onttrokken.

Raadsbesluit

Datum Raad
14 juni 2018
Registratienummer
BR1800043

Onderwerp
Begroting 2019, jaarverslag 2017 en jaarrekening 2017 DCMR

De raad van de gemeente Lansingerland;
gelezen het bijgaande voorstel

Overwegende dat

- de begroting 2019 gebaseerd is op de met de gemeenten afgesproken uitgangspunten;
- de begroting voldoet aan de eisen van het Besluit begroting en verantwoording.

Gelet op

- Artikel 27, 28 en 29 Gemeenschappelijke Regeling DCMR Milieudienst Rijnmond, en
- Artikel 58 en 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Besluit(en)

1. De zienswijze (U18.04970) over de begroting 2019 van de DCMR vast te stellen en deze te versturen;
2. Kennis te nemen van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 van de DCMR.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 14 juni 2018,

de griffier,

drs. Marijke Walhout

DCMR Milieudienst Rijnmond
Dagelijks Bestuur
T.a.v. mevrouw R.M. Thé
Postbus 843
3100 AV Schiedam

Verzenddatum 15 juni 2018
Ons kenmerk U18.04970
Uw brief van 13 april 2018

Afdeling
**Vergunningverlening &
Handhaving**

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Ellis Hes

Telefoon
14 010

E-mail
info@lansingerland.nl

Fax
(010) 800 40 01

Onderwerp **Begroting 2019 DCMR**

Geachte bestuur,

Op 13 april ontvingen wij de begroting 2019 en de jaarstukken 2017 van de DCMR. In deze brief geven wij onze reactie hierop.

Reactie

De begroting 2019 van de DCMR is gebaseerd op de met de participanten afgesproken uitgangspunten, waaronder een indexering van 2,6 % op de werkplanbijdrage, en in overeenstemming met het vastgestelde beleid.

Wat ons opviel, is dat een groot aantal aspecten nog onzeker en daarom nog niet in de begroting verwerkt is, zoals de wijziging van de uurtarieven en een wijziging van de bijdragen aan dienstbrede projecten. Ons verzoek is om de besluitvorming over dit soort aspecten in het algemeen bestuur in een vroeger stadium te laten plaatsvinden, zodat ze in de concept begroting voor het komende jaar meegenomen kunnen worden.

Daarnaast vragen we ons af in hoeverre de begroting een realistisch meerjarig beeld schetst. De begroting is structureel sluitend na onttrekkingen uit de bestemmingsreserves. Omdat wij jaarlijkse aanzienlijke tariefsverhogingen in de toekomst willen voorkomen, dringen wij erop aan om op zoek te gaan naar alternatieve dekking.

Concluderend gezegd staan wij kritisch tegenover de verhogingen die eraan lijken te komen. Concreet betekent dit dat we daarom in het algemeen bestuur een aparte behandeling willen van het vraagstuk rond crisisbeheersing en de meldkamer (inclusief de financiering), de verwachte ontwikkeling van de uurtarieven (inclusief de doorwerking van de cao), en een richtinggevende discussie over het meerjarenbeleid (inclusief opties voor alternatieve dekking danwel bezuinigingen). Deze richtinggevende discussie in het algemeen bestuur willen wij voeren voordat de begrotingswijziging 2019 aan het dagelijks bestuur ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Contact

Als u nog vragen heeft, neemt u dan contact op met Ellis Hes. Zij is bereikbaar via telefoonnummer

Ons kenmerk U18.04970

14 010.

Met een vriendelijke groet,
gemeenteraad van Lansingerland

drs. Marijke Walhout
Griffier

Raadsvoorstel

Datum Raad
31 mei 2018

Portefeuillehouder
Albert Abee

Registratienummer
BR1800036

Onderwerp
Zienswijze begroting 2019 SVHW

Gevraagde beslissing

In te stemmen met de ontwerpbegroting 2019 van het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW) en de zienswijze (U18. 04169) in te dienen.

Samenvatting

Op 12 april 2018 ontvingen we de Ontwerpbegroting 2018 van het SVHW. De deelnemende gemeenten kunnen tot uiterlijk 6 juni 2018 hun zienswijzen indienen.

Lasten

Voor 2019 dient SVHW rekening te houden met een aantal (externe) ontwikkelingen, zoals prijs- en loonindexatie en het uittreden van de gemeente Molenwaard. Voor indexering wordt uitgegaan van 150.000 euro. Tegenover deze kostentoeename staat een structurele afname van de bedrijfskosten van 105.000 euro voor het opvangen van het uittreden van de gemeente Molenwaard, waardoor de kosten in de Begroting 2019 met 45.000 euro stijgen ten opzichte van Begroting 2018 (0,36% stijging).

Baten

Door de uittreding van Molenwaard derft het SVHW € 240.000 aan inkomsten. De deelnemersbijdrage 2018 van de resterende deelnemers wordt in 2019 met de indexering van € 150.000 verhoogd (1,56% stijging). De opbrengst invorderingskosten stijgt met € 50.000 tot € 2.500.000. Deze stijging wordt veroorzaakt door een tariefstijging in de kostenwet 2018.

Resultaat

Het bovenstaande resulteert in een negatief resultaat vanuit de bedrijfsvoering van € 85.000, dat vanuit de incidentele uittredingsvergoeding (€ 403.000), kan worden gedekt. Molenwaard is verplicht deze vergoeding te betalen conform de Gemeenschappelijke Regeling SVHW 2015. Het verrekenen van de uittredingsvergoeding leidt tot een positief resultaat van € 318.000. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2019 wordt beoordeeld of dit bedrag wordt gedoteerd aan een te vormen bestemmingsreserve voor het opvangen van de effecten van de uittreding van Molenwaard. Mocht dit niet benodigd zijn dan wordt dit gedoteerd aan de algemene reserve / vloeit het terug naar de deelnemende gemeenten. Afgesproken is dat de overige gemeenten niet opdraaien voor de kosten voor uittreden Molenwaard. De meerjarenraming 2020-2023 laat eveneens een sluitende exploitatie zien.

Toekomstverkenning

In de begroting 2019 heeft SVHW tekstueel een toekomstverkenning opgenomen. SVHW heeft de ambitie het belastingkantoor van de toekomst te zijn om hiermee zijn deelnemers te boeien en te binden. Hiertoe moet het SVHW meer toegevoegde waarde realiseren door naast verdere versteviging van de traditionele taken - bij gebleken behoefte en na instemming van de deelnemers - de taken verder door te ontwikkelen. Hierbij valt te denken aan het versterken van de basis, het uitbreiden van

aanverwante dienstverlening en aanvullende data-analyse vanuit belasting-domein voor beleidsvorming. De ontwikkeling van de aanvullende taken past binnen de reeds bestaande financiële kaders dan wel wordt budgetneutraal gerealiseerd en is niet opgenomen aan de kosten en baten kant in afwachting van nadere besluitvorming. Ambtelijk vinden eerst inhoudelijke werksessies plaats voor aanscherping en behoefteonderzoek alvorens de toekomstverkenning naar colleges en Algemeen Bestuur wordt verzonden.

Financiële consequenties

De bijdrage van de gemeente Lansingerland aan het SVHW is voor 2019 vastgesteld op € 499.000. In de meerjarenbegroting 2018-2022 werd nog gerekend met een totaalbijdrage van € 491.500 in 2017. De voorgestelde indexering van 2,6% op de budgetten 2018 (zie Kaderbrief 2019) zou leiden tot een berekend bedrag voor 2019 van € 504.000. Er is derhalve sprake van een geringe afwijking t.o.v. onze begroting. Wij zullen dit verwerken bij het opstellen van onze meerjarenbegroting 2019.

Verdere procedure

Na instemming van uw raad met de inhoud van de zienswijze versturen we de brief naar het Dagelijks Bestuur (DB) van het SVHW.

Juridische aspecten

Artikel 68 van de Wet gemeenschappelijke regelingen

Extern draagvlak/burgerparticipatie

N.v.t.

Duurzaamheid

N.v.t.

Bijlagen

- Ontwerpbegroting 2019 SVHW 118.14177
- Brief zienswijze begroting 2019 SVHW U18.04169

Toelichting

Zie samenvatting.

Raadsbesluit

Datum Raad
14 juni 2018
Registratienummer
BR1800036

Onderwerp
Zienswijze begroting 2019 SVHW

De raad van de gemeente Lansingerland;
gelezen het bijgaande voorstel

Overwegende dat

- de ontwerpbegroting 2019 is gebaseerd op de kadernota met de begrotingsuitgangspunten;
- de begroting sluitend is;
- SVHW vasthoudt aan een risicomijdend profiel en er voldoende wordt gerapporteerd over de voortgang van risico's en beheersmaatregelen;
- de cijfers in de begroting 2019 niet leiden tot een materiële verhoging van de deelnemersbijdrage voor de gemeente Lansingerland.

Gelet op

- artikel 68 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Besluit(en)

In te stemmen met de ontwerpbegroting 2019 van het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW) en de zienswijze (U18. 04169) in te dienen.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 14 juni 2018,

de griffier,

drs. Marijke Walhout

Begroting 2019
Meerjarenraming 2020 – 2023

SVHW
Rijksstraatweg 3b
Postbus 7059
3286 ZH Klaaswaal
www.svhw.nl
(0186) 57 72 00

Versie historie

Versie	Datum	Status	Auteur	Controle	Paraaf
0.1	07-03-2018	Eerste concept	R. Heij	J. Melissant	
0.2	14-03-2018	Bespreekversie DB	R. Heij	J. Melissant	
0.3	26-03-2018	Bespreekversie AC	R. Heij	DB	
0.4	04-04-2018	Bespreekversie AB	R. Heij	DB	
0.5	11-04-2018	Aanvulling verwerkt	R. Heij	AB	

Inhoudsopgave

1.	Aanbiedingsbrief	5
2.	Organisatie	6
2.1	Algemeen	6
2.2	Missie.....	6
2.3	Visie	7
2.4	Strategische doelstellingen.....	7
2.5	Takenpakket	8
2.5.1	Traditionele taken	8
2.5.2	Versteving en ontwikkeling.....	9
2.6	Organogram en dagelijks bestuur	10
2.7	Kengetallen	11
3.	Beeld 2017 en 2018	12
4.	Ontwikkelingen	12
4.1	Externe ontwikkelingen op langere termijn.....	12
4.1.1	De veranderende rol van de overheid.....	12
4.1.2	De informatiemaatschappij.....	12
4.1.3	Samenwerking tussen en reorganisaties van lokale overheden	12
4.1.4	Verduurzaming	13
4.2	Externe ontwikkelingen in 2019	13
4.2.1	Technologische ontwikkelingen.....	13
4.2.2	Sociaal-culturele ontwikkelingen.....	14
4.2.3	Politiek-juridische ontwikkelingen.....	14
4.2.4	Deelnemers	16
4.3	Organisatorische ontwikkelingen	16
4.3.1	Dienstverlening particulieren en ondernemers	16
4.3.2	Dienstverlening deelnemers	17
4.3.3	Samenwerking collega belastingkantoren	18
4.3.4	Primaire systemen.....	18
4.3.5	Interne processen/ISAE-3402.....	19
4.3.6	Personeel.....	19
4.4	Doelstellingen 2019	20
5.	Beleidsbegroting	21
5.1	Uitgangspunten.....	21
5.2	Financiële impact.....	22
5.2.1	Totaalbeeld begroting 2019	24
6.	Tarieven SVHW 2019.....	26
6.1	Overzicht.....	26
6.2	Toelichting tarieven 2019	26
7.	Ontwikkeling deelnemersbijdrage 2019	27
8.	Algemeen Beheer.....	29
8.1	Omschrijving.....	29
8.2	Begroting 2019	30
9.	Programma 1: Vastgoedinformatie.....	31
9.1	Omschrijving.....	31
9.2	Programmabegroting 2019	32
10.	Programma 1A: BAG-administratie	33

10.1	Omschrijving.....	33
10.2	Programmabegroting 2018	34
11.	Programma 1B: RO-Beheer.....	35
11.1	Omschrijving.....	35
11.2	Programmabegroting 2019	36
12.	Programma 2: WOZ administratie.....	37
12.1	Omschrijving.....	37
12.2	Programmabegroting 2019	38
13.	Programma 3: Heffingen en Invordering	39
13.1	Omschrijving Heffingen	39
13.2	Omschrijving Invordering	39
13.3	Programmabegroting 2018	41
14.	Meerjarenraming	42
14.1	Uitgangspunten.....	42
14.2	Financieel	43
15.	Staat van Baten en Lasten	44
16.	Staat van incidentele baten en lasten.....	45
17.	Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)	46
17.1	Overzicht baten en lasten per taakveld	47
17.2	Taakveld Overhead	48
17.3	Staat van baten en lasten per kostensoort	49
17.4	Meerjaren overzicht baten en lasten per taakveld	50
17.5	Geprognosticeerde balans 2019 – 2023	51
17.6	Beleidsindicatoren Begroting 2019.....	51
18.	Paragrafen	52
18.1	Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing	52
18.2	Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	54
18.3	Paragraaf Taakstelling en Stelposten	54
18.4	Paragraaf dotatie/onttrekking reserves	54
18.5	Paragraaf Financiering	54
18.5.1	Algemeen	54
18.5.2	Treasurybeheer.....	54
18.5.3	Kasgeldlimiet en renterisiconorm	55
18.5.4	Financiering.....	56
18.5.5	Relatiebeheer.....	56
18.5.6	Toelichting EMU-saldo	56
18.5.7	Renteresultaat op taakveld Treasury	58
19.	Bijlagen	59
19.1	Formatieplaatsen 2019 (actief personeel) en personele lasten	59
19.2	Staat van investeringen 2019.....	60
19.3	Staat van opgenomen geldleningen 2019	61
19.4	Verzamel en consolidatiestaat 2018.....	62
19.5	Specificatie kosten per deelnemer.....	63

1. Aanbiedingsbrief

Geachte deelnemers,

Hierbij bieden wij u de Begroting 2019 en de Meerjarenraming 2020–2023 aan.

SVHW is voor zijn deelnemers de uitvoeringsorganisatie voor de heffing en inning van de belastingen en daarmee een belangrijke schakel in het realiseren van de opbrengsten voor hun begrotingen. SVHW is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid om op een zo zorgvuldig mogelijk wijze inhoud te geven aan deze functie. Dit inzicht ligt ten grondslag aan de Begroting 2019.

Uit inventarisaties en een benchmark onderzoek van de Waarderingskamer in 2017 blijkt, dat SVHW op het gebied van de WOZ-bezwaren gelijk of beter scoort dan het landelijk gemiddelde en dat de uitvoeringskosten per WOZ-object bij SVHW (10,43 euro) significant lager liggen dan het landelijk gemiddelde (15,97 euro). De kwaliteitsinspectie van het Kadaster (Ministerie van Infrastructuur en Milieu) geeft aan, dat de resultaten van de BAG uitvoering bij SVHW goed zijn.

Het voorafgaande toont aan, dat SVHW als uitvoeringorganisatie invulling geeft aan zijn strategie om een goed kwaliteitsniveau te bieden, waarbij een laag kostenniveau gehandhaafd blijft. Tegelijkertijd ontwikkelt SVHW de dienstverlening aan inwoners, bedrijven en deelnemers continu door, aangezien deze passend dient te blijven binnen de context van een veranderende omgeving.

SVHW streeft er naar om kostentoeename ten gevolge van indexering en nieuw beleid zoveel mogelijk binnen de exploitatie op te vangen door het doorvoeren van besparingen en optimalisaties. Dit heeft er toe geleid dat SVHW in de periode 2016 tot en met 2018 al 548.000 euro heeft kunnen opgevangen binnen de exploitatie. Dankzij deze voornamelijk structurele besparingen is SVHW in staat om de ontwikkelingen in 2019 'intern' te financieren. Daarnaast bespaart SVHW in 2019 structureel 105.000 euro om de vermindering in de deelnemersbijdrage ten gevolge van het uittreden van de gemeente Molenwaard per 1 januari 2019 op te vangen. In 2020 en 2021 vinden de hiervoor benodigde resterende structurele besparingen plaats. De indexering van personele (1%) en materiële kosten (1,5%) bedraagt in 2019 in totaal 150.000 euro.

De omvang van de begroting neemt ten opzichte van 2017 met 45.000 euro (0,36%) toe tot 12.394.000 euro en de deelnemersbijdrage daalt vanwege de uittreding van de gemeente Molenwaard (240.000 euro) met 90.000 euro (0,91%) tot 9.784.000 euro. Dit is inclusief de indexering van 150.000 euro waarmee de bijdrage van de resterende deelnemers toeneemt (1,56%).

De begroting kent een negatief resultaat vanuit de bedrijfsvoering van 85.000 euro. Dit wordt ten laste gebracht van de incidentele uittreedvergoeding van de gemeente Molenwaard (403.000 euro), waardoor de Begroting 2019 met een positief resultaat van 318.000 euro sluit. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2019 wordt beoordeeld of op basis van de ontwikkelingen in 2019 het positieve resultaat van 318.000 euro wordt gedoteerd aan een te vormen bestemmingsreserve frictiekosten.

De geschetste omvang van de begroting biedt voor SVHW een solide basis voor de voor de verdere ontwikkeling van de organisatie en de dienstverlening.

R.S. Heij MBA
Directeur

drs. P.J. Verheij RA
Voorzitter

2. Organisatie

2.1 Algemeen

SVHW is voor zijn deelnemers de uitvoeringsorganisatie voor de heffing en inning van de belastingen en realiseert daarmee opbrengsten voor hun begrotingen. Voor de gemeenten zijn de belastingopbrengsten naast de algemene uitkering een belangrijke bron van inkomsten. De begrotingen van het Waterschap Hollandse Delta en de RAD worden vrijwel geheel gedragen door de belastingopbrengsten. Voor alle deelnemers is SVHW daarmee een belangrijke schakel in hun jaarlijkse exploitatie. De belastingopbrengst bedroeg in 2017 ruim 374 miljoen euro.

SVHW is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid om op een zo zorgvuldig mogelijk wijze inhoud te geven aan zijn functie. Daarnaast vindt SVHW als zelfstandige overheidsorganisatie zijn basis in de Wet gemeenschappelijke regelingen en opereert onder verlengd lokaal bestuur voor en namens zijn deelnemers. Deze inzichten zijn verder verwoord in de missie, de visie en de strategische doelstellingen van SVHW.

De onderstaande figuur toont het werkgebied van SVHW per 31 december 2017:

2.2 Missie

Een missie reflecteert de bestaansreden van een organisatie en geeft aan waarom, waartoe en voor wie de organisatie bestaat. De missie van SVHW luidt als volgt:

“Het Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie, Heffing en Waardbepaling (SVHW) heft en int de lokale belastingen, stelt de WOZ-waarden vast en beheert de basisregistraties WOZ en BAG. SVHW voert deze taken uit voor haar deelnemers (gemeenten, Waterschap en RAD) tegen de laagst mogelijke kosten op basis van de beste prijs/prestatieverhouding en het gewenste niveau van dienstverlening. Is publieke, uitvoerende en dienstverlenende organisatie werkt SVHW efficiënt en volgens maatschappelijk aanvaarde bedrijfseconomische principes.”

2.3 Visie

De visie schetst wat een organisatie wil zijn en wat de ambities en het gewenste en haalbare toekomstbeeld zijn. Daarnaast geeft de visie aan waar de organisatie voor staat en wat de kernwaarden zijn. SVHW staat voor:

Optimale samenwerking:

SVHW wil een toonaangevend samenwerkingsverband zijn op het gebied van lokale belastingen. Hierbij zijn de continuïteit en het permanent verbeteren van de dienstverlening leidend. Wij zoeken actief samenwerking met andere overheden en aanvullende dienstverleners wanneer dit schaalvergroting en efficiency voordelen oplevert. Door optimale samenwerking kunnen we beter inspelen op veranderende en complexer wordende wet- en regelgeving.

Klantgerichte dienstverlening:

SVHW is dienstbaar en transparant in de dienstverlening naar deelnemers, particulieren, instellingen en bedrijven. SVHW heeft oog voor de belangen van zijn klanten. Door digitalisering van het belastingproces wil SVHW zijn vraagbaakfunctie en de contactmogelijkheden met particulieren, instellingen en bedrijven optimaliseren en hen zoveel mogelijk faciliteren bij het voldoen van de lokale belastingen.

Moderne werkgever:

Als moderne werkgever hecht SVHW grote waarde aan het welzijn, de veiligheid en de persoonlijke ontwikkeling van zijn medewerkers. Om de kwaliteit te waarborgen investeert SVHW continu in de kennisontwikkeling en het resultaatbewustzijn.

Kernwaarden:

DABT = Dienstbaar, Aanspreekbaar, Betrouwbaar en Transparant.

2.4 Strategische doelstellingen

Het meerjarenperspectief van SVHW is het optimaliseren van de belastingopbrengst voor zijn deelnemers. SVHW heeft hierbij als strategie om een goed kwaliteitsniveau te bieden, waarbij een laag kostenniveau gehandhaafd blijft. Daarnaast moet de aard van de dienstverlening passen binnen de context van een veranderende omgeving en moet daarom continu doorontwikkeld worden. Eén van de voorwaarden om een laag kostenniveau te kunnen handhaven is de aanwezigheid van schaalgrootte, door het handhaven dan wel het uitbreiden van het aantal deelnemers.

Een belangrijke voorwaarde bij het toetreden van nieuwe deelnemers, is het borgen van de kwaliteit van de dienstverlening voor de bestaande deelnemers. Daarnaast moet uitbreiding voordelen opleveren voor de bestaande deelnemers en passend zijn binnen de ontwikkeling van SVHW. De strategie voor het verkrijgen van nieuwe deelnemers richt zich primair op nieuwe deelnemers binnen het gebied van waterschap Hollandse Delta. Nieuwe deelnemers van buiten dit gebied zijn onder dezelfde voorwaarden echter ook gewenst, omdat hierdoor een breder niveau van kostendragers ontstaat.

SVHW heeft hierbij de ambitie om het belastingkantoor van de toekomst te zijn om hiermee zijn deelnemers te boeien en te binden: een logische partner voor belastingen en eventueel voor andere uitvoeringsprocessen en als aanbieder van informatie voor de beleidsbepaling en –uitvoering door de deelnemers. Dit betekent, dat SVHW meer toegevoegde waarde moet gaan realiseren door naast de verdere versteviging van de traditionele taken bovendien –bij gebleken behoefte en instemming van de deelnemers– de taken verder door te ontwikkelen.

2.5 Takenpakket

2.5.1 Traditionele taken

De (vastgoed)gegevens van SVHW omvatten de gegevens van kadastrale percelen, gebouwen, eigenaren, gebruikers en geometrie, aangevuld met de specifieke gegevens (onder andere cyclorama en luchtfoto's) die nodig zijn voor de uitvoering van de taken van het SVHW. SVHW verzamelt, registreert en bewerkt deze gegevens. Ze zijn binnen de wettelijke kaders geactualiseerd beschikbaar voor de deelnemers.

SVHW verzorgt traditioneel voor de deelnemers de volgende processen/producten:

- Volledig uitvoering van overgedragen belastingtaken, inclusief het adviseren over fiscale zaken, verordeningen en dergelijke;
- Volledige uitvoering van de Wet WOZ inclusief de waardebeoordeling;
- Leveren van ramingen WOZ/waarden en overige belastingeenheden ten behoeve van de begroting;
- Verwerken bevolkingsmutaties, omgevingsvergunningen, kadastrale mutaties et cetera in de belastingbestanden;
- Volledige uitvoering van de BAG;
- Registratie van publiekrechtelijke beperkingen (WKPB);
- Maken aanslagen/beschikkingen, bijsluiters, afhandelen telefonische/schriftelijke vragen/reacties op aanslagen/beschikkingen, afhandelen bezwaar- en beroepschriften;
- Invorderen aanslagen, automatische incasso's, beoordelen kwijtscheldingsverzoeken;
- Het beschikbaar stellen aan de deelnemers van kadastrale kaarten, cyclorama foto's van alle gebouwen, luchtfoto's van de hele gemeente en het leveren van vastgoedinformatie voor beheersystemen van de gemeente;
- Publicatie van digitale bestemmingsplannen voor een aantal deelnemers.

De tabel op de volgende bladzijde geeft een overzicht van de verschillende belastingsoorten, die SVHW per 1 januari 2018 per deelnemer heft en int. Daarnaast is per deelnemer aangegeven of SVHW de BAG, de WKPB en/of WOZ administratie (inclusief waardebeoordeling) uitvoert.

BAG WOZ Belastingsoort	Aalburg	Alblasserdam	Albrandswaard	Barendrecht	Binnenmaas	Brielle	Cromstrijen	Goeree Overflakkee	Hardinxveld-Giessendam	Hellevoetsluis	Korendijk	Krimpenerwaard	Lansingerland	Molenwaard	Nieuwkoop	Oud-Beijerland	RAD	Strijen	Werkendam	Woudrichem	Zederik	Hollandse Delta
BAG																						
WKP																						
WOZ																						
OZB																						
RZB																						
Rioolheffing eigenaar																						
Rioolheffing gebruiker																						
Afvalstoffenheffing																						
Diftar vastrecht																						
Diftar definitief																						
Reinigingsrechten vastrecht																						
Reinigingsrechten definitief																						
Hondenbelasting																						
Precariobelasting																						
Forensenbelasting																						
Grafrechten																						
Toeristenbelasting																						
Dagtoeristenbelasting																						
Watertoeristenbelasting																						
Reclamebelasting																						
BIZ / Ondernemersfonds																						
Baatbelasting																						
Watersysteemheffing																						
Wegenheffing																						
Zuiveringsheffing																						
Verontreinigingsheffing																						

2.5.2 Verstevinging en ontwikkeling

De ambitie om het belastingkantoor van de toekomst voor de deelnemers te zijn leidt tot het nog verder verstevigen van de basis en de eventuele uitvoering van aanvullende taken om de deelnemers te binden en te boeien. De uitbreiding van de taken moet leiden tot verbetering van de doelmatigheid van de dienstverlening, verbetering van de kwaliteit en verdere verlaging van de kosten per afgenomen dienst. Er zijn hierbij drie richtingen denkbaar, die elkaar versterken:

- **Richting 1: Basis versterken, digitaliseren, nog beter worden in wat SVHW nu doet.**
Belastingplichtigen kunnen hun belastingzaken via de website maximaal digitaal en gemakkelijk zelf regelen. Zij hebben altijd inzicht in hun eigen gegevens. Tevens heeft SVHW aandacht voor de kwetsbare groepen, die minder digitaal vaardig zijn. Deze richting is een voortzetting van de ontwikkeling, die SVHW enige jaren geleden heeft ingezet, en is onderdeel van het bestaande beleid;
- **Richting 2: Deelnemers ontzorgen door het uitbreiden van de dienstverlening met gerelateerde dienstverlening (belastingen en niet-belastingen).**
Deze richting is een logisch vervolg op richting 1 en valt uiteen in twee onderdelen:
 - Een onderdeel dat aan te merken is als de versteviging van de traditionele taken (bestaand beleid). Hierbij valt te denken dat de deelnemers al hun belastingen, retributies en rechten (dus ook die SVHW nu niet voor hen uitvoert) bij SVHW hebben

ondergebracht. Deelnemers kunnen door het nemen van delegatiebesluiten de uitvoering onderbrengen bij SVHW. Daarnaast voert SVHW de regie over de gehele keten van basisregistraties WOZ, BAG en BGT en/of beheert SVHW de basisregistraties WOZ en BAG.

- Een ander onderdeel is het uitvoeren van nieuwe taken. Een voorbeeld hiervan is het innen van privaatrechtelijke vorderingen. Daarnaast kan het beheer van de basisregistratie BGT door SVHW worden uitgevoerd. SVHW onderzoekt in 2018 of er een behoefte bij de deelnemers bestaat. Bij een gebleken behoefte en na besluitvorming biedt SVHW deze diensten in 2019 aan.

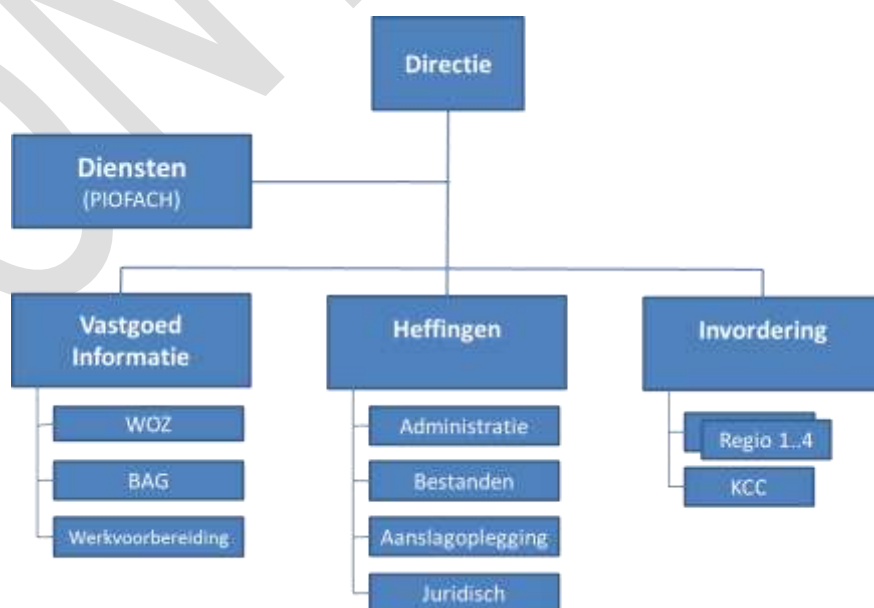
- **Richting 3: SVHW levert informatie aan de deelnemers voor beleidsbepaling en sturing op uitvoering.**

SVHW stelt een informatieplatform beschikbaar aan de deelnemers. Aanvullend zitten de adviseurs en de data-analisten van SVHW bij de beleidsadviseurs van de deelnemers en hun netwerk aan tafel om de belastinggegevens geschikt te maken voor de toepassing binnen de uitvoering en beleidsvorming van de publiekrechtelijke taken van de deelnemers.

Deze richting is een nieuwe manier om meerwaarde te bieden aan de deelnemers, die mogelijk is doordat SVHW een steeds grotere hoeveelheid goede en betrouwbare data in beheer heeft. In 2019 treft SVHW de voorbereidingen om deze diensten in 2020 aan te bieden aan de deelnemers. Een en ander afhankelijk van gebleken behoefte en besluitvorming.

2.6 Organogram en dagelijks bestuur

De organisatie van SVHW bestaat uit drie vakafdelingen en een groep met ondersteunende staf, waarin de interne bedrijfsvoeringsfuncties (PIOFACH) zijn ondergebracht. Binnen de vakafdelingen zijn de activiteiten geclusterd in teams, waarbij meewerkende coördinatoren zorg dragen voor de taakverdeling en de onderlinge afstemming. Het MT, bestaande uit de directie en de drie afdelingshoofden, draagt zorg voor de overkoepelende sturing van de werkzaamheden. De onderstaande figuur geeft het organogram van het SVHW weer.

De leden van het Dagelijks Bestuur zijn door en vanuit de leden van Algemeen Bestuur aangewezen. Het Dagelijks Bestuur bepaalt onder andere de instructies en de regels voor de uitvoering van de taken en de bedrijfsvoering van SVHW. De samenstelling van het Dagelijks Bestuur en portefeuilleverdeling zijn per 1 januari 2018 als volgt:

• dhr. P.J. Verheij	voorzitter
• dhr. J.J.M. van Oorschot	plaatsvervangend voorzitter
• dhr. G.M.J. Jansen	personeelszaken
• dhr. L.P. van der Linden	financiën / externe ontwikkelingen
• dhr. R. Bergsma	bedrijfsvoering / interne ontwikkelingen

2.7 Kengetallen

De ontwikkeling van SVHW in de afgelopen jaren wordt weergegeven in de onderstaande tabellen:

Algemeen

Onderwerp	2014	2015	2016	2017
Begroting exploitatiekosten (x € 1.000)	11.935	12.246	12.349	12.463
Realisatie exploitatiekosten (x € 1.000)	11.938	12.157	12.012	12.302
Begroting baten (x € 1.000)	11.935	12.246	12.349	12.463
Realisatie baten (x € 1.000)	11.935	12.200	12.239	12.885
Resultaat (x € 1.000)	-3	43	227	583
Bezetting (FTE) per 31 december	75,3	76,4	77,8	77 (1)
Ziekteverzuim (ex. Zwangerschapsverlof)	3,4%	2,9%	2,8%	3,4% (2)
Aantal ontvangen klachten	24	32	18	16
Aantal (gedeeltelijk) gegronde klachten	5	6	6	10
Gerealiseerd belastingvolume (x €1.000)	357.834	364.319	369.625	374.286
Aantal aanslagen (x 1.000)	3.205	3.195	3.305	3.438
Aantal biljetten (x 1.000)	898	920	918	985

(1) inclusief één fulltime detachingscontract (1FTE), 2 oproepcontracten (1 FTE) en 0,8 FTE meerwerk

(2) inclusief 1,2% niet werk gerelateerd langdurig (> 6 weken) verzuim, dit bedroeg in 2016 0,6%

WOZ uitvoering

Item	2014		2015		2016		2017	
	Landelijk	SVHW	Landelijk	SVHW	Landelijk	SVHW	Landelijk	SVHW
% Objecten onder bezwaar (1)								
niet-woningen	pm	pm	pm	pm	6,1%	4,1%	6,0%	3,2%
woningen	pm	pm	pm	pm	1,8%	1,8%	2,1%	2% (3)
% Bezwaren gehonoreerd (1)	pm	pm	pm	pm	48,3%	44,6%	50% (4)	44,7%
WOZ kosten per object (2)	€ 15,93	€ 9,20	€ 15,54	€ 10,53	€ 15,97	€ 10,43	volgt	volgt

(1) cijfers op basis van oktoberinventarisatie Waarderingskamer; over 2014 en 2015 geen vergelijkbare cijfers beschikbaar

(2) WOZ kosten zijn medio juli beschikbaar over het voorafgaande jaar

(3) inclusief WOZ bezwaar (1.977 woningen) door NCNP bureau voor bestandscontrole woningbouwverenigingen

(4) op basis van mondelinge opgave van de Waarderingskamer

3. Beeld 2017 en 2018

De Jaarrekening 2017 sluit per saldo met een positief resultaat van 583.000 euro ten opzichte van de Begroting 2017. De Begroting 2017 is vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 29 juni 2016. Bij deze vaststelling was een exploitatie geraamd van 12.463.000 euro en werd een sluitende begroting gerealiseerd door een deelnemersbijdrage van 9.812.000 euro.

Bij het opstellen van de voorjaarsnota 2018 verkrijgt SVHW meer inzicht in de meest recente ontwikkeling en de eventuele impact op de Begroting 2018. SVHW verwacht in 2018 geen veranderingen van het aantal deelnemers. In 2018 wordt naar verwachting wel duidelijk of de nieuw te vormen gemeente Vijfheerenlanden per 1 januari 2019 al of niet gaat aansluiten bij SVHW.

4. Ontwikkelingen

Deze paragraaf geeft de relevante ontwikkelingen voor de meerjarenbegroting 2019 weer, zoals deze bij het opstellen van deze Begroting bekend zijn. Voor zover mogelijk en relevant wordt reeds in 2018 rekening gehouden met de ontwikkelingen door het starten of voorbereiden van activiteiten. In een aantal gevallen is er sprake van een doorontwikkeling vanuit 2018.

Bij de externe ontwikkelingen onderscheidt SVHW de bredere ontwikkelingen, die op de langere termijn spelen en richting geven aan de positionering van SVHW in de periode tot 2020 en verder, en de specifieke ontwikkelingen die in het begrotingsjaar 2019 zijn voorzien en waarmee SVHW direct rekening dient te houden.

4.1 Externe ontwikkelingen op langere termijn

4.1.1 De veranderende rol van de overheid.

Overheden zoeken naar manieren om ruimte te maken voor de kracht en het initiatief van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Dit vraagt om een andere rolinvulling. Overheden gaan meer samenwerken met netwerkpartners en willen kunnen sturen op de uitkomsten van het hele netwerk. SVHW kan zijn deelnemers hierin ondersteunen door betrouwbare informatie te leveren en door samen te werken om deze informatie te verrijken, te analyseren en te interpreteren.

4.1.2 De informatiemaatschappij.

Het gebruik, de creatie, de verspreiding en de verwerking van informatie is een zeer belangrijke economische, politieke en culturele activiteit geworden. Belastingplichtigen verwachten dat zij al hun belastingzaken digitaal kunnen regelen, dat vragen direct worden beantwoord en dat zij gegevens maar één keer hoeven door te geven. Mensen lezen geen lange teksten of brieven meer. Zaken moeten direct duidelijk zijn. Het is voor SVHW belangrijk om op de hoogte te blijven van hoe technologie zich ontwikkelt en om haar dienstverlening verder te digitaliseren.

4.1.3 Samenwerking tussen en reorganisaties van lokale overheden

De afgelopen jaren is een groot aantal gemeenschappelijke regelingen, samenwerkingsverbanden, gemeentelijke herindelingen, fusies van waterschappen, shared service centra en andere reorganisaties ontstaan. Gemeenten onderzoeken de mogelijkheden voor het verbinden en versnellen van de gezamenlijke gemeentelijke uitvoeringstaken, op het terrein van dienstverlening, informatievoorziening en medebewindstaken zoals Werk, Zorg, Inkomen, Belastingen en omgevingswet.

Daarnaast zoeken waterschappen en gemeenten elkaar op om bepaalde opgaven, zoals het beheer van de riolering en het afvalwater, samen aan te pakken.

Op termijn kan deze ontwikkeling ertoe bijdragen dat de structuur van de bedrijfsvoering van SVHW verandert. Bijvoorbeeld door gerichte samenwerking op gebied van de bedrijfsvoering met andere belastingkantoren of met andere overheidsorganisaties met als doel elkaar te versterken. SVHW heeft de kans om strategische allianties aan te gaan met andere overheidsorganisaties op het gebied van ICT, geo-systemen en de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT).

Opschaling biedt niet alleen kostenvoordelen, maar kan ook voorzien in de steeds hogere eisen die gesteld worden aan de kwaliteit van de medewerkers en het “in control” zijn van de organisatie. De eisen die worden gesteld aan de informatiebeveiliging, de privacy en de auditing zijn hier voorbeelden van.

4.1.4 Verduurzaming

De verduurzaming van onze maatschappij is inmiddels centraal komen te staan in de beleidsontwikkeling en de economische ontwikkeling. SVHW kan haar deelnemers ondersteunen bij het vorm en inhoud geven aan de verduurzaming door betrouwbare ruimtelijke gegevens te leveren die relevant zijn voor de beleidsontwikkeling. Daarnaast kan SVHW adviseren over het inzetten van de belastingheffing als instrument om te verduurzamen. Bijvoorbeeld door het kiezen van een belastinggrondslag, die het gedrag van mensen beïnvloedt. SVHW sluit niet uit, dat door gewijzigde wetgeving de duurzaamheid (bijvoorbeeld het energielabel) een rol krijgt in de heffingen, waardebepalingen en/of vrijstellingen. Dit kan leiden tot aanvullende registraties en werkzaamheden voor SVHW.

4.2 Externe ontwikkelingen in 2019

4.2.1 Technologische ontwikkelingen

Digitale Agenda 2020

De ontwikkeling van de digitale agenda zal zich in 2019 voortzetten. Immers de steeds verdere digitalisering van de informatievoorziening is één van de belangrijkste ontwikkelingen in onze sterk veranderende samenleving. De ontwikkeling van de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI), waaronder MijnOverheid en DigiD, is een element van de Digitale Agenda 2020. Het vorige kabinet heeft besloten om de Generieke Digitale Infrastructuur niet meer centraal te financieren maar op basis van gebruik.

Logius, de dienst digitale overheid van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, heeft aangegeven dat er rekening moet worden gehouden met 0,47 euro per geplaatst bericht op MijnOverheid en met 0,12 euro per DigiD-inlog via de SVHW website. Uitgaande van het gebruik van SVHW in 2017 (400.000 geplaatste berichten en 200.000 inloggen) betekent dit een aanvullende kostenpost van 210.000 euro in 2019. Aangezien de exacte kosten per plaatsing en inlog, het volume en de daadwerkelijke invoering nog onduidelijk zijn, neemt SVHW dit bedrag op in de risicoparagraaf. Op het moment dat er meer duidelijkheid bestaat zal SVHW eventueel een begrotingswijziging voorstellen.

Landelijke stelsel van basisregistraties

In 2019 is naar verwachting de opbouw van het landelijk stelsel van basisregistraties in belangrijke mate afgerond en zal het verder doorontwikkeld worden. SVHW voorziet in 2019 wel, dat voor de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) het berichtenverkeer wordt aangepast en “gebeurtenis” georiënteerd wordt. Dit betekent dat SVHW het BAG-systeem hierop moet aanpassen.

De verdere ontwikkeling van de Basisregistratie personen (BRP) is sinds het stopzetten door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties onduidelijk. Wel zal in 2018 het BRP-berichten formaat landelijk geïmplementeerd zijn. Tot op het moment van het opstellen van deze begroting heeft het landelijk stelsel van basisregistraties de beloften van meer efficiency, minder kosten en enkelvoudige vastlegging met meervoudig gebruik slechts in zeer beperkte mate ingelost.

4.2.2 Sociaal-culturele ontwikkelingen

Mede ingegeven door de decentralisaties in het sociale domein wordt van de lokale overheden verwacht dat zij een actieve invulling geven aan de zorgplicht voor de "kwetsbare groepen" in de samenleving. Er ontstaat een maatschappelijke trend met betrekking tot het meer sociaal invorderen. Tevens is er een hardnekkige groep, die niet digitaal vaardig is. De overlap tussen de beide groepen is groot. SVHW heeft al diverse maatregelen getroffen om deze groepen tegemoet te komen en daarmee problemen te voorkomen (o.a. verlengde betalingstermijnen, automatische incasso, verhoging betaalgemak door iDEAL betaling, automatische kwijtschelding, telefonische bereikbaarheid, vereenvoudiging brieven) en zal in 2019 aanvullende maatregelen treffen (zie ook paragraaf 4.3.1)

4.2.3 Politiek-juridische ontwikkelingen

Verruiming/aanpassing van het lokale belastinggebied

De beoogde verruiming van het lokale belastinggebied met circa 4 miljard euro is niet opgenomen in het regeerakkoord van het huidige kabinet. Het lijkt daarmee op lange baan te zijn geschoven.

De Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) van de Unie van Waterschappen presenteert begin 2018 zijn voorstellen aan de besturen van de waterschappen. Bij de watersysteemheffing zal naast het solidariteitsbeginsel het profijtbeginsel beter worden toegepast. Bij de zuiveringsheffing zal het beginsel van de kostenveroorzaker betaalt meer worden toegepast en bij verontreinigingsheffing het beginsel van de vervuiler betaalt. Afhankelijk van de besluitvorming zal dit gevolgen kunnen hebben voor de registratie van gegevens en de aanslagoplegging. SVHW volgt de ontwikkelingen nauwlettend.

Waarderingskamer

De strategie van de Waarderingkamer 2015–2020 geeft aan, dat er hogere eisen aan de kwaliteit, continuïteit en efficiency van de WOZ-uitvoering gesteld gaan worden. Het gebruik van de WOZ groeit. Het belang van een zorgvuldige uitvoering van de waardebepaling en waarde vaststelling is groot. De Waarderingskamer heeft in dat verband een nieuwe Waarderingsinstructie 2017 uitgegeven. De belangrijkste redenen hiervoor zijn: de samenhang van de verschillende basisregistraties, de openbaarheid van de WOZ waarden, de toenemende mate van de vergunningsvrije bouw en een aantrekkelijke vastgoedmarkt. In 2018 heeft SVHW de aanpassingen in de werkwijze doorgevoerd. De verschillende controles, taken en activiteiten zijn hierdoor toegenomen.

Een ander belangrijk speerpunt van de Waarderingskamer is het realiseren van een laagdrempelig proces voor belanghebbenden om signalen over de juistheid van taxaties te kunnen afgeven. In 2017 en 2018 heeft SVHW hiervoor pilots uitgevoerd op het gebied van de informeel contact over de WOZ-waarde en de voormeldingen (interactieve WOZ). In 2019 voert SVHW deze voorzieningen breder door.

Verder continueert SVHW in 2019 de werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd om met ingang van 1 januari 2022 te kunnen waarden op basis van de gebruiksoppervlakte in plaats van de inhoud van het object. In 2017 heeft SVHW hiervoor een plan van aanpak opgesteld.

Wet WOZ

Het conceptwetsvoorstel voor de wijziging van de Wet WOZ is in augustus 2016 ter consultatie voorgelegd aan de VNG, Unie van Waterschappen en de Raad voor de Rechtspraak. SVHW heeft via de VNG zijn reactie gegeven. Met het voorstel beoogt de regering een oplossing te bieden voor de rechtsbescherming ten aanzien van het tegengesteld belang dat kan ontstaan tussen belanghebbenden in de Wet WOZ. Uit de consultatieronde bleek dat er veel opmerkingen waren over de uitvoerbaarheid van het conceptwetsvoorstel en een mogelijk conflict met de Wet bescherming persoonsgegevens. Het is onduidelijk of de wijziging van de wet WOZ in 2019 van kracht zal zijn.

Wet open overheid

Het is onduidelijk of en wanneer de invoering van de Wet open overheid (Woo) als opvolger van de Wet openbaarheid bestuur (Wob) gaat plaatsvinden. Het wetsvoorstel ligt nog bij de Eerste Kamer. Vanwege de hevige kritiek op de verwachte impact van de Woo heeft de Eerste Kamer een zogenaamde impactanalyse uit laten voeren. De conclusies zijn: de Woo zoals deze nu voorligt is niet uitvoerbaar, leidt tot hoge kosten en er wordt gevreesd voor maatschappelijke schade, omdat de kernwerkzaamheden van de overheid onder druk komen te staan. SVHW volgt de ontwikkelingen nauwlettend.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is verschoven naar 2021. Hiervoor hoeft SVHW in 2019 nog geen acties te ondernemen.

Invorderingswet

In 2019 wordt de wijziging van artikel 25 van de Invorderingswet ingevoerd. Deze wijziging betekent dat met ingang van 2019 op een uitspraak van een kwietscheldingsverzoek een bezwaar kan worden ingediend in plaats van een administratief beroep. Vervolgens staat er rechtsgang met beroep en hoger beroep open. Met deze wijziging wordt de Invorderingswet gelijk getrokken met de Algemene wet rijksbelastingen. Deze wijziging heeft de volgende consequenties:

- Een wettelijke behandelingstermijn van 6 weken van het ingediende bezwaar. SVHW streeft in zijn huidige bedrijfsvoering al naar het zoveel mogelijk binnen zes weken afhandelen van de administratieve beroepen, maar in piekperioden kan dit niet worden gegarandeerd. Het strikt naleven van de 6 weken termijn kan leiden tot extra benodigde (tijdelijke) capaciteit;
- Verschuldigde dwangsommen voor het niet na kunnen leven van de behandeltermijn (1.260 euro per geval);
- Kosten voor beroepsprocedure;
- Proceskostenvergoeding aan 'No Cure No Pay'-bureaus, die zich naar verwachting op deze nieuwe markt zullen gaan richten;
- Te betalen griffierechten door de kwetsbare personen, die een bezwaar indienen.

Om de impact te beperken zal SVHW maatregelen treffen om het invorderingsproces verder te stroomlijnen en te automatiseren (zie ook paragraaf 4.3.1). Desalniettemin dient SVHW rekening te houden met mogelijk extra kosten. SVHW ontvangt jaarlijks circa 30.000 verzoeken tot kwietschelding en behandelt circa 750 administratieve beroepen, waarvan één derde alsnog wordt toegewezen. Dit betekent dat er potentieel 500 zaken zijn, die via de rechter zouden kunnen worden afgehandeld en waarbij een proceskostenvergoeding aan de orde is. Dit heeft een verhogend effect op de totale proceskostenvergoeding. Gelet op het onbestendige karakter en de geringe stijging van de reeds bestaande proceskostenvergoeding, blijft het bedrag van 70.000 euro in de risicoparagraaf gehandhaafd voor de totale proceskostenvergoeding.

4.2.4 Deelnemers

Huidige deelnemers

SVHW dient rekening te houden met de volgende zaken:

- De uittreding van de gemeente Molenwaard per 1 januari 2019 ten gevolge van een gemeentelijke herindeling. De deelnemersbijdrage van Molenwaard wordt niet meer mee begroot in 2019;
- De gemeentelijk herindeling van de gemeenten Zederik (deelnemers SVHW), Vianen en Leerdam per 1 januari 2019. In de eerste helft van 2018 wordt het mogelijk duidelijk of de nieuwe gemeente deelnemer wordt bij SVHW. Gelet op de opzeggingstermijn in de gemeenschappelijke regeling SVHW 2015 wordt de deelnemersbijdrage van Zederik nog wel mee begroot in 2019;
- De gemeentelijke herindeling van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem (deelnemers SVHW) per 1 januari 2019. Dit heeft geen consequenties voor de deelnemersbijdrage in 2019;
- De ontwikkeling van de bestuurlijke toekomst in de Hoeksche Waard (Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Oud-Beijerland en Strijen (deelnemers SVHW)), waarbij er mogelijk sprake is van een gemeentelijke herindeling per 1 januari 2019 dan wel een vorm van versterkte samenwerking. Dit heeft geen consequenties voor de deelnemersbijdrage in 2019.

SVHW adviseert de betrokken gemeenten desgewenst over de aanpassingen en harmonisatie van gemeentelijke belastingen- en heffingen. Herindelingen leiden voor SVHW doorgaans tot systeemaanpassingen en eventuele datamigraties. De (migratie)kosten worden verrekend met de betreffende deelnemers.

Nieuwe deelnemers

Op het moment van het schrijven van deze begroting lopen er serieuze gesprekken met een potentiële nieuwe deelnemer. Aangezien de officiële besluitvorming nog niet heeft plaatsgevonden is hiermee geen rekening mee gehouden.

SVHW volgt de ontwikkelingen en de situatie bij de gemeenten binnen het waterschapgebied, die de belastingtaak nog zelfstandig uitvoeren, nauwlettend. Dit betreffen Westvoorne, Ridderkerk en Nissewaard. Buiten het waterschapgebied zijn er informele contacten met gemeenten die in de directe periferie van het werkingsgebied van SVHW liggen.

4.3 Organisatorische ontwikkelingen

4.3.1 Dienstverlening particulieren en ondernemers

Naast het borgen van een adequate telefonische dienstverlening via het Klantcontactcentrum blijft SVHW het digitale kanaal verder ontwikkelen door het aanbieden van aanvullende zelfservice mogelijkheden via “Mijn SVHW”. Het ontsluiten van het Klantdossier via “Mijn SVHW”, waardoor de ingaande en uitgaande correspondentie inzichtelijk is voor de belastingplichtige, is hierbij een belangrijke stap. Bij deze ontwikkelingen is het belangrijk om de wettelijke kaders en dan met name de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in acht te nemen. Dit kan tot gevolg hebben, dat de dienstverlening strikter en mogelijk ook langzamer verloopt.

Het invorderingsproces wordt nog verder gestroomlijnd/gedigitaliseerd en daarmee verkort, waardoor er sneller duidelijkheid komt voor de belastingschuldige over het al of niet gaan optreden van betalingsproblemen en betalingsachterstanden zoveel mogelijk worden voorkomen. Een voorbeeld in dit verband is het bieden van digitale terugkoppelingsmogelijkheden voor werkgevers in het geval van de looninvordering. Doordat SVHW dit proces maandelijks uitvoert, wordt hiermee voorkomen dat er verdere betalingsachterstanden gaan optreden.

Het (digitale) kwijtscheldingsformulier heeft voorbeeld berekeningen en gerichte vragen omtrent vermogen en eigendom. Hierdoor kan men op basis van de eigen beantwoording makkelijker vooraf controleren of men redelijkerwijs in aanmerking komt voor kwijtschelding. Dit moet leiden tot een beperking van de instroom van kwijtscheldingsverzoeken, die worden afgewezen op basis van voldoende aanwezige betalingscapaciteit. Daarnaast overweegt SVHW om voorlichtingsavonden te organiseren voor organisaties voor schuldhulpverlening en vrijwilligers om hen wegwijs te maken in de van toepassing zijnde wetgeving en mogelijkheden tot het indienen van kwijtscheldingsverzoeken.

SVHW focust ook op het opschonen van oudere vorderingen en het beperken van de instroom van nieuwe wanbetalers door deze eerder te benaderen. Er zal worden gewezen op de mogelijkheden voor het indienen van een verzoek tot kwijtschelding, het gebruikmaken van de automatische incasso of het aanvragen van een betalingsregeling. Door nog dichter op het invorderingsproces te zitten en sneller actie te ondernemen, is de verwachting dat dossiers sneller kunnen worden afgewikkeld, wat uiteindelijk zal resulteren in minder oninbare posten. De belastingdeurwaarders van SVHW zijn de oren en ogen op straat en zullen beoordelen of de kwijtscheldingsmogelijkheden en de mogelijkheden voor betalingsregelingen zo veel mogelijk zijn benut en welke invorderingsmaatregelen er verder passend zijn.

4.3.2 Dienstverlening deelnemers

SVHW geeft in 2019 invulling aan de uitvoering van de traditionele taken, zoals die zijn vermeld in paragraaf 2.5.2. Voor wat betreft de versteviging en ontwikkeling streeft SVHW het volgende beeld na:

- **Richting 1: Basis versterken, digitaliseren, nog beter worden in wat SVHW nu doet**
Het wenkend perspectief is dat SVHW voor de deelnemers de positie inneemt van een proactieve uitvoeringorganisatie. Gemeenten en waterschappen krijgen bijvoorbeeld advies over het inzetten van belastingen als instrument om te verduurzamen. SVHW geeft binnen de wettelijke kaders invulling aan het sociale beleid van de deelnemers.

SVHW werkt samen met netwerkpartners op het gebied van signalering, kwijtschelding, betalingsregelingen en innoveert samen met andere belastingsamenwerkingen. Ook wordt onderzocht om onderdelen van de interne bedrijfsvoering samen met anderen uit te voeren. SVHW heeft de primaire processen maximaal geautomatiseerd (bijv. verminderingen) en werkt procesgericht in plaats van taakgericht. Gegevens worden eenmalig vastgelegd en meervoudig gebruikt. Gegevensuitwisseling met andere bronhouders van basisgegevens (bijv. de Kamer van Koophandel) is geoptimaliseerd.

Feitelijk is dit een continu proces, waarvan de basis in de afgelopen jaren is gelegd, en dat in 2019 verder wordt uitgevoerd.

- **Richting 2: Deelnemers ontzorgen door het uitbreiden van de dienstverlening met gerelateerde dienstverlening (belastingen en niet-belastingen).**

Op hoofdlijnen houdt dit in dat de gemeenten en het waterschap al hun belastingen (dus ook belastingsoorten die SVHW nu nog niet voor hen uitvoert) ondergebracht hebben bij SVHW en dat SVHW hen daarover proactief adviseert. Eventueel brengen deelnemers niet-belastingtaken, zoals het heffen en innen van privaatrechtelijke vorderingen, onder bij SVHW. De deelnemers worden maximaal ontzorgd.

Daarnaast voert SVHW de regie over de gehele keten van basisregistraties en/of beheert SVHW de basisregistraties WOZ, BAG en BGT. Daardoor realiseert SVHW synergievoordelen voor de deelnemers en helpt hen om het stelsel van basisregistraties te laten functioneren zoals het bedoeld is. SVHW overlegt met de deelnemers over ontwikkelingen op het gebied van de gegevensuitwisseling en adviseert over zijn bijdrage daaraan.

Zoals in paragraaf 2.5.2. beschreven valt dit uiteen in twee onderdelen: versteviging en ontwikkeling. De versteviging kan worden aangemerkt als bestaand beleid en de ontwikkeling als het verzorgen van nieuwe diensten. SVHW zal aan de hand van een behoefte onderzoek bij zijn deelnemers en het opstellen van mini business-cases een voorstel aan de deelnemers voorleggen voor het al of niet in 2019 uitvoeren van deze nieuwe diensten. De eventuele uitbreiding van deze dienstverlening is niet opgenomen in deze begroting.

- **Richting 3: SVHW levert informatie aan de deelnemers voor beleidsbepaling en sturing op uitvoering.**

SVHW stelt een informatieplatform beschikbaar aan de deelnemers. Aanvullend zitten de adviseurs en de data-analisten van SVHW bij de beleidsadviseurs van de deelnemers en hun netwerk aan tafel om de belastinggegevens geschikt te maken voor de toepassing binnen de uitvoering en beleidsvorming van de publiekrechtelijke taken van de deelnemers.

Binnen SVHW zijn er twee hoofdstromen: een hoogwaardig geautomatiseerde organisatie die zorgt voor waarden, heffen en innen en daarnaast zijn data-analisten en adviseurs aan het werk om samen met de deelnemers en hun netwerk te komen tot de juiste informatieproducten.

SVHW zal in 2019 aan de hand van een behoefte onderzoek bij zijn deelnemers en het opstellen van mini business-cases een voorstel aan de deelnemers voorleggen voor het al of niet in 2020 uitvoeren van deze diensten. De eventuele uitbreiding van deze dienstverlening is niet opgenomen in deze begroting.

4.3.3 Samenwerking collega belastingkantoren

De in 2015 ingezette lijn, om samen met collega belastingkantoren ontwikkelingen in dienstverlening en ondersteunende ICT systemen te realiseren, wordt in 2019 gecontinueerd. Op deze manier gaat SVHW kostenefficiënt om met publieke middelen.

4.3.4 Primaire systemen

Zoals aangegeven in paragraaf 4.2.1 is de opbouw van het landelijk stelsel van basisregistraties in 2019 in belangrijke mate afgerond. Naast de genoemde aanpassing van het BAG berichtenverkeer dient SVHW de afnamefunctionaliteit van de Landelijke Voorziening WOZ (LV-WOZ) in 2019 te implementeren.

Dit is van belang voor de aanslagoplegging voor het waterschap Hollandse Delta in verband met de beschikbaarheid van de WOZ-waarden van de niet aan SVHW deelnemende waterschapgemeenten.

SVHW maakt hiervoor momenteel nog gebruik van zogenaamde Stuf-WOZ bestanden. Het Kadaster heeft als beheerder van LV-WOZ aangegeven, dat de levering van deze bestanden in principe één jaar na het aansluiten van de laatste gemeente op de LV-WOZ wordt gestopt. De beëindiging van de levering lijkt hierdoor per eind 2019 te gaan plaatsvinden.

Hierin schuilt een risico, aangezien Centric, de leverancier van de SVHW belastingapplicatie, de daadwerkelijke ontwikkeling van de afnamefunctionaliteit net heeft gestart en naar verwachting medio 2019 de eerste versie oplevert. SVHW heeft namens de collega belastingkantoren structureel overleg geïnitieerd tussen de Waarderingskamer, Kadaster, Centric en een delegatie van de belastingkantoren om te komen tot oplossingen. Met als doel het borgen van de continuïteit van de aanslagoplegging voor het waterschap. Het overleg verloopt constructief en de eerste oplossingsrichtingen zijn geformuleerd.

Met het implementeren van de afnamefunctionaliteit LV-WOZ wordt ook de tijdelijke voorziening, die Centric in 2016 heeft geboden, om het berichtenverkeer vanuit de Basisregistratie Kadaster te kunnen verwerken overbodig. Hierdoor zal het berichtenverkeer in belangrijke mate geautomatiseerd verwerkt kunnen worden.

Het gebruik van de basisregistraties en daarmee de geautomatiseerde verwerking van gegevens heeft consequenties voor de wijze waarop de processen binnen SVHW worden uitgevoerd. Toename van applicatiebeheer en een verschuiving van een handmatig karakter (invoer) naar meer monitoring van gegevens (controleren/analyseren) zijn hier voorbeelden van.

4.3.5 Interne processen/ISAE-3402

In 2018 voert SVHW de verdere digitalisering van de interne processen en het project “Invoering BIG/aanbevelingen IT-audit” uit. Beiden zijn voorwaardelijk voor de ISAE-3402 certificering. ISAE-3402 is een internationale standaard, die zekerheid geeft over de kwaliteit en betrouwbaarheid van de interne beheersing van de primaire processen van de financiële rapportages. Een certificaat geeft aan, dat SVHW als serviceorganisatie voor haar deelnemers in control is. Daarnaast geeft een audit een frisse blik op de organisatie, waardoor de beheersing van risico's en processen op een hoger niveau kunnen worden getild. De ISAE-3402 implementatie wordt in 2019 voorbereid en in 2020 uitgevoerd.

4.3.6 Personeel

De diverse ontwikkelingen doen een beroep op nieuwe en andere competenties van de medewerkers. De SVHW medewerkers moeten flexibel en proactief zijn en goed in het snel oppakken van nieuwe diensten. Ze komen samen met de deelnemers tot oplossingen en kijken hierbij over de grenzen van eigen afdeling en SVHW heen. De competenties zijn onder andere: adviesvaardigheid, omgevingsbewustzijn, ketenregie (proces georiënteerdheid) en analytisch vermogen (bèta-gerichte competenties).

Het management van SVHW speelt een belangrijke rol in deze ontwikkeling en moet erop toegerust zijn om de nieuwe competenties tot zijn recht te laten komen en te stimuleren. Om er voor te zorgen dat de medewerkers zijn voorbereid op deze ontwikkeling worden er in 2018 met de medewerkers ontwikkelingsgesprekken gevoerd. In deze gesprekken kunnen de medewerkers aangeven welk toekomstbeeld zij voor zichzelf zien en hoe zij zich daarin kunnen ontwikkelen.

De aanwending van het Persoonsgebonden Basis Budget wordt minder vrijblijvend. Gelukkig is een flink aantal medewerkers al volop bezig met hun ontwikkeling.

De Eerste Kamer heeft ingestemd met de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra). De Wnra leidt er toe, dat ambtenaren dezelfde rechtspositie krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. Beide groepen vallen straks onder het private arbeidsrecht. De invoeringsdatum is 1 januari 2020. Voor 2020 moet er veel regelgeving worden aangepast. De medewerkers van SVHW hebben conform de Gemeenschappelijke Regeling SVHW 2015 dezelfde arbeidsvoorwaarden als de medewerkers van het waterschap Hollandse Delta. SVHW volgt dan ook de nieuwe cao van het waterschap en past zijn eigen regelingen in 2019 aan.

4.4 Doelstellingen 2019

De belangrijkste doelstellingen voor 2019 zijn:

- Handhaven van de schaalgrootte:
 - Binden en boeien van de huidige deelnemers;
 - Volgen van ontwikkelingen bij gemeenten, die hun belastingtaak nog zelfstandig uitvoeren.
- Basis op orde:
 - Verdere versterking processen en digitalisering (richting 1: processen, ketengericht werken, gegevensuitwisseling);
 - Compleetheit en juistheid van administraties en registraties;
 - Ontwikkeling primaire systemen in samenhang met landelijk stelsel van basisregistraties;
 - Voorbereiding ISAE-3402 implementatie.
- Dienstverlening:
 - Uitvoeren van de dienstverlening conform DVO;
 - Verdere uitvoering van voor SVHW relevante onderdelen van de Digitale Agenda 2020;
 - Verdere ontwikkeling van het digitale kanaal (o.a. ontsluiten Klantdossier);
 - Sociaal invorderen /stroomlijning invorderingsproces;
 - Invulling/onderzoek richting 2 en 3;
- Uitvoering Wet WOZ:
 - Verdere implementatie van de interactieve WOZ;
 - Continueren voorbereidingen voor waarden op gebruikersoppervlak.
- Samenwerking:
 - Continueren samenwerking collega belastingkantoren;
 - Identificeren en waar mogelijk benutten van samenwerkingsmogelijkheden met andere instanties.
- Personeel:
 - Competentie ontwikkeling;
 - Implementatie aanpassingen ten gevolge van invoering Wnra.

5. Beleidsbegroting

5.1 Uitgangspunten

Vertrekpunt

Het vertrekpunt is de Begroting 2018 en de realisatie 2017;

Prijspeil:

Materiele kosten

In lijn met het besluit van het Algemeen Bestuur van 1 februari gebruikt SVHW voor het indexeren bedrijfskosten in de begroting 2019 de Consumentenprijsindex (CPI). Voor indexering van de bedrijfskosten in de Begroting 2019 is de meest recente door het CBS gepubliceerde CPI gebruikt. Dit is het CPI van november 2017 (indexering 1,5%). De indexering van de bedrijfskosten 2019 bedraagt 96.000 euro. In de meerjarenbegroting worden de bedrijfskosten jaarlijks geïndexeerd met een stijging van 1%.

Personele kosten

Voor het indexeren van de personeelskosten volgt SVHW de afspraken die zijn vastgelegd in de Sectorale Arbeidsvoorwaardenregelingen Waterschapspersoneel (SAW). De huidige cao liep af op 1 januari 2017. In 2018 wordt naar verwachting een nieuwe cao worden afgesloten voor de periode 2017–2018.

Bij het indexeren van de personeelskosten gaat SVHW in het geval van het ontbreken van een cao uit van een gemiddelde loonstijging van 1% (e.e.a. in lijn met het besluit van het Algemeen Bestuur). De indexering van de personeelskosten 2019 bedraagt daardoor 54.000 euro. In de meerjarenbegroting worden de personeelskosten jaarlijks geïndexeerd met een stijging van 1%.

Tijdens het opstellen van de begroting liepen de cao onderhandelingen nog. Tussen de vraag vanuit de werknemers en het aanbod van de werkgevers bestaat een flink verschil. Het laatste bod vanuit de werkgevers bestaat onder andere uit een loonstijging van 3% in 2018. In de Begroting van 2018 was 1% loonstijging (48.000 euro) voorzien waardoor er een nadelig structureel resultaat ontstaat van 96.000 euro, dat in 2019 doorwerkt. Dit bedrag is opgenomen in de risicoparagraaf.

Proceskostenvergoeding

De proceskostenvergoeding is sterk afhankelijk van de ontwikkeling van het aantal bezwaren en de onzekerheid vanuit jurisprudentie. De realisatie in 2017 (249.000 euro) zit weliswaar boven het niveau van de Begroting 2017 (230.000 euro), maar SVHW handhaaft de proceskostenvergoeding op het niveau van 2017, te weten 230.000 euro in de exploitatie en 70.000 euro in de risicoparagraaf.

Deelnemers

Door het uittreden van de gemeente Molenwaard wijzigt het aantal deelnemers en is er een afname van de totale deelnemersbijdrage van 240.000 euro in 2019. De uittredingsvergoeding die de gemeente Molenwaard betaalt, wordt in 2019 en 2020 aangewend om ombuigingsmaatregelen te realiseren. Eventuele effecten als gevolg van het onderbrengen van de BAG uitvoering bij SVHW en/of het toetreden van een nieuwe deelnemer worden apart geanalyseerd en indien noodzakelijk verwerkt in begrotingswijzigingen.

Ontwikkelingen/nieuw beleid

De ontwikkeling en nieuw beleid worden vrijwel geheel “intern” gefinancierd. Hierbij is de ontwikkeling van de dienstverlening voor de deelnemers (zie paragraaf 4.3.2) van richting 1 inbegrepen. Immers de uitvoering van richting 1 is een voortzetting van bestaand beleid. De uitvoering van aanvullende diensten in 2019 (richting 2) zou weliswaar tot een verhoging van de uitvoeringskosten dus begroting leiden maar verloopt budgetneutraal, omdat de kosten voor de uitvoering worden gedragen door de deelnemers waarvoor SVHW de diensten levert. Aangezien er nog besloten moet worden of en welke diensten worden uitgevoerd, wordt richting 2 vooralsnog niet meegenomen in de begroting 2019. Indien noodzakelijk stelt SVHW een begrotingswijziging voor.

Voor de ontwikkeling van SVHW tot informatieleverancier (richting 3) wordt wel een investeringsbehoefte verwacht in 2019 en 2020. De precieze bedragen moeten nog nader worden bepaald. Het uitgangspunt is dat SVHW investeringsrisico's beheerst door datadiensten in pilotvorm aan te bieden en/of in samenwerking uit te voeren. Aangezien er nog besloten moet worden of en welke diensten worden uitgevoerd, wordt richting 3 vooralsnog niet meegenomen in de begroting 2019. Indien noodzakelijk stelt SVHW een begrotingswijziging voor

5.2 Financiële impact

Kosten

In de Begroting 2019 worden (externe) ontwikkelingen geschetst waarmee SVHW in zijn dienstverlening, processen en systemen rekening dient te houden. Aangezien SVHW in 2016, 2017 en 2018 besparingen (548.000 euro) heeft weten te realiseren, is SVHW in staat om de ontwikkelingen in 2019 “intern” te financieren.

Er dient in 2019 wel rekening te worden gehouden met de prijs- en loonindexering (150.000 euro). Tegenover de kostentoeename ten gevolge van de indexering staat een structurele afname van de bedrijfskosten van 105.000 euro voor het opvangen van het uittreden van de gemeente Molenwaard¹, waardoor de kosten in de Begroting 2019 met 45.000 euro stijgen ten opzichte van de Begroting 2018 (12.349.000 euro) tot 12.394.000 euro (0,36% stijging)

Baten

De deelnemersbijdrage 2018 van de resterende deelnemers bedraagt 9.634.000 euro. Deze wordt in 2019 met de indexering van 150.000 euro verhoogd tot 9.784.000 euro (1,56% stijging). De opbrengst invorderingskosten stijgt met 50.000 euro tot 2.500.000 euro. Deze stijging wordt veroorzaakt door een tariefstijging in de kostenwet 2018.

De overige opbrengsten stijgen naar 428.000 euro. Dit is inclusief de incidentele opbrengst van de uittredingsvergoeding van Molenwaard (403.341 euro) en de vergoeding voor de te maken migratiekosten (10.000 euro). De totale baten bedragen 12.712.000 euro.

Resultaat

Het bovenstaande resulteert in een negatief resultaat vanuit de bedrijfsvoering van 85.000 euro, dat vanuit de incidentele uittredingsvergoeding kan worden gedekt. Het verrekenen van de uittredingsvergoeding leidt tot een positief resultaat van 318.000 euro.

¹ Voor het opvangen van de effecten van het uittreden van de gemeente Molenwaard heeft SVHW 24 maanden. E.e.a. conform de Gemeenschappelijke Regeling SVHW 2015.

Overig

De ontwikkeling van de aanvullende taken past binnen de reeds bestaande financiële kaders dan wel wordt budgetneutraal gerealiseerd en is niet opgenomen aan de kosten en baten kant in afwachting van nadere besluitvorming.

Overzicht

<u>Ontwikkeling kosten</u>				
Kosten Begroting 2018		12.349.000		
Afname bedrijfskosten (uittreden Molenwaard)	-105.000			
Indexering loonkosten	54.000			
Indexering bedrijfskosten	96.000			
Kosten ontwikkeling/nieuw beleid	0			
Totale extra kosten 2019		45.000		
Kosten Begroting 2019		12.394.000		
<u>Ontwikkeling opbrengsten</u>				
Deelnemersbijdrage 2018	9.874.000			
Afname deelnemersbijdrage (uittreden Molenwaard)	-240.000			
Gecorrigeerde deelnemersbijdrage 2018	9.634.000			
Indexering loonkosten	54.000			
Indexering bedrijfskosten	96.000			
Deelnemersbijdrage 2019		9.784.000		
Opbrengstinorderingskosten 2018	2.450.000			
Toename opbrengst inderingskosten 2019	50.000			
Inorderingskosten 2019		2.500.000		
Overige opbrengsten 2019		25.000		
Opbrengsten Begroting 2019		12.309.000		
Saldo kosten en opbrengsten (resultaat uit bedrijfsvoering)		-85.000		
Incidentele uittredingsvergoeding		403.000		
Totaal resultaat		318.000		
<u>Ontwikkeling begroting/deelnemersbijdrage</u>				
Omvang begroting 2018	12.349.000			
Stijging ten gevolge van indexering/afname kosten	150.000			
Afname bedrijfskosten	-105.000			
Omvang begroting 2019		12.394.000	0,36%	toename
Deelnemersbijdrage 2018	9.874.000			
Uittreden gemeente Molenwaard	-240.000			
Gecorrigeerde deelnemersbijdrage 2018	9.634.000			
Indexering bedrijfskosten	150.000			
Deelnemersbijdrage 2019		9.784.000	1,56%	toename

5.2.1 Totaalbeeld begroting 2019

Programmaoverzicht

(bedragen x 1.000 euro)

Programma	Begroting 2019	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
Algemeen Beheer	6.894	6.820	6.496
Vastgoedinformatie	872	760	2.415
BAG	171	523	-
RO Beheer	45	40	-
WOZ Administratie	640	548	331
Heffingen en Invordering	3.772	3.659	3.059
Totaal Lasten	12.394	12.350	12.301
Opbrengst invord.kosten	2.500	2.450	2.687
Uittreedvergoeding	403	-	-
Overige opbrengsten	25	25	38
Opbrengst deelnemers	9.784	9.874	10.160
Totaal Baten	12.712	12.350	12.885
Resultaat	318	0	583

Beleidsbegroting

De onderstaande tabel geeft de beleidsbegroting 2019 weer.

(bedragen x 1.000 euro)

nr.	Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
	LASTEN			
1	Personeelskosten	5.832	5.773	5.426
2	Huisvestingskosten en kosten interne faciliteiten	506	498	501
3	Kapitaallasten	270	266	276
4	Algemene kosten	295	290	351
5	Automatiseringskosten	1.569	1.576	1.724
6	WOZ-kosten derden	1.375	1.355	1.386
7	Overige kosten heffing en invordering	2.497	2.541	2.637
8	Onvoorzien	50	50	-
	Totaal lasten	12.394	12.349	12.302
	BATEN			
9	Bijdragen deelnemers	9.784	9.874	10.160
10	Opbrengst invorderingskosten	2.500	2.450	2.687
11	Overige opbrengsten	428	25	38
	Totaal baten	12.712	12.349	12.885
	Resultaat	318	0	583

6. Tarieven SVHW 2019

6.1 Overzicht

Voor het bepalen van de deelnemersbijdrage worden per programma de volgende tarieven gehanteerd.

Tariefomschrijving	Kosten	Eenheid
Vastgoedinformatie – tarief per object (gemeenten en waterschap)	€ 3,585	per belastbaar object
Bag administratie – tarief per BAG object (BAG deelnemers)	€ 1,462	per WOZ object
Bag administratie – tarief bijdrage efficiencykorting per WOZ object (alle gemeenten)	€ 1,029	per WOZ object
RO – Beheer – tarief per object (RO-Beheer gebruikers)	€ 0,370	per WOZ object
WOZ-administratie – tarief per object (gemeenten)	€ 8,653	per WOZ object
Heffing en Invordering – tarief per gewogen aanslagregel (gemeenten, waterschap en RAD)	€ 0,890	per aanslagregel
WOZ-kosten factuur Ministerie BZK (waterschap)	€ 1.375.000	

6.2 Toelichting tarieven 2019

De tarieven zijn vastgesteld door de programmakosten per programma te delen door het totaal aantal eenheden binnen het programma. Hierbij is rekening gehouden met de opbrengsten vanuit de dwanginvordering en de vergoeding door het waterschap voor de factuur vanuit het Ministerie van BZK.

Het BAG tarief bestaat uit twee componenten:

- Een tarief per BAG object voor de BAG-deelnemers, hiermee wordt 50% van de aan de BAG toe te rekenen kosten gedekt;
- Een tarief per WOZ-object voor alle gemeentelijke deelnemers, aangezien alle gemeentelijke deelnemers profiteren van het synergie-effect van de gecombineerde BAG-WOZ uitvoering bij SVHW. Hiermee wordt de andere 50% gedekt.

Het gecombineerde tarief voor de programma's Heffingen en Invordering is gebaseerd op het totaal aantal gewogen aanslagregels. Afhankelijk van de bewerkelijkheid van de belastingsoort wordt een weging gegeven aan de aanslagregel. Op deze wijze wordt een relatie gelegd tussen de inspanning en de kosten voor de belastingsoort. SVHW hanteert de volgende wegingsfactoren:

- Wegingsfactor 1: Het proces is nagenoeg geautomatiseerd en invoer is eenmalig en eenvoudig (veelal naar aanleiding van basisregistraties);
- Wegingsfactor 2: Jaarlijks optredende mutaties; het analyseren en verhelpen van de uitval is noodzakelijk en de invoer van de mutaties is redelijk eenvoudig;
- Wegingsfactor 3: Het invoeren van jaarlijkse mutaties is complex en aanvullende controlewerkzaamheden voor de volledigheid van de belastingheffing zijn nodig.

Wegingsfactor 1	Wegingsfactor 2	Wegingsfactor 3
OZB	DifTar eindafrekening	RZB
Ondernemersfonds	Grafrechten	Hondenbelasting
Rioolheffing eigenaar	Precariobelasting	Forensenbelasting
Rioolheffing gebruiker	BIZ	(Dag)toeristenbelasting
Afvalstoffenheffing	Baatbelasting	Watertoeristenbelasting
DifTar vastrecht / voorschot	Zuiveringsheffing niet-woningen	Reclamebelasting
Reinigingsrechten	Verontreinigingsheffing niet-woningen	Vermakelijkheidsretributie
Watersysteemheffing		
Wegenheffing		
Zuiveringsheffing woningen		
Verontreinigingsheffing woningen		

7. Ontwikkeling deelnemersbijdrage 2019

In de Begroting 2019 zijn de nieuwe tariefstructuur en het ingroeimodel, waartoe het Algemeen Bestuur SVHW in zijn vergadering op 12 april 2017 heeft besloten, verwerkt. Door deze nieuwe tariefstructuur ontstaat een transparante relatie tussen de deelnemersbijdrage en de afgenomen diensten en worden historisch gegroeide verschillen tussen de deelnemersbijdragen gecorrigeerd.

In drie jaar tijd wordt er ingegroeid naar het nieuwe model. Dit betekent dat in de Begroting 2018 één derde van het verschil in de individuele deelnemersbijdrage is overbrugd en in de Begroting 2019 twee derde. In de Begroting van 2020 wordt vervolgens het niveau van de nieuwe tariefstructuur bereikt. Het verschil in de individuele deelnemersbijdrage in de begrotingsvarianten 2018 (oud en nieuw tarief) geldt als referentie.

De berekeningsmethodiek voor de gecorrigeerde individuele deelnemersbijdrage is als volgt:

- **Gecorrigeerde bijdrage 2018:**
$$= \text{bijdrage 2018}_{\text{oud tarief}} + 1/3 * (\text{bijdrage 2018}_{\text{nieuw tarief}} - \text{bijdrage 2018}_{\text{oud tarief}});$$
- **Gecorrigeerde bijdrage 2019:**
$$= \text{bijdrage 2019}_{\text{nieuw tarief}} - 1/3 * (\text{bijdrage 2018}_{\text{nieuw tarief}} - \text{bijdrage 2018}_{\text{oud tarief}});$$
- **Gecorrigeerde bijdrage 2020:**
In 2020 wordt geen correctie toegepast.

De onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de deelnemersbijdrage. De deelnemersbijdrage 2019 is berekend op basis van de uitgangspunten zoals vermeld in paragraaf 5.1.

De deelnemersbijdrage is berekend op basis van 1,56% stijging. Vervolgens wordt de correctie toegepast, die op basis van het bovenstaande in de begroting 2018 is berekend. Dit leidt tot de gecorrigeerde bijdrage 2019.

De methodiek van de voorcalculatie van de deelnemersbijdrage op basis van de realisatie in het laatste afgesloten jaar bij het opstellen van de begroting en de verrekening met de nacalculatie van de deelnemersbijdrage op basis de daadwerkelijke realisatie in het begrotingsjaar blijft ongewijzigd. Hiervoor worden de tarieven vanuit de Begroting 2019 gehanteerd.

(bedragen x 1.000 euro)

Deelnemer	Deelnemersbijdrage 2019			Deelnemersbijdrage 2018				Bijdrage 2017		Stijging 2019 t.o.v 2018	
	Bijdrage nieuwe tariefstructuur	Jaarlijkse correctie	Gecorrigeerde bijdrage 2019	Bijdrage oude tariefstructuur (1)	Bijdrage nieuwe tariefstructuur	Gecorrigeerde bijdrage 2018	Verschil	Jaarlijkse correctie	Jaarrekening 2017	nominaal	percentage
Aalburg	127	3	125	115	125	118	10	3	112	7	5,72%
Alblasserdam	185	4	181	169	182	173	13	4	168	8	4,59%
Albrandswaard	194	-3	197	201	193	198	-8	-3	207	-1	-0,53%
Barendrecht	388	-10	398	412	380	402	-32	-10	434	-4	-1,05%
Binnenmaas	284	3	281	268	277	271	9	3	287	10	3,64%
Brielle	176	3	174	163	173	166	10	3	171	8	4,74%
Cromstrijen	128	1	127	122	124	123	2	1	131	4	3,45%
Goeree-Overflakkee	581	11	571	520	552	531	32	11	548	41	7,72%
Hardinxveld - Giessendam	146	-9	156	169	141	160	-28	-9	178	-4	-2,34%
Helvoetsluis	409	3	407	385	394	388	8	3	397	19	4,89%
Korndijk	102	3	99	88	96	91	8	3	105	8	8,88%
Krimpenerwaard	572	30	544	464	553	494	89	30	522	50	10,13%
Lansingerland	472	-26	499	535	459	510	-77	-26	553	-11	-2,16%
Molenwaard	0	0	0	270	225	255	-45	-15	269	-15	
Nieuwkoop	265	9	256	243	270	252	27	9	244	5	1,83%
Oud-Beijerland	234	5	230	213	227	218	14	5	247	12	5,66%
Strijen	90	1	89	84	88	85	4	1	92	4	5,19%
Werkendam	259	14	246	211	253	225	42	14	223	20	9,07%
Woudrichem	149	6	143	127	145	133	18	6	128	10	7,38%
Zederik	115	-8	123	135	112	127	-23	-8	137	-4	-3,25%
RAD	99	1	98	99	102	100	3	1	120	-3	-2,29%
Hollandse Delta	4.808	-25	4.841	4.879	4.802	4.854	-78	-25	4.887	-14	-0,27%
TOTAAL	9.784	15	9.784	9.874	9.874	9.874	0	0	10.160	150	-0,91%
Correctie Molenwaard 2019			0			-240					
Gecorrigeerd totaal			9.784			9.634					1,56%

8. Algemeen Beheer

8.1 Omschrijving

Doel

Een aantal kosten heeft betrekking op alle programma's. Dit betreft vooral de personeelskosten. Deze worden in eerste instantie verantwoord op deze kostenplaats en aan het einde van het jaar toegerekend aan de programma's. De toerekening aan de programma's vindt plaats op basis van urenregistratie.

Lasten

De personeelskosten zijn gebaseerd op een bezetting van 79,2 fte.

Baten

De totale kosten van het algemeen beheer worden aan de producten toegerekend op basis van de geschatte tijdsbesteding van de medewerkers.

8.2 Begroting 2019

(bedragen x 1.000 euro)

Cat.	Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
	LASTEN			
1.0	Salarissen en sociale lasten	4.889	4.840	4.635
1.0	Vergoedingen en toelagen	12	12	15
1.0	Reis- en verblijfkosten	0	0	
1.0	Vergoeding woon-werkverkeer	132	130	120
1.0	Vergoeding gebruik eigen auto	71	70	41
1.0	Kosten voorziening vacatures	10	10	14
1.0	Cursussen en congressen	162	160	86
1.0	Bedrijfsgeneeskundige dienst	10	10	6
1.0	Overige personeelslasten	266	263	245
	Totaal personele kosten	5.551	5.496	5.162
2.0	Kapitaallasten	270	266	276
3.0	Kosten tijdelijk personeel	282	277	264
3.4	Kosten verzekeringen	16	16	13
3.4	Kantoorartikelen	77	75	73
3.4	Abonnementen	56	55	60
3.4	Nutsvoorzieningen	73	72	29
3.4	Porti en telefoon	193	190	173
3.4	Belastingen	16	16	15
3.4	Kosten salarisverwerking	20	20	15
3.4	Onderhoud gebouw	173	170	235
3.4	Kosten interne faciliteiten	51	50	49
3.4	Diensten van derden	66	65	132
	Onvoorzien	50	50	
	Totaal lasten	6.894	6.820	6.496
	BATEN			
	Overige opbrengsten	428	25	38
	Totaal baten	428	25	38
	Sub-totaal	6.466	6.795	6.458
	<u>Allocatiesleutels</u>			
	Vastgoedinformatie	1.588	1.766	1.551
	BAG	359		
	WOZ-administratie	1.508	1.677	1.432
	Heffingen	1.850	2.069	2.111
	Invordering	1.160	1.282	1.365
	Totaal allocatie	6.466	6.795	6.458
	controle	0	0	0

9. Programma 1: Vastgoedinformatie

9.1 Omschrijving

Doel

Dit programma heeft betrekking op het verzamelen, registreren en bewerken van de basisgegevens van alle deelnemers van SVHW. Hiervoor verwerkt SVHW kadastrale informatie, bevolkingsmutaties, bouwvergunningen en informatie van de deelnemers.

Lasten

De kosten voor het verwerven van data (gegevens, fotomateriaal) en de ICT kosten drukken op dit programma. De toegerekende kosten algemeen beheer betreffen voornamelijk de eigen personeelskosten, die op basis van een urenregistratie aan de diverse programma's zijn toegerekend.

Baten

De bijdrage van de deelnemers is gebaseerd op een bedrag van 3,585 euro per belastbaar object, zoals aangegeven in de onderstaande tabel.

Kwantitatieve gegevens	2019
Aantal belastbare objecten	708.980
Aantal kadastrale percelen	625.000
Aantal bouwvergunningen per jaar	3.100

9.2 Programmabegroting 2019

(bedragen x 1.000 euro)

Cat.	Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
	LASTEN			
3.4	Kosten aankoop externe data	724	715	691
3.4	Kosten automatisering	143	1.576	1.724
3.4	Accountantskosten	5		
	<i>Herverdeeleffecten nieuwe tariefstructuur</i>			
3.4	Correctie BAG		-260	
3.4	Correctie RO-Beheer		-40	
3.4	Correctie Automatisering		-1.235	
3.4	Correctie accountantskosten		4	
	<i>Toerekening kosten algemeen beheer:</i>			
6.2	Registratie basisgegevens	1.270	1.413	1.240
6.2	Leveren vastgoedinformatie t.b.v basiskaarten	318	353	310
		1.588	1.766	1.551
	Totaal lasten	2.460	2.526	3.966
	BATEN			
3.4	Bijdragen deelnemers	2.542	2.526	4.084
	Totaal baten	2.542	2.526	4.084
	Totaal baten	2.542	2.526	4.084
	Totaal lasten	2.460	2.526	3.966
	Resultaat	83	0	118

10. Programma 1A: BAG-administratie

10.1 Omschrijving

Doel

Dit programma heeft betrekking op het bijhouden en verbeteren van de BAG-administratie. De BAG (Basisregistraties Adressen en Gebouwen) bevat gemeentelijke basisgegevens van alle adressen en gebouwen in gemeentes.

Lasten

De lasten hebben betrekking op licentiekosten en personele lasten.

Baten

De bijdrage van de deelnemers is gebaseerd op een vast bedrag van 1,462 euro per BAG object voor de BAG-deelnemers en op een vast bedrag van 1,029 euro per WOZ-object voor alle gemeentelijke deelnemers, zoals aangegeven in de onderstaande tabel.

Kwantitatieve gegevens	2019
Aantal WOZ objecten BAG deelnemers	181.225
Totaal aantal WOZ-objecten	257.490

10.2 Programmabegroting 2018

(bedragen x 1.000 euro)

Cat.	Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
	LASTEN			
3.4	Kosten automatisering	171		
	<i>Herverdeeleffecten nieuwe tariefstructuur</i>			
3.4	Correctie BAG		523	
	<i>Toerekening kosten algemeen beheer:</i>			
6.2	Registratie basisgegevens	287		
6.2	Levering vastgoedinformatie t.b.v basiskaarten	72		
		359	0	0
	Totaal lasten	530	523	0
	BATEN			
3.4	Bijdragen deelnemers	530	523	
	Totaal baten	530	523	0
	Totaal baten	530	523	0
	Totaal lasten	530	523	0
	Resultaat	0	0	0

11. Programma 1B: RO-Beheer

11.1 Omschrijving

Doel

Het digitaal ter beschikking stellen van ruimtelijke plannen aan burgers.

Lasten

De kosten zijn gebaseerd op de jaarlijkse licentiekosten RO-Beheer. Eventuele migratiekosten ten gevolge van updates of nieuwe versies worden separaat doorbelast.

Baten

De bijdrage van de deelnemers is gebaseerd op een vast bedrag per object van 0,370 euro, zoals aangegeven in de onderstaande tabel.

Kwantitatieve gegevens	2019
Aantal objecten	121.742

11.2 Programmabegroting 2019

(bedragen x 1.000 euro)

Cat.	Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
	LASTEN			
3.4	Kosten automatisering	45		
3.4	<i>Herverdeeleffecten nieuwe tariefstructuur</i> Correctie RO-Beheer		40	
6.2	<i>Toerekening kosten algemeen beheer:</i> Registratie basisgegevens			
6.2	Leveren vastgoedinformatie t.b.v basiskaarten			
		0	0	0
	Totaal lasten	45	40	0
	BATEN			
3.4	Bijdragen deelnemers	45	40	
	Totaal baten	45	40	0
	Totaal baten	45	40	0
	Totaal lasten	45	40	0
	Resultaat	0	0	0

12. Programma 2: WOZ administratie

12.1 Omschrijving

Doel

Dit programma heeft betrekking op het bijhouden en verbeteren van de waardering van de onroerende zaken ten behoeve van de belastingheffing voor de deelnemers. Hierbij is inbegrepen de (her) taxatie van de onroerende zaken binnen het gebied van de gemeentelijke deelnemers.

Lasten

De taxatiekosten betreffen de kosten van inschakeling van externe organisaties voor de taxatie van de onroerende zaken. De toegerekende kosten algemeen beheer betreffen voornamelijk de eigen personeelskosten, die op basis van een urenregistratie aan de diverse programma's zijn toegerekend

Baten

De bijdrage van de deelnemers is gebaseerd op een vast bedrag per te waarden WOZ-object van 8,653 euro, zoals aangegeven in de onderstaande tabel.

Kwantitatieve gegevens	2019
Aantal te waarden WOZ-objecten	257.490
Aantal objecten t.b.v aanslagen waterschap Hollandse Delta	451.490
Totaal objecten programma WOZ-administratie	708.980
Aantal bezwaarschriften	5.400

12.2 Programmabegroting 2019

(bedragen x 1.000 euro)

Cat.	Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
	LASTEN			
3.4	Taxatiekosten	172	170	177
3.4	Kosten gedingen en adviezen	156	154	154
3.4	Kosten automatisering	308		
3.4	Accountantskosten	4		
	<i>Herverdeeleffecten nieuwe tariefstructuur</i>			
3.4	Correctie BAG		-88	
3.4	Correctie RO-Beheer			
3.4	Correctie Automatisering		307	
3.4	Correctie accountantskosten		4	
	<i>Toerekening kosten algemeen beheer</i>			
6.2	Bijhouden gegevens	1.508	1.677	1.432
	Totaal lasten	2.149	2.225	1.763
	BATEN			
3.4	Bijdragen deelnemers	2.228	2.225	2.015
	Totaal baten	2.228	2.225	2.015
	Totaal baten	2.228	2.225	2.015
	Totaal lasten	2.149	2.225	1.763
	Resultaat	79	0	252

13. Programma 3: Heffingen en Invordering

13.1 Omschrijving Heffingen

Doel

Dit onderdeel van het programma heeft als doelstelling het opleggen van aanslagen en het afhandelen van bezwaar- en beroepschriften. Hiervoor worden onder andere de onderstaande activiteiten uitgevoerd:

- het printen van de aanslagen (door een extern bureau);
- het verzenden van de aanslagen;
- het behandelen van bezwaar- en beroepschriften;
- het verwerken van de waarde gegevens voor de waterschappen.

Lasten

De WOZ-kosten gemeenten hebben betrekking op de overname van gegevens van die gemeenten, die niet in het eigen vastgoedinformatiesysteem zijn opgenomen. De accountantskosten betreffen de controle van de administratie en jaarrekening. De toegerekende kosten algemeen beheer betreffen voornamelijk de eigen personeelskosten, die op basis van een urenregistratie aan de diverse programma's zijn toegerekend

Baten

De bijdrage van de deelnemers is gebaseerd op een vast bedrag per gewogen aanslagregel van 0,890 euro, zoals aangeven in de onderstaande tabel. Dit is inclusief de bijdrage aan de kosten voor Invordering.

Omschrijving	2019
aanslagbedrag	€ 366.000.000
Aanslagregels ongewogen	3.225.726
Aanslagregels gewogen	3.444.204

Daarnaast bestaat de bijdrage van het waterschap uit de door het SVHW factuur van het Ministerie van BZK ter grootte van 1.375.000 euro.

13.2 Omschrijving Invordering

Doel

Dit onderdeel van het programma heeft als doelstelling het innen van de opgelegde belastingbedragen. Hierbij worden volgende activiteiten uitgevoerd:

- bijhouden debiteurenadministratie;
- bijhouden financiële administratie;
- behandelen van kwijtscheldingsverzoeken;
- verzenden van aanmaningen en dwangbevelen;
- het treffen van overige invorderingsmaatregelen;
- beoordelen invorderbaarheid en het doen van voorstellen ten behoeve van oninbaar verklaringen.

Lasten

De lasten bestaan uit externe kosten voor dwanginvordering, proceskostenvergoeding en bankkosten. De toegerekende kosten algemeen beheer betreffen voornamelijk de eigen personeelskosten, die op basis van een urenregistratie aan de diverse programma's zijn toegerekend

Baten

Zie Heffingen (paragraaf 13.1).

De onderstaande tabel geeft een aantal kwantitatieve gegevens.

Kwantitatieve gegevens	2019
Aantal aanslagbiljetten	672.299
Aantal aanmaningen	67.230
Aantal dwangbevelen	33.615
Aantal verzoeken om kwijtschelding	26.892

13.3 Programmabegroting 2018

(bedragen x 1.000 euro)

Cat.	Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2018	Jaarrekening 2017
	LASTEN			
3.4	Vervaardigen aanslagen (externe kosten)	448	475	468
3.4	Kosten bijsluiters	30	45	27
3.4	WOZ-kosten gemeenten	1.375	1.355	1.386
3.4	Accountantskosten	50	58	58
3.4	Overige diensten derden (inhuur)	96	95	73
3.4	Automatiseringskosten	902		
3.4	Kosten dwanginvordering	440	450	531
3.4	Proceskosten	230	230	249
3.4	Bank- en girokosten	201	206	228
6.1	Voorziening oninbare invorderingskosten			40
	<i>Herverdeeleffecten nieuwe tariefstructuur</i>			
3.4	Correctie BAG		-175	
3.4	Correctie RO-Beheer		0	
3.4	Correctie Automatisering		929	
3.4	Correctie accountantskosten		-9	
	<i>Toerekening kosten algemeen beheer</i>			
6.2	Vervaardigen aanslagen	927	1.035	1.056
6.2	Bezwaar- en beroepschriften	927	1.035	1.056
6.2	Bijhouden financiële administratie	174	192	205
6.2	Verwerking mutaties debiteurenadministratie	699	771	821
6.2	Dwanginvordering	57	63	68
6.2	Kwijtscheldingen	231	255	271
		3.014	3.351	3.477
	Totaal lasten	6.786	7.010	6.536
	BATEN			
3.4	Opbrengst invorderingskosten	2.500	2.450	2.687
2.0	Vergoeding rente bank	0	0	0
6.1	Opname voorziening oninbare invorderingskosten	0	0	0
3.4	Bijdragen deelnemers	3.066	3.205	4.061
3.4	Bijdragen deelnemers – factuur Ministerie BZK	1.375	1.355	0
	Totaal baten	6.942	7.010	6.749
	Totaal baten	6.942	7.010	6.749
	Totaal lasten	6.786	7.010	6.536
	Resultaat	156	0	213

14. Meerjarenraming

14.1 Uitgangspunten

Algemeen

De meerjarenraming 2019 is gebaseerd op de extrapolatie van de realisatiecijfers 2017 en ontwikkelingen in de begroting voor het jaar 2018. De meerjaren ontwikkeling van de kosten verbonden aan ontwikkelingen/nieuw beleid (zie paragraaf 5.1) is eveneens verwerkt

Lasten

In de meerjarenbegroting is geen uitbreiding van de personeelsformatie opgenomen. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een toekomstige loon- en prijsindexatie van 1%.

Baten

De baten bestaan uit de deelnemersbijdragen, opbrengst invorderingskosten en overige opbrengsten.

Mogelijke effecten ten gevolge van MijnOverheid, verdere digitalisering en afname van het aantal bezwaren door interactieve WOZ/voormeldingen zijn niet opgenomen in de meerjarenbegroting.

14.2 Financieel

NB: In de Meerjarenraming is geen rekening gehouden met het ingroeimodel. Het ingroeimodel heeft namelijk alleen nog effect op 2019 (laatste jaar).

(bedragen x 1.000 euro)

Nr.	Omschrijving	2019	2020	2021	2022	2023
	LASTEN					
1	Personeelskosten	5.832	5.831	5.889	5.948	6.007
2	Huisvestingskosten en kosten interne faciliteiten	506	511	516	521	526
3	Kapitaallasten	270	273	275	278	281
4	Algemene kosten	295	298	301	304	307
5	Automatiseringskosten	1.569	1.585	1.601	1.617	1.633
6	WOZ-kosten derden	1.375	1.389	1.403	1.417	1.431
7	Overige kosten heffing en invordering	2.497	2.497	2.462	2.487	2.511
8	Onvoorzien	50	50	50	50	50
	Totaal lasten	12.394	12.433	12.496	12.621	12.747
	BATEN					
9	Bijdrage deelnemers	9.784	9.908	9.971	10.096	10.222
10	Opbrengst invorderingskosten	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
11	Overige opbrengsten	428	25	25	25	25
	Totaal baten	12.712	12.433	12.496	12.621	12.747
	RESULTAAT	318	-	-	-	-
	<u>De bijdragen deelnemers is als volgt te specificeren:</u>					
	Gemeente Aalburg	127	129	130	131	133
	Gemeente Alblasterdam	185	188	189	191	194
	Gemeente Albrandswaard	194	197	198	200	203
	Gemeente Barendrecht	388	393	395	400	405
	Gemeente Binnenmaas	284	287	289	293	296
	Gemeente Brielle	176	179	180	182	184
	Gemeente Cromstrijen	128	129	130	132	133
	Gemeente Goeree-Overflakkee	581	589	592	600	607
	Gemeente Hardinxveld-Giessendam	146	148	149	151	153
	Gemeente Hellevoetsluis	409	414	417	422	428
	Gemeente Korendijk	102	103	104	105	106
	Gemeente Krimpenerwaard	572	580	583	591	598
	Gemeente Lansingerland	472	478	482	488	494
	Gemeente Nieuwkoop	265	268	270	273	277
	Gemeente Oud-Beijerland	234	237	238	241	244
	Gemeente Strijen	90	91	92	93	94
	Gemeente Werkendam	259	263	264	268	271
	Gemeente Woudrichem	149	150	151	153	155
	Gemeente Zederik	115	117	117	119	120
	RAD	99	100	101	102	103
	Waterschap Hollandse Delta	4.808	4.869	4.900	4.961	5.023
	Totaal bijdrage deelnemers	9.784	9.908	9.972	10.097	10.222

15. Staat van Baten en Lasten

(bedragen x 1.000 euro)

Omschrijving programma	Rekening 2017			Begroting 2017			Rekening 2016		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Algemeen Beheer	0	0	0	50	50	0	24	24	0
Vastgoedinformatie	4.084	3.966	118	4.049	4.049	0	4.050	3.740	310
WOZ-administratie	2.015	1.763	252	1.987	1.987	0	1.999	1.744	255
Heffingen	4.376	4.123	253	4.075	4.075	0	4.165	4.231	-66
Invoering	2.372	2.412	-40	2.302	2.302	0	2.002	2.274	-272
Subtotaal programma's	12.847	12.263	583	12.463	12.463	0	12.240	12.013	227
Uitkering resultaat									
Gerealiseerde totaalsaldo baten en lasten			583			0			227
Toevoeging reserves									
Onttrekking reserves						0			0
Gerealiseerd resultaat			583			0			227

16. Staat van incidentele baten en lasten

(bedragen x 1.000 euro)

<u>Kostensoort</u>	2019	2020	2021	2022	2023
<u>Incidentele Lasten</u>					
Totaal incidentele lasten					
<u>Incidentele Baten</u>					
Aanvullende werkzaamheden t.b.v. deelnemers	25	25	25	25	25
Uittredingsvergoeding	403				
Totaal incidentele baten	428	25	25	25	25
Incidenteel resultaat (batig)	428	25	25	25	25

17. Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De overhead is volgens de richtlijnen van de BBV toegerekend aan het taakveld 0.4.

Voor het verbijzonderen van de overige kosten naar taakvelden zijn de volgende verdeelsleutels toegepast:

1. Verbijzondering op basis van de verhouding fte's van taakveld : totaal fte's formatie;
2. Verbijzondering op basis van de verhouding woningen/niet woningen : totaal objecten;
3. Verbijzondering op basis van de verhouding aanslagregels taakveld : totaal aantal aanslagregels.

De baten worden verbijzonderd op basis van de verhouding aanslagregels taakveld : totaal aantal aanslagregels.

In het taakveld Belastingen overig worden de kosten en baten toegewezen aan de activiteiten van SVHW van gemeentelijke belastingen (bijvoorbeeld hondenbelasting, precariobelasting etc.), die niet aan de andere belasting gerelateerde taakvelden (WOZ, Riool en Afval) kunnen worden toegewezen. Dit taakveld bevat tevens de kosten en baten van de activiteiten van SVHW, die verband houden met de belastingheffing voor het waterschap Hollandse Delta.

De programma's in de begroting 2019 worden naar de volgende taakvelden gealloceerd:

Taakvelden						
0.4 Overhead	0.5 Treasury	0.61 OZB- woningen	0.62 OZB - niet woningen	0.8 Overige baten & Lasten	7.2 Riolering	7.3 Afval

17.1 Overzicht baten en lasten per taakveld

Hieronder is het overzicht baten en lasten per taakveld weergegeven. De specificatie Overhead (paragraaf 15.2) geeft weer welke kostensoorten aan dit taakveld zijn gealloceerd.

(bedragen x 1.000 euro)

Categorie				Begroting 2019
	LASTEN			
0.4	Overhead			1.621
0.5	Treasury			80
0.61	OZB – woningen			5.301
0.62	OZB – niet woningen			711
0.64	Belastingen overig			3.543
0.8	Overige baten en lasten			50
7.2	Riolering			536
7.3	Afval			552
	Totaal lasten			12.394
	BATEN			
0.4	Overhead			–
0.5	Treasury			–
0.61	OZB – woningen			1.643
0.62	OZB – niet woningen			220
0.64	Belastingen overig			6.060
0.8	Overige baten en lasten			2.928
7.2	Riolering			917
7.3	Afval			943
	Totaal baten			12.712
	Totaal baten			12.712
	Totaal lasten			12.394
	Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten			318

17.2 Taakveld Overhead

Conform het vernieuwde BBV wordt de overhead centraal op taakveld 0.4 verantwoord. Dit betreft alle kosten opgenomen die niet verbijzonderd kunnen worden naar de andere taakvelden.

(bedragen x 1.000 euro)

Categorie					Begroting 2019	0.4 Overhead
LASTEN						
1.0	Personele kosten				5.551	831
3.0	Kosten tijdelijk personeel				282	132
2.0	Kapitaallasten				270	190
3.4	Kantoorartikelen				77	77
3.4	Abonnementen en vakliteratuur				56	56
3.4	Kosten verzekeringen				16	16
3.4	Porti en telefoon				193	29
3.4	Kosten salarisverwerking				20	20
3.4	Huisvesting en interne faciliteiten				51	8
3.4	Bank- en girokosten				201	
3.4	Nutsvoorzieningen				73	73
3.4	Belastingen				16	16
3.4	Onderhoud gebouw				173	26
3.4	Accountantskosten				59	19
3.4	Kosten gedingen en adviezen				156	
3.4	Proceskosten				230	
3.4	Taxatiekosten				172	
3.4	Kosten vervaardigen aanslagen				448	
3.4	Kosten bijsluiters				30	
3.4	WOZ-kosten gemeenten				1.375	
3.4	(Overige) diensten derden				161	66
3.4	Kosten aankoop externe data				724	
3.4	Kosten automatisering				1.569	63
3.4	Kosten dwanginvordering				440	
	Onvoorzien				50	
	Totaal lasten				12.394	1.621
BATEN						
3.4	Bijdragen deelnemers				9.784	
3.4	Opbrengst invorderingskosten				2.500	0
3.4	Overige opbrengsten				428	0
6.1	Voorziening oninbare invorderingskosten					0
	Totaal baten				12.712	0
	Totaal baten				12.712	0
	Totaal lasten				12.394	1.621
	Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten				318	-1.621

17.3 Staat van baten en lasten per kostensoort

(bedragen x 1.000 euro)

Cat.	Begroting 2019	0.4 Overhead	0.5 Treasury	0.61 OZB- woningen	0.62 OZB-niet woningen	0.64 Belastingen overig	0.8 Overige Baten & Lasten	7.2 Riolering	7.3 Afval
LASTEN									
1.0 Personele kosten	5.551	831		1.951	262	1.919		290	299
3.0 Kosten tijdelijk personeel	282	132		25	3	93		14	14
2.0 Kapitaallasten	270	190	80						
3.4 Kantoorartikelen	77	77							
3.4 Abonnementen en vakliteratuur	56	56							
3.4 Kosten verzekeringen	16	16							
3.4 Porti en telefoon	193	29		68	9	67		10	10
3.4 Kosten salarisverwerking	20	20							
3.4 Huisvesting en interne faciliteiten	51	8		18	2	18		3	3
3.4 Bank- en girokosten	201			34	5	124		19	19
3.4 Nutsvoorzieningen	73	73							
3.4 Belastingen	16	16							
3.4 Onderhoud gebouw	173	26		61	8	60		9	9
3.4 Accountantskosten	59	19		7	1	25		4	4
3.4 Kosten gedingen en adviezen	156			138	18				
3.4 Proceskosten	230			203	27				
3.4 Taxatiekosten	172			152	20				
3.4 Kosten vervaardigen aanslagen	448			75	10	277		42	43
3.4 Kosten bijsluiters	30			5	1	19		3	3
3.4 WOZ-kosten gemeenten	1.375			1.213	162				
3.4 (Overige) diensten derden	161	66		16	2	59		9	9
3.4 Kosten aankoop externe data	724			638	86				
3.4 Kosten automatisering	1.569	63		625	84	611		92	95
3.4 Kosten dwanginvordering	440			74	10	273		41	42
Onvoorzien	50						50		
Totaal lasten	12.394	1.621	80	5.301	711	3.543	50	536	552
BATEN									
3.4 Bijdragen deelnemers	9.784			1.643	220	6.060		917	943
3.4 Opbrengst invorderingskosten	2.500						2.500		
3.4 Overige opbrengsten	428						428		
6.1 Voorziening oninbare invorderingskosten	0								
Totaal baten	12.712	0	0	1.643	220	6.060	2.928	917	943
Totaal baten	12.712	0	0	1.643	220	6.060	2.928	917	943
Totaal lasten	12.394	1.621	80	5.301	711	3.543	50	536	552
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	318	-1.621	-80	-3.658	-491	2.517	2.878	381	392

17.4 Meerjaren overzicht baten en lasten per taakveld

(bedragen x 1.000 euro)

Cat.	2019	2020	2021	2022	2023
LASTEN					
0.4 Overhead	1.621	1.629	1.638	1.654	1.670
0.5 Treasury	80	80	81	82	82
0.61 OZB – woningen	5.301	5.328	5.356	5.409	5.463
0.62 OZB – niet woningen	711	715	718	725	733
0.64 Belastingen overig	3.543	3.561	3.580	3.615	3.651
0.8 Overige baten en lasten	50	50	51	51	52
7.2 Riolering	536	539	542	547	553
7.3 Afval	552	554	557	563	568
Totaal lasten	12.394	12.458	12.522	12.646	12.772
BATEN					
0.4 Overhead	-	-	-	-	-
0.5 Treasury	-	-	-	-	-
0.61 OZB – woningen	1.643	1.607	1.619	1.635	1.651
0.62 OZB – niet woningen	220	215	217	219	221
0.64 Belastingen overig	6.060	5.927	5.969	6.028	6.088
0.8 Overige baten en lasten	2.928	2.864	2.884	2.913	2.942
7.2 Riolering	917	897	904	913	922
7.3 Afval	943	923	929	939	948
Totaal baten	12.712	12.433	12.522	12.646	12.772
Totaal baten	12.712	12.433	12.522	12.646	12.772
Totaal lasten	12.394	12.458	12.522	12.646	12.772
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	318	-25	0	0	0

17.5 Geprognosticeerde balans 2019 – 2023

Hieronder is de balans weergegeven met de geprognosticeerde cijfers voor de jaren 2019–2023.

(bedragen x 1.000 euro)

Activa	1-1-2019	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Vaste activa	1.377	1.317	1.257	1.197	1.137	1.077
Vlottende activa	3.800	4.300	3.600	3.600	3.600	3.600
Totaal	5.177	5.617	4.857	4.797	4.737	4.677
Passiva	1-1-2019	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023
Eigen vermogen	700	700	700	700	700	700
Algemene Reserve	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerde resultaat	0	0	0	0	0	0
Totaal	700	700	700	700	700	700
Vaste passiva	1.864	1.789	1.710	1.627	1.541	1.451
Vlottende passiva	2.613	3.128	2.447	2.470	2.496	2.526
Totaal	5.177	5.617	4.857	4.797	4.737	4.677

17.6 Beleidsindicatoren Begroting 2019

No.	Taakveld	Naam beleidsindicator	Waarde	Eenheid
1	Bestuur en ondersteuning	Formatie	0,07	Fte per 1.000 inwoners
2	Bestuur en ondersteuning	Bezetting	0,08	mdw. per 1.000 inwoners
3	Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	€ 11,28	Kosten per inwoner
4	Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	12,62%	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen
5	Bestuur en ondersteuning	Overhead	13,08%	% van de totale lasten

18. Paragrafen

18.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is: het vermogen van SVHW om niet-structurele risico's op te vangen zonder het beleid en de bedrijfsvoering aan te hoeven passen.

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn de deelnemers verplicht eventuele tekorten bij een gemeenschappelijke regeling aan te vullen. Het SVHW verwerkt de kosten in de tarieven van de producten. Een eventueel overschot/tekort aan het einde van het jaar wordt in rekening of in mindering gebracht op de te ontvangen bedragen van de deelnemers. In formele zin loopt het SVHW geen risico, omdat het eventuele tekorten afwentelt op de deelnemers, dan wel verrekent met de algemene reserve (buffer) van de gemeenschappelijke regeling.

Op 23 september 2015 heeft het Dagelijks bestuur de uitvoeringsnotitie Risicomanagement 2016–2019 vastgesteld. Deze notitie beschrijft de structuur ten aanzien van het uit te voeren beleid omtrent risico's en fraude. SVHW hanteert een risicomijdend profiel ten aanzien van risico's en streeft ernaar om risico's zoveel mogelijk te ondervangen. Dat is de reden waarom diverse verzekeringen afgesloten zijn voor het onroerend goed, inventaris en personeel. Uit de risicoanalyse blijkt dat de risico's onderverdeeld kunnen worden in de volgende categorieën:

- Belastingen en Heffingen;
- Informatieverstrekking;
- Automatisering;
- Gebouw/faciliteiten;
- Financiën;
- Personeel- en salarisadministratie;
- Archivering;
- Inkoop;
- Projecten;
- Nevenwerkzaamheden.

De risico's hebben een intern (SVHW, "eigen" organisatie) en/of een extern (deelnemers) karakter. Op basis van de bovenstaande risico's zijn/worden (aanvullende) beheersmaatregelen genomen. In de Voor- en Najaarsnota rapporteert SVHW over de voortgang van de risico's en de beheersmaatregelen.

SVHW is een belangrijke organisatie voor haar 21 deelnemers. Continuïteit van de bedrijfsvoering is daarom essentieel. Dit dient op het niveau van directie en Dagelijks Bestuur te kunnen worden beslist. Bij het opvangen van de gevolgen van calamiteiten is het onwenselijk dat de organisatie afhankelijk zou zijn van de besluitvorming van de deelnemers. Gelet op genoemde risico's en de behoefte aan continuïteit van de bedrijfsvoering is het gewenst een financiële buffer in stand te houden. In de vergadering van het Algemeen bestuur van 5 december 2013 is daarom besloten de omvang daarvan vast te stellen op minimaal 400.000 euro en maximaal 700.000 euro.

Er doen zich geen juridische procedures voor die aanleiding kunnen geven tot enig financieel nadeel. Eind 2004 is bij de Bank Nederlandse Gemeenten een lening van 2.600.000 euro met een looptijd van

30 jaar aangetrokken. Deze lening heeft gedurende de gehele looptijd van 30 jaar een vast rentepercentage van 4,445%, zodat er geen sprake is van een financieel risico.

In de Begroting 2019 is ,op basis van aannames, een aantal ontwikkelingen verwerkt waarvan de uitkomsten nog onzeker zijn. Deze ontwikkelingen hebben betrekking op de volgende gebieden:

- Risico's op het gebied van de interactieve WOZ/voormeldingen en wijzigingen in de Invorderingswet. De hoogte is nog niet bekend;
- De hoogte van de proceskostenvergoeding is onzeker. In de Begroting 2019 is een bedrag van 230.000 euro opgenomen. Aanvullend wordt een bedrag van 70.000 euro opgenomen als risico;
- In verband met de cao onderhandelingen wordt de aanvullende loonstijging van 2018 van 96.000 euro als risico opgenomen. Voor de loonstijging van 2017 heeft SVHW in de jaarrekening 2017 een bestemmingsreserve cao-loon 2017 gevormd van 85.000 euro. Hierdoor wordt voor het jaar 2017 geen risico verwacht;
- De verandering in financiering Generieke Digitale Infrastructuur op basis van gebruik resulteert in extra kosten. De exacte hoogte, het volume en het moment van invoering zijn nog onduidelijk. Op basis van het gebruik in 2017 betekent dit een mogelijke aanvullende kostenpost van 210.000 euro.

Op basis van de geprognosticeerde meerjarenbalans 2019–2023 (paragraaf 15.5) kunnen de volgende kengetallen worden berekend:

Kengetallen	2016 Rekening	2017 Rekening	2018 Begroting	2019 Begroting	2020 Begroting	2021 Begroting	2022 Begroting	2023 Begroting
Netto schuldquote	12,20%	12,92%	7,167%	4,86%	4,49%	3,97%	3,46%	2,95%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	12,20%	12,92%	7,167%	4,86%	4,49%	3,97%	3,46%	2,95%
Grondexploitatie	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Solvabiliteitsrisico	9,54%	18,43%	12,84%	13,52%	12,46%	14,41%	14,59%	14,97%
Structurele exploitatieruimte	2,34%	7,08%	0,56%	5,73%	0,20%	0,20%	0,20%	0,20%
Belastingcapaciteit	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van SVHW ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Of dat het geval is valt niet direct af te leiden uit de netto schuldquote zelf, maar hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend en vervolgens weer afgelost. In dat geval hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Solvabiliteitsrisico

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin SVHW in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van SVHW. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Financiële positie SVHW

De uitkomsten van bovenstaande financiële kengetallen worden beïnvloed door de afspraken die gemaakt zijn omtrent de omvang van het weerstandsvermogen. Hierdoor beschikt SVHW over een beperkt eigen vermogen. Tegenover dit beperkte eigen vermogen staan kortlopende- en langlopende verplichtingen die invloed hebben op de uitkomsten van de kengetallen. De financiële bedrijfsvoering van SVHW is onder andere gericht op het voldoen aan de kaders die gesteld worden in de begroting, exploitatietekorten komen ten laste van het weerstandsvermogen. Indien het weerstandsvermogen niet voldoende is om het tekort op te vangen wordt het exploitatietekort doorbelast aan de deelnemers.

18.2 Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Ultimo december 2004 heeft het SVHW voor eigen gebruik het kantoor Rijksstraatweg 3B te Klaaswaal aangekocht. De aankoopprijs bedroeg 2.000.000 euro. Het kantoorpand was bij aankoop in goede staat van onderhoud. Na aankoop is het gehele gebouw voorzien van airconditioning. Het periodieke onderhoud is in de begroting 2019 verwerkt.

18.3 Paragraaf Taakstelling en Stelposten

In de begroting 2019 is geen taakstelling opgenomen anders dan het voldoen aan de financiële kaders zoals genoemd in begroting. De bedragen en eenheden die verwerkt zijn, zijn gebaseerd op de realisaties in het boekjaar 2017 en de Begroting 2018. Er zijn in de begroting 2019 geen stelposten opgenomen.

18.4 Paragraaf dotatie/onttrekking reserves

In de begroting 2019 zijn geen (structurele) dotaties/onttrekkingen aan de reserves verwerkt.

18.5 Paragraaf Financiering

18.5.1 Algemeen

De financieringsparagraaf gaat in op de eisen van de wet Fido. Het moet blijken dat de uitvoering van de treasuryfunctie alleen de publieke taak dient, het beheer prudent is en dat aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm is voldaan.

18.5.2 Treasurybeheer

De volgende risico's zijn voor de organisatie van belang:

- Renterisicobeheer;
- Kredietrisicobeheer.

Renterisicobeheer

Het doel van het renterisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de rentelasten van vreemd vermogen in de toekomst hoger zouden worden dan gewenst zou zijn. De aangetrokken geldlening heeft gedurende de looptijd (30 jaar) een vast rentepercentage. Er is dus geen sprake van een renterisico.

Kredietrisicobeheer

Per twee weken vinden afgeronde voorschotbetalingen plaats aan de deelnemers. SVHW bepaalt de hoogte van het voorschot aan de hand van de werkelijk ontvangen belastingopbrengsten per deelnemer. Een gering bedrag reserveren we voor restituties. Elk kwartaal ontvangen de deelnemers een overzicht van de stand van de invordering alsmede van de ontvangsten en de daarop in mindering gebrachte voorschot afdrachten. Medio van het jaar ontvangt SVHW de geraamde bijdragen van de deelnemers in de kosten van de dienstverlening. Het verstrekken van gelden aan derden in welke vorm dan ook komt niet voor.

18.5.3 Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet en de renterisiconorm hebben beiden als doel de leningenportefeuille van decentrale overheden te behoeden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rentefluctuaties. De kasgeldlimiet stelt dat de gemiddelde netto vlottende schuld van een decentrale overheid in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan een wettelijk bepaald percentage van het begrotingstotaal. Voor gemeenschappelijke regelingen is dit 8,2%.

Uit de onderstaande tabel blijkt dat de gemiddelde ruimte onder het kasgeldlimiet gedurende 2019 meer dan 4,0 miljoen euro bedraagt.

Prognose kasgeldlimiet 2019 (x€ 1.000)					
	Kasgeldlimiet	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
1	Omvang begroting				
	Kasgeldlimiet	1.016	1.016	1.016	1.016
	Vlottende schuld				
2	Opgenomen gelden < 1 jaar	0	0	0	0
	Vlottende middelen				
3	Rekening-courantsaldi < 1 jaar	2.740	2.846	3.569	3.256
4	Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-2.740	-2.846	-3.569	-3.256
	Ruimte onder kasgeldlimiet (1)-(4)	3.756	3.862	4.585	4.272

De renterisiconorm is opgesteld met als doel de rentegevoeligheid van de portefeuille van leningen met een looptijd van één jaar of langer te beperken. Dit komt erop neer dat het renterisico in een bepaald jaar niet meer mag bedragen dan een bepaald percentage van het begrotingstotaal. Voor gemeenschappelijke regelingen is dit 20%.

Uit de onderstaande tabel blijkt, dat SVHW geen renterisico heeft.

Prognose renterisico 2019 vaste schuld (x€ 1.000)						
		2019	2020	2021	2022	2023
1a	Renteherziening vaste schuld o/g	0	0	0	0	0
1b	Renteherziening vaste schuld u/g	0	0	0	0	0
2	Netto renteherziening (1a-1b)	0	0	0	0	0
3a	Nieuwe vaste schuld	0	0	0	0	0
3b	Nieuwe verstrekte lange leningen	0	0	0	0	0
4	Netto nieuwe vaste schuld	0	0	0	0	0
5	Betaalde aflossingen	79	83	86	90	94
6	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	0	0	0	0	0
7	Renterisico vaste schuld (2 en 6)	0	0	0	0	0
	Renterisiconorm					
8	Begrotingstotaal	12.394	12.276	12.399	12.522	12.647
9	Vastgesteld % (24%)	24	24	24	24	24
10	Renterisiconorm (minimumnorm)	2.975	2.946	2.976	3.005	3.035
7	Renterisico vaste schuld	0	0	0	0	0
11	Ruimte (10-7)	2.975	2.946	2.976	3.005	3.035

18.5.4 Financiering

Het saldo van de aangetrokken geldleningen is per 1 januari 2019 1.789.000 euro. Op de lening van de Bank Nederlandse Gemeenten wordt in 2019 79.000 euro afgelost. Het saldo van de geldlening per 31 december 2017 bedraagt 1.710.000 euro. Het verloop van de geldlening in de jaren 2019 tot en met 2023 is in onderstaand overzicht opgenomen.

Leningenportefeuille (x€ 1.000)						
		2019	2020	2021	2022	2023
Stand 1-1		1.789	1.710	1.627	1.541	1.451
Nieuwe leningen		0	0	0	0	0
Reguliere aflossingen		79	83	86	90	94
Renteaanpassing (oud %)		0	0	0	0	0
Renteaanpassing (nieuw %)		0	0	0	0	0
Stand 31-12		1.710	1.627	1.541	1.451	1.357

Bij deze lening bedraagt het vaste rentepercentage 4,445 %.

18.5.5 Relatiebeheer

Het SVHW heeft met de Bank Nederlandse Gemeenten en de ING bank een rekeningcourant verhouding. De banken vallen beide onder Nederlands toezicht.

18.5.6 Toelichting EMU-saldo

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld, dat er in de jaarrekening een overzicht verstrekt moet worden over het boekjaar. Hieronder volgt het EMU-Saldo van SVHW over 2019:

(bedragen in x 1.000 euro) :

		2019 Begroting x € 1000,-	2018 Begroting x € 1000,-	2017 Jaarrekening x € 1000,-
	Omschrijving			
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	0	0	583
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	61	199	190
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie			
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd			
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie			
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord			
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen			
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11	Verkoop van effecten:	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			
	Berekend EMU-saldo	61	199	773

18.5.7 Renteresultaat op taakveld Treasury

Conform de vernieuwde BBV richtlijnen worden de rentekosten toegerekend naar de taakvelden. In onderstaand overzicht wordt de rente toerekening naar het taakveld Treasury weergegeven.

a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	80	
b.	De rente baten (idem)	-	
	<i>Saldo rentelasten en rente baten</i>		80
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	
c2.	De rente van projectfinanciering dien aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-	
	<i>Aan taakvelden toe te rekenen externe rente</i>		-
d1.	Rente over eigen vermogen	-	
d2.	Rente over voorzieningen	-	
	<i>Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente</i>		-
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-	
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		80

19. Bijlagen

19.1 Formatieplaatsen 2019 (actief personeel) en personele lasten

	Begroting 2019		Begroting 2018	
Afdeling	Aantal		Aantal	
	fte	pers.	fte	pers.
Directie	1,0	1,0	1,0	1,0
Afdeling Diensten	12,2	14,0	12,2	14,0
Afdeling Bestanden	22,7	26,0	22,7	26,0
Afdeling Heffingen	22,4	24,0	22,4	24,0
Afdeling Invordering	20,9	25,0	20,9	25,0
Uitbreiding formatie				
	79,2	90,0	79,2	90,0
Omschrijving	Geraamde kosten		Geraamde kosten	
Salarissen	3.773		3.736	
Sociale verzekeringspremies	489		484	
Pensioenpremie	471		467	
Overige personeelslasten	155		153	
Totaal	4.889		4.840	

De bovenstaande kosten (4.889.000 euro) zijn onderdeel van de personele kosten in het programma Algemeen Beheer. Deze bestaan daarnaast uit verstrekkingen aan personeel, opleidingen en overige lasten, waardoor de totale personele kosten in totaal 5.551.000 euro bedragen.

19.2 Staat van investeringen 2019

Omschrijving	Afschr. termijn	Oorspronkelijke kosten			Afschrijving tot en met vorig boekjaar	Boekwaarde einde vorig boekjaar	Kapitaallasten		Afschrijving tot en met boekjaar	Boekwaarde einde boekjaar	Laatste jaar afschrijving		
		Begin boekjaar	Mutaties	Einde boekjaar			Totaal	Rente					
								percent.				bedrag	
Materiele vaste activa													
Kantoorgebouw	30 jr. am.	2.002.031		2.002.031	624.745	1.377.286	122.114	4,445%	61.220	60.897	685.641	1.316.390	2034
Bouwkundige voorzieningen	10 jr. am.	243.761		243.761	243.761	0	0	4,445%	0	0	243.761	0	2015
Inventaris idem	10 jr. am.	45.000		45.000	45.000	0	0	4,445%	0	0	45.000	0	2014
Investeringen Automatisering	4 jr. am.	526.301		526.301	526.301	0	146.531	4,445%	0	0	526.301	0	2019
Totaal materiele vaste activa		2.817.093	0	2.817.093	1.439.806	1.377.287	268.645		61.220	60.897	1.500.703	1.316.389	
Totaal vaste activa		2.817.093	0	2.817.093	1.439.806	1.377.287	268.645		61.220	60.897	1.500.703	1.316.389	

19.3 Staat van opgenomen geldleningen 2019

Omschrijving	oorspronkelijk bedrag lening			Aflossing termijn	Aflossing	schuldrestant		rente		rente en aflossing
	per 1-1-2019	mutaties	per 31-12-2019			per 1-1-2019	per 31-12-2019	%	bedrag	
Bank Nederlandse Gemeenten	2.600.000		2.600.000	30 jr. ann.	79.080	1.788.687	1.709.607	4,445	79.507	158.587
Totaal	2.600.000	-	2.600.000		79.080	1.788.687	1.709.607		79.507	158.587

19.4 Verzamel en consolidatiestaat 2018

UITGAVEN (x € 1.000,--)							
Product							
Vastgoedinformatie	2.460				872		1.588
BAG-administratie	530				171		359
RO-Beheer	45				45		
WOZ-administratie	2.149				640		1.508
Heffingen	4.643				2.793		1.850
Invordering	2.141				979		1.162
	11.968	0	0	0	5.500	0	6.468
Investeringsuitgaven							
Investerings	0						
Kostenplaatsen							
Algemeen beheer	6.894	5.551	270	282	791		
Totaal generaal	18.862	5.551	270	282	6.291		6.468
Cons. inkomsten	6.466						6.466
Saldo	12.396	5.551	270	282	6.291	0	2
Verschil ov.opbrengst	428						
INKOMSTEN (x € 1.000,--)							
Product							
Vastgoedinformatie	2.542			2.542			
BAG-administratie	530			530			
RO-Beheer	45			45			
WOZ-administratie	2.228			2.228			
Heffingen	4.740			4.740			
Invordering	4.700		2.500	2.200			
	14.785	0	2.500	12.285	0		
Kostenplaatsen							
Algemeen beheer	6.047		419		6.466		
Totaal generaal	20.832	0	2.919	12.285	6.466		
Cons. uitgaven	6.365				6.784		
Saldo	14.467	0	2.919	12.285	318		
Resultaat 2019	318						

19.5 Specificatie kosten per deelnemer

Specificatie kosten per deelnemer 2019																
Deelnemer	Vastgoed informatie			BAG-administratie			Totaal bijdrage BAG administratie	RO Beheer		WOZ-administratie		Heffing en invordering belastingen			TOTALE KOSTEN	
	aantal objecten	bedrag per object/ totaal bijdrage		aantal WOZ objecten	bedrag per object/ totaal bijdrage			aantal objecten	bedrag per object/ totaal bijdrage	aantal aanslagen	bedrag per regel/ totaal bijdrage	bedrag WOZ-kosten/ totaal bijdrage	afgerond (x € 1.000,-)			
Programmakosten		2.542.000			265.000				45.000		2.228.000		3.065.450	1.375.000		
Tarief programma		3.585			1.462				0,370		8,653		0,890			
Aalburg	6.235	22	6.235	6	6.235	9	16			6.235	54	39.913	36		127	
Alblasserdam	9.793	35	9.793	10	9.793	14	24			9.793	85	46.114	41		185	
Albrandswaard	11.432	41	11.432	12		0	12			11.432	99	47.778	43		194	
Barendrecht	22.360	80	22.360	23		0	23			22.360	193	102.256	91		388	
Binnenmaas	14.755	53	14.755	15	14.755	22	37	14.755	5	14.755	128	68.377	61		284	
Brielle	9.406	34	9.406	10	9.406	14	23			9.406	81	42.622	38		176	
Cromstrijen	6.559	24	6.559	7	6.559	10	16	6.559	2	6.559	57	32.169	29		128	
Goeree-Overflakkee	30.162	108	30.162	31	30.162	44	75	30.162	11	30.162	261	141.795	126		581	
Hardinxveld-Giessendam	8.464	30	8.464	9		0	9			8.464	73	38.302	34		146	
Helvoetsluis	20.383	73	20.383	21	20.383	30	51	20.383	8	20.383	176	114.007	101		409	
Korendijk	5.495	20	5.495	6	5.495	8	14	5.495	2	5.495	48	20.882	19		102	
Krimpenwaard	27.746	99	27.746	29	27.746	41	69	27.746	10	27.746	240	172.912	154		572	
Lansingerland	27.229	98	27.229	28		0	28			27.229	236	124.952	111		472	
Nieuwkoop	14.453	52	14.453	15	14.453	21	36			14.453	125	58.300	52		265	
Oud-Beijerland	12.031	43	12.031	12	12.031	18	30	12.031	4	12.031	104	58.817	52		234	
Strijen	4.611	17	4.611	5	4.611	7	11	4.611	2	4.611	40	23.094	21		90	
Werkendam	12.642	45	12.642	13	12.642	18	31			12.642	109	82.038	73		259	
Woudrichem	6.954	25	6.954	7	6.954	10	17			6.954	60	51.815	46		149	
Zederik	6.780	24	6.780	7		0	7			6.780	59	28.382	25		115	
															0	
RAD												110.811	99		99	
Hollandse Delta	451.490	1.619										2.038.868	1.815	1.375	4.808	
TOTAAL	708.980	2.542	257.490	265	181.225	265			121.742	45	257.490	2.228	3.444.204	3.065	1.375	9.784

Het Dagelijks Bestuur van het SVHW
Postbus 7059
3286 ZH KLAASWAAL

Verzenddatum 15 juni 2018
Ons kenmerk U18.04169
Uw brief van 12 april 2018
Uw kenmerk 2018/982

Afdeling
Financiën

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Kees van Dongen

Telefoon
14 010

E-mail
info@lansingerland.nl

Fax
(010) 800 40 01

Onderwerp **Zienswijze begroting SVHW 2019**

Geacht bestuur,

Op 12 april 2018 ontvingen wij de ontwerpbegroting 2019 van het SVHW. In deze brief geven wij onze reactie hierop.

Zienswijze

Wij complimenteren u met de begroting 2019; het SVHW blijft ontwikkelen, terwijl het kostenniveau laag en het niveau van de dienstverlening hoog blijft. Wij kijken uw initiatieven om uw dienstverlening naar zowel burgers als deelnemende gemeenten verder te versterken met belangstelling tegemoet.

De begroting laat een financieel solide organisatie zien, die volop in beweging blijft en tegenvallers snel en deugdelijk kan opvangen. Wij gaan ervan uit dat de uittreding van de gemeente Molenwaard geen nadelig effect heeft op onze gemeentelijke bijdrage.

Wij hebben geen opmerkingen of aanvullingen en stemmen in met de inhoud van de begroting.

Contact

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Als u nog vragen heeft, neemt u dan contact op met Kees van Dongen. Hij is bereikbaar via telefoonnummer 14 010.

Wij vertrouwen op een voortzetting van de goede en plezierige samenwerking!

Met een vriendelijke groet,
gemeenteraad van Lansingerland

drs. Marijke Walhout
Griffier

Raadsvoorstel

Datum Raad
14 juni 2018

Portefeuillehouder
Ankie van Tatenhove

Registratienummer
BR1800045

Onderwerp
Zienswijze begroting 2019 gemeenschappelijke regeling GGD-RR

Gevraagde beslissing

De zienswijze over de begroting 2019 van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR vast te stellen en deze te verzenden.

Samenvatting

Lansingerland is deelnemer in de gemeenschappelijke regeling GGD Rotterdam-Rijnmond (GGD-RR). Hierin is geregeld dat de GGD Rotterdam-Rijnmond de wettelijk verplichte basistaken, zoals omschreven in de Wet publieke gezondheid (Wpg), uitvoert voor het hele werkgebied. De GGD Rotterdam-Rijnmond heeft de begroting 2019 voor het basistakenpakket op 15 februari 2018 aan het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling gepresenteerd. Het Algemeen Bestuur heeft de ontwerpbegroting goedgekeurd, waarna deze nu voor zienswijze aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten worden voorgelegd. In onze zienswijze (U18.05098) staat geconcludeerd dat de indexatie, zoals bepaald door de Kring van Gemeentesecretarissen in het werkgebied, correct is verwerkt in de begroting 2019 en dat we een akkoord geven op de begroting 2019. Als er geen afwijkende zienswijzen worden ingediend, zal het Algemeen Bestuur op 5 juli 2018 de begroting 2019 definitief vaststellen.

Financiële consequenties

De kosten voor het vaste deel van het basistakenpakket komen voor Lansingerland in 2019 uit op € 320.183. Het variabele deel van het basistakenpakket (indicatief) bevat de toezicht op de kinderopvang in 2019. Deze kosten bedragen voor 2019 € 114.357. De bedragen voor het variabele deel van het basistakenpakket zijn indicatief, want uiteindelijk wordt afgerekend op het werkelijke aantal verrichte inspecties. De afspraken voor de inspecties kinderopvang worden in het najaar conform afspraken geactualiseerd en de gewijzigde begrotingsbedragen voor dit variabele deel van het basistakenpakket worden vastgelegd in een opdrachtbrief.

De bedragen van het vaste en variabele deel van het basistakenpakket blijven binnen de werkbegroting van de gemeente.

Binnen de gemeenschappelijke regeling GGD-RR wordt in de regel het budgettair kader gehanteerd dat jaarlijks wordt afgegeven door de Kring van Gemeentesecretarissen van de regio Rotterdam-Rijnmond. Voor begrotingsjaar 2018 wordt alleen een indexpercentage (+2,60%) afgegeven. Het indexpercentage van + 2,60 % is verwerkt in de inwonerbijdrage (2015: € 5,10; 2016: € 5,07; 2017: € 5,10; 2018: € 5,10; 2019: € 5,23).

Verdere procedure

- De begroting 2019 voor het basistakenpakket van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR is op 15 februari 2018 door het Algemeen Bestuur voor zienswijze aan de raden van de deelnemende gemeenten gestuurd.
- Definitieve vaststelling van de begroting 2018 gebeurt in het AB GGD-RR op 5 juli 2018.
- De begroting zal door de GGD-RR conform voorschriften toegezonden worden aan de gedeputeerden van de provinciale staten voor 1 augustus 2017.

Juridische aspecten

Lansingerland is deelnemer in de gemeenschappelijke regeling GGD Rotterdam-Rijnmond (GGD-RR). De gemeenschappelijke regeling van de GGD-RR kent geen balans en andere financiële staten om in de begroting en jaarverslag op te nemen aangezien alleen de gemeente Rotterdam eigenaar is van de organisatie. Personeel en eventuele risico's zijn daarmee voor rekening van de gemeente Rotterdam. De gemeenschappelijke regeling GGD-RR regelt in materiële zin slechts de inkoop van producten. Daarmee is de gemeenschappelijke regeling financieel "leeg", dus zonder bezittingen, waardoor er ook geen balans is. Het financiële risico voor deelname aan de regeling is voor regiogemeenten dus ook niet aanwezig.

Extern draagvlak/burgerparticipatie

De ontwerpbegroting 2019 is geaccordeerd door het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR op 15 februari 2018.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Bijlagen

- De begroting 2018 voor het basistakenpakket van de gemeenschappelijke regeling GGD Rotterdam-Rijnmond (I18.08571)
- Zienswijze over begroting 2019 gemeenschappelijke regeling GGD-RR (U18.05098)
- Factsheet GGD (I18.14977)

Toelichting

Inleiding

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR heeft de ontwerpbegroting 2019 op 15 februari 2018 goedgekeurd. De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten hebben de mogelijkheid hun zienswijze kenbaar te maken.

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn verzekerd van continuïteit en samenhang binnen de publieke gezondheidszorg, van de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.

De kernargumenten en kanttekeningen

1.1 De raad van elke deelnemende gemeente heeft het recht om een zienswijze kenbaar te maken. Conform de Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen wordt deze begroting door het Algemeen Bestuur naar de gemeenteraden van alle deelnemende gemeenten gestuurd. De raden kunnen vervolgens hun zienswijze over deze begroting kenbaar maken.

1.2 De uitwerking en omvang van het basistakenpakket is gelijk aan nieuw en eerder gemaakte afspraken.

De begroting 2019 van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR heeft betrekking op het basistakenpakket dat de GGD Rotterdam-Rijnmond voor alle gemeenten uitvoert. In de tweede helft van 2017

hebben de gemeente Rotterdam en vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten in de GGD-RR een intensief traject doorlopen om de begroting 2019-2021 voor te bereiden. Met een werkgroep is de begroting voor de basistaken doorgelicht met het oog op de periode 2019-2021. De omvang van het basispakket wordt steeds voor vier jaar vastgesteld en zal gelden voor de periode van 2019-2021. Het Algemeen Bestuur is op 15 februari 2018 akkoord gegaan met de omvang van de basistaken 2019-2021 en de begroting. Aanpassingen in het basispakket vinden slechts plaats indien alle gemeenten hiermee akkoord gaan.

Om meer beeld te krijgen bij de inzet van de GGD is een factsheet toegevoegd aan dit raadsvoorstel.

1.3 Het bedrag van het basistakenpakket in de begroting 2019 blijft binnen onze eigen begroting.

Het basistakenpakket is opgesplitst in een vast deel (taken publieke gezondheid) en een variabel deel (inspecties kinderopvang). De beide bedragen blijven binnen de werkbegroting.

1.4 Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR is op 15 februari 2018 akkoord gegaan met de ontwerpbegroting 2019.

De begroting 2019 en het financiële kader voldoen aan de financiële eisen en afspraken. De indexatie, zoals bepaald door de gemeentesecretarissen van het werkgebied, is correct verwerkt in de begroting 2019.

Raadsbesluit

Datum Raad
14 juni 2018
Registratienummer
BR1800045

Onderwerp
Zienswijze begroting 2019 gemeenschappelijke regeling GGD-RR

De raad van de gemeente Lansingerland;
gelezen het bijgaande voorstel

Overwegende dat

- het basistakenpakket voldoet aan de in de Wet publieke gezondheid gestelde eisen;
- de gepresenteerde begroting voldoet aan de vooraf door het Algemeen Bestuur gestelde financiële eisen en kaders;
- de geraamde kosten voor het vaste en variabele deel van het basistakenpakket passen binnen de werkbegroting van de gemeente Lansingerland.

Gelet op

- de Wet publieke gezondheid;
- de gemeenschappelijke regeling GGD-RR.

Besluit(en)

De zienswijze over de begroting 2019 van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR vast te stellen en deze te verzenden.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 14 juni 2018,

de griffier,

drs. Marijke Walhout

GGD

Rotterdam-Rijnmond

Begroting 2019
Basistakenpakket
Gemeenschappelijke regeling GGD-RR

Begroting 2019
Basistakenpakket
Gemeenschappelijke regeling
GGD-RR

Ontwerp-begroting vastgesteld in het Algemeen Bestuur GGD-RR van 13 februari 2019
Definitief vastgesteld in het Algemeen Bestuur GGD-RR van 2018

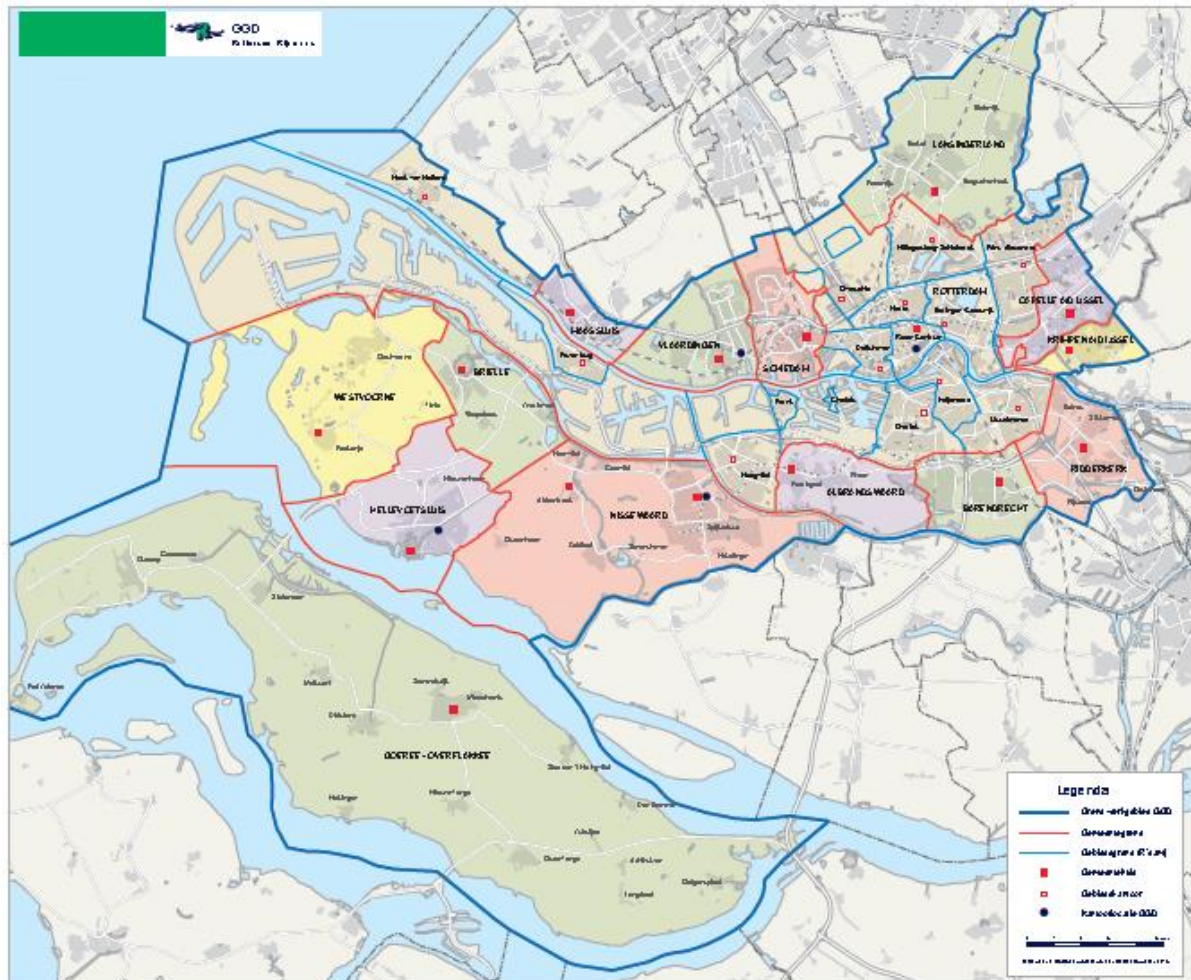
INHOUDSOPGAVE

	blz.
1. Inleiding	4
2. De producten	7
3. Gemeentelijke bijdragen	12
4. Verantwoording	18
 Bijlage 1: Tarieven 2019	 21
Bijlage 2: Variabelen voor de berekening van gemeentelijke bijdragen	22

1. INLEIDING

Gemeenschappelijke regeling GGD-RR

Aan de gemeenschappelijke regeling GGD Rotterdam-Rijnmond (GR GGD-RR) nemen alle gemeenten in de regio Rijnmond deel: Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne.

De GGD Rotterdam-Rijnmond (GGD-RR) voert een uniform pakket van basistaken uit voor het gehele werkgebied.

Omdat de begroting van de gemeenschappelijke regeling GGD Rotterdam-Rijnmond alleen de bijdrage van de deelnemende gemeenten regelt en geen eigen balans kent (de bijdrage van de gemeenschappelijke regeling is een onderdeel van de begroting van de Gemeente Rotterdam) is dit geen formele begroting in de zin van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit is ook met de Provincie Zuid-Holland, als toezichthouder op gemeenschappelijke regelingen, afgestemd.

Wet publieke gezondheid

De Wet publieke gezondheid (wet PG) is het kader waarbinnen de GGD namens de gemeenschappelijke regeling de basistaken uitvoert voor de deelnemende gemeenten. De kern van de wet is dat deze het college van burgemeester en wethouders van alle gemeenten opdraagt om de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg, en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen te bevorderen.

Ter uitvoering van de bij wet opgedragen taken draagt het college van burgemeester en wethouders zorg voor de instelling en instandhouding van een gemeentelijke gezondheidsdienst.

Ter uitvoering van de in het eerste lid bedoelde taak draagt het college van burgemeester en wethouders in ieder geval zorg voor:

- a. het verwerven van, op epidemiologische analyse gebaseerd, inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking,
- b. het elke vier jaar, voorafgaand aan de opstelling van de nota gemeentelijke gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, op landelijk gelijkvormige wijze verzamelen en analyseren van gegevens over deze gezondheidssituatie,
- c. het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen,
- d. het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's, met inbegrip van programma's voor de gezondheidsbevordering,
- e. het bevorderen van medisch milieukundige zorg,
- f. het bevorderen van technische hygiënezorg,
- g. het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen,
- h. het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders.

Specifiek voor de uitvoering van de algemene infectieziektebestrijding worden in de wet vervolgens de onderstaande taken genoemd:

- a. het nemen van algemene preventieve maatregelen op dit gebied,
- b. het bestrijden van tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen, inclusief bron- en contactopsporing,
- c. bron- en contactopsporing bij meldingen

Het merendeel van de algemene taken (a t/m g) en de taken op het terrein van infectieziektenbestrijding vormen de kern van het basistakenpakket dat de gemeenschappelijke regeling GGD-RR uitvoert.

Daarnaast worden in de wet specifiek nog de taken voor de jeugdgezondheidszorg en de ouderengezondheidszorg genoemd.

Voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg zijn dit:

- a. het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren,
- b. het ramen van de behoeften aan zorg,
- c. de vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen, met uitzondering van het perinatale onderzoek op phenylketonurie (PKU), congenitale hypothyroïdie (CHT) en adrenogenitaal syndroom (AGS) en het aanbieden van vaccinaties voorkomend uit het Rijksvaccinatieprogramma,
- d. het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding,
- e. het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

In de regio Rotterdam-Rijnmond is de stichting CJG Rijnmond in het leven geroepen voor de uitvoering van de doelstellingen op het terrein van de jeugdgezondheidszorg.

Voor de uitvoering van de ouderengezondheidszorg worden in de wet PG de volgende taken omschreven:

- a. het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van ouderen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren;
- b. het ramen van de behoeften aan zorg;
- c. de vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen als comorbiditeit;
- d. het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
- e. het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

In de wet Publieke Gezondheid wordt tevens omschreven dat alle gemeenten binnen twee jaar na openbaarmaking van de landelijke gezondheidsnota een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vaststellen. Een ander belangrijk deel van de wet PG richt zich op allerlei bepalingen rond de uitbraak van infectieziekten en de controle daarop rond havens en vliegvelden. Voorts regelt de wet de samenhang met de omvang van de veiligheidsregio's en het hanteren van een meldcode voor huiselijk geweld voor GGD'en.

Basistakenpakket

Bij de opstelling van de begroting 2019 zijn nieuwe afspraken gemaakt omtrent de omvang van het pakket basisproducten dat de GGD Rotterdam-Rijnmond voor alle gemeenten uitvoert. De omvang van het basispakket wordt steeds voor vier jaar vastgesteld en geldt ook nu weer voor een periode van vier jaar, van 2019-2022. Aanpassingen in het basispakket vinden in principe alleen aan het begin van een nieuwe vierjaarsperiode. In de werkgroep rond de begrotingsvoorbereiding 2019-2022 is uitgebreid gesproken over het basistakenpakket. In hoofdstuk 2 wordt hier nog kort op ingegaan.

Gemeenten kunnen verder bilateraal afspraken maken met de GGD-RR over de inkoop en uitvoering van plusproducten, zoals die staan beschreven in het digitale productenboek. Uiteraard blijft ook maatwerk altijd mogelijk. Hierover kunnen altijd bilaterale afspraken tussen gemeente en GGD worden gemaakt. De plusproducten maken geen deel uit van de begroting en vallen formeel ook niet onder de gemeenschappelijke regeling GGD-RR. Als voorbeelden voor van zo'n plusproduct kan het product WMO toezicht en de ophoging van de gezondheidsenquête tot wijkniveau genoemd worden.

Een korte omschrijving van het basistakenpakket is te vinden in hoofdstuk 2. Het productenboek wordt regelmatig geactualiseerd. Het productenboek is de inhoudelijke bijlage bij de begroting. De beschrijving van de basistaken is hierin ook terug te vinden.

Financieel kader begroting 2019

Het basistakenpakket is in lijn met de gemaakte afspraken voor een nieuwe vierjaarsperiode (2019-2022) opnieuw doorgerekend. Zowel op de tarieven als op de ureninzet is elke product herzien. Ook bij nieuwe doorrekeningen van uurtarieven en ureninzet is het de GGD gelukt om de prijs van het pakket ongewijzigd houden.

Wijzigingen in het pakket die het gevolg zijn van wettelijke veranderingen of vereisten zijn reeds verwerkt in het pakket en door scherp begroten heeft de GGD deze zelf kunnen opvangen: het gaat dan om formatie-uitbreidingen door de inzet op antibiotica resistentie, het verwerken van nieuwe visinormen (landelijke formatieberekeningen) en capaciteit voor de implementatiefase van de omgevingswet. In lijn met datgene wat er verwacht werd bleek er daadwerkelijk beperkte financiële ruimte door de terugloop bij TBC en de efficiency door de vorming van een regionaal expertisecentrum. In overleg met de ambtelijke en bestuurlijke werkgroep voor de begroting is dit ingevuld met de uitbreiding van de ondersteuning en kennisdeling door de GGD op het terrein van de aanpak van gezondheidsachterstanden. Deze behoefte kwam de laatste jaren steeds vaker naar voren en de invulling hiervan kon nu daadwerkelijk geformaliseerd worden.

Conform de jaarlijkse brief van de Kring van Gemeentesecretarissen van alle gemeenten in het werkgebied bedraagt de prijsindexatie voor de begroting 2019 + 2,6 % ten opzichte van 2018. Dat deze hoger is dan voorgaande jaren komt vooral omdat de index de eerdere jaren te laag was ingeschat, dit percentage compenseert dan ook de te lage index in verhouding tot de hogere kosten door de prijs- en loonstijging in de afgelopen twee jaren. In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op het financiële kader van de begroting 2019.

2. DE PRODUCTEN

Samenstelling van het basistakenpakket

Het basistakenpakket wordt in dit hoofdstuk kort omschreven. Een uitgebreide beschrijving van de productclusters en de afzonderlijke producten is opgenomen in het productenboek. Een actuele versie is hiervan voor het einde van 2018 beschikbaar

De begroting 2019 is conform afspraken die in het AB zijn gemaakt opnieuw opgebouwd als eerste begroting van de nieuwe vier jaren cyclus. In hoofdstuk 3 zijn de financiële consequenties hiervan te vinden. Tegelijkertijd is een visietraject doorlopen samen met de ambtelijke werkgroep die voor de begroting was samengesteld. Vanuit de visie op de publieke gezondheidszorg komen de volgende trends naar voren waarmee rekening gehouden zou moeten worden: de vergrijzing door een toename van het aantal ouderen, het belang van preventie en de aanpak van gezondheidsachterstanden en gezondheidsverschillen en het toenemende accent op duurzaamheid en de weerslag daarvan in de omgevingswet.

In het basistakenpakket is met deze ontwikkelingen op de volgende manier rekening gehouden:

1. Er is in de nieuwe begroting rekening gehouden met de ondersteuning vanuit de GGD bij de invoering van de omgevingswet. Omdat veel gemeenten aangeven nog niet precies te weten of ze voor de periode na de invoering van de omgevingswet ook ondersteuning vanuit de GGD-RR behoeven en de invoeringsdatum weer is vertraagd hebben we dit niet verwerkt in de begroting. Dit zal t.z.t. voor 2021 een nieuwe beslispoint moeten zijn. Het is daarbij ook mogelijk dat als niet alle gemeenten ondersteuning vanuit de GGD wensen dat dit een plus-product wordt.
2. Wijzigingen in het pakket die het gevolg zijn van wettelijke veranderingen of vereisten, zoals de inzet op antibiotica resistentie, en het verwerken van nieuwe visi normen (landelijke formatieberekeningen) zijn verwerkt in het pakket. Deze heeft de GGD zelf kunnen opvangen, zonder verhoging van de prijs van het basistakenpakket.
3. In lijn met wat ook bij begroting 2017 en 2018 al hebben afgesproken en ook conform de uitkomsten van de tevredenheidsenquête, wordt het pakket uitgebreid met meer beleidsondersteuning door de GGD. In de vorm van een werkgroep waarin kennis gedeeld wordt rond preventiemaatregelen en de gezamenlijk thema's worden aangepakt ten behoeve van de aanpak van gezondheidsachterstanden in de regio. Deze werkgroep zullen we als GGD coördineren. Daarnaast zullen we gemeenten ondersteunen op het brede terrein van de gezondheidsaanpak onder meer door kennisdeling en kennismaking. Deze uitbreiding wordt financieel mogelijk door de efficiëntie op TBC.

De gemeenschappelijke regeling GGD-RR heeft altijd ingezet op een basistakenpakket dat in omvang beperkt blijft tot een verantwoord wettelijk minimum. Deze omvang kan worden uitgedrukt in het aantal taken en in het niveau waarop individuele taken worden uitgevoerd.

Met betrekking tot het *aantal taken* blijkt uit een benchmark die aan het begin van de meerjarenafspraken rond de begroting is uitgevoerd (zie hoofdstuk 4) dat het basistakenpakket van veel andere GGD'en uitgebreider is dan dat van GGD-RR. Zo hebben veel GGD'en taken als gezondheidspreventie, gezondheidsinterventies en forensische geneeskunde etc. nog in hun pakket. Dat soort taken zit niet (meer) in het basistakenpakket van GGD-RR en hoeven wettelijk niet per se door een GGD te worden uitgevoerd.

Wat betreft het *niveau waarop de taken worden uitgevoerd*, is het huidige niveau naar het oordeel van de GGD voldoende om in geval van calamiteiten adequaat te kunnen optreden. Formatie wordt bij GGD-RR zoveel mogelijk, indien beschikbaar, berekend op basis van landelijke normen. De kracht van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR is dat in geval van calamiteiten er een grote infrastructuur beschikbaar is in de vorm van de gemeentelijke organisatie van Rotterdam.

Het basispakket van de GR GGD-RR is samengesteld uit de volgende producten. Hieronder een korte omschrijving per product.

Ondersteuning, advisering en beleidsvoorbereiding bestuur gemeenschappelijke regeling

- Het bieden van inhoudelijke en bedrijfsmatige ondersteuning aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Behalve het voeren van het secretariaat voor het bestuurlijke en ambtelijk overleg behoort hierbij ook de inhoudelijke ondersteuning van gemeenten op het terrein van volksgezondheid. Daarbij hoort ook het organiseren van regionale conferenties en het themagewijs samenwerken en het delen van kennis op thema's rond gezondheidsachterstanden. Dit gebeurt een werkgroep van ambtenaren.
- Ook het lidmaatschap van GGD Nederland valt onder dit onderdeel. GGD Nederland is de landelijke ondersteuningsorganisatie voor alle GGD'en in Nederland die onder andere de landelijke lobby rond publieke gezondheidszorg en de belangen van GGD'en vertegenwoordigt

Informatieverstrekking

- Vergroten van de kennis van burgers en organisaties over gezondheid, gezond gedrag en zorg door middel van social media en de vernieuwde website. Ter beschikking stellen van actuele informatie over gezondheid en gezond gedrag via de websites van de GGD Rotterdam-Rijnmond, zoals bijvoorbeeld www.ggdrotterdamrijnmond.nl en www.gezondheidsatlasrotterdamrijnmond.nl
- Delen van kennis met communicatieafdelingen van gemeenten in het werkgebied.

Integrale gezondheidsmonitor 0-100 jarigen en VTV

- Het in kaart brengen en op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand en gezondheidsbevorderende- en bedreigende factoren van de inwoners van het werkgebied van de GGD Rotterdam-Rijnmond.
- Het adviseren over gemeentelijk volksgezondheidsbeleid op basis van een integrale analyse van de gezondheidssituatie in de gemeenten.

GROP

- Het onderhouden en operationeel zijn van een GGD Rampen OpvangPlan, waarmee de GGD vorm geeft aan goed getraind crisismanagement
- Met het GROP als intern crisisbeheersingsplan wordt geborgd dat de GGD in staat is ten tijde van incidenten en crises de haar wettelijk toegemeten taak m.b.t. de coördinatie/inhoudelijke uitvoering blijvend optimaal uit te voeren.

Coördinatieteam kleinschalige incidenten en zedenzaken

- Het doel van het KIZ-coördinatieteam is het voorkomen van maatschappelijke onrust door het bieden van psychosociale hulp bij kleinschalige incidenten en zedenzaken (die niet onder de Griprocedure van de GHOR vallen).
- Daarnaast wordt ingezet op vermindering van de met het kleinschalig incident of zedenzaak samenhangende psychosociale klachten/ gezondheidsproblemen. Voorbeelden van een KIZ-zaak zijn een zedenzaak op een school, een brand waarbij kinderen uit een gezin zijn omgekomen of dodelijk geweld met getuigen.

Infectieziektebestrijding

- Het voorkomen van introductie en (verdere) verspreiding van infectieziekten en waar nodig bestrijden van infectieziekten.
- Het via surveillance monitoren van de ontwikkeling van infectieziekten, beleid op dit terrein ontwikkelen en waar nodig de bestrijding van infectieziekten coördineren.
- Bestrijding Antibiotica Resistentie is een speerpunt voor GGD Rotterdam-Rijnmond. Rotterdam-Rijnmond is door het ministerie van VWS aangewezen als pilotregio voor het oprichten

van een regionaal zorgnetwerk voor preventie en bestrijding Antibiotica Resistentie (ABR). Binnen dit kader is een regionaal meldpunt uitbraken ontwikkeld

Tuberculosebestrijding

- Het voorkomen van introductie en (verdere) verspreiding van tuberculose in het werkgebied door het vroegtijdig opsporen en behandelen van tuberculose en tuberculose-infecties, surveillance van de verspreiding van tuberculose en het ontwikkelen van beleid.
- De TBC bestrijding in Zuid-Holland is sinds 2015 provinciaal georganiseerd. De 4 betrokken GGD-en werken nauw samen in het REC (Regionaal Expertise Centrum TBC). GGD Rotterdam-Rijnmond verzorgt in dit kader óók de TBC-dienstverlening voor de Dienst Gezondheid&Jeugd in de regio Zuid-Holland-Zuid.

Soa/hiv-preventie en –bestrijding

- Het voorkomen van introductie en (verdere) verspreiding van seksueel overdraagbare aandoeningen (soa) en hiv en waar nodig bestrijden van soa/hiv.
- Het via surveillance monitoren van de ontwikkeling van soa/hiv, beleid op dit terrein ontwikkelen en waar nodig de bestrijding van soa/hiv coördineren.

Technische hygiënezorg

- Technische hygiënezorg vindt plaats in situaties waar veel mensen van gemeenschappelijke/collectieve voorzieningen gebruik maken. Dit zijn veelal specifieke doelgroepen die op basis van bijvoorbeeld leeftijd en gezondheid extra risico kunnen lopen op infectieziekten.
- Centraal staat het beschermen en bevorderen van de gezondheid van burgers door een veilige en hygiënische omgeving van basisvoorzieningen te controleren en indien nodig te bevorderen.

Inspectie kinderopvang en peuterspeelzalen

- Toezicht op de kwaliteit van kinderdagverblijven, locaties voor buitenschoolse opvang (BSO), gastouderbureaus (GOB) en voorzieningen voor gastouderopvang in gemeenten van het werkgebied van GGD Rotterdam-Rijnmond.

Medische milieukunde

- Het beschermen en bevorderen van de gezondheid van burgers door het contact met milieuverontreiniging te beperken en een veilige en aantrekkelijke leefomgeving te bevorderen die uitnodigt tot gezond gedrag.

Prestaties en kengetallen 2019

In het productenboek worden voor alle producten kengetallen en prestatie-indicatoren vermeld. Deze vormen de basis voor de verantwoording over de uitvoering van de producten in 2019. Waar mogelijk worden voor producten specifieke prestatieafspraken 2019 gemaakt. In geval van kengetallen betreft dit de verwachte productie in 2019. De prestatie-indicatoren, kengetallen en prestaties 2019 zijn weergegeven in de tabel hieronder.

Basisproduct	Omschrijving prestatie-indicator/kengetal	Prestatie/kengetal 2019
A1. Ondersteuning bestuur	• Tevredenheidsscore over GGD (twee-jaarlijkse meting) • Aantal wethoudersbezoeken in een jaar • Aantal agendaposten in AB vanuit de GGD-RR	<i>Meting 2016: 7,5</i> 28 10

A2. Informatievoorziening en websites	• Bezoekcijfers website	175.000 unieke bezoekers
A3. GROP (GGD Rampen Opvangplan)	• Aantal OTO-trainingen per GROP-proces; • Aantal oefeningen crisisteam GROP	5 2
A4. Integrale gezondheidsmonitor Rijnmond	• Website gezondheidsatlas waar alle informatie digitaal beschikbaar is. Na elk monitormoment worden de gegevens via deze website ontsloten; • Aantal schoolrapportages (voor scholen voor voortgezet onderwijs); • Aantal presentaties/adviezen gemeenten; • Drieluik / infographic na elk onderzoek • Aantal training/ workshops over de gezondheidsatlas	<i>Laatste monitormoment is ingevoerd op website</i> <i>Eens in de 4 jaar</i> <i>Afhankelijk van vraag</i> <i>Afhankelijk van vraag</i> 2
A5. Coördinatie kleinschalige incidenten en zedeza-ken (KIZ)	• Aantal afgehandelde casussen. • Hoeveelheid KIZ gerelateerde zaken	12 12
B1. Infectieziektenbestrijding	• Aantal meldingen; • Aantal outbreaks van infectieziekten en wijze van opvolging; • Aantal werkgerelateerde besmettingsaccidenten; • Aantal niet-werkgerelateerde besmettingsaccidenten; • Oefeningen ter voorbereiding op grootschalige uitbraken infectieziekten; • Snelheid meldingen: percentage meldingen dat conform landelijke richtlijnen op tijd is.	1.200 200 180 100 2 98%
B2. Tuberculosebestrijding	• Aantal meldingen van tuberculosepatiënten en registraties van tuberculose-infectie; • Aantal cliëntcontacten; • Aantal longfoto's, Mantoux-testen, IGRA-testen en BCG-vaccinaties; • Percentage TBC-patiënten dat behandeling voltooit; • Percentage geïnfecteerde personen dat preventieve behandeling voltooit.	100 meldingen, 1.1000 6.000, 1.600, 400, 1.500 85% 80%
B3. SOA/Aidsbestrijding	• Aantal mensen bereikt met algemene preventie-interventieactiviteiten; • Aantal mensen dat geïnformeerd is over partnerwarschuwing (passieve vorm).	3.000 120

B4. Technische Hygiënezorg	Aantal adviezen/ inspecties/vergunningen technische hygiënezorg.	240
B5. Milieu	- Aantal meldingen medische milieukunde - Percentage afgehandelde binnenmilieumeldingen - Aantal adviezen medische milieukunde	400 90% 400
C1. Kinderopvanginspecties	Aantal inspecties, percentage t.o.v. ingekochte inspecties	<i>Percentage inspectie t.o.v. de ingekochte inspecties = 100%</i> <i>Gemiddelde inspectietijd = 13</i>

Aanbod plusproducten

In het productenboek zijn alles basistaken beschreven. Aanvullend hierop kan de GGD mogelijk plusproducten leveren. Deze producten dragen, aanvullend op de basisproducten, bij aan het volksgezondheidsbeleid van de gemeenten of aan het gemeentelijk beleid in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Gemeenten maken met de GGD indien gewenst afspraken over de inhoud en bijbehorende kosten van een aanvullend product voor een gemeente. Zo ontstaat een plusproduct op maat. De afspraken worden vastgelegd in een offertebrief. De producten worden weliswaar onder de merknaam van de GGD uitgevoerd maar worden in feite door de gemeente Rotterdam geleverd en zijn dan ook in juridische zin bilaterale afspraken tussen de gemeente Rotterdam en een andere (regio) gemeente.

3. GEMEENTELIJKE BIJDAGEN

Begrotingscyclus 2019-2022

De afspraken over de omvang en prijs van het basistakenpakket vinden zoals in het eerste hoofdstuk al werd aangegeven steeds plaats voor een periode van vier jaar. In principe wordt er vervolgens binnen deze periode alleen geïndexeerd conform de afspraken van de gezamenlijke gemeentesecretarissen in de regio. In 2017 al hebben de gemeente Rotterdam en vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten in de GGD-RR een intensief traject doorlopen om de begroting 2019-2022 voor te bereiden. Met een ambtelijke en een bestuurlijke werkgroep is de begroting voor de basistaken doorgelicht met het oog op de periode 2019-2012.

Voor het opstellen van de basistakenbegroting GGD-RR ziet de rekensom er voor elke basistaak (met uitzondering van kinderopvanginspecties) als volgt uit:

$$\text{Inwonerbijdrage} = \frac{\text{aantal uur personele inzet (Q)} * \text{uurtarief (P)} + \text{eventuele materiële kosten}}{\text{aantal inwoners in Rotterdam-Rijnmond}}$$

Bij het bepalen van de uurtarieven (P) is uitgegaan van integrale tarieven, waarbij deelnemende gemeenten niet alleen betalen voor de directe personeelskosten, maar ook naar evenredigheid meebetalen aan overhead en huisvesting. De tarieven zijn gebaseerd op het uurloon van een bepaalde schaal vermeerderd met de integrale overhead zoals die toegerekend kan worden volgens de huidige BBV normen. De conclusie is dat door de andere wijze van toerekening van overhead als in de vorige periode, door deze nieuwe regels (een vast bedrag per schaal in plaats van een percentage) de lagere schalen duurder worden en de hogere schalen goedkoper.

Tevens is voor iedere basistaak doorgerekend welke personele inzet (mede aan de hand van tijdschrijfgegevens) en materiële kosten benodigd zijn. Daarmee kon de hoeveelheid (Q) van de producten worden bepaald. Dit gaf het volgende financiële beeld. Te zien is dat de doorrekening van de producten wel verschuivingen maar geen kostenverhoging geeft.

Productnaam	Inwoner- bijdrage 2018	Inwoner- bijdrage 2019 (nog zonder index)
Ondersteuning bestuur gemeenschappelijke regeling	€ 0,24	€ 0,38
Informatieverstrekking	€ 0,03	€ 0,06
GGD Rampenopvangplan (GROP)	€ 0,10	€ 0,13
Integrale Gezondheidsmonitor Rijnmond	€ 0,47	€ 0,36
Infectieziektebestrijding	€ 2,01	€ 1,89
Tuberculosebestrijding	€ 0,99	€ 0,82
Soa/hiv preventie en bestrijding	€ 0,45	€ 0,42
Technische hygienezorg	€ 0,14	€ 0,32
Medische milieukunde	€ 0,57	€ 0,60
Organisatie en coördinatie KIZ	€ 0,11	€ 0,12
	€ 5,10	€ 5,10

Er is in het basistakenpakket een onderscheid tussen het *vaste deel* van het basistakenpakket, waarvoor iedere gemeente een vast bedrag per inwoner betaalt. Dit betreft alle basistaken behalve kinderopvanginspecties. Laatstgenoemde vormt het *variabele deel* van het basistakenpakket. Dit variabele deel zal verschillen per gemeente, omdat het aantal locaties en het gewenste aantal inspecties per gemeente uiteenloopt.

Kosten basistakenpakket per gemeente voor 2019

Zoals afgesproken en gebruikelijk is wordt in de begroting 2019 ook het indexpercentage zoals afgegeven door de Kring van Gemeentesecretarissen van de gehele regio Rotterdam-Rijnmond gehanteerd. Dit leidt tot een stijging van de uurtarieven met 2,6 % in 2019.

Vaste deel basistakenpakket

Het vaste deel omvat 10 van de 11 basistaken. Op de bedragen zoals in de tabel op de vorige bladzijde zijn weergegeven, is vervolgens het indexpercentage van 2,6% berekend. Voor 2019 wordt de begroting van het vaste deel van het basistakenpakket dan uitgedrukt in een bedrag per inwoner van de gemeente als volgt:

Code	Productnaam	Inwoner- bijdrage 2018	Inwoner- bijdrage 2019	Vershil in €	Vershil in %
A1	Ondersteuning bestuur gemeenschappelijke regeling	€ 0,24	€ 0,41	€ 0,18	75,24%
A2	Informatieverstrekking	€ 0,03	€ 0,07	€ 0,03	105,90%
A3	GGD Rampenopvangplan (GROP)	€ 0,10	€ 0,13	€ 0,03	24,99%
A4	Integrale Gezondheidsmonitor Rijnmond	€ 0,47	€ 0,36	€ 0,10-	-22,43%
A5	Organisatie en coördinatie KIZ	€ 0,11	€ 0,13	€ 0,02	17,45%
B1	Infectieziektebestrijding	€ 2,01	€ 1,93	€ 0,08-	-4,02%
B2	Tuberculosebestrijding	€ 0,99	€ 0,84	€ 0,15-	-14,89%
B3	Soa/hiv preventie en bestrijding	€ 0,45	€ 0,43	€ 0,03-	-5,58%
B4	Technische hygienezorg	€ 0,14	€ 0,33	€ 0,19	132,50%
B5	Medische milieukunde	€ 0,57	€ 0,61	€ 0,05	8,28%
Totaal		€ 5,10	€ 5,23	€ 0,13	2,60%

In cijfers 2019 verwerkte prijsindexering 2,60%
Groei/daling van de inwonerbijdrage bij gelijkblijvend prijspeil 0,00%

*Bedragen zijn afgerond op hele centen, waardoor afrondingsverschillen kunnen ontstaan.

Variabel deel basistakenpakket

Voor het variabel deel, de kinderopvanginspecties, is de begroting voor 2019 aangepast op de nieuwe normuren zodat in de begroting per gemeente in ieder geval een richtbedrag is te geven in de begroting. Zoals gebruikelijk worden de definitieve begrote bedragen elk jaar (voor aanvang van dat jaar in december) op basis van het vastgestelde bedrag per inspectie in overleg met elke gemeente apart vastgesteld. Bij kinderopvanginspecties, dat per gemeente verschilt, is het geven van een inwonerbijdrage minder geschikt.

Wij zullen in de presentatie van het variabele deel van het pakket voortaan niet meer de prijs per inwoner geven, omdat dit verband nietszeggend is, de kosten per gemeente zijn immers afhankelijk van het aantal kinderopvanglocaties en de aard van die locaties. We zien dat van 2018 naar 2019 de kosten voor kinderopvanginspecties stijgen door nieuwe normuren per inspectie. De ontwikkelingen bij kinderopvang worden niet door ons als GGD-RR bepaald maar door veranderingen in landelijke regels. De financiële gevolgen van de normuren-aanpassing worden gecompenseerd door een landelijke uitkering in het gemeentefonds.

We nemen voortaan de kostprijs per inspectiesoort als uitgangspunt.

kostprijs per inspectie	2018	2019	2019
	oorspronkelijke begroting	zonder index	met index
regulier onderzoek profiel groen kc	€ 736	€ 826	€ 847
regulier onderzoek profiel geel kc	€ 1.008	€ 1.101	€ 1.130
regulier onderzoek profiel oranje kc	€ 1.008	€ 1.223	€ 1.255
regulier onderzoek profiel rood kc	€ 1.169	€ 2.356	€ 2.417

Te zien is dat het kosten van 2018 naar 2019 toenemen, met name bij de “rode” inspecties. Dit is het gevolg van de al eerder genoemde landelijk aanpassing van de normuren. In de laatste kolom is het effect verwerkt van de index van 2,6% die in de regio Rijnmond is afgesproken.

Wat dit, uitgaande van de situatie op basis van de laatst bekende inkoop, voor elke gemeente betekend in absolute getallen is hieronder opgenomen. Belangrijk is nog om op te merken dat dit nadrukkelijk **indicatieve** bedragen zijn per gemeente. Voor aanvang van het jaar 2019 maakt de GGD nog met elke gemeente definitieve afspraken over de gewenste inkoop aan de hand van de situatie op dat moment (aantallen kinderopvanglocaties en benodigde soorten inspecties). De absolute bedragen zijn dus voorlopige cijfers, de kostprijs per inspectie staat met het vaststellen van de begroting wel vast.

De bedragen voor het **variabele deel van het basistakenpakket** worden overigens uiteindelijk altijd afgerekend op het werkelijke aantal verrichte inspecties.

	Begroting 2019 (indicatief)
Albrandswaard	€ 31.851,24
Barendrecht	€ 85.692,60
Brielle	€ 17.063,84
Capelle aan den IJssel	€ 103.967,63
Goeree Overflakkee	€ 85.898,23
Hellevoetsluis	€ 35.291,11
Krimpen aan den IJssel	€ 54.597,42
Lansingerland	€ 114.357,38
Maassluis	€ 45.774,14
Nissewaard	€ 97.124,00
Ridderkerk	€ 55.751,28
Rotterdam	€ 901.538,82
Schiedam	€ 129.968,76
Vlaardingen	€ 108.212,66
Westvoorne	€ 12.643,79
Totaal	€ 1.879.732,90

De kosten van de basisproducten voor 2019 zijn vermeld in de onderstaande tabel waarbij per individuele gemeente is uitgewerkt wat zowel het totaalbedrag als de bijdrage per inwoner is.

Product- code	Productnaam	Albrands-waard	Baren-drecht	Brielle	Capelle a/d IJssel
A1	Ondersteuning bestuur gemeenschappelijke regeling	€ 10.426	€ 20.040	€ 7.037	€ 27.636
A2	Informatieverstrekking	€ 1.643	€ 3.158	€ 1.109	€ 4.356
A3	GGD Rampen opvangplan (GROP)	€ 3.293	€ 6.329	€ 2.223	€ 8.729
A4	Integrale Gezondheidsmonitor Rijnmond	€ 9.129	€ 17.547	€ 6.162	€ 24.199
A5	Organisatie en coördinatie KIZ	€ 3.182	€ 6.115	€ 2.147	€ 8.433
	Totaal algemeen productenaanbod	€ 27.674	€ 53.190	€ 18.678	€ 73.352
B1	Infectieziektebestrijding	€ 48.698	€ 93.598	€ 32.868	€ 129.078
B2	Tuberculosebestrijding	€ 21.157	€ 40.665	€ 14.280	€ 56.079
B3	Soa/hiv preventie en bestrijding	€ 10.761	€ 20.683	€ 7.263	€ 28.523
B4	Technische hygienezorg	€ 8.295	€ 15.942	€ 5.598	€ 21.986
B5	Medische milieukunde	€ 15.448	€ 29.692	€ 10.427	€ 40.947
	Totaal publieke gezondheid	€ 104.359	€ 200.580	€ 70.436	€ 276.613
	Totaal vaste deel basistakenpakket (zonder extra bijdrage Rotterdam)	€ 132.032	€ 253.769	€ 89.114	€ 349.965
	Vaste inwonerbijdrage per gemeente 2019	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23
C2	Inspecties kinderopvang	€ 31.851	€ 85.693	€ 17.064	€ 103.968
	Variabel deel basistakenpakket (indicatief) 2019	€ 31.851	€ 85.693	€ 17.064	€ 103.968
	Variabele inwonerbijdrage (indicatief) per gemeente 2019	€ 1,26	€ 1,77	€ 1,00	€ 1,55
B2	Tuberculosebestrijding	€ -	€ -	€ -	€ -
	Extra bijdrage van de gemeente Rotterdam aan het basistakenpakket	€ -	€ -	€ -	€ -
	Extra inwonerbijdrage gemeente Rotterdam 2019				
Bedrag per inwoner					
	Vast deel basistakenpakket	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23
	Variabel deel basistakenpakket	€ 1,26	€ 1,77	€ 1,00	€ 1,55
	Extra bijdrage Rotterdam voor tbc-bestrijding	€ -	€ -	€ -	€ -
	Totaal	€ 6,50	€ 7,00	€ 6,24	€ 6,79

Product- code	Productnaam	Goeree- Overflakkee	Hellevoet-sluys	Krimpen a/d IJssel	Lansinger-land
A1	Ondersteuning bestuur gemeenschappelijke regeling	€ 20.309	€ 16.527	€ 12.106	€ 25.284
A2	Informatieverstrekking	€ 3.201	€ 2.605	€ 1.908	€ 3.985
A3	GGD Rampen opvangplan (GROP)	€ 6.414	€ 5.220	€ 3.824	€ 7.986
A4	Integrale Gezondheidsmonitor Rijnmond	€ 17.783	€ 14.471	€ 10.600	€ 22.139
A5	Organisatie en coördinatie KIZ	€ 6.197	€ 5.043	€ 3.694	€ 7.715
	Totaal algemeen productenaanbod	€ 53.904	€ 43.866	€ 32.132	€ 67.110
B1	Infectieziektebestrijding	€ 94.855	€ 77.191	€ 56.543	€ 118.093
B2	Tuberculosebestrijding	€ 41.211	€ 33.536	€ 24.566	€ 51.307
B3	Soa/hiv preventie en bestrijding	€ 20.961	€ 17.058	€ 12.495	€ 26.096
B4	Technische hygienezorg	€ 16.156	€ 13.148	€ 9.631	€ 20.115
B5	Medische milieukunde	€ 30.090	€ 24.487	€ 17.937	€ 37.462
	Totaal publieke gezondheid	€ 203.273	€ 165.420	€ 121.171	€ 253.074
	Totaal vaste deel basistakenpakket (zonder extra bijdrage Rotterdam)	€ 257.177	€ 209.286	€ 153.303	€ 320.183
	Vaste inwonerbijdrage per gemeente 2019	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23
C2	Inspecties kinderopvang	€ 85.898	€ 35.291	€ 54.597	€ 114.357
	Variabel deel basistakenpakket (indicatief) 2019	€ 85.898	€ 35.291	€ 54.597	€ 114.357
	Variabele inwonerbijdrage (indicatief) per gemeente 2019	€ 1,75	€ 0,88	€ 1,86	€ 1,87
B2	Tuberculosebestrijding	€ -	€ -	€ -	€ -
	Extra bijdrage van de gemeente Rotterdam aan het basistakenpakket	€ -	€ -	€ -	€ -
	Extra inwonerbijdrage gemeente Rotterdam 2019				
Bedrag per inwoner					
	Vast deel basistakenpakket	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23
	Variabel deel basistakenpakket	€ 1,75	€ 0,88	€ 1,86	€ 1,87
	Extra bijdrage Rotterdam voor tbc-bestrijding	€ -	€ -	€ -	€ -
	Totaal	€ 6,98	€ 6,12	€ 7,10	€ 7,10

Product- code	Productnaam	Maassluis	Nissewaard	Ridderkerk	Rotterdam
A1	Ondersteuning bestuur gemeenschappelijke regeling	€ 13.439	€ 34.958	€ 18.929	€ 264.008
A2	Informatieverstrekking	€ 2.118	€ 5.510	€ 2.983	€ 41.610
A3	GGD Rampen opvangplan (GROP)	€ 4.245	€ 11.041	€ 5.979	€ 83.385
A4	Integrale Gezondheidsmonitor Rijnmond	€ 11.767	€ 30.609	€ 16.574	€ 231.168
A5	Organisatie en coördinatie KIZ	€ 4.101	€ 10.667	€ 5.776	€ 80.560
	Totaal algemeen productenaanbod	€ 35.670	€ 92.785	€ 50.241	€ 700.731
B1	Infectieziektebestrijding	€ 62.769	€ 163.274	€ 88.409	€ 1.233.077
B2	Tuberculosebestrijding	€ 27.270	€ 70.936	€ 38.410	€ 535.723
B3	Soa/hiv preventie en bestrijding	€ 13.871	€ 36.080	€ 19.537	€ 272.485
B4	Technische hygienezorg	€ 10.691	€ 27.810	€ 15.059	€ 210.028
B5	Medische milieukunde	€ 19.912	€ 51.795	€ 28.046	€ 391.166
	Totaal publieke gezondheid	€ 134.513	€ 349.895	€ 189.460	€ 2.642.478
Totaal vaste deel basistakenpakket (zonder extra bijdrage Rotterdam)		€ 170.183	€ 442.679	€ 239.701	€ 3.343.209
Vaste inwonerbijdrage per gemeente 2019		€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23
C2	Inspecties kinderopvang	€ 45.774	€ 97.124	€ 55.751	€ 901.539
Variabel deel basistakenpakket (indicatief) 2019		€ 45.774	€ 97.124	€ 55.751	€ 901.539
Variabele inwonerbijdrage (indicatief) per gemeente 2019		€ 1,41	€ 1,15	€ 1,22	€ 1,41
B2	Tuberculosebestrijding	€ -	€ -	€ -	€ 444.004
Extra bijdrage van de gemeente Rotterdam aan het basistakenpakket		€ -	€ -	€ -	€ 444.004
Extra inwonerbijdrage gemeente Rotterdam 2019					€ 0,70

Product- code	Productnaam	Schiedam	Vlaardingen	Westvoorne	Totaal
A1	Ondersteuning bestuur gemeenschappelijke regeling	€ 32.205	€ 29.780	€ 5.999	€ 538.683
A2	Informatieverstrekking	€ 5.076	€ 4.694	€ 946	€ 84.902
A3	GGD Rampen opvangplan (GROP)	€ 10.172	€ 9.406	€ 1.895	€ 170.139
A4	Integrale Gezondheidsmonitor Rijnmond	€ 28.199	€ 26.076	€ 5.253	€ 471.677
A5	Organisatie en coördinatie KIZ	€ 9.827	€ 9.087	€ 1.831	€ 164.374
	Totaal algemeen productenaanbod	€ 85.478	€ 79.042	€ 15.923	€ 1.429.775
B1	Infectieziektebestrijding	€ 150.415	€ 139.091	€ 28.020	€ 2.515.977
B2	Tuberculosebestrijding	€ 65.349	€ 60.429	€ 12.174	€ 1.093.092
B3	Soa/hiv preventie en bestrijding	€ 33.239	€ 30.736	€ 6.192	€ 555.979
B4	Technische hygienezorg	€ 25.620	€ 23.691	€ 4.773	€ 428.543
B5	Medische milieukunde	€ 47.716	€ 44.123	€ 8.889	€ 798.137
	Totaal publieke gezondheid	€ 322.338	€ 298.071	€ 60.048	€ 5.391.727
Totaal vaste deel basistakenpakket (zonder extra bijdrage Rotterdam)		€ 407.816	€ 377.113	€ 75.971	€ 6.821.503
Vaste inwonerbijdrage per gemeente 2019		€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23
C2	Inspecties kinderopvang	€ 129.969	€ 108.213	€ 12.644	€ 1.879.733
Variabel deel basistakenpakket (indicatief) 2019		€ 129.969	€ 108.213	€ 12.644	€ 1.879.733
Variabele inwonerbijdrage (indicatief) per gemeente 2019		€ 1,67	€ 1,50	€ 0,87	€ 1,44
B2	Tuberculosebestrijding	€ -	€ -	€ -	€ 444.004
Extra bijdrage van de gemeente Rotterdam aan het basistakenpakket		€ -	€ -	€ -	€ 444.004
Extra inwonerbijdrage gemeente Rotterdam 2019					

Bedrag per inwoner

Vast deel basistakenpakket	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23	€ 5,23
Variabel deel basistakenpakket	€ 1,67	€ 1,50	€ 0,87	€ 1,44
Extra bijdrage Rotterdam voor tbc-bestrijding	€ -	€ -	€ -	
Totaal	€ 6,90	€ 6,74	€ 6,11	€ 6,68

Extra bijdrage gemeente Rotterdam

Voor de basistaak tuberculosebestrijding liggen de productiecijfers aanzienlijk hoger in Rotterdam dan in de overige gemeenten. Om die reden is bij de begrotingsbehandeling vanaf het jaar 2011 reeds afgesproken om de gemeente Rotterdam een extra inwonerbijdrage in rekening te brengen voor de extra formatie die nodig is voor de bovengemiddelde productiecijfers (na correctie voor de schaalvoordelen van het samen optrekken van Rotterdam en regiogemeenten binnen één gemeenschappelijke regeling). Deze afspraak wordt gecontinueerd voor de periode 2019-2022, want de productiecijfers (aantal verrichtingen / cliëntcontacten) zijn in Rotterdam nog steeds hoger dan in regiogemeenten, waardoor een extra bijdrage van Rotterdam gerechtvaardigd blijft.

BTW-compensatie

Per 1 januari 2003 is de Wet op het BTW-compensatiefonds (BCF) ingevoerd, ten gevolge waarvan gemeenten de omzetbelasting (BTW) die zij voor haar overheidsmatige activiteiten in rekening gebracht krijgen in principe kunnen declareren bij het BCF. Een en ander geldt evenwel slechts voor die taken welke niet uitgesloten zijn van compensatie.

De gemeenschappelijke regeling GGD-RR kan gebruik maken van de zogeheten transparantieregeling; wat betekent dat de aan het lichaam in rekening gebrachte omzetbelasting (inkoop-BTW) naar de participerende gemeenten kan worden doorgeschoven, die op hun beurt deze omzetbelasting op het BCF kunnen claimen. Gebruikmaking van de transparantieregeling is door de Belastingdienst goedgekeurd. Doorschuiven van omzetbelasting impliceert dat de hiervoor genoemde inwonerbijdragen inclusief doorschuif-BTW is. Op de voorschotnota's zal deze compensabele inkoop-BTW zichtbaar worden gemaakt. Op grond hiervan kunnen de deelnemende gemeenten deze compensabele inkoop-BTW claimen op het BTW-compensatiefonds (BCF).

Facturatie

De nota's voor de GGD basistaken worden in de loop van 2019 door de GGD-RR verstuurd naar de regiogemeenten. Deze nota's hebben betrekking op zowel het vaste als het variabele deel van het basistakenpakket. Begin 2020 zal een verrekening, c.q. eindafrekening, plaatsvinden van het variabele deel, aan de hand van het werkelijke aantal uitgevoerde inspecties kinderopvang.

4. VERANTWOORDING

Verantwoording aan de hand van kengetallen en prestatie-indicatoren

De GGD-RR legt verantwoording af over de uitvoering van de producten in de twee tussentijdse rapportages en het jaarverslag. Het jaarverslag is de definitieve jaarrapportage waarin ook verantwoording wordt afgelegd over de financiële consequenties van de geleverde productie.

De basistaken en prestaties die in de voorliggende begroting worden vastgesteld voor 2019 vormen de kern van de rapportages. Rapportage vindt waar mogelijk plaats per gemeente. Afwijkingen van deze kengetallen en prestaties zijn onderwerp van discussie. De eventuele extra af te nemen plusproducten worden bilateraal per gemeente verantwoord en niet in de verantwoordingsrapportages over de basistaken opgenomen.

Rotterdam als risicodragers

Nagenoeg alle GGD-organisaties vallen onder een gemeenschappelijke regeling en zijn in feite "eigendom" van de deelnemende gemeenten. Deze gemeenten zijn risicodragend voor de GGD-organisatie. Voor de GGD Rotterdam-Rijnmond geldt dit echter niet. De GGD-RR is onderdeel van de gemeentelijke organisatie van Rotterdam. Rotterdam is daarom risicodragend voor de GGD. De GGD legt verantwoording af over de bedrijfsvoering aan het College van de gemeente Rotterdam.

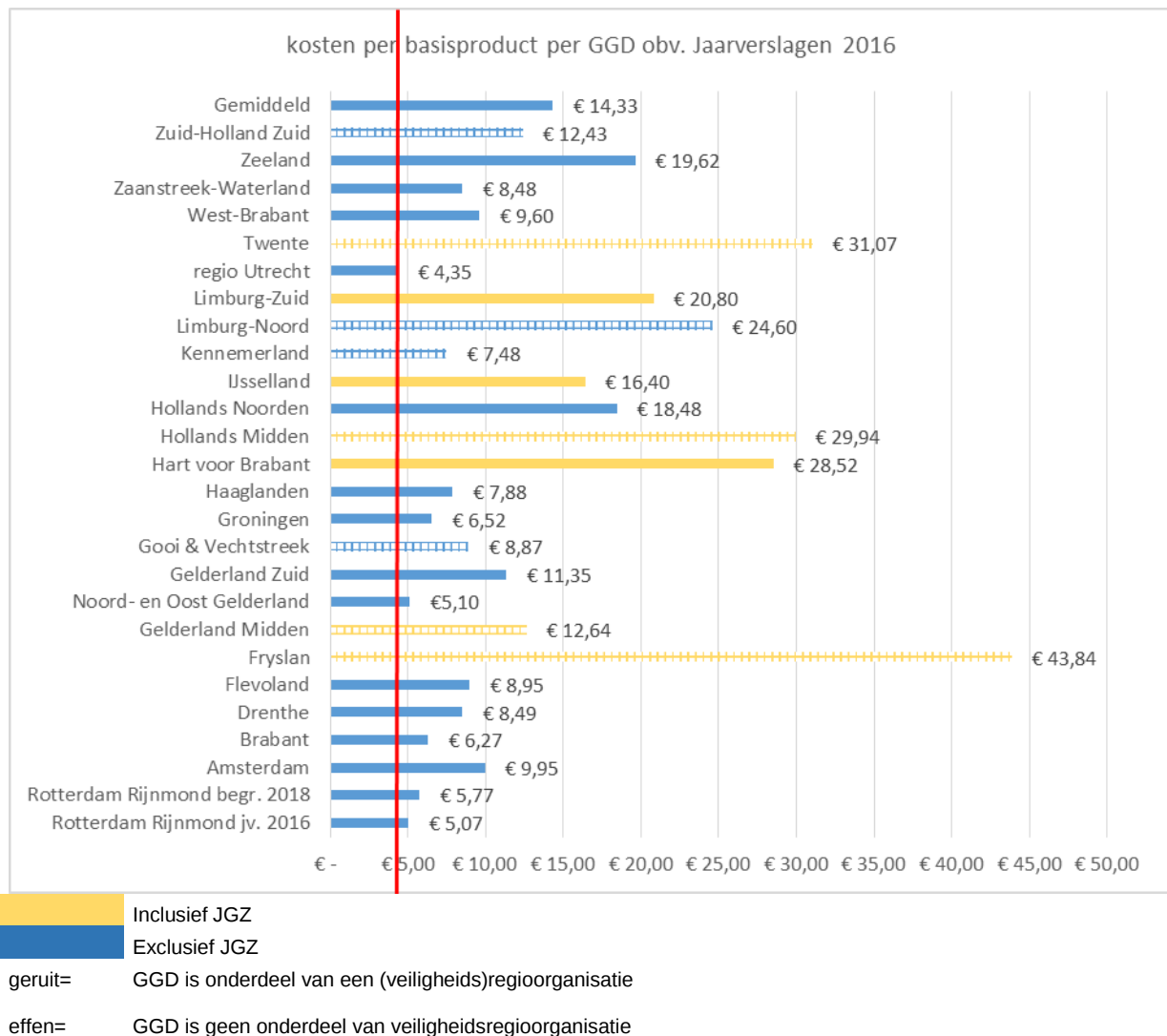
Jaarrekening

De begroting 2019 voor het basistakenpakket is in feite een overeenkomst tussen de gemeenschappelijke regeling GGD-RR en de gemeente Rotterdam voor de levering van de wettelijke taken. De gemeenschappelijke regeling besteedt de uitvoering van de basistaken uit aan de gemeente Rotterdam. Dit geldt ook voor de bestuurlijke ondersteuning alsmede het verzorgen van de financiële transacties. De GGD legt over de bedrijfsvoering verantwoording af aan het college van burgemeester en wethouders van Rotterdam. De rekening van de gemeenschappelijke regeling is slechts een weergave van het geheel aan baten en lasten voor de regiotaken per gemeente en is onderdeel van de rekening van de gemeente Rotterdam. Voor de informatievoorziening naar het bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR wordt een jaarverslag opgesteld met daarin een weergave van de gerealiseerde prestaties op de basistaken.

Omdat de gemeenschappelijke regeling geen eigen jaarrekening kent, kan ze in die zin, in tegenstelling tot de gemeente Rotterdam, niet voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dit is ook met de Provincie Zuid-Holland, als toezichthouder op gemeenschappelijke regelingen, afgestemd.

Benchmarking

Is onze GGD-RR nu duur? Om hierover iets te kunnen zeggen kunnen benchmarkcijfers behulpzaam zijn. In de benchmark zijn de kosten per inwoner voor het basispakket van de GGD'en met elkaar vergeleken, op dezelfde wijze als dit bij de begrotingsopstelling in 2011 en 2015 gedaan is. Deze Benchmark is gebaseerd op de jaarverslagen van 2016 van alle 25 GGD'en. Dit is het meest recente jaar waarvan de jaarverslagen beschikbaar waren. Alle GGD'en zijn meegenomen in de benchmark, de jaarverslagen zijn via internet opgevraagd. Er is bij de vergelijking gekeken naar het basistakenpakket zoals dit door de betreffende GGD instelling werd aangeboden. De producten zijn zo gerangschikt dat alle cijfers goed te vergelijken waren met het productaanbod van Rotterdam-Rijnmond.

In deze benchmark zijn de kosten per inwoner voor het basispakket van verschillende GGD instellingen vergeleken. Dit is gedaan op dezelfde wijze als de benchmark die in 2015 is opgesteld en de benchmark van KPMG in 2011.

De benchmark is gebaseerd op de jaarrekeningen van 2016 van alle 25 GGD'en. Daarnaast is er voor aanvullende informatie over de kosten en inhoud van de producten gebruik gemaakt van de begrotingen voor 2018. Dit is het meest recente jaar waarvan de jaarverslagen vastgesteld en beschikbaar zijn. In totaal zijn de jaarverslagen van alle 25 GGD'en in Nederland vergeleken en opgenomen in de benchmark. De begrotingen zijn via internet opgevraagd en er is gekeken naar het basistakenpakket zoals dat afgenomen wordt door de gemeenten in de betreffende GGD regio.

Om een zo zuiver mogelijk beeld te krijgen is geprobeerd de Jeugdgezondheidszorg buiten de vergelijking te houden. Dit was echter niet in alle gevallen mogelijk omdat sommige GGD'en de JGZ functie nog in eigen huis hebben, en de kosten hiervoor niet gespecificeerd zijn. Dit zijn de gegevens die een gele kleur hebben in de grafiek. De kosten van de Jeugdgezondheidszorg zorgen ervoor dat de kosten voor het basistakenpakket bij de betreffende GGD'en hoger zijn.

Daarnaast zijn een aantal GGD'en onderdeel van een veiligheidsregio, en horen daarom ook begrotingstechnisch bij de veiligheidsregio. Dit zorgt ervoor dat de overhead van de volledige regio, dus ook de overhead voor de veiligheidstaken, meegenomen is in de benchmark, de betreffende GGD'en hebben namelijk geen uitsplitsing van de overhead gemaakt. In veel gevallen zorgt dit voor een hogere prijs per inwoner.

De inwonerbijdragen lopen tussen de GGD-en sterk uiteen. Twee GGD'en zijn goedkoper dan GGD Rotterdam-Rijnmond. Dit betreft GGD regio Utrecht en GGD Noord- en Oost-Gelderland, de kosten

voor het basispakket zijn €4,35 respectievelijk €5,10. De taken die de GGD uitvoert voor dit bedrag zijn vergelijkbaar met de GGD Rotterdam-Rijnmond.

De goedkoopste GGD is GGD regio Utrecht met een pakket van €4,35 en de duurste GGD is Fryslân met een pakket van €43,84 per inwoner. Deze GGD is echter onderdeel van een veiligheidsregio, en een groot deel van dit bedrag zijn kosten voor de organisatie van de veiligheidsregio, dit kan maar voor een klein deel worden toegerekend aan de GGD. Als de organisatiekosten niet meegerekend zouden worden, ligt de prijs van het basispakket van deze GGD nog steeds boven gemiddeld, de kosten voor het basispakket zouden dan op €25,80 per inwoner uitkomen.

Er zijn 22 GGD'en duurder dan de GGD Rotterdam-Rijnmond, het gemiddelde voor een basistakenpakket ligt op de €14,33. Dit is ruim boven de prijs van het basistakenpakket van Rotterdam-Rijnmond in de begroting van 2018, deze prijs is vastgesteld op €5,77.

BIJLAGE 1: Tarieven 2019 voor het basistakenpakket GGD-RR

Uurtarieven

Salarisschaal	uurtarief 2018 (€)	uurtarieven 2019 (voor index)	uurtarieven 2019 (na index)
5	€ 58,66	€ 68,92	€ 70,71
6	€ 59,09	€ 71,39	€ 73,24
7	€ 64,89	€ 75,34	€ 77,29
8	€ 70,78	€ 82,36	€ 84,50
9	€ 80,95	€ 89,10	€ 91,42
10	€ 92,49	€ 96,37	€ 98,87
11	€ 100,30	€ 107,19	€ 109,98
12	€ 119,74	€ 117,53	€ 120,58
13	€ 131,83	€ 125,17	€ 128,42

De tarieven zijn gebaseerd op het uurloon van een bepaalde schaal vermeerderd met de integrale overhead zoals die toegerekend kan worden volgens de huidige BBV normen. De conclusie is dat door de andere wijze van toerekening van overhead door de nieuwe regels (een vast bedrag per schaal in plaats van een percentage) de lagere schalen duurder worden en de hogere schalen goedkoper.

BIJLAGE 2: Variabelen voor de berekening van gemeentelijke bijdragen

Inwoneraantallen 1 januari 2018

Peildatum voor het aantal inwoners per gemeente is 1 januari 2018.

gemeente	Totale bevolking
Albrandswaard	25.226
Barendrecht	48.485
Brielle	17.026
Capelle aan den IJssel	66.864
Goeree-Overflakkee	49.136
Hellevoetsluis	39.986
Krimpen aan den IJssel	29.290
Lansingerland	61.174
Maassluis	32.515
Nissewaard	84.578
Ridderkerk	45.797
Rotterdam	638.751
Schiedam	77.917
Vlaardingingen	72.051
Westvoorne	14.515
Totaal	1.303.311

Bron: CBS Statline, voorlopige cijfers 1 januari 2018 per 28 februari 2018

Aantal inspecties kinderopvang

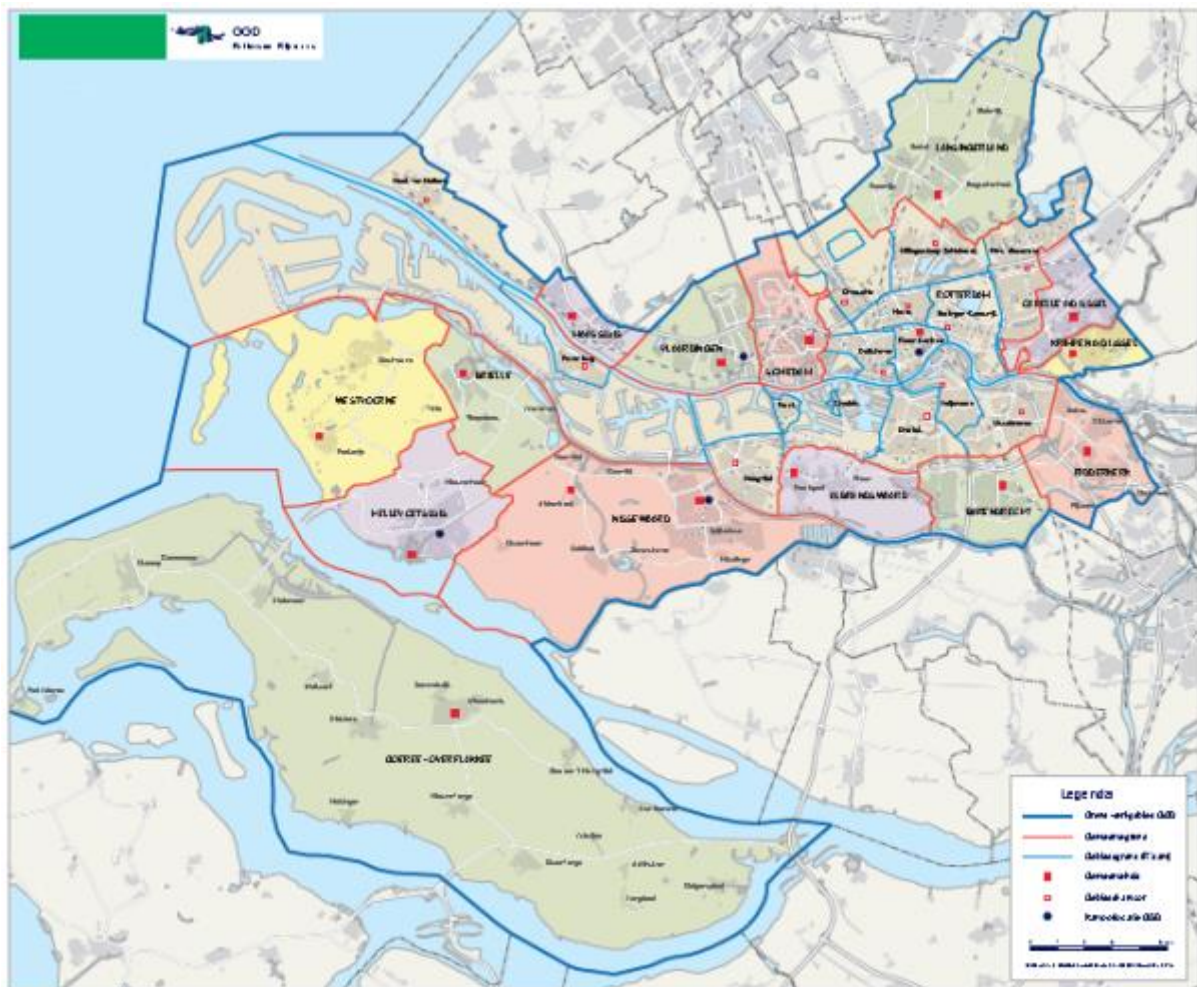
De kosten van het variabele deel van het basistakenpakket zijn indicatief en zo mogelijk gebaseerd op inkoopafspraken voor 2018, met indexatie. De inkoopafspraken zijn niet altijd op basis van absolute aantallen locaties gemaakt, maar soms ook op ervaringscijfers waarin veiligheidsmarges zijn ingebouwd, om te kunnen inspelen op extra benodigde inspecties (bijv. nader onderzoek of nieuwe locaties).

Uiteindelijk vindt een eindafrekening van de kosten van inspecties kinderopvang plaats, zodat alleen daadwerkelijk verrichte inspecties in rekening worden gebracht.

Productieve uren per medewerker

Voor de berekening van de kosten gaat de GGD uit van 1.350 productieve uren per jaar per fulltime formatieplaats.

Factsheet gemeenschappelijke regeling GGD-RR t.b.v. raadsleden

Op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg) dienen colleges van B en W voor de uitvoering van de in die wet genoemde taken via een gemeenschappelijke regeling een GGD in stand te houden, waarvan het werkgebied congruent is met die van de veiligheidsregio. Het algemeen bestuur beslist wat er in dat basistakenpakket zit en tegen welke prijs dat aan de deelnemende gemeenten geleverd wordt. Indien een of meer deelnemende gemeenten andere producten of diensten van de GGD Rotterdam-Rijnmond af willen nemen om zo tot lokaal maatwerk te komen, kunnen deze gemeenten daarvoor aparte overeenkomsten afsluiten met de gemeente Rotterdam. Dit zijn dan zogenaamde plustaken of plusproducten.

De wethouders Volksgezondheid van alle deelnemende gemeenten vormen met elkaar het algemeen bestuur (AB) van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR. Het algemeen bestuur vergadert ca. 5 maal per jaar.

Voor 2018 staan nog de volgende vergaderdata gepland op 12 april, 5 juli, 20 september en 13 december. Daarnaast is er nog een extra AB op 7 juni gepland waar (nieuwe) bestuurders geïnformeerd worden over de gemeenschappelijke regelingen GGD-RR, Jeugdhulp Rijnmond en de Raad voor het Publiek Belang van CJG Rijnmond. De vergaderingen vinden in principe plaats in Rotterdam.

Basistakenpakket

Onderstaand basistakenpakket is het pakket zoals vastgesteld door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR.

<i>Ondersteuning bestuur</i> - inhoudelijke en bedrijfsmatige ondersteuning aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling en lidmaatschap landelijke koepelorganisatie GGD-GHOR Nederland.
<i>Integrale gezondheidsmonitor</i> - volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand en gezondheidsbevorderende- en bedreigende factoren van de inwoners van het werkgebied van de GGD Rotterdam-Rijnmond via rapporten en cijfers, adviseren over gemeentelijk volksgezondheidsbeleid op basis van een integrale analyse van de gezondheidssituatie in de gemeenten.
<i>Informatieverstrekking</i> – info over gezondheid, gezond gedrag en zorg door middel van social media en de website www.ggdrotterdamrijnmond.nl
<i>GGD Rampen en opvangplan (GROP)</i> – met crisorganisatie vorm geven aan goed getraind crisismanagement en in staat zijn om complexe incidenten slagvaardig en adequaat af te handelen.
<i>Infectieziektebestrijding</i> - voorkomen van introductie en (verdere) verspreiding van infectieziekten en waar nodig bestrijden van infectieziekten en het via surveillance monitoren van de ontwikkeling van infectieziekten, beleid op dit terrein ontwikkelen en waar nodig de bestrijding van infectieziekten coördineren.
<i>Tuberculosebestrijding</i> - voorkomen van introductie en (verdere) verspreiding van tuberculose in het werkgebied door het vroegtijdig opsporen en behandelen van tuberculose en tuberculose-infecties, surveillance van de verspreiding van tuberculose en het ontwikkelen van beleid.
<i>Soa/hiv-preventie en –bestrijding</i> - voorkomen van introductie en (verdere) verspreiding van seksueel overdraagbare aandoeningen (soa) en hiv en waar nodig bestrijden van soa/hiv. Het via surveillance monitoren van de ontwikkeling van soa/hiv, beleid op dit terrein ontwikkelen en waar nodig de bestrijding van soa/hiv coördineren.
<i>Technische hygiënezorg</i> – toezicht op hygiëne in situaties waar veel mensen van gemeenschappelijke/collectieve voorzieningen gebruik maken.
<i>Inspectie kinderopvang en peuterspeelzalen</i> - toezicht op de kwaliteit van kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en gastouders op de aspecten hygiëne, veiligheid en pedagogisch beleid
<i>Medische milieukunde</i> - beschermen en bevorderen van de gezondheid van burgers door het contact met milieuverontreiniging te beperken en een veilige omgeving te bevorderen.
<i>Coördinatie kleinschalige incidenten en zedenzaken (KIZ)</i> - voorkomen van maatschappelijke onrust bij kleinschalige incidenten en zedenzaken (die niet onder de Gripprocedure van de GHOR vallen) en vermindering van de met het kleinschalig incident of de zedenzaak samenhangende psychosociale klachten/gezondheidsproblemen.

Andere thema's en onderwerpen

Behalve met de uitvoering van het wettelijk omschreven basistakenpakket houdt de GGD zich ook nog bezig met andere thema's en ontwikkelingen. Zo vormt het algemeen bestuur (AB) voor de wethouders Volksgezondheid ook het platform waarop de samenwerking rond oprichting van de Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR) organisatie gestalte kreeg en werd in het kader van het Wmo toezicht een rapportage besproken over de PGB uitvoering en de ervaring met de gestelde wettelijke en gemeentelijke kwaliteitseisen.

Ook de omgevingswet komt al regelmatig aan de orde in de overleggen met ambtenaren en bestuurders van de aangesloten gemeenten. De omgevingswet vervangt tientallen wetten en regels op het gebied van ruimtelijke ordening. Veel taken en verantwoordelijkheden verschuiven van het Rijk naar de gemeenten. Een belangrijk inhoudelijk doel van de wet is het belang van integrale

belangenafweging (met betrekking tot milieu, veiligheid en gezondheid) aan de voorkant van het proces. Andere doelen zijn de maatschappelijke doelen participatie, grotere bestuurlijke afwegingsruimte en eenvoudigere besluitvorming. Hoe de GGD hierin zou kunnen ondersteunen is regelmatig onderwerp van gesprek.

Ook is de GGD in 2017 betrokken geweest bij de communicatie rond de predistributie van jodiumtabletten door het ministerie van VWS. Daarnaast hield de GGD zich, als gevolg van landelijke opdrachten bezig met de publieke gezondheid van Statushouder en de aanpak van onverzekerden. In het algemeen bestuur zijn ook personen met verward gedrag een regelmatig terugkerend onderwerp. In het AB is in 2017 bijvoorbeeld de voortgang van de pilot triage en passende zorg / vervoer besproken.

Tenslotte willen we in de regio Rotterdam-Rijnmond de komende tijd onder de titel Voor elkaar in Rijnmond kijken of we (samen met Erasmus MC en Pharos) een aantal gemeenschappelijke thema's voor de aanpak van gezondheidsachterstanden kunnen benoemen. In dit kader willen we bijvoorbeeld kijken of we de lessen van Healthy Pregnancy for All (HP4all) kunnen gaan verbreden naar meer gemeenten in het werkgebied en of we de aanpak van dementie als gemeenten ook kunnen verbeteren naar aanleiding van de kennis en lessen van de academische werkplaatsen. Daarnaast willen we kijken of we als gezamenlijke regiogemeenten van de regio Rijnmond kunnen aanhaken bij het preventieakkoord van het Rijk. De vorderingen en discussies worden regelmatig voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Begroting 2018

Het basistakenpakket van de GGD-RR bestaat uit een *vast deel*, waarvoor iedere gemeente een vast bedrag per inwoner betaalt, en een *variabele deel* van het basistakenpakket, waarvoor de bijdrage per gemeente kan variëren.

Het vaste deel: omvat alle taken behalve kinderopvanginspecties, voor elke gemeente is de bijdrage hieraan gelijk.

Het variabele deel: omvat de kinderopvanginspecties, dit zal verschillen per gemeente, omdat het aantal locaties voor kinderopvang en het gewenste aantal inspecties per gemeente ook verschilt.

De begroting 2018 van de gemeenschappelijke regeling is in 2017 door het algemeen bestuur akkoord bevonden. *De inwonerbijdrage voor het vaste deel van het basistakenpakket is € 5,10 per inwoner.* De bijdrage voor kinderopvanginspecties verschilt per gemeente. De laagste gemeenten betalen hiervoor € 0,82 per inwoner maar de duurste gemeente betaalt € 1,71 per inwoner, afhankelijk dus van het aantal kinderopvanglocaties en het aantal noodzakelijke en gewenste inspecties.

Begroting 2019

De begroting voor 2019 is in februari vastgesteld door het algemeen bestuur. Dat is vroeger dan anders in verband met de verkiezingen. Zo kunnen we toch de begroting, zoals wettelijk verplicht is, voor augustus aanbieden aan Gedeputeerde Staten van de provincie.

De begroting 2019 is als eerste begroting van de nieuwe vier jaren cyclus waarbij nieuwe vierjaars afspraken worden gemaakt over de inhoud van het basistakenpakket en de prijs van het pakket.

Tegelijkertijd met de begrotingsopstelling is ook een inhoudelijk visietraject doorlopen. Uit de visie op de publieke gezondheidszorg komen de volgende trends naar voren: de vergrijzing door een toename van het aantal ouderen, het belang van preventie en de aanpak van gezondheidsachterstanden en gezondheidsverschillen en het toenemende accent op duurzaamheid en de weerslag daarvan in de omgevingswet.

De financiële doorrekening van de begroting levert het volgende op: door een andere verdeling van de overhead, conform landelijke BBV regels, zijn lagere schalen duurder geworden en hogere schalen goedkoper. Per saldo is er door de gewijzigde tarieven echter geen effect op de totale kosten. Ook na de nieuwe doorrekeningen van uurtarieven en ureninzet kon de prijs van het pakket op hetzelfde niveau blijven als in 2018 (excl. de jaarlijkse indexatie van de gemeentesecretarissen). Dit is voor het

vaste deel van het basistakenpakket (dus alle producten zonder kinderopvanginspecties). Als we de index van 2,6% (conform de gemeentesecretarissenbrief van alle gemeenten in Rijnmond) toepassen komen we op een bedrag van € 5,23 voor 2019.

Er zijn wel verschuivingen tussen producten. Sommige producten blijken duurder te zijn door meer ureninzet en meer kosten, de andere producten worden juist goedkoper. Wijzigingen in het pakket die het gevolg zijn van wettelijke veranderingen of vereisten heeft de GGD zelf kunnen opvangen: het gaat dan om formatie-uitbreidingen door de inzet op antibiotica resistentie en het verwerken van nieuwe landelijke normen. Per saldo blijkt de al eerder verwachte efficiencywinst bij TBC zich daadwerkelijk voor te doen. In lijn met wat we ook bij begroting 2017 en 2018 al hebben afgesproken en ook conform de uitkomsten van de tevredenheidsenquête en de eerder genoemde visie op de publieke gezondheidszorg, wordt het pakket in ruil daarvoor uitgebreid met meer beleidsondersteuning door de GGD, waardoor we gemeenten kunnen ondersteunen op het brede terrein van de aanpak van gezondheidsachterstanden en preventie.

Plusproducten

In het productenboek is een groot aantal plusproducten beschreven. De producten dragen, aanvullend op de basisproducten, bij aan het volksgezondheidsbeleid van de gemeenten of aan het gemeentelijk beleid in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. In het productenboek zijn de plusproducten algemeen beschreven. Gemeenten maken met de GGD afspraken over de inhoud en bijbehorende kosten van een plusproduct voor een gemeente. Zo ontstaat een plusproduct op maat. De afspraken worden vastgelegd in een offertebrief. De producten worden weliswaar onder de merknaam van de GGD uitgevoerd maar worden in feite door de gemeente Rotterdam geleverd en zijn dan ook in juridische zin bilaterale afspraken tussen de gemeente Rotterdam en een andere (regio) gemeente. Bijna alle gemeenten nemen in onze regio het WMO toezicht af als plusproduct.

Verantwoording

De begroting voor het basistakenpakket regelt de levering van producten tegen een bepaalde prijs. De gemeenschappelijke regeling besteedt de uitvoering van de basistaken uit aan de gemeente Rotterdam. Dit geldt ook voor de bestuurlijke ondersteuning alsmede het verzorgen van de financiële transacties. De GGD legt daarom over de bedrijfsvoering verantwoording af aan het college van burgemeester en wethouders van Rotterdam, die ook risicodragers is. De begroting en rekening van de gemeenschappelijke regeling is daarmee slechts een weergave van het geheel aan baten en lasten voor de regiotaken per gemeente. Voor de informatievoorziening naar het bestuur van de gemeenschappelijke regeling GGD-RR worden twee tussentijdse rapportages en een jaarverslag opgesteld met daarin een weergave van de gerealiseerde prestaties op de basistaken.

Benchmarking

In een benchmark zijn de kosten per inwoner voor het basistakenpakket van de GGD'en vergeleken. De inwonerbijdragen lopen landelijk uiteen van € 4,81 (exclusief inspecties kinderopvang!) tot € 16,66. Het gemiddelde basistakenpakket van alle GGD'en kost € 8,62. Het basistakenpakket van de GGD-RR (vaste deel) kost ruim 3,50 euro per inwoner minder dan dit gemiddelde en behoort daarmee tot de goedkoopste 20% van het land.

Gezondheid in Kaart

De GGD Rotterdam-Rijnmond maakt eens per vier jaar een integrale analyse van de onderzoeksresultaten van de GGD in de afgelopen jaren en formuleert hiervoor kernboodschappen voor gezondheidsbeleid per gemeente. Tevens worden alle gezondheidsgegevens van gemeenten door de GGD RR per gemeente verzameld. Deze zijn raadpleegbaar op de website

www.gezondheidsatlasrotterdamrijnmond.nl

Contact GGD Rotterdam Rijnmond

Bezoekadres publiekslocatie / spreekuren:

Schiedamsedijk 95

3011 EN Rotterdam

Bezoek- en postadres kantoor en directie (hier geen spreekuren!):

Het Timmerhuis

Halvemaanpassage 90

Rotterdam

Postadres:

GGD Rotterdam-Rijnmond

Postbus 70032

3000 LP Rotterdam

Website: <http://www.ggdrotterdamrijnmond.nl/>

De functie van directeur van de GGD, de Directeur Publieke Gezondheid (DPG), is momenteel vacant.

Contactpersoon voor de GGD-RR is:

Kees Quak

directieadviseur regio / gemeenschappelijke regeling GGD-RR

Telefoon: (010) 433 92 89

E mail: c.quak@rotterdam.nl

Afdeling
**Economische &
Maatschappelijke Ontwikkeling**
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Elsa van Kempen
Telefoon
14 010
E-mail
info@lansingerland.nl
Fax
(010) 800 40 01

Verzenddatum 18 juni 2018
Ons kenmerk U18.05098
Uw brief van

Onderwerp **Zienswijze begroting 2019
gemeenschappelijke regeling GGD-RR**

Geachte heer Quak,

Op 6 maart 2018 heeft u ons de ontwerpbegroting 2019 toegestuurd van de gemeenschappelijke regeling GGD Rotterdam Rijnmond (GGD-RR). Via deze brief willen wij u onze zienswijze hierop kenbaar maken.

Akkoord met begroting 2019

Wij weten dat de begroting 2019 en het financiële kader voor de periode 2019-2021 zijn opgesteld op basis van een intensief ambtelijk en bestuurlijk traject met de deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling. We concluderen dat de indexatie, zoals bepaald door de Kring van Gemeentesecretarissen in het werkgebied, correct is verwerkt in de begroting 2019. Wij stemmen dan ook in met de begroting voor 2019.

Meer informatie

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met Elsa van Kempen van de afdeling Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling via 14 010.

Met een vriendelijke groet,
gemeenteraad van Lansingerland

drs. Marijke Walhout
Griffier

Raadsvoorstel

Datum Raad
20 juni 2018

Portefeuillehouder
Jeroen Heuvelink

Registratienummer
BR1800052

Onderwerp
Zienswijze Begroting GR Jeugdhulp Rijnmond 2019

Gevraagde beslissing

Met zienswijze U18.041690 te reageren op de Begroting Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond 2019

Samenvatting

In de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (hierna: 'de GR') werken 15 gemeenten samen om er met elkaar voor te zorgen dat specialistische jeugdhulp en crisisopvang beschikbaar is. Ook kunnen we door samenwerking schaalvoordelen realiseren en gebruik maken van elkaars kennis en expertise. Op 12 april 2018 heeft het AB van de GR ingestemd met de ontwerpbegroting 2019. Hierna is deze aangeboden aan de gemeenteraden van alle aangesloten gemeenten om de mogelijkheid te bieden om zienswijzen in te dienen. In de bijgevoegde brief hebben wij een concept-zienswijs voor Lansingerland opgesteld. Hierin geven wij aan tevreden te zijn met de stappen die met deze begroting gezet worden. Wij vragen aandacht voor de optimalisering van de resultaatgerichte inkoop en de verdere ontwikkeling van de.

Financiële consequenties

In de raadsbrieven U18.01810 en U18.05063 hebben wij uw raad geïnformeerd over de financiële ontwikkelingen binnen de GR en de gevolgen hiervan voor onze inleg voor respectievelijk 2018 en 2019 en verder. De voorliggende ontwerpbegroting legt deze bijdrage vast voor de jaarschijf 2019. In de onderstaande tabel vergelijken wij deze met de in de begroting beschikbare middelen. Wij nemen deze financiële gevolgen mee in de kaderbrief en de begroting 2019-2022.

	2019
Inleg	6.221
Begroting 2019-2022	5.504
Bijraming	-717
<i>Waarvan incidenteel</i>	<i>-116</i>

Deze stijging (ten minste) vier afzonderlijke oorzaken:

- A) de verhoogde begroting van de GR in het algemeen;
- B) de stijging van het aantal jeugdigen in onze gemeente;
- C) een toenemend zorggebruik in Lansingerland;
- D) de doorwerking van deze toename in de 'vlaktaks'.

In de brief U18.05063 en de jaarrapportage 2017 hebben wij de achtergronden, oorzaken en beheersmaatregelen die wij hierop nemen nader toegelicht. Hieruit blijkt dat de stijging van onze

bijdrage voor veruit het grootste deel veroorzaakt wordt door een verhoogd zorggebruik in onze gemeente.

Verdere procedure

De zienswijzen moeten voor 25 juni 2018 kenbaar gemaakt worden bij het Dagelijks Bestuur. Op 5 juli 2018 stelt het Algemeen Bestuur de begroting vast.

Juridische aspecten

Op grond van artikel 35 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is de GR Jeugdhulp gehouden de ontwerpbegroting voor commentaar aan de deelnemende gemeenten te sturen.

Extern draagvlak/burgerparticipatie

Op 12 april 2018 heeft het Algemeen Bestuur van de GR Jeugdhulp Rijnmond de conceptbegroting 2019 unaniem aangenomen.

Duurzaamheid

Niet van Toepassing

Bijlagen

- Zienswijze ontwerpbegroting 2019 GR Jeugdhulp Rijnmond (U18.06306)
- Begeleidende brief GRJR (T18.07922: bevat persoonsgegevens, zie map stukken met persoonsgegevens in iBabs)
- Ontwerpbegroting 2019 GR Jeugdhulp Rijnmond (T18.07921)

Toelichting

Inleiding

De totale begroting van de GR bedraagt jaarlijks circa € 200 miljoen. Hieruit worden alle kosten voor de gezamenlijke inkoop van (gespecialiseerde) jeugdhulp van de bij de GR aangesloten gemeenten bekostigd.

Beoogd maatschappelijk effect

Het realiseren van passende ondersteuning, hulp en zorg voor jeugdigen en hun ouders en een efficiënte uitvoering van taken, voortvloeiend uit de jeugdwet.

De kernargumenten en kanttekeningen

- *De voorliggende begroting is relatief beleidsarm*
In de voorliggende ontwerpbegroting zijn een aantal ontwikkelingen uit 2017 en 2018 verwerkt, waaronder in het bijzonder de indexering van de GI's en de extra middelen voor Stichting Veilig Thuis. Deze hebben wij toegelicht in raadsbrief U18.01810. Hiernaast zijn er beperkt extra middelen gereserveerd voor de versteviging van het accountmanagement op Veilig Thuis en de ontwikkeling van monitoring.
- *Het vaststellen van de begroting heeft een beperkte invloed op onze financiële bijdrage*
Onze bijdrage aan de GR neemt de komende jaren met ruim 30% toe. In de brief U18.05063 en de jaarrapportage 2017 hebben wij de achtergronden en oorzaken van deze ontwikkeling toegelicht. Hieruit blijkt dat de stijging van onze bijdrage voor het grootste deel veroorzaakt wordt door een verhoogd zorggebruik in onze gemeente. De werkelijk gemaakte kosten van dit zorggebruik worden bij ons in rekening gebracht, conform de binnen de GR gemaakte afspraken. De begroting geeft invulling aan deze afspraken. Het vaststellen van de begroting heeft op zichzelf derhalve een beperkte invloed op de hoogte van onze financiële bijdrage. Wel zullen wij, zoals aangegeven aan de eerdergenoemde brief, met de GR in overleg treden over de afrekening van de 'vlaktaks'.

- *De raad heeft het recht om haar zienswijze kenbaar te maken*
Conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen kunnen raden van de deelnemende gemeenten bij de ontwerpbegroting een zienswijze indienen. Op deze manier kunnen zij kaders meegeven aan gemeenschappelijke regelingen en invloed uitoefenen op het beleid van de gemeenschappelijke regeling.

Raadsbesluit

Datum Raad
14 juni 2018
Registratienummer
BR1800052

Onderwerp
Zienswijze Begroting GR Jeugdhulp Rijnmond 2019

De raad van de gemeente Lansingerland;
gelezen het bijgaande voorstel

Overwegende dat

De gemeenteraad op 12 april 2018 de concept Begroting Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond 2019 heeft ontvangen

Gelet op

artikel 35 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen

Besluit(en)

Met zienswijze U18.041690 te reageren op de Begroting Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond 2019

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering
Van 14 juni 2018,

de griffier,

drs. Marijke Walhout

GR Jeugdhulp Rijnmond
T.a.v. de heer A.J. Houtman
Postbus 70014
3000 KS Rotterdam

Verzenddatum 5 juni 2018
Ons kenmerk U18.06306
Uw brief van

Afdeling
**Economische &
Maatschappelijke Ontwikkeling**
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Martijn de Koning
Telefoon
14 010
E-mail
info@lansingerland.nl
Fax
(010) 800 40 01

Onderwerp **Zienswijze begroting 2019 GR
Jeugdhulp Rijnmond**

Geachte heer Houtman,

Op 12 april jl. hebben wij de ontwerpbegroting 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond ontvangen. In deze brief geven wij onze zienswijze hierop.

Onze reactie

Wij danken u voor het opstellen van de ontwerpbegroting 2019. Wij staan positief ten opzichte van de inhoud en achterliggende ontwikkelingen waarop deze begroting gebaseerd is. Wij signaleren dat wij stapsgewijs steeds beter invulling geven aan de gewenste ontwikkeling en verbetering van de Jeugdhulp in onze regio.

Ontwikkelingen

De belangrijkste uitdaging voor de komende periode is het optimaliseren en verder uitwerken van de per 1 januari ingezette resultaatgerichte inkoop. Voor alle bij de jeugdhulp betrokken partijen is dit een ingrijpende verandering. Het spreekt dan ook vanzelf dat er enige tijd overheen gaat voordat deze helemaal ingeregeld is. Gezien de grote belang hiervan, zowel voor de jeugdigen in onze regio als in financieel opzicht, vragen wij uw aandacht voor het doorlopend evalueren en waar nodig bijsturen van de toepassing hiervan.

Hiernaast hechten wij aan het verder ontwikkelen van monitoring. Wij zijn tevreden met de stappen die hier de afgelopen periode in gemaakt zijn, waaronder met name het inzicht in de wachtlijden. Wij kijken uit naar de verdere uitwerking en ontwikkeling hiervan.

Ons kenmerk U18.06306

Met een vriendelijke groet,
gemeenteraad van Lansingerland

drs. Marijke Walhout
Griffier

samenwerkende gemeenten
JEUGDHULPRIJNMOND

Gemeenteraden van de Samenwerkende
Gemeenten Jeugdhulp Rijnmond
t.a.v. de Griffie

Inlichtingen:

Jonathan Houtman: aj.houtman@rotterdam.nl

Tel: 06-57877113

Betreft: Jaarstukken 2017, gewijzigde begroting
2018 en ontwerpbegroting 2019

Datum: 16 april 2018

Geachte raad,

Op basis van de Jeugdwet en de daarbij behorende Memorie van Toelichting is het een verplichting om in het kader van Veilig Thuis (AMHK), jeugdreclassering en jeugdbescherming op regionaal niveau samen te werken.

Binnen de regio Rijnmond wordt deze samenwerking vorm gegeven door middel van een gemeenschappelijke regeling. De Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond is opgericht om gemeenschappelijk de inkoop van specialistische en dure jeugdhulp vorm te geven. De belangrijkste reden om de samenwerking te zoeken in de inkoop van jeugdhulp is om in gezamenlijkheid zorg te kunnen dragen voor een voldoende kwalitatief en kwantitatief aanbod binnen de individuele gemeenten.

Bijgaand treft u de voorlopige jaarstukken 2017, de gewijzigde begroting 2018 en de ontwerpbegroting 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond aan. Tevens dienen deze brief en bijlagen als kaderbrief voor het jaar 2019.

Jaarstukken 2017

Bijgevoegd treft u de voorlopige jaarstukken over het jaar 2017 van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond. De doelstelling voor het beleid en de in 2017 verrichte activiteiten en geleverde prestaties zijn in de jaarstukken per programma weergegeven. De financiële weerslag hiervan is terug te vinden in de (programma) jaarrekening.

Resultaat 2017

De voorlopige jaarrekening 2017 van GRJR sluit met een nadelig resultaat van € 4 mln. Dit resultaat wordt grotendeels veroorzaakt door een aantal incidentele en niet-beïnvloedbare tegenvallers. Dit betreft met name een overschrijding op de kosten voor de landelijke contracten (LTA), een stijging van de kosten in het kader van de uitvoering van het adolescentenstrafrecht (ASR) en een stijging van de kosten voor jeugdhulp uitgevoerd buiten de regionale contracten in het kader van het woonplaatsbeginsel (WPB).

Daarnaast zijn in het resultaat de ingecalculeerde kosten opgenomen voor het Consultatie- en Diagnoseteam (CDT) en voor de implementatie van de nieuwe inkoop. Voor deze uitgaven zijn bij de jaarrekening 2016 door het AB bestemmingsreserves gevormd. Ter dekking van deze lasten van € 225.000 en € 174.054 wordt de daartoe gevormde bestemmingsreserve ingezet.

Voor het resterende nadelige resultaat van € 4,0 mln geldt dat deze middels een eindafrekening aan de deelnemende gemeenten naar rato van het aandeel in de vastgestelde begroting 2017 gedekt moet worden zodat de jaarrekening van de GRJR op € 0 sluit. Bij de jaarrekening is een (voorlopige) berekening van deze kosten per gemeente opgenomen.

Accountantscontrole

Voor de getrouwheid en rechtmatigheid van de kosten in de jaarrekening is de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond afhankelijk van controleverklaringen van aanbieders bij de productiecijfers en assurance-rapporten van de regiogemeenten. Deze dienen medio april te zijn ontvangen, zodat in het algemeen bestuur (AB) van 5 juli 2018 de definitieve jaarrekening en de bijbehorende controleverklaring kunnen worden vastgesteld. Bovenstaande betekent dat u nu, conform de wettelijke eis, de voorlopige jaarrekening met een begeleidend accountantsverslag ontvangt en nog geen definitieve jaarrekening. Na vaststelling van de jaarrekening zal deze ter informatie aan u worden toegezonden.

Wijzigingsvoorstel begroting 2018

Door middel van een begrotingswijziging worden een aantal zaken toegevoegd en gewijzigd aan de begroting 2018. Dit betreft de volgende drie onderdelen:

1. Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR);
2. Indexering baten en lasten;
3. Aanvulling subsidie gecertificeerde instellingen (GI's)

Onderstaand worden deze onderdelen nader toegelicht.

Toevoeging VTRR

Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR) kende een hybride financieringsvorm, via onder andere centrumgemeenten, GR Jeugdhulp en individuele gemeenten. Ter vereenvoudiging van de financierings- en verantwoordingsstructuur van Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR) zijn vanaf 2018 alle totale baten en lasten voor VTRR ter hoogte van € 11.774.200 verwerkt in de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond. Deze totale kosten zijn verwerkt in een nieuw subproduct in de begroting GR Jeugdhulp Rijnmond, te weten 'H Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR)'.

Vooruitlopend op de overgang van de hybride financiering (centrumgemeenten, GR Jeugdhulp en gemeenten) naar een financiering vanuit de individuele gemeenten per 2019 is besloten in 2018 de huidige financieringsstromen voor de batenkant zo veel mogelijk in stand te houden maar deze te verleggen naar een rechtstreekse vergoeding aan VTRR vanuit de GR Jeugdhulp Rijnmond zodat voor VTRR in ieder geval al één financieringsstroom ontstaat.

Indexering lasten en baten

Binnen de contracten voor de jeugdhulp is een bepaling opgenomen op basis waarvan de aanbieders jaarlijks geïndexeerd kunnen worden voor stijgende kosten. Deze keuze is mede afhankelijk van de uitkomsten van het prijs- en herijkingsonderzoek dat medio dit jaar zal worden uitgevoerd.

Deze afspraken gelden echter niet voor de gecertificeerde instellingen, omdat deze gesubsidieerd worden. In het AB Jeugdhulp Rijnmond van 15 februari jl. is daarom besloten om jaarlijks de tarieven van de gecertificeerde instellingen te indexeren, op basis van de systematiek T+1. Het indexeringspercentage uit het OVA-convenant tussen Rijk en Jeugdhulpbranche is hierbij uitgangspunt, mits dit past binnen de kaders van de loon- en prijsindexatie die gemeenten ontvangen.

Uit dit principe van T+1 toekennen van de OVA vloeide voort dat de OVA 2017 in het jaar 2018 aan de Gecertificeerde Instellingen zal worden toegekend voor een bedrag van € 832.538.

Om aan het uitgangspunt te kunnen voldoen dat het accres in T+1 in de lasten wordt verwerkt, zullen ook de baten, zijnde de bijdragen van de deelnemende gemeenten in T+1 aangepast moeten worden met het accres. Indien deze systematiek wordt gevolgd blijft per saldo het accres in het lopende jaar (T) bij de gemeenten. Dit betekent weliswaar dat de indexering van de zorgkosten binnen de GR achterblijft bij de kostenontwikkeling, maar voorkomen wordt dat lopende het jaar T er een begrotingswijziging moet worden doorgevoerd om het accres toe te kunnen voegen.

Voor 2018 geldt dat het accres 2017 in de begrotingswijziging van het voorjaar 2018 is meegenomen. Dit mede gezien het feit dat in de afgelopen jaren geen indexatie heeft plaatsgevonden en dit tot een aantal financiële knelpunten heeft geleid. De inzet van het accres voor 2018 zal worden gebruikt om een aantal incidentele knelpunten op te lossen welke volgen uit de jaarrekening 2017 en doorlopen in 2018.

Aanvullende subsidie Gecertificeerde Instellingen (GI's)

Vanuit de GI's worden er in 2018 extra budget voor overproductie gevraagd, namelijk € 0,6 mln. Deze aanvraag is in lijn met de overproductie over 2017 en is daarmee een reële inschatting voor de productie over 2018. Omdat er binnen de begroting geen ruimte is om deze ophoging te kunnen financieren zal dit bedrag toegevoegd worden. Voor de verhoogde inzet in het zorg bemiddelingsteam (ZBT) en de uitbreiding van de aanwezigheid in het Veiligheidshuis heeft JBRR extra middelen aangevraagd. De inzet in het Veiligheidshuis betreft nieuwe inzet en zal daarom aan de begroting worden toegevoegd.

Begroting 2019

De begroting 2019 is in opbouw identiek aan de (gewijzigde) begroting 2018. Voor de GRJR geldt dat met een begroting van ca € 200 mln hulp en ondersteuning ingekocht wordt voor een van de kwetsbaarste doelgroepen die er is, namelijk jeugdigen die specialistische jeugdhulp nodig hebben.

De uitgangspunten, welke in het AB van 15 februari jl. zijn vastgesteld, en hieronder staan beschreven, zijn in de begroting verwerkt.

Indexering baten

Uitgangspunt is dat het accres in T+1 wordt verwerkt. Per saldo blijft het accres in het lopende jaar (T) bij de gemeenten. Dit betekent wel dat de indexering van de zorgkosten binnen de GR achterblijft bij de kostenontwikkeling, maar voorkomen wordt dat lopende het jaar T er een begrotingswijziging moet worden doorgevoerd om het accres toe te kunnen voegen.

In de ontwerpbegroting van T+1, welke in april wordt vastgesteld, wordt opgenomen dat het accres uit de meicirculaire van T zal worden verwerkt voorafgaand aan definitieve vaststelling door het AB.

De omvang van de uitvoeringsorganisatie wordt mede bepaald op basis van de gewenste aanvullende inzet uit de bestuurlijke sessie over het takenpakket van de uitvoeringsorganisatie. Conform de besluitvorming over de uitgangspunten voor de begroting van 15 februari jl. is de aanvullende inzet in het licht van de evaluatie meegenomen in de ontwerpbegroting. Dit betreft een extra inzet van 2,75 fte en deze wordt ingezet op:

- VTRR was eerder een onderdeel van JBRR en is in de capaciteit uitgebreid als gevolg van de verzelfstandiging van de stichting. Vanuit het AB is daarnaast aangegeven dat er de wens bestaat extra aandacht aan deze instellingen te geven, aangezien dit een verlengde overheidstaak betreft.
- Contractmanagement is beperkt (0,35fte) uitgebreid om de invulling richting de regiogemeenten te versterken.
- De inzet op Monitoring & Analyse van de beschikbare data wordt uitgebreid.

De kosten voor deze aanvullende inzet ter hoogte van € 398.311,- zullen eenmalig worden toegevoegd voor het jaar 2019 en daarnaast zal lopende 2018 door een onafhankelijke partij onderzoek gedaan worden naar de reële uitvoeringskosten voor 2020 en verder. Uitgangspunt hierbij is te komen tot een effectieve en efficiënte uitvoeringsorganisatie.

De kosten van de uitvoeringsorganisatie worden gebaseerd op de tarieven, zoals deze per fte door de GGDRR worden gehanteerd. Indexering van deze kosten vindt plaats op basis van de brief van de kring van gemeentesecretarissen. Hiermee wordt de algemene lijn voor gemeenschappelijke regelingen gevolgd.

Indexering lasten

In de eerste helft van 2018 wordt gestart met de uitvoering van een prijsonderzoek naar de nieuwe resultaatgerichte financiering Jeugdhulp. Na uitvoering van het prijsonderzoek zal een besluit genomen worden over de loon- en prijsbijstelling voor de jeugdhulp. Algemeen uitgangspunt is dat bij een correct tarief het landelijk toegekende accres kan worden verwerkt in de tarieven.

Daarnaast geldt voor de GI's dat er OVA kan worden toegekend via de T+1-systematiek. OVA staat voor Overheidsbijdrage Arbeidskostenontwikkeling. De OVA is een compensatie voor CAO ontwikkelingen die de uitkomst zijn van afspraken binnen de jeugdhulpbranche. Het Rijk heeft met de jeugdhulpinstellingen afspraken gemaakt over compensatie voor de loonkostenontwikkeling in een OVA-convenant. Het Rijk compenseert gemeenten middels het accres op het gemeentefonds.

Berekende inleg gemeenten

In de ontwerpbegroting is een berekening van de gemeentelijke bijdrage voor 2019 opgenomen. Voor deze berekening geldt dat deze gebaseerd is op de voorlopige jaarrekeningcijfers en dit betreft de best haalbare inschatting van de werkelijke bijdrage per gemeente. Om, conform de afgesproken systematiek van de vlaktaks, de bijdrage over 2019 te kunnen bepalen zijn de definitieve cijfers op gemeenteniveau noodzakelijk. Medio 2018

zullen deze definitieve cijfers op gemeenteniveau beschikbaar komen, waarna uiterlijk september 2018 gemeenten geïnformeerd zullen worden over de definitieve inleg 2019.

Meerjarenperspectief

In het meerjarenperspectief 2020-2022 zijn deze uitgangspunten conform de begroting 2019 doorgevoerd en daarmee is het een beleidsarme doorrekening van het jaar 2019. In aanloop naar ontwerpbegroting 2020 (en raming 2021-2023) zal in samenspraak met de deelnemende gemeenten gekeken worden naar de inhoudelijke invulling van de begroting.

Indienen zienswijzen

Conform de Wet op de Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) willen wij u vragen uiterlijk vòòr 25 juni 2018 uw eventuele zienswijze met betrekking tot het wijzigingsvoorstel begroting 2018 en de ontwerpbegroting 2019 aan het Dagelijks Bestuur van de GR Jeugdhulp Rijnmond kenbaar te maken, zodat het Algemeen Bestuur op 5 juli 2018 de begroting kan vaststellen.

Uw zienswijze kunt u per post en/of per mail indienen via:

Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond
T.a.v. de heer A.J. Houtman
Postbus 70014
3000 KS Rotterdam
jeugdhulprijnmond@rotterdam.nl

Wij nemen aan u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur van de GR Jeugdhulp Rijnmond

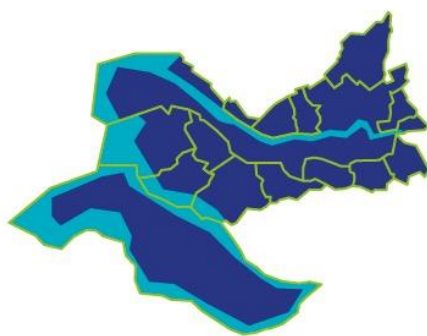

S. de Langen
Voorzitter

dr. O. de Zwart, MPH
Secretaris

Begroting Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp
Rijnmond 2019

samenwerkende gemeenten
JEUGDHULPRIJNMOND

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding.....	3
1.1 Jeugdwet.....	3
1.2 Wet op de Gemeenschappelijke Regeling	4
2. Taken Openbaar Lichaam	6
2.1 Beleidskaders	6
2.2 Producten en diensten	7
2.3 Speerpunten 2019	12
2.4 Bedrijfsvoering	13
3. Financieel kader.....	15
3.1 Gemeentelijke bijdragen 2019	15
3.3 Indexering	16
3.4 Fiscaliteiten	17
4. Begroting 2019-2022	19
4.1 Overige financiële paragrafen	20
5. Verantwoording	24
5.1 Basisset prestatie-indicatoren.....	24
5.2 Beleidsindicatoren.....	25
5.3 Jaarrekening	25
6. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	26
6.1 Risico's en beheersmaatregelen	26
Bijlage 1: gemeentelijke bijdragen 2019	27

1. Inleiding

Voor u ligt de begroting van het Openbaar Lichaam Jeugdhulp Rijnmond. De deelnemende gemeenten hebben in 2014 besloten om deze samenwerking aan te gaan vanuit het oogpunt om gemeenschappelijk de inkoop van specialistische en dure jeugdhulp in te kopen. De belangrijkste reden om de samenwerking te zoeken in de inkoop van jeugdhulp is inhoudelijk van aard en gaat om het feit dat gemeenten niet vooraf voor alle typen zorg weten of en in welke mate het bij kinderen uit hun gemeenten nodig is om deze aan te bieden. Gemeenten willen wel beschikken over een aanbod dat tegemoet komt aan de mogelijke hulpvraag. Door gezamenlijk zorg in te kopen, is de beschikbaarheid geregeld zonder dat vooraf het feitelijke gebruik gedetailleerd bekend is. Gemeenten kunnen daardoor in samenwerking met elkaar een breder palet aan voorzieningen bieden dan iedere individuele gemeente zou kunnen. Dit bredere aanbod betekent meer keuzemogelijkheden voor de individuele burger, een betere match tussen vraag en aanbod en een effectieve en efficiënte inzet van jeugdhulp.

Lokale sturing staat binnen de GR Jeugdhulp Rijnmond centraal. De deelnemende gemeenten besluiten dan ook gezamenlijk wat wel en niet binnen de GR Jeugdhulp Rijnmond wordt ingekocht of gesubsidieerd. De gemeenten zijn daarmee verantwoordelijk voor zowel het lokale als het gezamenlijk aanbod. De GR Jeugdhulp Rijnmond heeft tot taak de gemeenschappelijke inkoop zodanig vorm te geven dat lokale ambities kunnen worden gerealiseerd. De visie en doelen van de GR Jeugdhulp Rijnmond zijn daarmee een optelsom van de beleidsvoornemens van de individuele gemeenten.

In hoofdstuk 2 zal nader ingegaan op de taken en taakuitvoering van het openbaar Lichaam, waarbij ook een uitgebreide toelichting gegeven wordt op de wijze van bekostiging en inkoop van specialistische jeugdhulp. In de daaropvolgende hoofdstukken worden in deze begroting de wettelijke, financiële en budgettaire kaders uiteengezet. Daarnaast wordt onder andere aandacht besteed aan de in te kopen diensten en producten, de bedrijfsvoering, de verantwoordingscyclus en het weerstandsvermogen en risicobeheersing.

1.1 Jeugdwet

Per 1 januari 2015 is de jeugdwet van kracht en dat betekent dat gemeenten taken en verantwoordelijkheden hebben overgenomen op het gebied van jeugd-ggz, provinciale jeugdzorg, gesloten jeugdzorg, jeugdreclassering, jeugdbescherming en jeugd-lvg (voormalige AWBZ). Met deze transitie zijn een groot aantal verspreide verantwoordelijkheden in de hulp aan jeugdigen overgegaan naar één lokaal niveau en deze nieuwe verantwoordelijkheden bieden de mogelijkheid een nieuwe integrale werkwijze te ontwikkelen op het gebied van jeugdhulp, waarbij de kern bestaat uit het versterken van de opvoeding. Het gaat niet om het overnemen van zorg maar om het stimuleren van de eigen kracht en zelfstandigheid van kinderen en hun ouders. De transitie brengt een transformatie met zich mee: een andere manier van denken en handelen. De stelselwijziging is dan ook mede bedoeld om de verschillende sectoren anders te laten functioneren.

Op basis van de Jeugdwet en de daarbij behorende Memorie van Toelichting is het een verplichting om in het kader van Veilig Thuis (AMHK), jeugdreclassering en jeugdbescherming op regionaal niveau samen te werken. De gemeenten in de regio Rijnmond hebben deze

samenwerking geformaliseerd in een gemeenschappelijke regeling, omdat dit voor alle gemeenten meerwaarde oplevert. Deze meerwaarde van samenwerking is gelegen in een aantal punten.

- Het beschikbaar houden van specialistische zorg en van 7/24 crisisopvang;
- Het realiseren van schaalvoordelen;
- Het verzamelen en analyseren van informatie en delen van kennis en expertise.

Beschikbaarheid specialistische zorg en crisisopvang

De belangrijkste reden om de samenwerking te zoeken is inhoudelijk van aard. Gemeenten kunnen namelijk niet altijd vooraf weten welk type zorg de kinderen uit hun gemeenten nodig hebben. Gemeenten willen echter wel beschikken over een aanbod dat tegemoet komt aan de mogelijke hulpvraag. Door gezamenlijk deze zorg in te kopen, is de beschikbaarheid geregeld, zonder dat vooraf het feitelijke gebruik bekend is. De inkoop wordt gedaan op basis van historisch gebruik. De bijdrage van de gemeenten wordt bepaald op basis van de daadwerkelijke (historische) consumptie.

Door in regionaal verband samen te werken is het mogelijk dit specialistische aanbod structureel beschikbaar te hebben en fluctuaties in vraag en aanbod zo veel mogelijk op te vangen. Gemeenten kunnen daardoor in samenwerking met elkaar een breder palet aan voorzieningen bieden dan als individuele gemeente. Dit bredere aanbod betekent niet alleen meer keuzemogelijkheden voor de individuele burger, maar ook dat er tot een betere match gekomen kan worden tussen vraag en aanbod.

Realiseren van schaalvoordelen

Door in een samenwerkingsverband specialistische vormen van zorg in te kopen kunnen alle deelnemende gemeenten profiteren van de schaalvoordelen van dit inkoopverband.

Niet alleen de schaal van de inkoop neemt echter toe, maar ook de benuttingsgraad van de specialistische voorzieningen, omdat fluctuaties in vraag en aanbod regionaal beter kunnen worden opgevangen. Door de benuttingsgraad bij specialistische (residentiële) voorzieningen te optimaliseren dalen de kosten, omdat deze voorzieningen, ongeacht de benutting hoge vaste kosten kennen.

Delen van kennis en expertise

In het kader van de decentralisatie jeugdhulp per 1 januari 2015 staan alle gemeenten in Nederland ook in 2019 nog voor een grote inhoudelijke opgave om de transformatie verder vorm te geven. Daarnaast wordt er in 2019 een volgende stap gezet in de invoering van het objectief verdeelmodel, waarbij geldt dat dit voor de verschillende gemeenten heel anders uit kan pakken. Door kennis en expertise met elkaar te delen kunnen gemeenten van elkaar leren en voorkomen dat er dubbel werk wordt verzet.

1.2 Wet op de Gemeenschappelijke Regeling

In de Wet Gemeenschappelijke Regeling (WGR) is de bestuurlijke relatie tussen gemeente en gemeenschappelijke regeling vastgelegd en nader uitgewerkt. Binnen deze wet is geregeld dat naast de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten ook Gedeputeerde Staten (GS) toezicht houden op de gemeenschappelijke regeling. Vanuit deze toezichthoudende rol kunnen gemeenteraden voor vaststelling van de begroting een zienswijze indienen bij het bestuur van de GR, daarnaast voert GS toezicht uit op de begroting. Om dit toezicht vorm te

geven dient de begroting voor 1 augustus aan GS te worden toegezonden en hiervoor wordt het volgende tijdpad gehanteerd.

- op 13 april 2017 zendt het Dagelijks Bestuur u de ontwerpbegroting 2018, na bespreking in het Algemeen Bestuur van 12 april, toe;
- tot 25 juni 2017 kunt u uw zienswijze bij het DB kenbaar maken;
- op 5 juli 2017 biedt het DB de begroting met zienswijzen aan het AB aan, waar deze wordt besproken;
- voor 1 augustus 2017 zendt het AB de vastgestelde begroting, inclusief eventuele zienswijzen van gemeenteraden, toe aan GS.

2. Taken Openbaar Lichaam

Het Openbaar Lichaam is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de bovenlokale taken door middel van:

- het contracteren en/of subsidiëren van aanbieders van jeugdhulp en uitvoerders jeugdreclassering en jeugdbeschermingsmaatregelen in het kader van de Jeugdwet;
- het organiseren van een advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis);
- het bevorderen van gezamenlijk overleg van de gemeenten inzake de uitvoering van de jeugdhulptaken, welke ingevolge de Jeugdwet aan de gemeenten zijn opgedragen.

De jeugdhulp omvat de uitvoering van gesloten jeugdhulp, crisiszorg, pleegzorg, residentiële, intramurale zorg en/of specialistische zorg voor jeugdigen. De taken worden uitgevoerd met inachtneming van de afspraken die hierover op bovenregionaal of landelijk niveau zijn of worden gemaakt.

De GRJR is een samenwerkingsverband van de vijftien deelnemende gemeenten, te weten Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Capelle aan den IJssel, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaarding en Westvoorne. De GR jeugdhulp Rijnmond voert haar taken uit op grond van mandaat dat is verleend door de individuele gemeenten.

2.1 Beleidskaders

De GRJR heeft tot taak de gemeenschappelijke inkoop zodanig vorm te geven dat lokale ambities kunnen worden gerealiseerd. De visie en doelen van de GRJR zijn een optelsom van de beleidsvoornemens van de deelnemende gemeenten. Dit komt onder andere tot uiting in de diversiteit van inzet van regionaal ingekochte hulp in de lokale teams. Op basis van deze optelsom van beleidsvoornemens is de Transformatieagenda Jeugdhulp Rijnmond 2017-2018 tot stand gekomen. Deze transformatieagenda is opgebouwd langs de volgende vier actielijnen:

1. De lokale infrastructuur als spil van de transformatie.
2. Vraaggerichte, integrale en verbindende specialistische jeugdhulp.
3. Veiligheid in samenwerking, waarbij de verbinding wordt gelegd met het plan van JBRR.
4. Leren van elkaar: lerende professionals en netwerken.

Voor ieder van deze actielijnen is in de afgelopen jaren een aantal acties benoemd waar gemeenten, wijkteams en aanbieders op alle niveaus uitvoering aan hebben gegeven. Deze actielijnen bieden houvast om gedurende de looptijd initiatieven te starten, het gesprek met elkaar te blijven voeren, gezamenlijk te leren en samen het nieuwe jeugdstelsel in deze regio verder gestalte te geven.

Naast de transformatieagenda markeert het besluit om met ingang van 1 januari 2018 te gaan werken met resultaatgerichte inkoop van specialistische Jeugdhulp een omslag van een inspanningsgerichte systematiek, waarbij producten centraal staan, naar de inkoop en afrekening op resultaten. Deze wijze van inkopen is van toepassing op het complete aanbod

van specialistische jeugdhulp m.u.v. de crisishulp en de jeugdbescherming/jeugdreclassering. De belangrijkste redenen voor deze keuze zijn:

- Betere focus op resultaat;
- Transformatie en innovatie worden gestimuleerd (betere, meer samenhangende hulp tegen reële prijs i.p.v. langlopende P X Q trajecten);
- Het creëren van meer samenhang bij het verlenen van jeugdhulp door één opdrachtnemer de verantwoordelijkheid te geven voor het hulptraject;
- Professionals krijgen meer ruimte bij de manier waarop hulp wordt verleend;
- Prikkel om tijdig af te schalen, andere oplossingen te zoeken;
- Eenvoudige, doeltreffende facturatie, betaling en verantwoording.

Kern van deze benadering is dat aan de voorkant een inschatting wordt gemaakt van de omvang en zwaarte van de problemen die een goede ontwikkeling van de jeugdige in de weg staan en de beoogde resultaten. Het lokale team kan zelf basishulp uitvoeren en indien nodig wordt er specialistische jeugdhulp besteld worden om de beoogde resultaten te realiseren. Het ondersteuningsplan opgesteld door het lokale team is hierbij leidend.

2.2 Producten en diensten

Het totale aanbod van regionale jeugdhulp wordt opgedeeld in een aantal percelen. Het doel van het onderverdelen van het totale regionale Jeugdhulp aanbod in verschillende percelen is integraliteit en pluriformiteit van zorgaanbod te borgen. Bij alle percelen zijn meerdere opdrachtnemers middels een raamovereenkomst gecontracteerd.

Bij de indeling in percelen is onderscheid gemaakt in zorg die:

- Thuis/ambulant geboden kan worden (percelen D en E);
- Niet thuis geboden kan worden; vervangende opvoeding genoemd (percelen A t/m C);
- Overige (niet gecontracteerde) jeugdhulp, waaronder jeugdbescherming, Veilig Thuis en landelijke inkoop (perceel G).

Bij de situatie dat een jeugdige niet thuis kan zijn (percelen A t/m C) kan het perspectief zijn:

- terug naar huis;
- blijvend vervangende opvoeding (bijvoorbeeld pleegzorg, kamertraining);
- observatie; komen tot vraagverduidelijking met de combinatie van een tijdelijk situatie van vervangende opvoeding.

Onderstaand een overzicht van de percelen.

	Begrotingsproducten	Taakvelden
A.	Gewoon opgroeien buiten gezin	Maatwerkdienstverlening 18-
B.	Weer naar huis	Maatwerkdienstverlening 18-
C.	Opgroeien met blijvende ondersteuning	Maatwerkdienstverlening 18-
D.	Steun, hulp of behandeling overdag	Maatwerkdienstverlening 18-
E.	Pakket Thuis	Maatwerkdienstverlening 18-
F.	Crisis	Maatwerkdienstverlening 18-
G.	Overig	
	1. JB/JR maatregelen dwang & drang/ Crisis Interventie Team (7 x 24 uur bereikbaar)	Geëscaleerde zorg 18-
	2. Buitenregionale plaatsingen (incl pleegzorg)	Maatwerkdienstverlening 18-
	3. Landelijke inkoop	Maatwerkdienstverlening 18-
	4. KSCD	Maatwerkdienstverlening 18-
	5. Acute dienst GGZ	Geëscaleerde zorg 18-
H.	Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR)	Geëscaleerde zorg 18- & Geëscaleerde zorg 18+

2.2.1 perceel A: Gewoon opgroeien buiten het gezin

In perceel A is er sprake van het bieden van alleen vervangende opvoeding, zoals pleegzorg. Met de jeugdige is normaal gezien verder niets tot weinig aan de hand. De jeugdige heeft vervangende opvoeding nodig, het gaat om het bieden van een stabiele opvoedsituatie. De duur kan variëren van tijdelijk tot langdurig, dit is afhankelijk van de thuissituatie en/of mogelijkheden van de ouders om de opvoeding zelf weer op te kunnen pakken. Bij, met name langdurige, inzet vanuit dit perceel kan een situatie ontstaan dat vanuit een ander Resultaatgebied hulp nodig is. Deze hulp kan apart afgesproken worden en eventueel geleverd worden door een andere Opdrachtnemer als de aanbieder van de vervangende opvoeding dit niet kan leveren.

Het voornaamste aandachtspunt binnen dit perceel is de werving van voldoende pleegouders voor in de toekomst. Het is zaak dat het pleegouderschap, in afstemming tussen gemeenten en aanbieders, aantrekkelijker gemaakt wordt. Verder liggen er inhoudelijke doorontwikkelingspunten zoals het vaker inzetten op deeltijd- of parttime pleegzorg en de doorontwikkeling van pleegzorg voor jeugd met een beperking.

2.2.2 perceel B: Weer naar huis

De jeugdige wordt beperkt in zijn functioneren en heeft behandeling en/of ondersteuning nodig, die niet in de thuissituatie (ambulant) geboden kan worden. Het doel is dat de jeugdige (weer) thuis kan wonen binnen een afzienbare periode. De behandeling /ondersteuning wordt daarom altijd geboden in combinatie met vervangende opvoeding. Voor het behalen van het beste resultaat is het noodzakelijk om de combinatie van vervangende opvoeding en de behandeling en/of begeleiding integraal aan te kunnen bieden. In dit perceel wordt een combinatie geboden van vervangende opvoeding en daghulp/-besteding. Het aan kunnen bieden van deze combinatie van hulpverlening en setting is bepalend in dit perceel.

Perspectief is dat bij de jeugdige een zekere mate van herstel, vermindering of stabilisatie van de problematiek mogelijk is. De jeugdige leert omgaan met een mogelijke blijvende beperking in het functioneren, gericht op het vergroten en/of behoud van de zelfredzaamheid en/of voorkomen van terugval.

Het perspectief is zoveel mogelijk gericht op terug naar huis, hierbij wordt gekeken naar de opvoedsituatie en naar wat de ouders en gezin nodig hebben om een terugkeer mogelijk te maken en de opvoeding zelf weer op te kunnen pakken.

Door de forse verschuiving in volume tussen de gegunde partijen is er gedurende 2018 geïnvesteerd op de regie vanuit de opdrachtgever en een zorgvuldige samenwerking tussen de aanbieders binnen het veld. Aandachtspunt voor de doorontwikkeling is de wens om een ambulante start van hulp in B mogelijk te maken. Enerzijds ter overbrugging van een wachtperiode en anderzijds ter voorkoming of verkorting van een opname. Dit krijgt invulling in afstemming met de inhoudelijke doorontwikkeling binnen de overige percelen.

2.2.3 perceel C: Opgroeien met blijvende ondersteuning

De jeugdige wordt beperkt in zijn functioneren en heeft blijvend of langdurig hulp en ondersteuning nodig, die niet in de thuissituatie (ambulant) geboden kan worden en in combinatie met vervangende opvoeding geboden wordt. De hulp en ondersteuning is vooral gericht op het trainen, behoud, overnemen op het gebied van het sociaal en persoonlijk functioneren van de Jeugdige. Voor het behalen van het beste resultaat is het noodzakelijk om de combinatie van vervangende opvoeding en begeleiding integraal aan te kunnen bieden. Dit betreft ook (een relatief kleine) maar zeer complexe groep jeugdigen met ernstige meervoudige problematiek. Deze jeugdigen hebben geen baat (meer) bij behandeling, maar hebben behoefte aan een stevige stabiele woonplek met adequate hoogspecialistische hulp en begeleiding (waaronder in sommige gevallen ook medische inzet van bijvoorbeeld medicatie).

De focus ligt bij deze groep op:

- Langdurig verblijf op een stabiele bekende plek
- Rust en regelmaat
- Passende dagbesteding en onderwijs

Het perspectief is gericht op zo maximaal mogelijk (ondersteunen tot) zelfstandig wonen, doen wat je zelf kan en (tijdelijke) overname daar waar het zelf niet lukt. Gestreefd wordt naar maximale participatie en zo volwaardig mogelijk meedoen.

Belangrijkste aandachtspunt in dit perceel is de innovatie die nodig is om te kunnen voorzien in langdurige hulp/opvang en afschaling naar opdracht A. De maatregelen binnen deze opdracht zijn vooral gericht op de capaciteitsvraagstukken van gezinshuizen, de integrale levering en de uitstroom naar A.

2.2.4 perceel D: Steun, hulp of behandeling overdag

De jeugdige wordt beperkt in zijn functioneren en heeft behandeling en/of ondersteuning nodig, die ambulant geboden kan worden, maar wel in combinatie met daghulp.

Perspectief is

1. dat bij jeugdige een zekere mate van herstel, vermindering of stabilisatie van de problematiek mogelijk is, en/of
2. dat de jeugdige leert omgaan met een mogelijke blijvende beperking in het functioneren;
3. dat de jeugdige vaardigheden vergroot en/of behoud;
4. dat jeugdige geen terugval heeft in vaardigheden.

Aandachtspunt in dit perceel is de afstemming met de lokaal ingekochte hulp voor jeugd met een beperking en/of de hulp in het kader van medische problematiek. De verbinding met door derden (gemeenten / zorgverzekeraars) ingekochte hulp speelt in dit perceel nog meer dan in andere percelen en vraagt dus om extra goede afstemming. Ook de samenwerking met het passend onderwijs om de combinatie onderwijs en daghulp vorm te geven is noodzakelijk.

2.2.5 perceel E: Hulp dichtbij huis

De jeugdige wordt beperkt in zijn functioneren en heeft behandeling en/of ondersteuning nodig, die in de thuissituatie (ambulant) geboden kan worden. Perspectief is dat bij de jeugdige een zekere mate van herstel, vermindering of stabilisatie van de problematiek mogelijk is. Jeugdige leert omgaan met een mogelijke blijvende beperking in het functioneren, gericht op het vergroten en/of behoud van de zelfredzaamheid en/of voorkomen van terugval.

De hulp en ondersteuning is flexibel in tijd, intensiteit en specialisme. De hulp en ondersteuning wordt gericht op en (zoveel als mogelijk) uitgevoerd waar de jeugdige leeft. De hulpverleners zijn bekend met het gebied (en de partners binnen dat gebied) waar de jeugdige leeft en werken nauw samen met het lokale team. Bij de hulp wordt ingezet op continuïteit in de hulpverlening voor de jeugdige. Indien nodig is de hulp 24u bereikbaar en beschikbaar en kan snel geschakeld worden bij acute situaties.

Aandachtspunt voor 2019 blijft het feit dat historisch gezien een groot aantal cliënten in opdracht E via de huisartsverwijzing instroomt. Deze stroom moet beter gemanaged worden richting nieuw gegunde partijen. Huisartsen moeten ondersteuning krijgen in de keuze voor basisGGZ en het betrekken van het wijkteam bij de hulpvraag.

2.2.6 perceel F: Crisishulp

De aanspraak op crisishulp wordt bepaald door het CIT (Crisis Interventie Team, onderdeel van JBRR), de GGZ crisisdienst of via het Lokale Team in afstemming met het CIT. Crisishulp kan bestaan uit:

- Snelle en intensieve ambulante crisishulp in de thuissituatie
- Vervangende opvoeding in een crisis-pleeggezin (de verblijfsduur is gemiddeld 2 maanden);
- Vervangende opvoeding in een voorziening voor crisisopvang (de verblijfsduur is gemiddeld 4 weken).

In de samenwerking tussen CIT (Opdrachtgever), GGZ-crisisdienst en Opdrachtnemer wordt bepaald welke vorm van hulp het meest passend is. De opdracht van CIT is leidend bij het inzetten van crisishulp.

Aandachtspunten voor 2019 zijn de doorlooptijden binnen de crisis; door schaarste en wachtenden in de crisis op passende vervolghulp. De afstemming en samenwerking op het gebied van instroom en de routing met lokale teams, JBRR en met de acute dienst GGZ zal verder worden verbeterd.

2.2.7 perceel G

Perceel G bestaat uit een aantal producten en diensten die geen onderdeel uitmaken van de resultaatgerichte bekostiging. Onderstaand worden zij nader toegelicht:

Jeugdbescherming/jeugdreclassering

Vanaf 2015 worden Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (JB/JR) uitgevoerd door de gecertificeerde instellingen die aan het normenkader JB/JR voldoen. Het normenkader stimuleert en ondersteunt de instellingen om continu de kwaliteit van de eigen organisatie te verbeteren en te borgen. Het normenkader heeft daarnaast als doel dat de rechtsgelijkheid en rechtszekerheid voor jeugdigen en het gezin worden geborgd. Binnen de regio Rijnmond wordt het grootste deel van de maatregelen JB/JR uitgevoerd door Jeugdbescherming Rotterdam Rijnmond (JBRR).

Crisis Interventie Team (7 x 24 uur bereikbaar)

Kinderen die acuut in hun veiligheid bedreigd worden krijgen ondersteuning van het Crisis Interventie Team (CIT). Politie, ziekenhuizen, huisartsen, scholen, hulpverleners, maar ook ouders en kinderen zelf kunnen contact opnemen met het CIT. Het CIT treedt op in crisissituaties en kan direct de noodzakelijke hulp inzetten.

Buiten regionale plaatsingen (incl pleegzorg)

Buiten regionale plaatsingen betreffen plaatsingen van kinderen bij niet regulier gecontracteerde aanbieders. In de meeste gevallen gaat het om kinderen die op basis van het woonplaatsbeginsel bij één van de gemeenten in de regio horen, maar die niet in de regio verblijven.

Landelijke Inkoop

Vanuit het Rijk zijn wat betreft de inkoop van een aantal zeer specialistische zorgvoorzieningen afspraken gemaakt voor landelijke inkoop. Daarnaast zijn er een aantal functies die weliswaar niet rechtstreeks zorg voor jeugd raken maar wel randvoorwaardelijk zijn voor het functioneren van het stelsel rondom jeugdhulp. De samenwerkende gemeenten hebben besloten om de financiering en reservering van deze middelen binnen de

gemeenschappelijke regeling te beleggen, aangezien het zeer specialistische voorzieningen betreft en binnen de samenwerking eventuele fluctuaties in het gebruik van deze voorzieningen kunnen worden opgevangen.

KSCD

Het Kennis- en Servicecentrum voor Diagnostiek (KSCD) voert onafhankelijk diagnostisch onderzoek uit op verzoek van de medewerkers van Jeugdbescherming Rotterdam-Rijnmond (JBRR). Tevens verzorgt het KSCD de instemmingsverklaringen voor het realiseren van een gesloten plaatsing.

Acute dienst GGZ

De acute dienst GGZ is alleen bereikbaar voor huisartsen, politie, centrum eerste hulp of andere hulpdiensten. De 7x24 uur acute dienst bestaat uit een team van artsen en sociaal psychiatrisch verpleegkundigen. Zij beoordelen welke acute psychiatrische hulp moet worden geboden. Het team van de crisisdienst kan alleen doorverwijzen en doet zelf geen seriebehandeling.

2.2.8. Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond

Vanaf 1 januari 2018 is Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR) een zelfstandige stichting die invulling geeft aan de wettelijke verplichting om op bovenlokaal niveau een Advies en Meldpunt huiselijk Geweld en Kindermishandeling te organiseren. Tot deze datum was VTRR een samenwerkingsverband tussen de voormalige (A)SHG's en het AMK.

In de periode vanaf 2015 is VTRR geconfronteerd met een flink hoger aantal meldingen dan opgenomen in de begroting en eind 2017 is daarnaast het werkproces in het kader van de politiezorgformulieren aangepast. In beide gevallen gold dat dit tot gevolg had dat er meer werkzaamheden uitgevoerd moesten worden en dat er wachttijden ontstonden. Voor 2019 is de kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van VTRR dan ook een aandachtspunt.

2.3 Speerpunten 2019

Gedurende 2017 en 2018 zijn de vijftien gemeenten van de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond en jeugdhulpaanbieders samen aan de slag geweest met de vier actielijnen voor de transformatie van de jeugdhulp in de regio Rijnmond. De vier actielijnen waren:

1. de lokale infrastructuur (wijkteams en wijknetwerken) versterken als spil van de transformatie;
2. de specialistische jeugdhulp door ontwikkelen naar vraaggericht, integraal, verbindend en in samenhang;
3. samenwerking rondom veiligheid;
4. leren van elkaar op de werkvloer en in netwerken.

Voor het jaar 2018 stond daarnaast de nieuwe bekostigingssystematiek en de omslag die dit van alle partijen heeft gevraagd centraal. Het jaar 2018 wordt dan ook gezien als een overgangsjaar waarin de transformatie naar de nieuwe systematiek vorm heeft gekregen. Gedurende 2019 wordt hierop voortgeborduurd en de speerpunten voor dit jaar zijn hier dan ook gericht:

- Streven is de duur van intramurale en specialistische hulp, waaronder drang/dwang, te verkorten en eerder af te schalen naar voorliggende (lokale) voorzieningen, waarbij de samenwerking en verbinding tussen de 'achterkant' en de 'voorkant' zal worden bevorderd.
- Stimuleren van integrale en domein overstijgende jeugdhulp-trajecten.
- Stimuleren van vernieuwing en innovatie (o.a. door middel van het inkoopproces en een vernieuwde inkoopstrategie voor 2018-2020).

2.4 Bedrijfsvoering

Voor de uitvoering van bovenstaande taken heeft de Gemeenschappelijke Regeling de gemeente Rotterdam aangewezen als uitvoeringsorganisatie. De uitvoeringsorganisatie heeft zorg gedragen voor het sluiten van de contracten namens de Gemeenschappelijke Regeling voor 2019 conform de nieuwe bekostigingssystematiek. Naast contracten zal de Gemeenschappelijke Regeling ook nog enkele subsidieovereenkomsten aangaan. Het contract- en accountmanagement voor de regionaal ingekochte en gesubsidieerde jeugdhulp wordt tevens door de gemeente Rotterdam uitgevoerd.

2.4.1 Lokaal opdrachtgeverschap

De deelnemende gemeenten zijn opdrachtgever van de uitvoeringsorganisatie. De deelnemende gemeenten geven daarom voor aanvang van het inkoopproces aan wat de gemeentelijke inkoopbehoefte is. Gedurende het jaar wordt frequent afgestemd over de prestaties, de resultaten en de uitputting van het gemeentelijk budget in de Gemeenschappelijke Regeling. Zo nodig en zo mogelijk worden afspraken tussentijds bijgesteld.

2.4.2 Lokale sturing en verantwoordelijkheid

Kern van de decentralisatie is dat gemeenten met ingang van 2015 verantwoordelijk zijn geworden voor de gehele jeugdhulp. Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid een lokaal beleidsplan en verordening op te stellen. Hierin is opgenomen hoe de lokale toegang wordt georganiseerd en hoe de toegang en de lokaal geboden hulp zich verhoudt tot de gemeenschappelijk ingekochte zorg. Het organiseren van de toegang tot alle vormen van jeugdhulp, de organisatie van lokale teams en ambulante hulp binnen het gezin zijn voorbeelden van lokale verantwoordelijkheden. Door de kwaliteit van de organisatie van het lokale veld kan iedere gemeente invloed uitoefenen op het gebruik van specialistische jeugdhulp en de daarmee samenhangende kosten. De werkelijke vraag van een gemeente naar specialistische hulp wordt namelijk mede door de lokale toeleiding (bijvoorbeeld door wijkteams) bepaald. De gemeente stuurt daarmee rechtstreeks op het gebruik en/of volume (uitgezonderd maatregelen in het kader van jeugdbescherming en jeugdreclassering welke een juridische basis kennen).

2.4.3 Administratief proces

Elke deelnemende gemeente is zelf verantwoordelijk voor het eigen budget binnen de afspraken die zijn gemaakt over de vlaktaks (zie paragraaf 3.3) en voor (het vastleggen van) het toewijzen, het afroepen en controleren van de geleverde zorg. Iedere deelnemende gemeente is ook zelf verantwoordelijk voor het bevoorschotten en afrekenen met de SVB voor de PGB-houders. De GR Jeugdhulp Rijnmond administreert de (raam)contracten en de subsidieovereenkomsten en verzorgt de betalingen aan de zorgaanbieder. De declaraties van

zorgaanbieders worden aan de deelnemende gemeenten verzonden die de controle doen op de geleverde prestaties. Als de declaratie in aanmerking komt voor betaling wordt deze verzonden aan de GR Jeugdhulp Rijnmond die de declaraties betaalbaar stelt.

Ten aanzien van de toeleiding naar specialistische zorg en voorzieningen voeren gemeenten lokaal een administratie voor wat betreft de toekenningsbesluiten en zorgdeclaraties. Dit zorgt er enerzijds voor dat gemeenten snel inzicht hebben in het zorggebruik en anderzijds stelt het gemeenten in staat om snel en adequaat regie en sturing te kunnen geven aan actuele (kosten-) ontwikkelingen.

3. Financieel kader

Met de decentralisatie van de jeugdzorg is voor de regio Rijnmond in 2019 een budget van een kleine 300 miljoen gemoeid. Sinds de ingang van decentralisatie in 2015 zijn hier door het rijk op macroniveau bezuinigingen op doorgevoerd. Daarnaast wordt door het Rijk vanaf 2016 een objectief verdeelmodel ingevoerd. De bedoeling is om de middelen voor jeugdhulp op basis van objectieve (gemeentelijke) kenmerken te verdelen. Afgesproken is dat hiertoe een ingroeimodel wordt gehanteerd, zodat de eventuele negatieve effecten voor gemeenten zo geleidelijk mogelijk voelbaar worden. De invoering van het objectief verdeelmodel heeft gevolgen voor de beschikbare budgetten voor de jeugdhulp binnen gemeenten en de effecten hiervan kunnen per gemeente sterk wisselen.

3.1 Gemeentelijke bijdragen 2019

Conform de eerdere afspraken is bij de bepaling van de bijdrage per gemeente gebruik gemaakt van het zogenaamde vlaktaksmodel. Vanaf 2019 geldt dat de vlaktaks volledig is ingeregeld en de gemiddelde procentuele historische productie over 2015, 2016 en 2017 bepalend is.

3.2.1 Bijdrage voor de uitvoeringsorganisatie

Op 13 februari 2014 hebben de samenwerkende gemeenten het bedrag vastgesteld dat nodig is voor de uitvoering van de gezamenlijke inkoop door de gemeente Rotterdam. Dit bedrag is in 2015 vastgesteld op ongeveer 1,5 miljoen. De verdeelsleutel van dit bedrag wordt geheel gebaseerd op de bijdrage per gemeente en is daarmee gelinkt aan het werkelijke zorggebruik van gemeenten.

Indexering van de uitvoeringskosten vindt plaats op basis van de brief van de kring van gemeentesecretarissen. Hiermee wordt de algemene lijn voor gemeenschappelijke regelingen gevolgd.

3.2.2 Vlaktaksmodel

Tussen de samenwerkende gemeenten is afgesproken te werken met een vereveningssysteem die enerzijds de schommelingen gedurende het jaar opvangt, maar anderzijds wel gemeenten afrekent op het werkelijke zorggebruik.

Het gekozen vereveningsmodel wordt het vlaktaksmodel genoemd en helpt om met risico's te spreiden over de jaren. Vanaf 2019 kan de bijdrage van iedere individuele gemeente aan de gemeenschappelijke regeling worden bepaald door het gemiddelde gebruik te nemen over de drie voorafgaande peiljaren. Bij deze bekostigingssystematiek betaalt iedere gemeente uiteindelijk de eigen kosten, maar eventuele schommelingen in de kosten worden gedurende drie jaar opgevangen. Hiermee blijft de prikkel om minder gebruik te gaan maken van specialistische voorzieningen behouden. Daarnaast is het zo dat een gemeente die in een jaar minder afneemt dan gefinancierd dit in de jaren daarna vertraagd terugkrijgt in de vorm van een lagere bijdrage aan de regeling. Hiervoor is afgesproken een aantal stappen te hanteren:

Stap 1: bepalen reële inleg

Deze inleg wordt bepaald op basis van het gemiddelde van de feitelijke productie van 3 opeenvolgende jaren. Deze stap is voor het eerst volledig gerealiseerd in het jaar 2019. In dat jaar wordt de gemiddelde feitelijke productie van de jaren 2015-2017

meegenomen voor de begroting 2019. De uitkomst van deze som is de percentuele inleg van de individuele gemeente over het begrotingsjaar.

Stap 2: productiecorrectiefactor

Naast het gemiddelde gebruik over t-2, t-3 en t-4 wordt binnen de rekenregel ook rekening gehouden met de geconstateerde werkelijke afwijkingen tussen inleg en productie over de voorgaande jaren. Vanaf t+2 wordt de gerealiseerde over- of onder productie over een periode van 3 jaar opgenomen in de berekening van de reële bijdrage.

Schematisch ziet bovenstaande er als volgt uit:

Jaar	T+2	T+3	T+4	T+5
	Reële inleg (stap 1)	Reële inleg (stap 1)	Reële inleg (stap 1)	Reële inleg (stap 1)
	+/- 1/3 afwijking t.o.v. de begrote productie T	+/- 1/3 afwijking t.o.v. de begrote productie T	+/- 1/3 afwijking t.o.v. de begrote productie T	
		+/- 1/3 afwijking t.o.v. de begrote productie T+1	+/- 1/3 afwijking t.o.v. de begrote productie T+1	+/- 1/3 afwijking t.o.v. de begrote productie T+1
			+/- 1/3 afwijking t.o.v. de begrote productie T+2	+/- 1/3 afwijking t.o.v. de begrote productie T+2

3.3 Indexering

Indexering lasten

In 2018 wordt een prijsonderzoek uitgevoerd naar de nieuwe resultaatgerichte financiering Jeugdhulp. Na uitvoering van het prijsonderzoek zal een besluit genomen worden over de loon- en prijsbijstelling voor de Jeugdhulp. Algemeen uitgangspunt is dat bij een correct tarief het landelijk toegekende accres kan worden verwerkt in de tarieven. Contractueel is de mogelijkheid geboden een indexatie op de tarieven door te voeren.

Daarnaast geldt voor de Gecertificeerde Instelling dat OVA kan worden toegekend. OVA staat voor Overheidsbijdrage Arbeidskostenontwikkeling. De OVA is een compensatie voor CAO ontwikkelingen die de uitkomst zijn van afspraken binnen de jeugdhulpbranche. Het Rijk heeft met de jeugdhulpinstellingen afspraken gemaakt over compensatie voor de loonkostenontwikkeling in een OVA-convenant.

Voor de uitvoeringskosten geldt dat indexering van deze kosten plaats vindt op basis van de brief van de kring van gemeentesecretarissen. Hiermee wordt de algemene lijn voor gemeenschappelijke regelingen gevolgd.

Indexering baten (gemeentelijke bijdragen)

Uitgangspunt is dat het accres in T+1 wordt verwerkt. Per saldo blijft het accres in het lopende jaar (T) bij de gemeenten. Dit betekent wel dat de indexering van de zorgkosten binnen de GR achterblijft bij de kostenontwikkeling, maar voorkomen wordt dat lopende het jaar T er een begrotingswijziging moet worden doorgevoerd om het accres toe te kunnen voegen.

In de ontwerpbegroting van T+1, welke in april wordt vastgesteld, wordt opgenomen dat het accres uit de meicirculaire van T zal worden verwerkt voorafgaand aan definitieve vaststelling door het AB.

3.4 Fiscaliteiten

Hieronder wordt ingegaan in hoeverre de fiscale wetgeving van toepassing is op de uitvoering van de taken door de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond.

3.4.1 Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 wordt de vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen ingevoerd. Het tarief is 25% van de jaarwinst (20% over de eerste € 200.000).

Op basis van informatie van het bureau rijksheffingen van de gemeente Rotterdam kan worden aangenomen dat de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rotterdam (GR) niet wordt verplicht om vennootschapsbelasting te betalen:

- In de eerste plaats kan daartoe worden gesteld dat er geen sprake is van een onderneming in fiscale zin, daaronder begrepen een uiterlijk met een onderneming overeenkomende werkzaamheid. Er worden geen diensten op de markt verkocht. En er is geen te verwachten winst. Voor zover er bij de GR overschotten of tekorten ontstaan, worden die naar rato verrekend met de aangesloten gemeenten. Als er geen onderneming is, is er geen belastingplicht en ook geen aangifteplicht.
- In de tweede plaats kan een beroep worden gedaan op de samenwerkingsvrijstelling. Het gaat bij de jeugdhulp om de uitvoering van een overheidstaak waarmee niet in concurrentie wordt gedreven. Ook wordt voldaan aan de voorwaarde dat de gemeenten naar evenredigheid van de afgenomen activiteiten bijdragen aan de kosten van het samenwerkingsverband. Volgens het wetsvoorstel moet er dan wel aangifte worden gedaan, maar is de "winst" vrijgesteld. Hopelijk komt hier nog een praktische voorziening voor: het doen van die aangifte zou een onnodige administratieve last zijn.

3.4.2 BTW-heffing

Het Openbaar Lichaam Jeugdhulp Rijnmond ontvangt voor de uitvoering van zijn activiteiten bijdragen van de bij de Gemeenschappelijke Regeling aangesloten gemeenten. Deze bijdragen zijn van BTW-heffing vrijgesteld (artikel 11, eerste lid, letter u, in verbinding met letter g, van de Wet op de omzetbelasting 1968). Dit brengt met zich dat het Openbaar Lichaam ter zake van de uitvoering van de taken in het kader van de Jeugdwet géén BTW in rekening brengt aan de aangesloten gemeenten.

De bijdrage die de gemeente Rotterdam ontvangt in verband met de ondersteuning van het Openbaar Lichaam Jeugdhulp Rijnmond bij de uitvoering van haar taken, is wel aan BTW-heffing onderworpen. Naast deze bijdrage worden door het Openbaar Lichaam Jeugdhulp

Rijnmond niet direct aan zorg gerelateerde kosten betaald welke wel aan BTW-heffing zijn onderworpen. De in rekening gebrachte BTW wordt naar rato van de bijdragen 'doorgeschoven' naar de aangesloten gemeenten (BTW-transparantieregeling). De aangesloten gemeenten kunnen voor deze BTW een bijdrage vragen uit het BTW-compensatiefonds.

4. Begroting 2019-2022

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten is onderstaande begroting voor de GR Jeugdhulp Rijnmond opgesteld.

Totaal Begroting GR 2019-2022

	Producten	Taakvelden	Begroting GR 2018	Begroting GR 2019	Raming GR 2020	Raming GR 2021	Raming GR 2022
A.	Gewoon opgroeien buiten gezin	Maatwerkdienstverlening 18-	22.376.179	23.498.533	24.124.616	24.124.616	24.124.616
B.	Weer naar huis	Maatwerkdienstverlening 18-	51.043.577	53.603.843	55.032.037	55.032.037	55.032.037
C.	Opgroeien met blijvende ondersteuning	Maatwerkdienstverlening 18-	8.212.147	8.624.055	8.853.830	8.853.830	8.853.830
D.	Steun, hulp of behandeling overdag	Maatwerkdienstverlening 18-	6.189.421	6.499.873	6.673.052	6.673.052	6.673.052
E.	Pakket Thuis	Maatwerkdienstverlening 18-	33.774.558	35.468.637	36.413.645	36.413.645	36.413.645
F.	Crisis	Maatwerkdienstverlening 18-	7.659.639	8.043.834	8.258.150	8.258.150	8.258.150
G	Overig		50.219.363	52.271.174	53.663.861	53.663.861	53.663.861
	1. JB/JR maatregelen dwang & drang/ Crisis Interventie Team (7 x 24 uur	Geëscaleerde zorg 18-	39.439.993	41.491.804	42.884.491	42.884.491	42.884.491
	2. Buitenregionale plaatsingen (incl pleegz	Maatwerkdienstverlening 18-	2.860.080	2.860.080	2.860.080	2.860.080	2.860.080
	3. Landelijke inkoop	Maatwerkdienstverlening 18-	6.148.598	6.148.598	6.148.598	6.148.598	6.148.598
	4. KSCD	Maatwerkdienstverlening 18-	1.370.691	1.370.691	1.370.691	1.370.691	1.370.691
	5. Acute dienst GGZ	Geëscaleerde zorg 18-	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000
H.	Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR)	Geëscaleerde zorg 18- en 18+	11.774.200	11.034.200	11.034.200	11.034.200	11.034.200
	Uitvoeringskosten	Meerdere	6.235.362	6.948.631	6.550.320	6.550.320	6.550.320
	Risico's Jeugdhulp	Meerdere	2.898.784	3.082.046	3.082.046	3.082.046	3.082.046
	Innovatie	Meerdere	1.517.538	1.585.096	1.585.096	1.585.096	1.585.096
	Organisatiekosten GR	Meerdere	1.528.595	1.931.489	1.533.178	1.533.178	1.533.178
	Specifieke ICT-kosten	Meerdere		100.000	100.000	100.000	100.000
	Accountantskosten	Meerdere	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
	Werk en Onderzoek	Meerdere	240.446	200.000	200.000	200.000	200.000
	Totaal		197.484.446	205.992.780	210.603.712	210.603.712	210.603.712

Op basis van de in 3.1 genoemde rekensystematiek leidt deze begroting tot de in de bijlage 1 genoemde bijdragen per gemeente voor 2019.

4.1 Overige financiële paragrafen

4.1.1 Overzicht van baten en lasten

In deze paragraaf staan twee overzichten opgenomen waarin de baten en de lasten zijn toegelicht. In het eerste overzicht zijn voor het jaar 2019 de baten en lasten per taakveld uitgesplitst. Het tweede overzicht gaat in op de meerjarenraming van de incidentele en structurele baten en lasten.

Overzicht 1: baten en lasten per taakveld 2019

Taakveld	Baten 2019	Lasten 2019	Saldo 2019
6.72 - Maatwerkdienstverlening 18-	151.219.129	151.219.129	0
6.82 - Geëscaleerde zorg 18-	49.252.357	49.252.357	0
6.83 - Geëscaleerde zorg 18+	5.521.294	5.521.294	0
Totaal	205.992.780	205.992.780	- 0

Overzicht 2: meerjarenraming (incidentele en structurele) baten en lasten

Overzicht van baten en lasten	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Baten	€ 205.992.780	€ 210.603.712	€ 210.603.712	€ 210.603.712
Lasten	€ 205.992.780	€ 210.603.712	€ 210.603.712	€ 210.603.712
Resultaat Begroting	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Overzicht van incidentele baten en lasten	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Toevoeging aan de bestemmingsreserve (B)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Ontrekking aan de bestemmingreserve (L)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Saldo incidentele baten en lasten 2018	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Gecorrigeerd Saldo (structurele ruimte / nadeel)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

4.1.2 Overhead

Tot de overhead worden die kosten gerekend die niet een directe relatie hebben met de (gecontracteerde of gesubsidieerde) jeugdhulp, jeugdreclassering/-bescherming of het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis). Het zijn die kosten die ondersteunend en faciliterend zijn aan genoemde directe kosten. Onderstaand is een uitsplitsing van de kosten opgenomen die tot de overhead gerekend worden.

	Begroting GR 2019	Raming GR 2020	Raming GR 2021	Raming GR 2022
Overhead	5.363.535	4.965.224	4.965.224	4.965.224
Risico's Jeugdhulp	3.082.046	3.082.046	3.082.046	3.082.046
Organisatiekosten GR	1.931.489	1.533.178	1.533.178	1.533.178
Specifieke ICT-kosten	100.000	100.000	100.000	100.000
Accountantskosten	50.000	50.000	50.000	50.000
Werk en Onderzoek	200.000	200.000	200.000	200.000

De kosten voor overhead zijn zoveel mogelijk bij elkaar gezet bij de uitvoeringskosten. Hier is ook een budget voor innovatie begroot. Dit is bedoeld voor innovatieve projecten in de uitvoering van de jeugdhulp en zijn daarom tot de directe kosten gerekend.

4.1.3 Een beoordeling op onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

	Realisatie 2017	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Netto Schuldquote	0,72	0,71	0,69	0,69	0,69
Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0,72	0,71	0,69	0,69	0,69
Solvabiliteitsratio	6,38	0,71	0,71	0,71	0,71
Structurele exploitatieruimte	0	0	0	0	0
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Toelichting:

De netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen zijn gelijk omdat er geen sprake is van aangegane leningen. Hierdoor is er geen sprake van druk van rentelasten en aflossingen. Dit kengetal is derhalve laag bij de GRJR en meerjarig in evenwicht.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de GRJR in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Daar is bijvoorbeeld sprake van indien een lening is aangegaan omdat het eigen vermogen niet liquide is (omdat het vast zit in bijvoorbeeld een gemeentehuis of dat er andere investeringen mee zijn gefinancierd). Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de provincie of gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie.

Toelichting:

De Solvabiliteitsratio neemt in 2019 af t.o.v. de ratio eind 2017. Dit komt door de geraamde inzet vanuit een gevormde reserve ter verlaging van de inleg van de deelnemende gemeenten in de begroting 2018. Het eigen vermogen daalt hierdoor wat terug te zien is in dit ratio.

Het is een bewuste keus van het AB Jeugdhulp Rijnmond om de reserves van de GRJR zo laag mogelijk te houden. Dit omdat gemeenten op grond van de wet aansprakelijk zijn voor tekorten bij een Gemeenschappelijke Regeling. Als er een tekort ontstaat op het totaalbudget van de GR storten gemeenten een evenredig bedrag bij conform de voor dat jaar afgesproken verdeelsleutel. Het is dus niet wenselijk en ook niet nodig om bij de GRJR hoge reserves te vormen.

Daarnaast is er bij de GRJR ook geen sprake van schulden in de vorm van aangegane leningen.

Grondexploitatie

Voor de GRJR is dit financiële kengetal niet van toepassing.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn in het geval van de GRJR de bijdragen vanuit de deelnemende gemeenten. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Toelichting:

Omdat binnen de begroting van de GRJR gestreefd wordt naar een structureel evenwicht tussen de baten en lasten komt de structurele exploitatieruimte op 0 uit. De baten in de vorm van de bijdragen van de deelnemende gemeenten zijn exact even hoog als de begrote lasten. Zoals bij het kengetal solvabiliteit al is toegelicht is dit een bewuste keus van het AB Jeugdhulp Rijnmond en betekent dit wel dat de deelnemende gemeenten bij een tekort naar rato van het vlaktaksmodel een extra bijdrage moeten doen.

Belastingcapaciteit

Het financiële kengetal belastingcapaciteit wordt gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt). Voor de provincies wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van het gemiddelde landelijke gehanteerde tarief voor de opcenten.

Toelichting:

Dit financiële kengetal is vanwege het feit dat de GRJR een bijdrageregeling kent niet van toepassing.

4.1.4 Een geprognosticeerde begin- en eindbalans voor het begrotingsjaar

Geprognosticeerde begin- en eindbalans	bedrag
1-1-2019	€ 249.090
Geraamde onttrekkingen	€ -
31-12-2019	€ 249.090

4.1.5 Het EMU-saldo

Het EMU-saldo wordt bepaald door een berekening van de totale inkomsten en uitgaven verminderd met inkomsten en uitgaven ten aanzien van aandelen in bedrijven en kredietverstrekking. Dit is niet van toepassing op de GR-JR daarom is het EMU-saldo € 0,-.

EMU-saldo (berekening)	bedrag
$(O-x) - (U-y) = \text{EMU-saldo}$	€ 0,-

O staat voor de inkomsten (ontvangsten) in een jaar, U voor de uitgaven en x en y voor respectievelijk de inkomsten en uitgaven ten aanzien van aandelen in bedrijven en kredietverstrekking. De opbrengst van de verkoop van aandelen telt dus niet als inkomsten, de aankoop niet als uitgaven. Verder telt lenen en het ontvangen van een aflossing niet als inkomen, en uitlenen en aflossen niet als uitgaven.

5. Verantwoording

De Gemeenschappelijke Regeling heeft gezamenlijk kaders vastgesteld waarop sturing en verantwoording zal worden vormgegeven. Hieronder geven we de vastgestelde kaders weer.

5.1 Basisset prestatie-indicatoren

Sturing op outcome is een opdracht in de jeugdwet en ook een streven dat de bestuurders in onze regio willen realiseren. Het AB Jeugdhulp Rijnmond heeft besloten bij het sturen op outcome en maatschappelijk resultaat aan te sluiten bij de landelijke monitor sociaal domein. Belangrijk hierbij is dat we als grote regio voldoende invloed kunnen uitoefenen op de verschillende aspecten van de monitor (denk hierbij aan de indicatoren die mee worden genomen en de momenten van beschikbaar komen van de rapportages). Het aansluiten bij de monitor sociaal domein brengt de volgende voordelen met zich mee: landelijke vergelijkbaarheid, eenduidige rapportage, samenloop wordt meegenomen (bijvoorbeeld gezinnen in een uitkering **én** kinderen in jeugdhulp), relatief goedkoop door gebruik van bestaande voorzieningen (van onder andere CBS), gevalideerde data (bijvoorbeeld aansluiting op de 'early warning' items uit het objectief verdeelmodel), continuïteit is geborgd doordat het in de CBS organisatie is ingebed en privacy issues zijn landelijk geborgd door CBS werkwijze.

Basisset prestatie indicatoren
Maatschappelijk effect (indicatoren)
1. Zelfredzaamheid ouders en jeugdigen: 1.1 Jeugdigen groeien op in een gezin 1.2 Jeugdigen gaan naar school of hebben werk 1.3 Jeugdigen zijn niet verslaafd 1.4 Jeugdigen plegen geen strafbare feiten
Resultaten van hulp
1. Doelrealisatie – doelen behaald 2. Doelrealisatie - afname problematiek/toename zelfredzaamheid 3. Doelrealisatie – zonder hulp verder kunnen 4. Doelrealisatie – herhaal beroep op hulp 5. Cliënttevredenheid 6. Reden beëindiging hulp 7. Tijdige zorg dichtbij (samengestelde indicator obv onderstaande indicatoren) 7.1 Zwaarte ingezette jeugdhulp (duur en intensiteit) 7.2 “Doorverwijzingen en terug verwijzingen” 7.3 Percentage problematiek dat is opgelost in de basishulp 8. Wachttijden (Zorg wordt tijdig geleverd) 8.1 Retrospectieve wachttijden 8.2 Huidige wachttijden
Output
1. Productiecijfers. 2. Financiële verantwoording

De (output) indicatoren die betrekking hebben op de operationele sturing in de opdrachtgeversrol zullen worden verzameld, geanalyseerd en gerapporteerd door de uitvoeringsorganisatie van de GR als onderdeel van het inkoopproces voor de regionaal ingekochte hulp.

5.2 Beleidsindicatoren

Ten aanzien van de beleidsindicatoren die aangeleverd dienen te worden bij CBS geldt dat de volgende beleidsindicatoren van toepassing zijn op de jeugdhulp die ingekocht wordt via de GRJR.

Taakveld	Naam Indicator	Eenheid	Bron
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS

Deze gegevens worden voor de door de GRJR ingekochte jeugdhulp door de aanbieders aangeleverd bij CBS en de informatie is terug te vinden op waarstaatjegemeente.nl (www.waarstaatjegemeente.nl).

5.3 Jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur stelt de jaarrekening vast. Hiertoe heeft zij de kaders vastgesteld via de 'kadernota accountantscontrole jaarrekening Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond 2016 e.v.'. De accountant beoordeelt de financiële jaarstukken van de GR Jeugdhulp Rijnmond aan de hand van de gegeven kaders en geeft hierover een verklaring af ten behoeve van het algemeen bestuur.

6. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De GR heeft in principe geen eigen weerstandsvermogen nodig omdat de gemeenten op grond van de wet aansprakelijk zijn voor tekorten bij een Gemeenschappelijke Regeling. Als er een tekort ontstaat op het totaalbudget van de GR storten gemeenten een evenredig bedrag bij conform de voor dat jaar afgesproken verdeelsleutel. Op basis van de resultaten van de jaarrekening kan bij een eventueel overschot worden besloten om een deel toe te voegen aan het weerstandsvermogen.

6.1 Risico's en beheersmaatregelen

Op basis van een risico-inventarisatie die in samenwerking met de gemeenten is opgesteld is geconcludeerd dat de omvang van het gewogen risico beheersbaar is en dat er geen apart weerstandsvermogen gevormd hoeft te worden. Wel wordt er voor 2019 een risicobudget opgenomen ter hoogte van € 3.082.046,- zijnde 1,5% van de begroting 2019.

In onderstaande tabel zijn de vier risico's benoemt met de grootste financiële gevolgen of politieke impact die kunnen optreden ten aanzien van de uitvoering van de GR op basis van de opgestelde begroting. Voor deze risico's zijn de volgende beheersmaatregelen opgenomen:

Risico	Beheersmaatregel
Algemeen risico is het niet tijdig behalen van de transitie. Indien de transformatie onvoldoende tot stand komt kan dit zowel inhoudelijk als budgettair tot risico's leiden.	
Tekort op het totaalbudget door stijgende zorgvraag of door het afgeven van niet passende indicatie (te zwaar en/of te lang)	Experttool als instrument voor frontoffice medewerkers en derden voor afweging en vertaling hulp naar resultaatarrangementen.
	Benutten monitoring voor de voorlichting aan toeleiders over kosten en het creëren van kostenbewustzijn.
	Frequente monitoring uitputting budget
	Afspraken met de verschillende verwijzers over verwijsgedrag.
	Gezamenlijke verantwoordelijkheid deelnemende gemeenten. Op grond van de wet is iedere gemeenten conform het vlaktaksmodel aansprakelijk voor tekorten bij de GR.
Huidig zorglandschap bevat lacunes	Bespreken zorgpalet gecontracteerde partijen.
	Contracten herijken.
	Gesprekken over onderaannemerschap.
Aanbieders van semi publieke en/of kwetsbare voorzieningen hebben problemen in de bedrijfsvoering en/of hogere productie dan begroot. Het betreft hier met name JBRR en VTRR.	(Bestuurlijke) governance op deze voorzieningen nader invullen/uitwerken.
	Versterking accountmanagement/opdrachtgeverrol op kwetsbare voorzieningen.
	Rol landelijke inspecties (programma sturing op kwaliteit zorg).

Bijlage 1: gemeentelijke bijdragen 2019¹

	Inleg 2019 o.b.v. voorlopige Jaarrekening 2017	VTRR verdeling	Inleg 2019 o.b.v. voorlopige jaarrekening en incl. VTRR
Deelnemers GR			
Albrandswaard	1.788.675	126.392	1.915.066
Barendrecht	5.267.964	255.857	5.523.821
Brielle	1.472.850	92.709	1.565.559
Capelle aan den IJssel	12.656.754	618.665	13.275.418
Goeree-Overflakkee	3.351.449	233.501	3.584.950
Hellevoetsluis	5.727.794	267.527	5.995.321
Krimpen aan den IJssel	4.895.592	175.130	5.070.722
Lansingerland	5.783.571	437.346	6.220.917
Maassluis	3.714.087	262.840	3.976.927
Nissewaard	16.804.543	717.247	17.521.790
Ridderkerk	5.603.063	252.126	5.855.189
Schiedam	13.418.197	718.720	14.136.916
Vlaardingen	12.683.638	690.498	13.374.136
Westvoorne	2.700.376	85.981	2.786.358
Rotterdam	99.090.027	6.099.661	105.189.689
Totaal	194.958.580	11.034.200	205.992.780

¹ De bijdrage 2019 is gebaseerd op de voorlopige productiecijfers 2017. In de loop van 2018 komen de definitieve cijfers binnen waarna een herberekening volgt, waarover de gemeenten zullen worden geïnformeerd.

Raadsvoorstel

Datum Raad
14 juni 2018

Portefeuillehouder
Albert Abee

Registratienummer
BR1800046

Onderwerp
Jaarstukken 2017, 1^e begrotingswijziging 2018 en programmabegroting 2019 GR Bleizo

Gevraagde beslissing

Met zienswijze U18.04815 te reageren op de programmabegroting 2019, de 1^e begrotingswijziging 2018 en de jaarstukken 2017 van de GR Bleizo.

Samenvatting

De Wet gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat een gemeenschappelijke regeling de financiële jaarstukken en begroting van het aankomende jaar aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten stuurt. Gemeenten hebben de mogelijkheid om met betrekking tot de programmabegroting een zienswijze in te dienen en gevoelen tegen de jaarstukken. Uitgangspunt voor de gemeente Lansingerland is om altijd met een zienswijze te reageren. Hieronder volgt een korte toelichting op de verschillende financiële stukken van GR Bleizo. De toelichting grondexploitatie en risicoanalyse is vertrouwelijk en valt onder het raadsbesluit BR1800017 waarmee de geheimhouding van vertrouwelijke documenten afkomstig uit Bleizo bekrachtigd is.

Programmabegroting 2019

De programmabegroting 2019 is gebaseerd op jaarschijf 2019 uit de grondexploitatie van GR Bleizo en geeft inzicht in de voorgenomen plannen en activiteiten voor 2019. Voor 2019 worden diverse algemene activiteiten ontplooit (voorbereiding besluitvorming AB en DB, opstellen financiële stukken, monitoring en rapportage), activiteiten in het kader van marketing en acquisitie om gronden uit te geven, afstemming met en afronding van de vervoersknoop Bleizo, afstemming met de partijen binnen Prisma en de samenwerking in Corridor A12, effectueren van grond verkopen en het opstarten van parkmanagement.

1^e begrotingswijziging 2018

De begroting 2018 wordt al in 2017 vastgesteld en baseert zich op de grondexploitatie per 1 januari 2017. De grondexploitatie is inmiddels geactualiseerd naar prijspeil 1 januari 2018. Als gevolg hiervan is een begrotingswijziging nodig om de begroting 2018 en de grondexploitatie op elkaar te laten aansluiten. De belangrijkste verschillen zitten in het verschuiven van de bijdrage aan de Vervoersknoop van 2018 naar 2019. De oplevering staat gepland voor december 2018, maar de financiële afhandeling zal in 2019 plaatsvinden. Daarnaast zijn de parameters en de fasering geactualiseerd.

Jaarstukken 2017

In 2017 is hard gewerkt aan de realisatie van de OV-knoop Bleizo en aan de afspraken tussen partijen die nodig zijn met betrekking tot beheer en onderhoud van het station en de stationsomgeving. Voor de gebiedsontwikkeling is in 2017 het voorontwerp bestemmingsplan en bijbehorende Mer in procedure gebracht en op basis van de inspraakreacties is vervolgens het ontwerp bestemmingsplan

opgesteld en in procedure gebracht. Door de zienswijzen hierop en het bestuurlijk overleg Corridor A12 is vaststelling van het bestemmingsplan in de tijd doorgeschoven. Met betrekking tot de bestuurlijke afspraken in Corridor A12 verband moeten eerst nog enkele zaken als gezamenlijke regionale marketing en acquisitie, verkenning voor een alternatief ontwikkelprogramma en de effecten hiervan op Bleizo onderzocht worden. Verder heeft in 2017 de administratieve afhandeling van de verbindingsweg N209-N470 (Laan van Mathenesse) plaatsgevonden. In 2017 heeft geen grondverkoop plaatsgevonden. Voor bovengenoemde activiteiten zijn kosten gemaakt die zijn opgenomen in de jaarstukken 2017.

Toelichting grondexploitatie en risicoanalyse (vertrouwelijk - valt onder raadsbesluit BR1800017)

De uitgangspunten van de grondexploitatie Bleizo zijn actueel en voldoende onderbouwd. De grondexploitatie bouwt voort op de grondexploitatie per 1-1-2017 en sluit voor het overgrote deel aan op de wijze waarop Lansingerland haar eigen grondexploitaties vormgeeft. Lansingerland hanteert voor onderdelen van haar eigen grondexploitaties en voor de bepaling van het benodigd weerstandsvermogen een iets voorzichtiger/conservatiever standpunt. Beide standpunten vallen echter binnen een acceptabele en gangbare bandbreedte.

De grondexploitatie Bleizo kent per 1-1-2018 een negatief resultaat van € 6,9 mln. (netto contante waarde). Ten opzichte van 2017 is het resultaat met € 1,2 mln. verbeterd. Deze verbetering wordt met name veroorzaakt door het vervallen van de reservering voor Transportium. Deze gronden zouden in 2017 worden uitgegeven, waarbij de grondprijs destijds was berekend op basis van een “neutraal effect op de grondexploitaties”. Door de huidige parameters is het effect van het weer terugbrengen van de uitgifte naar reguliere bedrijfskavels en de oorspronkelijke planning positief.

Het tekort van de grondexploitatie Bleizo wordt volledig gedekt vanuit de verliesvoorziening van de gemeente Zoetermeer. Deze bedraagt € 9,5 mln. en wordt in 2018 definitief vastgesteld als ook de definitieve bijdrage van Bleizo aan het station bekend is. De gemeente Lansingerland treft pas een verliesvoorziening als het tekort groter wordt dan de afgesproken verliesvoorziening van Zoetermeer (ter hoogte van 50% van het meerdere tekort).

Financiële consequenties

De jaarrekening 2017, de programmabegroting 2019 en de 1^e begrotingswijziging 2018 hebben geen financiële consequenties voor onze gemeente. Wel wordt in onze eigen jaarrekening iets anders omgegaan met de bepaling van het weerstandsvermogen.

Bleizo heeft een risicoprofiel, waarbij ook rekening wordt gehouden met kansen, van ca. € -5,3 mln.. De risico's betreffen onder meer het uitgiftetempo, de grondprijsontwikkeling en de rente-ontwikkeling. In Lansingerland is in de Jaarrekening 2017 voor de berekening van het benodigd weerstandsvermogen rekening gehouden met een bruto risicoprofiel van € 1,75 mln. De hoogte van dit bedrag is bepaald op basis van de risicoanalyse van Bleizo, rekening houdend met onze eigen grondslag van 90% zekerheid en de dekking vanuit Zoetermeer (garantstelling tot maximaal € 9,5 mln.).

Verdere procedure

Na besluitvorming wordt de zienswijze naar het AB van GR Bleizo gestuurd.

Juridische aspecten

- Artikel 35 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen
- Artikel 25 en 55 van de Gemeentewet
- Artikel 10 Wet Openbaarheid Bestuur

Extern draagvlak/burgerparticipatie

n.v.t.

Duurzaamheid

n.v.t.

Bijlagen

U18.04815 - Zienswijze

I18.16477 - Jaarstukken 2017 (bevatten persoonsgegevens, zie speciale map in Ibabs)

I18.16478 - Verslag van bevindingen 2017 (bevatten persoonsgegevens, zie speciale map in Ibabs)

I18.16483 - 1^e begrotingswijziging 2018

I18.16481 - concept programmabegroting 2019

I18.16482 - toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse GR Bleizo (vertrouwelijk)

I18.16480 - Accountantsverslag

I18.16484 - Aanbiedingsbrief

Toelichting

Inleiding

Zie samenvatting.

Argumenten

1.1 De begroting 2019 sluit aan bij de grondexploitatie en voldoet aan de overeengekomen kaders

De grondexploitatie per 1 januari 2018 geeft de meest actuele inzichten weer. De begroting is gebaseerd op de jaarschijf 2019 van de grondexploitatie.

1.2 We geven altijd een zienswijze

De begroting 2019 sluit aan bij de beleidsmatige uitgangspunten van GR Bleizo en er is op een juiste manier de vertaalslag gemaakt van de grondexploitatie naar de begroting. Een positieve zienswijze kan hiermee gegeven worden.

1.3 Jaarrekening geeft inzicht in het gevoerde beleid en resultaten van het voorgaande jaar

De jaarrekening 2017 geeft verslag van de ondernomen acties en (financiële) effecten. De jaarrekening gaat ter informatie naar de gemeenteraad.

1.4 De accountant is akkoord met de jaarstukken

De accountant van GR Bleizo heeft op 8 mei 2018 een goedkeurende verklaring van getrouwheid en rechtmatigheid afgegeven. Het is wel goed om de bevindingen van de accountant over te nemen.

1.5 Geheimhouding is nodig vanwege economische en financiële belangen

In de toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse staat vertrouwelijke informatie. Bij openbaring van deze informatie komen de economische en financiële belangen van GR Bleizo en daarmee van de gemeente Lansingerland in het geding. Hiertoe is reeds besloten met besluit BR1800017.

Kanttekeningen

1.1 Advies van de rekeningcommissie nog niet ontvangen

De rekeningcommissie geeft advies op basis van de concept stukken. De bedoeling is dat dit advies met de jaarstukken meegestuurd wordt naar de gemeenten. Door de gemeenteraadsverkiezing bleek dit echter niet tijdig haalbaar. Allereerst moesten raadsleden in beide gemeenten benoemd worden voor de rekeningcommissie en vervolgens nog eens bijeenkomen om tot een advies te komen.

Raadsbesluit

Datum Raad
14 juni 2018
Registratienummer
BR1800046

Onderwerp
Jaarstukken 2017, 1e begrotingswijziging 2018 en programmabegroting 2019 GR Bleizo

De raad van de gemeente Lansingerland;
gelezen het bijgaande voorstel

Overwegende dat

- de begroting 2019 gebaseerd is op de jaarschijf 2019 van de grondexploitatie;
- de financiële stukken passen binnen de gestelde kaders;
- de accountant akkoord is met de jaarrekening 2017;
- in de toelichting grondexploitatie en risicoanalyse vertrouwelijke informatie is opgenomen.

Gelet op

- artikel 25 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen;
- artikel 25 en 55 van de Gemeentewet;
- artikel 10 Wet Openbaarheid Bestuur.

Besluit(en)

Met zienswijze U18.04815 te reageren op de programmabegroting 2019, de 1^e begrotingswijziging 2018 en de jaarstukken 2017 van de GR Bleizo.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 14 juni 2018,

de griffier,

drs. Marijke Walhout

Onderwerp:

Begrotingswijziging nummer 1 van begroting 2018.

Bijlage(n): -

Toelichting:

De concept Begrotingswijziging nummer 1 van de begroting 2018 GR Bleizo is opgesteld door GR Bleizo. De in 2017 vastgestelde Begroting 2018 is gebaseerd op de grondexploitatie per 1-1-2017. Per 1-1-2018 is de grondexploitatie van de GR Bleizo geactualiseerd. Op basis van deze geactualiseerde grondexploitatie 2018 moet de begroting 2018 aangepast worden. Dit besluit van het dagelijks bestuur ziet op de vaststelling van de concept Begrotingswijziging nummer 1 van de begroting 2018 en de toezending hiervan aan de raden van Lansingerland en Zoetermeer. Nadat het algemeen bestuur van GR Bleizo besluit over de Begrotingswijziging nummer 1 van begroting 2018, wijzigt de status van concept begroting naar vastgestelde begrotingswijziging. Naast besluitvorming over de concept Begrotingswijziging nummer 1 van begroting 2018 GR Bleizo, vindt tevens besluitvorming door het dagelijks bestuur plaats over de grondexploitatie per 1-1-2018, de concept begroting 2019 en de jaarstukken 2017. Deze overige documenten worden eveneens aan de raden van Lansingerland en Zoetermeer toegezonden.

De wijziging van de begroting 2018 bestaat uit:

	Bedragen x € 1.000		
	begroting 2018	Begrotings- wijziging nr. 1	begroting 2018 na wijziging
Lasten			
Aankoop van grond	0	0	0
Milieu	29	37	65
Bouwrijpmaken	2.442	-509	1.933
Woonrijpmaken	3.778	-1.225	2.552
VTA-lasten	1.941	-672	1.268
Rentelasten	1.085	459	1.545
Exploitatiekosten	343	-29	314
Overige lasten	14.227	-13.678	549
** totaal lasten	23.844	-15.617	8.227
Baten			
Commerciële voorzieningen	1.647	-1.647	0
Bedrijven	4.659	-4.659	0
Overige inkomsten	93	-2	91
** totaal baten	6.399	-6.308	91
Mutatie Onderhandenwerk	17.445	-9.309	8.136
Gerealiseerd resultaat	€ -	€ -	€ -

Voornaamste mutatie betreft het verschuiven van de bijdrage aan de Vervoersknoop van 2018 naar 2019, de oplevering staat gepland voor december 2018, de financiële en administratieve afhandeling in 2019. Indien de bijdrage van GR Bleizo aan de Vervoersknoop in 2018 benodigd is, zal dit bij de half jaarlijkse actualisatie worden meegenomen. Daarnaast zijn de parameters en de fasering geactualiseerd.

Financiële consequenties:

De wijziging betreft een aanpassing in relatie tot de grondexploitatie per 1-1-2018.

Risico's:

De begrotingswijziging leidt niet tot wijziging in de risico's.

Verdere procedures:

1. De concept Begrotingswijziging nummer 1 van begroting 2018 wordt op 13 april 2018 verzonden naar de beide gemeenteraden, hiermee wordt voldaan aan de wettelijke termijn om dit voor 15 april aan de raden toe te zenden.
2. De raden kunnen binnen een termijn van acht weken een zienswijze over de concept Begrotingswijziging nummer 1 van begroting 2018 uitbrengen aan het Algemeen Bestuur van GR Bleizo.
3. Besluitvorming over vaststelling van Begrotingswijziging nummer 1 van begroting 2018 door het algemeen bestuur van GR Bleizo zal op 3 juli 2018 plaatsvinden.
4. Verzending naar de toezichthouder provincie Zuid-Holland voor 1 augustus 2018.

Gevraagde beslissing:

- Het vaststellen van de concept Begrotingswijziging nummer 1 van begroting 2018;
- Het toezenden van de concept Begrotingswijziging nummer 1 van begroting 2018 aan de raden van Lansingerland en Zoetermeer met het verzoek om hun zienswijzen over de concept Begrotingswijziging nummer 1 2018 binnen 8 weken kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur van GR Bleizo, middels bijgevoegde brief.

PROGRAMMA BEGROTING 2019

Concept

Bleiswijk, 27 maart 2018

INHOUD

1	Management samenvatting	2
2	Inleiding	3
3	Beleidsbegroting	5
3.1	Doelstelling/effect van beleid	5
3.2	Beleidskaders	5
3.3	Projectorganisatie	5
3.4	Geplande activiteiten 2019	6
3.5	Samenwerking	8
3.6	Beleidsindicatoren	8
4.	Paragrafen	9
4.1	Inleiding	9
4.2	Paragraaf lokale heffingen	9
4.3	Paragraaf Weerstandsvermogen	9
4.4	Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	11
4.5	Financieringsparagraaf	11
4.6	Bedrijfsvoeringparagraaf	13
4.7	Paragraaf Verbonden Partijen	14
4.8	Paragraaf Grondbeleid	14
5	Financiële begroting	17
5.1	Overzicht van baten en lasten 2019	17
5.2	Omschrijving overzicht baten en lasten	17
6	Meerjarenoverzichten 2019-2022	20
6.1	Meerjarenraming 2019-2022	20
6.2	Investerings- en financieringsstaat	21
6.3	Overzicht taakvelden	21
6.4	Overhead	21
6.5	Balansbegroting	22

Bijlage:

EMU Saldo

1 Management samenvatting

Grondexploitatie 2018

De programmabegroting 2019 betreft de jaarschijf voor 2019 van de grondexploitatie per 01-01-2018, vastgesteld door het DB van de GR Bleizo per 13 april 2018. De grondexploitatie gaat uit van de invulling van het projectgebied op basis van het ontwikkelingsscenario vanuit rapport *Ontwikkeling Bleizo van plan naar strategie*. De grondexploitatie 2018 heeft een negatief saldo.

Begroting 2019

Voor 2019 staan een aantal verkopen geland, alle overige budgetten zijn gerelateerd aan deze verkopen en de actuele inzichten. De fasering in de verkoopprognose is afgestemd op het marktonderzoek van Buck Consultants International van 2015.

De begroting voor 2019 ziet er als volgt uit (bedragen x € 1.000):

Bedragen x € 1.000	
Lasten	
Aankoop van grond	0
Milieu	29
Bouwrijpmaken	2.070
Woonrijpmaken	2.816
VTA-lasten	1.361
Rentelasten	1.897
Exploitatiekosten	319
Overige lasten	14.441
Overhead	0
Vennootschapsbelasting	0
Onvoorzien	0
** totaal lasten	22.932
Baten	
Commerciele voorzieningen	1.664
Bedrijven	703
Overige gronduitgifte	14.557
Subsidies	0
Overige inkomsten	92
** totaal baten	17.016
Mutatie Onderhandenwerk	5.915
Gerealiseerd resultaat	0

2 Inleiding

Dit is de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo (GR Bleizo) voor het jaar 2019 inclusief de meerjarenramingen (2020-2022). De concept begroting wordt in het Dagelijks Bestuur op 13 april 2018 vastgesteld. Vervolgens wordt het naar de raden van de deelnemende gemeenten gestuurd die een zienswijze kunnen indienen. Voor 1 augustus moet de begroting verzonden zijn naar de toezichthouder, de Provincie Zuid-Holland.

Bedragen zijn opgenomen in € 1.000 tenzij anders vermeld. De opzet van de begroting is conform de begroting uit voorgaande jaren.

Nadat de beide gemeenteraden van Lansingerland en Zoetermeer in 2015 hebben ingestemd met de realisatie van het OV Knooppunt Bleizo, is hiermee een belangrijke mijlpaal behaald en wordt invulling gegeven aan de voorwaarde voor de ontwikkeling van Bleizo op een hoog ambitieniveau. De komst van het OV knooppunt maakt het mogelijk om een gebied te ontwikkelen met functies die allen mogelijk zijn in de nabijheid van een ov knooppunt, zoals grootschalige leisure functies, kantoren en voorzieningen. Tevens is het besluit over de realisatie van het OV knooppunt bepalend voor het op te stellen bestemmingsplan, dat moet voorzien in de planologische conditionering van de gebiedsontwikkeling.

De ontwikkeling van Bleizo vindt plaats conform de in 2013 door de raden van Lansingerland en Zoetermeer vastgestelde ontwikkelingsaanpak "Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie". In 2019 wordt deze marktconforme ontwikkelingsaanpak gecontinueerd.

Het Besluit Begroting & Verantwoording (BBV) heeft als uitgangspunt gediend voor het opstellen van de begroting. In afwijking van de regelgeving is geen aparte productenraming opgenomen aangezien de financiële begroting kan volstaan als productenraming.

Juridische structuur

De juridische structuur van GR Bleizo omvat de volgende organen:

Algemeen Bestuur (AB)

Het AB bestaat uit acht leden, als volgt aan te wijzen. De raad van elke deelnemende gemeente wijst uit het college van burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente twee leden aan, tevens wijst de raad voor elke deelnemende gemeente uit zijn leden eveneens twee leden aan.

Dagelijks Bestuur (DB)

Het DB kent een samenstelling van vier leden, te weten de leden van het Algemeen bestuur die zijn aangewezen uit de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten.

Voorzitter

De voorzitter is gekozen door en uit het AB uit hen die tevens zijn aangewezen als lid van het DB. De plaatsvervangende voorzitter wordt door en uit het AB gekozen uit hen die tevens zijn aangewezen als lid van het DB en niet zijn aangewezen als voorzitter. De voorzitter vertegenwoordigt GR Bleizo in en buiten rechte.

Secretaris

De secretaris van het Algemeen Bestuur en van het Dagelijks Bestuur, die geen lid van het Algemeen Bestuur kan zijn, wordt door het Algemeen Bestuur benoemd, geschorst en ontslagen. Voor de benoeming van de secretaris, welke een door één van de deelnemende gemeenten voor te dragen medewerker (al dan niet in loondienst) zal zijn, dient het Dagelijks Bestuur een voorstel in bij het Algemeen Bestuur.

Directeur

De directeur wordt door het Algemeen Bestuur benoemd, geschorst en ontslagen. Onder verantwoordelijkheid van de directeur is een administrateur en een controller belast met het zorg dragen voor de financiële administratie, het beheer van de vermogenswaarden en het jaarlijks opmaken van de rekening.

3 Beleidsbegroting

3.1 Doelstelling/effect van beleid

De ontwikkeling van Bleizo vindt plaats conform de in 2013 door de raden van Lansingerland en Zoetermeer vastgestelde ontwikkelingsaanpak “Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie”. In de Bestuursovereenkomst van 1 februari 2008 is opgenomen dat de doelstelling van GR Bleizo is om op basis van de visie Landschap als Podium het Bleizo-gebied te ontwikkelen en met name de stedenbaanhalte Bleizo te realiseren. In 2013 heeft GR Bleizo het rapport ‘*Ontwikkeling Bleizo – van plan naar strategie*’ opgesteld en aangeboden aan de beide gemeenteraden. De gemeenteraden hebben het rapport vastgesteld. Met de herijking van de ontwikkelingsvisie voor Bleizo is bereikt dat Bleizo beter in kan spelen op de trend om meer flexibel en marktgericht te ontwikkelen. De vaststelling van de nieuwe ontwikkelingsaanpak biedt voor initiatiefnemers vanuit de markt kansen, maar ook een toekomstgericht beslissings- en handelingskader voor de GR Bleizo voor de ontwikkeling van het gebied. Omdat de aanpak zich niet richt op een vastgesteld eindbeeld, maar zich kenmerkt door de oriëntatie op (markt)kansen en flexibiliteit, is hiermee een koers bepaald die voor een langere termijn bruikbaar is. In 2015 hebben de beide raden van Lansingerland en Zoetermeer besloten tot realisatie van het OV Knooppunt Bleizo, waarmee een belangrijke mijlpaal in het proces naar realisatie van één van de doelstellingen is behaald.

3.2 Beleidskaders

Het rapport ‘*Ontwikkeling Bleizo – van plan naar strategie*’, dat door de raden van Lansingerland en Zoetermeer in 2014 is vastgesteld geldt als leidend beleidskader voor de ontwikkeling van Bleizo.

Conditie:

- Uitvoering van de Bedieningsovereenkomst Station Bleizo 2014 en de Realisatieovereenkomst Vervoersknoop Bleizo 2014 door de contractspartijen ProRail, MRDH, gemeente Zoetermeer en GR Bleizo;
- Beschikkingmacht over de benodigde gronden door GR Bleizo;
- Vaststelling van het bestemmingsplan Hoefweg-Zuid door de gemeenteraad van Lansingerland, dat de planologische condities verschaft voor de ontwikkeling en verkoop van gronden;
- Economische ontwikkeling die zodanig is dat ondernemers en projectontwikkelaars/beleggers gaan investeren.

3.3 Projectorganisatie

De projectorganisatie bestaat in 2019 uit een projectbureau met een projectdirecteur, met een secretaris, secretaresse/office manager, controller, administrateur, projectleiders, een planeconoom, een markerteer en aangevuld met

specialisten diverse terreinen. De projectorganisatie staat onder leiding van de directeur van de gemeenschappelijke regeling. In 2019 functioneren naar verwachting verschillende werkgroepen, in een gevarieerde samenstelling waarbij tevens medewerkers van de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer en partijen waarmee wordt samengewerkt (zoals Prisma). Voor het uitvoeren van de (deel)opdrachten worden separate integrale teams gevormd. Zo zijn onder andere werkgroepen actief met:

- marketing en communicatie
- ontwikkeling
- financiën/belastingen/planeconomie
- planologische conditionering/vergunningen
- bouw- en woonrijpmaken
- Regionale samenwerking Logistieke Hotspot A12 corridor

3.4 Geplande activiteiten 2019

Voor het jaar 2019 zijn de volgende activiteiten voorzien in de begroting:

- algemene activiteiten van de projectorganisatie;
- activiteiten in het kader van marketing en acquisitie
- de activiteiten in het kader van de ontwikkeling;

Ad Algemene activiteiten van de projectorganisatie

1. *Vorbereiden besluitvorming door het Dagelijks en Algemeen Bestuur.* Jaarlijks wordt ten minste uitgegaan van 4 DB- en 2 AB-vergaderingen.
2. *Opstellen jaarrekening 2018, begroting 2020 en mogelijk begrotingswijziging 2019.*
3. *Plan economische activiteiten.* Deze zijn als volgt onder te verdelen:
 - A. In de grondexploitatie dienen de beleidsmatige en planologische ontwikkelingen verwerkt te worden, voor zover van toepassing als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan Hoefweg-Zuid, provinciaal beleid en beleid van de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer.
 - B. In de grondexploitatie moeten majeure ontwikkelingen zichtbaar zijn. Zodra marktinitiatieven als de verkoop van gronden aan grootschalige leisure initiatieven doorgang vinden, dienen deze in de grondexploitatie en risicoanalyse verwerkt te worden.
 - C. *Concreter maken van grondexploitatie.* De grondexploitatie bestond voor 2019 grotendeels uit aannames en normbedragen. Omdat GR Bleizo steeds meer naar de uitvoering gaat, worden deze normbedragen nu steeds vaker vervangen door onderbouwde berekening. Het bedrijventerrein is qua ontwikkeling het eerst aan de orde. Diverse grondbiedingen zullen worden opgesteld en onderhandelingsprocessen financieel begeleid met als doel om verkoopopbrengsten te realiseren.
 - D. Monitoring en rapportage. Ieder half jaar wordt een update gemaakt van de grondexploitatie en risicoanalyse waarin de feiten uit het achterliggende

kwartaal en de actuele inzichten voor de toekomst worden verwerkt. Hiervoor worden boekwaarden doorgevoerd, de grondexploitatie opnieuw doorgerekend en er wordt iedere periode gerapporteerd. Budgetbewaking ten opzichte van de uitvoering vindt voortdurend plaats.

- E. Analyse en advisering bij grondtransacties. Indien sprake is van de verkoop van gronden die geen standaard bouwrijpe kavels betreffen, maar bijvoorbeeld de verkoop van niet bouwrijpe grond of waarbij afspraken worden gemaakt over kostenverdelingen tussen GR Bleizo en de initiatiefnemer voor bijvoorbeeld de inrichting van de openbare ruimte of parkeermaatregelen, dan vindt hierop planeconomische analyse en advisering plaats.
4. *Treasury-activiteiten.* Monitoren liquiditeitsbehoefte. Indien financiering of herfinanciering aan de orde is in 2019 (*afhankelijk van uitgaven en inkomsten door grondverkoop*) zal hiervoor nieuwe financiering worden aangetrokken. Dit vindt plaats op basis van actuele analyses, gericht op van de economisch meest voordelige financierswijze, binnen de daarvoor geldende wet- en regelgeving.
 5. *Bijwerken planning.* Ieder half jaar wordt de planning bijgewerkt en vindt bijstellen van de detailplanningen per deelproject plaats. Daarbij worden eveneens de belangrijkste tijdsrisico's in beeld gebracht en het effect daarvan op de projectplanningen. Ieder kwartaal wordt dit opgenomen in de voortgangsrapportage. De planning wordt gehanteerd als beheersinstrument.
 6. *Communicatie-activiteiten.* Gebruik wordt gemaakt van diverse communicatie instrumenten: website, nieuwsflits GR Bleizo en publicaties in diverse magazines als vaste pijlers voor de communicatie. Verder worden evenementen rondom mijlpalen aangegrepen voor publiciteit in de pers.
 7. *Marktbenadering.* Benaderen markt. Ten behoeve van marketing en acquisitie worden marktpartijen (bedrijven, ontwikkelaars, investeerders, intermediairs) benaderd met als doel zich te vestigen op Bleizo en grond af te nemen. Waar mogelijk en passend wordt dit uitgevoerd in samenwerking met het Bedrijfschap Hoefweg respectievelijk Prisma.

Ad Activiteiten ontwikkeling Bleizo Business Park (BBP)

1. *Woonrijp maken 1^e fase Bleizo Business Park.* Waar GR Bleizo grond verkoopt voor de vestiging van bedrijven op het Bleizo Business Park worden gronden bouwrijp gemaakt, volgens de just-in-time benadering. Uitgangspunt is dat kosten worden gemaakt indien noodzakelijk voor grondverkoop en zo laat mogelijk. gekoppeld aan verwachte grondverkoop in 2019 zal ook het betreffende deel van Bleizo Business Park bouwrijp gemaakt worden.
2. *Opstart parkmanagement.* Met de vestiging van de bedrijven op Bleizo zal tevens het parkmanagement worden opgestart.

3.5 Samenwerking

De samenwerking tussen GR Bleizo en het Bedrijvenschap Hoefweg respectievelijk het Bedrijvenpark Prisma heeft geleid tot verdere afstemming in de planontwikkeling, marketing en acquisitie. De betrokken partijen hebben in 2016 afgesproken de samenwerking te intensiveren, dit is ingezet in 2017 en zal naar verwachting continueren tot en met 2020.

Het gebied Bleizo maakt onderdeel uit van de A12 zone. Verschillende overheden, de provincie Zuid-Holland, MRDH, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen werken voor de A12 zone samen op het gebied van beleid en de uitvoering van projecten (investeringen). Een van de initiatieven in de ontwikkeling van een regionale logistieke hotspot. Het gebied Bleizo heeft hierin een positie en kan bijdragen aan de ontwikkeling van de A12 zone en ook profiteren van de ontwikkeling van de A12 zone. Waar passend en nodig werkt GR Bleizo samen met de andere betrokken overheden om invulling te geven aan de versterking/ontwikkeling van de A12 zone.

3.6 Beleidsindicatoren

Vanaf 2018 is GR Bleizo op grond van de BBV verplicht onderstaande beleidsindicator in de begroting op te nemen. Aangezien de GR Bleizo geen inwoners heeft vallen de beleidsindicatoren waarbij gerekend wordt met inwoners af. Alle uitgaven van overhead worden gezien als projectuitgaven. De kosten aan overhead zijn dan ook € 0.

Hoofdtakveld	Onderwerp	Omschrijving	Bron	Indicator
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van de totale lasten	Eigen begroting	0%

4. Paragrafen

4.1 Inleiding

Het Besluit Begroting & Verantwoording Provincies en Gemeenten (kortweg: BBV) schrijft de vorm en inhoud van de begroting en het jaarverslag voor. Hierin is een aantal paragrafen verplicht in zowel de begroting als het jaarverslag. In het hiernavolgende worden de paragrafen benoemd en uitgewerkt dan wel wordt gemotiveerd aangegeven waarom het bestuur de paragrafen niet van toepassing acht.

4.2 Paragraaf lokale heffingen

De GR Bleizo geniet geen inkomsten uit lokale heffingen aangezien het opleggen van lokale heffingen niet tot de taken van de gemeenschappelijke regeling behoort. Deze paragraaf is daarom niet van toepassing.

4.3 Paragraaf Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan de mate waarin de GR Bleizo in staat is om financiële tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. GR Bleizo heeft, vanwege de nader uitgewerkte afspraken met betrekking tot de bijdrage vanuit de gemeente Zoetermeer ten behoeve van de het OV knooppunt, per ultimo 2017 een negatief eigen vermogen. De grondexploitatie is verlieslatend, beide deelnemende gemeenten voor 50% garant staan in geval van tegenvallers.

De ontwikkeling van de GR Bleizo zit in 2019 deels in de uitvoering, maar ook nog deels in de planvorming t.a.v. marktinitiatieven. De ontwikkeling van Bleizo kent evenwel een lange doorlooptijd, wat betekent dat er altijd (conjuncturele) mee- en tegenvallers kunnen zijn.

Risico analyse

De kansen en risico's worden middels de Monte Carlo analyse in kaart gebracht. De Monte Carlo analyse vormt een statistische benadering waarbij door middel van scenario's het risicoprofiel van de grondexploitatie inzichtelijk wordt gemaakt. Alle risicovariabelen krijgen een bandbreedte en een kansverdeling waarbinnen de onzekerheid zich bevindt. Voor de grondexploitatie zijn mogelijke (financiële) effecten (positief/negatief) ingeschat voor de elementen (nominale) kosten en opbrengsten, marktontwikkeling (indexering en rente) en de factor tijd (planning en fasering). Door simulatie van de grondexploitatie ontstaat een totaalperspectief van alle risicovariabelen in een normale verdeling. Het resultaat van de Monte Carlo analyse bestaat uit zekerheidspercentages op mogelijke saldi en het benoemen en ordenen van risico's en kansen. Voor nadere informatie inzake deze systematiek wordt u verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Weerstandvermogen

Het saldo contante waarde van de grondexploitatie actualisatie 1-1-2018 bedraagt ca. € 6,9 mln. negatief. Op basis van de huidige inzichten is bij een zekerheidspercentage van 82,5% een risicovoorziening van € 5,3 mln. noodzakelijk om in 82,5% van de gevallen een resultaat van minimaal -/- € 6,9 mln. te behalen. Zowel de gemeente Lansingerland als Zoetermeer staan garant voor eventuele verliezen. Bij een verwacht negatief saldo van de grondexploitatie zullen beide gemeenten voor hun aandeel (50%) een voorziening treffen. Het huidig benodigd weerstandsvermogen is circa € 5,3 mln. Dit bedrag kan als volgt afgedekt worden:

• Waarborg Zoetermeer	€ 2,65
• Waarborg Lansingerland	<u>€ 2,65</u>
Totaal	€ 5,30

Kengetallen

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is het verplicht om over de volgende kengetallen te rapporteren. Aangezien de GR Bleizo een projectorganisatie is met één activiteit, zijnde het ontwikkelen van grond, en volledig gefinancierd is uit vreemd vermogen geven de kengetallen een vertekend beeld.

	R 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	Norm	Toelichting
1. Netto schuldquote: relateert de schuldpositie van de gemeente aan de inkomstenstroom	1711%	810,1%	316,4%	1261,4%	1403,0%	1445,9%	100%-130%	De jaarlijkse inkomsten van GR Bleizo kunnen gezien de aard van de activiteiten, enorm afwijken.
1a. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	1711%	810,1%	316,4%	1261,4%	1403,0%	1445,9%	100%-130%	
2. De solvabiliteitsratio: indicator om inzicht te krijgen in de mate waarin de onderneming in staat is aan zijn financiële verplichtingen te kunnen voldoen.	-13%	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	25%<=40%	GR Bleizo is volledig vreemd vermogen gefinancierd, tevens is er sprake van een negatief eigen vermogen
3. Kengetal Grondexploitatie: in - en nog niet in exploitatie gronden / Totale baten voor bestemming	1508%	810%	316%	1261%	1403%	1446%	>0	Gezien de aard van de activiteiten van GR Bleizo kunnen de jaarlijkse inkomsten (baten voor bestemming) enorm afwijken.
4. Structurele exploitatieruimte	0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	>0	Bij GR Bleizo is er geen sprake van structurele baten en lasten
5. Belastingcapaciteit	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	GR Bleizo heeft geen belastinginkomsten

Beoordeling kengetallen op onderlinge verhouding en in relatie tot de financiële positie

Bij GR Bleizo is uitsluitend sprake van externe financiering. De actuele grondexploitatie geeft een verwacht verlies waar een voorziening voor is gevormd. De financiële positie is daarmee kwetsbaar.

4.4 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Op de balans van GR Bleizo komen geen kapitaalgoederen voor, aangezien de gronden welke tot ontwikkeling worden gebracht als onderhanden werk opgenomen worden bij de voorraden. Ze staan niet duurzaam ten dienste van de bedrijfsuitoefening van de gemeenschappelijke regeling.

4.5 Financieringsparagraaf

In 2009 heeft GR Bleizo eigen financiële- en controleverordening opgesteld alsmede een Treasurystatuut. In 2013 is het Treasurystatuut gewijzigd. In de Gemeenschappelijke Regeling is in artikel 33 bepaald dat de behoefte aan financiële middelen geregeld kan worden door middel van een door één van de deelnemende gemeenten aan te bieden rekening courant of bij een bancaire instelling. De GR Bleizo betreft de benodigde financiële middelen van de BNG.

Kasgeldlimiet

GR Bleizo mag niet onbeperkt kort geld aantrekken. Om te voorkomen dat er teveel kortgeld wordt geleend waardoor teveel renterisico op korte termijn wordt gelopen, is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet is een percentage (8,2%) van het totaal van de begroting. Voor GR Bleizo komt dat uit op € 1,9 mln. (=8,2% van € 23,6 mln.) in 2018.

Onder kasgeld wordt in deze verstaan het saldo van alle kortlopende schulden (<1 jaar) plus alle variabele leningen, liquide middelen en de vorderingen op korte termijn. Vlottende middelen zijn alle vorderingen die binnen een jaar om te zetten zijn in geld. Het verloop van het kort geld wordt voor 2018 als volgt ingeschat:

Bedragen x € 1.000

	Q1	Q2	Q3	Q4
Vlottende schuld	0	0	0	0
Vlottende middelen	1.316	1.344	1.373	1.401
Saldo	1.316	1.344	1.373	1.401
Kasgeldlimiet	470	470	470	470
Ruimte	1.786	1.814	1.843	1.871
Overschrijding	0	0	0	0

In 2019 zal GR Bleizo binnen de kasgeldlimiet blijven.

Renterisiconorm

Naast kortlopende gelden heeft GR Bleizo ook langlopende gelden aangetrokken. Langlopende gelden zijn leningen met een looptijd langer dan 1 jaar. Medio maart 2018 is de financieringsstructuur als volgt:

Leningnr.	Hoofdsom	Rente	Ingangsdatum	looptijd	einde
40.105.314	7.000.000	3,635%	26-04-10	10 jaar	2020
40.405.919	10.000.000	2,990%	7-10-10	9 jaar	2019
40.106.502	6.000.000	3,830%	7-03-11	7 jaar	2018
40.106.421	6.500.000	3,875%	7-02-11	8 jaar	2019
40.108.391	19.000.000	2,200%	12-06-13	8 jaar	2021
40.110.373	7.500.000	0,150%	5-02-16	2 jaar	2018
Totaal	56.000.000				

Ook voor de langlopende leningen bestaat een norm om te voorkomen dat er teveel renterisico op langlopende leningen wordt gelopen. Deze norm heet de renterisiconorm. Deze renterisiconorm bestaat uit de eis dat de som van de aflossingen en de rentewijzigingen in een bepaald jaar kleiner zijn dan 20% van de begroting van een bepaald jaar. Bij het begrotingstotaal van € 22,9 mln. wordt de renterisiconorm voor 2019 berekend op € 4,6 mln. (> de minimale omvang van € 2,5)). Afwijkingen zijn toegestaan, maar het gemiddelde van 4 jaar moet weer voldoen aan de 20% norm.

Stap	Variabelen	2018	2019	2020	2021
1	Renteherziening	0	0	0	0
2	Aflossingen	13.500	16.500	7.000	19.000
3	Renterisico (=1+2)	13.500	16.500	7.000	19.000
4	renterisiconorm	4.586			
5	Overschrijding rentenorm	-8.914			

Gezien de aard van de werkzaamheden van GR Bleizo, waarbij sprake is van grote voorinvesteringen, staat de totale financieringsbehoefte onder druk in relatie tot de rente risico norm. Een mogelijkheid waar je als GR dan gebruik van kunt maken is ontheffing aanvragen voor de rente risico norm. Dit zal dan waarschijnlijk ook voor 2019, op basis van de huidige inzichten, aangevraagd worden.

Renteresultaat taakveld treasury

Renteschema	2019
Externe rentelasten kort- en langlopende geldleningen	1.897
Externe rentebaten kort- en langlopende geldleningen	0
Saldo rentelasten en rentebaten	1.897
Rente aan grondexploitaties	1.897

Rente projectfinanciering	0
Rente baten projectfinanciering	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Aan taakvelden toe te rekenen rente	0
Aan taakvelden toegerekende rente	0
Verwacht renteresultaat op taakveld Treasury	0

4.6 Bedrijfsvoeringparagraaf

Bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel & organisatie, financiën en informatisering & automatisering. De GR Bleizo heeft zelf geen personeel in dienst en gebruikt (tegen betaling) de computers, printers enz. van gemeente Zoetermeer. Voorts gebruikt zij de ruimte in het bestaande projectbureau en zijn alleen de bureaus en kasten haar eigendom.

De leden van het Algemeen en het Dagelijks Bestuur waaronder ook de Voorzitter, samengesteld uit de Colleges van B&W en de raden van de beide deelnemende gemeenten, ontvangen van GR Bleizo geen vergoeding (onbezoldigd).

Het Algemeen Bestuur heeft een directeur, een secretaris, een controller en een administrateur aangesteld. Voor de exploitatie van GR Bleizo worden nog de volgende kosten gemaakt:

- Huisvesting. Medio 2010 heeft GR haar intrek genomen in het projectbureau VOHL waardoor GR Bleizo op locatie in het GR Bleizo-gebied gehuisvest is.
- Informatisering & automatisering. Gewerkt wordt op een eigen externe server.
- Er is voor 2019 budget geraamd voor directe communicatie en marketingkosten, niet zijnde personeelskosten. Te noemen zijn een bijdrage aan een stand voor een beurs alsmede indirecte marketing in allerlei bladen, website en nieuwsbrieven.

Om de directie te ondersteunen en om input te leveren aan de externe adviseurs worden in 2018 de volgende diensten van de gemeenten ingehuurd:

- Stedenbouwkundige, milieukundige en verkeerskundige ondersteuning, die incidentele vragen beantwoorden rond de vestiging van bedrijven.
- RO medewerkers die onder andere de relevante publiekrechtelijke kaders volgen en vragen rond (omgevings)vergunningen en MER-procedures afhandelen.
- Civieltechnische adviseurs die de voorbereiding en begeleiding van de uitvoering van diverse werken doen.
- Accountmanagers/acquisiteurs die de contacten met de markt onderhouden.

Voor de kosten is uitgegaan van wat gebruikelijk is inzake de uitleen van personeel in beide gemeenten. De diensten planeconomie, communicatie contractvorming, die

jaarlijks diverse producties leveren, worden rechtstreeks extern ingehuurd om voor GR Bleizo te werken. Beide gemeenten hebben onvoldoende capaciteit om dit zelf te kunnen leveren. Bovendien onderstreept dit de zelfstandigheid van GR Bleizo. Wel wordt aansluiting gezocht met het beleid van beide gemeenten. Voor financieel economische aspecten vindt periodiek een afstemmingsoverleg met gemeentefunctionarissen plaats.

Tot slot moet opgemerkt worden dat GR Bleizo in zijn algemeenheid draagvlak nodig heeft van beide gemeenten. Dat vraagt om het betrekken en informeren van beide gemeenten, bijvoorbeeld door participatie van gemeentelijke functionarissen en/of accountmanagers in werkgroepen van GR Bleizo.

4.7 Paragraaf Verbonden Partijen

De GR Bleizo kan volgens de Regeling in andere rechtspersonen of samenwerkingsverbanden deelnemen. Dat is thans niet het geval. GR Bleizo werkt wel samen met MRDH en ProRail als opdrachtgevers voor de vervoersknoop Bleizo, maar deze samenwerking is gebaseerd op de hiervoor gesloten Bedieningsovereenkomst en Realisatieovereenkomst, waarbij geen sprake is van Verbonden Partijen.

4.8 Paragraaf Grondbeleid

GR Bleizo heeft tot doel het gebied te ontwikkelen. Dit doet de GR door gronden aan te kopen, het gebied bouw- en woonrijp te maken en kavels bedrijventerrein te verkopen.

Aan- en verkopen van grond

GR Bleizo kent een actieve grondverwerving. In 2013 is de huidige locatie van TenneT aan de GR in eigendom overgedragen. Daarmee zijn alle gronden verworven binnen het werkingsgebied van GR Bleizo. Voor de aanleg van de Laan van Mathenesse zijn twee kleine percelen verworven in 2016 ten behoeve van de aanleg, welke zijn geleverd aan de gemeente Lansingerland. Voor 2019 e.v. staan de uitgiftes gepland, op basis van de langjarige gronduitgifte-prognose zou dit ca. 1,5-2,5 ha bedragen.

Grondexploitatie

Op 29 april 2018 is de grondexploitatie 2018 vastgesteld. Deze grondexploitatie eindigt op een resultaat van € 6,9 mln. negatief op contante waarde per 01-01-2018. Deze grondexploitatie is geen blauwdruk, maar beweegt mee met de planontwikkeling en marktomstandigheden. Het geeft een zo getrouw mogelijk beeld van de verwachtingen en houdt financieel gezien voorzichtigheidshalve rekening met scenario bedrijventerrein vanuit rapport 'Ontwikkeling Bleizo - Van plan naar Strategie' uit 2013. In de exploitatie zijn alle grondaankopen, de kosten van bouwen woonrijp maken alsmede andere kosten in verband met de productie van bouwrijpe grond verwerkt. Aan de opbrengstenkant staan de inkomsten uit grondverkoop voor bedrijven, kantoren en een aantal voorzieningen als een (deel

van) een leisure-instelling, een hotel, een detailhandelsfunctie etc. Grondprijzen zijn gebaseerd op grondprijzen die in de regio worden gehanteerd.

De grondexploitatie met prijspeil 1/1/2018 kent de volgende karakteristieken:

- looptijd tot en met 2042 ofwel 25 jaar
- rentepercentage 2,50 %
- indexering kosten:
 - o jaar 1 t/m 3: 1,5 %
 - o jaar 4 t/m 10: 2,0 %
 - o jaar 11 e.v. 0%
- indexering opbrengsten:
 - o jaar 1 t/m 3: 1,0 %
 - o jaar 4 t/m 10: 2,0 %
 - o jaar 11 e.v. 0%
- Boekwaarde grondexploitatie per 1-1-2018 € 58,51 mln.; bestaande uit € 87,95 mln. lasten en € 29,44 mln. baten
- Restant raming tot einde looptijd € 62,26 mln. (nominaal); bestaande uit € 55,67 mln. lasten en € 117,93 mln. baten

Beheersmaatregelen

De grondexploitatie van GR Bleizo kent een looptijd langer dan 10 jaar. Gezien de stellige uitspraak van de commissie BBV worden in het jaarverslag de getroffen beheersmaatregelen vermeld. Deze zijn als volgt:

- In de grondexploitatie wordt na jaar 10 en verder niet gerekend met indexatie voor de opbrengstenposten;
- Er is sprake van actief integraal risicomanagement uitgevoerd door het projectmanagementteam. Dit resulteert in een verslaglegging en actualisatie van de voortgang van de grondexploitatie en risicoanalyse (per kwartaal);
- Het risicomanagement wordt ondersteund door een Monte Carlo risicoanalyse. De resultaten van deze risicoanalyse vormen de basis voor het bepalen van de benodigde risicovoorziening. In de Monte Carlo analyse wordt een zekerheidspercentage van 82,5% gehanteerd. Het saldo wat uit de risicoanalyse volgt wordt, indien dit resulteert in een negatief saldo, voor 50/50% gedekt door de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer.

Bouwrijp maken

In 2017 is gestart met het bouwrijp maken van een deel van het plangebied Bleizo Business Park. De Laan van Mathenesse is in 2016 aangelegd.

Woonrijp maken

In 2019 wordt een deel van het Bleizo Business Park woonrijp gemaakt d.m.v. de aanleg van wegen, groen en water.

VTA-Kosten

De VTA kosten hebben betrekking op het bouw- en woonrijp maken en zijn gekoppeld aan de realisatie van het bouw- en woonrijp maken. VTA kosten betreffen het opstellen van plannen, het voeren van overleg, het opstellen van ontwerpen en bestekken, het aanbesteden, het begeleiden van de uitvoering en de overdracht.

Tevens hebben VTA kosten betrekking op de verkoop van gronden, o.a. voor werkzaamheden als overleg met prospects, onderhandelingen, het opstellen van overeenkomsten, de begeleiding van leveringen. In de grondexploitatie is een raming opgenomen van de VTA kosten.

Overige lasten

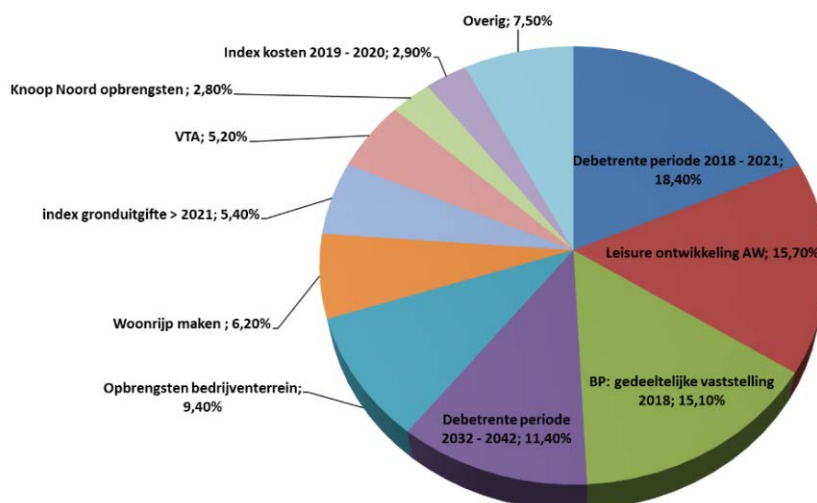
De oplevering van de vervoersknoop is gepland per eind 2018. De administratieve en financiële afhandeling zal waarschijnlijk in de eerste helft van 2019 gerealiseerd worden. De bijdrage is in de begroting 2019 voorzien.

Exploitatielasten

Conform voorgaande begrotingen worden er ook in 2019 personele kosten gemaakt voor de directeur, secretaris en administrateur, huisvesting e.d.

Risico's in de grondexploitatie

De grondexploitatie vormt het financieel kader van de ontwikkeling van Bleizo en is gebaseerd op verwachtingen en prognoses. Voor de berekening van de risico's op de grondexploitatie wordt een zogenoemde statistische Monte Carlo analyse uitgevoerd. Doelstelling van deze analyse is om een bepaalde zekerheid en robuustheid van de grondexploitatie te realiseren, afgestemd op een actueel risicoprofiel van de gebiedsontwikkeling. De Monte Carlo analyse vormt een statistische benadering waarbij door middel van scenario's het risicoprofiel van de grondexploitatie inzichtelijk wordt gemaakt. Alle risicovariabelen krijgen een bandbreedte en een kansverdeling waarbinnen de onzekerheid zich bevindt. Voor de grondexploitatie zijn mogelijke (financiële) effecten (positief/negatief) ingeschat voor de elementen (nominale) kosten en opbrengsten, marktontwikkeling (indexering en rente) en de factor tijd (planning en fasering). Door simulatie van de grondexploitatie ontstaat een totaalperspectief van alle risicovariabelen in een normale verdeling. Het resultaat van de Monte Carlo analyse bestaat uit zekerheidspercentages op mogelijke saldi en het benoemen en ordenen van risico's en kansen. Daarnaast kan op basis van de kansverdeling de hoogte van de risicovoorziening worden vastgesteld, uitgaande van het gewenste zekerheidspercentage en het resultaat. Naast een risicoprofiel geeft de Monte Carlo simulatie ook een gevoeligheidsanalyse. In de gevoeligheidsanalyse zijn de variabelen gerangschikt op basis van de invloed op de totstandkoming van de bandbreedte van het resultaat. Op basis van de uitgevoerde analyse blijkt dat de uitgifte van bedrijfskavels (tempo en index) en de debetrente het grootste effect hebben en daardoor het grootste risico vormen in de grondexploitatie.

5 Financiële begroting

5.1 Overzicht van baten en lasten 2019

Hieronder is het overzicht van baten en lasten voor 2019. De begroting 2019 is gebaseerd op de grondexploitatie per 1-1-2018.

(bedragen x € 1.000)

	rekening 2017	begroting 2018	begroting* 2018 na wijz.	begroting 2019
Lasten				
Aankoop van grond	0	0	0	0
Milieu	0	29	65	29
Bouwrijpmaken	0	2.442	1.933	2.070
Woonrijpmaken	0	3.778	2.552	2.816
VTA-lasten	422	1.941	1.268	1.361
Rentelasten	1.464	1.085	1.545	1.897
Exploitatiekosten	263	343	314	319
Overige lasten	52	14.227	549	14.441
Overhead	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Mutatie voorziening	0	0	0	0
** totaal lasten	2.201	23.844	8.227	22.932
Baten				
Commerciële voorzieningen	0	1.647	0	1.664
Bedrijven	0	4.659	0	703
Overige gronduitgifte	0	0	0	14.557
Subsidies	0	0	0	0
Mutatie voorziening	1.218	0	0	0
Overige inkomsten	50	93	91	92
** totaal baten	1.268	6.399	91	17.016
Mutatie Onderhandenwerk	2.151	17.445	8.136	5.915
Gerealiseerd resultaat	1.218	0	0	0

* inclusief begrotingswijziging nummer 1 van 2018

5.2 Omschrijving overzicht baten en lasten

Inleiding

De begroting is gebaseerd op de door het bestuur op 13 april 2018 vastgestelde grondexploitatie voor GR Bleizo per 1 januari 2018. De begroting voor 2019 bestaat uit de jaarschijf 2019 van deze grondexploitatie.

Lasten

Grondverwerving

Hieronder vallen kosten voor verwerving van grond. In 2019 worden geen grondaankopen verwacht.

Milieu

Hieronder vallen alle kosten voor onderzoeken en schoonmaken van de gronden. Voor 2019 wordt rekening gehouden met onderzoeken naar Niet Gesprongen Explosieven en overige onderzoeken als archeologie.

Bouwrijp maken

Onder bouwrijp maken vallen de voorbereidingskosten voor het bouwrijp maken van het terrein (grondwerk). In de jaarschijf 2019 staan met name kosten begroot in verband met Bleizo Business Park en de infrastructuur van en naar het OV Knooppunt.

Woonrijp maken

Onder woonrijp maken vallen de inrichtingskosten van het gebied ten westen van de HSL.

VTA-kosten

Onder de VTA-kosten worden alle kosten verstaan voor het maken van plannen en de inzet van personen voor het begeleiden van de uitvoering (zie ook paragraaf 2.1). Hiervan zijn uitgezonderd de kosten van de directeur, de secretaris, de huisvesting, ICT en directe marketing kosten voor maquettes etc. Die vallen onder de exploitatielasten.

Rente- en indexeringkosten

Het saldo van rentekosten en renteopbrengsten en indexering. In 2019 betreft het rentekosten op de leningen. Er worden geen substantiële renteopbrengsten verwacht.

Exploitatiekosten

Exploitatiekosten betreffen kosten voor de directeur, secretaris, secretaresse / office manager, controller, administrateur, huisvesting, ICT e.d.

Overige lasten

Dit betreft overige veelal eenmalige kosten die niet direct zijn onder te brengen bij één van de voorgaande posten. Voor 2019 is hier o.a. de bijdrage aan de vervoersknoop begroot.

Baten

Commerciële voorzieningen

Opbrengsten betreffen de inkomsten uit grondverkopen ten behoeve van commerciële voorzieningen.

Bedrijven

Opbrengsten betreffen de inkomsten uit grondverkopen ten behoeve van de vestiging van bedrijven.

Overige inkomsten

De overige inkomsten betreffen diverse overige inkomsten anders dan de reguliere verkoop van grond. Voor 2019 wordt hier onder andere rekening gehouden met reclame inkomsten.

Mutatie onderhanden werk

Alle bovenstaande lasten betreffen de kosten die leiden tot de vervaardiging van bouwrijpe grond. Na verrekening van de verkoopopbrengsten in enig jaar, blijft over de waardering van de grond die achter blijft. Dit betreft de waarde van het onderhanden werk.

6 Meerjarenoverzichten 2019-2022

6.1 Meerjarenraming 2019-2022

Hieronder is een overzicht opgenomen van de raming van de lasten en baten van GR Bleizo voor de periode vanaf 2018. Deze raming is gebaseerd op de verschillende jaarschijven van grondexploitatie, zoals die is vastgesteld door het DB van GR op 13 april 2018.

(bedragen x € 1.000)

	rekening 2017	begroting * 2018	begroting 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022
Lasten						
Aankoop van grond	0	0	0	0	0	0
Milieu	0	65	29	22	53	6
Bouwrijpmaken	0	1.933	2.070	1.377	796	773
Woonrijpmaken	0	2.552	2.816	1.500	1.530	1.480
VTA-lasten	422	1.268	1.361	623	513	496
Rentelasten	1.464	1.545	1.897	1.781	1.765	1.740
Exploitatiekosten	263	314	319	324	330	216
Overige lasten	52	549	14.441	56	94	105
Overhead	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Mutatie voorziening	0	0	0	0	0	0
** totaal lasten	2.201	8.227	22.932	5.681	5.080	4.816
Baten						
Commerciële voorzieningen	0	0	1.664	1.680	1.050	707
Bedrijven	0	0	703	4.804	4.330	5.646
Overige gronduitgifte	0	0	14.557	0	0	0
Subsidies	0	0	0	0	0	0
Mutatie voorziening	1.218	0	0	0	0	0
Overige inkomsten	50	91	92	93	95	96
** totaal baten	1.268	91	17.016	6.577	5.474	6.449
Mutatie Onderhandenwerk	2.151	8.136	5.915	-896	-395	-1.633
Gerealiseerd resultaat	1.218	0	0	0	0	0
* inclusief begrotingswijziging nummer 1 van 2018						

6.2 Investerings- en financieringsstaat

In dit overzicht wordt het verloop van de investering weergegeven. De enige investering van GR Bleizo is de investering in gronden ofwel de grondexploitatie. Het saldo van Onderhanden Werk geeft het verloop van de investering weer.

Boekwaarde 1-1-2018		58.508
mutatie 2018	<u>8.136</u>	
Boekwaarde 31-12-2018 geprognostiseerd		66.644
mutatie 2019	<u>5.915</u>	
Boekwaarde 31-12-2019 geprognostiseerd		72.559
mutatie 2020	<u>-896</u>	
Boekwaarde 31-12-2020 geprognostiseerd		71.663
mutatie 2021	<u>-395</u>	
Boekwaarde 31-12-2021 geprognostiseerd		71.269
mutatie 2022	<u>-1.633</u>	
Boekwaarde 31-12-2022 geprognostiseerd		69.635

6.3 Overzicht taakvelden

De begrotingsposten zijn toe te delen aan 2 taakvelden, 0.5 Treasury en 3.2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur. De begroting ziet er als volgt uit:

		<i>Bedragen x € 1.000</i>			
	Taakveld	2019	2020	2021	2022
0.5	Treasury				
	Lasten	1.897	1.781	1.765	1.740
	Baten	1.897	1.781	1.765	1.740
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
	Lasten	21.035	3.901	3.315	3.076
	Baten	21.035	3.901	3.315	3.076

6.4 Overhead

Alle bedrijfskosten moeten zo veel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende activiteiten. Op bladzijde 10 van notitie Overhead Commissie BBV staat opgenomen 'het is mogelijk de overheadlasten die specifiek voor een project worden gemaakt geheel toe te rekenen aan het betreffende project. Omdat GR Bleizo slechts 1 project kent worden alle uitgaven van overhead gezien als projectuitgaven. De kosten aan overhead zijn als gevolg hiervan dan ook € 0.

6.5 Balansbegroting

De geprognostiseerde balans voor de jaren 2019 tot en met 2022 ziet er als volgt uit:

Balansbegroting B2018-2022	Real	Begr	Begr	Begr	Begr	Begr
(bedragen x € 1000,-)	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo
ACTIVA	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vlottende activa						
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	58.508	66.644	72.559	71.663	71.269	69.635
Kortlopende vorderingen	530	356	441	337	231	365
Totaal vlottende activa	59.038	67.000	73.000	72.000	71.500	70.000
Totaal generaal	59.038	67.000	73.000	72.000	71.500	70.000
PASSIVA	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste passiva						
Eigen vermogen	-6.939	-6.939	-6.939	-6.939	-6.939	-6.939
Voorzieningen	6.939	6.939	6.939	6.939	6.939	6.939
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	56.000	64.000	70.000	70.000	70.000	69.000
Totaal vaste passiva	56.000	64.000	70.000	70.000	70.000	69.000
Vlottende passiva						
Kortlopende schulden	3.038	3.000	3.000	2.000	1.500	1.000
Totaal vlottende passiva	3.038	3.000	3.000	2.000	1.500	1.000
Totaal generaal	59.038	67.000	73.000	72.000	71.500	70.000

Bijlage: EMU saldo

EMU		2017	2018	2019	2020	2021	2022
		volgens realisatie rekening (* € 1.000)	volgens begroting (* € 1.000)	volgens begroting (* € 1.000)	volgens meerjaren-raming (* € 1.000)	volgens meerjaren-raming (* € 1.000)	volgens meerjaren-raming (* € 1.000)
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	1.218	0	0	0	0	0
2 +	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie.						
3 +	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie.						
4 -	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd						
5 +	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4						
6 +	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op exploitatie verantwoord						
7 -	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	2.151	8.136	5.915	-896	-395	-1.633
8 +	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord						
9 -	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	1.218					
10 -	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten						
11 -	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen.						
Berekend EMU-saldo		-2.151	-8.136	-5.915	896	395	1.633

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Bleizo

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling Bleizo te Lansingerland gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van Bleizo op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader rechtmatigheid, ter kennisneming aangeboden aan het algemeen bestuur op 12 oktober 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2017;
- de balans per 31 december 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader rechtmatigheid dat ter kennisneming is aangeboden aan het algemeen bestuur op 12 oktober 2017 en het Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Bleizo zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van aangelegenheden omtrent de waardering van het onderhanden werk

Wij vestigen de aandacht op de toelichting op de balanspost onderhanden werk per 31 december 2017, die is opgenomen op bladzijde 20 van de jaarrekening, waar de door het dagelijks bestuur gehanteerde uitgangspunten bij de waardering van het onderhanden werk nader zijn toegelicht, alsmede op de aangelegenheid die in de jaarrekening is beschreven onder 3.7 Gebeurtenissen na balansdatum.

- De waardering van het onderhanden werk per 31 december 2017 is gebaseerd op de inzichten van begin 2018 zoals verwerkt in de herziene grondexploitatie en de uitkomsten van de bijbehorende risico-analyse. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door de nodige risico's die periodiek moeten worden herzien en waarbij de hoogte van de voorziening zowel positief als negatief zal moeten worden bijgesteld.
- In de gesloten bestuursovereenkomst A12-corridor d.d. 19 februari 2018 zijn afspraken gemaakt over het nader uitwerken en onderzoeken van de samenwerking tussen partijen om de A12 corridor als logistieke hotspot te versterken. Of en op welke wijze de te onderzoeken zaken zullen leiden tot aanpassingen in de ontwikkeling van het gebied van gemeenschappelijke regeling Bleizo zal in de loop van 2018 moeten blijken. Vooralsnog kan op de uitkomsten hiervan niet worden vooruitgelopen.

Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 22.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2017. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij rapporteren aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen onder de goedkeuringstolerantie die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;

- de inleiding;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader rechtmatigheid.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar activiteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader rechtmatigheid dat ter kennisneming is aangeboden aan het algemeen bestuur op 12 oktober 2017, het Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstelling dat de gemeenschappelijke regeling haar activiteiten voortzet aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar activiteiten kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rijswijk, 8 mei 2018

Publiek Belang Accountants B.V.

Was getekend: drs. R.D.H. Killeen RA MGA

Aan de Raad van de gemeente Lansingerland
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Gemeenschappelijke Regeling **Bleizo**

■ Prismaaan West 1
2665 PC Bleiswijk

■ Postbus 111
2665 ZJ Bleiswijk
T + 31 (0)79 346 93 60
E secretariaat@bleizo.nl
I www.bleizo.nl

KvK 50153919
Bank BNG 028.51.38.987

Onderwerp
Financiële stukken
Gemeenschappelijke Regeling Bleizo

Uw kenmerk

Datum
13 april 2018

Ons kenmerk
GRB-2018-018

Geachte leden van de raad van de gemeente Lansingerland,

Hierbij ontvangt u namens het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo de concept Jaarstukken 2017, de concept begroting 2019 en de concept begrotingswijziging 2018-1, het verslag van bevindingen van Publiek Belang Accountants en de Toelichting op grondexploitatie en risicoanalyse GR Bleizo per 1-1-2018.

Overeenkomstig de Wet gemeenschappelijke regelingen ontvangt u deze documenten voor 15 april 2018. Het algemeen bestuur verzoekt de raden van de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer om eventuele gevoelens omtrent de Jaarrekening en/of mogelijke zienswijze op de begrotingswijziging 2018 #1 en begroting 2019 aan het algemeen bestuur kenbaar te maken voor 25 juni 2018. Op 3 juli 2018 vindt besluitvorming over deze stukken plaats door het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo.

Vanwege de rechtstreekse toezending van documenten aan de raden van beide gemeenten heeft het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo besloten tot geheimhouding van de toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018. Deze geheimhouding is ook van toepassing op de beide raden. De raden van beide gemeenten ontvangen van hun eigen college van burgemeester en wethouders een voorstel inzake de besluitvorming over de niet geheime stukken. U ontvangt de geheime toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018 uitsluitend ter kennisname.

Hiermee verwacht het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo u voldoende en tijdig te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

namens het Algemeen Bestuur

mr. M.L. Kalf
secretaris

M.J. Rosier
voorzitter

Bijlagen:

1. Concept Jaarstukken 2017 GR Bleizo
2. Concept Begroting 2019
3. Concept Begrotingswijziging 2018 #1
4. Concept verslag van bevindingen 2017 Publiek Belang Accountants
5. Toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018 GR Bleizo (geheim)

Aan de Raad van de gemeente Zoetermeer
Postbus 15
2700 AA Zoetermeer

Gemeenschappelijke Regeling **Bleizo**

■ Prismaaan West 1
2665 PC Bleiswijk

■ Postbus 111
2665 ZJ Bleiswijk
T + 31 (0)79 346 93 60
E secretariaat@bleizo.nl
I www.bleizo.nl

KvK 50153919
Bank BNG 028.51.38.987

Onderwerp
Financiële stukken
Gemeenschappelijke regeling Bleizo

Uw kenmerk

Datum
13 april 2018

Ons kenmerk
GRB-2018-018

Geachte leden van de raad van de gemeente Zoetermeer,

Hierbij ontvangt u namens het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo de concept Jaarstukken 2017, de concept begroting 2019 en de concept begrotingswijziging 2018-1, het verslag van bevindingen van Publiek Belang Accountants en de Toelichting op grondexploitatie en risicoanalyse GR Bleizo per 1-1-2018.

Overeenkomstig de Wet gemeenschappelijke regelingen ontvangt u deze documenten voor 15 april 2018. Het algemeen bestuur verzoekt de raden van de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer om eventuele gevoelens omtrent de Jaarrekening en/of mogelijke zienswijze op de begrotingswijziging 2018 #1 en begroting 2019 aan het algemeen bestuur kenbaar te maken voor 25 juni 2018. Op 3 juli 2018 vindt besluitvorming over deze stukken plaats door het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo.

Vanwege de rechtstreekse toezending van documenten aan de raden van beide gemeenten heeft het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo besloten tot geheimhouding van de toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018. Deze geheimhouding is ook van toepassing op de beide raden. De raden van beide gemeenten ontvangen van hun eigen college van burgemeester en wethouders een voorstel inzake de besluitvorming over de niet geheime stukken. U ontvangt de geheime toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018 uitsluitend ter kennisname.

Hiermee verwacht het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo u voldoende en tijdig te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

namens het Algemeen Bestuur

mr. M.L. Kalf
secretaris

M.J. Rosier
voorzitter

Bijlagen:

1. Concept Jaarstukken 2017 GR Bleizo
2. Concept Begroting 2019
3. Concept Begrotingswijziging 2018 #1
4. Concept verslag van bevindingen 2017 Publiek Belang Accountants
5. Toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018 GR Bleizo (geheim)

GR Bleizo
T.a.v. Algemeen Bestuur
Postbus 111
2665 ZJ BLEISWIJK

Verzenddatum 14 juni 2018
Ons kenmerk U18.04815
Uw brief van

Afdeling
Ruimtelijke Ontwikkeling

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Arjan Koopman

Telefoon
14 010

E-mail
info@lansingerland.nl

Fax
(010) 800 40 01

Onderwerp **Zienswijze gemeente Lansingerland**

Geacht bestuur,

Op 13 april 2018 ontvingen wij de concept jaarstukken 2017, concept programmabegroting 2019 en de concept 1^e begrotingswijziging 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo. Via deze brief willen wij onze zienswijze hierop kenbaar maken.

Zienswijze

Wij kunnen instemmen met de concept jaarstukken 2017, de concept programmabegroting 2019 en de 1^e begrotingswijziging 2018. Wij constateren dat de programmabegroting 2019 aansluit bij de beleidsmatige uitgangspunten van GR Bleizo en dat op een juiste manier de vertaalslag is gemaakt van de grondexploitatie naar de begroting. De 1^e begrotingswijziging 2018 is een logische aanpassing op basis van de geactualiseerde grondexploitatie.

Wij onderschrijven de aanbevelingen van de accountant en verzoeken u om deze over te nemen en uit te voeren.

Contact

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd. Als u nog vragen heeft, neemt u dan contact op met Arjan Koopman. Hij is bereikbaar via telefoonnummer 14 010.

Wij vertrouwen op een voortzetting van de goede en plezierige samenwerking.

Met een vriendelijke groet,
gemeenteraad van Lansingerland

drs. Marijke Walhout
Griffier

Advies Rekeningcommissie Bleizo over de jaarrekening van 2017

Datum: 4 juni 2018

Inleiding

In 2017 is de regeling Rekeningcommissie Bleizo opnieuw vastgesteld, door het Algemeen Bestuur de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo. De Rekeningcommissie heeft tot taak het adviseren van de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten omtrent de vast te stellen rekening. Het advies komt dit jaar later dan gebruikelijk en in de reglementen omschreven. De belangrijkste reden is de verkiezingen van afgelopen maart. Na de verkiezingen moesten de leden van de rekeningcommissie door hun raden benoemd worden. Dit heeft tijd gekost en er toe geleid dat pas op 30 mei jl. een vergadering mogelijk bleek te zijn.

Rekeningcommissie in ontwikkeling

De Rekeningcommissie heeft op 30 mei jl. een welvarende start gemaakt. De rekeningcommissie is op deze dag uitgebreid geïnformeerd over de gemeenschappelijke regeling in zijn algemeenheid, de ontwikkelingen van het afgelopen jaar en de jaarrekening 2017 specifiek.

Dit gaf de rekeningcommissie een goede indruk over de ontwikkelingen bij Bleizo en de indruk dat Bleizo 'in control' is. Tegelijkertijd concludeert de commissie dat het met vier nieuwe leden in dit korte tijdsbestek moeilijk is om de regeling en bijbehorende jaarrekening in al zijn facetten te overzien. De rekeningcommissie wil daarom het komende jaar gebruiken om zich goed in te werken en in te lezen in het dossier, zodat volgend jaar een dieper advies uitgebracht kan worden over de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van de jaarrekening. Toch wil de commissie ook dit jaar al enkele aandachtspunten meegeven.

1. Rechtmatigheid

De rekeningcommissie heeft van de accountant een toelichting gehad op de accountsverklaring. De jaarrekening 2017 is volgens het verslag van de accountant getrouw en rechtmatig. De Rekeningcommissie neemt hiervan met instemming kennis omdat dit de belangrijkste aandachtspunten zijn van de controle van de jaarrekening door de onafhankelijke accountant. Daarbij kan de rekeningcommissie zich vinden in de aanbevelingen van de accountant.

2. Bestemmingsplan Bleizo

Het is de rekeningcommissie duidelijk geworden dat het van belang is dat er voor Bleizo zo spoedig mogelijk een bestemmingsplan wordt vastgesteld op basis waarvan de gronduitgifte kan plaats vinden. Het besluit van de raad van Lansingerland van 31 mei 2018 om het oostelijk deel van het bestemmingsplangebied vast te stellen, is hierin een belangrijke stap. Voor het westelijke deel van het plangebied van GR Bleizo dient eveneens zo spoedig mogelijk een bestemmingsplan te worden vastgesteld.

3. Studie naar woningbouw

De rekeningcommissie adviseert om het proces m.b.t. de studie naar een alternatief ontwikkelingsprogramma met woningbouw voor het gebied rondom de vervoersknoop Bleizo (Bleizo West) snel te doorlopen en te komen tot besluitvorming hierover door de raden van beide gemeenten. Aansluitend dient hiervoor een passend bestemmingsplan te worden vastgesteld zodat de daadwerkelijke ontwikkeling en gronduitgifte zo snel mogelijk kan plaatsvinden. Dit is in het belang voor de vervoerswaarde van de vervoersknoop Bleizo, alsmede voor de financiële belangen

van GR Bleizo en haar twee deelnemende gemeenten. Voorkomen dient te worden dat de ontwikkeling nog jaren op zich laat wachten.

Samenstelling Rekeningcommissie Bleizo

De Rekeningcommissie Bleizo bestaat uit vier vertegenwoordigers per gemeenteraad.

<i>Zoetermeer</i>	De heer P. Smitskam - De heer A. Bauer (plv. voorzitter)
<i>Plv.</i>	Mevrouw M. Kraneveldt-van der Veen – De heer W.J. Blansjaar
<i>Lansingerland</i>	De heer A.F.M. Ammerlaan (tijdelijk lid) – De heer J.P.A. Philippens (tijdelijk lid, voorzitter)
<i>Plv.</i>	Nog niet bekend

Taken van de Rekeningcommissie

De Rekeningcommissie heeft tot taak het adviseren van de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten omtrent de vast te stellen rekening als bedoeld in artikel 31, lid 7 GR Bleizo. Daartoe onderzoekt de Rekeningcommissie de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door de bestuursorganen van de GR Bleizo gevoerde bestuur. De Rekeningcommissie treedt niet in de bevoegdheden die de rekenkamers van de deelnemende gemeenten hebben op de voet van artikel 184 Gemeentewet en het onderzoek niet kan betreffen de controle van de jaarstukken als bedoeld in artikel 28 lid 2 van de GR Bleizo. De leden van de Rekeningcommissie zijn belast met het in gezamenlijkheid uitvoeren van de onderzoeken, het formuleren van conclusies en aanbevelingen en het uitbrengen van een jaarverslag.

Onderzoek jaarrekening 2017

De Rekeningcommissie heeft van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo ter advisering aan de twee gemeenteraden de volgende stukken ontvangen en bestudeerd:

- a) Gemeenschappelijke regeling Bleizo
- b) Statuten rekeningcommissie Bleizo
- c) Jaarrekening 2017
- d) Begrotingswijziging 2018-1
- e) Begroting 2019
- f) Toelichting op de GREX per 1-1-2018 (geheim)
- g) Controleverklaring 2017 Publiek Belang accountants
- h) Verslag van bevindingen 2017 Publiek Belang accountants
- i) Advies Rekeningcommissie 2017m.b.t. jaarstukken 2016

Vergadering Rekeningcommissie Bleizo

Op 30 mei 2018 is de Rekeningcommissie bijeen gekomen te Bleiswijk. Daar zijn presentaties verzorgd door de directeur van Bleizo, de concerncontroller van Bleizo, een planoloog van Bleizo en de accountant. In deze presentaties werd een toelichting gegeven op de ontwikkelingen bij Bleizo en de verstrekte documenten. Gevolgd door een beraadslaging van de Rekeningcommissie.

Raadsvoorstel

Datum Raad
14 juni 2018

Portefeuillehouder
Albert Abee

Registratienummer
BR1800047

Onderwerp
Jaarstukken 2017, 1^e begrotingswijziging 2018 en programmabegroting 2019
Bedrijvenschap Hoefweg

Gevraagde beslissing

Met zienswijze U18.04816 te reageren op de programmabegroting 2019, de 1^e begrotingswijziging 2018 en de jaarstukken 2017 van Bedrijvenschap Hoefweg.

Samenvatting

De wet gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat een gemeenschappelijke regeling de financiële jaarstukken en begroting van het aankomende jaar aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten stuurt. Gemeenten hebben de mogelijkheid om met betrekking tot de programmabegroting een zienswijze in te dienen en gevoelen tegen de jaarstukken. Uitgangspunt voor de gemeente Lansingerland is om altijd met een zienswijze te reageren. Hieronder volgt een korte toelichting op de verschillende financiële stukken van Bedrijvenschap Hoefweg. De toelichting grondexploitatie en risicoanalyse is vertrouwelijk en valt onder het raadsbesluit BR1800017 waarmee de geheimhouding van vertrouwelijke documenten afkomstig van Bedrijvenschap Hoefweg bekrachtigd is.

Programmabegroting 2019

De begroting 2019 is gebaseerd op de jaarschijf 2019 uit de grondexploitatie van Bedrijvenschap Hoefweg en geeft inzicht in de voorgenomen plannen en activiteiten voor 2019. Binnen de begroting staat voor het jaar 2019 de uitgifte van gronden ten behoeve de vestiging van bedrijven centraal. De inzet van personele capaciteit is dan ook vooral gericht op het uitvoeren van de activiteiten voor het werven van bedrijven, acquisitie en promotie en het begeleiden van het vestigingsproces.

1^e begrotingswijziging 2018

De begroting 2018 is reeds vastgesteld in 2017 en gebaseerd op de grondexploitatie per 1 januari 2017. De grondexploitatie is inmiddels geactualiseerd naar prijspeil 1 januari 2018. Als gevolg hiervan is een begrotingswijziging nodig om de begroting 2018 en de grondexploitatie op elkaar te laten aansluiten.

Jaarstukken 2017

In 2017 heeft Bedrijvenschap Hoefweg 5 verkopen gerealiseerd voor een gezamenlijk bedrag van ruim € 13,4 mln. exclusief BTW. Tevens is er medio 2017 een vervroegde uitname van gronden uit Prisma gerealiseerd. De vervroegde uitname van ca. 24 ha grond door Bedrijvenschap Hoefweg had substantiële financiële voordelen ten aanzien van de financiering en het heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de wijze waarop het financieringsarrangement van CV Prisma Bleiswijk kon worden uitgevoerd. Dit heeft als gevolg dat er zowel op de lasten als de baten een afwijking met de begroting is ontstaan.

Toelichting grondexploitatie en risicoanalyse (vertrouwelijk - valt onder raadsbesluit 1800017)

De uitgangspunten van de grondexploitatie van Bedrijvenschap Hoefweg zijn actueel en voldoende onderbouwd. De grondexploitatie bouwt voort op de grondexploitatie per 1-1-2017 en sluit voor het overgrote deel aan op de wijze waarop Lansingerland haar eigen grondexploitaties vormgeeft.

De grondexploitatie Hoefweg kent per 1-1-2018 een positief resultaat van € 10,9 mln. (netto contante waarde). Ten opzichte van 2017 is het resultaat met € 2,25 mln. verbeterd. Belangrijke verschillen zijn uitgifte van gronden (waarbij ook een deel van de microstructuur wordt uitgegeven), lagere verwervingskosten en minder kosten voor het bouw en woonrijpmaken. Het resultaat is positief. Er hoeft dan ook geen verliesvoorziening te worden getroffen door de gemeente Lansingerland.

Financiële consequenties

De jaarrekening 2017, de programmabegroting 2019 en de 1^e begrotingswijziging 2018 hebben geen financiële consequenties voor onze gemeente.

Verdere procedure

Na besluitvorming wordt de zienswijze naar het AB van Bedrijvenschap Hoefweg gestuurd.

Juridische aspecten

- Artikel 35 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen
- Artikel 253n 55 van de Gemeentewet
- Artikel 10 van de Wet Openbaarheid Bestuur

Extern draagvlak/burgerparticipatie

n.v.t.

Duurzaamheid

n.v.t.

Bijlagen

U18.04816 - Zienswijze

I18.16485 - Aanbiedingsbrief

I18.16489 - Jaarstukken 2017 (bevatten persoonsgegevens, zie speciale map in lbabs)

I18.16491 - Accountantsverslag

I18.16486 - Programmabegroting 2019

I18.16487 - 1e begrotingswijziging 2018

I18.16490 - verslag van bevindingen 2017 (bevatten persoonsgegevens, zie speciale map in lbabs)

I18.16492 - grex en risicoanalyse 2018 (geheim)

Toelichting

Inleiding

Zie samenvatting.

Beoogd maatschappelijk effect

Het continueren van de gebiedsontwikkeling door het ontwikkelen van vestigingsmogelijkheden voor lokale, regionale en (inter)nationale bedrijven die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid.

De kernargumenten en kanttekeningen

1.1 De begroting 2019 sluit aan bij de grondexploitatie en voldoet aan de overeengekomen kaders

De grondexploitatie per 1 januari 2018 geeft de meest actuele inzichten weer. De begroting is gebaseerd op de jaarschijf 2019 van de grondexploitatie.

1.2 We geven altijd een zienswijze

De begroting 2019 sluit aan bij de beleidsmatige uitgangspunten van Bedrijvenschap Hoefweg en er is op een juiste manier de vertaalslag is gemaakt van de grondexploitatie naar de begroting. Een positieve zienswijze kan hiermee gegeven worden.

1.3 Jaarrekening geeft inzicht in het gevoerde beleid en resultaten van het voorgaande jaar

De jaarrekening 2017 geeft verslag van de ondernomen acties en (financiële) effecten. De gemeenteraad kan haar gevoelens ten aanzien van de jaarrekening kenbaar maken.

1.4 De accountant is akkoord met de jaarstukken

De accountant van Bedrijvenschap Hoefweg heeft op 7 mei 2018 een goedkeurende verklaring van getrouwheid en rechtmatigheid afgegeven.

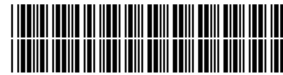
1.5 Geheimhouding is nodig vanwege economische en financiële belangen

In de toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse staat vertrouwelijke informatie. Bij openbaring van deze informatie komen de economische en financiële belangen van Bedrijvenschap Hoefweg en daarmee van de gemeente Lansingerland in het geding. Hiertoe is reeds besloten met besluit BR1800017.

Kanttekeningen

Geen.

Raadsbesluit

Datum Raad
14 juni 2018
Registratienummer
BR1800047

Onderwerp
Jaarstukken 2017, 1^e begrotingswijziging 2018 en programmabegroting 2019 GR
Bedrijvenschap Hoefweg

De raad van de gemeente Lansingerland;
gelezen het bijgaande voorstel

Overwegende dat

- de concept begroting 2019 gebaseerd is op jaarschijf 2019 van de grondexploitatie;
- de financiële stukken passen binnen de gestelde kaders;
- de accountant van Bedrijvenschap Hoefweg de jaarrekening 2017 heeft goedgekeurd;
- in de toelichting grondexploitatie en risicoanalyse vertrouwelijke informatie is opgenomen.

Gelet op

- artikel 35 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen;
- artikel 25 en 55 van de Gemeentewet;
- artikel 10 van de Wet Openbaarheid Bestuur.

Besluit(en)

Met zienswijze U18.04816 te reageren op de programmabegroting 2019, de 1e begrotingswijziging 2018 en de jaarstukken 2017 van Bedrijvenschap Hoefweg.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 14 juni 2017,

de griffier,

drs. Marijke Walhout

BEDRIJVENSCHAP HOEFWEG

Aan de Raad van de gemeente Zoetermeer
Postbus 15
2700 AA Zoetermeer

Bedrijvenschap Hoefweg
Postbus 45
2665 ZG Bleiswijk

Nadere informatie:
www.hoefweg.nl

IBAN: NL57BNGH028.51.18.897
KvK: 61231223
BTW: 8075.67.723B01

Onderwerp
Financiële stukken
Bedrijvenschap Hoefweg

Uw kenmerk

Datum
13 april 2018

Ons kenmerk
BSH-2018-022

Geachte leden van de raad van de gemeente Zoetermeer,

Hierbij ontvangt u namens het algemeen bestuur van het Bedrijvenschap Hoefweg de concept Jaarstukken 2017, de concept begroting 2019 en de concept begrotingswijziging 2018-1, het concept verslag van bevindingen van Publiek Belang Accountants en de Toelichting op grondexploitatie en risicoanalyse Bedrijvenschap Hoefweg per 1-1-2018.

Overeenkomstig de Wet gemeenschappelijke regelingen ontvangt u deze documenten voor 15 april 2018. Het algemeen bestuur verzoekt de raden van de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer om eventuele gevoelens omtrent de Jaarrekening en/of mogelijke zienswijze op de begrotingswijziging 2018 #1 en begroting 2019 aan het algemeen bestuur kenbaar te maken voor 25 juni 2018. Op 3 juli 2018 vindt besluitvorming over deze stukken plaats door het algemeen bestuur van Bedrijvenschap Hoefweg.

Vanwege de rechtstreekse toezending van documenten aan de raden van beide gemeenten heeft het algemeen bestuur van Bedrijvenschap Hoefweg besloten tot geheimhouding van de toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018. Deze geheimhouding is ook van toepassing op de beide raden. De raden van beide gemeenten ontvangen van hun eigen college van burgemeester en wethouders een voorstel inzake de besluitvorming over de niet geheime stukken. U ontvangt de geheime toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018 uitsluitend ter kennisname.

Hiermee verwacht het algemeen bestuur van het Bedrijvenschap Hoefweg u voldoende en tijdig te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

namens het Algemeen Bestuur

mr. M.L. Kalf
secretaris

M.J. Rosier
voorzitter

Bijlagen:

1. Concept Jaarstukken 2017 Bedrijvenschap Hoefweg
2. Concept Begroting 2019
3. Concept Begrotingswijziging 2018 #1
4. Concept verslag van bevindingen 2017 Publiek Belang Accountants
5. Toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018 Bedrijvenschap Hoefweg (geheim)

BEDRIJVENSCHAP HOEFWEG

Aan de Raad van de gemeente Lansingerland
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Bedrijvenschap Hoefweg
Postbus 45
2665 ZG Bleiswijk

Nadere informatie:
www.hoefweg.nl

IBAN: NL57BNGH028.51.18.897
KvK: 61231223
BTW: 8075.67.723B01

Onderwerp
Financiële stukken
Bedrijvenschap Hoefweg

Uw kenmerk

Datum
13 april 2018

Ons kenmerk
BSH-2018-022

Geachte leden van de raad van de gemeente Lansingerland,

Hierbij ontvangt u namens het algemeen bestuur van het Bedrijvenschap Hoefweg de concept Jaarstukken 2017, de concept begroting 2019 en de concept begrotingswijziging 2018-1, het concept verslag van bevindingen van Publiek Belang Accountants en de Toelichting op grondexploitatie en risicoanalyse Bedrijvenschap Hoefweg per 1-1-2018.

Overeenkomstig de Wet gemeenschappelijke regelingen ontvangt u deze documenten voor 15 april 2018. Het algemeen bestuur verzoekt de raden van de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer om eventuele gevoelens omtrent de Jaarrekening en/of mogelijke zienswijze op de begrotingswijziging 2018 #1 en begroting 2019 aan het algemeen bestuur kenbaar te maken voor 25 juni 2018. Op 3 juli 2018 vindt besluitvorming over deze stukken plaats door het algemeen bestuur van Bedrijvenschap Hoefweg.

Vanwege de rechtstreekse toezending van documenten aan de raden van beide gemeenten heeft het algemeen bestuur van Bedrijvenschap Hoefweg besloten tot geheimhouding van de toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018. Deze geheimhouding is ook van toepassing op de beide raden. De raden van beide gemeenten ontvangen van hun eigen college van burgemeester en wethouders een voorstel inzake de besluitvorming over de niet geheime stukken. U ontvangt de geheime toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018 uitsluitend ter kennisname.

Hiermee verwacht het algemeen bestuur van het Bedrijvenschap Hoefweg u voldoende en tijdig te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

namens het Algemeen Bestuur

mr. M.L. Kalf
secretaris

M.J. Rosier
voorzitter

Bijlagen:

1. Concept Jaarstukken 2017 Bedrijvenschap Hoefweg
2. Concept Begroting 2019
3. Concept Begrotingswijziging 2018 #1
4. Concept verslag van bevindingen 2017 Publiek Belang Accountants
5. Toelichting op de grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2018 Bedrijvenschap Hoefweg (geheim)

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg te Lansingerland gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van Bedrijvenschap Hoefweg op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader rechtmatigheid, ter kennisneming aangeboden aan het algemeen bestuur op 12 oktober 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2017;
- de balans per 31 december 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader rechtmatigheid dat ter kennisneming is aangeboden aan het algemeen bestuur op 12 oktober 2017 en het Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 439.960. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2017. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij rapporteren aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen onder de goedkeuringstolerantie die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
- de inleiding;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader rechtmatigheid.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar activiteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader rechtmatigheid dat ter kennisneming is aangeboden aan het algemeen bestuur op 12 oktober 2017, het Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstelling dat de gemeenschappelijke regeling haar activiteiten voortzet aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar activiteiten kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rijswijk, 7 mei 2018

Publiek Belang Accountants B.V.

Was getekend: drs. R.D.H. Killeen RA MGA

BEDRIJVENSCHAP HOEFWEG

PROGRAMMA BEGROTING 2019

Concept

Datum: 27 maart 2018

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Samenwerking publiek-privaat	3
3.	Beleidsbegroting.....	4
3.1.	Programmaplan.....	4
3.2.	De Paragrafen.....	6
3.2.1.	Inleiding	6
3.2.2.	Paragraaf lokale heffingen	6
3.2.3.	Paragraaf Weerstandsvermogen.....	6
3.2.4.	Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.....	7
3.2.5.	Financieringsparagraaf	8
3.2.6.	Bedrijfsvoeringparagraaf	9
3.2.7.	Paragraaf Verbonden Partijen	10
3.2.8.	Paragraaf Grondbeleid	10
4.	Financiële begroting	12
4.1.	Overzicht van baten en lasten	12
4.2.	Toelichting overzicht baten en lasten.....	12
4.3.	Meerjarenraming	14
4.4.	Investerings- en financieringsstaat	14
4.5.	Overzicht taakvelden	14
4.6.	Overhead.....	15
4.7.	Balansbegroting.....	15
	Bijlage: EMU saldo.....	16

1. Inleiding

Hierbij treft u de begroting van Bedrijvenschap Hoefweg aan voor het jaar 2019 inclusief de meerjarenramingen (2020-2022).

Het Besluit Begroting & Verantwoording (BBV) heeft als uitgangspunt gediend voor het opstellen van de begroting. In afwijking van de regelgeving is geen aparte productenraming opgenomen aangezien, conform de bevestiging van de Provincie Zuid Holland, de financiële begroting kan volstaan als productenraming.

Juridische structuur

De juridische structuur van Bedrijvenschap Hoefweg vloeit voort uit de op 20 november 1996 door de gemeenten Bleiswijk (nu Lansingerland) en Zoetermeer vastgestelde Gemeenschappelijke Regeling (GR) Bedrijvenschap Hoefweg, en uit de drie wijzigingen op betreffende GR.

De juridische structuur van Bedrijvenschap Hoefweg omvat de volgende organen:

Algemeen Bestuur (AB)

Het AB bestaat uit acht leden, als volgt aan te wijzen. De raad van elke deelnemende gemeente wijst uit het college van burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente twee leden aan, tevens wijst de raad voor elke deelnemende gemeente uit zijn leden eveneens twee leden aan.

Dagelijks Bestuur (DB)

Het DB kent een samenstelling van vier leden, te weten de leden van het AB die zijn aangewezen uit de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten.

Voorzitter

De voorzitter wordt door en uit het Algemeen Bestuur gekozen uit hen die lid zijn van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lansingerland.

Secretaris

De secretaris van het AB en van het DB, die geen lid van het AB kan zijn, wordt door het AB benoemd, geschorst en ontslagen. Voor de benoeming van de secretaris, welke een door één van de deelnemende gemeenten voor te dragen medewerker (al dan niet in loondienst) zal zijn, dient het DB een voorstel in bij het AB.

Directeur

De directeur wordt door het AB benoemd, geschorst en ontslagen. Onder verantwoordelijkheid van de directeur is een administrateur en een controller belast met het zorg dragen voor de financiële administratie, het beheer van de vermogenswaarden en het jaarlijks opmaken van de rekening.

2. Samenwerking publiek-privaat

Ter realisering van de doelstelling van het Bedrijvenschap Hoefweg is tussen het Bedrijvenschap Hoefweg, de toenmalige gemeente Bleiswijk (nu: Lansingerland) en de private partijen, MRP (voorheen: ASR Vastgoed Ontwikkeling) en Maasstede Bleiswijk BV, op 7 februari 2006 een samenwerkingsovereenkomst gesloten.

Het belangrijkste gevolg van die samenwerkingsovereenkomst is, dat de private partijen ASR en Maasstede en de publiekrechtelijke partij Bedrijvenschap Hoefweg zich daarmee op privaatrechtelijke basis hebben verplicht tot financiële bijdragen aan de totstandkoming van Prisma bedrijvenpark, waar dat met publiekrechtelijke middelen niet kon worden bereikt. Mede ten gevolge van deze samenwerking prognosticeert het Bedrijvenschap over de gehele realisatietermijn van het Prisma Bedrijvenpark een tenminste sluitend exploitatieresultaat.

3. Beleidsbegroting

3.1. Programmaplan

Doelstelling/effect van beleid

Het Bedrijvenschap Hoefweg heeft als doel het ontwikkelen van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven uit Lansingerland en Zoetermeer, alsmede uit de Metropoolregio Rotterdam Den Haag, alsmede voor bedrijven van elders die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid.

Beleidskaders

Het kader voor het beleid van het Bedrijvenschap Hoefweg wordt gevormd door de tekst van de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg, het vastgestelde planologisch-juridische kader voor het gebied, en de privaatrechtelijke bepalingen op basis van de samenwerkingsovereenkomst met de private partijen.

De gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg is een zelfstandige publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid, die zelfstandig binnen de kaders van de gemeenschappelijke regeling rechtshandelingen kan verrichten, zoals het aantrekken/inhuren van personeel en het hebben van een eigen vermogen en grondposities. Publiekrechtelijke rechtsvormen zijn onderworpen aan de regels van het publiekrecht, waarin waarborgen zijn opgenomen voor het gebruik van bevoegdheden, besluitvorming, repressief toezicht, beïnvloedingsmogelijkheden, democratische controle en openbaarheid. Het Algemeen en het DB verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een raad worden gevraagd.

Het planologisch-juridisch kader voor het Prisma Bedrijvenpark wordt gevormd door het Bestemmingsplan Hoefweg-Noord, dat op 18 juli 2013 door de raad van de gemeente Lansingerland is vastgesteld.

In 2006 is een samenwerkingsovereenkomst (SOK) aangegaan met de private partijen Fortis (nu MRDP) en Maasstede. Onderdeel van de daarbij gemaakte afspraken is dat er een joint venture is opgericht (de CV Prisma Bleiswijk, met als enig beherend vennoot Prisma Bleiswijk Beheer BV), die de voorzieningen voor openbaar nut aanlegt voor gezamenlijke rekening. De kosten van deze voorzieningen worden omgeslagen naar rato van de hoeveelheid netto uitteefbaar plangebied per partij.

Programmaplan

De programmabegroting 2019 betreft de jaarschijf voor 2019 van de grondexploitatie per 01-01-2018.

(bedragen x € 1.000)

	Rekening 2017	Plan 2018*	Plan 2019
Lasten	43.966	1.724	575
Baten	47.403	1.724	575
Gerealiseerd resultaat	3.407	0	0

Ad begroting na wijziging*

Binnen de begroting staat voor het jaar 2019 de uitgifte van gronden ten behoeve de vestiging van bedrijven centraal. De inzet van personele capaciteit is dan ook vooral gericht op het uitvoeren van de met de Bedrijven samenhangende activiteiten, de acquisitie en promotie en het begeleiden van het vestigingsproces.

Beleidsindicatoren

Vanaf 2018 zijn we op grond van de BBV verplicht onderstaande beleidsindicator in de begroting op te nemen. Aangezien de Bedrijvenschap Hoefweg geen inwoners heeft vallen de beleidsindicatoren waarbij gerekend wordt met inwoners af. Alle uitgaven van overhead worden gezien als projectuitgaven. De kosten aan overhead zijn dan ook € 0.

Hoofdtakveld	Onderwerp	Omschrijving	Bron	Indicator
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van de totale lasten	Eigen begroting	0%

3.2. De Paragrafen

3.2.1. Inleiding

Het Besluit Begroting & Verantwoording Provincies en Gemeenten (kortweg: BBV) dat de vorm en inhoud van de begroting en jaarverslag voorschrijft, stelt een aantal paragrafen verplicht in zowel de begroting als het jaarverslag. In het hiernavolgende worden de paragrafen benoemd en uitgewerkt, dan wel wordt gemotiveerd aangegeven waarom het bestuur de paragrafen niet van toepassing acht.

3.2.2. Paragraaf lokale heffingen

De gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg geniet geen inkomsten uit lokale heffingen aangezien het opleggen van lokale heffingen niet tot de taken van de gemeenschappelijke regeling behoort. Deze paragraaf is daarom niet van toepassing.

3.2.3. Paragraaf Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan de mate waarin de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg in staat is om financiële tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit betekend dat het beleid veranderd moet worden. Weerstandsvermogen heeft in verslaggeving technische zin de vorm van eigen vermogen. Eigen vermogen kan ontstaan uit voordelige resultaten behaald bij de uitgaven van terreinen. In 2017 is er conform wet- en regelgeving tussentijds winst genomen volgens de POC methode.

Aan de grondexploitatie zijn diverse risico's verbonden. In de paragraaf Grondbeleid wordt hierop nader ingegaan. In de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat de risicoverdeling geschiedt op basis van 50% - 50% per deelnemende gemeente.

Risico's exploitatiegronden

Aan de ramingen van grondexploitaties kleefdt altijd een inherent risico. Het verwachte resultaat is gebaseerd op de huidige inzichten met betrekking tot de looptijd van de grondexploitaties, het renteverloop en de ontwikkelingen op de markt voor bedrijventerreinen. Verandering van inzichten omtrent de uitvoerbaarheid leiden veelal tot wijzigingen in het financiële beeld van grondexploitaties. Op basis van de uitgevoerde Monte Carlo analyse is bepaald dat de opbrengstindex en de financieringsrente het meeste invloed hebben op het resultaat van de grondexploitatie. Andere risico's die invloed hebben zijn de kostenindex en uitgiftetempo. De Monte Carlo-simulatie van de huidige grondexploitatie resulteert in een bandbreedte van € 6,68 mln. (NCW) tot € 10,82 mln. (NCW) bij een zekerheidspercentage van 95%. De onderkant van de bandbreedte is positief. De benodigde weerstandscapaciteit voor de risico's wordt gevonden in de positieve contante waarde van de grondexploitatie. Beide gemeenten hoeven dus geen weerstandscapaciteit te reserveren voor Bedrijvenschap Hoefweg. De risico waarde bedraagt dus € 4,14 mln. De voornaamste risico's betreft de financieringsrente en de uitgifteplanning. De weerstandscapaciteit is € 10,9 mln. (ncw grondexploitatie) en daarmee ruim voldoende. Weerstandsratio is 2,63 (uitstekend).

Kengetallen

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is het verplicht om over de volgende kengetallen te rapporteren. Aangezien de Bedrijvenschap Hoefweg een projectorganisatie is met één activiteit, zijnde het ontwikkelen van grond, en volledig gefinancierd is uit vreemd vermogen geven de kengetallen een vertekend beeld.

	R 2017	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	Norm	Toelichting
1. Netto schuldquote: relateert de schuldpositie van de gemeente aan de inkomstenstroom	86%	2234%	2826%	2455%	2427%	120%	100%-130%	De jaarlijkse inkomsten van Bedrijvenschap Hoefweg kunnen gezien de aard van de activiteiten, enorm afwijken.
1a. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	86%	2234%	2826%	2455%	2427%	120%	100%-130%	
2. De solvabiliteitsratio: indicator om inzicht te krijgen in de mate waarin de onderneming in staat is aan zijn financiële verplichtingen te kunnen voldoen.	6%	6%	11%	12%	14%	41%	25%<>40%	
3. Kengetal Grondexploitatie: in - en nog niet in exploitatie gronden / Totale baten voor bestemming	93%	2431%	3416%	3118%	3382%	203%	>0	Gezien de aard van de activiteiten van Bedrijvenschap Hoefweg kunnen de jaarlijkse inkomsten (baten voor bestemming) enorm afwijken.
4. Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%	0%	0%	>0	BijBedrijvenschap Hoefweg is er geen sprake van structurele baten en lasten
5. Belastingcapaciteit	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Bedrijvenschap Hoefweg heeft geen belastinginkomsten

Beoordeling kengetallen op onderlinge verhouding en in relatie tot de financiële positie

Bij Bedrijvenschap Hoefweg is uitsluitend sprake van externe financiering. Het bedrijfvenschap bouwt, met uitzondering van de verplichte winstneming, geen weerstandsvermogen op. Dit maakt de financiële positie kwetsbaar.

3.2.4. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Het merendeel van de gronden die in 2006 eigendom waren van het Bedrijvenschap, zijn in 2006 in eigendom overgedragen aan CV Prisma Bleiswijk. Enkele percelen zijn vooralsnog in eigendom gehouden van het Bedrijvenschap, aangezien nog in gebruik zijnde opstallen aanwezig waren. Deze percelen zullen te zijner tijd worden herontwikkeld in de bestemming bijzondere doeleinden en aan derden worden verkocht. Op de balans van het Bedrijvenschap komen geen kapitaalgoederen voor, aangezien de gronden in ontwikkeling (voor zover niet in eigendom overgedragen c.q. over te dragen aan de CV) als onderhanden werk opgenomen worden onder de voorraden en niet duurzaam ten dienste staan van de bedrijfsuitoefening van het bedrijfvenschap.

3.2.5. Financieringsparagraaf

Als gevolg van het bepaalde in de gemeenschappelijke regeling (art. 24) trekt het Bedrijvenschap Hoefweg de benodigde financiële middelen aan bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Daarnaast is het merendeel van de gronden van het Bedrijvenschap als gevolg van de SOK overgedragen aan de CV Prisma Bleiswijk, die zelfstandig in haar financiering voorziet. In het Treasurystatuut Bedrijvenschap Hoefweg (2013) is opgenomen, dat het Bedrijvenschap de lasten op de aan te trekken gelden zo laag mogelijk houdt, waarbij de risico's zo goed mogelijk beheerst worden en beperkt blijven binnen de door het AB gestelde kaders.

Medio maart 2018 is de financieringsstructuur als volgt:

Lening nummer	Hoofdsom	Rente%	Rente bedrag	Start-datum	Looptijd	Einddatum
40.110.006	4.000.000	0,79%	31.600	22-7-2015	5 jaar	23-1-2020
40.110.007	4.500.000	0,95%	42.750	22-7-2015	6 jaar	22-7-2021
40.110.008	600.000	0,40%	2.400	22-7-2015	3 jaar	23-7-2018
40.109.673	250.000	0,80%	2.000	13-3-2015	5 jaar	13-3-2020
40.110.896	1.500.000	0,42%	6.300	7-12-2016	5 jaar	7-12-2021
441577	5.208.000	-0,18%	-9.374	30-5-2017	1 jaar	1-6-2018
40.111.194	14.800.000	0,00%	0	30-5-2017	3 jaar	1-6-2020
40.111.195	10.000.000	0,35%	35.000	30-5-2017	5 jaar	1-6-2022
452.586	12.300.000	-0,30%	-36.900	21-12-2017	2 jaar	23-12-2019
Totaal	53.158.000		73.776			

In de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) zijn richtlijnen neergelegd ter beheersing van de renterisico's. Zo zijn er spelregels opgenomen voor de mate waarin gemeenschappelijke regelingen kort gefinancierd mogen zijn (kasgeldlimiet) en lang gefinancierd mogen zijn (renterisiconorm). In onderstaande overzichten treft u de toetsingen aan van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm over het begrotingsjaar 2019 (en verdere jaren).

Kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet wordt berekend op 8,2% van het begrotingstotaal zodat het voor 2019 € 47.000 mln. (=8,2% van € 0,575 mln.) bedraagt.

	Q1	Q2	Q3	Q4
begin	€ 6.422.625	€ 316.108-	€ 5.245.159	€ 10.806.426
eind	€ 316.108-	€ 5.245.159	€ 10.806.426	€ 16.367.694
gem	€ 3.053.259	€ 2.464.526	€ 8.025.793	€ 13.587.060
<i>kasgeldlimiet</i>	€ 47.174	€ 47.174	€ 47.174	€ 47.174
overschrijding	€ -	€ -	€ -	€ -
onderschrijding	€ 3.100.433	€ 2.511.700	€ 8.072.967	€ 13.634.234

In 2019 wordt geen overschrijding van de kasgeldlimiet verwacht.

Renterisiconorm

Renterisiconorm wordt berekend op 20% van het begrotingstotaal zodat het voor 2019 € 0,115 mln. (=20% van € 0,575 mln.) bedraagt. Het wettelijk minimum is € 2,5 mln. zodat dit van toepassing wordt verklaard voor 2019.

		Bedrag x € 1mln.			
		2019	2020	2021	2022
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	12	19	6	10
3	Renterisico (1+2)	12	19	6	10
4	Renterisiconorm	2,5			
(5a)	Ruimte onder renterisiconorm (4>3)				
(5b)	Overschrijding renterisiconorm (3>4)	9,5			

Gezien de aard van de werkzaamheden van Bedrijfschap Hoefweg, waarbij sprake is van grote voorinvesteringen, staat de totale financieringsbehoefte onder druk in relatie tot de rente risico norm. Een mogelijkheid waar je als Bedrijfschap Hoefweg dan gebruik van kunt maken is ontheffing aanvragen voor de rente risico norm. Dit zal dan waarschijnlijk ook voor 2019, op basis van de huidige inzichten, aangevraagd worden. Wel is het zo dat gezien de kasstromen de aflossing op basis van de huidige inzichten uit de inkomsten betaald kunnen worden, zodat er geen rente risico wordt gelopen.

Renteresultaat taakveld treasury

Bedragen x € 1.000

Renteschema	2019
Externe rentelasten kort- en langlopende geldleningen	54
Externe rentebaten kort- en langlopende geldleningen	0
Saldo rentelasten en rentebaten	54
Rente aan grondexploitatie	54
Rente projectfinanciering	0
Rente baten projectfinanciering	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Aan taakvelden toe te rekenen rente	0
Aan taakvelden toegerekende rente	0
Verwacht renteresultaat op taakveld Treasury	0

3.2.6. Bedrijfsvoeringparagraaf

Bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel & organisatie, financiën en informatisering & automatisering. Bedrijfschap Hoefweg heeft zelf geen personeel in dienst. De projectorganisatie staat onder leiding van een directeur en bestaat uit een secretaris (tevens secretaris van het DB en het AB), een officemanager/secretaresse, een projectleider ontwikkeling, een projectleider civiele techniek, een acquisiteur/marketeer, een administrateur, een planeconoom en een controller. Deze functionarissen werken in deeltijd voor Bedrijfschap Hoefweg en worden ingehuurd van beide gemeenten dan wel van externe bureaus. Voor alle overige taken worden externe dienstverleners ingeschakeld op ad-hoc en/of interim-basis. Het betreft onder meer advisering op het vlak van duurzaamheid, fiscale zaken, juridische zaken en dergelijke.

3.2.7. Paragraaf Verbonden Partijen

Zoals eerder gemeld is Bedrijvenschap Hoefweg op 7 februari 2006 een samenwerking aangegaan met private partijen, van waaruit een commanditaire vennootschap Prisma Bleiswijk (CV) is aangegaan met een beheerend vennootschap Prisma Beheer (BV). Bedrijvenschap Hoefweg neemt voor 30% deel in de CV en voor 31% in de BV. Bedrijvenschap Hoefweg draagt voor gelijke percentages het financiële risico ten aanzien van de winst- en verliesrekening van de CV/BV Prisma Bleiswijk.

Prisma Beheer B.V.	
Programma	N.v.t.
Taakveld	0.1 Bestuur
Deelnemers	Bedrijvenschap Hoefweg, Maasstede en MRP
Vestigingsplaats	Bleiswijk
Website	www.prismabedrijvenpark.nl
<u>Wijze waarop de Verbonden Partij bijdraagt aan doelstellingen van de gemeente.</u> De samenwerking houdt kort samengevat in: verrekening van de kosten van de (gerealiseerde en nog te realiseren) infrastructurele voorzieningen, en planontwikkeling, zulks naar rato van het netto uitgeefbare grondbezit.	
<u>Bestuurlijk</u> De Bedrijvenschap Hoefweg bezit 31% van de aandelen.	
<u>Financieel belang</u> De boekwaarde van onze aandelen bedraagt € 13.000,-.	
<u>Kengetallen</u>	
Financiële kengetallen	
Bijdrage begroting 2019	0
Jaarresultaat van de verbonden partij in 2017	502
Eigen vermogen per 1-1-2017	27.737
Eigen vermogen per 31-12-2017	28.239
Vreemd vermogen per 1-1-2017	39.173.502
Vreemd vermogen per 31-12-2017	14.873.231
Solvabiliteit per 1-1-2017 (=Eigen vermogen /Totaal vermogen)	0%
Solvabiliteit per 31-12-2017 (=Eigen vermogen /Totaal vermogen)	0%
Toelichting mutatie solvabiliteit 2017:	Vreemd vermogen neemt af, eigen vermogen blijft zeer beperkt

3.2.8. Paragraaf Grondbeleid

Het beleid van Bedrijvenschap Hoefweg heeft tot doel het realiseren van vestigingsmogelijkheden voor geïnteresseerde bedrijven door middel van het aanbieden van bouwrijpe grond. Aan het produceren van en afzetten van bouwrijpe grond zijn echter aanzienlijke financiële en beleidsmatige risico's verbonden. In deze paragraaf wordt een schets gegeven van een aantal ontwikkelingen voor bedrijfsterreinen voor het komende jaar.

Perspectief voor bedrijfsterreinen algemeen:

De verwachting is dat alle beschikbare areaal zal worden afgezet. Wel is van belang dat onlangs de aantrekkende economie vooralsnog rekening zal moeten worden gehouden met doorlopende inspanningen op het vlak van marketing en acquisitie.

Perspectief voor Prisma

In de Samenwerkingsovereenkomst Prisma is bepaald dat de aanleg van de infrastructuur wordt uitgevoerd door de in april 2006 opgerichte joint venture. Hiermee is de taak van het Bedrijvenschap Hoefweg vooral gericht op het verkopen van grond binnen de kaders van de op het gebied van toepassing zijnde bestemmingsplannen en andere afspraken zoals verwoord in de Samenwerkingsovereenkomst Prisma.

In de planning voor het Bedrijvenschap Hoefweg is in de grondexploitatie 2018 uitgegaan van ca 2 tot 2,4 ha uitgifte per jaar. Deze prognose is gebaseerd op de rapportage van BCI. De acquisitie is gericht op het stimuleren van de verkoop van kavels. De looptijd van de grondexploitatie (en de werkzaamheden) kan worden verkort wanneer de gronduitgifte sneller verloopt dan de prognose. De looptijd van grondexploitatie van Bedrijvenschap Hoefweg per 1-1-2018 is ten opzichte van 2017 met 1 jaar verkort gezien de gronduitgiften in 2017.

Winst en verliesneming grondexploitatie

Door markttechnische, bestuurlijke en ruimtelijke oorzaken kan de uitvoering van projecten worden vertraagd of versneld en kan ook de hoogte van het (verwachte) planresultaat wijzigen. Het verwachte resultaat op grondexploitaties verandert dus in de tijd. Het resultaat op grondexploitaties wordt genomen na het afronden van het project (indien er sprake is van een winst) of indien er sprake is van een verlies wordt er direct een voorziening getroffen. Naar aanleiding van de actualisatie van de grondexploitatie 2018 blijkt de contante waarde van de exploitatie ruim positief te zijn. Op basis van de voorgeschreven POC methode wordt bij de jaarrekening beoordeeld of een (administratieve) tussentijdse winstneming noodzakelijk is. Pas bij het afsluiten van de grex van Bedrijvenschap Hoefweg, naar verwachting in 2024, winstuitkering plaatsvinden.

Voor de exploitatie van het totale Prisma Bedrijvenpark is een financieringsexploitatie (FEX) opgesteld, die het financiële kader vormt voor de bedrijfsvoering van CV Prisma Bleiswijk.

Deze FEX bepaalt het opslagbedrag dat de afnemende partijen zullen moeten betalen ter aflossing en dekking van de kosten van de joint venture.

De grondexploitatie van Bedrijvenschap Hoefweg heeft over de gehele exploitatieperiode een positief resultaat. Indien aan het einde van het project blijkt dat er, bijvoorbeeld ten gevolge van marktomstandigheden, toch een exploitatietekort is bij het Bedrijvenschap, dan zijn de deelnemende gemeenten Lansingerland en Zoetermeer gehouden dit tekort te dekken.

4. Financiële begroting

4.1. Overzicht van baten en lasten

<i>bedragen in € 1.000</i>			
	Rekening	Plan*	Plan
Lasten	2017	2018	2019
Grond	43.451	550	43
Openbare werken	83	718	156
Rente	103	57	54
Plankosten	360	384	323
Overige kosten	0	14	0
Overhead	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Mutatie onderhanden werk	0	0	0
Totaal lasten	43.997	1.724	575
Baten			
Opbrengsten	13.434	4.127	19.320
Overige inkomsten	6	7	3.500
Mutatie onderhanden werk	33.963	-2.410	-22.245
Totaal baten	47.404	1.724	575
Resultaat	3.407	0	0

*) Inclusief BW I 2018

4.2. Toelichting overzicht baten en lasten

Hierbij treft u de begroting 2019 van het Bedrijvenschap Hoefweg aan. De begroting is gebaseerd op de vast te stellen c.q. vastgestelde grondexploitatie voor het Bedrijvenschap Hoefweg per 1 januari 2018. De begroting voor 2019 bestaat uit de jaarschijf 2019 van deze grondexploitatie.

Lasten

Grondverwerving

Hieronder vallen de kosten voor verwerving van grond, verwerving van panden en verwervingskosten koper voor gronden uit de CV/BV. Het Bedrijvenschap zal de komende jaren de ingebrachte gronden in de CV terugkopen met als doel deze te verkopen aan belangstellende bedrijven.

Openbare werken

Dit zijn de geraamde kosten voor openbare werken zoals opruimwerkzaamheden, sloop, aanleg van riolering, groen, water, openbare verlichting, brandkranen. Het aanleggen van de microstructuur is grotendeels aanbesteed samen met de hoofdinfrastructuur. Heijmans is de aannemer die de gronden bouw- en woonrijp maakt. Met Heijmans is een meerjarencontract gesloten.

De kosten zijn als volgt begroot (bedragen in € 1.000):

Woonrijp maken	112
Groenvoorzieningen	10
Verlichting en brandkranen	34
Totaal	156

Plankosten

Onder plankosten worden onder andere de volgende kosten verantwoord:

- het projectmanagement;
- administratie, controlling, accountantskosten en planeconomische kosten;
- kosten van management en ambtelijke aansturing;
- VAT-kosten (ook wel VTU-kosten genoemd) - kosten die samenhangen met de civieltechnische werkzaamheden: voorbereiding, toezicht en uitvoering.

Rentekosten

De opgenomen rentelasten geven het totaal aan rentelasten van alle langlopende en kortlopende leningen weer. Nieuw af te sluiten leningen worden opgenomen tegen het werkelijke gemiddelde rente percentage.

Overige kosten

Betreft de kosten van voorbelasting. Niet van toepassing in 2019.

Overhead

Alle kosten van overhead worden toegerekend aan het project. Zie voor nadere toelichting paragraaf 4.6.

Vennootschapsbelasting

De verwachte belastingdruk is nihil.

Baten

Opbrengsten

Dit zijn de opbrengsten die geraamd zijn in 2019 voor de uitgifte van percelen.

Het betreft hierbij verkoop van gronden welk oorspronkelijk zijn ingebracht in de CV/BV.

Overige inkomsten

De overige inkomsten betreffen de verwachte inkomsten als gevolg van het surplus op het kredietarrangement van Prisma.

Mutatie onderhanden werk

De mutatie onderhanden werk betreft een sluitpost in de verlies- en winstrekening. Zolang het Bedrijfschap nog bezig is met de ontwikkeling, de aankoop en verkoop van gronden worden alle opbrengsten en kosten geactiveerd als onderhanden werk.

4.3. Meerjarenraming

<i>(bedragen x € 1.000)</i>						
	Rekening	Plan*	Plan	Plan	Plan	Plan
Lasten	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Grond	43.451	550	43	28	0	0
Openbare werken	83	718	156	158	161	165
Rente	103	57	54	23	18	12
Plankosten	360	384	323	303	176	137
Overige kosten	0	14	0	0	0	0
Overhead	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Mutatie onderhanden werk	0	0	0	0	0	3.756
Totaal lasten	43.997	1.724	575	512	355	4.070
Baten						
Opbrengsten	13.434	4.127	19.320	4.210	4.294	4.070
Overige inkomsten	6	7	3.500	0	0	0
Mutatie onderhanden werk	33.963	-2.410	-22.245	-3.698	-3.939	0
Totaal baten	47.404	1.724	575	512	355	4.070
Resultaat	3.407	0	0	0	0	0

*) Inclusief BW I 2018

4.4. Investerings- en financieringsstaat

Investerings- en financieringsstaat					<i>Bedragen x € 1.0000</i>						
	Ultimo 2017	Mut 2018	Ultimo 2018	Mut 2019	Ultimo 2019	Mut 2020	Ultimo 2020	Mut 2021	Ultimo 2021	Mut 2022	Ultimo 2022
OHW	44.306	-2.410	41.896	-22.245	19.651	-3.698	15.953	-3.939	12.014	-3.756	8.258
Saldo	44.306		41.896		19.651		15.953		12.014		8.258

4.5. Overzicht taakvelden

Met ingang van de begroting 2018 moet de begroting in taakvelden worden vermeld. Hieronder is de begroting opgenomen met vermelding van de betreffende taakvelden.

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Taakveld	2019	2020	2021	2022
0.5 Treasury				
Lasten	54	23	18	12
Baten	54	23	18	12
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Lasten	521	489	338	301
Baten	521	489	338	301

4.6. Overhead

Alle bedrijfskosten moeten zo veel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende activiteiten. Op bladzijde 10 van notitie Overhead Commissie BBV staat opgenomen 'het is mogelijk de overheadlasten die specifiek voor een project worden gemaakt geheel toe te rekenen aan het betreffende project. Omdat de Bedrijvenschap Hoefweg slechts 1 project kent worden alle uitgaven van overhead gezien als projectuitgaven. De kosten aan overhead zijn dan ook € 0.

4.7. Balansbegroting

De geprognostiseerde balans voor de jaren 2018 tot en met 2021 ziet er als volgt uit:

Balansbegroting B2018-2022	Real	Begr	Begr	Begr	Begr	Begr
(bedragen x € 1000,-)	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo	Ultimo
ACTIVA	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste activa						
Financiële vaste activa	13	13	13	13	13	13
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	13	13	13	13	13	13
Vlottende activa						
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	44.306	41.896	19.651	15.953	12.014	8.258
Kortlopende vorderingen	12.419	12.500	12.500	12.500	12.500	0
Totaal vlottende activa	56.725	54.396	32.151	28.453	24.514	8.258
Totaal algemeen	56.738	54.409	32.164	28.466	24.527	8.271

PASSIVA	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste passiva						
Eigen vermogen	3.407	3.407	3.407	3.407	3.407	3.407
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	53.158	50.748	28.503	24.805	20.866	3.740
Totaal vaste passiva	56.565	54.155	31.910	28.212	24.273	7.147
Vlottende passiva						
Kortlopende schulden	173	254	254	254	254	1.124
Totaal vlottende passiva	173	254	254	254	254	1.124
Totaal algemeen	56.738	54.409	32.164	28.466	24.527	8.271

Bijlage: EMU saldo

EMU	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	<i>volgens realisatie rekening</i> (* € 1.000)	<i>volgens begroting</i> (* € 1.000)	<i>volgens begroting</i> (* € 1.000)	<i>volgens meerjaren-raming</i> (* € 1.000)	<i>volgens meerjaren-raming</i> (* € 1.000)	<i>volgens meerjaren-raming</i> (* € 1.000)
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	3.407	0	0	0	0	0
2 + Afschrijvingen ten laste van de exploitatie.						
3 + Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie.						
4 - Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd						
5 + Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4						
6 + Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op exploitatie verantwoord						
7 - Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	33.963	-2.410	-22.245	-3.698	-3.939	3.756
8 + Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord						
9 - Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen						
10 - Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten						
11 - Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen.						
Berekend EMU-saldo	-30.556	2.410	22.245	3.698	3.939	-3.756

Besluit van: Dagelijks Bestuur**Datum:** 13 april 2018**Digitaal Besluit****Onderwerp:**

Begrotingswijziging nummer 1 van begroting 2018 GR Hoefweg.

Bijlage(n):

n.v.t.

Toelichting:

De in 2017 vastgestelde Begroting 2018 is gebaseerd op de grondexploitatie per 1-1-2017. Per 1-1-2018 is de grondexploitatie van de GR Hoefweg geactualiseerd. Op basis van deze geactualiseerde grondexploitatie 2018 moet de begroting 2018 aangepast worden.

De wijziging van de begroting 2018 bestaat uit:

<i>bedragen in € 1.000</i>			
	Begroting 2018	Begrotings- wijziging 1-2018	Begroting na wijziging 2018
Lasten			
Grond	6.499	-5.949	550
Openbare werken	279	439	718
Rente	109	-52	57
Plankosten	337	47	384
Overige kosten	0	14	14
Totaal lasten	7.224	-5.500	1.724
Baten			
Opbrengsten	4.623	-496	4.127
Overige inkomsten	0	7	7
Mutatie onderhanden werk *	2.601	-5.011	-2.410
Totaal baten	7.224	-5.500	1.724
 Resultaat	 0	 0	 0

*) betreft saldo investeringen/desinvesteringen

De wijzigingen zijn het gevolg van actualisatie in fasering en de parameters.

Financiële consequenties:

Betreft aanpassing aan de huidige grondexploitatie per 1-1-2018.

Risico's:

De begrotingswijziging 1 van 2018 leidt niet tot andere risico's dan de eerder vastgestelde begroting 2018.

Verdere procedures:

De begrotingswijziging moet voorgelegd worden aan de beide gemeenteraden. Het streven is om de behandeling als volgt te laten plaatsvinden:

- Toezending aan de gemeenteraden uiterlijk medio april 2018
- Termijn voor reacties door gemeenteraden tot 1 juni 2018
- Behandeling AB van de GR Hoefweg op 3 juli 2018
- Verzending naar de toezichthouder Provincie Zuid-Holland voor 1 augustus 2018

Ook de Jaarrekening 2017 en de Begroting 2019 zullen aan de raden worden voorgelegd. Deze zullen gelijktijdig worden aangeboden en dezelfde procedure doorlopen.

Gevraagde beslissing:

- In te stemmen met de concept-begrotingswijziging nummer 1 van 2018;
- De concept begrotingswijziging 1 2018 voor medio april 2018 voor te leggen aan de raden van de gemeente Lansingerland en Zoetermeer met het verzoek om eventuele zienswijzen van de raden hierover aan het Algemeen Bestuur van GR Hoefweg toe te zenden.

Bedrijvenschap Hoefweg
T.a.v. Algemeen Bestuur
Postbus 45
2665 ZG BLEISWIJK

Verzenddatum 14 juni 2018
Ons kenmerk U18.04816
Uw brief van

Afdeling
Ruimtelijke Ontwikkeling

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie

Arjan Koopman

Telefoon

14 010

E-mail

info@lansingerland.nl

Fax

(010) 800 40 01

Onderwerp **Zienswijze gemeente Lansingerland**

Geacht bestuur,

Op 13 april 2018 ontvingen wij de concept jaarstukken 2017, de concept begroting 2019 en de concept 1^e begrotingswijziging 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijvenschap Hoefweg. Via deze brief willen wij onze zienswijze hierop kenbaar maken.

Zienswijze

Wij kunnen instemmen met de concept jaarstukken 2017, de concept begroting 2019 en de concept 1^e begrotingswijziging 2018. Wij constateren dat de begroting 2019 aansluit bij de beleidsmatige uitgangspunten van Bedrijvenschap Hoefweg en dat op een juiste manier de vertaalslag is gemaakt van de grondexploitatie naar de begroting. De 1^e begrotingswijziging 2018 is een logische aanpassing op basis van de geactualiseerde grondexploitatie.

Wij onderschrijven de aanbevelingen van de accountant en verzoeken u om deze over te nemen en uit te voeren.

Contact

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd. Als u nog vragen heeft, neemt u dan contact op met Arjan Koopman. Hij is bereikbaar via telefoonnummer 14 010.

Wij vertrouwen op een voortzetting van de goede en plezierige samenwerking.

Met een vriendelijke groet,
gemeenteraad van Lansingerland

drs. Marijke Walhout
Griffier

Raadsvoorstel

Datum Raad
14 juni 2018

Portefeuillehouder
Jeroen Heuvelink

Registratienummer
BR1800048

Onderwerp
Jaarstukken 2017 en programmabegroting 2019 Recreatieschap Rottemeren

Gevraagde beslissing

Met zienswijze U18.05584 te reageren op de programmabegroting 2019 en de jaarstukken 2017 van het Recreatieschap Rottemeren.

Samenvatting

De Wet gemeenschappelijke regelingen schrijft voor dat een gemeenschappelijke regeling de financiële jaarstukken aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten toestuuft. Gemeenten hebben de mogelijkheid om met betrekking tot de programmabegroting een zienswijze in te dienen en gevoelen tegen de jaarstukken kenbaar te maken. Uitgangspunt voor de gemeente Lansingerland is om altijd met een zienswijze te reageren. Hieronder volgt een korte toelichting op de verschillende financiële stukken van het Recreatieschap Rottemeren.

Jaarstukken 2017

De jaarstukken geven een beeld van de uitgevoerde activiteiten en de financiële effecten in 2017. Het jaarresultaat 2017 bedraagt € 650.168 voordelig ten opzichte van de bij de Najaarsrapportage 2017 gewijzigde begroting 2017. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door het voordelige resultaat van de eindafrekening (€ 583.372 voordelig) van de realisatie van de brug over de Eendragtspolder. Van het totale voordelige resultaat gaat een deel naar de investeringsreserve (voordelige resultaat eindafrekening van € 583.372,-) en het andere deel naar de algemene reserve (restant van € 66.796,-).

De verschillen in de jaarrekening 2017 zijn alle incidenteel met uitzondering van de afwijkingen op belastingen (€ 25.000 structureel lager) en verzekeringen (€ 16.500 structureel hoger) die deels structureel zijn.

Programmabegroting 2019

Vanaf de 1^e begrotingswijziging 2018 is een sluitende exploitatie voor het recreatieschap gerealiseerd. De exploitatie 2019 sluit met een voordelig saldo van € 9.303,-. Dit wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Voor de prijsstijging op de ramingen voor 2019 is een indexatie van 2,6% toegepast, overeenkomstig het indexeringspercentage van de Kring van gemeentesecretarissen. In de Samenwerkingsovereenkomst provincie Zuid-Holland, Staatsbosbeheer en Recreatieschap Rottemeren is afgesproken dat de dienstverlening voor de jaren 2017 en 2018 wordt geleverd door Staatsbosbeheer. In 2018 zal een besluit genomen worden over de dienstverlening vanaf 2019. In de programmabegroting 2019 is voorsnog uitgegaan van dezelfde dienstverlening als in 2018.

Financiële consequenties

De programmabegroting 2019 leidt voor Lansingerland tot een deelnemersbijdrage van € 191.497,-. De bijdrage van Lansingerland is ondanks het uittreden van de provincie per 1 januari 2018 gelijk gebleven (5%).

Verdere procedure

Na besluitvorming wordt de zienswijze naar het DB van het Recreatieschap Rottemeren verzonden.

Juridische aspecten

Artikel 35 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Extern draagvlak/burgerparticipatie

Het voorstel is afgestemd met de afdeling financiën.

Duurzaamheid

n.v.t.

Bijlagen

U18.05584 - Zienswijze

I18.14295 - Programmabegroting 2019

I18.16497 - Aanbiedingsbrief (bevatten persoonsgegevens, zie speciale map in Ibabs)

I18.15458 - Jaarrekening 2017

Toelichting

Inleiding

Zie onder kopje 'samenvatting'.

Beoogd maatschappelijk effect

Continueren van openlucht recreatie, behoud en bevordering van natuur- en landschapsschoon en natuurbescherming met een gezonde financiële onderlegger als basis.

De kernargumenten en kanttekeningen

1.1 De jaarrekening geeft inzicht in het gevoerde beleid en resultaten van het voorgaande jaar

Het jaar 2017 is afgesloten met een positief exploitatiesaldo van € 650.168. Dit komt voor het grootste deel in de investeringsreserve en een kleiner deel gaat naar de algemene reserve.

1.2 De programmabegroting voldoet aan overeengekomen kaders

Het enige kader dat voor de ontwerp begroting 2019 aan de orde is, is het volgen van het Indexeringspercentage dat wordt vastgesteld door de werkgroep verbetering financiële sturing gemeenschappelijke regelingen. Dit percentage is gevolgd.

1.3 Het verzoek voor een sluitende begroting heeft resultaat

In de afgelopen jaren is het Recreatieschap Rottemeren meerdere malen door ons verzocht om tot een structureel sluitende begroting te komen. De aandacht hiervoor heeft er in geresulteerd dat de programmabegroting 2019 sluitend is.

Kanttekeningen

1.1 De verklaring accountant is nog niet ontvangen

De jaarstukken zijn zonder accountantsverslag naar de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling verzonden. Het is daarmee nog niet duidelijk of de accountant nog opmerkingen op de jaarstukken heeft, die eventueel tot aanpassing kunnen leiden. Instemmen met de jaarstukken kan onder de voorwaarde dat de accountant zijn goedkeuring geeft en geen noemenswaardige opmerkingen heeft.

Raadsbesluit

Datum Raad
14 juni 2018
Registratienummer
BR1800048

Onderwerp
Jaarstukken 2017, 1e begrotingswijziging 2018 en programmabegroting 2019
Recreatieschap Rottemeren

De raad van de gemeente Lansingerland;
gelezen het bijgaande voorstel

Overwegende dat

- de concept programmabegroting 2019 van het Recreatieschap Rottemeren voldoet aan de vooraf overeengekomen kaders;
- de deelnemersbijdrage 2019 voor Lansingerland stijgt conform het afgesproken regionale indexeringspercentage.

Gelet op

- artikel 35 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Besluit(en)

Met zienswijze U18.05584 te reageren op de programmabegroting 2019 en de jaarstukken 2017 van het Recreatieschap Rottemeren.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland in zijn openbare vergadering van 14 juni 2018,

de griffier,

drs. Marijke Walhout

Recreatieschap Rottemeren
T.a.v. Algemeen Bestuur
Postbus 341
3100 AH SCHIEDAM

Verzenddatum 22 mei 2018
Ons kenmerk U18.05584
Uw brief van

Afdeling
Ruimtelijke Ontwikkeling

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Arjan Koopman

Telefoon
14 010

E-mail
info@lansingerland.nl

Fax
(010) 800 40 01

Onderwerp **Zienswijze Lansingerland**

Geacht bestuur,

Op 1 mei 2018 ontvingen wij de concept jaarstukken 2017 en de concept programmabegroting 2019 van Recreatieschap Rottemeren. Via deze brief willen wij onze zienswijze hierop kenbaar maken.

Zienswijze

Allereerst willen we kenbaar maken dat we het betreuren dat de financiële stukken niet tijdig met een accountantsverslag aangeleverd zijn. Dit had voor 15 april moeten gebeuren. Wij verzoeken u dringend om in de toekomst de stukken tijdig aan te leveren en daarover goede afspraken met de accountant te maken.

Wij kunnen instemmen met de concept jaarstukken 2017 onder voorbehoud dat de accountant geen noemenswaardige opmerkingen heeft en zijn goedkeuring geeft.

Vorig jaar drongen wij aan op een sluitende begroting. Het is goed om te zien dat daaraan uitvoering is gegeven en de concept programmabegroting sluitend is.

Contact

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd. Als u nog vragen heeft, neemt u dan contact op met Arjan Koopman. Hij is bereikbaar via telefoonnummer 14 010.

Wij vertrouwen op een voortzetting van de goede en plezierige samenwerking.

Met een vriendelijke groet,
gemeenteraad van Lansingerland

drs. Marijke Walhout
Griffier

Programmabegroting 2019

Recreatieschap Rottemeren

9 april 2018

Inhoudsopgave

1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	2
2. UITGANGSPUNTEN	5
3. PROGRAMMAPLAN	7
3.1 PROGRAMMA 1: BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE GEBIEDEN	7
3.2 PROGRAMMA 2: ONTWIKKELING	12
3.3 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	16
3.4 OVERZICHT OVERHEAD	18
4. PARAGRAFEN	21
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	21
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	25
4.3 FINANCIERING	27
4.4 GRONDBELEID	28
4.5 BEDRIJFSVOERING	29
5 FINANCIËLE BEGROTING	30
BIJLAGEN	39

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaplan en hoofdstuk 4: Paragrafen. In hoofdstuk 3 is ook beschreven wat onder de reguliere werkzaamheden valt.

Bestuurlijke context

De provincie Zuid-Holland is per 1 januari 2018 uit het recreatieschap Rottemeren getreden. Dit besluit maakte een wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling noodzakelijk. Deze gewijzigde regeling, die de vorm heeft gekregen van een collegeregeling is per 1 januari 2018 in werking getreden. Met ingang van dezelfde datum is de Algemene Verordening van het recreatieschap vervangen door de Gebiedsverordeningen (per deelnemende gemeente).

Kenmerkend voor de nieuwe collegeregeling is dat het bepalen van de kaders waarbinnen het recreatieschap beleid kan vormen en uitvoeren een bevoegdheid is en blijft van de afzonderlijke gemeenteraden. Om de samenwerking tussen de drie raden te faciliteren is begin 2018 gestart met het opstellen van het “Kader recreatieschap Rottemeren”. Deze wordt naar verwachting in 2018 vastgesteld door de gemeenteraden. Na vaststelling wordt in 2019 een inspirerende visie met uitvoeringsprogramma opgesteld. Deze “Visie gebied Rottemeren” vervangt het uit 2013 daterende “Schapsplan Rottemeren 2030”.

Evaluatie en samenwerking vanaf 2019

Het recreatieschap heeft in 2016 een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de provincie Zuid-Holland en Staatsbosbeheer. Deze samenwerkingsovereenkomst borgt de continuïteit van de dienstverlening zoals die tot en met 31 december 2016 door Groenservice Zuid-Holland werd uitgevoerd en geeft ruimte om met Staatsbosbeheer te onderzoeken of vanuit een gedeelde visie en ambities een langdurige en strategische samenwerking kan ontstaan. De overeenkomst is aangegaan voor twee jaar, waarbij inhoudelijk ruimte is voor aanpassingen als gevolg van de ontwikkelingen binnen het schap. In 2018 heeft een eerste evaluatie van de samenwerking plaatsvonden.

Besluitvorming over eventuele continuering van de samenwerking tussen het recreatieschap en Staatsbosbeheer vanaf 2019 vindt plaats in 2018. De uitkomst daarvan was ten tijde van het opstellen van deze begroting nog niet bekend.

Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

In de Gemeenschappelijke Regeling zijn de taken benoemd die het recreatieschap uitoefent ter realisering van de door hem te behartigen belangen binnen het gebied. Eén van die taken is “het uitvoeren van feitelijke werkzaamheden ter uitvoering van gemeentelijke verplichtingen op basis van de Wegenwet”. In 2019 zal worden gewerkt aan een beheervisie waarin uitwerking gegeven

wordt aan de wijze waarop de gemeenten als juridisch wegbeheerder en het recreatieschap als recreatief gebiedsbeheerder samenwerken.

Het Algemeen Bestuur heeft op 27 november 2017 goedkeuring verstrekt aan een planmatige aanpak van de bosopstanden om o.a. invulling te geven aan de problematiek van de essentaksterfte. In 2018 worden de boswerkzaamheden in het eerste werkblok Bleiswijkse Zoom Noord uitgevoerd en worden risicovolle essen in de overige gebiedsdelen aangepakt. Vooralsnog is in 2019 het werkblok Lage Bergse Bos en oostelijk deel Hoekse Park ingepland, dit aan de hand van de laatst bekende planning van Rijkswaterstaat voor de aanleg van de A16 Rotterdam. Afhankelijk van het moment waarop de realisatie daadwerkelijk gaat starten en het moment waarop de kwaliteitsimpuls Lage Bergse Bos in uitvoering komt zal de planning van dit werkblok nog kunnen schuiven.

In het kader van het project Ontwikkellocaties wordt vanaf 2018 een aantal lopende initiatieven en ontwikkellocaties met prioriteit opgepakt. In hoeverre de uitvoering hiervan zal leiden tot consequenties voor het beheerbudget was ten tijde van het opstellen van deze begroting 2019 nog niet inzichtelijk.

Grondzaken en exploitaties (Economisch beheer)

In 2019 wordt verder gewerkt aan de doorwerking van de projecten Ontwikkellocaties en Marketing en programmering. Het aantrekken van structurele exploitaties is er opgericht de identiteit en attractiewaarde van het gebied te versterken. Evenementen dienen te passen binnen de beleidsmatige kaders van de gemeenten op o.a. het gebied van veiligheid en de landelijke regelgeving vanuit de flora- en faunawet. Daarnaast is het maatschappelijk draagvlak van belang.

Ontwikkeling

In het kader van het voormalige programma “De Rotte Verdient het” en de programma’s Gebiedsontwikkeling A16 en Rivieroevers wordt verder invulling gegeven aan nieuwe projecten en innovatieve ontwikkelingen met als doel vitale en aantrekkelijke gebieden te realiseren en te behouden.

Gebiedsontwikkeling A16

In 2017 is het Tracébesluit A16 Rotterdam onherroepelijk geworden en is Rijkswaterstaat gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor de realisatie van de snelweg. Het recreatieschap wil de directe inpassing van de A16 Rotterdam aangrijpen om te komen tot een optimale en toekomstbestendige herinrichting van het gehele Lage Bergse Bos. In 2019 zal uitwerking en uitvoering geven worden aan deze kwaliteitsimpuls voor het gebied.

Rivieroevers

Het programma Rivieroevers wordt uitgevoerd door de gemeente Rotterdam en mede gefinancierd met middelen van het recreatieschap. Deze samenwerking wordt verankerd in een samenwerkingsovereenkomst. In deze samenwerkingsovereenkomst wordt o.a. vastgelegd aan

welke projecten binnen het programma Rivieroevers de schapsbijdrage besteed wordt. De uitvoering van de eerste projecten binnen het programma waaraan het schap bijdraagt vangt aan in 2018.

Financiële samenvatting

Exploitatie

Vanaf de 1^e begrotingswijziging 2018 is een sluitende exploitatie voor het recreatieschap gerealiseerd. De exploitatie 2019 sluit met een voordelig saldo van € 9.303 hetgeen is toegevoegd aan de algemene reserve.

De deelnemersbijdrage bedraagt € 3.829.946 en is gespecificeerd weergegeven in hoofdstuk 3.3 Algemene Dekkingsmiddelen. Conform de besluitvorming zijn de deelnemersbijdragen gemaximeerd waarbij alleen de jaarlijkse prijsindexatie doorberekend wordt aan de deelnemers. Voor een nadere specificatie van de lasten en baten wordt verwezen naar de diverse programma's.

Vermogenspositie

De geprognoseerde eindstand van de algemene reserve ultimo 2019 bedraagt € 5 mln. Voor de verwachte uitgaven voor het programma Rivieroevers en de herinrichting van het gebied rond de A16 zijn reeds in voorgaande jaren bestemmingsreserves gevormd.

In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de meerjarenraming en de vermogenspositie.

Wijziging in verslaggeving met ingang van 2018

De verslaggevingsvoorschriften voor gemeenten en provincies zijn voor Gemeenschappelijke Regelingen vanaf 2018 gewijzigd. Vanaf begroting 2018 zijn de volgende aanpassingen reeds opgenomen:

- Overhead is niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's verantwoord, maar is centraal in een apart overzicht opgenomen.
- Investeringskosten met maatschappelijk nut moeten verplicht worden geactiveerd. In de praktijk gaat het hier om de uitgaven op kredieten (projecten). Tot 2018 werden deze uitgaven rechtstreeks binnen de programma's (exploitatie) verantwoord. Vanaf 2018 zijn de uitgaven geactiveerd en wordt hier op afgeschreven. De afschrijvingslasten worden wel binnen de programma's (exploitatie) verantwoord. Ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten is reeds in begroting 2018 een reserve ingesteld.

2. Uitgangspunten

Met ingang van 1 januari 2015 is de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) gewijzigd. Deze wetsaanpassing heeft onder meer gevolgen voor de indieningstermijn van de programmabegroting. In de praktijk betekent dit dat de programmabegroting half april voorafgaand aan het betreffende begrotingsjaar gereed moet zijn.

Het uitgangspunt voor de programmabegroting 2019 is het bestaande en aanvaarde beleid, zoals vastgelegd in de programmabegroting 2018 (inclusief 1^e begrotingswijziging 2018), de Najaarsrapportage 2017, de structurele posten uit de jaarrekening 2017 (belastingen en verzekeringen), kredietmutaties en de besluiten van het Algemeen Bestuur tot 1 maart 2018. De opbrengsten uit huren, pachten, e.d. zijn conform de actuele contracten bijgesteld en ook eventuele nieuwe (externe) ontwikkelingen zijn (bij bestaand beleid) meegenomen.

Voor de prijsstijging op de ramingen voor 2019 is een indexatie van 2,6% toegepast, overeenkomstig het indexeringspercentage van de Kring van gemeentesecretarissen. Deze indexering is toegepast op alle lasten, met uitzondering van belastingen, verzekeringen, rentelasten en afschrijvingen. Op basis van het voorzichtigheidsbeginsel, is de indexering niet toegepast op de baten. Voor de meerjarenraming 2020 tot en met 2022 is geen indexering toegepast.

De begroting 2019 en de meerjarenraming 2020-2022 moeten, conform de uitgangspunten in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), structureel en reëel in evenwicht zijn. Dit houdt in dat structurele lasten alleen worden gedekt met structurele baten. Als dit niet het geval zou zijn, zou de kans groot zijn dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat. De nadere uitwerking is opgenomen in de financiële begroting (zie hoofdstuk 5).

De deelnemersbijdragen zijn opnieuw berekend. Hierbij is rekening gehouden met de uittreding van de provincie Zuid-Holland per 1 januari 2018 en aangesloten bij de nieuwe verdeelsleutel na opheffing van het Koepelschap Buitenstedelijk Groen. De begroting bevat tevens een meerjarenraming.

In de Samenwerkingsovereenkomst provincie Zuid-Holland, Staatsbosbeheer en recreatieschap Rottemeren is afgesproken dat de dienstverlening voor de jaren 2017 en 2018 wordt geleverd door Staatsbosbeheer. Het recreatieschap zal in 2018 een besluit nemen over de dienstverlening vanaf 2019. In de voorliggende begroting 2019 is de dienstverlening van Staatsbosbeheer opgenomen overeenkomstig de dienstverleningsbedragen uit de begroting 2018.

Leeswijzer

- Het voormalige programma 1 (was Bestuurlijke Aangelegenheden) is voortaan het nieuwe Overzicht Overhead. Dit overzicht is opgenomen in paragraaf 3.4. Hieronder vallen de producten Bestuursondersteuning, Financiën (exclusief de post “treasury”) en Juridische Zaken (voor zover betrekking hebbend op het taakveld overhead). Voor de bepaling van de overhead is aangesloten bij de taakvelden zoals beschreven in het gewijzigde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
- De voormalige programma’s 2 (Beheer, onderhoud en exploitatiegebieden) en 3 (Ontwikkeling) zijn programma 1 respectievelijk 2 geworden.
- De begrotingspost voor “treasury” (voorheen onderdeel van het programma Bestuurlijke Aangelegenheden, product Financiën) wordt voortaan toegevoegd aan het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen.
- In de bijlage is een nieuw overzicht van de programma’s, producten en de voorgeschreven taakvelden opgenomen.

3. Programmaplan

Het programmaplan is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- *Programma 1 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden*
- *Programma 2 Ontwikkeling*
- *Algemene dekkingsmiddelen*
- *Overzicht overhead.*

In dit hoofdstuk wordt per programma een toelichting gegeven op de ambities, de voorgestelde aanpak om deze ambities te realiseren en wat de kosten hiervoor zijn.

3.1 Programma 1: Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Ambitie: Wat willen we bereiken?

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de Gemeenschappelijke Regeling worden onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

Aanpak: Wat gaan we daarvoor doen?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden wordt gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer;
2. Economisch beheer;
3. Regelgeving & handhaving;
4. Communicatie.

Ad.1 Gebiedsbeheer

Het product gebiedsbeheer betreft het doen onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het terreinbeheermodel (TBM). Dit model is opgebouwd uit doeltypen met specifieke recreatieve doelen en maatregelen gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltype. Continue evaluatie van de onderhoudswerkzaamheden draagt bij aan het voortdurend actualiseren van het terreinbeheermodel en het beheersbaar houden van zowel de te treffen onderhoudsmaatregelen als de kosten.

Ten behoeve van de werkzaamheden voor het groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarenonderhoudsprognose. Hiermee worden voorzieningen getroffen voor toekomstig groot onderhoud. Met behulp van het uitvoeren van diverse inspecties, wordt de staat van het beoogde groot onderhoud getoetst. De bevindingen uit deze voortdurende evaluatie worden verwerkt alvorens de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Het product gebiedsbeheer bestaat verder uit:

- inventariseren en selecteren van partijen die in staat zijn om (een deel van het) natuur-en recreatieschap te onderhouden;
- het maken van afspraken met partijen.

In 2019 zijn naast het reguliere onderhoud (o.a. maaien, snoeien, reinigen) en het jaarlijks voorkomende groot onderhoud (o.a. baggeren, dunnen van houtopstanden, herstel van wegen en paden) extra groot onderhoud maatregelen voorzien. Deze volgen uit de meerjarenplanning en worden in 2018, na controle in het veld, specifiek bepaald en voorbereid. Het programma groot onderhoud wordt nader toegelicht in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

Het Algemeen Bestuur heeft op 27 november 2017 goedkeuring verstrekt aan een planmatige aanpak van de bosopstanden om o.a. invulling te geven aan de problematiek van de essentaksterfte. In 2018 worden de boswerkzaamheden in het eerste werkblok Bleiswijkse Zoom Noord uitgevoerd en worden risicovolle essen in de overige gebiedsdelen aangepakt. Vooralsnog is in 2019 het werkblok Lage Bergse Bos en oostelijk deel Hoekse Park ingepland, dit aan de hand van de laatst bekende planning van Rijkswaterstaat voor de aanleg van de A16 Rotterdam. Afhankelijk van het moment waarop de realisatie daadwerkelijk gaat starten en het moment waarop de kwaliteitsimpuls Lage Bergse Bos in uitvoering komt zal de planning van dit werkblok nog kunnen schuiven.

Ook het beheersen van invasieve plaagsoorten zoals reuzenberenklauw, Japanse duizendknoop en springbalsemien is een belangrijk aandachtspunt. Deze soorten worden jaarlijks gemonitord zodat zij niet de overhand krijgen in de natuur- en recreatiegebieden.

In het kader van het project Ontwikkellocaties wordt vanaf 2018 een aantal lopende initiatieven en ontwikkellocaties met prioriteit opgepakt. In hoeverre de uitvoering hiervan zal leiden tot consequenties voor het beheerbudget was ten tijde van het opstellen van deze begroting 2019 nog niet inzichtelijk.

De Hennipgaarde, die in samenwerking met Stichting Natuurakkers beheerd zal gaan worden, is een voorbeeld waar de verbinding gezocht is met de sociale agenda van de gemeente(n) en de inzet van vrijwilligers en maatschappelijke organisaties.

Ook worden diverse gebieden beheerd door Natuur- en Vogelwacht Rotta en in het kader van het project Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit worden hier nieuwe objecten aan toegevoegd. In 2019 zal verder worden gewerkt aan het zoeken naar en implementeren van nieuwe beheer- en samenwerkingsmodellen die de recreatie een nieuwe impuls kunnen geven en/of bijdragen aan versterken van landschaps- en natuurwaarden, aan het maatschappelijk draagvlak en kostenbeheersing of verdienvermogen.

Beheer Infrastructuur.

In de Gemeenschappelijke Regeling zijn de taken benoemd die het recreatieschap uitoefent ter realisering van de door hem te behartigen belangen binnen het gebied. Eén van die taken is “het uitvoeren van feitelijke werkzaamheden ter uitvoering van gemeentelijke verplichtingen op basis van de Wegenwet”. In 2019 zal worden gewerkt aan een beheervisie waarin uitwerking gegeven wordt aan de wijze waarop de gemeenten als juridisch wegbeheerder en het recreatieschap als recreatief gebiedsbeheerder samenwerken.

Ad.2 Economisch beheer

De taken die binnen economisch beheer worden uitgevoerd zijn:

- Beheer grondpositie

- Beheer exploitaties

Het aantrekken van structurele exploitaties is er op gericht de identiteit en attractiewaarde van het gebied te versterken. Evenementen dienen te passen binnen de beleidsmatige kaders van de gemeenten op o.a. het gebied van veiligheid en de landelijke regelgeving vanuit de flora- en faunawet. Daarnaast is het maatschappelijk draagvlak van groot belang.

Het Dagelijks Bestuur heeft op 2 oktober 2017 een marketing- en communicatiestrategie vastgesteld. Hiermee is het project Marketing en Programmering in de uitvoeringsfase terechtgekomen. Ook het project Ontwikkellocaties is in de uitvoeringsfase beland. Beide projecten zullen naar verwachting in 2019 doorwerken in het economisch beheer.

Beheer grondposities

De grondposities (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied) worden zodanig beheerd dat dit bijdraagt aan de lange termijn strategie van het recreatieschap. Het resultaat hiervan is dat voldaan wordt aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder valt ook het afstoten van posities die geen (recreatief) belang dienen, alsmede het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van het recreatieschap.

Beheer exploitaties

Het beheer van exploitaties heeft betrekking op het aangaan van overeenkomsten met derden gericht op de exploitatie en/of het gebruik van schapsgronden en –opstallen (passend binnen de huidige ambities van het recreatieschap), alsmede het actief administratief, financieel, juridisch en relationeel beheren van deze overeenkomsten.

Het resultaat is het vastleggen en actief beheren van privaatrechtelijke afspraken, waarbij een optimale netto-opbrengst wordt nagestreefd.

Ad.3 Regelgeving & handhaving

Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen:

- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen;
- Toezicht en handhaving.

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

De recreatiegebieden kunnen gebruikt worden voor het recreëren door individuen en door groepen. Voor beide vormen van gebruik geldt dat niet alles altijd mag en kan. Wanneer een gebruiker of organisatie een bepaalde activiteit wil uitvoeren binnen het recreatieschap, vraagt hij hiervoor een vergunning, ontheffing of toestemming aan. Dit komt voort uit het oogpunt van de doelstellingen van de Gemeenschappelijke Regeling en de openbare orde en veiligheid. Het recreatieschap verleent vergunningen en ontheffingen uitsluitend op basis van de Gebiedsverordening Recreatieschap Rottmeren 2018. Toestemmingen worden vanuit de eigenstandige privaatrechtelijke bevoegdheid van het schap zelf gegeven.

Toezicht en handhaving

Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de drie onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling schoon, heel en veilig in een gebied. Dit palet wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied.

Basisuitgangspunten voor de inzet van T&H zijn de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen en de eigendommen van het schap heel houden. Hiermee wordt prioriteit gegeven aan de veiligheid van de recreant en worden andere zaken alleen aangepakt als de beschikbare middelen niet volledig aan handhaving besteed moeten worden.

Ad.4 Communicatie

Het bestuur wordt gefaciliteerd in het vertalen van haar ambities aan het publiek en op een positieve wijze beïnvloeden van de publieke opinie. Daarnaast wordt de promotie van de recreatiegebieden en de routenetwerken verzorgd, zodat de bekendheid wordt vergroot en het bezoek aan de gebieden wordt gestimuleerd. Hiervoor zullen met name digitale communicatiemiddelen worden ingezet. Indien van toepassing werkt communicatie daarin samen met andere (terreinbeherende) organisaties. Om het budget voor communicatie zo efficiënt en effectief mogelijk in te zetten, wordt de methodiek van de leefstijlen voor dagrecreatie gebruikt in het benaderen van doelgroepen.

Financiën: Wat gaat het kosten?

Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2019
Lasten			
Gebiedsbeheer	3.533.226	3.472.200	3.518.700
Economisch beheer	306.507	296.800	290.800
Regelgeving & handhaving	480.100	481.400	493.900
Communicatie	21.006	24.000	24.600
Totaal lasten	4.340.838	4.274.400	4.328.000
Baten			
Gebiedsbeheer	37.088	37.357	37.357
Economisch beheer	707.427	700.000	700.000
Regelgeving & handhaving	-	-	-
Communicatie	-	-	-
Totaal baten	744.515	737.357	737.357
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.596.323-	3.537.043-	3.590.643-
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	50.555	-	-
Diverse baten	89.629	-	-
Saldo diverse lasten en baten	39.074	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten	38.559	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	38.559-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	3.595.808-	3.537.043-	3.590.643-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	-	-	-
Onttrekking reserves	237.012	133.500	133.500
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	237.012	133.500	133.500
Resultaat	3.358.796-	3.403.543-	3.457.143-

De lasten voor 2019 gebiedsbeheer van € 3.5 mln. bestaan voor € 1.1 mln. uit regulier onderhoud, de jaarlijkse dotatie aan de voorziening Groot Onderhoud van € 1.65 mln., lasten dienstverlening Staatsbosbeheer € 0.7 mln. en overig lasten van € 65.000.

Zie voor de dotatie aan de voorziening Groot Onderhoud ook de verdere toelichting op de voorziening Groot Onderhoud bij paragraaf 4.2 Onderhoud kapitaalgoederen.

In de lasten voor economisch beheer is de mutatie uit de jaarrekening 2017 meegenomen op de lasten voor belastingen (minus € 25.000) en verzekeringen (plus € 16.500).

De baten op gebiedsbeheer bestaan uit de jaarlijkse vrijval uit de voorziening afkoopsommen voor € 24.157 en (bijdragen) veerpont € 13.200.

Vanaf de 1^e ste begrotingswijziging 2018 is jaarlijks een bedrag aan inkomsten leges en vergunningen begroot van € 20.000. Het bedrag aan begrote baten huren/pachten bedraagt € 680.000. De totale geraamde baten bedragen daarmee € 700.000.

Het begrote bedrag van € 133.500 aan geplande onttrekkingen ten gunste van de exploitatie uit de reserves betreffen de volgende posten:

1. Een bedrag van € 12.700 vanuit de investeringsreserve ten behoeve van de jaarlijkse afschrijvingslasten van de sluiswachterswoning;
2. Een bedrag van € 120.800 vanuit de Reserve beheer Noordoevers als jaarlijkse dekking voor het onderhoud aan de Noordoevers.

3.2 Programma 2: Ontwikkeling

Ambitie: Wat willen we bereiken?

Het bestuur wordt geadviseerd over de implementatie van mogelijke nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de doelstelling van de Gemeenschappelijke Regeling en die een recreatieve meerwaarde opleveren en/of de natuurwaarde versterken. De bestuurlijk ambities en het kader voor de gewenste ontwikkelingen in het werkingsgebied van het schap waren vastgelegd in het programmaplan De Rotte Verdient 't. In de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling die per 1 januari 2018 in werking is getreden, is echter bepaald dat de raden van de deelnemende gemeenten de kaders voor het recreatiebeleid vaststellen. Bovendien vragen opgaven als toenemende verstedelijking, klimaatopgaven en gezondheid om een nieuwe visie op de functie en inrichting van het gebied. Om hier invulling aan te geven is in 2018 gestart met het opstellen van het Kader recreatieschap Rottemeren (vast te stellen door de drie individuele raden van de schapsgemeenten) en de Visie gebied Rottemeren (vast te stellen door het recreatieschap). In verband hiermee is het programma De Rotte Verdient 't eind 2017 beëindigd. De binnen het programma lopende en nog op te starten projecten zijn als zelfstandige projecten gecontinueerd.

Ten tijde van het opstellen van deze begroting waren het kader en de visie nog niet vastgesteld. De focus van het programma De Rotte Verdient 't lag op de strategische gebiedsopgave voor het recreatiegebied Rottemeren. Deze strategische opgave is uitgewerkt in de volgende zes doelen:

1. Verbeteren stad-landverbinding;
2. Beter verbinden met omliggende groen-blauwe gebieden;
3. Versterken identiteit;
4. Verbeteren draagvlak met gebiedspartijen;
5. Gebieden beter verbinden met bestuurlijke en maatschappelijke opgaven;
6. Beter inpassen grote gebiedsopgaven.

Aanpak: Wat gaan we daarvoor doen?

Algemeen

Het bestuur wordt geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van initiatieven die de doelstelling van het schap raken. Zo wordt inspraak geleverd op 'ruimtelijke plannen' en initiatieven van derden (bijvoorbeeld de aanleg van de warmteleiding Rotterdam-Leiden door het gebied en de realisatie van de Holland Rail Terminal in Bleiswijk). Hiervoor wordt het product Planvorming & Gebiedsontwikkeling op basis van reguliere uren geleverd. Voorts wordt invulling gegeven aan nieuwe projecten en ontwikkelingen met als doel vitale en aantrekkelijke gebieden te realiseren en te behouden, o.a. in de programma's Gebiedsontwikkeling A16 en Rivieroevers.

Gebiedsontwikkeling A16

In 2017 is het Tracébesluit A16 Rotterdam onherroepelijk geworden en is Rijkswaterstaat gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor de realisatie van de snelweg. Het recreatieschap wil de directe inpassing van de A16 Rotterdam aangrijpen om te komen tot een optimale en toekomstbestendige herinrichting van het gehele Lage Bergse Bos. Deze herinrichting omvat in de eerste plaats de wettelijk voorgeschreven maatregelen die direct samenhangen met de inpassing van de A16. De kosten hiervan zijn voor rekening van Rijkswaterstaat. Daarnaast bevat

de herinrichting bovenwettelijke maatregelen die niet op Rijkswaterstaat kunnen worden verhaald.

Rivieroevers

Het programma Rivieroevers wordt uitgevoerd door de gemeente Rotterdam en mede gefinancierd met middelen van het recreatieschap. Deze samenwerking wordt verankerd in een samenwerkingsovereenkomst. In deze samenwerkingsovereenkomst wordt o.a. vastgelegd aan welke projecten binnen het programma Rivieroevers de schapsbijdrage besteed wordt.

Financiën: Wat gaat het kosten?

Programma 2. Ontwikkeling	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2019
Lasten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling	228.400	228.600	234.500
Marketing & productontwikkeling	-	-	-
Totaal lasten	228.400	228.600	234.500
Baten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling	-	-	-
Marketing & productontwikkeling	-	-	-
Totaal baten	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	228.400-	228.600-	234.500-
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten		-	-
Diverse baten	583.372	-	-
Saldo diverse lasten en baten	583.372	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten	1.627.217	347.416	437.926
Baten kredieten (bijdragen derden)	442.973	-	32.086
Saldo kredieten	1.184.243-	347.416-	405.839-
Totaal saldo van baten en lasten	829.271-	576.016-	640.339-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	-	-	-
Onttrekking reserves	1.177.968	347.416	405.839
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.177.968	347.416	405.839
Resultaat	348.697	228.600-	234.500-

De lasten op planvorming en gebiedsontwikkeling betreffen de dienstverleningslasten SBB voor een bedrag van € 234.500.

Voor 2019 is voor een totaal bedrag van € 405.839 aan lasten voor (lopende) kredieten begroot welke ten laste van de exploitatie komen. Dit zijn geen investeringen met maatschappelijk nut. Zie onderstaande specificatie in de krediettabel. Deze lasten worden volledig gedekt vanuit de investeringsreserve c.q. bijdragen derden.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	exploitatie of activeren (miv 2018)	Realisatie t/m 2017	Begroting 2018 (na 1e bw 18)	Prognose 2019	Prognose tm 2019	% lasten t.o.v. totaal krediet
Inrichting Evenemententerrein HBB	2019	350.000		28.111	0	321.889	350.000	100%
- Dekking uit Investeringsreserve		350.000	exploitatie	28.111	0	321.889	350.000	
Projectplan Marketing en Programma rotte	2019	209.800		157.745	0	52.055	209.800	100%
- Dekking uit Investeringsreserve		209.800	exploitatie	157.745	0	52.055	209.800	
Verlengde Molengangenpad	2019	282.000		3.733	167.997	110.270	282.000	100%
- Dekking uit Investeringsreserve		282.000	activeren	3.733	167.997	110.270	282.000	
Fase 2 Vaarnetwerk	2019	450.000		128	305.611	144.261	450.000	100%
- Dekking uit Investeringsreserve		300.000	activeren	128	203.741	96.131	300.000	
- Dekking bijdragen derden		150.000		0	101.870	48.130	150.000	
bewegwijzeringsysteem vanaf de Rotte	2019	200.000		191	135.827	63.982	200.000	100%
- Dekking uit Investeringsreserve		100.000	exploitatie	191	67.914	31.895	100.000	
- Dekking bijdragen derden		100.000		0	67.914	32.086	100.000	
2e ring fietspad Kooilaan	2019	600.000		170	407.482	192.348	600.000	100%
- Dekking uit Investeringsreserve		300.000	activeren	170	203.741	96.089	300.000	
- Dekking bijdragen derden		300.000		0	203.741	96.259	300.000	
Totaal programma 3		2.091.800		190.078	1.016.917	884.805	2.091.800	
- Dekking uit Investeringsreserve		1.541.800		190.078	643.392	708.330	1.541.800	
- Dekking bijdragen derden		550.000		0	373.525	176.475	550.000	

totaal project **Verlengde Molengangenpad** bedraagt € 994,000 waarvan € 282,000 gedekt uit investeringsreserve en overige € 712,000 uit de restant Stadregio Rotterdam vanuit het verbindingsplan (zie balans RM).

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2019	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Ten laste van exploitatie							
Gronden en Terreinen	3.329			0			3.329
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	0			0			0
Machines, apparaten en installaties	0			0			0
Overige materiële activa	0			0			0
Totaal ten laste van exploitatie	3.329	0	0	0	0	0	3.329
Ten laste van afschrijvingsreserve							
Gronden en Terreinen	0			0			0
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	575	302		0			878
Machines, apparaten en installaties	0			0			0
Overige materiële activa	0			0			0
Totaal gedekt door afschrijvingsreserve	575	302	0	0	0	0	878
	3.904	302	0	0	0	0	4.207

Sinds 2018 zijn de verslaggevingsvoorschriften voor gemeenten en provincies voor Gemeenschappelijke Regelingen gewijzigd. Eén van de wijzigingen is dat investeringen met maatschappelijk nut vanaf 2018 geactiveerd dienen te worden. In bovenstaande krediettabel is aangegeven welke kredieten binnen de programma's (exploitatie) verantwoord worden en welke volgens het BBV worden geactiveerd (activeren).

Op de geactiveerde kredieten (projecten) wordt vervolgens jaarlijks afgeschreven. De afschrijvingslasten worden wel binnen de programma's (exploitatie) verantwoord. In 2019 zijn er nog geen afschrijvingslasten begroot omdat afschrijving start in het jaar nadat het krediet/project volledig is afgerond.

In 2018 is reeds tot een bestemmingsreserve Afschrijvingslasten RM besloten ter dekking van de toekomstige jaarlijkse afschrijvingslasten. De geplande activeringen voor 2019 bedragen € 302.490 waarbij tevens voor hetzelfde bedrag een toevoeging in 2019 is voorzien aan de bestemmingsreserve Afschrijvingslasten RM.

Het totaal aan geplande investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (te activeren) bedraagt voor 2019 € 302.490 en is als volgt opgebouwd:

- Investerings t.b.v. het Verlengde Molengangenpad € 110.270;
- Investerings t.b.v. Fase 2 Vaarnetwerk € 96.131;
- Investerings t.b.v. 2e ring fietspad Kooilaan € 96.089.

Bij de laatste 2 investeringen is rekening gehouden dat bijdragen van derden (subsidies) worden gesaldeerd op het te activeren bedrag.

Kredieten

Het Dagelijks Bestuur heeft op 2 oktober 2017 besloten het programma De Rotte Verdient 't eind 2017 te beëindigen. De binnen het programma lopende en nog op te starten projecten zijn als zelfstandige projecten gecontinueerd, de kredieten die hiermee samenhangen zijn in deze begroting opgenomen.

Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder

De gemeente Lansingerland heeft in 2018 een evenementenvisie vastgesteld waarin een groei van het aantal grootschaligere evenementen mogelijk wordt gemaakt. Voor het evenemententerrein Hoge Bergse Bos zal in samenspraak met de gemeente in 2018 worden bezien welke investeringen nodig zijn om deze groei mogelijk te maken.

Er is € 350.000 gereserveerd om de noodzakelijke investeringen aan het evenemententerrein Hoge Bergse Bos uit te kunnen voeren.

Verlengde Molengangenpad

Op 21 december 2017 hebben de colleges van Lansingerland en Zuidplas en het Recreatieschap Rottmeren een intentieovereenkomst ondertekend voor het realiseren van het Verlengde Molengangenpad. Nadat gebleken is dat de aanleg van deze fietsverbinding op de oostelijke oever van de Rotte minder kansrijk was is begin 2017 gekozen voor de westelijke variant. In verband met de hiervoor benodigde grondaankoop zou hierdoor een tekort ontstaan van € 0,8 mln.

Inmiddels is een subsidie aangevraagd bij de Metropoolregio Den Haag Rotterdam, waarbij de verwachting is dat deze begin 2018 wordt toegekend en dat het project in 2019/2020 zal kunnen worden uitgevoerd.

2e fase vaarnetwerk

In vervolg op de realisatie in 2017 van het vaarnetwerk Rotte worden diverse inrichtingsmaatregelen uitgevoerd in de 2^e fase. Eind 2017 is € 150.000 UPG-subsidie toegezegd voor dit project. De uitvoering van loopt naar verwachting door in 2019.

Bewegwijzeringsstelsel van de Rotte

Dit project betreft het realiseren van een bewegwijzeringsstelsel vanaf de Rotte naar de diverse bestemmingen in het Rottmerengebied. Deze bewegwijzering wordt vormgegeven binnen de marketingstrategie Ook dit is de Rotte. Eind 2017 is € 100.000 UPG-subsidie toegezegd voor dit project. De uitvoering van loopt naar verwachting door in 2019.

2e ring fietspad Kooilaan

Dit project betreft de aanleg van een ontbrekende schakel in de tweede ring fietspad bij de Kooilaan als ontlasting van de fietspaden langs de Rotte, die op mooie dagen als te druk worden ervaren. Eind 2017 is € 300.000 UPG-subsidie toegezegd voor dit project. De uitvoering van loopt naar verwachting door in 2019.

3.3 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2019
Lasten			
Algemene dekkingsmiddelen	-	10.000	10.300
Onvoorzien lasten	-	7.000	7.000
Totaal lasten	-	17.000	17.300
Baten			
Bijdragen	-	105.000	105.000
Deelnemersbijdrage	3.751.645	3.756.146	3.829.946
Totaal baten	3.751.645	3.861.146	3.934.946
Saldo gewone bedrijfsvoering	3.751.645	3.844.146	3.917.646
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten		-	-
Diverse baten		-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten		-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)		-	-
Saldo kredieten	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	3.751.645	3.844.146	3.917.646
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	184.157	518.840	311.793
Onttrekking reserves	209.170	517.937	302.490
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	25.013	903-	9.303-
Resultaat	3.776.658	3.843.243	3.908.343

De lasten op de algemene dekkingsmiddelen voor 2019 bestaan voor € 10.300 aan bank- en treasury kosten en een budget onvoorzien 2019 van € 7.000.

In de baten zijn de rentebaten op de uitstaande gelden op € 105.000 begroot. De rentebaten 2017 zijn verantwoord onder het voormalige programma 1, voor de begroting 2019 in overzicht Overhead.

Zie voor de specificatie van de deelnemersbijdrage 2019 onderstaande tabel en toelichting.

De toevoeging aan de reserves van € 311.793 bestaat voor € 302.490 uit de toevoeging aan de Reserve Afschrijvingslasten (zie ook pagina 14 en 15) en voor € 9.303 het begrotingsresultaat 2019 wat aan de Algemene Reserve wordt toegevoegd.

Deelnemersbijdragen

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage
Gemeente Rotterdam	3.485.251	91%
Gemeente Lansingerland	191.497	5%
Gemeente Zuidplas	153.198	4%
TOTAAL	3.829.946	100%

Conform de eerdere besluitvorming van het bestuur zijn de deelnemersbijdragen gemaximeerd, waarbij alleen de jaarlijkse prijsindexatie doorberekend wordt aan de deelnemers. Concreet betekent dit dat slechts de prijsindexatie 2019 van 2,6% op de lasten (bedrag van € 73.800) is doorgerekend op de deelnemersbijdragen zoals die waren opgenomen in de begroting 2018. De overige mutaties zijn gesaldeerd op de Algemene Reserve.

3.4 Overzicht Overhead

Sinds 2018 wordt Overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's verantwoord, maar centraal in deze paragraaf wordt opgenomen. Voor de bepaling van de overhead is aangesloten bij de taakvelden zoals beschreven in het gewijzigde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Ambitie: Wat willen we bereiken?

Bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap

Daarbij wordt rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het recreatieschap. Dit netwerk bestaat uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en stakeholders in het schapsgebied. Daarnaast worden de bestuursvergaderingen voorbereid, worden verslagen gemaakt en worden acties uitgezet bij de ambtelijke organisatie van Staatsbosbeheer.

Per 1 januari 2018 is de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling in werking getreden. Deze wijziging was noodzakelijk vanwege uittreding van de provincie Zuid-Holland. De wijziging is vormgegeven door de gemengde regeling (waaraan raden en colleges deelnemen) om te zetten in een collegeregeling (waaraan uitsluitend colleges deelnemen). In 2017 is – binnen de formele vereisten van de oude Gemeenschappelijke Regeling – een nieuwe werkwijze en portefeuilleverdeling gehanteerd. Deze werkwijze is in 2018 gecontinueerd en zal worden verwerkt in de werkwijze die wordt ingekaderd door de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling.

Aanpak: Wat gaan we daarvoor doen?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur vindt plaats door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten;
2. Juridische ondersteuning en advisering;
3. Financiën.

Ad.1 Bestuursproducten

De bestuursproducten omvatten:

- het voorbereiden en plannen van bestuursvergaderingen;
- het verslagleggen van bestuursvergaderingen en het (laten) uitvoeren wat afgesproken is;
- het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het aandragen van oplossingen;
- eerste aanspreekpunt zijn voor schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat en stakeholders voor alle zaken/ projecten die in schapsverband spelen;
- het vertegenwoordigen van de schapsbesturen in ambtelijke en bestuurlijke netwerken en gremia van de deelnemers.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering

Dit product heeft betrekking op de (algemene) juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht en het implementeren, toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor

de Gemeenschappelijke Regeling (Wet Gemeenschappelijke Regelingen en Algemene wet bestuursrecht).

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- verzorgen van de financiële administratie van de Gemeenschappelijke Regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- incasseren van gelden als gevolg van verkoop, heffing en/of in privaatrechtelijke overeenkomsten overeengekomen vergoedingen;
- toetsen van bestuursvoorstellen op incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- het voeren van periodieke budgetgesprekken met budgethouders en projectleiders;
- opstellen van de planning & control producten, zoals begroting, najaarsrapportage en jaarstukken;
- begeleiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidie-controles, jaarrekeningcontrole).

Financiën: Wat gaat het kosten?

Overhead	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2019
Lasten			
Bestuursproducten	111.838	113.700	116.700
Juridische ondersteuning en advisering	24.910	15.300	15.700
Financiën	89.643	82.100	84.300
Totaal lasten	226.391	211.100	216.700
Baten			
Bestuursproducten	-	-	-
Juridische ondersteuning en advisering	-	-	-
Financiën	110.000	-	-
Totaal baten	110.000	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	116.391-	211.100-	216.700-
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten		-	-
Diverse baten		-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-
Kredieten			
Lasten kredieten	27.141	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	27.141-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	143.532-	211.100-	216.700-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	-	-	-
Onttrekking reserves	27.141	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	27.141	-	-
Resultaat	116.391-	211.100-	216.700-

De lasten op Overhead bedragen voor een bedrag van € 183.800 aan dienstverleningslasten SBB . Daarnaast is een budget voorzien van totaal € 32.900 voor overige bestuurs- en advieskosten en accountantskosten 2019.

De rentebaten 2017 zijn verantwoord onder het voormalige programma 1, en nu zichtbaar in overzicht Overhead. Vanaf 2018 zijn deze baten opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd / ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Risico	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden*	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen	Incidenteel/structureel	p.m.	Laag	p.m.
2. Koersrisico	Structureel	€ 500.000	Laag	€ 100.000
3. Locatie asfaltfabriek	Incidenteel	€ 285.000	Laag	€ 57.000
4. Essentaksterfte	Incidenteel/structureel	€ 150.000	Laag	€ 30.000
5. Nazorg grondwaterverontreiniging stortplaats HBB	Incidenteel	€ 87.000	Laag	€ 17.400

6. Warmteleiding	Incidenteel	€ 25.000	Laag	€ 5.000
Mogelijke procedure i.v.m. geannuleerd evenement	Incidenteel	p.m.	Laag	p.m.
Totaal		€ 1.047.000		€ 209.400

** De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 80%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 20% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.*

De weerstandscapaciteit bedraagt eind 2019 naar verwachting € 5 mln. (gelijk aan de stand van de Algemene Reserve per eind 2019). Dit resulteert in een ratio van het weerstandsvermogen voor 2019 van ruim 23. Dit wordt geclassificeerd als uitstekend. Hierna worden de geïnventariseerde risico's toegelicht.

Risico 1: Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen

Invoering Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen

Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn inmiddels in beeld gebracht. Daarbij is uitgegaan van de begroting 2015 en de realisatie 2016. Per activiteit of cluster van activiteiten is beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Er is sprake van een fiscale onderneming indien aan elk van de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. Duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
2. Deelname aan het economisch verkeer;
3. Winstoogmerk en/of concurrentie.

Voor een aantal activiteiten, dat valt onder economisch beheer (huren en erfpacht) is waarschijnlijk geen sprake van een fiscale onderneming, omdat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Aan dit criterium is niet voldaan aangezien de activiteiten beperkt zijn tot 'normaal vermogensbeheer'. In dit geval kan worden gesteld dat sprake is van normaal vermogensbeheer, omdat er slechts beperkt arbeid wordt verricht en er geen causaal verband is tussen arbeid en rendement.

Voor de overige activiteiten is ook geen sprake van een fiscale onderneming omdat geen sprake is van structurele vermogensoverschotten of wordt het standpunt ingenomen dat een vrijstelling kan worden toegepast, zodat geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Aangezien het ingenomen standpunt van de Recreatieschappen (nog) niet is afgestemd met de Belastingdienst, blijft de vennootschapsbelasting een beperkt risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

Risico 2: Koersrisico

Het schap heeft nog voor een bedrag van ca. € 2 mln. aan leningen uitstaan bij de Royal Bank of Scotland. In 2017 is dit bedrag aan uitstaande leningen niet gewijzigd.

Voor de berekening van het koersrisico wordt gelijk aan voorgaande jaren een percentage van 25% van de boekwaarde gehanteerd. Voor het schap betekent dit dat het koersrisico geraamd kan worden op een bedrag van € 500.000. Het betreft een laag risico.

Risico 3: Locatie asfaltfabriek

De saneringsplicht voor de locatie Asfaltfabriek is in 2007 afgelopen. Het recreatieschap beschouwt zich onschuldig eigenaar die niet voor de kosten (indicatie € 285.000) kan worden aangesproken. Zoals op 29 november 2007 aan het Algemeen Bestuur is medegedeeld heeft het Dagelijks Bestuur op basis van deze informatie op 20 september 2007 besloten niet tot sanering over te gaan. De locatie van de asfaltfabriek ligt in het tracé van de toekomstige A16 Rotterdam en zal in dit kader worden gesaneerd door Rijkswaterstaat. De kosten worden door Rijkswaterstaat en de provincie Zuid-Holland gedragen. Het schap zal hier waarschijnlijk geen bijdrage in hoeven te doen. Het risico voor het recreatieschap wordt laag ingeschat, de financiële impact bedraagt van € 57.000.

Risico 4: Essentaksterfte

Het recreatieschap heeft in 2017 besloten het areaal bos waarin Essen voorkomt in een fasering van zes jaar om te vormen. Als eerste is in 2018 de Bleiswijkse Zoom aan de beurt, in dit deelgebied worden alle aangetaste essen weggehaald. Risicobomen in andere deelgebieden worden eveneens in 2018 verwijderd.

Bij de jaarrekening 2017 is het risico verlaagd naar € 150.000, wat bij een lage kans leidt tot een impact van € 30.000.

Risico 5: Nazorg Grondwaterverontreiniging stortplaats Hoge Bergse Bos

Uit de eindinspectie van de stortplaats in het Hoge Bergse Bos is gebleken dat het beheerssysteem dat rondom de stortheuvels is aangelegd niet optimaal werkt. Er is een (klein) risico dat in de toekomst een verontreiniging in het grondwater in de omgeving wordt vastgesteld, waardoor bodemsaneringsmaatregelen noodzakelijk zijn. Met dit risico is in het door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplan geen rekening gehouden. Indien een dergelijke saneringsnoodzaak aanwezig is, dan is de Provincie Zuid-Holland van mening dat het recreatieschap gedurende 10 jaar rekening moet houden met kosten op basis van de maatregelen en de mogelijke kosten die op € 87.000 worden geraamd wat bij een lage kans leidt tot een impact van € 17.400. Het recreatieschap kan zich vinden in deze benadering die goedkoper is dan het hernieuwd aanleggen van de drainage.

Risico 6: Warmteleiding

Door het Warmtebedrijf Rotterdam is op 25 augustus 2016 ten behoeve van een warmteleiding Rotterdam- Leiden een verzoek ingediend om toestemming te krijgen voor het aanleggen van een warmteleiding door het Recreatiegebied Rottmeren. Een dergelijke ontwikkeling vraagt personele inzet vanuit Staatsbosbeheer. Daarnaast zijn materiële kosten verbonden aan de inpassing van deze voorziening. Er is niet alleen sprake van een ondergrondse leiding doch ook van een gebouw (booster). In hoeverre nu of in de toekomst vertakkingen zullen worden gerealiseerd die ook impact op het Rottmerengebied is nog niet duidelijk. Ambtelijk is aan de initiatiefnemer aangegeven dat het Recreatieschap de (personele) kosten die zij maakt vastlegt en deze kosten in rekening zal brengen bij de initiatiefnemer. Dit wordt nog bestuurlijk vastgelegd in een overeenkomst.

Het risico voor het Recreatieschap bedraagt vooralsnog € 25.000 met een lage kans van optreden betekent dit een impact van € 5.000.

Risico 7: Mogelijke procedure ivm geannuleerd evenement

Onzeker is nog of het tot een procedure komt met de organisator van een geannuleerd evenement.

Kengetallen

Voor het verhogen van de transparantie en om makkelijker inzicht te krijgen in de financiële positie en de baten en de lasten worden met ingang van de begroting 2017 een aantal voorgeschreven kengetallen opgenomen.

Kengetallen	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
netto schuldquote	n.b.	n.b.	n.b.
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	n.b.	n.b.	n.b.
solvabiliteitsrisico	76%	72%	71%
structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de “netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen” worden ook de verstrekte leningen meegenomen. Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is. In 2015 heeft voor het laatst een herijking van TBM plaatsgevonden die tot een nieuwe dotatie heeft geleid.

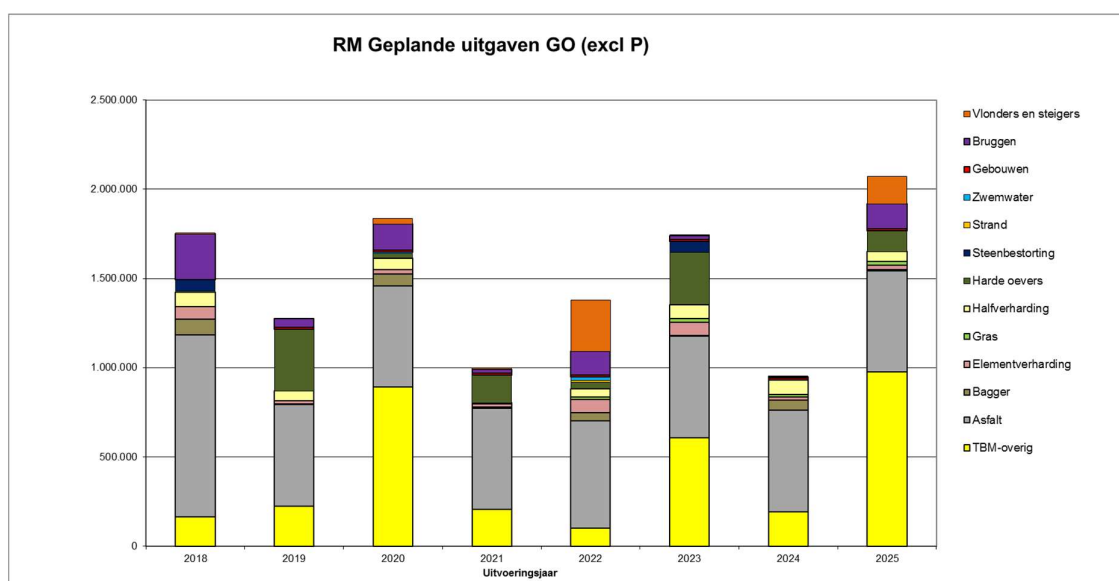
Vervangingsinvesteringen voor kunstwerken (> € 50.000) en gebouwen worden apart aan het bestuur ter besluitvorming aangeboden. Er staan voor 2019 geen vervangingsinvesteringen gepland.

Onderstaande tabel laat het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud zien voor de komende jaren rekening gebaseerd op de meest recente schatting d.d. begin 2018 (v.w.b. de onttrekkingen) en verder zoals boven aangegeven.

STAND VOORZIENING	2018	2019	2020	2021	2022
Stand voorziening per 1/1	3.424.828	3.003.131	3.100.934	2.516.720	2.952.815
Dotatie	1.654.900	1.654.900	1.654.900	1.654.900	1.654.900
Onttrekking	2.076.597	1.557.097	2.239.115	1.218.805	1.682.301
Stand voorziening per 31/12	3.003.131	3.100.934	2.516.720	2.952.815	2.925.414

NB: de onttrekking 2018 is inclusief de vanuit 2017 doorgeschoven werken.

In onderstaand staafdiagram zijn de geplande uitgaven voor Groot Onderhoud (*alleen de materiële lasten*) op de verschillende categorieën weergegeven. De bedragen zijn exclusief de personele lasten van 22%.

Conform de meerjarenplanningen Groot Onderhoud zijn voor 2019 de volgende maatregelen groot onderhoud en vervangingsonderhoud voorzien (exclusief P-kosten):

• Groot onderhoud aan oevers (beschoeiingen en steenbestortingen)	€	344.565
• Groot onderhoud aan verhardingen asfalt, klinkers en halfverharding	€	623.500
• Groot onderhoud aan elementverharding	€	15.900
• Groot onderhoud aan bruggen & steigers	€	50.955
• Groot onderhoud watergangen baggeren	€	6.100
• Groot onderhoud gebouwen	€	10.800
• Diverse overige werkzaamheden	€	224.489

Totaal exclusief personele lasten	€	1.276.309
Personele lasten (22%)	€	280.788

Totaal inclusief personele lasten	€	1.557.097
-----------------------------------	---	-----------

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Er wordt voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's. De renterisiconorm is niet van toepassing, aangezien er geen sprake is van opgenomen geldleningen.

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren is gebaseerd op het principe van zero-balancing. Zero-balancing betekent het dagelijks overboeken van het saldo boven een vastgesteld drempelbedrag van minimaal € 250.000 en maximaal € 2,5 mln. op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist dan wel het aanvullen van een bankrekening ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. Dagelijks worden de rekeningen afgeroomd tot een bedrag van € 50.000 ten gunste van het schatkistbankieren.

De beleggingen bij de Royal Bank of Scotland blijven tot het einde van de huidige looptijd, of tot het moment van vrijvallen, gecontinueerd omdat deze vallen onder de vrijstelling van invoeringsdatum schatkistbankieren.

4.4 Grondbeleid

Algemeen

Binnen het grondbeleid van het natuur- en recreatieschap staan enkele uitgangspunten centraal.

Grond is een middel en geen doel. Voorop staat dat grond en vastgoed middelen zijn om schapsdoelen te bereiken; grondbeleid beantwoordt niet de vraag welke beleidsdoelen bereikt dienen te worden. Die vraag wordt beantwoord in bijvoorbeeld schapsvisies, gebiedsplannen en specifieke projecten. Grondbeleid faciliteert, is op uitvoering gericht en geeft handvatten voor het realiseren van doelstellingen op het vlak van natuur en (openlucht)recreatie, binnen de kaders van de Gemeenschappelijke Regeling.

Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt financiële optimalisatie (van zowel kosten als opbrengsten) nagestreefd. Hiermee wordt bijgedragen aan het resultaat van de schapsbegroting.

Bij en met de inzet van grond en vastgoed wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht. Samenwerking en verbinding met andere publieke en private actoren biedt verbeterde kansen om de ambities voor natuur en recreatie te realiseren. Daarbij is het schap zich steeds bewust van haar rol ten opzichte van andere partijen (waaronder gemeenten, ook gelet op hun planologisch primaat). Het schap handelt in beginsel alleen binnen de begrenzing van taken en doelstellingen zoals vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling.

Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie. Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden tussen enerzijds grond en vastgoed en anderzijds maatschappelijke of commerciële (verdien)modellen van derden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.

Het schap zet in op risicomanagement dat past bij het specifieke risicoprofiel. Daarbij geldt dat het schap in beginsel niet risicodragend deelneemt in gebieds- en vastgoedontwikkelingen.

Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting.

In programma 2 van de begroting wordt ingegaan op de specifieke grond- en vastgoedontwikkelingen en de daarbij geldende financiële prognoses, kansen en risico's.

4.5 Bedrijfsvoering

De ondersteuning van het schap vindt plaats op basis van een samenwerkingsovereenkomst tussen Staatsbosbeheer, de provincie Zuid-Holland en het schap. In deze begroting is de lijn van de afgelopen jaren doorgetrokken om de kosten voor deze ondersteuning inzichtelijk te houden.

Productomschrijving	1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2. Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Overhead	Totaal
Gebiedsbeheer	675.300				675.300
Economisch beheer	93.800				93.800
Regelgeving & handhaving	493.100				493.100
Communicatie	12.300				12.300
Planvorming & gebiedsontwikkeling		234.500			234.500
Bestuursproducten				102.100	102.100
Juridische ondersteuning & advisering				12.400	12.400
Financiën				69.300	69.300
Subtotaal	1.274.500	234.500	-	183.800	1.692.800
Dienstverlening in uitgaven voorziening Groot Onderhoud	361.900				361.900
Totaal					2.054.700

5 Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten 2019

Overzicht van baten en lasten	Rekening 2017	Begroting 2018 na wijziging	Begroting 2019
<i>Gewone bedrijfsvoering</i>			
LASTEN			
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	4.340.838	4.274.400	4.328.000
Programma 2. Ontwikkeling	228.400	228.600	234.500
Algemene dekkingsmiddelen	-	10.000	10.300
Onvoorziene lasten	-	7.000	7.000
Overhead	226.391	211.100	216.700
Totaal lasten	4.795.629	4.731.100	4.796.500
BATEN			
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	744.515	737.357	737.357
Programma 2. Ontwikkeling	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	3.751.645	3.861.146	3.934.946
Overhead	110.000	-	-
Totaal baten	4.606.160	4.598.503	4.672.303
SALDO			
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3.596.323	3.537.043	3.590.643
Programma 2. Ontwikkeling	228.400	228.600	234.500
Algemene dekkingsmiddelen	3.751.645	3.851.146	3.924.646
Overhead	116.391	211.100	216.700
Saldo gewone bedrijfsvoering	189.469	132.597	124.197
Diverse lasten en baten			
<i>Diverse lasten</i>	<i>50.555</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
- Programma 1	50.555	-	-
<i>Diverse baten</i>	<i>673.001</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
- Programma 1	89.629	-	-
- Programma 2	583.372	-	-
Saldo diverse lasten en baten	622.446	-	-
Kredieten			
<i>Lasten kredieten</i>	<i>1.692.917</i>	<i>347.416</i>	<i>437.926</i>
- Programma 1	38.559	-	-
- Programma 2	1.627.217	347.416	437.926
- Overhead	27.141	-	-
<i>Baten kredieten (bijdragen derden)</i>	<i>442.973</i>	<i>-</i>	<i>32.086</i>
- Programma 2	442.973	-	32.086
Saldo kredieten	1.249.943	347.416	405.839
Totaal saldo van baten en lasten	816.966	480.013	530.036
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
<i>Toevoeging reserves</i>	<i>184.157</i>	<i>518.840</i>	<i>311.793</i>
- Algemene dekkingsmiddelen	184.157	518.840	311.793
<i>Onttrekking reserves</i>	<i>1.651.291</i>	<i>998.853</i>	<i>841.830</i>
- Programma 1	237.012	133.500	133.500
- Programma 2	1.177.968	347.416	405.839
- Algemene dekkingsmiddelen	209.170	517.937	302.490
- Overhead	27.141	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.467.134	480.013	530.036
Resultaat	650.168	-	-

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en –baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij om o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

Inhoudelijke toelichting

De ramingen zijn gebaseerd op de uitgangspunten die in hoofdstuk 2 van deze begroting zijn vermeld. Het voordelige exploitatie saldo van de begroting 2019 van € 9.303 is toegevoegd aan de Algemene Reserve.

Structureel evenwicht

In verband met de aanscherping van het financieel toezicht is in de begroting en de meerjarenraming het structureel en reëel evenwicht geïntroduceerd. Het BBV is aangepast, zodat Algemeen Bestuur en financieel toezichthouder kunnen vaststellen of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming. Algemeen uitgangspunt is dat structurele lasten en baten die lasten en baten zijn die betrekking hebben op posten of beleid met een looptijd van meer dan drie jaar. Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten. Het structureel en reëel begrotingsevenwicht wordt berekend door de totale lasten en baten te verminderen met de incidentele lasten en baten. Het saldo dat overblijft moet positief zijn (de structurele baten zijn dan groter dan de structurele lasten).

De berekening van dit saldo en het overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen zijn opgenomen in de toelichting op de meerjarenraming.

Uiteenzetting van de financiële positie (geprognosticeerde balans)

De financiële positie in meerjarenperspectief blijkt uit de geprognosticeerde balanscijfers voor de jaren 2019 tot en met 2022. Ter vergelijking zijn de balanscijfers van de jaarrekening 2017 vermeld.

Totaaloverzicht	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
ACTIVA						
Materiële vaste activa	4.072	4.560	4.832	4.779	4.726	4.673
Financiële vaste activa	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Vlottende activa	16.567	10.096	9.056	8.344	8.751	8.495
Totaal activa	22.639	16.656	15.888	15.123	15.477	15.168
PASSIVA						
Reserves	16.592	12.049	11.207	11.050	10.992	10.735
(Geraamd) resultaat	650	-	-	-	-	-
Voorzieningen	3.804	3.357	3.431	2.823	3.235	3.183
Langlopende schulden	-	-	-	-	-	-
Vlottende passiva	1.593	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250
Totaal passiva	22.639	16.656	15.888	15.123	15.477	15.168

Bedragen x € 1.000

Toelichting op de uiteenzetting van de financiële positie

De uitgangspunten, die bij het samenstellen van deze begroting zijn gehanteerd, zijn vermeld in hoofdstuk 2 van deze begroting.

De geprognosticeerde balanscijfers lichten we hierna op hoofdlijnen toe.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa (de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermindert met de daarop verrichte lineaire afschrijvingen.

De materiële vaste activa bestaand voor ruim € 3,3 mln. aan gronden en terreinen. Van de gronden die in eigendom zijn van het Recreatieschap Rottemeren (totaal 1208, 95% van 1.271 hectaren totaal beheergebied) zijn enkele gronden uitgegeven in erfpacht, met name aan exploitanten. Dit leidt jaarlijks tot erfpachtopbrengsten. Met deze exploitanten zijn langdurige erfpachtcontracten afgesloten.

In 2019 zijn de geplande activeringen van de projecten 2019 (€ 0.3 mln.) opgenomen. Vanaf 2020 is de afschrijvingslast (afschrijvingsperiode 35 jaar) van € 23.000 opgenomen.

Financiële vaste activa

De financiële vast activa bestaan voor ruim € 2 mln. aan uitzettingen bij de Royal Bank of Scotland.

Vlottende activa

De vlottende activa bestaat met name uit de uitzettingen in Rijks schatkist (in het kader van het schatkistbankieren) en de liquide middelen.

Reserves

Bedragen x € 1.000

Staat van reserves	Saldo 1-1-2018	Resultaat bestemming	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2019	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2019
Algemene Reserve	5.041	67	-	137	4.971	-	-	4.971
BESTEMMINGSRESERVES								
Investeringsreserve	3.490	583	-	2.411	1.662	-	1.023	639
Reserve beheer Noordoevers	2.470	-	-	120	2.350	-	121	2.229
Reserve vervanginsinvesteringen RM	48	-	-	-	48	-	-	48
Reserve Programma Rivieroevers	3.000	-	-	3.000	-	-	-	-
Reserve Herinrichting gebied rond A16	2.493	-	-	43	2.450	-	-	2.450
Reserve Kwaliteitsimpuls RM (biodiversiteit)	50	-	-	-	50	-	-	50
Reserve Afschrijvingslasten RM	-	-	518	-	518	302	-	820
Subtotaal bestemmingsreserves	11.551	583	518	5.574	7.078	302	1.144	6.236
Totaal	16.592	650	518	5.711	12.049	302	1.144	11.207

Meerjarig perspectief staat van reserves	Saldo 1-1-2020	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2021	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2022	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2022
Algemene Reserve	4.971	-	-	4.971	-	-	4.971	-	-	4.971
BESTEMMINGSRESERVES										
Investeringsreserve	639	-	13	626	-	13	613	-	13	600
Reserve beheer Noordoevers	2.229	-	121	2.108	-	121	1.987	-	121	1.866
Reserve vervanginsinvesteringen RM	48	-	-	48	-	-	48	-	-	48
Reserve Programma Rivieroevers	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve Herinrichting gebied rond A16	2.450	-	-	2.450	-	-	2.450	-	-	2.450
Reserve Kwaliteitsimpuls RM (biodiversiteit)	50	-	-	50	-	-	50	-	-	50
Reserve Afschrijvingslasten RM	820	-	23	797	-	24	773	-	23	750
Subtotaal bestemmingsreserves	6.236	-	157	6.079	-	158	5.921	-	157	5.764
Totaal	11.207	-	157	11.050	-	158	10.892	-	157	10.735

Algemene Reserve

De Algemene Reserve bestaat uit de componenten van het eigen vermogen waaraan het algemeen bestuur geen 'bepaalde' bestemming heeft gegeven. De Algemene Reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers. De tekorten en de overschotten op de jaarrekening komen in principe ten laste respectievelijk ten gunste van de Algemene Reserve.

Investeringsreserve

Het doel van de Investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen. De onttrekkingen 2019 zijn ter dekking van de geraamde uitgaven op de kredieten 2019 (€ 0.7 mln.), de storting aan de Reserve Afschrijvingslasten RM € 0.3 mln. en tevens de jaarlijkse onttrekking van € 13.000 t.b.v. de dekking van de afschrijvingslasten van de sluiswachterswoning. Zie ook de storting bij de reserve Afschrijvingslasten RM.

Reserve beheer noordoevers

Het Recreatieschap heeft voor het BRG (Bestaand Rotterdams Gebied) project Noordoevers de verantwoordelijkheid voor het beheer van de Noordoevers afgekocht. Om het beheer van de Noordoevers over te nemen is een eenmalige afkoopsom beschikbaar gesteld door het

Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. Jaarlijks wordt voor beheer en onderhoud € 120.838 onttrokken en toegevoegd aan de exploitatie.

Reserve vervangingsinvesteringen

Eind 2014 is bij het vaststellen van de Nota Reserves en Voorzieningen besloten tot het instellen van deze reserve ter dekking van vervanging van inrichtingselementen in de gebieden. Alleen de vervangingen van kunstwerken (bruggen en steigers) van meer dan € 50.000 én alle vervangingen van gebouwen vallen onder de noemer vervangingsinvestering. Betreft nieuwe aanschafkosten (investering) van een object na afloop van de levensduur van een inrichtingsvoorziening. Voor het doen van een vervangingsinvestering is een besluit van het algemeen bestuur nodig. Er zijn geen onttrekkingen voorzien voor de komende jaren.

Reserve afschrijvingslasten RM

Deze reserve dient ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten op de programma's (exploitatie) van de investeringen in maatschappelijk nut welke vanaf 2018 geactiveerd worden. In 2019 wordt deze reserve gevoed vanuit de investeringsreserve met het bedrag gelijk aan de geplande investeringen maatschappelijk nut in 2019 ad. € 0.3 mln. Vanaf 2020 is de geplande afschrijvingslast voorzien van € 23.000.

Voorzieningen

Staat van voorzieningen	Saldo 1-1-2018	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2019	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2019
Voorziening Groot Onderhoud	3.425	1.655	2.077	3.003	1.655	1.557	3.101
Voorziening puinstortgelden LNV	161	-	-	161	-	-	161
Voorziening afkoopsommen	217	-	24	193	-	24	169
Totaal	3.803	1.655	2.101	3.357	1.655	1.581	3.431

Meerjarig perspectief verloop voorzieningen

Meerjarig perspectief verloop voorzieningen	Saldo 1-1-2020	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2021	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 1-1-2022	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Saldo 31-12-2022
Voorziening Groot Onderhoud	3.101	1.655	2.239	2.517	1.655	1.219	2.953	1.655	1.683	2.925
Voorziening puinstortgelden LNV	161	-	-	161	-	-	161	-	-	161
Voorziening afkoopsommen	169	-	24	145	-	24	121	-	24	97
Totaal	3.431	1.655	2.263	2.823	1.655	1.243	3.235	1.655	1.707	3.183

Voorziening Groot Onderhoud

Groot onderhoud is noodzakelijk om de duurzame instandhouding van de gebieden te garanderen. Regulier onderhoud kent een jaarlijkse cyclus en groot onderhoud heeft een cyclus groter dan een jaar. Voor het verrichten van groot onderhoud is deze voorziening beschikbaar. Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening is gebaseerd op de resultaten uit het Terrein Beheer Model (TBM). De geplande onttrekkingen op de voorziening Groot Onderhoud zijn gebaseerd op de actualisatie van TBM begin 2018.

Voorziening Puinstortgelden LNV

De voorziening puinstortgelden LNV is geheel geoormerkt door het voormalige ministerie LNV en besteding kan plaatsvinden voor de aankoop van gronden en de inrichting hiervan in het Recreatiegebied.

Voorziening afkoopsommen:

Vanuit het project Hoekse Park zijn in 2015 enkele afkoopsommen ontvangen ten behoeve van toekomstig Regulier Onderhoud . Deze afkoopsommen zijn opgenomen in de Voorziening afkoopsommen. Vanaf 2017 wordt de jaarlijkse vrijval van € 24.157 verwerkt op het budget Regulier Onderhoud.

Langlopende schulden

Er zijn geen langlopende schulden.

Vlottende passiva

De vlottende passiva bestaan grotendeels uit verplichtingen, afrekeningen en ontvangen voorschotbedragen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de jaarrekening 2017.

Meerjarenraming

Overzicht van baten en lasten in meerjarig perspectief	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten en baten gewone bedrijfsvoering				
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	4.328.000	4.351.440	4.351.400	4.351.400
Programma 2. Ontwikkeling	234.500	234.500	234.500	234.500
Algemene Dekkingsmiddelen	17.300	17.300	17.300	17.300
Overhead	216.700	216.700	216.700	216.700
Baten gewone bedrijfsvoering				
Programma 1. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	737.357	737.357	737.357	737.357
Programma 2. Ontwikkeling	-	-	-	-
Algemene Dekkingsmiddelen	3.934.946	3.934.946	3.934.946	3.934.946
Overhead	-	-	-	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	124.197-	147.637-	147.597-	147.597-
Diverse lasten en baten				
Diverse lasten	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-
Kredieten				
Lasten kredieten	437.926	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	32.086	-	-	-
Saldo kredieten	405.839-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	530.036-	147.637-	147.597-	147.597-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves				
Toevoeging reserves	311.793	9.303	9.303	9.303
Onttrekking reserves	841.830	156.940	156.900	156.900
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	530.036	147.637	147.597	147.597
Resultaat	-	-	-	-

Grondslagen voor de meerjarenbegroting

De grondslagen voor de ramingen in de meerjarenbegroting zijn vermeld in hoofdstuk 2 "Uitgangspunten".

Toelichting op belangrijke ontwikkelingen

Structureel evenwicht

Voor een toelichting op het begrip "structureel evenwicht" wordt verwezen naar de toelichting bij het overzicht van baten en lasten (zie het begin van dit hoofdstuk).

In de structurele saldi van de meerjarenbegroting zijn de volgende structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves begrepen.

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Structurele toevoegingen				
Algemene reserve	9	9	9	9
Totaal	9	9	9	9
Structurele onttrekkingen				
Investeringsreserve	13	13	13	13
Reserve beheer Noordoever	121	121	121	121
Reserve afschrijvingslasten activa maats nut		23	23	23
Totaal	134	157	157	157

De structurele toevoegingen aan de algemene reserve bedraagt het vanaf 2019 geraamde voordelige exploitatie saldo van € 9.303.

Op de investeringsreserve wordt structureel € 13.000 onttrokken (t.b.v. structurele dekking afschrijvingslasten van de sluiswachterswoning) o.b.v. eerdere besluitvorming. Aan de Reserve Beheer Noordoever wordt jaarlijks voor beheer en onderhoud € 120.838 onttrokken o.b.v. eerdere besluitvorming.

Vanaf 2020 worden de geraamde afschrijvingslasten van de geactiveerde investeringen maatschappelijk nut gedekt vanuit de ingestelde reserve afschrijvingslasten RM.

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Geraamd resultaat	-	-	-	-
Geraamde incidentele lasten en baten per programma	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Incidentele lasten				
Programma 1				
- Krediet Inrichting Evenemententerrein HBB	322			
- Krediet Projectplan Marketing en Programma rotte	52			
- Krediet bewegwijzeringssysteem vanaf de Rotte	32			
Totaal	406	-	-	-
Incidentele baten				
Programma 1				
- Krediet Inrichting Evenemententerrein HBB	322			
- Krediet Projectplan Marketing en Programma rotte	52			
- Krediet bewegwijzeringssysteem vanaf de Rotte	32			
Totaal	406	-	-	-
Structureel saldo van de begroting	-	-	-	-

Bijlagen

Bijlage "Programma's, producten en taakvelden".

Verdeling taakvelden	lasten 2019	baten 2019	saldo 2019
Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden			
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.518.700	37.357	3.481.343-
<i>Gebiedsbeheer</i>	3.518.700	37.357	3.481.343-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	290.800	700.000	409.200
<i>Economisch beheer</i>	290.800	700.000	409.200
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	493.900	-	493.900-
<i>Regelgeving & Handhaving</i>	493.900	-	493.900-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	24.600	-	24.600-
<i>Communicatie</i>	24.600	-	24.600-
Totaal Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	4.328.000	737.357	3.590.643-
Ontwikkeling			
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	234.500	-	234.500-
<i>Planvorming & gebiedsontwikkeling</i>	234.500	-	234.500-
Totaal ontwikkeling	234.500	-	234.500-
Algemene dekkingsmiddelen			
0.5 - Treasury	10.300	-	10.300-
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.000	-	7.000-
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>	17.300	-	17.300-
0.5 - Treasury	-	105.000	105.000
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	-	-
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>	-	105.000	105.000
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	17.300	105.000	87.700
Overhead			
0.4 - Overhead	116.700	-	116.700-
<i>Bestuursproducten</i>	116.700	-	116.700-
0.4 - Overhead	15.700	-	15.700-
<i>Juridische ondersteuning en advisering</i>	15.700	-	15.700-
0.4 - Overhead	84.300	-	84.300-
<i>Financiën</i>	84.300	-	84.300-
Totaal Overhead	216.700	-	216.700-
Saldo gewone bedrijfsvoering	4.796.500	842.357	3.954.143-
Kredieten			
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	-	-
Totaal programma 1	-	-	-
Totaal programma 2	437.926	32.086	405.839-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal Overhead	-	-	-
Saldo kredieten	437.926	32.086	405.839-
Totaal saldo van baten en lasten	5.234.426	874.443	4.359.982-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
0.10 - Mutaties reserves	-	133.500	133.500
Totaal programma 1	-	405.839	405.839
Totaal programma 2	311.793	302.490	9.303-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-
Totaal Overhead	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	311.793	841.830	530.036
Resultaat	5.546.219	1.716.273	3.829.946-
Algemene Dekkingsmiddelen			
0.11 Deelnemersbijdrage		3.829.946	
Totaaltelling lasten en baten	5.546.219	5.546.219	

Bijlage "Samenvatting bedragen per taakveld"

Verdeling taakvelden	lasten 2019	baten 2019	saldo 2019
0.4 - Overhead	216.700	-	216.700-
0.5 - Treasury	10.300	105.000	94.700
0.10 - Mutaties reserves	311.793	841.830	530.036
5.7 - Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.007.426	769.443	4.237.982-
0.11 - Resultaat van de rekening baten en lasten	-	3.829.946	3.829.946
Totaaltelling lasten en baten	5.546.219	5.546.219	-

Bijlage "Conversiestaat"

Productomschrijving	BEGROTING 2018			BEGROTING 2019		
	lasten 2018	baten 2018	saldo 2018	lasten 2019	baten 2019	saldo 2019
Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden						
Dienstverlening SBB	658.200		658.200-	675.300		675.300-
Materiële lasten	2.814.000	37.357	2.776.643-	2.843.400	37.357	2.806.043-
Gebiedsbeheer	3.472.200	37.357	3.434.843-	3.518.700	37.357	3.481.343-
Dienstverlening SBB	91.400		91.400-	93.800		93.800-
Materiële lasten	205.400	700.000	494.600	197.000	700.000	503.000
Economisch beheer	296.800	700.000	403.200	290.800	700.000	409.200
Dienstverlening SBB	480.600		480.600-	493.100		493.100-
Materiële lasten	800	-	800-	800	-	800-
Regelgeving & Handhaving	481.400	-	481.400-	493.900	-	493.900-
Dienstverlening SBB	12.000		12.000-	12.300		12.300-
Materiële lasten	12.000	-	12.000-	12.300	-	12.300-
Communicatie	24.000	-	24.000-	24.600	-	24.600-
Totaal Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	4.274.400	737.357	3.537.043-	4.328.000	737.357	3.590.643-
Ontwikkeling						
Dienstverlening SBB	228.600		228.600-	234.500		234.500-
Materiële lasten	-	-	-	-	-	-
Planvorming & gebiedsontwikkeling	228.600	-	228.600-	234.500	-	234.500-
Totaal ontwikkeling	228.600	-	228.600-	234.500	-	234.500-
Algemene dekkingsmiddelen						
Bank- en treasurykosten	10.000		10.000-	10.300		10.300-
Onvoorziene lasten	7.000		7.000-	7.000		7.000-
Algemene dekkingsmiddelen	17.000	-	17.000-	17.300	-	17.300-
Rentebaten		105.000	105.000	-	105.000	105.000
Bijdrage van de provincie ZH			-			-
Algemene dekkingsmiddelen	-	105.000	105.000	-	105.000	105.000
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	17.000	105.000	88.000	17.300	105.000	87.700
Overhead						
Dienstverlening SBB	99.500		99.500-	102.100		102.100-
Materiële lasten	14.200	-	14.200-	14.600	-	14.600-
Bestuursproducten	113.700	-	113.700-	116.700	-	116.700-
Dienstverlening SBB	12.100		12.100-	12.400		12.400-
Materiële lasten	3.200	-	3.200-	3.300	-	3.300-
Juridische ondersteuning en advisering	15.300	-	15.300-	15.700	-	15.700-
Dienstverlening SBB	67.500		67.500-	69.300		69.300-
Materiële lasten	14.600	-	14.600-	15.000	-	15.000-
Financiën	82.100	-	82.100-	84.300	-	84.300-
Totaal Overhead	211.100	-	211.100-	216.700	-	216.700-
Saldo gewone bedrijfsvoering	4.731.100	842.357	3.888.743-	4.796.500	842.357	3.954.143-
Diverse lasten en baten						
Totaal programma 1	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 2	-	-	-	-	-	-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
Totaal Overhead	-	-	-	-	-	-
Totaal diverse lasten en baten	-	-	-	-	-	-
Kredieten						
Totaal programma 1	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 2	347.416	-	347.416-	437.926	32.086	405.839-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-
Totaal Overhead	-	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	347.416	-	347.416-	437.926	32.086	405.839-
Totaal saldo van baten en lasten	5.078.516	842.357	4.236.159-	5.234.426	874.443	4.359.982-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves						
Totaal programma 1	-	133.500	133.500	-	133.500	133.500
Totaal programma 2	-	347.416	347.416	-	405.839	405.839
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	518.840	517.937	903-	311.793	302.490	9.303-
Totaal Overhead	-	-	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	518.840	998.853	480.013	311.793	841.830	530.036
Resultaat	5.597.356	1.841.210	3.756.146-	5.546.219	1.716.273	3.829.946-
Algemene Dekkingsmiddelen						
Deelnemersbijdrage		3.756.146			3.829.946	
Totaaltelling lasten en baten	5.597.356	5.597.356		5.546.219	5.546.219	

Jaarstukken 2017

Recreatieschap Rottemeren

Conceptversie: 13 April 2018

NB: deze Jaarrekening is nog niet door de accountant geaccordeerd

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 2017	0
1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING	2
2. LEESWIJZER	7
3. PROGRAMMAVERANTWOORDING	7
3.1 PROGRAMMA 1: BESTUURLIJKE AANGELEGENHEDEN	8
3.2 PROGRAMMA 2: BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE GEBIEDEN	11
3.3 PROGRAMMA 3: ONTWIKKELING	20
3.4 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	31
4. PARAGRAFEN	34
4.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	34
4.2 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	38
4.3 FINANCIERING	40
4.4 GRONDBELEID	40
4.5 BEDRIJFSVOERING	41
JAARREKENING 2017	43
5.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2017	44
5.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2017	45
5.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	46
5.4 TOELICHTING OP DE BALANS	48
5.5 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 2017	59
5.6 OVERIGE GEGEVENS	69

JAARVERSLAG 2017

1. Bestuurlijke samenvatting

In deze bestuurlijke samenvatting zijn de gerealiseerde speerpunten per programma benoemd. Deze punten zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 3: Programmaverantwoording.

Bestuurlijke aangelegenheden

De provincie Zuid-Holland heeft in 2016 besloten per 1 januari 2018 uit het recreatieschap Rottemeren te treden. Dit besluit maakte een wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling noodzakelijk. In 2016 hebben zowel het Algemeen Bestuur van het recreatieschap als de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten besloten deze wijziging vorm te geven door de gemengde regeling (waaraan raden en colleges deelnemen) om te zetten in een collegeregeling (waaraan uitsluitend colleges deelnemen).

Op 26 juni 2017 heeft het Algemeen Bestuur de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling in concept vastgesteld. In dezelfde vergadering heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de tekst van de door de individuele deelnemers vast te stellen Gebiedsverordeningen. Dit was noodzakelijk omdat met de inwerkingtreding van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling de kaderstelling voor het recreatiebeleid een bevoegdheid is van de deelnemende gemeenten en daardoor de Algemene Verordening van het recreatieschap komt te vervallen.

Zowel de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling als de Gebiedsverordeningen zijn eind 2017 vastgesteld door de deelnemende gemeenten en op 1 januari 2018 in werking getreden.

In verband met het 50-jarig bestaan van Recreatieschap Rottemeren is een feestprogramma uitgevoerd. In januari is een prijsvraag uitgeschreven voor het beste idee voor een vernieuwend evenement in de Rottemeren met 'Film aan De Rotte' op 23 september als overtuigende winnaar. De Stichting Plezierrivier De Rotte heeft in samenwerking met het recreatieschap op 30 juni de Rotteconferentie georganiseerd. Op 25 augustus heeft de Friday Night Skate van de Rottemeren plaatsgevonden.

Sinds 1 januari 2017 verricht Staatsbosbeheer de dienstverlening aan het recreatieschap op basis van de eind 2016 vastgesteld samenwerkingsovereenkomst tussen het schap, Provincie Zuid-Holland en Staatsbosbeheer. In december 2017 heeft Staatsbosbeheer de propositie 'Samen verder denken over samenwerken vanaf 2019' aangeboden. Op basis van deze propositie zijn het recreatieschap en Staatsbosbeheer met elkaar in gesprek over de samenwerking na 31 december 2018.

Beheer, Onderhoud en Exploitatie

Het gebiedsbeheer is uitgevoerd zoals beschreven in het terreinbeheermodel (TBM). Doordat de geplande reguliere onderhoudswerkzaamheden tegen lagere kosten konden worden uitgevoerd is er

ruimte ontstaan om een aantal niet-geplande (noodzakelijke) werkzaamheden uit te voeren, zoals het verwijderen van ondieptes in de Willem Alexander roeibaan en extra maaiwerk in verband met explosieve groei van waterplanten in de Zevenhuizenplas.

De Essentaksterfte grijpt inmiddels sterk om zich heen. In 2008 is de ziekte voor het eerst in Nederland waargenomen. Nadat het beeld eerst wisselde over de jaren, is de situatie de afgelopen jaren sterk verslechterd. Op basis van ervaringen uit landen waar de ziekte eerder aanwezig was (bijvoorbeeld Denemarken en Polen) wordt verwacht dat 90% van de Essen zal afsterven. Het recreatieschap heeft een plan van aanpak voor planmatig bosbeheer en de Essentaksterfte vastgesteld. Om onveilige situaties te voorkomen zijn bomen met Essentaksterfte die nu reeds gevaar opleverden voor de bezoekers verwijderd.

Naast het reguliere onderhoud is voor een bedrag van circa € 345.000 groot onderhoud uitgevoerd. Verder is de oostelijke oever van de roeibaan in de Eendragtspolder versterkt en is bij de najaarsrapportage 2017 besloten om het resterende saldo van het hiervoor beschikbare krediet te besteden aan versterking van de westelijke oever.

In 2017 zijn twee kleine perceeltjes grond verkocht hetgeen nauwelijks van invloed is op de totale grondpositie van het recreatieschap. In het beheer van de exploitaties was één van de belangrijkste ontwikkelingen de sloop van het van het failliete restaurant 't Hoekse Hout en de uitgifte in erfpacht van de kavel aan een nieuwe exploitant ten behoeve van de bouw een nieuw restaurant. Voorts is bereikt dat de gerechtelijke procedures rond permanente bewoning op de Koornmolen konden worden afgerond.

Ontwikkelingen

De Rotte Verdient Het

In het afgelopen jaar is besloten het programma “De Rotte Verdient Het” te beëindigen. De onder dit programma lopende en nog op te starten projecten worden zelfstandig voortgezet. Op deze projecten zijn in het afgelopen jaar belangrijke resultaten behaald en mijlpalen bereikt, zoals de start van de aanleg van de Hennipgaarde, het vaststellen van de marketingstrategie ‘Ook dit is De Rotte’ en het ondertekenen van de intentieovereenkomst voor de aanleg van het Verlengde Molengangenpad. Voor dit project is een subsidie van € 800.000 aangevraagd bij de Metropoolregio Den Haag-Rotterdam. Deze subsidie zal naar verwachting begin 2018 worden toegekend waarna het naar verwachting in 2019/2020 zal kunnen worden uitgevoerd. Voor de projecten Aanvullende voorzieningen vaarnetwerk, Bewegwijzering Rotte en een nieuwe schakel in de tweede ring fietspad is voor een totaalbedrag van € 550.000 subsidie toegekend door de Landschapstafel Hof van Delfland. Deze projecten kunnen in 2018/2019 uitgevoerd worden.

Inpassing/gebiedsontwikkeling A 16

De Raad van State heeft in mei uitspraak gedaan in de zaak die een groep bezwaarmakers had aangespannen en het Tracébesluit A16 in stand gelaten. Hiermee is het Tracébesluit onherroepelijk geworden.

Het Recreatieschap heeft intensief bijgedragen aan een inpassing die ook aangrijpingspunten biedt voor de ontwikkeling van dit gebied. Op hoofdlijnen zijn afspraken gemaakt over de verdere uitvoering. Onderdeel hiervan is dat het Recreatieschap zal zorgdragen voor de realisatie van de watercompensatie. Deze afspraken zullen naar verwachting begin 2018 worden vastgelegd in overeenkomsten.

Voor de uitvoering van bovenwettelijke maatregelen (ervan uitgaande dat Rijkswaterstaat de wettelijke inpassingskosten betaalt) is een bestemmingsreserve van € 2,5 miljoen beschikbaar.

Rivieroevers

Het programma Rivieroevers van de gemeente Rotterdam is van strategisch belang voor de ontwikkeling van het Rottemeregebied. Het recreatieschap draagt bij aan deze ontwikkeling en heeft hiervoor een bestemmingsreserve van € 3 miljoen beschikbaar. Inmiddels voldoet de gemeente Rotterdam aan de cofinancieringseis van € 3 miljoen. De eerste projecten zijn geïdentificeerd en starten naar verwachting begin 2018.

Financiële samenvatting

Het jaarresultaat 2017 bedraagt € 650.168 voordelig ten opzichte van de bij de Najaarsrapportage 2017 gewijzigde begroting 2017. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de eind 2017 ontvangen eindafrekening (€ 583.372 voordelig) van de realisatie van de brug over de Eendragtspolder. Het geprognoseerde resultaat bij de najaarsrapportage 2017 bedroeg € 10.402 nadelig.

Exploitatie

De resultaten per programma zijn als volgt:

Progr	Omschrijving	Resultaat	V/N
1	Bestuurlijke aangelegenheden	€ 309	V
2	Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	€ 65.762	V
3	Ontwikkeling	€ 577.097	V
-	Algemene dekkingsmiddelen	€ 7.000	V
	Jaarresultaat 2017	€ 650.168	V

V = voordelig; N = nadelig

In het volgende overzicht zijn de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting 2017 weergegeven.

Onderwerp	Bedrag	V/N	Programma	Product
Lagere bestuurskosten	€ 1.762	V	1. Bestuurlijke aangelegenheden	Bestuursproducten
Hogere kosten mn agv juridische procedures geannuleerd evenement en permanente bewoning recreatiepark De Koornmolen	€ 8.810	N	1. Bestuurlijke aangelegenheden	Juridische ondersteuning en advisering
Onderwerp	Bedrag	V/N	Programma	Product

Lagere accountantskosten, hogere bank- en treasurykosten, hogere rentebaten	€ 7.357	V	1. Bestuurlijke aangelegenheden	Financiën
Hogere lasten gebiedsbeheer	€ 926	N	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	gebiedsbeheer
Lagere lasten voor belastingen	€ 48.000	V	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Economisch beheer
Hogere verzekeringslasten	€ 22.227	N	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Economisch beheer
Lagere lasten economisch beheer (o.a. lagere dotatie vz. dubieuze debiteuren)	€ 8.983	V	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Economisch beheer
Lagere uitgaven communicatie	€ 2.994	V	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Economisch beheer
Hogere verantwoorde lasten op krediet Communicatie RM 50 jaar	€ 1.264	N	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Kredieten pgm 2
Hogere incidentele baten voorgaande jaren	€ 37.295	V	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Diverse lasten en baten
Voordelige eindafrekening bijdrage brug over de Eendragtspolder	€ 583.372	V	3. Ontwikkeling	Diverse lasten en baten
Subtotaal	€ 656.536	V		
Overige verschillen	€ 6.368	N		
Jaarresultaat 2017	€ 650.168	V		

V = voordelig; N = nadelig

Voor een specificatie en nadere analyse van de genoemde verschillen wordt verwezen naar de toelichtingen bij de programma's.

Exploitatie 2017 en meerjarenraming 2018-2020

Aangezien het krediet bijdrage brug Eendragtspolder afgelopen jaren is gedekt vanuit de investeringsreserve, stellen we voor het voordelige verschil realisatie van de brug over de Eendragtspolder ad. € 583.372 toe te voegen aan de investeringsreserve.

Voorgesteld wordt het resterende voordelige saldo van het jaarresultaat 2017 van € 66.796 toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Bovengenoemde verschillen in de jaarrekening 2017 zijn allen incidenteel met uitzondering van de afwijkingen op belastingen (€ 25.000 structureel lager) en verzekeringen (€ 16.500 structureel hoger) welke deels structureel zijn. We stellen voor om deze mutaties te verwerken in de begroting 2018 en verder.

Het resultaat van de begroting 2018 bedraagt na de 1^e begrotingswijziging € 903 nadelig. Met het verwerken (in de volgende begrotingswijziging 2018) van de budgetaanpassingen op belastingen en verzekeringen 2018 en verder bedraagt het resultaat begroting 2018 € 7.597 voordelig.

Vermogenspositie

In 2017 hebben meerdere mutaties plaatsgevonden op de (algemene) reserve(s).

De stand van de Algemene Reserve bedroeg eind 2016 ca. € 5.1 mln. De geprognoseerde stand ultimo 2017 bedroeg bij de Najaarsrapportage 2017 € 4.9 mln. De feitelijke eindstand 2017 van de Algemene Reserve bedraagt € 5 mln. Zie hoofdstuk 5 voor een nadere specificatie van alle mutaties.

Na verwerking van de resultaatbestemming 2017 (voordeel van € 66.796) en de claims van de lopende kredieten (€ 0.5 mln.) bedraagt de stand van de Algemene Reserve ca. € 4.5 mln.

2. Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt inzicht gegeven in de voortgang van het realiseren van de doelen en prestaties uit de programmabegroting 2017 en de Najaarsrapportage 2017. Daarnaast wordt inzicht geboden in de realisatie van additionele projecten (kredieten). In de tabellen zijn de realisatiecijfers over het jaar 2017 opgenomen. De lasten en de baten zijn gepresenteerd als positieve bedragen in hele euro's. In de kolom resultaat worden voordelen voor het schap weergegeven met een "V" en nadelen met een "N".

De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daaraan stelt. In de bestuurlijke samenvatting (hoofdstuk 1) is op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2017. In hoofdstuk 3 is de programmaverantwoording opgenomen. Hierin worden de doelen en prestaties toegelicht door beantwoording van de drie W-vragen:

1. Wat hebben we bereikt? 2.

Wat hebben we gedaan?

3. Wat heeft het gekost?

Hoofdstuk 4 zal daarna ingaan op de volgens het BBV verplichte en voor het schap relevante paragrafen, te weten:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering; - Grondbeleid; - Bedrijfsvoering.

Hoofdstuk 5 bevat de jaarrekening 2017 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2017 met toelichting en het overzicht van baten en lasten met toelichting. Voor de toelichting op het overzicht van baten en lasten is de richtlijn gehanteerd de verschillen toe te lichten bij afwijkingen ten opzichte van de begroting (na wijziging) van meer dan 3%, met een minimum van € 2.500.

Tevens is in hoofdstuk 5 de aanvullende (o.a. wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

3. Programmaverantwoording

De programmaverantwoording is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Programma 1 Bestuurlijke aangelegenheden;
- Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden; -
- Programma 3 Ontwikkeling; - Algemene dekkingsmiddelen.

Dit hoofdstuk geeft per programma een toelichting op de gerealiseerde doelen, de gevolgde aanpak en de kosten hiervan.

3.1 Programma 1: Bestuurlijke aangelegenheden

Wat hebben we bereikt?

Kwalitatief bestuurlijke en juridische advisering aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur, over ten minste de volgende aandachtsgebieden:

- lopende zaken, beleid, ontwikkelingen en toekomst van het schap; -
- nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving die van invloed zijn op het schap; -
- financieel beleid, begroting en verantwoording.

Daarbij is rekening gehouden met wat er speelt op de betreffende beleidsvelden en met het netwerk binnen en buiten het schap. Dit netwerk bestaat uit schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat, natuur- en milieuorganisaties en andere stakeholders in het schapsgebied.

Daarnaast zijn alle bestuursvergaderingen voorbereid, inclusief verslaglegging van bestuursvergaderingen en het zorgdragen voor het uitvoeren van de actiepunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur heeft plaats gevonden door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten;
2. Juridische ondersteuning en advisering;
3. Financiën.

Ad.1 Bestuursproducten De bestuursproducten omvatten:

- het voorbereiden en plannen van bestuursvergaderingen;
- het verslagleggen van bestuursvergaderingen en het (laten) uitvoeren wat afgesproken is;
- het signaleren van knelpunten in de uitvoering en het aandragen van oplossingen;
- het fungeren als eerste aanspreekpunt voor schapsdeelnemers, ambtelijk apparaat en stakeholders voor alle zaken/ projecten die in schapsverband spelen;
- het vertegenwoordigen van de schapsbesturen in ambtelijke en bestuurlijke netwerken en gremia van de deelnemers;
- de eindtoets op bestuursvoorstellen.

Naast de reguliere bestuursondersteuning was er in 2017 veel aandacht voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling (toelichting bij het krediet Onderzoek naar toekomstscenario's) en voor het 50-jarig bestaan van het recreatieschap (toelichting bij het krediet Communicatie RM 50 jaar).

Sinds 1 januari 2017 verricht Staatsbosbeheer de dienstverlening aan het recreatieschap op basis van de eind 2016 vastgesteld samenwerkingsovereenkomst tussen het schap, Provincie ZuidHolland en Staatsbosbeheer. In december 2017 heeft Staatsbosbeheer de propositie 'Samen verder denken over samenwerken vanaf 2019' aangeboden. Op basis van deze propositie zijn het recreatieschap en Staatsbosbeheer met elkaar in gesprek over de samenwerking na 31 december 2018.

Bestuursvergaderingen

In 2017 heeft het Dagelijks Bestuur vijf maal vergaderd. Daarnaast is er bestuurlijk overleg geweest voor oordeelsvorming over de toekomstige governance van het schap en de daaruit voortvloeiende gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling.

Het Algemeen Bestuur heeft in 2017 drie maal vergaderd. Deze vergaderingen hebben op locatie plaatsgevonden bij de 'Retraiterie Rottmeren' te Bleiswijk.

Samenstelling bestuur

In 2017 is als gevolg van het aftreden van wethouder Vroegop-De Bruijne de heer D. de Haas door de gemeenteraad van Zuidplas benoemd als nieuw lid van het Algemeen Bestuur.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Bestuursproducten	Lasten	103.132	113.600	113.600	111.838	1.762 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(103.132)	(113.600)	(113.600)	(111.838)	1.762 V

Toelichting

De lasten op het product bestuursproducten bestaan voor € 99.400 uit de vaste lasten door Staatsbosbeheer geleverde dienstverlening 2017. Het voordelige verschil van € 1.762 wordt veroorzaakt door lagere lasten op vergaderkosten, abonnementen etc.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering

Dit product heeft betrekking op de (algemene) juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht en het implementeren, toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor de Gemeenschappelijke Regeling (Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) en Algemene wet bestuursrecht (Awb)). Ook het behandelen van bezwaar- en beroepzaken en zaken op grond van de Wob (Wet openbaarheid van bestuur) en Wet Bibob (Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) behoren tot de juridische ondersteuning en advisering.

In 2017 is veelvuldig geadviseerd op het gebied van het publiek- en privaatrecht en in het kader van bestuursvoorstellen. Meer specifiek is geadviseerd ten aanzien van de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling en de gevolgen daar van. Verder is geadviseerd in de procedures inzake de permanente bewoning op het recreatiepark De Koornmolen en is juridische ondersteuning ingezet op een juridische procedure rond een evenement dat in 2016 niet is doorgegaan.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Juridische ondersteuning en advisering	Lasten	53.362	16.100	16.100	24.910	8.810 N
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(53.362)	(16.100)	(16.100)	(24.910)	8.810 N

Toelichting

Het nadelige verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere externe kosten op het dossier permanente bewoning De Koornmolen.

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- verzorgen van de financiële administratie van de Gemeenschappelijke Regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- incasseren van gelden als gevolg van verkoop, heffing en/of in privaatrechtelijke overeenkomsten overeengekomen vergoedingen;
- uitvoeren van de interne controle gericht op getrouwheid en rechtmatigheid op financieel gebied, waarbij de nadruk ligt op 'inkoop en aanbestedingen', het betalingsverkeer en de volledigheid van huur- en erfpachtopbrengsten;
- toetsen van bestuursvoorstellen op incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- het voeren van periodieke budgetgesprekken met budgethouders en projectleiders;
- opstellen van de planning & control producten, zoals begroting, Najaarsrapportage en jaarstukken;
- werkzaamheden in het kader van de vennootschapsbelastingplicht;
- voorbereiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidiecontroles, jaarrekeningcontrole)

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Financiën	Lasten	99.169	83.900	92.000	89.643	2.357 V
	Baten	127.766	105.000	105.000	110.000	5.000 V
Saldo		28.597	21.100	13.000	20.357	7.357 V

Toelichting

Lasten

Het voordelige verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere lasten van € 3.600 voor de externe accountant en hogere lasten voor bank- en treasury van € 1.243.

Baten

De baten van € 105.000 bestaan uit de ontvangen 5.25% rente op de uitstaande gelden bij de RBS. Daarnaast is een bedrag van € 5.000 ontvangen als rente op de overige rekeningen.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2016	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Realisatie t/m 2017	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Onderzoek naar toekomstscenario's	2017	175.000	106.763	68.237	27.141	133.904	41.096	77%
- Dekking uit Algemene Reserve		175.000	106.763	68.237	27.141	133.904	41.096	

- Dekking uit Algemene Reserve		175.000	106.763	68.237	27.141	133.904	41.096	
--------------------------------	--	---------	---------	--------	--------	---------	--------	--

Krediet Onderzoek naar toekomstscenario's

Sinds 2016 is een werkgroep actief die bestaat uit ambtelijke adviseurs van deelnemende gemeenten en Staatsbosbeheer. De werkgroep heeft de opdracht om te komen tot een nadere uitwerking van de governance van het samenwerkingsverband. Voor de ondersteuning van de ambtelijke werkgroep wordt externe expertise ingehuurd.

In 2017 is inzet gepleegd om Gemeenschappelijke Regeling conform de besluitvorming in 2016 om te zetten naar een collegeregeling en in het opstellen van gelijklopende Gebiedsverordeningen. Zowel de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling als de Gebiedsverordeningen zijn eind 2017 door de afzonderlijke gemeenteraden van de schapsdeelnemers vastgesteld en per 1 januari 2018 in werking getreden.

In 2017 is ook het onderzoek op hoofdlijnen van de mogelijkheden tot het overdragen van de infrastructuur door het recreatieschap aan de gemeenten afgerond. Op basis van een globale analyse is besloten het beheer en onderhoud vooralsnog binnen het takenpakket van het recreatieschap te houden. In 2018 zijn nog diverse werkzaamheden noodzakelijk ten behoeve van het inregelen van governance. Hierbij valt te denken aan de verdere uitwerking van de besluitvormingsstructuur van het recreatieschap (ambtelijke adviescommissie, mandatering etc.). Met het oog hierop wordt voorgesteld het krediet te verlengen tot 31 december 2018.

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Algemene reserve tbv dekking kredieten	111.914		68.237	27.141	41.096
Algemene reserve tbv aanbesteding accountant	3.000				
Totaal	114.914	0	68.237	27.141	41.096

De onttrekking aan de Algemene Reserve betreft de dekking van de uitgaven op het krediet onderzoek naar toekomstscenario's.

3.2 Programma 2: Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Wat hebben we bereikt?

De natuur- en recreatiegebieden binnen de Gemeenschappelijke Regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers. Onder het beheer van de gebieden vallen tevens diverse exploitaties, die bijdragen aan de recreatieve kwaliteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden is gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer;
2. Economisch beheer;
3. Regelgeving & handhaving;

4. Communicatie

Ad.1 Gebiedsbeheer

Het product gebiedsbeheer gaat over het onderhouden van de natuur- en recreatiegebieden en de daarbij behorende beheertaken. De basis voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden is beschreven in het terreinbeheermodel (TBM). Dit model is opgebouwd uit doeltypen met specifieke recreatieve doelen en maatregelen gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltype. Continue evaluatie van de onderhoudswerkzaamheden draagt bij aan het voortdurend actualiseren van het terreinbeheermodel en het beheersbaar houden van zowel de te treffen onderhoudsmaatregelen als de kosten. Bij grote afwijkingen kan deze evaluatie leiden tot een voorstel tot begrotingsaanpassing.

Ten behoeve van de werkzaamheden voor het groot onderhoud wordt gebruik gemaakt van een jaarlijks geactualiseerde meerjarenonderhoudsprognose. Op basis hiervan wordt ter egalisatie van kosten een voorziening getroffen. Met behulp van het uitvoeren van diverse inspecties, wordt de staat van het beoogde groot onderhoud getoetst. De bevindingen uit deze voortdurende evaluatie worden verwerkt alvorens de werkzaamheden worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie aan de voorziening Groot Onderhoud en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is.

Het product gebiedsbeheer bestaat verder uit:

- Het inventariseren en selecteren van partijen die in staat zijn om (een deel van het) natuuren recreatieschap te onderhouden (het samenstellen van de onderhoudsbestekken en het aanbestedingsproces). In het aanbestedingsproces wordt aandacht besteed aan mogelijke SROI-trajecten (social return on investment);
- maken van afspraken met maatschappelijke partijen, vrijwilligers e.d.

In 2017 is bestuurlijk veel aandacht geweest voor de sterk om zich heen grijpende Essentaksterfte. In 2008 is de ziekte voor het eerst in Nederland waargenomen. Nadat het beeld eerst wisselde over de jaren, is de situatie de afgelopen jaren sterk verslechterd. Op basis van ervaringen uit landen waar de ziekte eerder aanwezig was (bijvoorbeeld Denemarken en Polen) wordt verwacht dat 90% van de Essen zal afsterven.

Het Dagelijks Bestuur heeft 2 oktober 2017 een plan van aanpak voor planmatig bosbeheer en de Essentaksterfte vastgesteld. Vanwege de impact van de uit te voeren maatregelen op de Bleiswijkse Zoom en het Lage Bergse Bos (in combinatie met de aanleg van de A16 Rotterdam) is de gemeenteraad van Lansingerland geconsulteerd door middel van een informerende presentatie en door behandeling in de commissie ruimte. Vervolgens heeft het Algemeen Bestuur op 27 november 2017 het plan van aanpak met het bijbehorende communicatieplan vastgesteld.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Gebiedsbeheer	Lasten	3.390.798	3.532.300	3.532.300	3.533.226	926 N
	Baten	12.643	13.200	37.357	37.088	269 N
Saldo		(3.378.156)	(3.519.100)	(3.494.943)	(3.496.138)	1.195 N

Lasten

Gebiedsbeheer: specificatie lasten	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Regulier Onderhoud	1.155.400	1.160.460	-5.060
Groot Onderhoud	1.654.900	1.654.900	0
Overig	722.000	717.866	4.134
Saldo	3.532.300	3.533.226	(926)

Regulier Onderhoud

In 2017 zijn de geplande werkzaamheden regulier onderhoud, o.a. het bestek Gras en Water en het Hygiënebestek, uitgevoerd. Daarnaast zijn de volgende werkzaamheden die noodzakelijk waren uitgevoerd:

- In het voorjaar zijn de ondieptes in de Willem Alexander roeibaan verwijderd.
- In de Zevenhuizenplas zijn extra maaierwerkzaamheden uitgevoerd in verband met de (opnieuw) optredende explosieve groei van waterplanten. Desondanks kon niet worden voorkomen dat de waterplanten op sommige momenten het zwemmen binnen de daarvoor aangewezen zwemlocaties belemmerden. Daarnaast kon er niet worden gesurft in de omgeving van de surfschool waar geringe bodemdiepte er voor zorgt dat de waterplanten welig groeien.
- In 2017 zijn in overleg met een ecooloog van Staatsbosbeheer chemische middelen toegepast ter bestrijding van de invasieve exoten Reuzenbereklaauw en Japanse Duizendknoop. De resultaten zijn gemonitord en worden geëvalueerd.
- Essentaksterfte: Ter voorkoming van onveilige situaties zijn bomen met Essentaksterfte die gevaar opleverden voor de bezoekers verwijderd.

Zoals bij de najaarsrapportage 2017 verwacht is konden alle geplande werkzaamheden regulier onderhoud binnen het beschikbare budget uitgevoerd worden en is door de doorwerking van behaalde aanbestedingsvoordelen op de onderhoudsbestekken financiële ruimte ontstaan. Hierdoor konden ook de beschreven noodzakelijke werkzaamheden binnen het budget worden opgevangen. De werkelijke totale lasten regulier onderhoud zijn in 2017 nagenoeg uitgekomen op het budget 2017.

Groot Onderhoud

De werkelijke dotatie aan de voorziening Groot Onderhoud is met ruim € 1.6 mln. gelijk aan het begrote bedrag. De werkelijke lasten van Groot Onderhoud bedroegen in 2017 € 345.319 en zijn verantwoord op de Voorziening Groot Onderhoud. In de paragraaf kapitaalgoederen is een toelichting opgenomen op de werkelijke uitgaven (en werkzaamheden) in 2017.

Overig

De onder “overig” opgenomen posten betreffen de lasten van de dienstverlening Staatsbosbeheer, afschrijvingen en de lasten voor gas, water en elektriciteit.

Baten

Op de baten zijn geen noemenswaardige afwijkingen gerealiseerd.

Ad.2 Economisch beheer

De taken die binnen economisch beheer worden uitgevoerd zijn:

- het formuleren c.q. actualiseren van het grondbeleid;
- het beheer van grondposities op basis van het vastgestelde grondbeleid; - het beheer van exploitaties.

Beheer grondposities

Het beheer van grondposities betreft het actief beheer van de grondpositie (gronden en opstallen binnen het werkingsgebied) zodanig dat dit bijdraagt aan de lange termijn strategie van het recreatieschap. Het resultaat hiervan is dat voldaan wordt aan de rechten en plichten die het bezit van grond met zich meebrengt. Hieronder valt ook het afstoten van posities die geen recreatief belang dienen, alsmede het verwerven van gronden die van belang kunnen zijn voor toekomstige ontwikkelingen van het recreatieschap.

Beheer exploitaties

Het beheer van exploitaties heeft betrekking op het aangaan van overeenkomsten met derden gericht op de exploitatie en/of het gebruik van schapsgronden en –opstallen (passend binnen de huidige ambities van het recreatieschap), alsmede het actief administratief, financieel, juridisch en relationeel beheren van deze overeenkomsten.

In 2017 is o.a. aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- Het failliete restaurant 't Hoekse Hout is door de curator verkocht aan een nieuwe exploitant. Alle achterstallige canons inclusief boeterente zijn tussen het schap en de curator verrekend. Met de nieuwe erfpachter is overeenstemming bereikt over beëindiging van het oude erfpachtrecht, de uitgifte van een nieuwe kavel grond en de bouw een nieuw restaurant. Het oude restaurant is eind 2017 gesloopt.
- Met de erfpachter van restaurant De Bergse Plas zijn de plannen voor vernieuwing en uitbreiding van het erfpachtrecht geëffectueerd. Dit sluit aan bij de vernieuwing van de inrichting van het nabijgelegen plein en omgeving in het Lage Bergse Bos, waarbij deze omgeving een aantrekkelijke nieuwe functie en uitstraling heeft gekregen.
- De gerechtelijke procedures rond permanente bewoning op de Koornmolen zijn in 2017 afgerond. Er zijn schikkingen getroffen tussen het Recreatieschap en de permanente bewoners.
- Met diverse agrariërs zijn eenjarige geliberaliseerde pachtcontracten gesloten voor verschillende weilandpercelen.
- Aan manege Hillegersberg is een nieuwe erfpachtkavel (ca. 2 ha) uitgegeven; dit in verband met een verplaatsing van de manege als gevolg van de aanleg van de A16 Rotterdam. De oude erfpachtlocatie heeft de manege verkocht aan Rijkswaterstaat.
- Met Eurosurfing en het Sporteiland zijn huurcontracten afgesloten voor percelen die reeds bij die exploitanten in gebruik waren.
- Twee huurders hebben hun contracten opgezegd. Het betreft het parkeerterrein bij de Lindehoeve (wat nadat de exploitatie verkocht is en mogelijk weer verhuurd zal kunnen worden aan de nieuwe exploitant) en een contract voor de aalvisserij in de Rottemeren.
- Met Artihove zijn specifieke afspraken gemaakt voor een tijdelijke verlaging van de canon, omdat de realisatie van het plan VIDAA geen volledige doorgang heeft kunnen vinden. De exploitant is nu op zoek naar een nieuwe invulling van de locatie.

Product	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
---------	---------------	---------------------------	-----------------------------	---------------	-----------

Economisch beheer	Lasten	329.929	296.700	341.700	306.507	35.193 V
	Baten	709.521	515.000	710.000	707.427	2.573 N
Saldo		379.593	218.300	368.300	400.920	32.620 V

Toelichting

Het voordelige saldo op het product economisch beheer bedraagt € 32.620 met name door lagere lasten dan begroot voor 2017.

Lasten

De lasten op het product economisch beheer bestaan uit de onderdelen dienstverlening Staatsbosbeheer, belastingen/verzekeringen, dotatie voorziening dubieuze debiteuren, overige materiele kosten en kosten voor onderzoek en advies. De vaste lasten dienstverlening Staatsbosbeheer bedragen € 91.300. Het voordelig resultaat is als volgt te verklaren:

- De lasten voor belastingen bedragen € 143.530 en zijn ruim € 48.000 lager dan begroot, o.a. door een vermindering op een aanslag Hoekse Kade 1B van € 25.000. Aangezien lasten voor belastingen de laatste jaren onder het jaarlijkse budget blijven wordt voorgesteld om het budget belastingen vanaf 2018 structureel met € 25.000 te verlagen tot een bedrag van € 166.900.
- De lasten voor verzekeringen bedragen € 30.700 en zijn ruim € 22.000 hoger dan begroot. Het budget van € 8.500 voor verzekeringslasten blijkt structureel te laag, voorgesteld wordt om het budget vanaf 2018 met € 16.500 te verhogen tot € 25.000.
- In de lasten is tevens een dotatie van bijna € 38.700 aan de voorziening dubieuze debiteuren opgenomen en is daarmee € 6.200 lager dan bij de najaarsrapportage voorzien.
- Het restant ad. € 3.000 voordelig is het saldo van kleine over- en onderschrijdingen.

Baten

In de gewijzigde begroting 2017 ad € 710.000 is reeds bij de najaarsrapportage 2017 een bedrag van € 30.000 bijgeraamd op het oorspronkelijke budget van € 680.000 door de hogere te verwachten inkomsten aan vergunningen/leges en enkele diverse baten.

De gerealiseerde baten in 2017 van in totaal € 707.427 bestaan voor € 677.281 uit de opbrengsten van huren en (erf-)pachten en ontvangen opstalrechten. In dit bedrag is een extra bate van € 9.500 verantwoord i.v.m. ontvangen boeterente Hoekse Hout.

De overige baten bestaan uit een bedrag van € 16.717 aan inkomsten aan vergunningen en leges.

Daarnaast zijn enkele overige baten ontvangen voor totaal € 13.429 (o.a. vergoeding inrit Merenweg van € 7.500).

Per saldo resteert een klein nadelig verschil van € 2.573 op de baten economisch beheer.

Ad.3 Regelgeving & handhaving

Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen: -

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen; -

Toezicht en handhaving.

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

Wanneer een gebruiker of organisatie een bepaalde activiteit wil uitvoeren binnen het recreatieschap Rottemeren, kan hiervoor een vergunning, ontheffing of toestemming worden aangevraagd. Dit komt voort uit het oogpunt van de doelstellingen van de Gemeenschappelijke Regeling en de openbare orde en veiligheid. Het schap verleent vergunningen en ontheffingen omdat er een vastgestelde verordening

van kracht is. Toestemmingen worden vanuit de eigenstandige privaatrechtelijke bevoegdheid van het schap zelf gegeven.

Toezicht en handhaving

Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de drie onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling schoon, heel en veilig in een gebied. Dit palet wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied.

Basisuitgangspunten voor de inzet van T&H zijn de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen en de eigendommen van het schap heel houden. Indien de keuze wordt gemaakt om geen financiering beschikbaar te stellen voor het gehele palet vindt primair inzet op daadwerkelijke handhaving plaats. Hiermee wordt prioriteit gegeven aan de veiligheid van de recreant en worden andere zaken alleen aangepakt als de beschikbare middelen niet volledig aan handhaving besteed moeten worden.

In 2017 is, naast de reguliere inzet, specifiek aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- Nachtvisscontroles op het vissen met drie hengels;
- Vaarcontroles op de Rotte met div handhavende partners vanuit de gemeenten.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Regelgeving en Handhaving	Lasten	477.200	480.100	480.100	480.100	-
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(477.200)	(480.100)	(480.100)	(480.100)	-

Toelichting

De lasten op dit product bestaan volledig uit de lasten dienstverlening Staatsbosbeheer.

Ad.4 Communicatie

De (potentiële) bezoekers en, waar relevant, het externe netwerk zijn geïnformeerd over de mogelijkheden, werkzaamheden en veranderingen in de recreatiegebieden. De wijze van informatieverstrekking is afgestemd op de doelgroepen, waarbij zoveel mogelijk gebruik is gemaakt van digitale en sociale media.

Recreatieschap Rottemeren bestond op 12 januari 2017 vijftig jaar. De communicatie voor het recreatieschap stond dan ook voor een belangrijk deel in het teken van dit jubileum. Een nadere toelichting op de activiteiten die in het kader het feestprogramma zijn uitgevoerd is opgenomen bij het krediet Communicatie RM 50 jaar.

Naast het feestprogramma hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Wethouder Van Woudenberg, bestuurder van het recreatieschap, heeft samen met de eerste kinderburgemeester van de Rotte Jon Peeters het gloednieuwe beeldmerk "Ook dit is de Rotte" onthuld. Ter voorbereiding op campagnes in 2018 wordt gewerkt aan een website, een toolkit en een social media plan.

- De nieuwe, 22,5 meter hoge uitkijktoren in het Hoge Bergse Bos werd in juli feestelijk geopend. Wethouder Heuvelink, bestuurder van het schap, ging samen met Jasper Kuipers, provinciehoofd van Staatsbosbeheer, abseilend van de toren af. De uitkijktoren biedt een fantastisch uitzicht over de wijde omtrek en is zo stevig uitgevoerd dat hij in de toekomst ook als sporttoestel kan worden gebruikt.
- Robert Hughan heeft de prachtige documentaire 'Vele gezichten van de Zevenhuizerplas' gemaakt. Deze was in oktober bij het Wildlife Filmfestival Rotterdam te zien. Het Recreatieschap leverde een geringe financiële bijdrage.
- Er zijn diverse persberichten verstuurd waaronder die over de vele activiteiten, maar ook over de Essentaksterfte die ook in het Rottemereengebied is toegeslagen. Daarnaast was er aandacht voor het recreatieschap in lokale en regionale kranten (Hart van Holland, de Heraut en het AD) en op de regionale TV zender RTV Lansingerland. Deze omroep zond een interview uit met de boswachter publiek van Staatsbosbeheer en filmde de evenementen.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Communicatie	Lasten	20.629	24.000	24.000	21.006	2.994 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(20.629)	(24.000)	(24.000)	(21.006)	2.994 V

Toelichting

Lasten

Naast de vaste lasten van de reguliere dienstverlening Staatsbosbeheer van € 12.000 zijn de lasten voor reguliere communicatie en deels de kosten van het 50 jarige bestaan van de Rottemeren verantwoord. Zie ook de toelichting onderstaand bij het krediet Communicatie RM 50 jaar.

Diverse lasten en baten

Diverse lasten en baten		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Diverse lasten		29.173	-	47.736	50.555	2.819 N
Diverse baten		39.705	-	52.334	89.629	37.295 V
Saldo		10.532	-	4.598	39.074	34.476 V

Toelichting

Het saldo diverse lasen en baten bedraagt € 34.476 voordelig ten opzichte van de begroting na wijziging 2017. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere baten dan voorzien.

Lasten

De diverse lasten bestaan uit meerdere kleine en grotere posten uit voorgaande jaren, met name door een nagekomen factuur t.b.v. gladheidsbestrijding 2016 van bijna € 22.000. De begroting 2017 is hiervoor bij de najaarsrapportage 2017 aangepast.

Baten

Bij de najaarsrapportage 2017 was een bedrag van € 52.334 voorzien bestaande uit meerdere kleine afboekingen, correcties en ontvangsten voorgaande jaren. Het uiteindelijke bedrag is nog hoger uitgevallen dan voorzien en geeft een voordeel op de baten van € 37.295. De uitspraak op een bewaarschrift op de aanslag Zuiveringsheffing bedrijfsruimten 2015 heeft een vermindering van € 20.126 opgeleverd.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2016	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Realisatie t/m 2017	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Onderhoud/vervanging rioolsysteem Lage en Hoge Bergse Bos	2017	299.555	258.768	6.000	170	258.938	40.617	86%
- Dekking uit Investeringsreserve		299.555	258.768	6.000	170	258.938	40.617	
Project Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom	2018	95.915	0	5.000	255	255	95.660	0%
- Dekking uit Algemene Reserve		95.915	0	5.000	255	255	95.660	
Bleiswijks Verlaat	2017	1.850.000	1.132.625	0	0	1.132.625	717.375	61%
- Dekking uit Investeringsreserve		1.850.000	1.132.625	0	0	1.132.625	717.375	
Warmteleiding Rotterdam-Leiden	2017	0	5.505	0	1.870	7.375	-7.375	0%
- Dekking uit Exploitatie		0	5.505	0	1.870	7.375	-7.375	
Communicatie RM 50 jaar	2017	35.000	0	0	36.264	36.264	-1.264	104%
- Dekking uit Algemene Reserve		35.000	0	35.000	35.000	35.000	0	
- Dekking uit Exploitatie		0	0	0	1.264	1.264	-1.264	
- Dekking uit Algemene Reserve		130.915	0	40.000	35.255	35.255	95.660	
- Dekking uit Investeringsreserve		2.149.555	1.391.393	6.000	170	1.391.563	757.992	
- Dekking uit Exploitatie		0	5.505	0	3.134	8.639	-8.639	

Krediet Onderhoud/vervanging rioolsysteem Lage en Hoge Bergse Bos

Het beheer van het rioolsysteem in het Lage Bergse Bos wordt reeds uitgevoerd door gemeente Lansingerland. In 2017 is ook de schriftelijke overdracht gerealiseerd. Het krediet wordt afgesloten.

Krediet Project Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom

Het project is voor het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard gecompliceerder dan waar aanvankelijk van uit werd gegaan waardoor de voorbereiding en aanbesteding is uitgesteld naar 2018.

Krediet Bleiswijks Verlaat

In 2017 zijn geen werkzaamheden meer ten laste van dit krediet uitgevoerd. Het krediet wordt afgesloten.

Warmteleiding Rotterdam-Leiden

Warmtebedrijf Rotterdam heeft in 2016 te kennen gegeven dat zij een ondergrondse leiding met een bovengronds boosterstation door het Rottemerengebied wil aanleggen. In 2016 zijn gesprekken gevoerd met het Warmtebedrijf, waarbij het tracé is bepaald (voornamelijk onder fietspaden of via gestuurde boringen) en is bezien welke locaties voor het boosterstation in aanmerking komen. Er zijn met het Warmtebedrijf nog geen definitieve afspraken vastgelegd over tracé, locatie of vergoedingen. Begin 2017 heeft het Warmtebedrijf aangegeven dat zij moeten wachten op een go-nogo-besluit van haar aandeelhouders voordat zij verder in gesprek gaan met het schap. Eind 2017 heeft het Warmtebedrijf laten weten dat ze verder gaan met het project en dat op korte termijn afspraken worden gemaakt over de vergoeding van de kosten die het schap maakt. We stellen voor om het krediet te verlengen tot en met 2018 waarbij in 2018 de mogelijke verrekening van de door het schap gemaakte kosten t/m 2017 met het Warmtebedrijf kan plaatsvinden.

Krediet Communicatie RM 50 jaar.

Op 12 januari lanceerde het recreatieschap het feestjaar met een persbericht en prijsvraag voor een innovatief evenement. Het feestprogramma bestond uit diverse grote activiteiten waarmee het recreatieschap zowel haar bestuurlijke doelgroep en samenwerkingspartners als de doelgroep recreanten in het zonnetje heeft gezet:

- Rotteconferentie: Eind juni organiseerden de Stichting Plezierrivier de Rotte en het schap de conferentie 'Samen voor de Rotte'. Maatschappelijke organisaties, ondernemers, bewoners, het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenervwaard, de gemeenten en ook het recreatieschap spraken elk een belofte uit om de Rotte verder te ontwikkelen tot een rivier waar bewoners met plezier recreëren, van de natuur genieten, prettig wonen en ondernemers hun boterham verdienen.
- Waterfestival: Zaterdag 1 juli was de Crooswijksebocht in Rotterdam omgetoverd tot een strand aan de Rotte. Onder luid getoeter werd het Vaarnetwerk de Rotte gelanceerd. Er was een enerverende drakenbootrace en velen haalden hun hart op bij het kanoën, suppen, (sloep)roeien en de rondvaart.
- Skatetocht Rottemeren: Het Recreatieschap Rottemeren organiseerde eind augustus een gratis skatetocht van 10 en 19 km door de Rottemeren. De start was in het Lage Bergse Bos, bij familierestaurant Bergsche Plas. Er kwamen bijna 700 mensen op af, die op een sportieve manier de Rottemeren beleefden en ontdekten.
- Op filmsafari in de Rottemeren: The Blue Lagoon of The Life Aquatic kijken vanaf een bootje op de Rotte. Dat kon eind september tijdens Film op de Rotte, een initiatief van Stichting Pleinbioscoop Rotterdam en Stichting Lekker Groen, de winnaar van de prijsvraag 50 jaar recreatieschap Rottemeren.

Voor de uitvoering van de activiteiten in het kader van het feestprogramma was een totaalbedrag van € 48.000 voorzien. Het Algemeen Bestuur heeft eind 2016 besloten een krediet van € 35.000 toe te kennen als incidentele aanvulling op het reguliere communicatiebudget 2017. Daarnaast is een bedrag van € 13.000 ten laste van de reguliere begroting gebracht (bestuursrepresentatie en communicatie). Op het krediet is € 1.264 meer verantwoord (dekking ten laste van de exploitatie) terwijl op het reguliere communicatiebudget een onderschrijding is gerealiseerd van € 2.994. Per saldo is een klein voordeel gerealiseerd. Het krediet wordt afgesloten.

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Algemene Reserve tbv dekking kredieten	0		40.000	35.255	4.745
Investeringsreserve tbv dekking kredieten	23.070	50.000	6.000	170	5.830
Investeringsreserve tbv exploitatie	80.749	80.749	80.749	80.749	0
Reserve Beheer Noordoevers	120.838	120.838	120.838	120.838	0
Algemene Reserve tbv UGO 2016	58.822				
Totaal	283.479	251.587	247.587	237.012	10.575

Toelichting

De specificatie van de onttrekkingen aan de reserves is zichtbaar in de eerder vermelde krediet tabel. Er is in dit programma minder uit de reserves onttrokken dan begroot voor de kredieten door lagere uitgaven op deze kredieten in programma 2 dan begroot.

De overige onttrekkingen ten behoeve van de exploitatie (sluiswachterswoning en t.b.v. externe projecten) en de onttrekkingen uit de reserve beheer Noordoevers zijn conform de begroting 2017.

3.3 Programma 3: Ontwikkeling

Wat hebben we bereikt?

Het bestuur is geadviseerd over de implementatie van mogelijke nieuwe ontwikkelingen die passen binnen de doelstelling van de Gemeenschappelijke Regeling en die een recreatieve meerwaarde opleveren en/of de natuurwaarde versterken.

Wat hebben we daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

Het bestuur is geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van initiatieven die de doelstelling van het schap raken. Zo is inspraak geleverd op 'ruimtelijke plannen' en initiatieven van derden. Hiervoor is het product Planvorming & gebiedsontwikkeling geleverd.

Planvorming & gebiedsontwikkeling

In overleg met alle betrokkenen wordt een gemeenschappelijk kader geboden op de gewenste ontwikkeling in het werkingsgebied van het schap, aansluitend op de ambitie van het bestuur, de vraag van de recreant (leefstijlen) en het aanbod (positionering van het specifieke gebied). Tevens worden alle voorbereidende en uitvoerende werkzaamheden gedaan die noodzakelijk zijn om (een deel) van het gebied te (her)ontwikkelen conform de ambitie van het bestuur. Hiermee wordt samen met de omgeving van het schap ingespeeld op actuele trends en ontwikkelingen. De werkzaamheden zijn geïntegreerd in het Programma De Rotte Verdient het. De uren die zijn gemaakt voor het programmamanagement en de programmacommunicatie zijn via de reguliere dienstverlening gefinancierd.

Product		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Planvorming & gebiedsontwikkeling	Lasten	234.410	228.400	228.400	228.400	-
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(234.410)	(228.400)	(228.400)	(228.400)	-

Toelichting

De lasten op dit product bestaan voor € 228.400 uit de lasten dienstverlening Staatsbosbeheer.

Diverse lasten en baten

Diverse lasten en baten		Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Diverse lasten		-	-	-	-	-
Diverse baten		-	-	-	583.372	583.372 V
Saldo		-	-	-	583.372	583.372 V

Toelichting

Eind 2017 is het project Koningsbrug over de Ringvaart van de Eendragtspolder financieel afgesloten. Door middel van het Krediet Realisatieovereenkomst brug over de Ringvaart (zie ook kredietoverzicht bij programma 3) heeft het schap in voorgaande jaren een bedrag van € 2.4 mln als voorschot bijgedragen. Door aanpassingen in het ontwerp en door aanbestedingsvoordelen kon het project tegen lagere kosten gerealiseerd worden, waardoor bij de eindafrekening een bedrag van € 583.372 is terugontvangen.

Kredieten

Naam krediet	Sluitdatum	Totaal krediet	Realisatie t/m 2016	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Realisatie t/m 2017	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Krediet A16 Rotterdam; v/h Ontwikkeling snelweg A13-A16 LBB)	2018	583.138	457.579	75.559	88.213	545.792	37.346	94%
- Dekking uit Investeringsreserve		410.000	284.441	75.559	88.213	372.654	37.346	
- Dekking bijdragen derden		173.138	173.138	0	-	173.138	0	
Kwaliteitsimpuls LBB	2018	50.000	0	30.000	6.821	6.821	43.179	14%
- Dekking uit Reserve Herinrichting Gebied rond A16		50.000	0	30.000	6.821	6.821	43.179	
Aanleg Watercompensatie A16 RWS	2018	0	0	0	95.827	95.827	-95.827	
- Dekking bijdragen derden		0	0	0	89.551	89.551	-89.551	
- Dekking uit Exploitatie		0	0	0	6.276	6.276	-6.276	
De Rotte Verdient 't	2019	6.517.667	1.928.679	965.901	540.055	2.468.734	4.048.933	38%
- Dekking uit Investeringsreserve		5.058.857	1.083.734	883.542	469.691	1.553.425	3.505.432	
- Dekking bijdragen derden		1.158.810	509.821	82.359	70.364	580.185	578.625	
- Dekking Voorziening Groot Onderhoud		300.000	335.124	0	-	335.124	-35.124	

A. Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder	On hold	1.300.000	28.111	0	-	28.111	1.271.889	
B. Procesgeld Inrichtingsplan 9ha	2017	10.000	17.078	0	893	17.971	-7.971	
C. Samenwerking St. Plezierrivier	2017	118.000	105.749	12.251	12.543	118.292	-292	
D. Herinrichting Plein Lage Bergse Bos	2017	180.000	144.147	1.091	-	144.147	35.853	
D. Herinrichting Plein Lage Bergse Bos, bijdrage derden		480.000	479.271	2.909	4.435	483.706	-3.706	
D. Herinrichting Plein Lage Bergse Bos, Groot onderhoud		300.000	335.124	0	-	335.124	-35.124	
E. Communicatieplan	2017	50.000	33.750	16.250	16.061	49.811	189	
F. Verkenning Hoge Bergse Bos	2018	100.000	1.710	0	-	1.710	98.290	
G: Vaarnetwerk Rotte	2018	128.810	30.550	79.450	65.929	96.479	32.331	
G: Vaarnetwerk Rotte, 50% subsidie PZH		128.810	30.550	79.450	65.929	96.479	32.331	
H: Project Herontwikkeling 9ha. Eendragtspolder	2019	1.941.357	638.064	530.000	181.807	819.871	1.121.486	
I. Restant Programmakrediet	2017	48.000	25.071	20.000	9.469	34.540	13.460	
J. Project Ontwikkellocaties RM	2018	90.890	35.398	35.000	45.128	80.526	10.364	
K. Verlengde Molengangenpad	2019	182.000	520	2.000	3.213	3.733	178.267	
L. Projectplan Marketing en Programma Rotte	2019	209.800	23.586	160.000	134.159	157.745	52.055	
M. Fase 2 Vaarnetwerk	2019	300.000	0	12.500	128	128	299.872	
M. Fase 2 Vaarnetwerk, UPG subsidie		150.000	0	0	-	0	150.000	
N. bewegwijzeringsstelsel vanaf de Rotte	2019	100.000	0	7.500	191	191	99.809	
N. bewegwijzeringsstelsel vanaf de Rotte, UPG subsidie		100.000	0	0	-	0	100.000	
O. 2e ring Fietspad kooilaan	2019	300.000	0	7.500	170	170	299.830	
O. 2e ring Fietspad kooilaan, UPG subsidie		300.000	0	0	-	0	300.000	
Monitoring Eendragtspolder	2018	378.940	102.153	38.200	36.385	138.538	240.402	37%
- Dekking uit Investeringsreserve		378.940	102.153	38.200	31.385	133.538	245.402	
- Dekking bijdragen derden		0	0	0	5.000	5.000	-5.000	
Bleiswijkse Fles	2018	84.000	128	3.000	-	128	83.872	0%
- Dekking uit Investeringsreserve		84.000	128	3.000	-	128	83.872	
Nazorgvoorzieningen Hoge Bergse Bos	2019	2.200.000	1.854.326	345.674	325.247	2.179.573	20.427	99%
- Dekking uit Investeringsreserve		2.200.000	1.854.326	345.674	325.247	2.179.573	20.427	
Realisatieovereenkomst Brug over de Ringvaart	2017	2.400.000	2.400.000	0	-	2.400.000	0	100%
- Dekking uit Investeringsreserve		2.400.000	2.400.000	0	-	2.400.000	0	

Bijdragen plankosten commerciële voorzieningen	2018	40.000	0	20.000	-	0	40.000	0%
- Dekking uit Investeringsreserve		40.000	0	20.000	-	0	40.000	
(oostelijke) Oeverversterking roeibaan(restsaldo tbv westelijke oever)	2018	900.000	5.570	510.000	497.028	502.598	397.402	56%
- Dekking uit Algemene reserve		654.013	0	370.607	256.611	256.611	397.402	
- Dekking bijdragen derden		245.987	5.570	139.393	240.417	245.987	0	
Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit	2018	250.000	17.969	75.000	37.641	55.610	194.390	22%
- Dekking uit Reserve Biodiversiteit		50.000	0	0	-	0	50.000	
- Dekking bijdragen derden		200.000	17.969	75.000	37.641	55.610	144.390	
Uitv. pgn marketingstrategie Rotte	2018	167.000	0	0	-	0	167.000	0%
- Dekking uit Investeringsreserve		167.000	0	0	-	0	167.000	
- Dekking uit Algemene reserve		654.013	0	370.607	256.611	256.611	397.402	
- Dekking uit Investeringsreserve		10.738.797	5.724.782	1.365.975	914.536	6.639.318	4.099.479	
- Dekking uit Reserve Herinrichting Gebied rond A16		50.000	0	30.000	6.821	6.821	43.179	
- Dekking uit Reserve Biodiversiteit		50.000	0	0	-	0	50.000	
- Dekking Voorziening Groot Onderhoud		300.000	335.124	0	-	335.124	-35.124	
- Dekking bijdragen derden		1.777.935	706.498	296.752	442.973	1.149.471	628.464	
- Dekking uit Exploitatie		0	0	0	6.276	6.276	-6.276	

Toelichting

Krediet A16 Rotterdam

Sinds juli 2015 is het recreatieschap in overleg met Rijkswaterstaat over de grondverkoop en schadeloosstelling van de nieuwe snelweg. De afspraken tussen het schap en Rijkswaterstaat worden vastgelegd in diverse uitvoerings- en vastgoedovereenkomsten. Uitgangspunt voor deze overeenkomsten is het ontwerp van het tracé deel A16 in het Lage Bergse Bos en het Tracébesluit, dat in augustus 2017 onherroepelijk is geworden. Deze afspraken vormen de basis voor het vervolgproces voor de herinrichting van het Lage Bergse Bos.

Eind 2016 is met Rijkswaterstaat een vergoeding van € 173.138 overeengekomen ter compensatie van de door het schap gemaakte kosten voor het opstellen van het schetsontwerp en Voorlopig Ontwerp van het Lage Bergse Bos. Deze bijdrage is in 2016 op het krediet verwerkt.

Het recreatieschap wil tot een optimale en toekomstbestendige herinrichting komen van het schapsgebied dat door de A16 Rotterdam wordt doorkruist. De kwaliteit van deze herinrichting is

vooral van belang voor de direct omwonenden vanuit de gemeenten Rotterdam en Lansingerland. Zij hebben ook actief geageerd tegen deze ingreep en geparticipeerd in de inpassing en herinrichting. De totale herinrichting van het gebied omvat in de eerste plaats de wettelijk voorgeschreven maatregelen die direct samenhangen met de inpassing van de A16. Onderdeel van deze inpassingsmaatregelen zijn in ieder geval de verplaatsing van de manege, de aanleg van (technische) watercompensatie (wat elders in het gebied gerealiseerd zal worden) ten behoeve van de A16, herinrichting en beplanting van het gebied dat valt binnen het Tracébesluit en herstel van bestaande verbindingen en recreatieve infrastructuur. Deze kosten komen voor rekening van de initiatiefnemer, dat wil zeggen Rijkswaterstaat. Het krediet loopt door in 2018.

Krediet Kwaliteitsimpuls LBB

Het recreatieschap wil de directe inpassing van de A16 aangrijpen om te komen tot een zo optimaal mogelijke herinrichting van het gehele Lage Bergse Bos. Deze toekomstbestendige herinrichting bevat daarmee ook – bovenwettelijke - maatregelen die niet op Rijkswaterstaat kunnen worden verhaald. Uitgaand van bekostiging van de wettelijk inpassingskosten door Rijkswaterstaat heeft het Algemeen Bestuur in de vergadering van 2 november 2016 ingestemd met een bestemmingsreserve van maximaal € 2,5 miljoen voor de financiering van de bovenwettelijke maatregelen voor dit gebied.

Begin 2017 heeft het Algemeen Bestuur besloten een krediet te vormen van € 50.000 vanuit deze bestemmingsreserve dat ingezet wordt voor de ontwikkeling van een visie voor het Lage Bergse Bos, een uitvoeringsagenda en een investeringsagenda. Gelet op de relatie die dit project heeft met de planvorming A16 Rotterdam en de benodigde afstemming met gemeente Rotterdam is meer tijd nodig voor dit project. Hierdoor zijn de lasten 2017 achtergebleven op de raming 2017. Bij de najaarsrapportage 2017 is reeds besloten tot verlenging van dit krediet tot en met 2018.

Krediet Aanleg Watercompensatie A16 RWS

De lasten van dit krediet worden integraal verrekend met Rijkswaterstaat. De uitgevoerde activiteiten 2017 betreffen de engineering tot de aanbestedingsfase. Aansluitend zal in 2018 de aanbestedingsfase uitgevoerd worden en vergoed door Rijkswaterstaat. Namens het schap zal een aanbidding aan Rijkswaterstaat worden gedaan t.b.v. het complete projectmanagement en uitvoering van het project.

Kredieten Programma De Rotte Verdient 't

Het Dagelijks Bestuur heeft op 2 oktober 2017 besloten het programma De Rotte Verdient 't (DRV't) per 1 januari 2018 te beëindigen. De binnen het programma lopende en nog op te starten projecten worden als zelfstandige projecten voortgezet.

Bij de vaststelling van de programmafinanciering De Rotte Verdient 't door het Algemeen Bestuur op 2 juli 2015 is goedkeuring verleend aan (destijds) G.Z-H om binnen de sub-posten naar eigen inzicht te kunnen schuiven, tot een maximum van 10% overschrijding per (sub)krediet. In de afgelopen periode is duidelijk geworden dat het wenselijk is om extra middelen in te zetten op de projecten Ontwikkellocaties en Verlengde Molengangenpad (wordt toelichting bij de afzonderlijke sub-kredieten). Om deze reden heeft een herschikking plaatsgevonden waarbij 10% van het subkrediet dat beschikbaar is voor het project Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder ingezet is. Dit heeft geresulteerd in de volgende verschuivingen:

Naam sub-krediet	Oorspronkelijk krediet	Verschuiving	Aangepast krediet
A. Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder	1.300.000	-130.000	1.170.000
J. Ontwikkellocaties RM	90.890	30.000	120.980
K. Verlengde Molengangenpad	182.000	100.000	282.000

Naast het afsluiten van de, niet doorlopende kredieten uit het programma DRV't, zal bovengenoemde verschuiving in de doorlopende kredieten 2018 en verder na vaststelling van de jaarstukken 2017, worden verwerkt.

A. DRV't Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder

In 2014 heeft het Algemeen Bestuur het krediet Inrichting Evenemententerrein Eendragtspolder beschikbaar gesteld. Dit krediet is bestemd voor het inrichten, kwartiermaken, opstarten acquisitie etc. van de evenemententerreinen Eendragtspolder (€ 950.000) en Hoge Bergse Bos (€ 350.000). Het project is vanwege de resultaten van de in 2015 uitgevoerde pilot Eendragtspolder on hold gezet. Geconcludeerd werd dat de mogelijkheden om evenementen op dit terrein te organiseren beperkt zijn. Fors investeren in het evenemententerrein zodat grootschaligere evenementen kunnen plaatsvinden past niet in het wensbeeld voor het gebied en wordt ook niet gesteund door de recreatievisie van de gemeente Zuidplas.

De gemeente Lansingerland is bezig met het opstellen van een evenementenvisie waarin een groei van het aantal grootschaligere evenementen mogelijk wordt gemaakt. Voor het evenemententerrein Hoge Bergse Bos zal in samenspraak met de gemeente in 2018 worden gezien welke investeringen nodig zijn om deze groei mogelijk te maken.

Nadat 10% van het oorspronkelijk beschikbare budget verschoven is naar andere deelprojecten (zie bovenstaande tabel) binnen het programma De Rotte Verdient 't bedraagt het beschikbare budget € 1.170.000. Voorgesteld wordt € 350.000 te reserveren om de noodzakelijke investeringen aan het evenemententerrein Hoge Bergse Bos uit te kunnen voeren. Het resterende budget van € 770.000 kan vrijvallen in de investeringsreserve.

B. DRV't Procesgeld Inrichtingsplan 9ha.

In 2017 hebben zijn er geen activiteiten uitgevoerd ten laste van dit reeds benutte krediet. Het krediet wordt afgesloten.

C. DRV't Stichting Plezierrivier De Rotte

In navolging van de Rottecafés in 2016 zijn in 2017 drie Rottecafés 'nieuwe stijl' georganiseerd (minder sprekers, meer netwerken). De Rottecafés zijn o.a. benut om het 50-jarig bestaan van het recreatieschap en de samenwerking met Staatsbosbeheer onder de aandacht te brengen. Het krediet wordt afgesloten.

D. DRV't Herinrichting plein Lage Bergse Bos

Na oplevering in 2016 van het heringerichte plein heeft in 2017 de subsidieverantwoording (incl. de controleverklaring subsidieverantwoording accountant) naar de provincie Zuid-Holland plaatsgevonden. Hiermee is het project afgesloten en wordt het krediet afgesloten.

E. DRV't Communicatieplan

In 2017 is de strategische communicatie voor het Programma De Rotte Verdient 't verzorgd. Het krediet wordt afgesloten.

F. DRV't Verkenning HBB

Met de verkenning Hoge Bergse Bos wordt gezocht naar een mogelijke samenwerking tussen schap en een ondernemer naar het deels in beheer geven van het Hoge Bergse Bos aan die ondernemer. De voortgang wordt voor een groot deel bepaald door de planvorming door de ondernemer. Er is tot op heden geen concreet plan ontvangen. Het krediet loopt nog tot 2019.

G. DRV't Vaarnetwerk de Rotte

Het vaarnetwerk de Rotte bestaat uit een knooppuntennetwerk voor de kleine watersport. Het vaarnetwerk is in het voorjaar en zomer van 2017 aangelegd en opgeleverd. Het project is hiermee afgerond en het krediet wordt in 2018, na subsidieverantwoording aan de provincie, afgesloten.

H. DRV't Project Herontwikkeling 9 ha Eendragtspolder

Na een intensief participatieprogramma met verschillende werkgroepen is het Definitief Ontwerp van de Hennipgaarde (DO) vastgesteld. Op basis hiervan is een bestek gemaakt en aanbesteed. De uitvoering is, met een feestijk tintje, gestart in het najaar van 2017. De verwachting is dat in het 2^e kwartaal van 2018 de oplevering plaatsvindt en het project in de loop van 2018 wordt afgesloten. Het participatietraject is tezamen met de stakeholders geëvalueerd, het evaluatieverslag is dit najaar aangeboden aan het Dagelijks Bestuur.

I. DRV't Restant Programmakrediet

In 2017 is een deel van het beschikbare bedrag ingezet voor ondersteunende activiteiten binnen het programma DRV't. Het krediet wordt afgesloten.

J. DRV't Project ontwikkellocaties Rottemeren

Het Dagelijks Bestuur heeft op 21 december 2017 een overzicht vastgesteld van ingediende initiatieven en potentiële ontwikkelingen. Voor de vervolgaanpak wordt een plan van aanpak opgesteld.

K. DRV't Verlengde Molengangenpad

Op 21 december 2017 hebben de colleges van Lansingerland en Zuidplas en het Recreatieschap Rottemeren tijdens een officieel moment een intentieovereenkomst ondertekend voor het realiseren van het Verlengde Molengangenpad.

Nadat gebleken is dat de aanleg van het Verlengde Molengangenpad op de oostelijke oever van de Rotte minder kansrijk was is begin 2017 gekozen voor de westelijke variant. In verband met de hiervoor benodigde grondaankoop is hierdoor is een tekort ontstaan van € 0,8 mln. Inmiddels is een subsidie aangevraagd bij de Metropoolregio Den Haag Rotterdam. De verwachting is dat deze begin 2018 wordt toegekend en dat het project in 2019/2020 zal kunnen worden uitgevoerd. In 2017 zijn slechts voorbereidingskosten gemaakt.

L. DRV't Projectplan Marketing en Programmering Rotte

Begin 2017 is gestart met het ontwikkelen van een marketingstrategie voor de Rotte in opdracht van het Recreatieschap, in samenwerking met Gemeente Rotterdam, Stichting Plezierrivier de Rotte en de Ondernemersvereniging Rottmeren. Bureau Buhrs is het marketingbureau dat geselecteerd is om de opdracht uit te voeren. Het hoofddoel is de potentie van de Rotte van bron tot dam als bestemming tot haar recht te laten komen en haar bekendheid te vergroten. De marketingstrategie met uitvoeringsprogramma is in juli 2017 volgens planning opgeleverd en kan op veel draagvlak rekenen bij belanghebbenden tijdens uitvoeringsfase. In het najaar van 2017 is gestart met de uitvoering van de quick-wins, die de basis gaan vormen voor implementatie en verdere samenwerking in het kader van de marketing van de Rotte. Dit betreft o.a. de ontwikkeling van de website www.ookditsderotte.nl, een toolkit en een starterspakket voor ondernemers, nieuwe foto's van het gebied en een uitvoeringsplan voor 2018. Afgesproken is dat de ondernemersvereniging de uitvoering op zich zal nemen met (financiële) ondersteuning van de samenwerkende partijen. Voor de uitvoeringsfase is een nieuw krediet door het recreatieschap ter beschikking gesteld. Van het restant saldo van marketing en programmering zullen in 2018 nog een aantal activiteiten plaatsvinden. Zoals de Rottecafe's van Stichting Plezierrivier de Rotte.

M. 2e fase vaarnetwerk

In vervolg op de realisatie van het vaarnetwerk Rotte worden diverse inrichtingsmaatregelen uitgevoerd. In 2017 is via de Landschapstafel Hof van Delfland UPG-subsidie aangevraagd voor het project 2^e fase Vaarnetwerk.

Eind 2017 is de voorlopige beschikking voor een subsidie van € 150.000 en een voorschot van € 50.000 ontvangen. De voorbereidingen zijn gestart voor de uitvoering van het project. Omdat de uitvoering van dit project naar verwachting doorloopt in 2019, is de einddatum van het krediet bij de najaarsrapportage 2017 vastgesteld op 2019.

N. Bewegwijzeringsstelsel van de Rotte

Dit project betreft het realiseren van een bewegwijzeringsstelsel vanaf de Rotte naar de diverse bestemmingen in het Rottemerengebied. Deze bewegwijzering wordt vormgegeven binnen de marketingstrategie Ook dit is de Rotte.

Ook voor dit project is eind 2017 de voorlopige beschikking voor een subsidie van € 100.000 en een voorschot van € 50.000 ontvangen. De voorbereidingen zijn gestart voor de uitvoering van het project. Omdat de uitvoering van dit project naar verwachting doorloopt in 2019, is de einddatum van het krediet bij de najaarsrapportage 2017 vastgesteld op 2019.

O. 2e ring Fietspad kooilaan

Dit project betreft de aanleg van een ontbrekende schakel in de tweede ring fietspad bij de Kooilaan als ontlastend van de fietspaden langs de Rotte, die op mooie dagen als te druk worden ervaren.

Ook voor dit project is eind 2017 de voorlopige beschikking voor een subsidie van € 300.000 en een voorschot van € 50.000 ontvangen. De voorbereidingen zijn gestart voor de uitvoering van het project. Omdat de uitvoering van dit project naar verwachting doorloopt in 2019, is de einddatum van het krediet bij de najaarsrapportage 2017 vastgesteld op 2019.

Overige kredieten

Krediet Monitoring Eendragtspolder

In 2017 heeft er weer in samenwerking met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) een monitoring in de Eendragtspolder plaatsgevonden, waarbij het schap verantwoordelijk is voor het droge gedeelte en HHSK voor het natte gedeelte. De uitvoering heeft in een opdracht plaatsgevonden waarin HHSK € 5.000 heeft bijgedragen. De oevers en de onderwatereilanden in de Eendragtspolder hebben zich na het WK roeien 2016 goed hersteld. Het krediet loopt door in 2018.

Krediet Bleiswijkse Fles

Dit krediet was bedoeld om de veilinggebouwen langs de Bleiswijkse Fles visueel af te schermen van het gebied, zodat deze ook vanaf de Rottekade minder prominent aanwezig zijn. Beoogd werd in samenwerking met de eigenaren van de veilingcomplexen tot afspraken te komen over nieuwe afschermende beplanting op hun terreinen met respectering van het molenbiotoop. In 2016 is besloten de inzet van het krediet Bleiswijkse Fles te heroverwegen en de eventuele aanleg van de warmteleiding hierbij te betrekken (zie Programma 2: Krediet Warmteleiding Rotterdam-Leiden). Het krediet zou deels aangewend kunnen worden voor de dekking van kosten die in redelijkheid niet bij het Warmtebedrijf Rotterdam kunnen worden neergelegd bij optimalisatie van de inpassing van de leiding door herinrichting van een ruimer gebied. Eind 2017 heeft het Warmtebedrijf Rotterdam laten weten dat ze verder gaan met het project, afhankelijk van de verdere planvorming zal een nader voorstel voor inzet van dit krediet worden voorgelegd.

Krediet Nazorgvoorziening Hoge Bergse Bos

Als laatste deelproject is de uitkijktoren op heuvel B aangelegd. Deze toren is op 6 juli 2017 feestelijk in gebruik genomen. In het najaar is een extra voetgangerspad/onderhoudspad aangelegd richting de toren. Met de MTB-vereniging zijn nadere afspraken gemaakt over de ruimtelijke inpassing van hun opslagcontainer. Het krediet wordt afgesloten.

Krediet Realisatieovereenkomst brug over de Ringvaart Eendragtspolder

De Koningsbrug over de Ringvaart van de Eendragtspolder is op 1 augustus 2016 opengesteld, zodat deze gebruikt kon worden ten tijde van het WK-roeien. Het project is financieel afgesloten in de laatste vergadering van de stuurgroep die op 6 september 2017 heeft plaatsgevonden. Het krediet wordt afgesloten.

Krediet Bijdragen plankosten commerciële voorzieningen

Voor een tweetal investeringsinitiatieven heeft het schap een eenmalige bijdrage van maximaal € 20.000 (per voorstel) in de bestemmingsplankosten toegezegd. Gemeente Lansingerland is met de initiatiefnemer van het te ontwikkelen kanocentrum en het recreatieschap in gesprek over het sluiten van een anterieure overeenkomst. De schapsbijdrage in de bestemmingsplankosten kan (gefaseerd) worden ingezet nadat deze overeenkomst tot stand is gekomen.

De bijdrage in de plankosten om een stadsboerderij in gemeente Zuidplas planologisch mogelijk te maken is niet ingezet omdat de initiatiefnemer zich heeft teruggetrokken.

Krediet Oeverversterking roeibaan

Het Algemeen Bestuur heeft in 2016 een krediet beschikbaar gesteld voor een betere bescherming van de oostelijke oever van de roeibaan in de Eendragtspolder. In het voorjaar 2017 is deze oever met ENKA matten versterkt. De aanbesteding viel gunstig uit waardoor er een bedrag van bijna € 400.000 resteerde. Het Algemeen Bestuur heeft op 26 juni 2017 besloten het resterende budget te gebruiken voor versteviging van de westelijke oever waarin ook gaten zitten door uitspoeling. Uitvoering van de werkzaamheden is in 2018 gepland.

Krediet Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit

Natuur- en vogelwacht Rotta heeft bij de provincie Zuid-Holland een subsidie aangevraagd voor een project waardoor de biodiversiteit in het Rottemeregebied vergroot. Het project bestaat uit een aantal kleinere maatregelen zoals het bouwen van een oeverwaluwand, het introduceren van stinze-planten etc. Toen bleek dat zo'n subsidie alleen door de grondeigenaar kon worden aangevraagd, heeft het schap de subsidieaanvraag overgenomen en de opdrachtgeversrol op zich genomen. Het schap staat garant voor het beheer van de voorzieningen gedurende 10 jaar en staat voor een deel garant voor fondsenwerving zodat de cofinanciering van de subsidie zeker is. Rotta levert - naast de fondsenwerving - vrijwilligersuren.

Op 7 mei 2017 zijn twee visdiefeilandjes geopend. Daarnaast zijn in dit kader in 2017 IJsvogelbroedwanden en nestgelegenheid voor huiszwaluwen (aan het roeibaangebouw) gerealiseerd. In het najaar van 2017 is het natuureducatie programma uitgevoerd en is gestudeerd op nieuwe locaties voor de aanplant stinzenbollen en de aanleg van soortenrijke natuuroevers. Daarnaast is een slechtvalkennestkast besteld die in 2018 in de hoogspanningsmast in de Hennipgaarde wordt geplaatst. Er is een natuurkalender voor 2018 gemaakt en te koop aangeboden. De fondsenwerving ligt op schema. Er is ongeveer voor € 20.000 aan toezeggingen binnen.

Het aantal door Rotta te leveren vrijwilligersuren zal naar verwachting hoger uitkomen dan van tevoren ingeschat.

Krediet uitvoeringsprogramma marketingstrategie Rotte

Voor de uitvoeringsfase van het krediet Projectplan Marketing en Programmering Rotte (zie ook krediet DRV't Projectplan Marketing en Programma De Rotte) heeft het Algemeen Bestuur op 17 november 2017 voor 2018 een krediet van € 167.000 ter beschikking gesteld.

Mutaties in reserves

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Algemene reserve tbv dekking kredieten			370.607	256.611	113.996
Investeringsreserve tbv dekking kredieten	1.167.706	1.091.605	1.365.975	914.536	451.439
Reserve Herinrichting Gebied rond A16			30.000	6.821	23.179
Totaal	1.167.706	1.091.605	1.766.582	1.177.968	588.614

De specificatie van de onttrekkingen uit reserves is in het hiervoor getoonde kredietoverzicht opgenomen. Door lagere lasten in 2017 zijn de werkelijke onttrekkingen in 2017 voor de kredieten in programma 3 lager dan begroot.

Er waren in 2017 geen toevoegingen aan de reserves gedaan c.q. begroot.

3.4 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
---------------------------	---------------	---------------------------	-----------------------------	---------------	-----------

Lasten

Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	-	7.000	7.000	-	7.000 V
Totaal lasten	-	7.000	7.000	-	7.000 V

Baten

Deelnemersbijdrage	3.731.243	3.151.382	3.751.645	3.751.645	-
Overige structurele baten	-	600.263	-	-	-
Totaal baten	3.731.243	3.751.645	3.751.645	3.751.645	-

Saldo gewone bedrijfsvoering	3.731.243	3.744.645	3.744.645	3.751.645	7.000 V
-------------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	----------------

Diverse lasten en baten

Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-

Kredieten

Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-

Totaal saldo van baten en lasten	3.731.243	3.744.645	3.744.645	3.751.645	7.000 V
---	------------------	------------------	------------------	------------------	----------------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	8.550.349	-	184.157	184.157	-
Onttrekking reserves	8.653.083	195.668	209.170	209.170	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	102.734	195.668	25.013	25.013	-

Gerealiseerd resultaat	3.833.977	3.940.313	3.769.658	3.776.658	7.000 V
-------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	----------------

Het voordelige resultaat ten opzichte van de begroting betreft het budget voor onvoorzien, dat niet is aangewend.

De reserve mutaties zijn conform begroting. Zie ook onderstaande tabellen mutaties reserves.

Deelnemersbijdragen

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage
Provincie Zuid Holland	600.263	16%
Gemeente Rotterdam		75%
	2.813.734	
Gemeente Lansingerland		5%
	187.582	
Gemeente Zuidplas		4%
	150.066	
TOTAAL	3.751.645	

De deelnemersbijdrage is conform de begroting 2017.

Mutaties in reserves

Toevoegingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Algemene reserve, exploitatieresultaat	86.072		184.157	184.157	0
Algemene reserve van Egalisatiereserve	1.913.587				
Investeringsreserve, overheveling van Alg res	1.000.690				
Reserve Programma Rivieroevers van Alg res	3.000.000				
Reserve Herinr. Gebied rond de A16 van Alg res	2.500.000				
Reserve Biodiversiteit van Alg res	50.000				
Totaal	8.550.349	0	184.157	184.157	0

De toevoeging betreft het resultaat uit de 2^e begrotingswijziging 2017.

Onttrekkingen aan reserves	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Algemene reserve, exploitatieresultaat	188.806	195.668	209.170	209.170	0
Egalisatiereserve 2016: naar Algemene reserve	1.913.587				
Algemene reserve tbv Investeringsreserve	1.000.690				
Algemene reserve tbv res. Programma	3.000.000				
Algemene reserve tbv res. Herinr. Gebied rond A16	2.500.000				

Algemene reserve tbv res. Biodiversiteit	50.000				
Totaal	8.653.083	195.668	209.170	209.170	0

De onttrekkingen zijn conform de begroting 2017 en betreffen de diverse exploitatieresultaten uit de primaire begroting 2017 en de 1^e en 3^e begrotingswijziging 2017.

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd / ingekrompen moet worden.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Voor de waardering van de toereikendheid van het weerstandsvermogen wordt de volgende tabel gehanteerd.

Ratio weerstandsvermogen

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	$> 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Risicoanalyse

Veranderingen in bestaande (eerder gemelde) risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden*	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen	Incidenteel/structureel	p.m.	Laag	p.m.
2. Koersrisico	Structureel	€ 500.000	Laag	€ 100.000
3. Locatie asfaltfabriek	Incidenteel	€ 285.000	Laag	€ 57.000
4. Essentaksterfte	Incidenteel/structureel	€ 150.000	Laag	€ 30.000
5. Baggeren watergangen	Risico is vervallen			

6. Nazorg grondwaterverontreiniging stortplaats HBB	Incidenteel	€ 87.000	Laag	€ 17.400
Veranderingen in bestaande (eerder gemelde) risico's	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden*	Impact (uitgaande van vier jaar)
7. Warmteleiding	Incidenteel	€ 25.000	Laag	€ 5.000
8. Mogelijke procedure i.v.m. geannuleerd evenement	Incidenteel	p.m.	Laag	p.m.
Totaal		€ 1.047.000		€ 209.400

* De financiële impact wordt berekend door bij een hoog risico 80%, bij een gemiddeld risico 50% en bij een laag risico 20% van het bedrag van de financiële omvang te nemen.

Risico 1: Invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen

Invoering Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheidsondernemingen Met ingang van 1 januari 2016 is de Vpb-plicht voor overheidslichamen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, ingevoerd. De vennootschapsbelastingrisico's zijn inmiddels in beeld gebracht. Daarbij is uitgegaan van de begroting 2015 en de realisatie 2016. Per activiteit of cluster van activiteiten is beoordeeld of met de uitvoering van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. Er is sprake van een fiscale onderneming indien aan elk van de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. Duurzame organisatie van kapitaal en arbeid;
2. Deelname aan het economisch verkeer; 3.
- Winstoogmerk en/of concurrentie.

Voor een aantal activiteiten, dat valt onder economisch beheer (huren en erfpacht) is waarschijnlijk geen sprake van een fiscale onderneming, omdat geen sprake is van deelname aan het economisch verkeer. Aan dit criterium is niet voldaan aangezien de activiteiten beperkt zijn tot 'normaal vermogensbeheer'. In dit geval kan worden gesteld dat sprake is van normaal vermogensbeheer, omdat er slechts beperkt arbeid wordt verricht en er geen causaal verband is tussen arbeid en rendement.

Voor de overige activiteiten is ook geen sprake van een fiscale onderneming omdat geen sprake is van structurele vermogensoverschotten of wordt het standpunt ingenomen dat een vrijstelling kan worden toegepast, zodat geen vennootschapsbelasting is verschuldigd.

Aangezien het ingenomen standpunt van de Recreatieschappen (nog) niet is afgestemd met de Belastingdienst, blijft de vennootschapsbelasting een beperkt risico. Dit is echter niet te kwantificeren en wordt derhalve beschouwd als een PM-post.

Risico 2: Koersrisico

Het schap heeft nog voor een bedrag van ca. € 2 miljoen aan leningen uitstaan bij de Royal Bank of Scotland. In 2017 is dit bedrag aan uitstaande leningen niet gewijzigd.

Voor de berekening van het koersrisico wordt gelijk aan voorgaande jaren een percentage van 25% van de boekwaarde gehanteerd. Voor het schap betekent dit dat het koersrisico geraamd kan worden op een bedrag van € 500.000. Het betreft een laag risico.

Risico 3: Locatie asfaltfabriek

De saneringsplicht voor de locatie Asfaltfabriek is in 2007 afgelopen. Het recreatieschap beschouwt zich onschuldig eigenaar die niet voor de kosten (indicatie € 285.000) kan worden aangesproken. Zoals op 29 november 2007 aan het Algemeen Bestuur is medegedeeld heeft het Dagelijks Bestuur op basis van deze informatie op 20 september 2007 besloten niet tot sanering over te gaan. De locatie van de asfaltfabriek ligt in het tracé van de toekomstige A16 Rotterdam en zal in dit kader worden gesaneerd door Rijkswaterstaat. De kosten worden door Rijkswaterstaat en de provincie Zuid-Holland gedragen. Het schap zal hier waarschijnlijk geen bijdrage in hoeven te doen. Het risico voor het recreatieschap wordt laag ingeschat, de financiële impact bedraagt van € 57.000.

Risico 4: Essentaksterfte

Het recreatieschap heeft in 2017 besloten het areaal bos waarin Essen voorkomt in een fasering van zes jaar om te vormen. Als eerste is in 2018 de Bleiswijkse Zoom aan de beurt, in dit deelgebied worden alle aangetaste essen weggehaald. Risicobomen in andere deelgebieden worden eveneens in 2018 verwijderd.

In 2017 heeft dit risico geen effect gehad op de beheerlasten. Gelet op het in 2017 genomen besluit over de in 2018 uit te voeren werkzaamheden kan het risico worden verlaagd naar € 150.000, wat bij een lage kans leidt tot een impact van € 30.000.

Risico 5: Baggeren watergangen

Door bijdrage aan het project Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom (zie ook krediet project Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom onder programma 2) is dit risico afdoende beheerst voor dit deelgebied Bleiswijkse Zoom. Uit een over de andere deelgebieden uitgevoerde analyse is gebleken dat het risico op vervuilde baggerspecie beheersbaar is en dat alle watergangen waar het recreatieschap verplichtingen en/of beheerverantwoordelijkheid heeft tot het uitvoeren van baggerwerkzaamheden opgenomen zijn in de meerjarenplanning Groot Onderhoud. Dit risico kan derhalve worden afgevoerd.

Risico 6: Nazorg Grondwaterverontreiniging stortplaats Hoge Bergse Bos

Uit de eindinspectie van de stortplaats in het Hoge Bergse Bos is gebleken dat het beheerssysteem dat rondom de stortheuvels is aangelegd niet optimaal werkt. Er is een (klein) risico dat in de toekomst een verontreiniging in het grondwater in de omgeving wordt vastgesteld, waardoor bodemsaneringsmaatregelen noodzakelijk zijn. Met dit risico is in het door Gedeputeerde Staten goedgekeurde nazorgplan geen rekening gehouden. Indien een dergelijke saneringsnoodzaak aanwezig is, dan is de Provincie Zuid-Holland van mening dat het recreatieschap gedurende 10 jaar rekening moet houden met kosten op basis van de maatregelen en de mogelijke kosten die op € 87.000 worden geraamd wat bij een lage kans leidt tot een impact van € 17.400. Het recreatieschap kan zich vinden in deze benadering die goedkoper is dan het hernieuwd aanleggen van de drainage.

Risico 7: Warmteleiding

Door het Warmtebedrijf Rotterdam is op 25 augustus 2016 ten behoeve van een warmteleiding Rotterdam- Leiden een verzoek ingediend om toestemming te krijgen voor het aanleggen van een warmteleiding door het Recreatiegebied Rottemeren. Een dergelijke ontwikkeling vraagt personele inzet vanuit Staatsbosbeheer. Daarnaast zijn materiële kosten verbonden aan de inpassing van deze voorziening. Er is niet alleen sprake van een ondergrondse leiding doch ook van een gebouw (booster). In hoeverre nu of in de toekomst vertakkingen zullen worden gerealiseerd die ook impact op het Rottemeregebied is nog niet duidelijk. Ambtelijk is aan de initiatiefnemer aangegeven dat het Recreatieschap de (personele) kosten die zij maakt vastlegt en deze kosten in rekening zal brengen bij de initiatiefnemer. Dit wordt nog bestuurlijk vastgelegd in een overeenkomst. Het risico voor het Recreatieschap bedraagt vooralsnog € 25.000 met een lage kans van optreden betekent dit een impact van € 5.000.

Risico 8: Mogelijke procedure ivm geannuleerd evenement

Onzeker is nog of het tot een procedure komt met de organisator van een geannuleerd evenement.

Ratio Weerstandsvermogen

Zoals hiervoor aangegeven wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Na verwerking van het saldo van deze jaarrekening 2017 en rekening houdend met de resterende claims bedraagt de Algemene Reserve € 4.5 mln. De gekwantificeerde risico's bedragen ca. € 209.400. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen uitstekend te noemen.

Kengetallen BBV

In het BBV (=financiële regelgeving voor gemeenten, provincies, Gemeenschappelijke Regelingen) staat dat er in de jaarstukken enkele kengetallen moeten worden opgenomen.

De kengetallen staan in onderstaande tabel.

Kengetallen	Rekening 2017
netto schuldquote	-297%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekke leningen solvabiliteitsratio	-297%
structurele exploitatieruimte	77%
	0%

Deze kengetallen geven enig inzicht in de financiële positie en de financiële weerbaar- en wendbaarheid van de organisatie.

De netto schuldquote geeft een beeld van het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Bij de "netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekke leningen" worden ook de verstrekke leningen meegenomen. Een negatieve schuldquote geeft in feite aan dat er per saldo geen sprake is van een schuld.

De solvabiliteitsratio wordt berekend als het percentage van het totale eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van het schap. Dit geeft inzicht in de mate waarin het schap in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Het kengetal “structurele exploitatieruimte” geeft aan of de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit wordt in het kengetal als percentage van de totale baten uitgedrukt. Dit kengetal zegt in feite iets over het structurele jaarrekeningsaldo, d.w.z. zonder alle incidentele baten en lasten.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Het goed onderhouden van de gebieden is een belangrijke taak voor het schap om duurzaam gebruik mogelijk te maken. Als basis voor het plannen van regulier- en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, strand of bos) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende onderhoudscycli en normkosten zijn bepaald. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt met de cycli en de normkosten de geplande uitgaven voor meerjarig duurzaam onderhoud.

De geplande uitgaven van groot onderhoud fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee op de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om een egalisatievoorziening groot onderhoud in te stellen. Jaarlijks wordt een vastgestelde dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudslasten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

Jaarlijks worden de geplande uitgaven, de dotatie en de werkelijke kosten gemonitord. Elke vier jaar wordt de dotatie opnieuw berekend en vastgesteld tenzij uit de monitoring volgt dat eerder een bijstelling nodig is. In 2015 heeft voor het laatst een herijking van TBM plaatsgevonden die tot een nieuwe dotatie heeft geleid. Over deze herijking en de consequenties bent u geïnformeerd via de Jaarstukken 2014 en de Najaarsnota 2015.

De werkelijke lasten 2017 van Groot Onderhoud zijn uiteindelijk € 345.319 waarbij de uitgaven Groot Onderhoud bij de Najaarsrapportage 2017 op € 1.3 miljoen waren begroot. De werkelijke uitgaven zijn verantwoord op de Voorziening Groot Onderhoud.

De voornaamste reden van dit verschil tussen de prognose en de werkelijke situatie is het doorschuiven en herplannen van asfaltwerkzaamheden ad € 0.5 mln. naar 2018. Daarnaast is de geplande aanleg van beschoeiingen ad € 250.000 doorgeschoven naar 2018. Het voorbereiden van het vervangen van de infopanelen ad € 50.000 heeft meer tijd gekost dan verwacht hetgeen betekent dat de uitvoering naar maart 2018 is doorgeschoven.

De volgende werkzaamheden vanuit Groot Onderhoud zijn in 2017 uitgevoerd:

- In het Hoge Bergse Bos heeft ophoging van alle voetpaden plaatsgevonden;
- Bij de Zevenhuizerplas is het zandstrand opgehoogd en geprofileerd;
- In de Bleiswijkse Zoom hebben reparaties plaatsgevonden aan de elementverharding van de parkeerplaatsen;
- Door het gehele schapsgebied hebben de geplande snoeiwerkzaamheden plaatsgevonden.

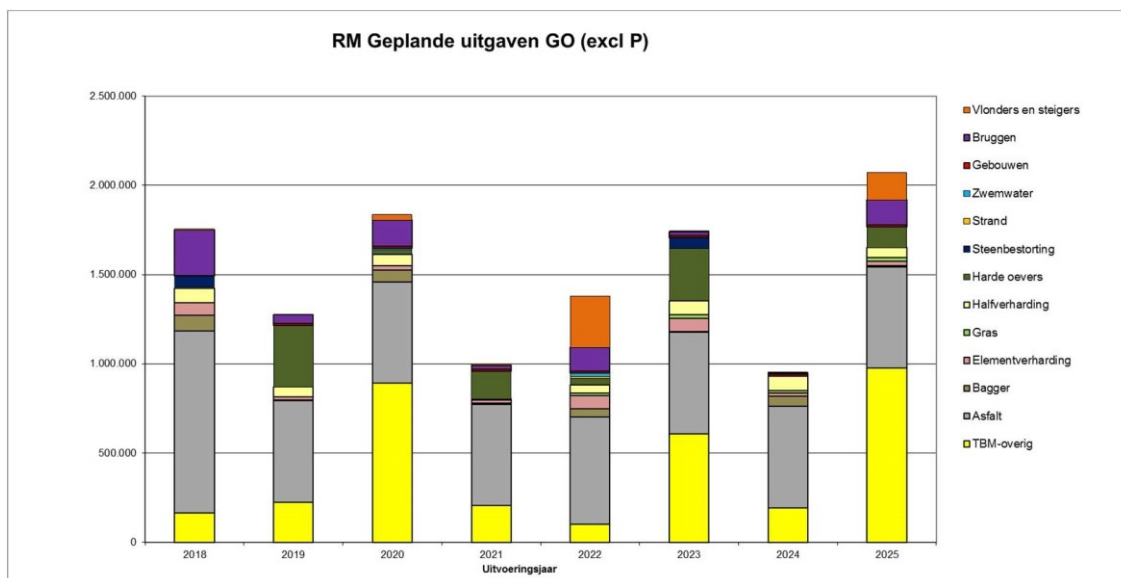
Onderstaande tabel laat het verwachte verloop van de voorziening Groot Onderhoud zien voor de komende jaren.

STAND VOORZIENING	2017	2018	2019	2020	2021
Stand voorziening per 1/1	2.115.247	3.424.828	3.003.131	3.100.934	2.516.720
Dotatie	1.654.900	1.654.900	1.654.900	1.654.900	1.654.900
Onttrekking	345.319	2.076.597	1.557.097	2.239.115	1.218.805
Stand voorziening per 31/12	3.424.828	3.003.131	3.100.934	2.516.720	2.952.815

Nb: De onttrekking 2018 is inclusief de vanuit 2017 doorgeschoven GO werken..

Het meerjarenonderhoudsplan is gerelateerd aan het Terrein Beheer Model en de daarin opgenomen doeltypes. Sommige doeltypes kennen fluctuaties in de uitgaven en vragen een planning met een meerjarenperspectief. Deze doeltypes zijn ondergebracht in specifieke categorieën, zoals baggeren of asfalt.

In onderstaand staafdiagram zijn de geplande uitgaven voor Groot Onderhoud (alleen de materiële lasten) op de verschillende categorieën weergegeven.

4.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

Bij dit schap wordt voldaan aan de kasgeldlimiet, aangezien er per saldo geen sprake is van een kortlopende schuld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's.

De renterisiconorm is voor dit schap niet van toepassing, aangezien er geen sprake is van opgenomen geldleningen.

Schatkistbankieren

Bij het schatkistbankieren wordt dagelijks het saldo bij een vastgesteld drempelbedrag overgeboekt op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Omgekeerd kan het saldo ook worden aangevuld ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Voor het schap zijn de benodigde overeenkomsten met het Rijk afgesloten. Zie verder het overzicht in de toelichting op de balans, onderdeel Schatkistbankieren.

4.4 Grondbeleid

Het Dagelijks Bestuur van het Recreatieschap Rottemeren heeft begin 2016 de nota grondbeleid vastgesteld, waarin de volgende uitgangspunten centraal staan Grond is een middel en geen doel.

- Bij en met de inzet van grond wordt financiële optimalisatie nagestreefd.
- Met de inzet van grond wordt samenwerking met gebiedspartijen gezocht.

- Hoewel het schap zelf geen grond- of opstalexploitaties voert, heeft zij in haar aanpak een actieve houding. Hierbij stuurt zij – in samenwerking met de andere gebiedspartijen - actief op programmering, kostenbeheersing en opbrengstoptimalisatie.
- Het schap werkt innovatief en extern gericht, zoekt naar nieuwe verbanden en geeft waar mogelijk ruimte aan nieuwe technologieën en duurzame toepassingen.
- Het schap neemt in beginsel niet risicodragend deel in gebieds- en vastgoedontwikkelingen en niet zelf grond-of opstalexploitaties voert..
- Bij de inzet van grond en vastgoed werkt het schap transparant en marktconform.

Financieel

Naast het algemene uitgangspunt van financiële optimalisatie is de inzet vooral gericht geweest op het behoud van het huidige niveau van inkomsten in de schapsbegroting, zulks in relatie tot de met eigendom/erfpacht samenhangende kosten. Door het aanhoudende herstel van de economie zal de investeringsbereidheid bij ontwikkelende partijen toenemen, maar concrete investeringsvoorbeelden zijn nog niet voor handen.

Schapsspecifiek

In programma 2 is ingegaan op de specifieke grond- en vastgoedontwikkelingen en de daarbij geldende financiële prognoses, kansen en risico's.

Grondpositie per 31 december 2017:

In 2017 hebben twee mutaties plaatsgevonden in de grondpositie van het recreatieschap; twee percelen grond met een totale oppervlakte van ca. 1.000 m² zijn verkocht aan aanpalende eigenaren. Door de beperkte wijzigingen in de grondpositie in 2017 is deze positie nagenoeg gelijk gebleven t.o.v. 2016.

Onderstaande tabel geeft zicht op de grondpositie van het schap en de mutaties die zich hierin hebben voorgedaan in 2017, uitgaande van peildatum kadastrale registratie 1 november 2017.

Oppervlakte:	31-12-2017	31-12-2016	Toelichting mutatie:
Eigendom	1.270 ha	1.270 ha	n.v.t.
Erfpacht	1 ha	1 ha	n.v.t.
Totaal	1.271 ha	1.271 ha	

Deze tabel betreft de grondpositie; in het onderdeel “gebiedsbeheer” van programma 2 wordt ingegaan op het beheerareel en eventuele mutaties hierin.

4.5 Bedrijfsvoering

Ten tijde van de G.Z-H, zijn de afspraken over de dienstverlening door G.Z-H aan het schap vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). Deze werd vanaf 2009 meerdere malen verlengd en bekrachtigd. Per 1 januari 2017 is een overeenkomst tussen het Recreatieschap

Rottemeren, de provincie Zuid-Holland en Staatsbosbeheer van kracht. Hierin is de dienstverlening voor de periode 2017-2018 tussen het schap en Staatsbosbeheer vastgelegd. De activiteiten die in het kader van de reguliere dienstverlening worden uitgevoerd, zijn per programma toegelicht in de programmaverantwoording.

De personele component van de dienstverlening door Staatsbosbeheer blijkt uit de volgende tabel.

Productomschrijving	1. Bestuur	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3. Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Totaal
Bestuursproducten	99.400				99.400
Juridische ondersteuning & advisering	12.100				12.100
Financiën	67.400				67.400
Gebiedsbeheer		657.500			657.500
Economisch beheer		91.300			91.300
Regelgeving & handhaving		480.100			480.100
Communicatie		12.000			12.000
Planvorming & gebiedsontwikkeling			228.400		228.400
Subtotaal	178.900	1.240.900	228.400	0	1.648.200
Dienstverlening in uitgaven voorziening Groot Onderhoud		119.580			119.580
Dienstverlening inzake kredieten	3.188	2.295	363.249		368.732
Totaal	182.088	1.362.775	591.649	0	2.136.512

JAARREKENING 2017

5.1 Balans per 31 december 2017

ACTIVA	31 december 2017	31 december 2016
Vaste activa		
Materiële vaste activa	4.072.267	4.102.937
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.328.573	3.328.573
Investerings met economisch nut	743.694	774.364
Financiële vaste activa	2.000.000	2.000.000
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	2.000.000	2.000.000
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	11.608.236	11.418.082
Vorderingen op openbare lichamen	365.628	440.394
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan 1 jaar	11.140.026	10.925.278
Overige vorderingen	102.582	52.410
Liquide middelen	4.638.081	4.538.265
Banksaldi	4.638.081	4.538.265
Overlopende activa	320.771	306.475
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	243.706	239.271
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	77.065	67.204
Totaal	22.639.355	22.365.759
PASSIVA	31 december 2017	31 december 2016
Vaste passiva		
Eigen vermogen	17.242.221	18.059.187
Algemene reserve	5.040.894	5.141.202
Bestemmingsreserves	11.551.159	12.674.273
Gerealiseerde resultaat	650.168	243.712
Voorzieningen	3.803.647	2.518.223
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	3.424.828	2.115.247
Voorzieningen van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	378.819	402.976
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	500	6.250
Waarborgsommen	500	6.250

Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	333.120	118.769
Overige schulden	333.120	118.769
Overlopende passiva	1.259.867	1.663.330
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	122.248	391.796
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.135.048	1.268.821
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.571	2.713
Totaal	22.639.355	22.365.759

5.2 Overzicht van baten en lasten 2017

Programma	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Lasten					
Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	255.664	213.600	221.700	226.391	4.691 N
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie	4.218.557	4.333.100	4.378.100	4.340.838	37.262 V
Programma 3. Ontwikkeling	234.410	228.400	228.400	228.400	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	7.000	7.000	-	7.000 V
Totaal lasten	4.708.631	4.782.100	4.835.200	4.795.629	39.571 V
Baten					
Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	127.766	105.000	105.000	110.000	5.000 V
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie	722.164	528.200	747.357	744.515	2.842 N
Programma 3. Ontwikkeling	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	3.731.243	3.751.645	3.751.645	3.751.645	-
Totaal baten	4.581.173	4.384.845	4.604.002	4.606.160	2.158 V
Saldo gewone bedrijfsvoering	(127.458)	(397.255)	(231.198)	(189.469)	41.729 V
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	29.173	-	47.736	50.555	2.819 N
Diverse baten	39.705	-	52.334	673.001	620.667 V
Saldo diverse lasten en baten	10.532	-	4.598	622.446	617.848 V
Kredieten					
Lasten kredieten	2.011.487	1.141.605	2.177.571	1.692.917	484.654 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	703.292	-	296.752	442.973	146.221 V
Saldo kredieten	(1.308.195)	(1.141.605)	(1.880.819)	(1.249.943)	630.876 V

Totaal saldo van baten en lasten	(1.425.120)	(1.538.860)	(2.107.419)	(816.966)	1.290.453 V
----------------------------------	-------------	-------------	-------------	-----------	-------------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	8.550.349	-	184.157	184.157	-
Onttrekking reserves	10.219.182	1.538.860	2.291.576	1.651.291	640.285 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.668.833	1.538.860	2.107.419	1.467.134	640.285 N

Gerealiseerd resultaat	243.712	-	-	650.168	650.168 V
------------------------	---------	---	---	---------	-----------

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en –baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij om o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

5.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften, die het Besluit begroting en verantwoording (BBV) daarvoor geeft. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gepresenteerd in afgeronde bedragen van € 1.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De huidige waarderingsgrondslagen zijn voor 2016 gehandhaafd.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Baten en lasten worden verantwoord tot hun brutobedrag.

Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de daarop verrichte lineaire afschrijvingen. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. De afschrijvingen geschieden op basis van de verkrijgings- of aanschaffingsprijs en de geschatte economische levensduur.

De volgende richtlijnen zijn grotendeels gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen 35 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken 35 jaar - machines, apparaten en installaties
10 jaar
- overige materiële vaste activa 30 jaar

Het BBV onderscheidt de navolgende investeringen:

1. Investerings met economisch nut
2. Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings met economisch nut

Investerings hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Investerings met economisch nut boven € 25.000 worden geactiveerd.

Investerings met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden niet geactiveerd tenzij het algemeen bestuur van het schap in een specifiek geval besluit dit wel te doen, bijvoorbeeld wanneer vanuit financieel oogpunt belangrijke investeringen in de openbare ruimte anders niet gedaan kunnen worden. Indien dergelijke investeringen wel geactiveerd worden, zal dit specifiek in het bestuursbesluit worden opgenomen conform het vastgestelde beleid.

Indien investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, vindt de afschrijving hiervan eveneens lineair plaats waarbij resultaatafhankelijke extra afschrijvingen zijn

toegestaan mits de financiële positie dat toelaat. Eventuele extra afschrijvingen zullen in de begroting of via een separaat voorstel aan het bestuur ter goedkeuring worden voorgelegd.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Voorzieningen

De onderhoudsregalisatievoorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenraming van het uit te voeren grootonderhoud aan de kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid ter zake nader uiteengezet.

5.4 Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

- ☐ Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2017	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en Terreinen	3.328.573	0	0	0	0	0	3.328.573
	3.328.573	0	0	0	0	0	3.328.573

Van de gronden die in eigendom zijn van Natuur- en Recreatieschap Rottemeren, totaal 1270 hectaren, zijn enkele gronden uitgegeven in erfpacht, met name aan exploitanten. Dit leidt jaarlijks tot erfpachtopbrengsten. Met deze exploitanten zijn langdurige erfpachtcontracten afgesloten.

- ☐ Investerings met een economisch nut

Investerings met een economisch nut	Boekwaarde 1-1-2017	Investerings	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2017
Bedrijfsgebouwen	774.364	0	0	30.670	0	0	743.694
	774.364	0	0	30.670	0	0	743.694

De afschrijvingen betreffen de afschrijving op de Sluiswachterswoning Rottekade 2 en de boerderij Zuideinde.

Financiële vaste activa

☐ Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer

	2017	2016
Saldo 1 januari	2.000.000	1.985.665
Investerings		14.335
Aflossingen		
Correcties voorgaande jaren		
Saldo 31 december	2.000.000	2.000.000

De uitzettingen betreffen beleggingen bij de Royal Bank of Scotland.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar

☐ Vorderingen op openbare lichamen

	2017	2016
Debiteuren	365.628	440.394
Totaal	365.628	440.394

☐ Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

	2017	2016
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	11.140.026	10.925.278
Totaal	11.140.026	10.925.278

Sinds 2014 is het schatkistbankieren van toepassing. Hieronder zijn de bedragen weergegeven die op kwartaalbasis in de schatkist zijn aangehouden en de drempel die van toepassing was. De drempel is in 2017 overschreden.

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)				
	Verslagjaar			
Drempelbedrag	250			
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	4.538	4.583	4.650	4.654
Ruimte onder het drempelbedrag				

Overschrijding van het drempelbedrag	4.288	4.333	4.400	4.404
--------------------------------------	-------	-------	-------	-------

☐ Overige vorderingen

	2017	2016
Debiteuren	219.582	153.018
Voorziening dubieuze debiteuren	117.000	100.608
Per saldo	102.582	52.410

De mutatie in 2017 aan de voorziening dubieuze debiteuren betreft 3 debiteuren.

☐ Banksaldi

	2017	2016
ING-bank	42.074	39.171
Rekening Courant 6400.61.214 (variabel %)	1.322.647	1.230.326
Bank Nederlandse Gemeenten	46.235	49.703
Bank Nederlandse Gemeenten Eendragtspolder	0	248
ING 661349128 rekening courant VM	2.643.000	2.635.373
ING zakelijke spaarrekening	584.125	583.444
Totaal	4.638.081	4.538.265
Overlopende activa		

- ☐ De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Project	Saldo 1-1-2017	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2017
Herinrichting Plein Lage Bergse Bos	239.271	4.435		243.706
Totaal	239.271	4.435	0	243.706

- ☐ Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

	2017	2016
Nog te ontvangen van de G.Z-H/PZH		5.442
Overig vooruitbetaalde bedragen		16
Nog te ontvangen bedragen		3.377
Vooruitbetaalde bedragen	1.101	1.380
Vooruitbetaalde verzekering	21.168	0
Nog te ontvangen rente	5.003	8.430
Ondernemers BTW	330	0
Door te belasten kosten		263
Door te berekenen huisvestingskosten	261	147
Door te schuiven BTW	49.202	48.149
Totaal	77.065	67.204

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het verloop van de reserves in 2017 wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2017	Bestemming Resultaat 2016	Toevoegingen in 2017	Onttrekkingen in 2017	Stand per 31-12-2017	Claims na 2017
Algemene Reserve	5.141.202	243.712	184.157	528.177	5.040.894	534.157
Bestemmingsreserves						
Investeringsreserve	4.485.459		0	995.455	3.490.004	3.354.616
Reserve beheer Noordoevers	2.591.234		0	120.838	2.470.396	966.704
Reserve vervangingsinvesteringen RM	47.580		0	0	47.580	0
Reserve Programma Rivieroevers	3.000.000		0	0	3.000.000	3.000.000
Reserve Herinrichting gebied rond A16	2.500.000		0	6.821	2.493.179	43.179
Reserve Kwaliteitsimpuls RM (biodiversiteit)	50.000		0	0	50.000	
Totaal	17.815.475	243.712	184.157	1.651.291	16.592.053	4.855.478

De resultaatbestemming 2016 is conform het besluit bij de jaarstukken 2016.

De toevoeging (184.157) aan de Algemene Reserve in 2017 betreft het voordelige resultaat uit de 2e Begrotingswijziging 2017.

☐ ALGEMENE RESERVE

De Algemene Reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

	2017	2016
Saldo 1 januari	5.141.202	9.829.439
Bij: bestemming resultaat 2016	243.712	225.336
Bij: toevoegingen	184.157	1.999.659
Af: Onttrekkingen	528.177	6.913.232
Saldo 31 december	5.040.894	5.141.202
Specificatie toevoegingen:		
- conform 2e begrotingswijziging	184.157	
Totaal toevoegingen	184.157	
Specificatie onttrekkingen:		
- onttrekking conform primaire begroting	195.668	
- onttrekking conform 1e + 3e begrotingswijziging	13.502	
Kredieten:		
- Onderzoek naar toekomstscenario's	27.141	
- Waterkwaliteit Bleiswijkse Zoom	255	
- Communicatie RM 50 jaar	35.000	
- Oeverversterking roeibaan EDP (oostelijk)	256.611	
Totaal onttrekkingen	528.177	

□ BESTEMMINGSRESERVES

- Investeringsreserve

Het doel van de investeringsreserve is het dekken van de kosten van nieuwe investeringen.

	2017	2016
Saldo 1 januari	4.485.459	4.631.047
Bij: bestemming resultaat		125.247
Bij: toevoegingen	0	1.000.690
Af: Onttrekkingen	995.455	1.271.525
Saldo 31 december	3.490.004	4.485.459

Specificatie onttrekkingen:

- Conform programma begroting Kredieten: 80.749

- A16 rotterdam (vh. Ontwikkeling snelweg A13-A16 LLB)	88.213
- Monitoring Eendragtspolder	31.385
- Nazorgvoorzieningen Hoge Bergse Bos	325.247
- Onderhoud/vervanging rioolsysteem LBB & HBB	170
- De Rotte Verdient 't:	
- DRV't Procesgeld inrichtingsplan 9 ha	893
- DRV't Samenwerking Stg. Plezierrivier	12.543
- DRV't Communicatieplan	16.061
- DRV't Vaarnetwerk Rondje Rotte	65.929
- DRV't Herontwikkeling 9 ha EDP	181.807
- DRV't Restant krediet	9.469
- DRV't Project ontwikkellocaties	45.128
- DRV't Upgrade Convenant Verlengde Molengangpad	3.213
- DRV't Marketing en programma Rotte	134.159
- DRV't Fase 2 Vaarnetwerk	128
- DRV't Bewegwijzeringsstelsel vanaf RM	191
- DRV't 2e ring fietspad Kooilaan	170
Totaal onttrekkingen	<u>995.455</u>

- Reserve Beheer Noordoever

Recreatieschap Rottemeren heeft voor het BRG (Bestaand Rotterdams Gebied) project Noordoever de verantwoordelijkheid voor het beheer van de Noordoever afgekocht. Om het beheer van de Noordoever over te nemen is een eenmalige afkoopsom beschikbaar gesteld door het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. Jaarlijks wordt voor het beheer en onderhoud € 120.838 onttrokken uit de reserve Beheer Noordoever.

	2017	2016
Saldo 1 januari	2.591.234	2.712.072
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	120.838	120.838
Saldo 31 december	<u>2.470.396</u>	<u>2.591.234</u>
Specificatie onttrekkingen:		
- conform programma begroting	120.838	
Totaal onttrekkingen	<u>120.838</u>	

- Reserve vervangingsinvesteringen

De reserve vervangingsinvesteringen heeft als doel het dekken van de kosten van vervangingsinvesteringen.

	2017	2016
Saldo 1 januari	47.580	47.580
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	47.580	47.580

- Reserve Rivieroevers

Eind 2016 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het instellen van de bestemmingsreserve Rivieroevers van waaruit de meerjarige bijdrage vanuit het recreatieschap aan de ontwikkeling van het Programma Rivieroevers met een maximaal van totaal € 3 miljoen kan plaatsvinden. Deze bijdrage is onder de voorwaarde dat de Gemeente Rotterdam zelf tenminste een vergelijkbaar bedrag investeert.

	2017	2016
Saldo 1 januari	3.000.000	0
Bij: toevoegingen	0	3.000.000
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	3.000.000	3.000.000

- Reserve Herinrichting Gebied A16

Eind 2016 heeft het Algemeen Bestuur besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve van € 2.5 miljoen voor de financiering van de bovenwettelijke maatregelen voor het gebied rond de aan te leggen A16 in het Lage Bergse Bos. Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur besloten tot een krediet van € 50.000 vanuit de reserve voor het proces van een kwaliteitsimpuls voor het lage Bergse Bos. In 2017 is een bedrag van € 6.821 als dekking verwerkt.

	2017	2016
Saldo 1 januari	2.500.000	0
Bij: toevoegingen	0	2.500.000
Af: Onttrekkingen	6.821	0
Saldo 31 december	2.493.179	2.500.000

Specificatie onttrekkingen:

- Kwaliteitsimpuls LBB

Totaal onttrekkingen

6.821

6.821

- Reserve Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit

I.s.m. de Natuur- en vogelwacht Rotta is in 2016 een project opgestart waarbij de biodiversiteit in het Rottemeregebied verbetert. Naast de door PZH verstrekte subsidie staat het Recreatieschap garant voor het beheer van de voorzieningen gedurende 10 jaar en staat voor een deel garant voor fondsenwerving zodat de cofinanciering van de subsidie zeker is. Hiervoor is tot de reserve Kwaliteitsimpuls Biodiversiteit in 2016 besloten.

	2017	2016
Saldo 1 januari	50.000	0
Bij: toevoegingen	0	50.000
Af: Onttrekkingen	0	0
Saldo 31 december	50.000	50.000

☐ Gerealiseerd resultaat

	2017	2016
Gerealiseerd resultaat	650.168	243.712

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen in 2017 wordt in het hierna volgende overzicht weergegeven.

	Stand per 01-01-2017	Toevoegingen in 2017	Onttrekkingen in 2017	Stand per 31-12-2017
Voorziening Groot Onderhoud	2.115.247	1.654.900	345.319	3.424.828
Voorziening puinstortgelden LNV	161.405	0	0	161.405
Voorziening afkoopsommen	241.571	0	24.157	217.414
Totaal	2.518.223	1.654.900	369.476	3.803.647

☐ ONDERHOUDSEGALISATIEVOORZIENINGEN

Voorziening groot onderhoud

Het doel van deze voorziening is het gelijkmatig verdelen van de lasten van groot onderhoud over de jaren. Hiertoe wordt jaarlijks een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht.

De werkelijke grootonderhoudskosten worden direct ten laste van de voorziening verantwoord.

	2017	2016
Saldo 1 januari	2.115.247	1.754.816
Bij: toevoegingen	1.654.900	1.644.998
Af: Aanwendungen	345.319	1.284.567
Saldo 31 december	3.424.828	2.115.247

Specificatie toevoegingen:

- conform programmabegroting

Totaal toevoegingen

Specificatie aanwendungen:

1.654.900
<u>1.654.900</u>

- Groot Onderhoud

345.319

Totaal aanwendungen

345.319

Voor een toelichting op de onttrekking 2017 Groot Onderhoud wordt verwezen naar de programmaverantwoording (4.2 onderhoud kapitaalgoederen).

☐ VOORZIENINGEN VAN DERDEN VERKREGEN MIDDELEN DIE SPECIFIEK BESTEED MOETEN WORDEN

a) Voorziening puinstortgelden LNV

Voor de recreatieve en ecologische verbindingen in de Rottewig en de Intermediaire Zone is conform de prestatieovereenkomst € 3.403.350 door de Stadsregio Rotterdam toegezegd aan het schap. In de prestatieovereenkomst is een overzicht opgenomen van de projecten en projectonderdelen die ten laste van deze voorziening moeten komen.

	2017	2016
Saldo 1 januari	161.405	161.405
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Aanwendungen	0	0
Saldo 31 december	161.405	161.405

b) Voorziening afkoopsommen

Dit betreft de in 2015 ontvangen afkoopsommen ten behoeve van toekomstig Regulier Onderhoud vanuit het project Hoekse Park. Het bedrag is als volgt opgebouwd:

- afkoop onderhoud brug € 132.231;
- Stadsregio bijdrage € 100.000;
- Meerjarig onderhoud natuurvriendelijke oevers € 9.340.

Vanaf 2017 valt in een periode van 10 jaar het totaalbedrag van € 241.571 vrij ten gunste van het Regulier Onderhoud in de exploitatie.

	2017	2016
Saldo 1 januari	241.571	241.571
Bij: toevoegingen	0	0
Af: Aanwendungen	24.157	0
Saldo 31 december	217.414	241.571

Specificatie aanwendungen:

- Jaarlijkse vrijval cfm besluit 3e BW 2017.

24.157

Totaal aanwendungen	24.157
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	

☐ Waarborgsommen

	2017	2016
Saldo 1 januari	6.250	500
Vermeerderingen		5.750
Aflossingen	5.750	0
Saldo 31 december	500	6.250

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

	2017	2016
- Crediteuren	333.120	118.769
Totaal	333.120	118.769

Overlopende passiva

- ☐ Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

	2017	2016
- Te ontvangen facturen (leveranties en diensten van derden)	25.877	265.726
- Zakelijke lasten		56.684
- Accountantskosten		8.250
- Dienstverlening G.Z-H	2	60.897
- Ondernemers BTW	96.369	160
- BCF		79
	122.248	391.796

- ☐ De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De specificatie van deze balanspost is als volgt:

Project	Saldo 1-1-2017	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terugbetaalde bedragen	Saldo 31-12-2017
Kwaliteitsimpuls RM Biodiversiteit	3.647	47.000	34.426	16.221
Restantsubsidie HP t.b.v. Molengangenpad (Verbindingenplan RM Bentwoud)	817.238			817.238
Eendragtspolder	375.438		240.417	135.021
Vaarnetwerk Rotte	72.498		65.930	6.568
Projectplan marketing en programma Rotte		10.000		10.000
Vaarnetwerk Fase II		50.000		50.000
Bewegwijzeringssysteem vanaf de Rotte		50.000		50.000
Aanleg fietspad Bleiswijkse Zoom		50.000		50.000
Totaal	1.268.821	207.000	340.773	1.135.048

In 2017 is een voorschot van € 47.000 ontvangen van de PZH subsidie ten behoeve van het project/krediet Kwaliteitsimpuls RM Biodiversiteit.

De Stadsregio heeft, conform het verzoek van het schap, ingestemd om de restantsubsidie Hoekse Park van € 817.238 aan te wenden voor het verlengde Molengangenpad, uit het Verbindingenplan Rottemeren Bentwoud. Zie ook de toelichting in programma 3 op het krediet DRV't Verlengde Molengangenpad.

Van het bedrag voor de Eendragtspolder van € 375.438 is in 2017 een bedrag van € 240.417 ingezet als (deel) dekking op het krediet voor de (oostelijke) oeverversterking van de roeibaan. Het betreft de bijdrage voor het herstel van technische gebreken (afkalving kanten) aan de oevers van de roeibaan. Van de door de deelnemers beschikbaar gestelde bijdragen voor het afronden van het bouwrijp maken van de Eendragtspolder resteert een bedrag van € 135.021. Dit bedrag is beschikbaar voor de uit te voeren werkzaamheden.

Van de gemeente Rotterdam is in het kader van de quickwins een bedrag van € 10.000 ontvangen als bijdrage in het project Projectplan marketing en programma Rotte. In 2018 wordt dit aan het krediet toegevoegd.

Van de projecten Vaarnetwerk Fase II, bewegwijzeringsysteem vanaf de Rotte en de aanleg fietspad Bleiswijkse zoom (2e ring Kooilaan) zijn op basis van de voorlopige, in 2017 ontvangen beschikkingen, voorschotten van elk € 50.000 ontvangen.

☐ Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

	2017	2016
- Legaat H. Luhrs	1.181	1.181
- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	1.390	1.532
	2.571	2.713

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende verplichtingen

De meerjarige contracten zijn geïnventariseerd. Het betreft met name contracten voor groot onderhoud en meerjarige bestekken voor regulier onderhoud (bv hygiëne, gras en water).

De belangrijkste resterende verplichtingen (> € 100.000) per eind 2017 voor dit schap zijn: * Bestek regulier onderhoud hygiëne € 199.000; * Bestek regulier onderhoud gras en water € 445.000.

5.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 2017

Programma 1 – Bestuurlijke aangelegenheden

Programma 1. Bestuurlijke aangelegenheden	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
Lasten					
Bestuurlijke aangelegenheden	255.664	213.600	221.700	226.391	4.691 N
Totaal lasten	255.664	213.600	221.700	226.391	4.691 N

Baten					
Bestuurlijke aangelegenheden	127.766	105.000	105.000	110.000	5.000 V
Totaal baten	127.766	105.000	105.000	110.000	5.000 V

Saldo gewone bedrijfsvoering	(127.898)	(108.600)	(116.700)	(116.391)	309 V
------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-

Kredieten					
Lasten kredieten	111.914	-	68.237	27.141	41.096 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	(111.914)	-	(68.237)	(27.141)	41.096 V

Totaal saldo van baten en lasten	(239.812)	(108.600)	(184.937)	(143.532)	41.405 V
----------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	114.914	-	68.237	27.141	41.096 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	114.914	-	68.237	27.141	41.096 N

Gerealiseerd resultaat	(124.898)	(108.600)	(116.700)	(116.391)	309 V
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-------

Toelichting:

Het resultaat op programma 1 is € 309 voordeliger dan begroot. De belangrijkste verschillen betreffen:

- Lagere kosten voor bestuur € 1.762 en accountant € 3.600;
- Hogere lasten voor juridische ondersteuning en advisering € 8.810;
- Hogere bank – en treasury kosten € 1.243; □ Hogere rente inkomsten dan begroot € 5.000;

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording. verzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Kredieten			Kredieten		
-			- Onderzoek naar toekomstscenario's	27.141	68.237
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		

- Algemene reserve, dekking krediet	27.141	68.237	-		
Totaal	27.141	68.237	Totaal	27.141	68.237
Saldo					

Programma 2 – Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
--	---------------	---------------------------	-----------------------------	---------------	-----------

Lasten

Inrichting, beheer en exploitatie	3.720.727	3.829.000	3.874.000	3.839.732	34.268 V
Regelgeving & handhaving	477.200	480.100	480.100	480.100	-
Communicatie	20.629	24.000	24.000	21.006	2.994 V
Totaal lasten	4.218.557	4.333.100	4.378.100	4.340.838	37.262 V

Baten

Inrichting, beheer en exploitatie	722.164	528.200	747.357	744.515	2.842 N
Regelgeving & handhaving	-	-	-	-	-
Communicatie	-	-	-	-	-
Totaal baten	722.164	528.200	747.357	744.515	2.842 N
Saldo gewone bedrijfsvoering	(3.496.392)	(3.804.900)	(3.630.743)	(3.596.323)	34.420 V

Diverse lasten en baten

Diverse lasten	29.173	-	47.736	50.555	2.819 N
Diverse baten	39.705	-	52.334	89.629	37.295 V
Saldo diverse lasten en baten	10.532	-	4.598	39.074	34.476 V

Kredieten

Lasten kredieten	28.575	50.000	46.000	38.559	7.441 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	(28.575)	(50.000)	(46.000)	(38.559)	7.441 V

Totaal saldo van baten en lasten	(3.514.435)	(3.854.900)	(3.672.145)	(3.595.808)	76.337 V
---	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	-----------------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	283.479	251.587	247.587	237.012	10.575 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	283.479	251.587	247.587	237.012	10.575 N

Gerealiseerd resultaat	(3.230.956)	(3.603.313)	(3.424.558)	(3.358.796)	65.762 V
-------------------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	-----------------

Het resultaat op programma 2 is met € 65.762 voordeliger dan begroot. De belangrijkste verschillen betreffen:

- De lagere lasten op inrichting, beheer en exploitatie van € 34.268 komt vnl. door de lagere lasten voor belastingen € 48.000 . Daartegenover staan hogere verzekeringskosten dan begroot.
- Het voordeel op de diverse baten (div lasten en baten) is nog hoger uitgevallen dan voorzien in de begroting 2017 na wijziging en geeft een voordeel op de baten van € 37.295. De uitspraak op een bewaarschrift op de aanslag Zuiveringsheffing bedrijfsruimten 2015 heeft een vermindering van € 20.126 opgeleverd.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de programmaverantwoording.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Diverse baten			Diverse lasten		
- Afboeken nog te ontvangen facturen	34.698	48.364	- Gladheidsbestrijding 2016	21.937	21.937
- Afrekening Erfpacht / huur 2009-2016	32.148	2.914	- Opslagkosten 2014/2015	24.490	24.490
- Teruggave waterschapslasten 2015	20.126		- Meerwerk controle jaarrekening 2016	1.562	
- Overige kleinere posten	2.657	1.056	- RBG 2015/2016	1.091	
			- Overige kleinere posten	1.475	1.309
Kredieten			Kredieten	38.559	46.000
- Dekking uit exploitatie	3.134		- Diverse kredieten, zie tabel in programma verantwoording programma 2		
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Algemene reserve, dekking kredieten	35.255	40.000	-		
- Investeringsreserve, dekking kredieten	170	6.000			
- Investeringsreserve tbv exploitatie	80.749	80.749			
- Reserve Beheer Noordover	120.838	120.838			
Totaal	329.775	299.921	Totaal	89.114	93.736
Saldo	240.661	206.185			

Programma 3 – Ontwikkeling

Programma 3. Ontwikkelingen	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
-----------------------------	---------------	---------------------------	-----------------------------	---------------	-----------

Lasten

Planvorming & gebiedsontwikkeling	234.410	228.400	228.400	228.400	-
Totaal lasten	234.410	228.400	228.400	228.400	-

Baten

Planvorming & gebiedsontwikkeling	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-

Saldo gewone bedrijfsvoering	(234.410)	(228.400)	(228.400)	(228.400)	-
-------------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	----------

Diverse lasten en baten

Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	583.372	583.372 V
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	583.372	583.372 V

Kredieten

Lasten kredieten	1.870.998	1.091.605	2.063.334	1.627.217	436.117 V
Baten kredieten (bijdragen derden)	703.292	-	296.752	442.973	146.221 V
Saldo kredieten	(1.167.706)	(1.091.605)	(1.766.582)	(1.184.243)	582.339 V

Totaal saldo van baten en lasten	(1.402.116)	(1.320.005)	(1.994.982)	(829.271)	1.165.711 V
---	--------------------	--------------------	--------------------	------------------	--------------------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	1.167.706	1.091.605	1.766.582	1.177.968	588.614 N
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.167.706	1.091.605	1.766.582	1.177.968	588.614 N

Gerealiseerd resultaat	(234.410)	(228.400)	(228.400)	348.697	577.097 V
-------------------------------	------------------	------------------	------------------	----------------	------------------

Het resultaat op programma 3 bedraagt een voordeel van € 577.097 tov de begroting 2017. Dit verschil is ontstaan uit de eindafrekening brug Eendragtspolder. Eind 2017 is het project Koningsbrug over de Ringvaart van de Eendragtspolder financieel afgesloten. Door middel van het Krediet Realisatieovereenkomst brug over de Ringvaart (zie ook kredietoverzicht bij programma 3) heeft het schap een bedrag van € 2.4 mln als voorschot bijgedragen. Door aanpassingen in het ontwerp en door aanbestedingsvoordelen kon het project tegen lagere kosten gerealiseerd worden, waardoor bij de eindafrekening een bedrag van € 583.372 is terugontvangen.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Diverse baten			Diverse lasten		
- Afrekening brug over de Ringvaart	583.372		-		
Kredieten			Kredieten		
- Bijdragen derden, zie tabel in programma verantwoording programma 3	442.973		- Diverse kredieten, zie tabel in programma verantwoording programma 3	1.627.217	2.063.334
- Dekking uit exploitatie	6.276				
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Algemene reserve, dekking kredieten	256.611	370.607	-		
- Investeringsreserve, dekking kredieten	914.536	1.365.975			
- Reserve Herinrichting Gebied rond A16, dekking kredieten	6.821	30.000			
Totaal	2.210.589	1.766.582	Totaal	1.627.217	2.063.334
Saldo	583.372				296.752

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Rekening 2017	Resultaat
---------------------------	---------------	---------------------------	-----------------------------	---------------	-----------

Lasten

Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele lasten	-	7.000	7.000	-	7.000 V
Totaal lasten	-	7.000	7.000	-	7.000 V

Baten

Deelnemersbijdrage	3.731.243	3.151.382	3.751.645	3.751.645	-
Overige structurele baten	-	600.263	-	-	-
Totaal baten	3.731.243	3.751.645	3.751.645	3.751.645	-

Saldo gewone bedrijfsvoering	3.731.243	3.744.645	3.744.645	3.751.645	7.000 V
-------------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	----------------

Diverse lasten en baten

Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-

Kredieten

Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-

Totaal saldo van baten en lasten	3.731.243	3.744.645	3.744.645	3.751.645	7.000 V
----------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging reserves	8.550.349	-	184.157	184.157	-
Onttrekking reserves	8.653.083	195.668	209.170	209.170	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	102.734	195.668	25.013	25.013	-

Gerealiseerd resultaat	3.833.977	3.940.313	3.769.658	3.776.658	7.000 V
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	---------

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten			Incidentele lasten		
Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging	Omschrijving	Realisatie 2017	Begroting 2017 na wijziging
Onttrekkingen aan reserves			Toevoegingen aan reserves		
- Algemene reserve exploitatieresultaat	209.170	209.170	- Algemene reserve exploitatieresultaat	184.157	184.157
Totaal	209.170	209.170	Totaal	184.157	184.157
Saldo	25.013	25.013			

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoegingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
Omschrijving programma	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel	Lasten (toevoeging reserve)	Waarvan structureel

Programma 1	0		0	
Programma 2	0		0	
Programma 3	0		0	
Algemene dekkingsmiddelen	184.157		184.157	
Totaal	184.157	0	184.157	0
Onttrekkingen reserves	Raming mutaties reserves begrotingsjaar na wijziging		Realisatie mutaties reserves begrotingsjaar	
Omschrijving programma	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel	Baten (onttrekking reserve)	Waarvan structureel
Programma 1	68.237	201.587	27.141	201.587
Programma 2	247.587		237.012	
Programma 3	1.766.582		1.177.968	
Algemene dekkingsmiddelen	209.170		209.170	
Totaal	2.291.576	201.587	1.651.291	201.587

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op het Natuur- en Recreatieschap van toepassing zijnde regelgeving.

In 2017 is op basis van de afgesloten dienstverleningsovereenkomsten en mandaatregeling, dhr. Thijsen, directeur Staatsbosbeheer, topfunctionaris volgens de WNT. Hij is in loondienst bij Staatsbosbeheer.

De in onderstaande tabellen opgenomen bezoldigingen (kosten) zijn niet als zodanig in rekening gebracht bij het Recreatieschap. De inzet (dienstverlening) valt namelijk onder de dienstverleningsovereenkomst met het Recreatieschap en de hiermee samenhangende kosten zijn conform de begroting 2017 in rekening gebracht bij het Recreatieschap (fixed-price).

Het bezoldigingsmaximum in 2017 is € 181.000,- Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1a. Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking:

bedragen x € 1	Dhr. S. Thijsen	
Functiegegevens	Directeur	
Aanvang en einde functie vervulling in 2017	01-01-2017	31-12-2017
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	
Gewezen topfunctionaris?	Nee	

(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	194.503
Beloningen betaalbaar op termijn	19.261
Subtotaal	213.764
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000
Af: Onverschuldigd betaald bedrag	0
Totale bezoldiging	213.764
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	Overgangsregeling
Gegevens 2016	
Aanvang en einde functie vervulling in 2016	01-01-2016 31-12-2016
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	193.002
Beloningen betaalbaar op termijn	17.114
Totale bezoldiging 2016	210.116

Op de bezoldiging van de heer S. Thijsen is het overgangsrecht op basis van artikel 7.3 WNT van toepassing. Daarin is opgenomen dat tot en met 31 december 2018 de bezoldiging op het huidige niveau blijft. Daarna volgt een stapsgewijze afbouw tot maximaal 100 % van het bezoldigingsmaximum op 1 januari 2022.

Behalve de heer S. Thijsen zijn er geen topfunctionarissen conform de WNT met dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens) of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking

Samenstelling van het bestuur in het verslagjaar

Leden Dagelijks Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Plaatsvervanger
R.A. Janssen (voorzitter)	Provincie Zuid-Holland, GS	Dhr. J.F. Weber, GS
Dhr. B.J. Eerdmans	Gemeente Rotterdam, B&W	Dhr. A.L.H. Visser, B&W
Dhr. J. Heuvelink	Gemeente Lansingerland, B&W	Dhr. S. Fortuyn, B&W
Dhr. D.B. van Woudenberg	Gemeente Zuidplas, B&W	

Leden Algemeen Bestuur

Naam	Gemeente / organisatie	Plaatsvervanger
Dhr. R.A. Janssen	Provincie Zuid-Holland, GS	A.W. Bom-Lemstra
Dhr. R.A.M. van der Sande	Provincie Zuid-Holland, GS	F. Vermeulen
Dhr. J.F. Weber	Provincie Zuid-Holland, GS	
Dhr. J. Heuvelink	Gemeente Lansingerland, B&W	Dhr. S. Fortuyn
Mevr. I. den Heijer	Gemeente Lansingerland, raad	Dhr. E. Neeleman
Mevr. K. Arends	Gemeente Lansingerland, raad	Dhr. J.P. Blonk
Dhr. D.B. van Woudenberg	Gemeente Zuidplas, B&W	Dhr. K.J.G. Kats
Dhr. J. Hordijk	Gemeente Zuidplas, B&W	Dhr. K.J.G. Kats
Dhr. D. de Haas	Gemeente Zuidplas, B&W	Dhr. K.J.G. Kats
Dhr. A.L.H. Visser	Gemeente Rotterdam, B&W	-
Dhr. B.J. Eerdmans	Gemeente Rotterdam, B&W	-
Dhr. P.J. Langenberg	Gemeente Rotterdam, B&W	-